KOMMUNSTYRELSEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2018-04-11

§ 52

Årsbokslut och årsredovisning för 2017
KSN-2018-0646

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna årsredovisning för 2017,

att av årets resultat markera 5 856 tusen kronor i det egna kapitalet för sociala investeringar,

att till investeringsbudgeten för 2018 lägga de pågående investeringarna 2017 enligt ärendets **bilaga 1**,

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

att godkänna årsredovisning 2017 för kommunstyrelsen enligt ärendets **bilaga 2**,

att fastställa 2017 års resultat för samtliga nämnder, ärendets **bilaga 3**,

att anmäla uppföljningen av intern kontroll till kommunfullmäktige, ärendets **bilaga 4**,

att anmäla resultat av 2017 års löneanalys till kommunfullmäktige, ärendets **bilaga 5**,

att anmäla hållbarhetsredovisning från de helägda bolagen Uppsalahem AB, Uppsala Kommun Skolfastigheter AB och Uppsala Vatten och Avlopp AB till kommunfullmäktige enligt ärendets **bilaga 12**, samt

att anmäla Uppsala Stadshus AB:s årsredovisning 2017 till kommunfullmäktige, ärendets **bilaga 10**.

Särskilt yttrande
Fredrik Ahlstedt, Therez Olsson, Mats Gyllander (alla M) Mohamad Hassan (L), Stefan Hanna (C) och Jonas Segersam (KD) avger särskilt yttrande enligt **bilaga A § 52**.

Sammanfattning
Uppsala kommunkoncern redovisar ett stort positivt resultat 2017. De finansiella indikatorerna soliditet, självfinansieringsgrad av investeringar och nettolåneskuld har utvecklats positivt. Årets verksamhet har därmed bidragit till att stärka kommunens ekonomiska ställning. Resultatet för 2017 uppgår till 962 (381) miljoner kronor. Värden för 2016 visas i parentes. Arbetet med genomlysning av, och anpassning till redovisningslagstiftning för, exploateringsverksamheten resulterade i en positiv påverkan på resultatet med 444 miljoner kronor samtidigt som eget kapital förstärktes med 406 miljoner kronor avseende avslut av gamla projekt. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 482 miljoner kronor för kommunkoncernen, 488 miljoner kronor i kommunens förvaltningar och 79 miljoner kronor i de kommunala bolagen. Det samlade resultatet för kommunens

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2018-04-11

(§ 52, fortsättning)

nämnder uppgår till 581 (381) miljoner kronor och resultatet i de kommunala bolagen är 465 (77) miljoner kronor. Därtill kommer koncernelimineringar på 85 (77) miljoner kronor som leder till det samlade resultatet för kommunkoncernen på 962 miljoner kronor.

För verksamhetsåret 2017 redovisar Uppsala kommun för verksamhet i förvaltningsform på 581 (381) miljoner kronor och efter justering för jämförelsestörande poster ett resultat på 488 (440) miljoner kronor. Jämfört med föregående år ökade skatter, generella statsbidrag och utjämning med 5,7 procent medan verksamhetens nettokostnader ökade med 3,5 procent. Justerat för jämförelsestörande poster ökade nettokostnaderna med 5,5 procent vilket är lägre än ökningstakten i intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Årets intäkter uppgick sammanlagt till 14,7 miljarder kronor vilket är en ökning med 7,4 procent jämfört med 2016. Uppsala kommuns intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för 2017 uppgick till 11,2 miljarder kronor vilket är 221 miljoner kronor mer än budgeterat. Avvikelsen förklaras bland annat av att skatteunderlagstillväxten åren 2015 och 2016 blev större än tidigare beräknat. Utvecklingen under 2017 indikerar också att både sysselsättning och timlön ökade mer än förväntat.

Uppsala har goda förutsättningar för en stabil ekonomi och resultatet av årets verksamhet stärker kommunens ekonomiska ställning ytterligare. Den gynnsamma utvecklingen för nettokostnaderna som inleddes 2013 fortsatte även 2017. I likhet med övriga delar av landet har kommunen emellertid stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera och effektivisera verksamheten och göra välavvägda investeringar.

Beslutsgång
Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag till beslut mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beslutsunderlag
Förvaltningens skrivelse den 20 mars 2018.
Arbetsutskottet har tillstyrkt förslaget den 27 mars 2018.

Bilaga A § 52

Ärende 3
Årsbokslut och årsredovisning för 2017

Särskilt yttrande
Alliansen

Under föregående mandatperiod genomförde Alliansen en rad förändringar för att säkra en god ekonomi som vi idag kan se resultat av. En av Alliansens målsättningar var att se till att nettokostnaderna inte fick öka mer än skatteintäkterna. Under de tre sista åren under mandatperioden minskade nettokostnadsökningen och 2014 nådde vi målet om att nettokostnaderna inte skulle öka mer än skatteintäkterna. 2014 genomfördes även en omorganisation med kraftfullare styrning från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. En ny stabsorganisation infördes för att skapa större enhetlighet i de gemensamma processerna.

Uppsala kommuns bokslut för 2017 uppvisar ett positivt resultat på knappt 1 miljard kronor (962 mnkr). Det innebär att det finns gott om utrymme för att återställa skatten till den tidigare nivån (-30 öre, dvs 20:84) utan att riskera välfärden. Med 1 miljard i resultat kan vi både sänka skatten, investera i välfärden och komma till rätta med de delvis stora brister som faktiskt finns och påverkar Uppsalaborna dagligen.

Alliansen vill inte att Uppsala kommun ska kräva in mer pengar från Uppsalaborna än vad som är nödvändigt för en god välfärd, utan låta var och en styra över sin ekonomi och sitt liv. Det är tydligt att vi har resurser för att leverera bra välfärd ändå, och vill därför återställa skatten till den tidigare nivån. 150 miljoner i ett resultat på 1 miljard innebär att en återställning av skatten är högst realistisk.

Samtidigt finns stora brister i välfärden som vi också behöver komma till rätta med. Till exempel är det akut att: 1) Komma till rätta med den stora bristen på LSS-bostäder för personer med funktionsvariationer. Alldeles för många står i kö alldeles för länge. Byggandet behöver komma i gång nu. 2) Säkra att elever med särskilda behov får rätt stöd i skolan så att de ges möjlighet att få med sig en bra utbildning in i framtiden. Där brister det många gånger idag, vilket för oss är helt oacceptabelt. 3) Skapa fler servicebostäder för äldre, så att ingen tvingas bo kvar hemma och känna sig ensam och otrygg.

Fredrik Ahlstedt (M)

Mohamad Hassan (L)

Stefan Hanna (C)

Jonas Segersam (KD)

Uppsala KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2018-04-11

Plats och tid: Bergius, 13:00 – 14:20

Beslutande:
Marlene Burwick (S), Ordförande
Maria Gardfjell (MP), 1:e vice ordf
Fredrik Ahlstedt (M), 2:e vice ordf
Erik Pelling (S)
Caroline Hoffstedt (S)
Ulrik Wärnsberg (S)
Loa Mothata (S)
Rickard Malmström (MP)
Ilona Szatmari Waldau (V)
Mats Gyllander (M)
Therez Olsson (M)
Carolina Bringborn (M)
Mohamad Hassan (L)
Stefan Hanna (C)
Jonas Segersam (KD)

Ersättare:
Gustaf Lantz (S)
Eva Christiernin (S)
Linda Eskilsson (MP)
Daniel Rogozinski (V)
Hanna Mörck (V)
Eva Edwardsson (L)
Anne Lennartsson (C)

Övriga deltagare: Joachim Danielsson, stadsdirektör. Christoffer Nilsson, biträdande stadsdirektör. Åsa Nilsson Bjervner, stabschef. Ola Hägglund, ekonomidirektör. Lena Grapp, stadsjurist. Erik Boman, presschef. Marica Nordwall, kommunikationsdirektör. Hannes Vidmark, avdelningschef ekologisk hållbarhet. Sara Börjesdotter Bjurström, enhetschef strategisk planering. Ingela Persson, kommunsekreterare. Susanne Eriksson, politisk stabschef (S). Pia Agestedt, politisk sekr (MP). Sara Persson, politisk sekr (M). Helena Hedman Skoglund, politisk sekr (L). Joakim Holmertz, politisk sekr (C). Victor Landing, politisk sekreterare (KD).

Utses att justera: Fredrik Ahlstedt (M) **Paragrafer:** 49 - 75

Justeringens plats och tid: 13 april, kommunledningskontoret.

Underskrifter:

Marlene Burwick (S), ordförande

Fredrik Ahlstedt (M), justerare

Ingela Persson, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har meddelats genom anslag på kommunens anslagstavla.

Organ: Kommunstyrelsen

Datum: 2018-04-11 **Sista dag att överklaga:** 2018-05-04

Anslag sätts upp: 2018-04-13 **Anslaget tas ner:** 2018-05-07

Protokollet finns tillgängligt på: www.uppsala.se och kommunledningskontoret

Underskrift: .....

Handläggare
Ahrgren Maria
Hägglund Ola

Datum
2018-03-20

Diarienummer
KSN-2018-0646

Kommunstyrelsen

Årsbokslut och årsredovisning 2017

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna årsredovisning för 2017,

att av årets resultat markera 5 856 tusen kronor i det egna kapitalet för sociala investeringar, samt

att till investeringsbudgeten för 2018 lägga de pågående investeringarna 2017 enligt handlingens **bilaga 1**.

Kommunstyrelsen föreslås för egen del besluta

att godkänna årsredovisning 2017 för kommunstyrelsen enligt handlingens **bilaga 2,**

att fastställa 2017 års resultat för samtliga nämnder, handlingens **bilaga 3,**

att anmäla uppföljningen av intern kontroll till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 4**,

att anmäla resultat av 2017 års löneanalys till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 5**,

att anmäla hållbarhetsredovisning från de helägda bolagen Uppsalahem AB, Uppsala Kommun Skolfastigheter AB och Uppsala Vatten och Avlopp AB till kommunfullmäktige enligt handlingens **bilaga 12**, samt

att anmäla Uppsala Stadshus AB:s årsredovisning 2017 till kommunfullmäktige, handlingens **bilaga 10**.

Ärendet
Verksamhetsåret 2017 presenteras i bifogade årsredovisning.

Årets resultat

Uppsala kommunkoncern redovisar ett stort positivt resultat 2017. De finansiella indikatorerna soliditet, självfinansieringsgrad av investeringar och nettolåneskuld har utvecklats positivt. Årets verksamhet har därmed bidragit till att stärka kommunens ekonomiska ställning.

Resultatet för 2017 uppgår till 962 (381) miljoner kronor. Värden för 2016 visas i parentes. Arbetet med genomlysning av, och anpassning till redovisningslagstiftning för, exploateringsverksamheten resulterade i en positiv påverkan på resultatet med 444 miljoner kronor samtidigt som eget kapital förstärktes med 406 miljoner kronor avseende avslut av gamla projekt. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 482 miljoner kronor för kommunkoncernen, 488 miljoner kronor i kommunens förvaltningar och 79 miljoner kronor i de kommunala bolagen. Det samlade resultatet för kommunens nämnder uppgår till 581 (381) miljoner kronor och resultatet i de kommunala bolagen är 465 (77) miljoner kronor. Därtill kommer koncernelimineringar på 85 (77) miljoner kronor som leder till det samlade resultatet för kommunkoncernen på 962 miljoner kronor.

För verksamhetsåret 2017 redovisar Uppsala kommun för verksamhet i förvaltningsform på 581 (381) miljoner kronor och efter justering för jämförelsestörande poster ett resultat på 488 (440) miljoner kronor. Jämfört med föregående år ökade skatter, generella statsbidrag och utjämning med 5,7 procent medan verksamhetens nettokostnader ökade med 3,5 procent. Justerat för jämförelsestörande poster ökade nettokostnaderna med 5,5 procent vilket är lägre än ökningstakten i intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Årets intäkter uppgick sammanlagt till 14,7 miljarder kronor vilket är en ökning med 7,4 procent jämfört med 2016. Uppsala kommuns intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för 2017 uppgick till 11,2 miljarder kronor vilket är 221 miljoner kronor mer än budgeterat. Avvikelsen förklaras bland annat av att skatteunderlagstillväxten åren 2015 och 2016 blev större än tidigare beräknat. Utvecklingen under 2017 indikerar också att både sysselsättning och timlön ökade mer än förväntat.

Uppsala har goda förutsättningar för en stabil ekonomi och resultatet av årets verksamhet stärker kommunens ekonomiska ställning ytterligare. Den gynnsamma utvecklingen för nettokostnaderna som inleddes 2013 fortsatte även 2017. I likhet med övriga delar av landet har kommunen emellertid stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera och effektivisera verksamheten och göra välavvägda investeringar.

Årsredovisning för Uppsala kommun och kommunkoncern framgår av handlingen där återfinns redovisningen av verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet. I årsredovisning för Uppsala Stadshus AB framgår att ägardirektiv till aktiebolag och produktionsstyrelser uppnås i allt väsentligt, se även handlingens **bilaga 10.**

Årets investeringar
Investeringarna har ökat de senaste åren. 2017 års investeringar i kommunkoncernen har uppgått till 3 255 (2 273) miljoner kronor. Investeringarna fördelar sig mellan kommunen med 509 (391) miljoner kronor och de kommunala bolagen med 2 746 (1 882) mnkr.

Några av årets större ny- eller ersättningsinvesteringar i kommunen är Flottsundsbron samt utvecklingen av Paradgatan och Forumtorget inom gatu- och samhällsmiljönämnden med totalt 239 miljoner kronor. Kommunstyrelsen har investerat 204 miljoner kronor i ny infrastruktur så som gator och parker inom ramen för exploateringsverksamheten och den växande staden. Övriga nämnder investerar inom ramen för behov i sina verksamhetsområden så som exempelvis konst i den offentliga miljön och utrustning till skola, vård och omsorg. Nämndernas förteckning över pågående investeringar från 2017 för överföring till 2018 (201 587 tkr) redovisas i handlingens **bilaga 1**.

Bland kommunbolagens större investeringar under året märks Uppsalahem AB med 1 161 (832) miljoner kronor för nyproduktion och förnyelse av sitt bostadsbestånd. Uppsala kommun Skolfastigheter AB investerade 783 (500) miljoner kronor varav de enskilt största projekten är nyproduktionen av Tiundaskolan, en grundskola i Lindbacken samt renoveringen av Katedralskolan. Uppsala Vatten och Avfalls ABs investeringsnivå uppgick till 340 (224) miljoner kronor, huvudsakligen hänförligt till Kungsängsverket, biogasproduktionen samt utvecklingen av Rosendalsområdet, Fyrislund och Salabacke. Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheters investeringar uppgick till 174 (114) miljoner kronor. Det största projektet har varit den nya friidrottsarenan i Gränby, Storvreta idrottshall samt uppstarten av den nya fotbollsarenan på Studenternas Idrottsplats.

Uppdrag och direktiv
Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 har sammanlagt nio inriktningsmål och 81 uppdrag. Bedömningen av hur arbetet mot målen och uppdragen går baseras på nämnders och bolags rapportering av resultat, åtgärder och utvecklingsinsatser. För att kunna bedöma hur Uppsala kommun ligger till görs även jämförelser med andra kommuner, till exempel mot genomsnittet för de kommuner som ingår i jämförelsenätverket R9.

Kommunen har under året tagit ytterligare steg mot en sammanhållen styrning med utgångspunkt från Mål och budget i att utveckla planeringsunderlaget genom att ta fram en kommunövergripande omvärldsanalys. Mål och budget 2017 har med sina nio inriktningsmål knutit an till FN:s globala mål för en hållbar utveckling – Agenda 2030. Under året förstärktes detta genom att uppdrag och indikatorer för Mål och budget 2018-2020 kopplades tydligare till delmål och genomförande av Agenda 2030. Innehållet i Agenda 2030 fångas även upp av de kommunövergripande policyer, riktlinjer, planer och program som finns vid sidan av Mål och budget för att säkerställa en ökad medvetenhet kring ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet i alla kommunkoncernens verksamheter. Under året har kommunfullmäktige exempelvis beslutat om en ny policy för hållbar utveckling som ska genomsyra all kommunal verksamhet.

Under 2017 har flera kommunala insatser bidragit till arbetet mot måluppfyllese av de globala målen samtidigt som styrning utifrån hållbarhetsperspektiv varit i fokus. Den samlade bedömningen av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete är att de uppnått övervägande delar av det som de planerat för ökad måluppfyllelse av inriktningsmålen eftersom en klar majoritet av fullmäktiges uppdrag löper på enligt plan. Nio av 81 uppdrag är färdiga, 56 löper på enligt plan och beräknas vara färdiga under 2018 och 2019. Resterande 16 uppdrag är försenade i förhållande till plan. De kommunala bolagen uppfyller i princip alla kommunfullmäktiges ägardirektiv. För en översikt av måluppfyllelse per nämnd och bolag för inriktningsmål och uppdrag se handlingens **bilaga 6.**

Förutom de uppdrag som fanns med i Mål och budget 2017-2019 har nämnder och bolag arbetat med kvarvarande uppdrag från tidigare Mål och budget och med uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gett under året. Bland kvarvarande uppdrag är 32 av 59 färdiga och bland uppdrag som lämnats under året (januari-augusti) är fyra av 18 uppdrag färdiga. En mer noggrann redovisning av statusen för kvarvarande uppdrag och uppdrag som lämnats under året redovisas i handlingens **bilaga 8.**

Samtliga nämnders och produktionsstyrelsers verksamhetsberättelser anmälda till kommunstyrelsen avseende årsbokslutet 2017 finns i akten. Kommunledningskontoret följer under året upp de uppdrag och direktiv som nämnderna inte verkställt.

Intern kontroll
Kommunstyrelsen har under 2017 fortsatt arbetet för att öka likvärdigheten mellan nämndernas interna kontroll. Arbetet visar att nämnder och förvaltningar kan behöva se över sin interna kontroll och synliggöra hur den organiseras och fungerar.

Nämndernas avrapportering av internkontrollplanerna för 2017 har skiftande omfång, struktur, innehåll och kvalitet. Det allmänna intrycket är att den interna kontrollen i kommunen genomförts på ett ärligt och öppet sätt och att den interna kontrollen i kommunen under 2017 var acceptabel. I stort sett samtliga planerade kontrollmoment har genomförts. Rapporteringarna är sparsmakade avseende vad som granskats och hur granskningen genomförts. Resultatet av kontrollerna är mer utförligt beskrivna. Nästan alla nämnders uppföljning visar tydligt om det finns några brister som behöver åtgärdas. I de fall nämnderna upptäckt brister har de lyft fram förbättrande åtgärder.

Nämndernas internkontrollplaner för 2018 innehåller kontrollmoment för både verksamhetsspecifika risker och mer generella risker. Antalet kontrolltillfällen och återrapporteringstillfällen fortsätter att öka. Det är positivt att kontrolltillfällen sprids över tid, bland annat för att arbetet med den interna kontrollen då hålls aktuellt under hela året. Kontrollmomenten bedöms vara relevanta för att hantera identifierade risker och vara möjliga att genomföra. Många nämnder kontrollerar liknande saker på olika sätt. Flera nämnder använder olika kontrollmoment för samma riskområde. Därför kommer utveckling av kontrollmetoder att ske under 2018. För en mer fullständig redogörelse av kommunens interna kontroll se bilaga 4.

2016 års löneanalys
Kommunen har under året nått målet med jämställda löner för lika jobb. Den årliga löneanalysen 2017 visade att osakliga skillnader i lön i lika jobb mellan könen minskat från 291 kronor 2016 till sex kronor 2017. En orsak är att den metodik för lönesättning som kommunen tillämpat sedan ett par år tillbaks börjar ge resultat. En annan orsak är att 80 procent av de medarbetare som tagit del av lärarlönesatsningen är kvinnor. Arbetet fortsätter med att nå målet att kommunen ska ha jämställda löner för likvärdiga jobb. För 2017 års löneanalys se bilaga 5.

Hållbarhetsredovisning för större företag enligt nya lagkrav
En ny lag om hållbarhetsredovisning som har sin grund i EU:s redovisningsdirektiv trädde i kraft 1 dec 2016. Från och med räkenskapsår som inleds efter 31 december 2016 ska större företag hållbarhetsrapportera. För att inkluderas i redovisningen ska för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren mer än ett av följande kriterier vara uppfyllda: medelantalet anställda ska ha uppgått till mer än 250, företagets balansomslutning ska ha uppgått till mer än 175 miljoner kronor, eller företagets nettoomsättning ska ha uppgått till mer än 350 miljoner. Uppsalahem AB, Uppsala Kommun Skolfastigheter AB och Uppsala Vatten och Avlopp AB träffas av kriterierna. För de tre bolagens hållbarhetsredovisningar se handlingens bilaga 12.

Hållbarhetsrapporten ska innehålla de upplysningar om hållbarhetsfrågor som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat och konsekvenserna av verksamheten. Frågor som ska behandlas är miljö, sociala förhållanden och personal, mänskliga rättigheter samt anti-korruption.

Kommunstyrelsens årsbokslut och årsredovisning 2017
Kommunstyrelsens redovisar ett överskott med 68 miljoner kronor för 2017. I förhållande till budgetens avkastningskrav om 6,5 miljoner kronor är avvikelsen drygt 60 miljoner kronor. Jämförelser med tidigare år är svåra till följd av omfattande organisationsförändringar vid årsskiftet. Kommunstyrelsen integrerade då bland annat stora delar av tidigare styrelsen för teknik och service i sin organisation och verksamhet. Kommunstyrelsen ska enligt de kommungemensamma anvisningarna för årsbokslut kommentera bokslutet i förhållande till kommunfullmäktiges budget, se handlingens **bilaga 2 kapitel Finansiell analys**. Handlingen omfattar även kommunstyrelsens investerings- och exploateringsverksamhet samt den verksamhet som utskottet för gemensam service omfattar. Utskottet för gemensam service behandlade verksamhetens uppföljning av ekonomi och måluppfyllelse för 2017 på utskottsmötet den 21 mars.

Kommunstyrelsen redovisar måluppfyllese för arbetet enligt nämndens verksamhetsplan, i handlingens **bilaga 2 kapitel Bedömning av status per mål och uppdrag**. Här ingår även en uppföljning av återstående uppdrag från tidigare år, tillkommande uppdrag januari-december 2017 samt genomförande av program och handlingsplaner.

Kommunstyrelsen arbetar med samtliga 9 av kommunfullmäktiges inriktningsmål. För samtliga inriktningsmål utom inriktningsmål 8 har kommunstyrelsen uppnått övervägande del av det som planerats. För inriktningsmål 8 har förseningar i genomförandet uppkommit inom utvecklandet av effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialoger, aktualisering av den lokala överenskommelsen med föreningslivet samt arbetet med att öka valdeltagandet i områden med lågt valdeltagande. Samtliga försenade åtgärder kommer att hanteras under 2018 och vara färdiga inom mål och budgetperioden 2017–2019.

Samverkansgrupp
Den centrala samverkansgruppen har getts information om bokslut 2017 den 21 mars 2018.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Uppsala KOMMUN

Årsredovisning 2017

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande **5**
Sammanfattning **7**
Så styrs Uppsala kommun **17**
Måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag **20**
Sammanvägd bedömning av måluppfyllelse 21
Inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi 25
Inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i 29
Inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart 34
Inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna 42
Inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete 46
Inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande 50
Inriktningsmål 7 Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov 54
Inriktningsmål 8 Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället 58
Inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala 62
Kommunens verksamheter **69**
Varifrån kommer pengarna och vad används de till? 69
Verksamhet i förvaltningsform – nämnder 69
Översikt över kommunens nämnder 69
Kommunstyrelsen 71
Måluppfyllelse 72
Valnämnden 78
Gatu- och samhällsmiljönämnden 79
Plan- och byggnadsnämnden 82
Miljö- och hälsoskyddsnämnden 85
Räddningsnämnden 89
Namngivningsnämnden 92
Utbildningsnämnden 94
Arbetsmarknadsnämnden 101
Kulturnämnden 106
Idrotts- och fritidsnämnden 110
Äldrenämnden 113
Omsorgsnämnden 117
Socialnämnden 121
Överförmyndarnämnden 124

Verksamhet i bolagsform ... 126
Översikt över dotterbolagen i stadshuskoncernen ... 126
Uppsala Stadshus AB ... 126
AB Uppsala Kommuns Industrihus, koncern ... 128
Fyrishov AB ... 130
Nya Destination Uppsala AB ... 133
Uppsalahem AB, koncern ... 135
Uppsala bostadsförmedling AB ... 138
Uppsala Kommuns Fastighets AB, koncern ... 140
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB ... 142
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB ... 144
Uppsala Kommuns Sport- och Rekreationsfastigheter AB ... 147
Uppsala Konsert och Kongress AB ... 149
Uppsala Parkerings AB ... 151
Uppsala R2 AB ... 153
Uppsala stadsteater AB ... 154
Uppsala Vatten och Avfall AB ... 156
Intern kontroll ... 159
Finansiell analys och sammanställd redovisning ... 160
Modell för finansiell analys ... 160
Resultat och kapacitet ... 161
Risk och kontroll ... 169
Bilagor ... 175
Bilaga 1 Pågående investeringar vid årsskiftet 2017-12-31 att överföra till 2018 ... 175
Bilaga 2 Kommunstyrelsens årsbokslut och årsredovisning 2017 ... 178
Bilaga 3 Ekonomisk översikt ... 266
Resultaträkning ... 266
Balansräkning ... 268
Kassaflödesanalys ... 270
Övriga tilläggsupplysningar ... 286
Fem år i sammandrag ... 289
Redovisningsprinciper ... 290
Bilaga 4 Internkontroll 2017 ... 292
Bilaga 5 Resultat av 2017 års löneanalys ... 298
Bilaga 6 Översikt av måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag per nämnd och bolagsstyrelser samt gemensamma nämnder ... 301
Översikt av måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag per nämnd ... 301
Översikt av måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag per bolagsstyrelse ... 310

Gemensamma nämnder – räddningsnämnden och överförmyndarnämnden 314
Bilaga 7 Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2017-2019 315
Bilaga 8 Måluppfyllelse av kvarvarande uppdrag och uppdrag som beslutats under året 317
Kvarvarande uppdrag och riktade satsningar från tidigare år 317
Uppdrag som lämnats under året 325
Bilaga 9 Ordförklaringar 328
Bilaga 10 Årsredovisning för Uppsala Stadshus AB 331
Bilaga 11 Revisionsberättelse 414
Bilaga 12 Hållbarhetsredovisning 415
Skolfastigheter 415
Uppsalahem 418
Uppsala Vatten 430

Kommunstyrelsens ordförande

År 2017 var ett händelserikt och bra år för Uppsala kommun. Tillväxten var fortsatt rekordstark. Under 2017 beviljades bygglov för 4200 bostäder och cirka 4000 bostäder fick startbesked vilket är det högsta antalet någonsin. Cirka 140 000 kvadratmeter verksamhetsyta beviljades bygglov och byggbeslut togs för nya Stadshuset. Uppsala klarade att ordna bostäder till samtliga 561 anvisade nyanlända med uppehållstillstånd. Den höga byggtakten och kommunens förmåga att ta emot nyanlända medförde att kommunen fick motta en byggbonus på 80 miljoner kronor från staten.

I september stod det klart att södra Uppsala är ett av nio områden i landet som ska ingå i regeringens satsning på nya hållbara stadsdelar och städer. I Uppsala handlar det om två områden, Bergsbrunna och Södra staden-Gottsunda, som kan få cirka 30 000 bostäder och 10 000 – 20 000 arbetsplatser. Trafikverket föreslår också i den nya nationella transportplanen att utbyggnaden av fyrspår mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholm inleds under planperioden 2018 - 2029. Om regeringen våren 2018 fattar beslut enligt Trafikverkets plan ger det goda förutsättningar för en tågstation i Bergsbrunna och den stora utvecklingen av södra Uppsala.

Vi står inför stora investeringsbehov i ett växande Uppsala och måste fortsätta hålla ordning och reda i kommunens finanser för att säkra framtidens välfärd åt Uppsalaborna. Under 2017 har vi lyckats bra. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 482 miljoner kronor för kommunkoncernen, 488 miljoner kronor i kommunens förvaltningar och 79 miljoner kronor i de kommunala bolagen. Bakom det goda resultatet ligger mycket hårt arbete och god kostnadskontroll i kommunens verksamheter.

Under året växte frågan om otrygghet, framförallt vid resecentrum och i city. Kommunen har tagit frågan på stort allvar och i samverkan med polisen genomfört flertalet punktinsatser, samtidigt som vi har infört trygghetsvakter i city. Vi har även arbetat aktivt i samverkan med bland annat polisen och fastighetsägare för att förebygga och förhindra social oro i Gottsunda/Valsätra. Många nya frivillighetsinitiativ har tillkommit i Uppsala som till exempel föreningen Vardagens Civilkurage, manifestationer för ensamkommande, nattvandringar och Gottsundamammornas verksamhet för att stävja oroligheter.

Uppsala kommuns nio inriktningsmål tar sikte på Agenda 2030 och dess 17 globala mål. Under året har flera kommunala insatser bidragit till arbetet mot måluppfyllese av de globala målen samtidigt som styrning inom hållbarhet varit i fokus. Kommunstyrelsen samordnar arbetet inom Uppsala Klimatprotokoll där en stor del av klimatarbetet i Uppsala sker i samverkan med företag, organisationer, universiteten och andra myndigheter. Flera fokusgrupper har utvecklats under året. Bland annat ”Jakten på plasten”. Internt i kommunen

har cirka 240 av drygt 600 fordon bytts ut i arbetet med att nå målet om en fossilbränslefri fordonsflotta år 2020.

Ett näringslivsprotokoll har introducerats under 2017 för att tillsammans med näringslivet förbättra näringslivsklimatet och skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb. Vi har även lyckats förverkliga målet om att anställa över 200 personer i extratjänster. Tjänster som är till för att långtidsarbetslösa och nyanlända personer ska få arbete och en stärkt position på arbetsmarknaden.

Inom utbildningsområdet har kommunen stärkt det systematiska kvalitetsarbetet i alla verksamheter. Det har bland annat skapats möjlighet att följa varje elevs utveckling över tid för att i tid se vilka insatser som behövs för enskilda elever och för att bättre kunna utmana alla elevers inneboende potential. Under året har syskonförtur börjat tillämpas vid skolval till förskoleklass och grundskolans årskurs 1. För att säkerställa tillgången på förskoleplatser har det beslutats att finansiera tomplatser under hösten som kan tas i anspråk när efterfrågan är som störst under våren.

Under 2017 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt landsbygdsprogram. Fyra insatsområden identifierades; bostadsbyggande, näringslivsutveckling i ett landsbygds- och stadperspektiv, service och infrastruktur samt ett lokalt engagemang. Exempel på insatser under 2017 är genomförandet av en landsbygdmässa och en bygglovsbil på landsbygden. För att öka intresset för odling, och visa vilka möjligheter som finns, utsågs 2017 till stadsodlingens år i Uppsala. Alla uppsalabor och besökare har kunnat ta del av både planteringar och aktiviteter runt om i kommunen. Temat för stadsodlingsåret var "alla kan odla" och en av målsättningarna var att inspirera uppsalaborna att odla själva.

Inom arbetet med äldrevänlig stad, under vägledning från Världshälsoorganisationen (WHO), har en omfattande dialog genomförts med Uppsalas medborgare över 60 år om hur det är att åldras i Uppsala. Kommunen har även öppnat ett boende för yngre personer med demens, vilket är unikt i Sverige.

Inget av allt detta hade varit möjligt utan alla engagerade och kompetenta medarbetare. Jag vill därför avsluta med att rikta ett stort och innerligt tack till alla medarbetare och förtroendevalda för det fantastiska arbete ni alla gör. Ni bidrar i allra högsta grad till den positiva utvecklingen för Uppsala. Under 2018 och framåt har vi fortsatt många utmaningar att ta itu med och jag ser fram emot att göra det tillsammans med er.

Marlene Burwick (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Sammanfattning

Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 har sammanlagt nio inriktningsmål och 81 uppdrag. Årsredovisningen är den samlade återrapporteringen av verksamheten från kommunstyrelsen till kommunfullmäktige och kommunens invånare. Årsredovisningens syfte är att redovisa vad som åstadkommits under året och om målsättningarna uppfyllts.
Bedömningen av hur arbetet mot målen och uppdragen går baseras på nämnders och bolagsstyrelsers rapportering av resultat, åtgärder och utvecklingsinsatser. För att kunna bedöma hur Uppsala kommun ligger till görs även jämförelser med andra kommuner, till exempel mot genomsnittet för de kommuner som ingår i jämförelsenätverket R9.

Mål och budget 2017 har med sina nio inriktningsmål knutit an till FN:s globala mål för en hållbar utveckling – Agenda 2030. Under 2017 har flera kommunala insatser bidragit till arbetet mot måluppfyllelse av de globala målen samtidigt som styrning utifrån hållbarhetsperspektiv varit i fokus. Den samlade bedömningen av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete är att de uppnått övervägande delar av det som de planerat för att nå en ökad måluppfyllelse av inriktningsmålen. Nio av 81 uppdrag är färdiga, 56 löper på enligt plan och beräknas vara färdiga under 2018 och 2019. Resterande 16 uppdrag är försenade i förhållande till plan.

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Uppsala kommunkoncern redovisar ett stort positivt resultat 2017. De finansiella indikatorerna soliditet, självfinansieringsgrad av investeringar och nettolåneskuld har utvecklats positivt. Även den externa finansieringen av utvecklingsprojekt har ökat jämfört med 2016. Årets verksamhet har därmed bidragit till att stärka kommunens ekonomiska ställning vilket möjliggör kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen.

Resultatet uppgår till 962 (381) miljoner kronor. Arbetet med genomlysning av, och anpassning till redovisningslagstiftning för, exploateringsverksamheten resulterade i en positiv påverkan på resultatet med 444 miljoner kronor samtidigt som eget kapital förstärktes med 406 miljoner kronor avseende avslut av gamla projekt. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 482 miljoner kronor för kommunkoncernen, 488 miljoner kronor i kommunens förvaltningar och 79 miljoner kronor i de kommunala bolagen. Det samlade resultatet för kommunens nämnder uppgår till 581 (381) miljoner kronor och resultatet i de kommunala bolagen är 465 (77) miljoner kronor. Därtill kommer koncerneliminering på 85 (77) miljoner kronor som leder till det samlade resultatet för kommunkoncernen på 962 miljoner kronor.

För verksamhetsåret 2017 redovisar Uppsala kommun för verksamhet i förvaltningsform ett resultat på 581 (381) miljoner kronor och efter justering för jämförelsestörande poster ett resultat på 488 (440) miljoner kronor. Jämfört med föregående år ökade skatter, generella statsbidrag och utjämning med 5,7 procent medan verksamhetens nettokostnader ökade med 3,5 procent. Justerat för jämförelsestörande poster ökade nettokostnaderna med 5,5 procent vilket är lägre än ökningstakten i intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

De senaste åren har Uppsala kommun genomfört effektiviseringsåtgärder för att sänka kostnaderna. Den gynnsamma utvecklingen för nettokostnaderna som inleddes 2013 fortsatte

även 2017. För att identifiera verksamheter med effektiviseringspotential behöver kommunen fortsätta att jämföra sig med kommuner med liknande strukturella förutsättningar, men även med kommuner som visar kostnadseffektivitet i kombination med god kvalitet.

Årets intäkter uppgick sammanlagt till 14,7 miljarder kronor vilket är en ökning med 7,4 procent jämfört med 2016. Uppsala kommuns intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för 2017 uppgick till 11,2 miljarder kronor vilket är 221 miljoner kronor mer än budgeterat. Avvikelsen förklaras bland annat av att skatteunderlagstillväxten åren 2015 och 2016 blev större än tidigare beräknat. Utvecklingen under 2017 indikerar också att både sysselsättning och timlön ökade mer än förväntat.

Investeringarna har ökat de senaste åren. 2017 års investeringar i kommunkoncernen har uppgått till 3 255 (2 273) miljoner kronor. Investeringarna fördelar sig mellan kommunen med 509 (391) miljoner kronor och de kommunala bolagen med 2 746 (1 882) mnkr. Några av årets ny- eller ersättningsinvesteringar i kommunen är Flottsundsbron, utvecklingen av Paradgatan och Forumtorget, ny infrastruktur så som gator och parker inom ramen för den växande staden samt konst i den offentliga miljön och utrustning till skola, vård och omsorg. Bland kommunbolagens större investeringar under året märks nyproduktion och förnyelse av Uppsalahems bostadsbestånd, nyproduktionen av Tiundaskolan och en grundskola i Lindbacken, Kungsängsverket, biogasproduktionen samt utvecklingen av Rosendalsområdet, Fyrislund och Salabacke, den nya friidrottsarenan i Gränby, Storvreta idrottshall samt uppstarten av den nya fotbollsarenan på Studenternas Idrottsplats.

Företagen i Uppsala fortsätter växa, fler flyttar hit och nystarter är på en hög nivå. En hållbar ekonomi ska även ge goda förutsättningar för privat företagande och entreprenörskap som leder till en tillväxt som hela samhället deltar i. För att nå detta har en positionsförflyttning inletts under 2017 vad gäller investeringsfrämjande åtgärder, ökad tillgång till mark och lokaler samt att locka hit företag att etablera sig.

För att uppnå de globala målen om hållbar konsumtion och produktion och för att möta klimatförändringar behövs en rad verktyg och åtgärder. Under året har därför kommunstyrelsen upprättat en låneram om 430 miljoner kronor från miljöobligationer och säkerställt grön finansiering för nya stadshuset. Kommunen har fortsatt arbetet med att utveckla hållbarhetskraven i upphandling och för att öka andelen ekologiska, rättvisemärkta och närproducerade livsmedel i sina verksamheter.

För att stärka förutsättningarna att kommunens ekonomi blir mer jämställd har bland annat har utbildningar genomförts inom jämställdhetsintegrering, jämställdhetsanalyser och jämställdhetsbudgetering. Detta har lett till att fler jämställdhetsanalyser har genomförts i kommunen, både i samband med drift av verksamhet och med investeringar.

Uppsala har goda förutsättningar för en stabil ekonomi och resultatet av årets verksamhet stärker kommunens ekonomiska ställning ytterligare. I likhet med övriga delar av landet har kommunen emellertid stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera och effektivisera verksamheten och göra välavvägda investeringar.

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

För fjärde året i rad har Uppsala vunnit utmärkelsen Årets stadskommun i tidningen Fokus ranking och är för andra gången på andra plats av samtliga 290 kommuner. Även medborgarundersökningen visar att Uppsalas invånare är mer nöjda med att bo i kommunen än invånare i jämförbara kommuner.

Uppsala kommun har bidragit till flera mötesplatser för företagare. Rekordmånga konferenser och kongresser arrangerades i Uppsala 2017, vilket medfört att Uppsala är den andra största konferensarrangören i Sverige. Flera nämnder samarbetar med Uppsala universitet, bland annat gatu- och samhällsmiljönämnden när det gäller innovationer inom mobilitet. Flera bolag ligger i framkant med att testa ny innovativ teknik.

Ett nytt naturreservat är infört under året i skogsområdet Örnsätra. Naturreservatet skyddar en rad sällsynta arter, bland annat hackspettar, skalbaggar, mossor och svampar. Arbetet med ytterligare tre naturreservat fortsätter under 2018. Under 2017 uppmärksammades Stadsodlingsåret och Linnéjubileet med särskilt fokus på barn och unga. Ätbara växter placerades ut i kommunen och olika aktiviteter kring odling genomfördes för barn och unga.

Kommunstyrelsen har tagit fram en ny krisledningsplan och utvecklat kommunens krisledningsförmåga. Uppsala kommun har ett samverkansavtal med polisen och hade i september en gemensam medborgardialog vid Uppsala resecentrum för att ta reda på hur invånare och besökares upplever trygghet och utsatthet för brott vid resecentrum. I jämförelse med liknande kommuner har Uppsala färre anmälda våldsbrott i förhållande till antal invånare.

Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

Genom att kommunen ytterligare har förbättrat samordningen i planeringsprocessen för en hållbar stads- och landsbygdsutveckling, exempelvis genom att tidigt beakta miljöaspekter, parkeringslösningar, allmännyttiga bostäder och lokaler för kommunal verksamhet säkerställs likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Sociala konsekvensanalyser har använts i samband med den fysiska planeringen och flera nämnder har samverkat för ett socialt hållbart Gottsundaområde.

I Uppsala är målsättningen att vara fossilfri 2030 och klimatspositiv 2050. För att nå dit behöver kommunen ta vara på innovationskraft, smarta lösningar och digitaliseringar. En stor del av klimatarbetet i Uppsala sker i samverkan med företag, organisationer, universiteten och andra myndigheter i Uppsala Klimatprotokoll. Fler fokusgrupper har utvecklats under året och ett öppet rundabordsmöte, i form av en större heldagskonferens, genomfördes för första gången hösten 2017. Uppsala Vatten har beviljats klimatinvesteringsstöd från Naturvårdsverket för kapacitetsökning i biogasanläggningen vid Kungsängens gård som innebär ökad klimatnytta. Den producerade biogasen används bland annat som bränsle till kollektivtrafiken och utbyggnaden beräknas spara 4 900 ton koldioxid årligen.

Kommunen har under året genomfört insatser inom bland annat transporter, byggande, energi och livsmedel för att vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat. Andelen invånare som cyklar och åker kollektivtrafik ökar. Arbetet har fortsatt med att nå målet om 100 procent fossilbränslefri fordonsflotta år 2020 och effekter börjar synas i omställningen. Ökade miljökrav har ställts på upphandlade transporter och maskiner, till exempel inom daglig verksamhet når merparten av upphandlade

företag 2017 års mål om maximalt 60 procent fossila drivmedel. Hovgårdens avfallsanläggning har under året ställt om till fossilfria bränslen, där last- och grävmaskinerna nu drivs på fossilfri diesel. Ett bygglogistikcenter har införts för att minska transporter i samband med nybyggnation i kommunen. Kommunen har säkerställt rutiner för att främja och utveckla ett energieffektivt byggande i samband med markanvisningar och försäljning av mark för exploatering. Exempel är krav i markanvisningstävlingar, där byggherrar måste ange vilket miljöklassningssystem som används vid val av material, varor och produkter för byggnationen. Kommunen deltar fortsatt i Citylab, ett program för hållbar stadsutveckling, med stadsbyggnadsprojektet i Rosendal. Energikartläggning av kommunens verksamheter har genomförts och åtgärder påbörjats, bland annat optimering av markvärme. Energianvändningen per yta inom fastigheter som kommunen använder minskar över tid. Även utbyggnaden av solenergi fortsätter och nu är drygt 1,2 MW är installerad i kommunala fastigheter. Den kommungemensamma energi- och klimatrådgivningen har utvecklats under året. Trots att omställningen till ett hållbart resande inom kommunen löper på och att flera nämnder och bolagsstyrelser aktivt arbetar med en effektivare och grönare energianvändning så är utsläppen av växthusgaser per invånare för höga.

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter nådde under året 41 procent, jämfört med 35 procent 2016 och kommunen har verkat för fler närproducerade livsmedel, bland annat genom att underlätta för lokala leverantörer att lägga anbud i upphandlingar.

Under 2017 har kommunen arbetat med en riskanalys och framtagande av riktlinjer för markanvändning inom Uppsalaåsens tillrinningsområde. Syftet är att få till stånd ett hållbart sätt att förvalta och bevara åsens ekosystemtjänst i form av dricksvatten. Arbetet har fått praktisk betydelse i planarbetet för Ulleråker och förslaget presenteras i sin helhet för fullmäktige under våren 2018. Uppsala Vatten och Avfall samarbetar med bland andra Sveriges lantbruksuniversitet och Kungliga tekniska högskolan kring hantering av antibiotikaresistens och läkemedelsrester i utgående spillvatten. Asptrappan vid Ulva invigdes i april av miljöminister Karolina Skog. Trappan gör det möjligt för fisk att röra sig förbi Ulva-området och ökar den biologiska mångfalden i Fyrisån, inte minst den hotade aspen, som är Upplands landskapsfisk.

Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

I arbetet för en jämlik kommun har ett utvecklingsarbete med kartläggning och analys intensifierats under 2017. Fokus ligger på att kartlägga socioekonomiska skillnader i olika geografiska områden och kunskapsmaterialet används när kommunen prioriterar bland insatser och verksamheter. Även om indikatorerna visar att invånarna i Uppsala har en bättre hälsa och förvärvsfrekvens än invånare i jämförbara kommuner, så finns det påtagliga skillnader mellan bostadsområden sett till både ohälsa (ohälsotal) och arbetslöshet. Det finns också skillnader utifrån ålder och kön. Äldre har en sämre hälsa än yngre och kvinnor har en sämre hälsa än män. Detta mönster finns även bland jämförbara kommuner.

Mycket av kommunens arbete har under året fokuserats på målgrupperna barn och ungdomar samt äldre i syfte att minska skillnader i bland annat utbildning och hälsa. Inom arbetet med äldrevänlig stad pågår en rad aktiviteter inom både nämnder och bolagsstyrelser. En handlingsplan beräknas vara framtagen under andra kvartalet 2018 och genomförandet av planen förväntas vara färdigt år 2020. En rad tidiga sociala insatser för barn och unga har genomförts för att motverka framtida ohälsa och utanförskap, exempelvis fokus på ökad

skolnärvaro och föräldrastärkande insatser. Kommunen har lagt stor kraft på att arbeta förebyggande gentemot ungdomar och barn som finns i familjer med långvarigt försörjningsstöd. Feriearbete för alla i årskurs nio och skollovsaktiviteter har bidragit till en meningsfull sysselsättning under loven. För att motverka rökning bland unga har kommunen gjort en satsning på rökfria skolgårdar och haft tillsyn av försäljningsställen där det funnits misstankar om att tobak säljs till minderåriga. Kommunens satsning på en kulturgaranti för barn och unga innehåller bland annat subventionerade resor för att förenkla för skolor som tidigare haft svårt att ta del av kultursatsningar. Genom att utveckla arrangörsstödet har kulturnämnden ökat barn och ungas tillgång till professionella kulturupplevelser under skoltid. Under året har simundervisning genomförts för nyanlända och en plan för mer fysisk aktivitet i skolan tagits fram.

Sociala investeringar möjliggör ett arbetssätt som är effektivt både socialt, hälsomässigt och ekonomiskt. Under året har projektet ”Supported Education” påbörjats som en social investering. Projektet syftar till att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning att börja eller återvända till studier för att därefter stödja målgruppen till arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Kommunen har en egen hbtq-diplomeringsmodell och under året har Öppna förskoleverksamheten, Nexus och Sävja bibliotek diplomerats. Dessutom har Tiundaskolan certifierats genom RFSL:s hbtq-certifieringsmodell. Grundutbildning inom hbtq har erhållits av 275 medarbetare.

Inom ramen för genomförandet av den handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism som beslutades under året har en satsning påbörjats för att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt i kommunen.

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Att Uppsala växer ger stark framtidstro och kommunen planerar för att möta en befolkningsökning som leder till att Uppsala har upp till 340 000 invånare 2050. Takten kring nybyggnation har varit hög och under året beviljades bygglov för ytterligare 4 300 bostäder. Samtidigt är det inte bara antalet nya bostäder som spelar roll utan invånarnas möjlighet att hitta ett boende som passar deras behov och hushållsekonomi. Kommunens bostadsbolag Uppsalahem arbetar därför för att ta fram modeller för att bygga och renovera bostäder till lägre kostnad. Uppsalahem har under året även gjort en översyn av all byggbar mark bolaget äger på landsbygden, enligt det uppdaterade ambitionsdokumentet för landsbygden.

Befolkningsökningen och arbetsmarknaden behöver utvecklas i takt och verksamhetslokaler behöver tillskapas i samma takt som bostäder. För att möta dessa utmaningar antogs ett nytt näringslivsprogram under 2017 som har arbetats fram i nära samarbete med näringslivet. Programmet fokuserar på att utveckla arbetsmarknaden genom att fler företag kan starta och utvecklas samt att fler företag kan flytta till kommunen. Under året har även ett Näringslivsprotokoll arbetats fram tillsammans med näringslivet för att sätta ökat fokus på viktiga områden för tillväxt.

Uppsala kommun har låg arbetslöshet i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Uppsala har också en lägre andel invånare som får ekonomiskt bistånd än jämförbara kommuner. Majoriteten av de arbetslösa tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden, exempelvis personer med endast förgymnasial utbildning och personer som

är födda utanför Europa. Dessa grupper tenderar att växa samtidigt som det är brist på arbetskraft inom flera yrkesområden. För att stärka och utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik har ett nytt politiskt program tagits fram och som utgår från stöd till egen försörjning, stöd utifrån individens förutsättningar och behov, kompetensförsörjning samt kommunens arbetsgivaransvar.

Ett område som kommunen arbetat aktivt med under året är att snabbare få nyanlända i arbete. I och med att asylsökande som kom i det stora flyktingmottagandet 2015-2016 får uppehållstillstånd ökar antalet nyanlända i kommunen. Målgruppsanpassade insatser har påbörjats för yrken inom restaurangbranschen och kommunen har tillsammans med Uppsala universitet och Arbetsförmedlingen startat projektet Basår för nyanlända för att låta nyanlända läsa natur-tekniska ämnen och samtidigt få möjlighet till bostad.

Under året blev ungefär 2 500 ungdomar erbjudna feriearbete, feriepraktik och sommarjobb via kommunen. Speciellt fokus har legat på att påminna ungdomar i familjer med försörjningsstöd.

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Studieresultaten i gymnasieskolan har förbättrats under de senaste åren. Precis som för liknande kommuner har resultaten i grundskolan däremot försämrats under 2017 sett till andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Det förklaras delvis av att den stora gruppen asylsökande som kom till Sverige under slutet av 2015 och början av 2016 har haft kort tid på sig att klara av kunskapsmålen inom svensk grundskola. Andelen godkända inom yrkesutbildning för vuxna ligger stabilt runt 90 procent. Inom den grundläggande vuxenutbildningen ökade andelen godkända kraftigt år 2017. Pojkar/män har fortfarande över lag sämre studieresultat än flickor/kvinnor, men inom vuxenutbildningen är denna skillnad mindre 2017 än föregående år.

Kommunen har påbörjat en satsning för att öka skolnärvaron hos grundskoleelever med hög frånvaro, så att samordnade insatser kopplas in i ett tidigt skede. För att förstärka det livslånga lärandet har kommunen ökat kursutbudet inom yrkesutbildningar som ofta har motiverade elever. Under året har det individuella stödet med att anpassa vuxenutbildningen till studerandes olika förutsättningar utvecklats.

Genom den statliga lågstadiesatsningen har kommunen kunnat anställa fler lärare och därmed kunnat ge mer tid för varje elev. Kommunen har även fått statsbidrag för att minska antalet barn per grupp i förskolan. Det har visat sig svårt att rekrytera personal i tillräcklig utsträckning och det finns därför en risk för att kommunen kan behöva betala tillbaka en mindre del av bidraget.

Utbudet inom kulturskolan har ökat under året med nya ämnen och utökad gruppundervisning. Ett särskilt ekonomiskt stöd till barns och ungas kulturutövande har inrättats under året och ett stöd för barns och ungas egna initiativ har nylanserats. Kulturnämnden och utbildningsnämnden har tillsammans tagit fram en biblioteksplan för att stärka barns språk.

Flera delar av kommunen är involverade i arbetet för att skapa en god utomhus- och inomhusmiljö. Exempelvis har tillsyn och rådgivning kring inomhusmiljön i förskolor och skolor pekat på vikten av fungerande städning och hantering av matallergi.

I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

För att tillvarata individers egna resurser har flera verksamheter har under året vidareutvecklat former för brukarinflytande. Exempelvis har kommunen genomfört regelbundna ungdomsråd för ensamkommande barn och ungdomar. Som ett led i att förbättra missbruksvården samlar verksamheten in erfarenheter från brukarteam och har involverat brukare i förbättringsteam kring familjer med missbruksproblematik. Flera kommunala verksamheter har arbetat för att förbättra bemötande och service genom intervjuer med brukare och genom att förstärka normkritiska förhållningssätt i verksamheten.

Genom områdesbaserad samverkan mellan skola, polis, socialtjänst, kultur- och fritidsverksamheter, föreningar och andra organisationer inventerar kommunen behov och utvecklar idéer för nya insatser för bland annat unga vuxna. Samverkan kring enskilda ärenden har länge funnits för barn och unga inom ramen för samordnade individuella planer (SIP). Under året har användningen av SIP för vuxna ökat, vilket i sin tur ger bättre förutsättningar för att myndigheter med olika uppdrag och verktyg ska kunna samordna sina insatser så att de ger en så gynnsam effekt som möjligt för brukaren.

För att minska behovet av särskilda boendeformer genomförs tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden, på allmänna platser och offentliga rum så de är tillgängliga för alla. Det handlar exempelvis om insatser för att tillgängligheten till bad och parkeringsplatser ska vara hög, även om man har funktionshinder som påverkar rörelseförmågan. När kommunen påverkar utformningen av bostadsområden, allmän plats och offentliga rum prioriteras grupper med störst behov av tillgänglighet, det vill säga äldre, funktionsnedsatta och barn.

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Trots att delaktigheten i Uppsala kommun generellt sett är hög skiljer det sig åt mellan olika grupper i kommunen. Under året har kommunen därför på flera sätt arbetat med att göra fler människor delaktiga i olika processer som rör dem och för att öka jämlikheten i delaktigheten har särskilt fokus legat på målgrupper som kan ha svårare att ta del av information och göra sina röster hörda. Många av insatserna har därför riktats mot barn och unga, äldre och minoritetsgrupper.

För att utveckla invånarnas möjligheter att vara med och utforma vår gemensamma framtid har kommunstyrelsen bland annat beslutat om en riktlinje för medborgardialog. Olika typer av medborgardialoger inför utveckling av stadsdelar hölls under året. Inom ramen för arbetet med planprogram Gottsunda har kommunen ingått ett samarbete med Sveriges kommuner och landsting för att utveckla dialogformerna. För att göra ungdomar delaktiga i arbetet med Agenda 2030 anordnades för andra året i rad we_change i Uppsala undre 2017. We_change är Sveriges största hållbarhetssatsning för unga. Under två dagar samlades omkring 1 000 ungdomar som fick ge sin syn på hur kommunen bör arbeta för en hållbar utveckling. Uppsalahem har under 2017 tecknat ett nytt boendeinflytandeavtal med Hyresgästföreningen. I olika renoveringsprojekt har bolaget dessutom en kontinuerlig dialog med hyresgästerna för att kunna uppfylla önskemål i samband med renoveringarna. Inom ramen för äldrevänlig stad har rundabordskonferenser genomförts i 14 olika områden i Uppsala. Resultaten av dialogerna har sammanställts i två sammanfattande rapporter. Rapporterna bildar underlag för framtagande av en handlingsplan för äldrevänlig stad som kommer att tas fram kommande år. Även flera andra nämnder och

bolagsstyrelser har löpande dialog med brukar- och intresseföreningar för att få bättre underlag för verksamhetsutveckling.

Under 2017 startade kommunen ett nytt forum för att öka samarbetet och dialogen med olika trossamfund i Uppsala. Utgångspunkten för forumets arbete är FN:s konvention om mänskliga fri- och rättigheter och deltagandet i forumet innebär att leva upp till värdegrunden om ett öppet och solidariskt Uppsala. Samråd har hållits med sverigefinnar sedan Uppsala kommun blev förvaltningsområde för finska år 2010. Under året har dessutom Finland 100 år särskilt uppmärksammats. Samråd har också skett med romer, tornedalingar och samer, samt dialog med judar. Uppsala kommun är utvecklingskommun för Romsk inkludering.

Kommuninvånarna kan från och med 2017 följa arbetet med att ta fram Mål och budget på uppsala.se där det bland annat finns information om hur budgeten fördelas på olika verksamhete, vad som planeras och hur det går. Den ökade transparensen förväntas ge ökad förståelse för den demokratiska processen och öka samspelet mellan kommunen och invånaren.

Inom ramen för den lokala överenskommelsen med föreningslivet fördes dialog mellan föreningarna och kommunen i syfte att främja en god samverkan och att gemensamt bygga framtidens Uppsala. Arbetet med att revidera nuvarande lokala överenskommelse påbörjades under året och flertalet dialoger har genomförts med föreningar i syfte att tillsammans arbeta fram nya åtaganden.

Kommunen har påbörjat arbetet för ett ökat och mer jämlikt valdeltagande med att stärka underrepresenterade gruppers förutsättningar till deltagande och inflytande. Under 2018 planeras bland annat en satsning för att öka valdeltagandet som särskilt riktas mot kvinnor och män från minoritetsgrupper.

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Den 1 januari 2017 försvann de sista resterna av den beställar-utförarorganisation som kommunen inrättade 2003. De gamla produktionsstyrelserna försvann och flera nämnder tog emot kommunala utförare inom bland annat äldreomsorg, vård och omsorg om funktionsnedsatta, vuxenutbildning, socialtjänst samt underhåll av gator, parker och allmänna ytor. Syftet med förändringen är att uppnå en större politisk genomslagskraft, en tydligare organisation för invånarna och en effektivare demokratisk styrning av verksamheten. Genom omorganisationen förskjuter kommunen tyngdpunkten från konkurrens till samverkan och till gemensamt värdeskapande. Samtidigt strävar kommunen efter att ge stabila villkor för utförare som underlättar kontinuitet och långsiktighet. Enligt kommunfullmäktiges program för kommunalt finansierad verksamhet ska kommunen även involvera både brukare och utförare i att förbättra välfärdstjänsterna och ge utförare handlingsutrymme för att kunna anpassa insatser efter individens behov. Tidiga tecken på effekter av omorganisationen visar att verksamhetsnära kunskap kommer bättre till användning i styrning och ledning, exempelvis i nämndernas verksamhetsplanering.

Det har inte skett några omfattande förändringar i kommunens totala personalstruktur jämfört med 2016. Antalet tillsvidareanställda har ökat varje år de senaste fem åren och var i december 2017 11 672 personer. Under året har heltidsreformen börjat få ordentligt genomslag. Vid årsskiftet 2016/2017 gjordes deltidsanställningar om till heltidsanställningar i

de verksamheter som haft störst andel av kommunens deltidsanställningar, nämligen vård- och omsorgsverksamheten.

Andelen medarbetare som använder kommunens friskvårdssubvention är oförändrad. År 2017 har 66 procent av de som är berättigade aktiverat sin subvention, 70 procent av kvinnorna och 55 procent av männen. Under 2017 har hanteringen av friskvårdsbidraget digitaliserats, vilket inte har påverkat aktiveringsgraden.

Sjukfrånvaron har stabiliserats efter ett antal år med ökning. Per den 31 december 2017 var den totala sjukfrånvarotiden 6,9 procent, vilket är i nivå med förgående år vid samma tidpunkt. De senaste årens ökning av sjukfrånvaron följer utvecklingen i övriga landet. De högre ohälsotalen antas på nationell nivå vara arbetsrelaterade, bland annat beroende på organisatoriska och sociala faktorer och en stigande arbetsbelastning. Det är också rimliga förklaringar för Uppsala kommun.

Kommunens utmaningar kring kompetensförsörjning skiljer sig åt mellan olika verksamhetsområden. Kompetens inom vård- och omsorgsarbete och tekniskt inriktade arbeten är exempelvis svåra att attrahera och rekrytera. Dessa verksamheter har därför arbetat aktivt under året med att marknadsföra sig och öppnat upp för praktikplatser och verksamhetsförlagd utbildning för att locka framtida medarbetare. Men det finns också verksamheter som har haft en god tillgång på kompetenta sökande och som har lyckats bra med att anställa de chefer och medarbetare som verksamheten behöver. Framöver befaras underskott på kompetenser inom vissa yrkeskategorier, till exempel lärare och undersköterskor. I nämnder som har svårt att rekrytera och behålla kompetens sker riktade satsningar av olika slag, beroende på vad situationen kräver. Utmaningarna kring kompetensförsörjning innebär att kommunen behöver jobba mer systematiskt och långsiktigt. Under 2017 har kommunstyrelsen arbetat fram process och metodstöd för att planera för kompetensförsörjnings. Kommunstyrelsen har också initierat ett nämndgemensamt samarbete för att Uppsala kommun ska vara en konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare 2022.

Arbetet med att erbjuda fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning i kommunens egen verksamhet har fortsatt under året. Kommunstyrelsen har bidragit med att förbättra administrativa rutiner och stödja rekryteringsförfarandet med kompetensbaserad rekryteringsmetodik. Nämnderna har bidragit genom att till exempel erbjuda praktik och extratjänster och använda tjänster från daglig verksamhet.

Arbetet med att förskjuta arbetsmiljöarbetet mot hälsofrämjande och förebyggande insatser har fortsatt under 2017. Chefer och skyddsombud har erbjudits utbildning i vilka aktiviteter som chefer behöver göra under ett verksamhetsår för att ha god kontroll på den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön. På organisationsövergripande nivå har ett nyckeltalspaket vidareutvecklats under året för att kommunen ska kunna följa upp arbetsmiljön på ett bättre sätt. Kommunstyrelsen har fortsatt arbetet med att förbättra digitala verktyg som underlättar det systematiska arbetsmiljöarbetet för chefer som har ett delegerat arbetsmiljöansvar.

Kommunen har under året nått målet med jämställda löner för lika jobb. Den årliga löneanalysen 2017 visade att osakliga skillnader i lön i lika jobb mellan könen minskat från 291 kronor 2016 till sex kronor 2017. En orsak är att den metodik för lönesättning som kommunen tillämpat sedan ett par år tillbaks börjar ge resultat. En annan orsak är att 80 procent av de medarbetare som tagit del av lärarlönesatsningen är kvinnor.

I april 2017 fick samtliga tillsvidareanställda medarbetare möjlighet att hyra en kvalitetscykel genom bruttolöneavdrag. Totalt beställdes drygt 900 cyklar varav 30 procent elcyklar. Avtalet gäller i tre år. Därefter kan cykeln antingen lämnas tillbaka eller lösas ut. Under våren 2018 kommer erbjudandet gå ut igen.

Under våren 2017 svarade 64 procent av kommunens medarbetare på en kommunövergripande medarbetarundersökning. I undersökningen mättes hållbart medarbetarengagemang (HME-index) och arbetsbelastning. Årets mätning av HME-index visar på en stabilitet över tid. Detta måste bedömas som ett positiv resultat, med anledning av att Uppsala kommun genomgått omfattande omorganisation de senaste åren. Indexet för ledarskap visar dock på en svag minskning jämfört med mätningen som gjordes år 2016.

Under året förstärktes kommunens arbete mot FN:s 17 hållbarhetsmål genom att uppdrag och indikatorer för Mål och budget 2018-2020 kopplades tydligare till delmål och genomförande av Agenda 2030. Innehållet i Agenda 2030 fångas även upp av de kommunövergripande policyer, riktlinjer, planer och program som finns vid sidan av Mål och budget för att säkerställa en ökad medvetenhet kring ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet i alla kommunkoncernens verksamheter. Under året har kommunfullmäktige exempelvis beslutat om en ny policy för hållbar utveckling som ska genomsyra all kommunal verksamhet. Kommunen har under året tagit ytterligare steg mot en sammanhållen styrning med utgångspunkt från Mål och budget i att utveckla planeringsunderlaget genom att ta fram en kommunövergripande omvärldsanalys.

För att stödja chefer och medarbetare mot en mer tillitsbaserad styrning där medarbetares kompetens, engagemang och kreativitet kan få större utrymme, så har kommunen under året initierat ett värdegrundsarbete.

Så styrs Uppsala kommun

Den kommunala demokratin gör det möjligt för kommunens invånare att känna delaktighet och ta ansvar för samhällets utveckling. I Sverige har kommuner ett mycket stort ansvar för välfärd och samhällsservice. Det är därför viktigt att Uppsala kommun har effektiva sätt att utöva demokrati och genomföra demokratiskt fattade beslut.

Den högsta demokratiska församlingen i Uppsala är kommunfullmäktige. De förtroendevalda som finns i kommunfullmäktige är valda av kommunens invånare i allmänna val. Uppsala kommun leds av en samverkan mellan socialdemokraterna, miljöpartiet och vänsterpartiet.

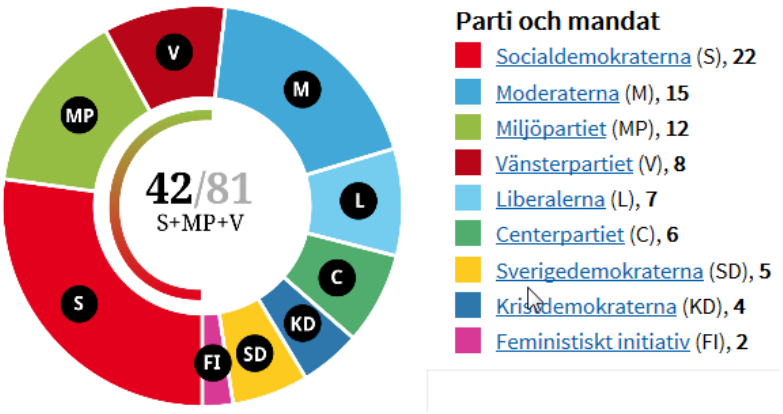

Partiernas platser (mandat) i kommunfullmäktige.

Det är kommunfullmäktige som beslutar om hur mycket av kommuninvånarnas pengar i form av exempelvis avgifter och kommunalskatt som ska gå till kommunens verksamheter och hur kommunen bör utvecklas. Kommunfullmäktige beslutar också om vilka kommunala nämnder och bolag som ska finnas och vilka förtroendevalda som ska sitta med i dem. Två av nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden, är gemensamma med andra kommuner.

Nya förutsättningar för att skapa välfärd

Den 1 januari 2017 försvann de sista resterna av den beställar-utförarorganisation som kommunen inrättade 2003. De gamla produktionsstyrelserna försvann och flera nämnder tog emot kommunala utförare inom bland annat äldreomsorg, vård och omsorg om funktionsnedsatta, vuxenutbildning, socialtjänst samt underhåll av gator, parker och allmänna ytor.

Syftet med förändringen är att uppnå en större politisk genomslagskraft, en tydligare organisation för invånarna och en effektivare demokratisk styrning av verksamheten. Genom omorganisationen förskjuter kommunen tyngdpunkten från konkurrens till samverkan och till gemensamt värdeskapande. Samtidigt strävar kommunen efter att ge stabila villkor för utförare som underlättar kontinuitet och långsiktighet. Enligt kommunfullmäktiges program för kommunalt finansierad verksamhet ska kommunen även involvera både brukare och

utförare i att förbättra välfärdstjänsterna och ge utförare handlingsutrymme för att kunna anpassa insatser efter individens behov. Tidiga tecken på effekter av omorganisationen visar att verksamhetsnära kunskap kommer bättre till användning i styrning och ledning, exempelvis i nämndernas verksamhetsplanering.

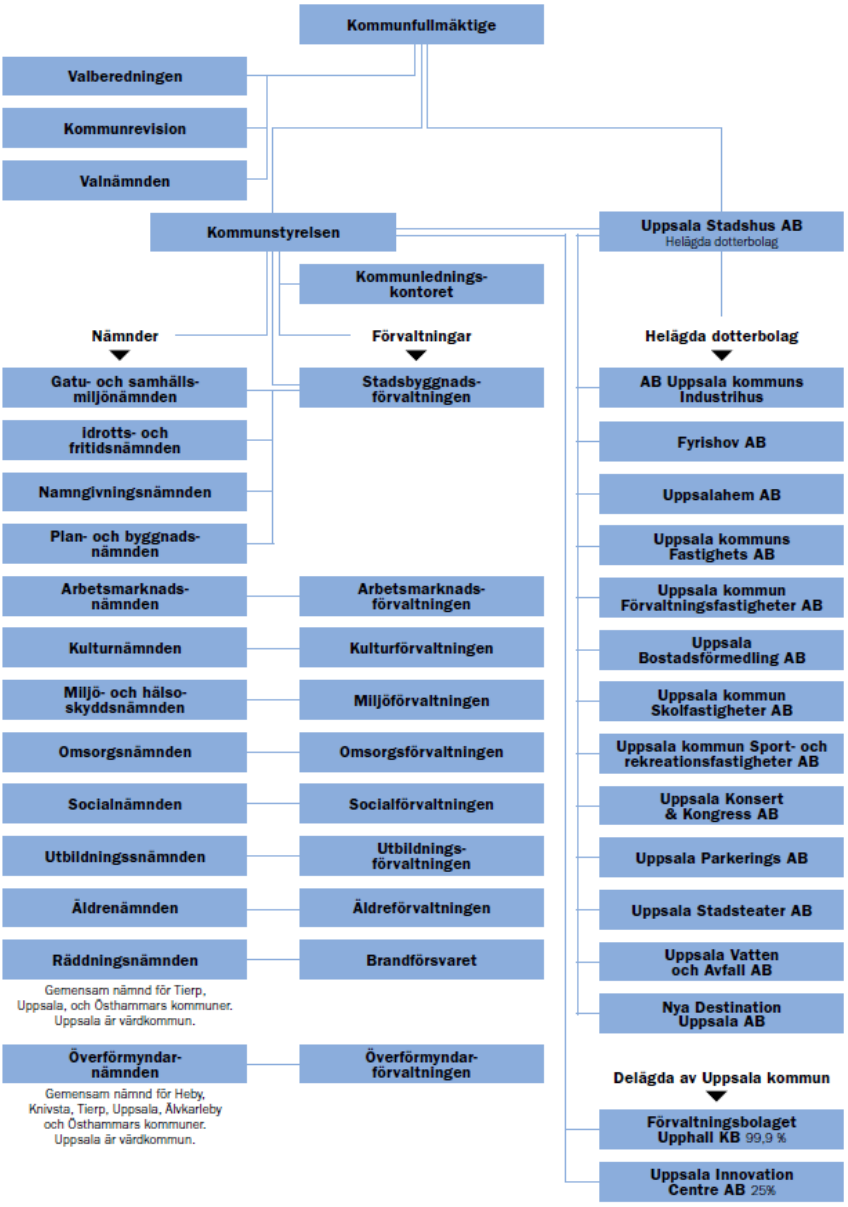

Uppsala kommuns organisation från och med 2017 som förbereddes under 2016.

Förbättrad planering och sammanhållen styrning

Kommunstyrelsen leder arbetet med att ta fram Mål och budget och involverar stora delar av organisationen i att analysera utmaningar och ta fram underlag för politiska prioriteringar. Arbetet mynnar ut i en budget, inriktningsmål och uppdrag som speglar den demokratiska viljan. Styrningen följs upp och analyseras för att se om utvecklingen går i önskvärd riktning. Kommunens styrning kan sammanfattas enligt följande figur.

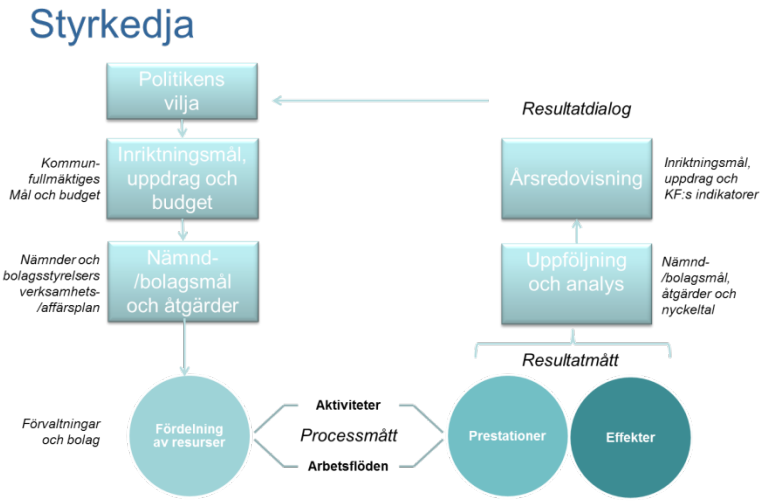

Uppsala kommuns styrkedja.

Kommunen har under året tagit ytterligare steg mot en sammanhållen styrning med utgångspunkt från Mål och budget i att utveckla planeringsunderlaget genom att ta fram en kommunövergripande omvärldsanalys. Mål och budget 2017 har med sina nio inriktningsmål knutit an till FN:s globala mål för en hållbar utveckling – Agenda 2030. Under året förstärktes detta genom att uppdrag och indikatorer för Mål och budget 2018-2020 kopplades tydligare till delmål och genomförande av Agenda 2030. Innehållet i Agenda 2030 fångas även upp av de kommunövergripande policyer, riktlinjer, planer och program som finns vid sidan av Mål och budget för att säkerställa en ökad medvetenhet kring ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet i alla kommunkoncernens verksamheter. Under året har kommunfullmäktige exempelvis beslutat om en ny policy för hållbar utveckling som ska genomsyra all kommunal verksamhet.

De kommunövergripande planerna och programmen är underordnade kommunfullmäktiges inriktningsmål i Mål och budget. Kommunen har därför tydligare än någonsin tidigare fört in innehåll från dem i nämndernas verksamhetsplaner för 2017. Det innebär att styrningen har förenklats och att stora delar av uppföljningen av planer och program sker i samband med den ordinarie uppföljningen av Mål och budget. Uppföljningen spelar en viktig roll för den årliga omprövning av planer och program som införts under 2017. Genom denna omprövning beslutar kommunfullmäktige om förbättringar i programstyrningen. Under 2017 beslutade fullmäktige bland annat om att programmet för individ- och familjeomsorgen skulle tas bort och att ett nytt program för barn och unga i Uppsala kommun ska tas fram.

Måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag

Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 har sammanlagt nio inriktningsmål och 81 uppdrag. Bedömningen av hur arbetet mot målen och uppdragen går baseras på nämnders och bolagsstyrelsers rapportering av resultat, åtgärder och utvecklingsinsatser. För att kunna bedöma hur Uppsala kommun ligger till görs även jämförelser med andra kommuner, vanligen mot genomsnittet för de kommuner som ingår i jämförelsenätverket R9.[1]

Det är få indikatorer som är utformade på ett sätt som gör att de går att koppla samman med kommunens åtgärder under det innevarande året. Det beror dels på att indikatorerna i många fall har en eftersläpning eftersom de baseras på officiell statistik, och dels på att det alltid finns en fördröjning innan kommunens insatser får ett synligt genomslag i samhället. Indikatorerna ger därför framför allt en bild av hur utvecklingen ser ut över tid och jämfört med andra, och fungerar som ett viktigt komplement till nämnders och bolagsstyrelsers rapportering av resultat och åtgärder inom sina respektive ansvarsområden.

I tabellerna för respektive inriktningsmål tydliggörs bedömningen av måluppfyllelse för inriktningsmålen och uppdragen enligt följande färgmarkering:

Blått	Nämnden har uppnått det den planerat (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet.
Grönt	Nämnden har uppnått övervägande del av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet.
Gult	Nämnden har (enbart) uppnått delar av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet.
Rött	Nämnden har inte bidragit till inriktningsmålet.

Blått	Uppdraget är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Rött	Uppdraget genomförs inte

Årtalet för uppdragen som återfinns i tabellerna i samband med färgmarkeringen är en sammanvägning utifrån nämndernas och bolagsstyrelsernas bedömningar av när uppdragen beräknas vara genomförda. Exempel från nämndernas och bolagsstyrelsernas återrapportering ges också. Utöver inriktningsmål och uppdrag i gällande *Mål och budget* redovisas även statusen för kvarvarande uppdrag från tidigare år och för uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslutat om under perioden januari-augusti 2017.

[1] I R9-nätverket ingår Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro.

Sammanvägd bedömning av måluppfyllelse

Uppsala kommuns nio inriktningsmål tar sikte på Agenda 2030:s 17 globala mål. Under året har flera kommunala insatser bidragit till arbetet mot måluppfyllese av de globala målen samtidigt som styrning inom hållbarhet varit i fokus då styrdokument inom området har analyserats och aktualitetsprövats. Arbetet med att tydliggöra styrningen för social hållbarhet fortsätter under kommande år. Ett arbete har inletts för att identifiera viktiga nyckeltal och indikatorer inom social och ekonomisk hållbarhet. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har också under året fattat beslut om flera nya eller reviderade styrdokument inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet:

- Policy för hållbar utveckling (KF)
- Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR (KS)
- Riktlinje för Uppsala kommuns jämställdhetspris (KS)
- Riktlinje för medborgardialog (KS)
- Program och handlingsplan för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik (KF/KS)
- Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun (KS)
- Riktlinje för ekonomiskt stöd till lokala aktörer som tar ett övergripande ansvar för sin egen bygds utveckling (KS)
- Ledningsplan inför och vid allvarlig störning (KS)
- Riktlinje för hantering av förorenade områden (KS)
- Kvalitetspolicy (KS, KF i januari 2018)

Den samlade bedömningen av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete är att de uppnått övervägande delar av det som de planerat för ökad måluppfyllelse av inriktningsmålen. En klar majoritet av fullmäktiges uppdrag löper på enligt plan. Nio av 81 uppdrag är färdiga, 56 löper på enligt plan och beräknas vara färdiga under 2018 och 2019. Resterande 16 uppdrag är försenade i förhållande till plan.

Nämnderna rapporterar i högre grad att de är färdiga med uppdrag vid årsskiftet än vid uppföljningen per augusti. Samtidigt är det också något fler uppdrag där arbetet är försenat jämfört med augustiuppföljningen. Noterbart är att flera nämnder färdigmarkerat uppdrag där de tidigare bedömt att arbetet skulle bli färdigt 2018 eller 2019.

Kommunens bolagsstyrelser rapporterar i högre utsträckning än nämnderna att de inte kommer att genomföra vissa uppdrag eller kan bidra till vissa inriktningsmål. Mot bakgrund av bolagsstyrelsernas ägardirektiv finns dock i de flesta fall hållbara skäl till dessa beslut. I stort sett samtliga uppdrag som bolagsstyrelserna arbetar med går enligt plan. Undantaget är uppdraget *Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the "Rise of systematic biology" för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris* som ingen bolagsstyrelse tagit sig an.

Rapportering av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete med kommunfullmäktiges uppdrag sammanfattas i följande diagram.

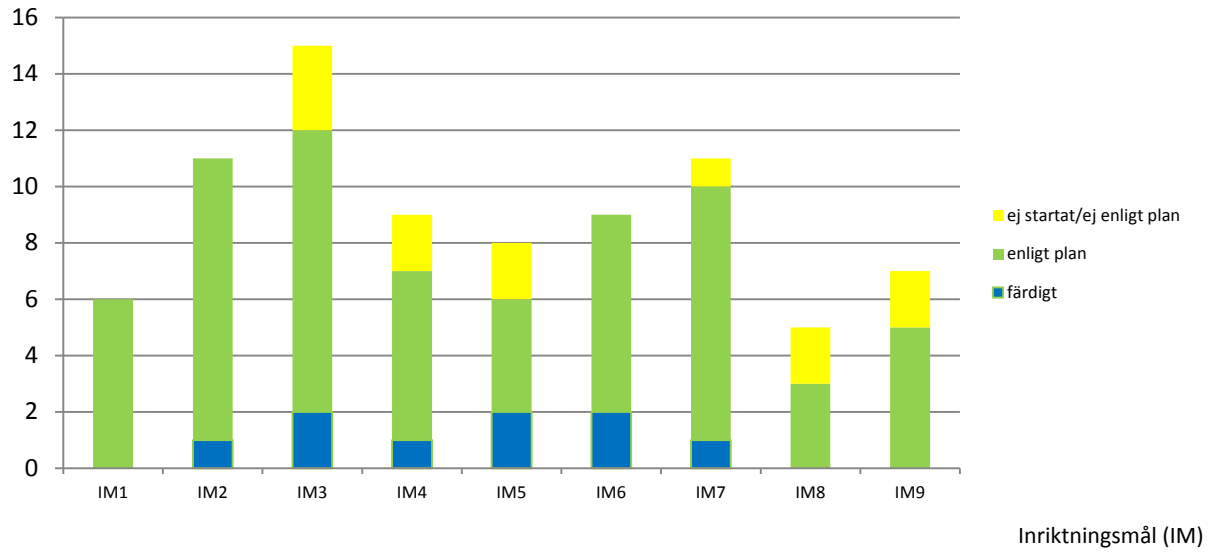

Under året har nämnder och bolagsstyrelser blivit färdiga med nio uppdrag:

- Uppmärksamma och samordna Stadsodlingsåret samt Linnéjubileet ur ett barnperspektiv i biblioteks- och fritidsverksamheter. (GSN, KTN och KS)
- Samordna vinterväghållningen med fokus på stadens ytterområden och kransorter. (GSN, Skolfastigheter, Parkeringsbolaget, Sport- och rekreationsbolaget, IHUS och Uppsalahem)
- Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar. (GSN, UBN och Skolfastigheter)
- Utveckla trafiksäkerhetsarbetet kring förskolor och skolor. (UBN och GSN)
- Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning. (AMN)
- Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv. (AMN)
- Utveckla en individanpassad vuxenutbildning. (AMN)

- Implementera biblioteksplan för att stärka barns egna språk. (UBN och KTN)
- Utvärdera och vid behov revidera program för individ- och familjeomsorgen. (SCN)

I 16 uppdrag går arbetet inte enligt plan, framför allt på grund av att uppdragen är försenade jämfört med ursprunglig plan:

- Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten (KS, RÄN)
- Ta fram program för klimatanpassning. (KS)
- Påskynda utbyggnaden av bredband på landsbygden genom förbättrad samordning (KS)
- Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad.
- Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området. (KS)
- Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter. (KS och USAB)
- Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling.
- Fortsätta arbetet med att minska barngrupperna i förskolan (UBN)
- Fortsätt satsningen på tidiga insatser i grundskolans lägre årskurser (UBN)
- Ta fram kriterier för en räkna-skriva-läsa-garanti och metod för uppföljning i grundskolans lägre årskurser (UBN)
- Se till att legitimerade förskollärare och lärare inom förskola, grund och gymnasieskolan samt utbildade fritidspedagoger, modersmålslärare och yrkeslärare får en fortsatt positiv löneutveckling (UBN)
- Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla (KS, UBN och Skolfastigheter)
- Utveckla samverkan med landstinget kring hemlösa personer. (SCN)
- Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)
- Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog. (KS)
- Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra 'Vita jobb'-modellen. (KS)

Vid redogörelser för respektive inriktningsmål längre fram finns samtliga uppdrag och indikatorer kommenterade. Uppsala kommun har två nämnder som är gemensamma med andra kommuner: räddningsnämnden och överförmyndarnämnden. Uppsala är värdkommun för dessa nämnder, men de styrs gemensamt av de kommuner som samarbetar. De gemensamma nämnderna knyter an till de mål och uppdrag i *Mål och budget* som stämmer överens med vad samarbetskommunerna kommit överens om. För en översikt av måluppfyllelse per nämnd och bolagsstyrelse för inriktningsmål och uppdrag se bilaga 6.

Det finns uppdrag som inte är färdiga och som inte heller är med i Mål och budget 2018-2020. Utgångsläget är att uppdragen fortsätter fram till att de är färdiga. Det finns dock fall där

nämnder hanterar dessa uppdrag på andra sätt och där uppdragen därför kan avslutas. I bilaga 7 finns en sammanställning över vilka dessa uppdrag är och över vilka som därmed avslutas.

Förutom de uppdrag som fanns med i Mål och budget 2017-2019 har nämnder och bolagsstyrelser arbetat med kvarvarande uppdrag från tidigare Mål och budget och med uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gett under året. Bland kvarvarande uppdrag är 32 av 59 färdiga och bland uppdrag som lämnats under året (januari-augusti) är fyra av 18 uppdrag färdiga. En mer noggrann redovisning av statusen för kvarvarande uppdrag och uppdrag som lämnats under året redovisas i bilaga 8.

Inriktningsmål 1
Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Inriktningsmålet knyter an till flera globala hållbarhetsmål i FN:s Agenda 2030. Kommunen ska verka för att kommunorganisationens ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt och för en god ekonomisk tillväxt i samhället. Flera av delmålen som rör jämställdhet i Agenda 2030 handlar om att genomföra reformer för ett mer jämställt samhälle. Det handlar om att ge kvinnor lika rätt till jämställd och rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället. Kommunen är en stor köpare av varor och tjänster och ska bidra till en hållbar konsumtion och produktion. I det ingår att kommunen ska konsumera på ett sätt som bidrar till att motverka klimatförändring.

En hållbar kommunal ekonomi

De finansiella nyckeltalen visar att trenden för kommunens ekonomiska resultat är positiv. Årets målsättning om att resultatet ska vara minst 2,0 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning har uppnåtts. Kommunkoncernens soliditet (hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med eget kapital) har försämrats över tid och Uppsala har en lägre soliditet än R9-kommunerna. Detta beror på stora investeringar som i sin tur beror på Uppsalas höga tillväxttakt. Uppsalas soliditet har dock ökat under 2017. Även den externa finansieringen av utvecklingsprojekt har ökat jämfört med 2016.

Kommunen har under de senaste åren tagit krafttag kring återsökningen av statsbidrag för asylsökande och nyanlända och har under 2017 fått drygt 350 miljoner kronor genom återsökning. I samband med en kommunrevision under 2017 lyfte revisionsföretaget KPMG fram Uppsala kommun som ett föredöme för övriga kommuner när det gäller strukturer och rutiner för återsökning av statliga bidrag. Flera kommuner har också kontaktat och besökt kommunen under året för att ta del av Uppsalas arbete.

Kommunens lokaler behöver användas på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Under året har en kartläggning genomförts för att så småningom öka möjligheterna för föreningslivet att använda lokaler som står tomma under kvällstid. Ett flertal av de kommunala bolagen har samordnat användning av lokaler och fem bolag delar på ytor i kvarteret Noatun.

En närmare beskrivning av kommunens ekonomi redovisas i kapitlet *Finansiell analys och sammanställd redovisning* nedan.

En hållbar samhällsekonomi

En hållbar ekonomi ska även ge goda förutsättningar för privat företagande och entreprenörskap som leder till en tillväxt som hela samhället deltar i. Under mål 8 i Agenda 2030 finns flera delmål som pekar på vikten av att upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita,

betydelsen av den lokala näringslivsutvecklingen, ambitionen att senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning och behovet av att förbättra resurseffektivitet.

För att nå detta har en positionsförflyttning inletts under 2017 vad gäller investeringsfrämjande åtgärder, ökad tillgång till mark och lokaler samt att locka hit företag att etablera sig. Företagen i Uppsala fortsätter växa, fler flyttar hit och nystarter är på en hög nivå. Det gör att efterfrågan på mark och lokaler är fortsatt hög. Kommunen behöver ha en bra balans mellan dag- och nattbefolkning och möjliggöra för ett brett näringsliv som inte bara omfattar handels- och serviceföretag utan även kunskapsintensiva företag.

Uppsalas arbete för att främja etableringar har gjorts tillsammans med andra kommuner, exempelvis Östhammars kommun kring den möjliga etableringen kring batterifabriken Northvolt. Även en stor etableringssatsning tillsammans med Stockholm för att etablera den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA har gjorts. I november blev det klart att myndigheten kommer att hamna i Amsterdam, men arbetet har gett goda erfarenheter inför framtida etableringssamarbeten.

En jämställd ekonomi

För att stärka förutsättningarna att kommunens ekonomi blir mer jämställd har bland annat har utbildningar genomförts inom jämställdhetsintegrering, jämställdhetsanalyser och jämställdhetsbudgetering. Detta har lett till att fler jämställdhetsanalyser har genomförts i kommunen, både i samband med drift av verksamhet och med investeringar. Ett exempel är omsorgsnämnden som gjort en jämställdhetsanalys som har lett till att en ny modell har tagits fram för att säkerställa att män och kvinnor behandlas lika i samband med utredningar om stödinsatser inom området socialpsykiatri.

Under året en modell för ett jämställdhetspris tagits fram. Jämställdhetspriset delas ut för att uppmärksamma verksamheter eller medarbetare inom Uppsala kommun som genom ett aktivt, medvetet och normkritiskt arbete har bidragit till varaktig jämställdhet och främjat kommunens jämställdhetsarbete. Priset delas ut för första gången 2018 med tillkännagivande av prismottagare den 8 mars. I samband med halvårsuppföljningen av jämställdhetsarbetet och aktualitetsprövningen av riktlinjen för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR har ett antal utvecklingsområden i styrningen identifierats. Under kommande år kommer därför styrningen av jämställdhetsintegrering i Uppsala kommun ses över. Utmaningarna ligger dels i att ge stöd till nämnder och bolagsstyrelser som ännu inte kommit så långt i sina jämställdhetsanalyser och dels i att ta vara på analyserna i fortsatt planering och utvecklingsarbete.

Kommunen som ansvarsfull konsument

För att uppnå de globala målen om hållbar konsumtion och produktion och för att möta klimatförändringar behövs en rad verktyg och åtgärder. Under året har därför kommunstyrelsen upprättat en låneram om 430 miljoner kronor från miljöobligationer och säkerställt grön finansiering för nya stadshuset.

Kommunen har fortsatt arbetet med att utveckla hållbarhetskraven i upphandling och för att öka andelen ekologiska, rättvisemärkta och närproducerade livsmedel i sina verksamheter.

Andelen fossilbränslefria fordon har fortsatt att öka under året och insatser för att minska kemikalieförbrukningen vid städning har genomförts. En närmare redovisning av dessa förbättringar redovisas under inriktningsmål 3.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning, även om äldrenämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden har haft högre kostnader än budget. Inom dessa nämnder pågår åtgärder för att minska kostnaderna. Fullmäktiges indikatorer visar att det ekonomiska resultatet som andel av skatter och kommunalekonomisk utjämning är starkt. Intäkterna ökar mer än nettokostnaderna, men kostnadsökningen är för hög för att vara hållbar i längden. Det är positivt att kommunkoncernens soliditet har börjat öka efter att ha minskat under flera år.

Kommunfullmäktiges uppdrag inom inriktningsmålet löper på enligt plan och de flesta beräknas vara färdiga under 2018. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Aktivt och strategiskt söka extern finansiering Åtta av 12 nämnder och fem av 13 bolag rapporterar att de är färdiga med uppdraget. Arbetsmarknadsnämnden ökade t.ex. den externa finansieringen med 12,5 miljoner under året. Utbildningsnämnden har beviljats medel för t.ex. kompetenshöjande insatser inom specialpedagogik. Kommunstyrelsen är försenad och blir klar med uppdraget under 2018. Förslag till riktlinje för arbetet med extern finansiering håller på att tas fram. Ihus är ett av bolag som sökt och beviljats finansiering inom Klimatklivet. Uppsala kommuns Fastighets AB har sökt och beviljats bidrag för solelinvestering. Stadsteatern söker löpande extern finansiering via Statens Kulturråd, Region Uppsala Län och internationell finansiering via EU.	Alla	2018
Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet Sex av 12 nämnder och två av 13 bolag rapporterar att de är färdiga med uppdraget. Social- och äldrenämnden är försenade med arbetet medan övriga nämnder arbetar på enligt plan. Destination Uppsala genomför inte uppdraget. Kommunstyrelsen rapporterar att arbetet med jämställdhetsanalyser tagit fart under 2017. Hittills har två analyser lett till beslut om åtgärder i nämnd. Idrotts- och fritidsnämnden utvecklar en modell för att kunna säkerställa jämställd fördelning av sitt ekonomiska stöd. Arbetet med jämställdhetsbudgetering pågår. Bolagen har kommit olika långt i detta arbete där vissa bolag redan implementerat jämställdhetsperspektivet i sin verksamhet, medan några bolag har börjat titta på hur de kan integrera jämställdhet i det löpande arbete och ett fåtal bolag har uttryckt att de behöver stöd i detta. Bostadsförmedlingen uppger att bolaget behöver analysera och utreda inom vilka omgråden det kan vara möjligt och lämpligt att genomföra jämställdhetsbudgetering. Skolfastigheter uppger att bolaget under 2017 har lokaliserat utvecklingsområden där det kan vara aktuellt att genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering. Fyrishov har under 2017 genomfört en kartläggning av sina befintliga bad utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Erfarenheter från denna kommer att ligga till grund för kommande utvecklingsprojekt inom bad. En jämställdhetsanalys kommer att göras som ett underlag till bolagets föreslagna nybyggnation.	Alla	2018
Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar Fyra av 12 nämnder rapporterar att de är färdiga med uppdraget. Fyra nämnder liksom alla bolag som omfattas av uppdraget fortsätter arbetet enligt plan. Controllrar har fått utbildning och förvaltningarna erbjuds stöd för jämställdhetsbudgetering. Investeringar över 50 miljoner kronor bevakas och i samband med sådana genomförs jämställdhetsanalyser. Idrotts- och fritidsnämnden trygghetsanpassar anläggningar, bland annat genom utformning av omklädningsrum och byte av armaturer i elljusspåren.	Alla	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Ta fram en långsiktig investeringsplan Fyra av 12 nämnder och fyra av nio bolagsstyrelser rapporterar att de är färdiga med uppdraget. Tre nämnder och fem bolagsstyrelser fortsätter arbetet enligt plan. Investeringsprocessen har integrerats i mål och budgetprocessen på ett tydligare sätt vilket skapar förutsättningar för bedömning av helhet och prioriteringar inom kommunkoncernen. Omsorgsnämnden prioriterar investeringar utifrån Plan för hållbart boende och Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Kulturnämnden är försenad med uppdraget. Fastighetsbolagsstyrelseren arbetar med långsiktiga investeringsplaner, som löpande uppdateras, för utveckling av sina specifika fastighetsbestånd.	Alla	2019
Genomföra en översyn och ta fram åtgärder för att sänka kostnaderna inom barn- och ungdomsområdet Omsorgsnämnden arbetar på enligt plan medan socialnämnden är försenad med arbetet. Nämnden skulle ha blivit färdig med uppdraget under året. Omsorgsnämndens nya ersättningsmodell för korttidstillsyn/korttidsvistelse har lett till minskade ersättningar inom upphandlad verksamhet. Socialnämnden arbetar med flera olika åtgärder, bland annat med att placeringar inom egenregin.	OSN, SCN	2018
Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar Tre av 12 nämnder och ett av 13 bolagsstyrelser rapporterar att de är färdiga med uppdraget. Fem nämnder och elva bolagsstyrelser fortsätter arbetet enligt plan. Arbetsmarknadsnämnden är försenad med uppdraget. Destination Uppsala genomför inte uppdraget. Flera genomförda åtgärder handlar om kontakter mellan nämnder och bolagsstyrelser. Till exempel har äldrenämnden kontakter med stadsbyggnadsförvaltningen för att kunna lokalisera lokaler för samnyttjande. Kommunstyrelsen har genomfört en kartläggning av möjligheter för föreningslivet att i större utsträckning nyttja lokaler som står tomma under kvällstid. Flertal av bolagsstyrelserna har samordnat användning av lokaler. I kvarteret Noatun finns fem bolagen lokaliserade och vissa ytor samnyttjas av alla de bolagen.	Alla	2019

1. UPPSALA KOMMUN SKA HA EN JÄMSTÄLLD OCH HÅLLBAR EKONOMI				
INDIKATORER	NUVÄRDE TOTALT	JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
1. Ekonomiskt resultat, kommun (2017) a) Procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning b) Δ Skatt och kommunalekonomisk utjämning ≥ Δ Nettokostnad egentlig verksamhet	a) 5,2% b) 5,7% ≥ 5,5%	- -	a) 2,0% b) ≥0	a) ↗ b) ↗
2. Soliditet, kommunkoncern (2017)	29	35	40	↗
3. Soliditet kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden (2017)	15	22	22	↗

1.1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. För b) är resultat och nettokostnader justerat för jämförelsestörande poster och skatter justerat för skattesatshöjning. Uppdateras en gång per år (för Uppsalas del i februari).

1.2. Källa: Egen uppföljning i Uppsala och R9-kommunerna, sedan Kolada (N03110). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Målsättning: a) Minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner (R9-kommunerna), b) I nivå med bästa kvartilen för liknande kommuner (R9-kommunerna). Uppdateras en gång per år (för Uppsalas del i februari).

1.3. Källa: Egen uppföljning i Uppsala och R9-kommunerna sedan Kolada (N03034). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Målsättning: Minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner (R9-kommunerna). Uppdateras en gång per år (för Uppsalas del i februari).

Inriktningsmål 2

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Regeringens handlingsplan för genomförande av Agenda 2030 lyfter vikten av innovationssamarbete kring tematiska områden för genomförande av målen för hållbar utveckling. Det är viktigt för kommunen att arbeta med innovationsutveckling och testbäddar i den egna verksamheten för att nå målet om ett mer attraktivt Uppsala och Agenda 2030:s ambitioner. Flera innovations- och utvecklingsprojekt handlar om att utveckla den smarta staden och bidrar därför till att förstärka ekosystem och biologisk mångfald. Agenda 2030:s mål om ekosystem och biologisk mångfald handlar även om att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv. Stärkt krisberedskap och trygghets- och säkerhetsfrågor bidrar till Agenda 2030:s mål om hållbara städer och samhällen, där bland annat reducering av katastrofrisk på alla nivåer är ett av delmålen. En del av att arbeta för fredliga och inkluderande samhällen handlar om att minska alla former av våld och dödligt våld.

En attraktiv kommun för invånare och besökare

Genom att kontinuerligt arbeta med att erbjuda attraktiva bostäder, kommersiella lokaler och verksamhetslokaler tillsammans med en utbyggd infrastruktur och parkeringslösningar möjliggör bolagen för invånare och besökare ett attraktivt Uppsala att leva och verka i. Vistelsen och fritiden görs attraktiv genom kultur- och eventverksamheter som bedrivs i de kommunala bolagen. Kulturnämnden och utbildningsnämnden har utvecklat en modell för kulturgaranti där barn och unga i förskola och skola erbjuds likvärdig möjlighet att ta del av kultur. Särskilda satsningar har också gjorts på kultur och fritidsverksamhet för ensamkommande asylsökande ungdomar och på offentlig konst i förskolor och skolor på landsbygden.

För fjärde året i rad har Uppsala vunnit utmärkelsen Årets stadskommun i tidningen Fokus ranking och är för andra gången på andra plats av samtliga 290 kommuner. Även medborgarundersökningen visar att Uppsalas invånare är mer nöjda med att bo i kommunen än invånare i jämförbara kommuner.

Uppsala kommun har bidragit till flera mötesplatser för företagare. Bland annat genomfördes åter Uppstart, en träff för företagare, entreprenörer och investerare inom teknikområdet som lockade 1 000 personer internationellt och nationellt. Även Företagargalan utvecklades och lockade mer än 400 deltagare. Företagsänglarna är en samverkan mellan företagare och organisationer med syfte att inspirera studenter och unga genom en tävling som sänts i olika digitala kanaler och som fått gott genomslag.

Rekordmånga konferenser och kongresser arrangerades i Uppsala 2017, vilket medfört att Uppsala är den andra största konferensarrangören i Sverige. Uppsala kommun har själv varit arrangör eller medarrangör till många konferenser med koppling till näringslivsutveckling, exempelvis Nanoforum och Uppsala Health Summit.

Innovationer för bättre verksamheter och ett bättre samhälle

Flera nämnder samarbetar med Uppsala universitet, bland annat gatu- och samhällsmiljönämnden när det gäller innovationer inom mobilitet. Flera bolag ligger i framkant med att testa ny innovativ teknik. Innovationsprojekt pågår inom flera nämnder. Arbetsmarknadsnämnden har tagit fram och testat en modell för en idésluss. Gatu- och samhällsmiljönämnden har genomfört projekt med växtbäddar för rening av vägdagvatten. Utbildningsnämnden testar en app för inlärning av aritmetik. Socialnämnden deltar i Nationellt förnyelselabb via Sveriges kommuner och landsting rörande ensamkommande barn och ungdom. Omsorgsnämnden och äldrenämnden deltar i ett innovationsprojekt inom vård och omsorg där sensorer ska testas för att identifiera behov av tillsyn hos brukare.

Natur som grund för att må bra

Ett nytt naturreservat är infört under året i skogsområdet Örnsätra. Naturreservatet blir drygt 17 hektar stort och skyddar en rad sällsynta arter, bland annat hackspettar, skalbaggar, mossor och svampar. Genom området passerar en av Linnéstigarna, Jumkilsstigen, vilket gör att det är välbesökt. Underlag för ytterligare tre naturreservat har tagits fram – Hammarskog, Årike Fyris och Kronparken.

Under 2017 uppmärksammades Stadsodlingsåret och Linnéjubileet med särskilt fokus på barn och unga. Ätbara växter placerades ut i kommunen och olika aktiviteter kring odling genomfördes för barn och unga.

En trygg kommun

Kommunstyrelsen har tagit fram en ny krisledningsplan och utvecklat kommunens krisledningsförmåga i samband med skarpa situationer under året och socialnämnden arbetar för en trygg och säker kommun genom områdesarbetet i utsatta stadsdelar i samarbete med polisen. Kommunens nuvarande säkerhetspolicy ska ses över och en plan för ökad trygghet och säkerhet tas fram under 2018.

Uppsala kommun har ett samverkansavtal med polisen och hade i september en gemensam medborgardialog vid Uppsala resecentrum. Syftet var att via samtal och enkät ta reda på hur invånare och besökares upplever trygghet och utsatthet för brott vid resecentrum. Ungefär hälften av 1 550 deltagande personer svarade att de är otrygga, var tjugonde person att de varit utsatta för brott och var femte person att de kände någon som blivit utsatt för brott. Som ett resultat av dialogen har flera trygghetsskapande åtgärder tagits fram som förslag till medborgarlöfte från kommun och polis. Det handlar om fortsatt samordning av sociala insatser, trygghetsinsatser och åtgärder inom renhållning och belysning. Polisen kommer dessutom att ha förhöjd närvaro i området och genomföra riktade insatser mot brottsområden som tillgreppsbrott, våldsbrott, trafik och narkotika. I jämförelse med liknande kommuner har Uppsala färre anmälda våldsbrott i förhållande till antal invånare.

Vid årsskiftet genomfördes en trygghetsundersökning i Uppsala kommun. Undersökningen handlar om hur trygga kommuninvånarna känner sig i sina bostadsområden samt i city och vid Resecentrum. Undersökningen genomförs av Statistiska centralbyrån på uppdrag av kommunen. Enkäten skickades ut till drygt 8 800 slumpmässigt utvalda personer fördelade i 62 geografiska områden inom Uppsala tätort. Resultatet kommer att redovisas under våren 2018 och blir ett viktigt underlag till det fortsatta arbetet med att öka tryggheten i Uppsala kommun. Kommunen har under året även tagit fram ett verktyg för att geografiskt följa upp brott, bränder och skadegörelse som underlag för samordnade åtgärder.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning. De flesta av fullmäktiges indikatorer ligger still. Uppsala har jämförelsevis höga bedömningar av kommunen som en bra plats att bo på och har ytterligare stärkt sin position som stark konferensstad i Sverige. Antalet företag har ökat lägre än i genomsnittet för R9-kommunerna mellan 2016 och 2017, men om man enbart ser till nyföretagande per 1 000 invånare har Uppsala alltid legat högre än R9-kommunerna och går så även 2017. Den indikator som visar företagarnas omdöme av företagsklimatet visar jämförelevis låga resultat, men denna undersökning baseras på få svarande och bör därför tolkas försiktigt (indikatorn har tagits bort i Mål och budget 2018-2020). Den indikator för inriktningsmål nio som handlar om kommunens service visar att nöjdheten ökar bland företag som haft kontakt med kommunen.

Ett av kommunfullmäktiges uppdrag är färdigt och övriga löper på enligt plan. Majoriteten av uppdragen beräknas vara färdiga under 2019. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer Sex av 12 nämnder och tre av 13 bolag rapporterar att uppdraget är färdigt. Fem nämnder och nio bolag rapporterar att arbetet går enligt plan. Uppsala Kommuns Fastighets AB är försenat med uppdraget. Flera bolag ligger i framkant med att testa ny innovativ teknik. Socialnämnden deltar i Nationellt förnyelselabb via SKL rörande ensamkommande barn och ungdom. Arbetsmarknadsnämnden har tagit fram en modell för en Idésluss som har provats i pilotform under hösten. Gatu- och samhällsmiljönämnden har genomfört projekt med växtbäddar för rening av vägdagvatten. Inom utbildningsnämnden deltar fyra grundskolor i test av en app för inlärning av aritmetik. Omsorgsnämnden och äldrenämnden rapporterar att Uppsala kommun deltar i ett större innovationsprojekt inom vård och omsorg via Vinnova. Med hjälp av sensorer ska avvikelser identifieras hos brukare. Det möjliggör lösningar för kontinuerlig tillsyn i stället för dagens punktvisa insatser och därmed en ökad trygghet.	Alla	2019
Ta fram en plan för infrastruktur för kultur-, idrott- och fritidsverksamhet i Södra staden Båda nämnderna rapporterar att arbetet är påbörjat och går enligt plan. Kulturnämnden genomför ett fördjupat utredningsarbete kring kultur- och fritidsverksamhet i Rosendal, Ulleråker och Gottsunda/Valsätra. Arbetet ingår som en del av framtagandet av en strategisk infrastrukturplan för kultur- och fritidsverksamhet. Idrotts- och fritidsnämnden lämnar ingen kommentar.	IFN, KTN	2018
Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala Tio av 12 nämnder rapporterar att arbetet är färdigt eller går enligt plan. Detta gäller även samtliga bolag. Jämfört med augustiuppföljningen rapporterar kommunstyrelsen att uppdraget är försenat och slutförs 2018. Kommunstyrelsen har i samverkan med platsens aktörer lanserat en digital portal med bilder, filmer och framgångssagor för platsen Uppsala som är fritt att bruka för platsens aktörer. Utbildningsförvaltningen har tagit fram en budskapsplattform utifrån platsvarumärket som bidrar till en gemensam och stärkt bild av Uppsala som plats. Plan och byggnadsnämnden arbetar för att synliggöra Uppsala som etableringsort genom planarbete i Främre Boländerna och Kvarteret Hugin. Omsorgsnämnden	Alla	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
tar fram en plan för implementering av platsvarumärket kopplat till Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.		
Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet Tre av 4 nämnder rapporterar att arbetet är färdigt eller går enligt plan. Plan- och byggnadsnämnden rapporterar att uppdraget inte är påbörjat. Under året har beslut fattats om att ändra reglementet så att stadsantikvarien övergår från kulturnämnden till plan- och byggnadsnämnden. Kulturnämnden meddelar att en strategi för kulturmiljöarbetet i enlighet med förändrat reglemente gällande ansvar för kulturarv och kulturmiljö ska tas fram 2018. Kommunstyrelsen genomför ett pilotprojekt i Ulleråker för att tillvarata kulturvärdena.	KS, GSN, PBN, KTN	2019
Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid Kulturnämnden rapporterar att arbetet med uppdraget pågår enligt plan och att många olika åtgärder genomförts. Bland annat har nämnden i samarbete med utbildningsnämnden utvecklat en modell för kulturgaranti, där barn och unga i förskola och skola erbjuds likvärdig möjlighet att ta del av kultur. Genom särskilda insatser har gruppen ensamkommande asylsökande ungdomar fått ta del av kultur och fritidsverksamhet. En satsning har även gjorts på offentlig konst i förskolor och skolor på landsbygden. Idrotts- och fritidsnämnden rapporterar att den strategiska lokalförsörjningsplaneringen för idrott kontinuerligt stäms av mot lokalförsörjningsplaneringen för kultur- och pedagogiska lokaler. Fyrishov och Stadsteatern är färdiga med uppdraget. Övriga bolag arbetar på enligt plan.	IFN, KTN, Sportfastigheter, Fyrishov, UKK och Stadsteatern	2019
Utveckla kulturcentrum i Gränbyområdet som försörjer de nordöstra stadsdelarna Kulturnämnden rapporterar att uppdraget fortlöper enligt plan. Under hösten har dialog förts med stadsbyggnadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen med fokus på ändamålsenliga lokaler för kulturcentrum. Arbetet fortsätter under inledningen av 2018 med framtagande av ett förslag till lokalförändring och funktionsbeskrivning för verksamheternas kommande behov.	KTN	2018
Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the "Rise of systematic biology" för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris Åtta av 12 nämnder rapporterar att arbetet går enligt plan, vilket är samma som vid augustiuppföljningen. Tre nämnder liksom samtliga bolag uppger att de inte kommer att genomföra uppdraget. Kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden rapporterar att naturreservatsbildningen för Årike Fyris är påbörjad. Projektet med världsarvsansökan leds av länsstyrelsen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har utvecklat samarbetet med plan- och byggnadsnämnden för att bidra till att påverka utvecklingen av Uppsala i hållbar riktning när det gäller luftkvalitet, buller och dagvattenhantering i nya detaljplaner. Nämnden har även lyft vikten av att ekosystemtjänster stärks eller bevaras när staden utvecklas.	Alla	2019
Uppmärksamma och samordna Stadsodlingsåret samt Linnéjubileet ur ett barnperspektiv i biblioteks- och fritidsverksamheter Samtliga tre berörda nämnder rapporterar att uppdraget är slutfört. Gatu- och samhällsmiljönämnden har genomfört Place Making-projekt med tema ätbara växter. Kulturnämnden uppmärksammade Linnéjubileet och Stadsodlingsåret genom ett samarbete med Linneträdgårdarna och olika aktiviteter för barn och unga kopplat till odling. Både bibliotek, fritidsverksamheter och kulturcentrum var aktiva i arbetet. Kommunstyrelsen har säkerställt att barnperspektivet genomgående integrerats i arbetet.	KS, GSN, KTN	
Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter Båda nämnderna rapporterar att uppdraget löper på enligt plan. Fyrishov och Stadsteatern är färdiga med uppdraget. Destination Uppsala och Uppsala Konsert & Kongress arbetar på enligt plan. Kulturnämnden möjliggör för kulturaktörer att satsa på stora evenemang och deltar i utvecklingsprojekt av Walmstedtska gården samt Ulva Kvarn och Hammarskog. Kommunstyrelsen främjar företagare inom besöksnäringen genom stöd och samverkan. Ett projekt inom natur- och kulturturism med fokus på lokal mat har beviljats medel från Jordbruksverket. Inför 2018 kommer en tjänst att tillsättas för utveckling av besöksnäringen. Destination Uppsala och kommunstyrelsen genomför en översyn av Uppsala kommuns evenemang tillsammans med Region Uppsala.	KS, KTN och USAB	2019
Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun Fem av 13 bolag är färdiga med uppdraget. Åtta av 12 nämnder och sex bolag rapporterar att arbetet går enligt plan. Två bolag är försenade med arbetet och tre nämnder uppger att de inte kommer att genomföra uppdraget. Kommunstyrelsen har tagit fram ett verktyg för att geografiskt följa upp brott, bränder och skadegörelse som underlag för samordnade åtgärder. Gatu- och samhällsmiljönämnden har drivit kommunikationsprojekt för att minska	Alla	2019

Uppdrag	Ansvarig	Status
nedskräpningen. Socialnämnden arbetar för en trygg och säker kommun genom områdesarbetet i utsatta stadsdelar i samarbete med polisen. Utbildningsnämnden har genomfört Sopkampen där barn och elever uppmuntras till minskad nedskräpning. Arbetsmarknadsnämnden har tillhandahållit 12 välfärdsjobbare och över 300 feriearbetare för arbete med att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun. Uppsala Vatten och Avfall samarbetar med andra aktörer, såsom SLU och KTH, avseende hantering av antibiotikaresistens och läkemedelsrester i utgående spillvatten. Bolaget planerar att genomföra investeringar inom läkemedelsrening för Kungsängsverket efter planperiod 2018-2020. För närvararande utreds olika teknikval, utifrån erfarenheter från och i dialog med andra VA-bolag. Bolaget tar fram ett förslag till strategisk vattenförsörjningsplan för Uppsala kommun, arbetet är påbörjat och förväntas bli klar under hösten.		
Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden Kultur Två av de 3 berörda nämnderna och fem av bolagen rapporterar att arbetet med uppdraget går enligt plan. Två bolag rapporterar att de inte genomför uppdraget. Kommunstyrelsen för dialog med nämnder och bolag i syfte att stärka lokalsambanden. Parallellt pågår arbete med att ta fram lokalförsörjningsplaner för kommunens olika verksamheter. Kulturnämnden har under 2017 arbetat med att ta fram en långsiktig och strategisk infrastrukturplan för kultur- och fritidsområdet i samverkan med andra nämnder. Plan- och byggnadsnämnden har inte påbörjat arbetet med uppdraget men meddelar att samutnyttjande av lokaler beaktas i pågående planer.	KS, PBN, KTN och de kommunala fastighetsbolagen	2019

2. UPPSALA SKA VARA ATTRAKTIVT ATT LEVA, VERKA OCH VISTAS I

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
2.1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index) (2017)	64	64	64	60	Öka	~
2.2. Här är bäst att bo. Tidningen fokus rankning av 290 kommuner (2017)	2	-	-	2	Topp 3	➔
2.3. Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen (2017)	68	69	67	68	Öka	➔
2.4. Antal företag, skillnad mot föregående år (2017-2016)	112	-	-	148	Öka	-
2.5. Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar (2017)	24	-	-	38	Öka	↘
2.6. Plats i ICCA:s ranking över städer i Sverige där det arrangeras flest konferenser (med bl.a. minst 50 deltagare och en natts övernattning) (2016)	Plats 2 av svenska städer	-	-	Plats 3 av svenska städer	Behålla tredjeplats i Sverige	↗
2.7. Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv (prel 2017)	944	-	-	1 109	Minska	~

2.1. Källa: SCB Medborgarundersökning, Kolada (U00402). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

2.2. Källa: Tidningen Fokus undersökning BästAttBo. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde avser Uppsalas värde för 2016. Uppdateras en gång per år (maj).

2.3. Källa: SCB Medborgarundersökning, Kolada (U09408). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

2.4. Källa: Bolagsverket. Nuvärde avser skillnaden mellan 2016 och 2017 (2017-2016). På grund av att Bolagsverket gjort en större registervårdande insats har antalet företag i officiell statistik drastiskt minskat i kommunerna. Det går därför inte att se någon tidsserie som visar på trend. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner förutom Gävle, som var den sista av R9-kommunerna som registervård utfördes för under 2016. Uppdateras en gång per år (februari).

2.5. Källa: Svenskt näringsliv. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras i maj.

2.6. Källa: ICCA Statistics Report. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde avser Uppsala 2015. Uppdateras i maj.

2.7. Källa: Brottsförebyggande rådet (från april Kolada (N07403)). Nuvärde avser preliminära uppgifter för 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (preliminärt i februari, definitivt i april).

Inriktningsmål 3
Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

FN:s mål till 2030 är att väsentligen öka andelen förnybar energi samt fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet. För Sveriges del är transportsektorn den stora utmaningen kring förnybar energi. Agenda 2030 betonar vikten av att minska städernas negativa miljöpåverkan per person, att stärka motståndskraft och förmåga till anpassning till klimatrelaterade faror samt att integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. I Uppsala är målsättningen att vara fossilfri 2030 och klimatspositiv 2050. För att nå dit behöver kommunen ta vara på innovationskraft, smarta lösningar och digitaliseringar. Agenda 2030 strävar också efter att stärka positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att förbättra den nationella och regionala utvecklingsplaneringen. Trygghet och social inkludering ska främjas.

Klimatarbete och energiomställning

En stor del av klimatarbetet i Uppsala sker i samverkan med företag, organisationer, universiteten och andra myndigheter i Uppsala Klimatprotokoll. Fler fokusgrupper har utvecklats under året och ett öppet rundabordsmöte, i form av en större heldagskonferens, genomfördes för första gången hösten 2017. På rundabordsmötet startade arbetet med att ta fram klimatutmaningar för organisationer för fossilfritt och förnybart Uppsala 2030 och klimatpositivt 2050. Dessa kommer att ligga till grund för nästa protokollsperiod.

Utbyggnaden av solenergi fortsätter. Drygt 1,2 MW är installerad i kommunala fastigheter. Uppsala kommun deltar bland annat i projektet Solarcharge 2020 tillsammans med universiteten i Uppsala och Tromsö där solel används till att ladda elbilar. Energikartläggning av kommunens verksamheter har genomförts och åtgärder påbörjats, bland annat optimering av markvärme. Energianvändningen per yta inom fastigheter som kommunen använder minskar över tid.

Den kommungemensamma energi- och klimatrådgivningen har utvecklats under året. Rådgivningen vänder sig till hushåll, företag, föreningar och organisationer, och sker i samarbete med flera av länets kommuner. Kommunen har också fortsatt med Klimatmatchen, en tävling för ungdomslag och föreningar i Uppsala kommun som går ut på att gå, cykla, åka kollektivt eller samåka till fritidsaktiviteter.

Under året har arbetet fortsatt med att nå målet om 100 procent fossilbränslefri fordonsflotta år 2020. Effekter börjar synas i omställningen. Vid slutet av 2017 var 47 procent av kommunens personbilar och lätta lastbilar fossilbränslefria. Under 2017 har 240 fordon bytts till gas-, etanol- eller elfordon. Lika många är planerade under 2018. Ökade miljökrav har

ställts på upphandlade transporter och maskiner. Inom daglig verksamhet når merparten av upphandlade företag 2017 års mål om maximalt 60 procent fossila drivmedel. Hovgårdens avfallsanläggning har under året ställt om till fossilfria bränslen, där last- och grävmaskinerna nu drivs på fossilfri diesel. Ett bygglogistikcenter har införts för att minska transporter i samband med nybyggnation i kommunen.

Uppsala Vatten har beviljats klimatinvesteringsstöd från Naturvårdsverket för kapacitetsökning i biogasanläggningen vid Kungsängens gård. Stödet är en del av Klimatklivet, som är regeringens satsning på lokala investeringar för största möjliga klimatnytta. Den producerade biogasen används bland annat som bränsle till kollektivtrafiken och utbyggnaden beräknas spara 4 900 ton koldioxid årligen.

Ekologisk mat

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter nådde under året 41 procent, jämfört med 35 procent 2016. Ett förarbete har gjorts för att kravcertifiera Uppsala kommuns förskolor till 2019. I december togs även beslut om att ställa om jordbruket vid Jälla till ekologisk produktion till år 2020 och att Jällas produktion ska användas i kommunala kök. Kommunen har verkat för fler närproducerade livsmedel, bland annat genom att underlätta för lokala leverantörer att lägga anbud i upphandlingar. Dialog har också skett inom ramen för att ta fram en regional handlingsplan för livsmedel, där Uppsala kommun ingår i styrgruppen tillsammans med bland annat Länsstyrelsen, Regionen och Sveriges lantbruksuniversitet.

Rent vatten och ren luft

Under 2017 har kommunen arbetat med en riskanalys och framtagande av riktlinjer för markanvändning inom Uppsalaåsens tillrinningsområde. Syftet är att få till stånd ett hållbart sätt att förvalta och bevara åsens ekosystemtjänst i form av dricksvatten. Arbetet har fått praktisk betydelse i planarbetet för Ulleråker och förslaget presenteras i sin helhet för fullmäktige under våren 2018.

Uppsala Vatten och Avfall samarbetar med bland andra Sveriges lantbruksuniversitet och Kungliga tekniska högskolan kring hantering av antibiotikaresistens och läkemedelsrester i utgående spillvatten. Bolaget planerar att genomföra investeringar inom läkemedelsrening för Kungsängsverket efter planperiod 2018-2020. Asptrappan vid Ulva invigdes i april av miljöminister Karolina Skog. Trappan gör det möjligt för fisk att röra sig förbi Ulva-området och ökar den biologiska mångfalden i Fyrisån, inte minst den hotade aspen, som är Upplands landskapsfisk.

Mätstationen för luftkvalitet vid Stadshuset har under året flyttats till en ny placering på Kungsgatan 67. Mätningarna av partiklar (PM10) och kväveoxider (NOx) görs nu på den sida av Kungsgatan där halterna är som högst, vilket är i linje med Naturvårdsverkets kriterier för mätning. Den tidigare minskande utsläppstrenden för partiklar och kväveoxider har därför brutits och gränsvärdena har överskridits.

Återvinning och hållbara materialval

Kommunen har förbättrat sätten att ställa krav på att öka och främja återvinning i samband med anvisning av kommunal mark. Nya återvinningsstationer har etablerats i bland annat

Järlåsa, Almunge och i Knutby har bygglov beviljats. Internt har kommunen upphandlat ett nytt avtal för insamling och återvinning av avfall. Avtalet börjar gälla 2018 och skapar nya och bättre förutsättningar för återvinning. I syfte att minska användningen av plast och plastens klimatpåverkan, driver kommunen två projekt för att tillsammans med andra aktörer ta fram nya krav vid upphandling och påverka till förändrat beteende för användning av plast. Projekten är finansierade av Europeiska unionen och statliga Klimatklivet. Samarbetspartners är både lokala aktörer inom Klimatprotokollet, och andra kommuner.

En fokusgrupp inom Uppsala Klimatprotokoll har bildats för byggmaterialval med lägre klimatpåverkan. Två större seminarier kring träbyggnation har hållits under året. Kommunen har säkerställt rutiner för att främja och utveckla ett energieffektivt byggande i samband med markanvisningar och försäljning av mark för exploatering. Exempel är krav i markanvisningstävlingar, där byggherrar måste ange vilket miljöklassningssystem som används vid val av material, varor och produkter för byggnationen. Kommunen deltar fortsatt i Citylab, ett program för hållbar stadsutveckling, med stadsbyggnadsprojektet i Rosendal.

Städverksamheten inom kommunen har testat olika moppar som bidrar till att minimera kemikalieförbrukningen och planerar att succesivt byta ut samtliga moppar under en treårsperiod, i första hand på förskolor.

En fungerande stads- och landsbygdsutveckling

Kommunen har under året ytterligare förbättrat samordningen i planeringsprocessen för en hållbar stads- och landsbygdsutveckling, exempelvis genom att tidigt beakta miljöaspekter, parkeringslösningar, allmännyttiga bostäder och lokaler för kommunal verksamhet. Sociala konsekvensanalyser har använts i samband med den fysiska planeringen och flera nämnder har samverkat för ett socialt hållbart Gottsundaområde. Arbetsmarknadsnämnden har försökt erbjuda nyanlända så långt möjligt boende i områden som inte är socialt utsatta för att underlätta språkinlärning och etablering i samhället, men det har försvårats genom brist på bostäder.

Samtidigt är invånare som bor utanför kommunens tätorter i lägre grad än övriga nöjda med kommunens verksamheter och tillgången till kommunikationer. Omsorgsnämnden menar att kommunen behöver se till att boenden som finns utanför tätorten är attraktiva genom en bra infrastruktur och bra möjligheter för den enskilde att inhämta information digitalt.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning, men visar på behov av fortsatt aktivt arbete och styrning. De flesta av fullmäktiges indikatorer visar på en utveckling som går åt rätt håll. Andelen invånare som cyklar och åker kollektivtrafik ökar samtidigt som kommunen i allt högre grad använder fossilfria fordon. Trots att omställningen till ett hållbart resande inom kommunen löper på och att flera nämnder och bolag arbetar aktivt med en effektivare och grönare energianvändning så är utsläppen av växthusgaser per invånare för höga. Det är fortfarande ett påtagligt gap mellan fullmäktiges målsättning på 4,6 ton per invånare år 2020 och 5,9 ton per invånare som är den senaste uppgiften från 2016. Det finns fortfarande behov av insatser för att göra det mer attraktivt att bo på landsbygden, vilket indikeras av att invånare som bor utanför kommunens tätorter är mindre nöjda med service.

Tolv av 15 uppdrag löper på enligt plan, medan tre är försenade jämfört med ursprunglig plan. Arbetet för de flesta av uppdragen är långsiktigt och över hälften av uppdragen bedöms vara färdiga år 2019 eller 2020. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling 12 av 13 nämnder uppger att uppdraget är färdigt eller följer plan. 10 av 13 bolag rapporerar att uppdraget är färdigt eller följer plan. Kommunstyrelsen uppger att uppdraget är försenat och bedömer att uppdraget slutförs under 2018. Destinationsbolaget och Fyrishov har avstått från att arbeta med uppdraget. Flera nämnder och bolag lyfter fram att de bidragit till att samordningen i planeringsprocessen ökar, exempelvis genom att tidigt beakta exempelvis miljöaspekter, landsbygdsperspektiv, parkeringslösningar, allmännyttiga bostäder, lokaler för kommunal verksamhet, avfall och namngivning. Parkeringsbolaget arbetar med stadsbyggnadsförvaltningen för att få till bra parkeringslösningar. Parkeringsfrågan kan också vara en sammanhållande länk i planeringsprocessen som samordnar tidigt skede och genomförande. Parkeringslösningar är också starkt kopplad till arbetet med att öka det hållbara resandet, vilket också löper genom hela planeringsprocessen. Uppsalahem bidrar till att staden och landsbygden utvecklas genom att ta ett långsiktigt ansvar för att producera och förvalta bostäder av hög kvalitet med hög miljöhänsyn. Inom inriktningsmålet mäts minskad energianvändning, grad av fossilbränslefritt, källsorteringsgrad, samt graden av nybyggnation enligt nivå för Miljöbyggnad Silver eller Svanen.	Alla	2019
Utveckla strategin för markförvärvning Kommunstyrelsen har tagit fram en strategi för inköp av mark och kommer att ta fram en prissättningsmodell. Samverkan med näringsliv och fastighetsägare utvecklas. Fyra av sex bolag som berörs av uppdraget uppger att de är färdiga eller kommer att bli färdiga under 2017, medan övriga arbetar för att slutföra uppdraget under 2018.	KS, PBN och bolag	2018
Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro Elva av 13 nämnder rapporterar att uppdraget följer plan. 12 av 13 bolag rapporterar att uppdraget är färdigt eller kommer att vara färdigt under 2017. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, namngivningsnämnden och Uppsala vatten och avfall har avstått från att arbeta med uppdraget. Flera nämnder och bolag samverkar för ett socialt hållbart Gottsundaområde inom ramen för Gottsundas programarbete. Exempelvis uppger Uppsalahem att ett projekt har startats tillsammans med Hyresgästföreningen för att öka tryggheten för hyresgästerna i området. Kulturnämnden har ökat närvaron av vuxna i Sävja kulturcentrum och har genomfört insatser för att nå unga nyanlända och asylsökande, exempelvis "låna en uppsalabo" och insatser för skolungdomar. Socialnämnden har tillsammans med flera andra nämnders verksamheter har ökat aktiviteten i samarbetet mellan socialtjänst, skola, fritidsverksamhet och polis (SSP). Arbetsmarknadsnämnden erbjuder nyanlända så långt det är möjligt, boende i områden som inte är socialt utsatta för att underlätta språkinlärning och etablering i samhället. Plan- och byggnadsnämnden och kommunstyrelsen ställer högre krav på blandade upplåtelseformer i samband med detaljplaner och markanvisningstävlingar. Kommunstyrelsen har ett aktivt samarbete med fastighetsägare och föreningar för att förebygga och förhindra social oro. Kommunstyrelsen har genomfört en omfattande trygghetsundersökning som kommer att fungera som underlag till en handlingsplan för trygghet och säkerhet. Stadsteatern har bl.a. ett pågående samarbetet med ett ledande företag inom ungdomsvård och en satsning med ett asylboende i Ribbingebäck.	Alla	2019
Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten En lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten har enligt räddningsnämnden tagits fram under året. Kommunstyrelsen rapporterar att uppdraget är försenat och att det i fortsättningen fångas upp av kommunstyrelsens arbete med att utveckla lokalförsörjningsprocessen i stort.	KS, RÄN	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Öka återvinningen och en säker återanvändning 11 av 13 nämnder rapporterar att uppdraget är färdigt eller följer plan. Namngivningsnämnden har avstått från att arbete med uppdraget. Äldrenämnden uppger att uppdraget är försenat, men enbart för den del som handlar om att integrera det ekologiska hållbarhetsperspektivet i upphandlingar av externa utförare. Utvecklingsarbetet inom egenregin löper däremot på enligt plan. Nämnderna har för varje uppföljningstillfälle under året (april, augusti, december) allt tydligare beskrivit sina insatser inom uppdraget. Kommunen har börjat öka kraven på återvinning i samband med markanvisningar och nya återvinningsstationer har etablerats ibland annat Järlåsa och Almunge. Projekt för ökad återvinning av plast har påbörjats och initiativ för återanvändning av material Flera nämnder uppger att det finns miljöombud i verksamheterna. Insatser för att öka allmänhetens kunskap har genomförts av utbildningsnämnden (Sopkampen) och arbetsmarknadsnämnden (konsumentrådgivningen).	Alla	2019
Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet Elva av 13 nämnder rapporterar att arbetet är färdigt eller följer plan. Namngivningsnämnden har avstått från att arbeta med uppdraget. Äldrenämnden uppger att uppdraget är försenat. Nämnden menar att tillgången till laddstolpar och förnyelsebara bränslen är för låg och att det därför blir svårt för egenregin att nå målet 2020. Nämndens arbete med att integrera det ekologiska hållbarhetsperspektivet i upphandlingar av externa utförare är inte påbörjat. Samtliga 13 bolag uppger att uppdraget är färdigt eller följer plan. Kommunstyrelsen har arbetat med att ta fram ett energiprogram, som beräknas vara klart i början av 2018 och flera samarbetsprojekt kopplat till Uppsalas energisystem utreds. Utifrån energikartläggningen har åtgärder påbörjats, exempelvis optimering av markvärme. Kommunen har tagit fram rutiner för att säkerställa energieffektivitet i arbetet med att göra mark tillgänglig för byggande. Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppmärksammar energiförbrukning i sin miljöskyddstillsyn och kan se en ökad medvetenhet och motivation för att arbeta med energieffektivisering. Flera nämnder lyfter fram att de ställer krav på energieffektivisering i samband med upphandling eller lokalanskaffning, men också att de arbetar med energiförbättrande åtgärder i redan befintlig verksamhet. Fyrishov uppger att deras energiförbrukning är så gott som fossilfri. Fastighetsförvaltningsbolaget arbetar kontinuerligt för att hitta nya möjligheter att utöka andelen egenproducerad förnybar energi på sina fastigheter. All el som bolaget köper in är idag förnybar och fjärrvärmen är koldioxidneutral. Skolfastigheter certifierar sin nyproduktion som Miljöbyggnad Silver, energiklass Silver genom Sweden Green Building Council. Vid takomläggning och nyproduktion beaktar bolaget alltid möjlighet till solelanläggning och vid större om-byggnationer sker energiberäkning för fastigheten.	Alla	2020
Vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder de fossilfria drivmedel som bäst uppfyller gällande hållbarhetskriterier och som bygger på närproducerade energiresurser Kommunstyrelsen rapporterar att arbetet med att ställa krav har påbörjats sedan uppföljningen per augusti. Gatu- och samhällsmiljönämnden uppger att åtgärder inom uppdraget avvaktas, men att det är i enlighet med plan.	KS, GSN	2019
Samordna den särskilda kollektivtrafiken Gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden och utbildningsnämnden har påbörjat en gemensam upphandling av taxiföretag sedan uppföljningen per augusti.	GSN, UBN, OSN	-
Ta fram en strategisk plan för att växla till närodlade råvaror och ekologisk mat i kommunens verksamhet Fem av sex nämnder uppger att uppdraget är färdigt eller pågår enligt plan. Äldrenämnden har inte påbörjat arbetet, men har beslutat om att öka andelen ekologisk mat i verksamhetsplanen för 2018. Nämnden har dock tillsammans med andra nämnder ingått i en kommungemensam kartläggning av inköp av ekologiska livsmedel. Kommunstyrelsen samverkar kring stärkt lokal och ekologisk livsmedelsproduktion och har beslutat att ställa om jordbruket vid Jälla till ekologisk odling. Jälla kommer att fungera som leverantör till kommunens verksamhet och ingår i planen för att öka andelen närproducerade livsmedel.	KTN, ÄLN, OSN, SCN, UBN och KS	2019

Uppdrag	Ansvarig	Status
Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler Kommunstyrelsen uppger att en utredning av för- och nackdelar är genomförd. Under våren 2018 förväntas ett funktionsprogram för skollokaler vara klar efter ett samarbete mellan kommunstyrelsen och utbildningsnämnden. Det ger en grund för att kunna upphandla någon som ska bygga åt kommunen. Både kulturnämnden och idrotts- och fritidsnämnden uppger att uppdraget hanteras inom ramen för nämndens lokalförsörjningsplan. Samtliga involverade bolag rapporterar att det kommer att vara klara med uppdraget under 2017 utom Uppsalahem, som uppger att de inte kommer att genomföra uppdraget. Uppsalahem menar att de inte berörs av uppdraget eftersom lokaler enbart byggs som komplement till bostäderna.	KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter	2018
Samordna vinterväghållningen med fokus på stadens ytterområden och kransorter Gatu- och samhällsmiljönämnden har samordnat arbetet med vinterväghållning och är färdig med uppdraget. Två av de berörda bolagen är färdiga med uppdraget och fyra arbetar på enligt plan.	GSN, Skolfastigheter, Parkeringsbolaget, Sport- och rekreationsbolaget, IHUS och Uppsalahem	2018
Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar Utbildningsnämnden uppger att den har ett lokalprogram för utemiljö där hänsyn tas till elevers behov. Underhållsplaner ligger till grund för ansökningar av statsbidrag hos Boverket. Utbildningsnämnden och Skolfastigheter samarbetar kring detta. Skolfastigheter fortsätter att utveckla och implementera fastighetssystem och arbetssätt tillsammans med bolagets samarbetspartners.	GSN, UBN och Skolfastigheter	2018
Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050 Sju av 12 nämnder rapporterar att uppdraget är färdigt och tre att arbetet pågår enligt plan. Namngivningsnämnden har avstått från att arbeta med uppdraget. Äldrenämnden uppger att uppdraget är försenat. Nämnden menar att tillgången till laddstolpar och förnyelsebara bränslen är för låg och att det därför blir svårt för egenregin att nå målet 2020. Nämndens arbete med att integrera det ekologiska hållbarhetsperspektivet i upphandlingar av externa utförare är inte påbörjat. Två bolag uppger att de är färdiga med det de planerat genomföra. Övriga elva bolag har påbörjat arbete och det löper på enligt plan Kommunstyrelsen håller på att ta fram en klimatfärdplan för de långsiktiga klimatmålen. Mer energiresurser från lant- och skogsbruk samt lokal produktion av biogas och vätgas diskuteras med lokala aktörer och konkretiseras i kommande förslag till Energiprogram 2050. För att främja en hållbar arbetspendling har kommunen arbetat för fyra järnvägsspår till Stockholm samt utveckling av cykelstaden Uppsala. Flera verksamheter verkar för att den egna driften och upphandlad verksamhet ska ske mer miljövänligt och kommunens samordning kring fordon har under 2017 bytt ut cirka 240 fordon till fossilbränslefria alternativ och lika många planeras för 2018. Exempelvis är alla tjänstebilarna inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamheter numera fossilfria. Utbildningsnämnden lyfter fram sitt arbete med andra uppdrag om energieffektivitet, ekologisk mat och ökad återvinning. Uppsala vatten har beviljats stöd från Naturvårdsverket för utbyggnad av sin biogasanläggning.	Alla	2019
Ta fram program för klimatanpassning Kommunstyrelsen uppger att arbetet med uppdraget är försenat jämfört med ursprunglig plan. Ett utkast till översiktsrapport över klimatförändringars effekter och samhällets åtgärder i Uppsala har tagits fram. I maj 2017 startades programarbetet och i oktober beslutade kommunfullmäktige att programmet ska vara en del av Miljö- och klimatprogrammet. Förslag till programtext tas fram i början av 2018. Uppdraget hanteras fortsättningsvis i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2018.	KS	2018
Påskynda utbyggnaden av bredband på landsbygden genom förbättrad samordning Kommunstyrelsen uppger att arbetet med uppdraget är försenat jämfört med ursprunglig plan. Ett reviderat bredbandsprogram håller på att tas fram. På Uppsala kommuns webbplats utformas en sida om bredband där allmänheten kan följa utvecklingen av utbyggnaden samt få tips och råd kring hur man får fiber. En mobiltäckningsmätning har förberetts. En prissättningsmodell för användning av kommunal mark ska ses över tillsammans med de kommunala bolagen.	KS	2020

3. UPPSALAS STAD OCH LANDSBYGD SKA VÄXA SMART OCH HÅLLBART

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
3.1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index) (2017)	64	64	64	60	Öka	~
3.1a. Boende i centralort 3.1b. Boende i annan tätort 3.1c. Boende utanför tätort	a. 64 b. 66 c. 61	-	-	a. 62 (67) b. 64 (60) c. 57 (63)	Minska skillnad	Skillnad varierar över tid
3.2. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd Medborgar-Index) (2017)	60	61	60	57	Öka	~
3.2a. Boende i centralort 3.2b. Boende i annan tätort 3.2c. Boende utanför tätort	a. 60 b. 65 c. 55	-	-	a. 54 (60) b. 59 (61) c. 52 (57)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.3. Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar (2017)	62	62	62	57	Öka	↗
3.3a. Boende i centralort 3.3b. Boende i annan tätort 3.3c. Boende utanför tätort	a. 62 b. 65 c. 61	-	-	a. 58 (60) b. 64 (58) c. 58 (56)	Minska skillnad	Skillnad varierar över tid
3.4. Medborgarnas uppfattning om kommunikationer (2017)	69	70	68	65	Öka	→
3.4a. Boende i centralort 3.4b. Boende i annan tätort 3.4c. Boende utanför tätort	a. 70 b. 69 c. 63	-	-	a. 67 (71) b. 74 (69) c. 57 (66)	Minska skillnad	Skillnad varierar över tid
3.5. Cykel som andel av färdmedel för resor som börjar och slutar i Uppsala kommun (2016)	30	32	28	-	Öka	↗
3.6. Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur (2017)	7,4	7,3	7,4	7,7	Öka	→
3.7. Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt (2017)	61	62	61	62	Öka	~
3.8. Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik (2016)	36	42	30	-	Öka	↗
3.9. Andel använd förnybar energi – egna personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt) (2017)	35	-	-	32	2020: 100	↗
3.10. Utsläpp av växthusgaser per invånare [ton CO2ekc/inv] (kommungeografiskt) (2016)	5,9 (prel)	-	-	5,9	2020: 4,6	↘
3.11. Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt) (2016)	165	-	-	174	Minska	↘
3.12. Solenergi – installerad effekt (MW) (kommunorganisatoriskt) (2017)	1,2 (prel)	-	-	1,1	Öka	↗
3.13. Andel ekologiskt producerade livsmedel (egen regi) (2017)	41	-	-	80	2023: 100	↗

3.1. Källa: Kolada (U00402). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdatering en gång per år (januari).

3.1a-c. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016 (Uppsala 2015 inom parentes). Uppdatering en gång per år (januari).

3.2. Källa: Kolada (U00401). Se 3.1 för detaljer.

3.2a-c. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.

3.3. Källa: Kolada (U07401). Se 3.1 för detaljer.

3.3a-c SCB:s Medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.3.4.

3.4. Källa: Kolada (U45400). Se 3.1 för detaljer.

3.4a-c SCB:s Medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.

3.5. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Nuvärde avser alla resor som börjar och slutar i Uppsala kommun 2016. Jämförelse för resor inom kommuner saknas. Uppdateras en gång per år (februari).

3.6. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

3.7. Källa: Kolada (U07402). Se 3.1 för detaljer.

3.8. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Nuvärde avser alla resor som börjar i Uppsala kommun 2016. Jämförelse för resor inom kommuner saknas. Uppdateras en gång per år (februari).

3.9. Källa: Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016. Uppdateras vid varje tertial med en månads eftersläpning.

3.10. Källa: Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun. Nuvärde avser preliminära uppgifter för 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015. Uppdateras en gång per år.

3.11. Källa: Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015. Uppdateras en gång per år.

3.12. Källa: Energikontoret i Mälardalen. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016. Uppdateras en gång per år.

3.13. Källa: Egen uppföljning. Källa jämförelse: Årlig enkät från Ekomatcentrum, "Ekologiskt i offentliga storhushåll". Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: kommun med högst andel 2016 (Vellinge). Uppdateras en gång per år (februari för Uppsala, juni samtliga).

Inriktningsmål 4
Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

Det globala målet om minskad ojämlikhet innehåller flera delmål som handlar om att skapa ett mer jämlikt samhälle 2030. Det handlar till exempel om att möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Ojämlikhet mellan klyftor, ekonomisk ojämlikhet samt kopplingen till FN:s mål om ojämlikhet i hälsa lyftes i Regeringens rapportering av genomförande av Agenda 2030 till FN 2017.

Jämlikhet och mänskliga rättigheter

Uppsala kommun har arbetat med insatser för ökad jämlikhet och tillvaratagande av mänskliga rättigheter under många år. I arbetet för en jämlik kommun har ett utvecklingsarbete med kartläggning och analys intensifierats under 2017. Fokus ligger på att kartlägga socioekonomiska skillnader i olika geografiska områden och kunskapsmaterialet används när kommunen prioriterar bland insatser och verksamheter. I detta arbete ingår bland annat att identifiera och förstå skillnader i ohälsa och sysselsättning mellan olika grupper i befolkningen. Fullmäktiges indikatorer visar att det finns påtagliga skillnader i ohälsa och sysselsättning mellan olika bostadsområden.

Kommunen har även påbörjat arbetet med att utreda vilka möjligheter som finns att mäta förekomst av diskriminering. Inom ramen för genomförandet av den handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism som beslutades under året har en satsning påbörjats för att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt i kommunen.

Kommunstyrelsen har ambitionen att göra Uppsala till en Mänskliga rättigheters stad och har under året ansökt om värdskap för Mänskliga Rättighetersdagarna som kommer att hållas i Uppsala 2020. Inom ramen för kommunens egen hbtq-diplomeringsmodell har Öppna förskoleverksamheten, Nexus och Sävja bibliotek diplomerats. Dessutom har Tiundaskolan certifierats genom RFSL:s hbtq-certifieringsmodell. Grundutbildning inom hbtq har erhållits av 275 medarbetare. Ett antal medarbetare har genomgått en hbtq-webbutbildning.

Kommunen har tagit fram en plan för romsk inkludering i delaktighet med målgruppen. Under året har även en kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck påbörjats i samarbete med TRIS - tjejers rätt i samhället.

Sociala investeringar och tidiga insatser

Kommunens arbete med sociala investeringar är ett arbetssätt med tidiga och riktade insatser som bland annat syftar till att motverka arbetslöshet, social utsatthet samt sociala och

ekonomiska klyftor. Sociala investeringar möjliggör ett arbetssätt som är effektivt både socialt, hälsomässigt och ekonomiskt. Under året har projektet ”Supported Education” påbörjats som en social investering. Projektet syftar till att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning att börja eller återvända till studier för att därefter stödja målgruppen till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Metoden som används kallas IPS (individual placement and support). Den ska möta de behov av insatser som målgruppen behöver och motverka skillnader i sysselsättningsgrad mellan olika grupper. Vid årsskiftet 2017/2018 var 18 deltagare inskrivna i projektet, tio kvinnor och åtta män. 13 av deltagarna är nu i studier, två deltagare har nyligen pausat sina studier och resterande har varaktig kontakt med IPS-coacherna. Utöver de 18 deltagarna har ytterligare två personer som stått i kö för att delta i projektet skrivits in.

Riktade insatser för barn och äldres välmående

Kommunens satsning på en kulturgaranti för barn och unga innehåller bland annat subventionerade resor för att förenkla för skolor som tidigare haft svårt att ta del av kultursatsningar. Genom att utveckla arrangörsstödet har kulturnämnden ökat barn och ungas tillgång till professionella kulturupplevelser under skoltid. Under året har simundervisning genomförts för nyanlända och en plan för mer fysisk aktivitet i skolan tagits fram.

Arbetet för att skapa en giftfri förskola har fortsatt. För att motverka rökning bland unga har kommunen gjort en satsning på rökfria skolgårdar och haft tillsyn av försäljningsställen där det funnits misstankar om att tobak säljs till minderåriga. I trafiksäkerhetsarbetet kring förskolor och skolor har stödinsatser tagits fram och konkreta exempel på lyckade insatser spridits.

En rad tidiga sociala insatser för barn och unga har genomförts för att motverka framtida ohälsa och utanförskap, exempelvis fokus på ökad skolnärvaro och föräldrastärkande insatser. Kommunen har lagt stor kraft på att arbeta förebyggande gentemot ungdomar och barn som finns i familjer med långvarigt försörjningsstöd. Feriearbete för alla i årskurs nio och skollovsaktiviteter har bidragit till en meningsfull sysselsättning under loven. Ökad trygghet skapas genom samverkan mellan kommunen och polisen kring bland annat våldsbejakande extremism och ordningen kring resecentrum.

Inom arbetet med äldrevänlig stad pågår en rad aktiviteter inom både nämnder och bolag. En handlingsplan beräknas framtagen under andra kvartalet 2018 och genomförandet av planen förväntas vara färdigt år 2020.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning, men visar på behov av fortsatt aktivt arbete och styrning. Även om indikatorerna visar att invånarna i Uppsala har en bättre hälsa och förvärvsfrekvens än invånare i jämförbara kommuner, så finns det påtagliga skillnader mellan bostadsområden sett till både ohälsa (ohälsotal) och arbetslöshet. Det finns också skillnader utifrån ålder och kön. Äldre har en sämre hälsa än yngre och kvinnor har en sämre hälsa än män. Detta mönster finns även bland jämförbara kommuner.

Ett av kommunfullmäktiges uppdrag är färdigt. Av övriga åtta uppdrag är två försenade och sex löper på enligt plan. Fem av de åtta uppdragen bedöms vara färdiga under 2018 och tre under 2019 eller 2020. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad Gatu- och samhällsmiljönämnen och kulturnämnden liksom Fyrishov och Stadsteatern rapporterar att de är färdiga uppdraget. Socialnämnden och äldrenämnden är försenade. Detta betyder att uppdraget som helhet också är försenat. Övriga nämnder samt sex bolag rapporterar att arbetet löper på enligt plan medan fem bolag avstår från att arbeta med uppdraget. Inom uppdraget pågår en rad aktiviteter. Arbetet med framtagande av handlingsplanen beräknas vara klart under andra kvartalet 2018. Därefter påbörjas implementeringen av handlingsplanen som förväntas vara färdig år 2020. Fyrishov är en aktiv och social mötesplats för många seniorer och bedriver äldreanpassad idrott och en seniorrestaurang.	Alla	2020
Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området Arbetet är försenat men pågår annars enligt plan. Befintliga styrdokument inom social hållbarhet har analyserats utifrån riktlinjen för styrdokument.	KS	2018
Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar Tre av 12 nämnder och två av 13 bolag är färdiga med uppdraget. Äldrenämnden är försenad och övriga nämnder som arbetar med uppdraget rapporterar att arbetet löper på enligt plan. Detta gör även sju av bolagen medan fyra avstår från att arbeta med uppdraget. Arbetsmarknadsnämnden gör en social investering då de erbjuder alla elever i årskurs 9 feriearbete. Idrotts- och fritidsnämnden samverkar med utbildningsnämnden och har gjort en projektplan om mer fysisk aktivitet i skolan och socialnämnden tänker utveckla stöd till biologiska föräldrar till placerade barn, vilket har en välkänd förebyggande effekt. Uppsalahem deltar i Gottsundaprocessen genom utsedda representanter. En ansökan om social investering i Gottsunda inväntar för närvarande beslut.	Alla	2019
Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga Tre av nämnderna är färdiga och de övriga fyra rapporterar att arbetet pågår enligt plan. Utbildningsnämnden arbetar med skolnärvaro och utveckling av öppna förskolor inom ramen för familjecentraler, samt program för föräldravägledning inom förskolan. Arbetsmarknadsnämnden lägger stor kraft på att arbeta förebyggande gentemot ungdomar och barn som finns i familjer med långvarigt försörjningsstöd och har ansökt om medel hos ESF för att fortsätta arbetet. Kulturnämnden rapporterar att kulturcentrumverksamheten som finns i olika stadsdelar fyller en viktig funktion i det främjande och förebyggande arbetet riktat till barn och unga. Nämnden genomför en mängd aktiviteter under skollov för barn och unga som bidrar till att de får en meningsfull fritid, bl.a. via biblioteken. Kommunstyrelsen har arbetat förebyggande mot social oro inom ramen för handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och samverkan mellan kommunen och polisen.	KS, SCN, OSN, AMN, UBN, KTN, IFN	2019
Utveckla barn- och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden. Bland annat genom kulturell allemansrätt/kulturgaranti Utbildningsnämnden är färdig med uppdraget och kulturnämnden arbetar på enligt plan. Nämnderna samarbetar med varandra för att ta fram en modell för kulturgaranti för barn och unga där förskola och årskurserna F-3 med start hösten 2018 provar ett kulturutbud från lokala kulturaktörer. I satsningen ingår subventionerade resor för att främja tillgängligheten för skolor som tidigare haft svårt att ta del av kultursatsningar. Kulturnämnden har tagit fram en kartläggning av tillgången till professionell kultur i förskola och skola och utbildningsnämnden deltar i den nationella satsningen Skapande skola. I år deltar även förskolan som ett pilotprojekt eftersom Uppsala kommun som en av få kommuner i landet beviljades medel till denna skolform.	KTN, UBN	2018
Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering Kommunens ansökan om värdskap för MR-dagarna 2020 har beviljats. I samverkan med flera organisationer arrangerade kommunen ett Framtidskonvent på FN-dagen med tema motverka rasism och näthat. Intresset för kommunens egen HBTQ-diplomering är mycket stort och verksamheter utbildas fortlöpande. 281 medarbetare har genomgått en HBTQ-grundutbildning.	KS	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Samverka med Region gällande ett utvecklat föräldrastöd, tobaksfri skoltid och ökad fysisk aktivitet på jämlika villkor Tillsyn av tobaksförekomst på högstadie- och gymnasieskolor inleddes under hösten. Kommunens föräldrastöd bedrivs av utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnderna arbetar med detta på flera sätt.	KS	2018
Stödja det tobakspreventiva arbetet inom skolan genom att utföra tillsyn av skolgårdar och handlare Under året har miljö- och hälsoskyddsnämnden gjort tillsynsbesök på försäljningsställen där det funnits misstankar om att tobak säljs till minderåriga. En dialog har löpande förts med polisen om vilka ställen som bör prioriteras för spaning. Nämnden genomförde under hösten också tillsynsprojektet för rökfria skolgårdar där oanmälda inspektioner utfördes på 27 gymnasieskolor och 20 högstadieskolor för att kontrollera om tobakslagens krav på rökfria skolgårdar följdes. Samtliga högstadie- och gymnasieskolor har fått skriftlig information om tobakslagens krav.	MHN	2018
Utveckla trafiksäkerhetsarbetet kring förskolor och skolor Båda nämnderna rapporterar att uppdraget är färdigt. Nämnderna har synliggjort vilket stöd som finns för att utveckla trafiksäkerhet vid förskolor och skolor. Inventering av skolvägar runt skolor med klasser F-4 i Uppsala tätort har resulterat i en rapport per skola som också bjudits in till dialog kring ämnet trafiksäkerhet i skolans närhet. Konkreta exempel på hur trafiksäkerheten förbättrats vid olika skolor och vilket stöd man kan få från stadsbyggnadsförvaltningen har skickats till skolorna.	UBN, GSN	

4. UPPSALA SKA VARA JÄMLIKT, MED GODA LEVNADSVILLKOR FÖR INVÅNARNA

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
4.1. Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år (2017)	21	25	18	25	Minska	↘
4.1a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst ohälsotal (2016) 4.1b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst ohälsotal (2016)	8 38	-	-	8 37	Minska skillnad	Skillnad består
4.2. Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (2016)	76	74	78	73	Öka	→
4.3. Andel ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra, gymnasieskolans åk 2 (2017)	69	62	77	68	Öka	↘
4.4. Skillnad mellan områden avseende andel arbetslösa (2017)						
4.4a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst arbetslöshet 4.4b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst arbetslöshet	a. 1,2 b. 10,7	- -	- -	- -	Minska skillnad	Skillnad består

4.1. Källa: Kolada (N00957). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2017. Antalet dagar har gått ned sedan 2015 och ligger nu på den lägsta nivån på åtminstone 15 år. Uppdateras en gång per år (februari).

4.1a-b. Källa: SCB. Redovisningen är gjord utifrån resultat på nyckelkodsnivå 5, som är områden som i genomsnitt innehåller ca 500 boenden. 1a visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de lägsta värdena. 1b visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de högsta värdena. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde avser 2015. Uppdateras en gång per år.

4.2. Källa: Kolada (U01405). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2016. Uppdateras från och med 2016 vartannat år.

4.3. Källa: Liv och hälsa ung. Jämförvärde: länet totalt. Nuvärde avser 2017. Uppdateras vartannat år (maj).

4.4. Källa: SCB per nyckelkodsområde 5. Nuvärde avser 2017-10-31. Jämförvärde saknas eftersom 2017 baseras på en ny områdesindelning. Det går därför inte att göra detaljerade jämförelser för trend, men skillnaden mellan områden är så pass påtaglig att det går att säga att den består. Uppdateras en gång per år.

Inriktningsmål 5
Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Agenda 2030 pekar på att fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska samt vikten av att alla länder inkluderas oavsett deras ekonomiska status, eftersom fattiga människor även finns i rika länder och medelinkomstländer. Det globala målet om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt lyfter fram vikten av att verka för en tillväxt som är inkluderande och långsiktigt hållbar och för en full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Ett av delmålen handlar om att till 2030 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar. Ett annat delmål är att till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

Tillväxt av både bostäder och arbeten

Att Uppsala växer ger stark framtidstro och kommunen planerar för att möta en befolkningsökning som leder till att Uppsala har upp till 340 000 invånare 2050. Takten kring nybyggnation har varit hög och under året beviljades bygglov för ytterligare 4 300 bostäder. Samtidigt är det inte bara antalet nya bostäder som spelar roll utan invånarnas möjlighet att hitta ett boende som passar deras behov och hushållsekonomi. Kommunens bostadsbolag Uppsalahem arbetar därför för att ta fram modeller för att bygga och renovera bostäder till lägre kostnad. Uppsalahem har under året även gjort en översyn av all byggbar mark bolaget äger på landsbygden, enligt det uppdaterade ambitionsdokumentet för landsbygden. För att förbättra möjligheten att bo utanför staden arbetar kommunen med att främja en hållbar arbetspendling till och från Uppsala.

Med ambitionen att fortsatt vara en stark arbetsmarknad framöver är målet för näringslivsutvecklingen att skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb under samma period. Befolkningsökningen och arbetsmarknaden behöver utvecklas i takt och verksamhetslokaler behöver tillskapas i samma takt som bostäder. För att möta dessa utmaningar antogs ett nytt näringslivsprogram 2017 tillsammans med en handlingsplan som implementeras 2017 och 2018. Näringslivsprogrammet har arbetats fram i nära samarbete med näringslivet. Programmet fokuserar på att utveckla arbetsmarknaden genom att fler företag kan starta och utvecklas samt att fler företag kan flytta till kommunen. Under året har även ett Näringslivsprotokoll arbetats fram tillsammans med näringslivet för att sätta ökat fokus på viktiga områden för tillväxt.

En arbetsmarknad för alla

Uppsala kommun har låg arbetslöshet i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Uppsala har också en lägre andel invånare som får ekonomiskt bistånd än jämförbara kommuner. Majoriteten av de arbetslösa tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden, exempelvis personer med endast förgymnasial utbildning och personer som

är födda utanför Europa. Dessa grupper tenderar att växa samtidigt som det är brist på arbetskraft inom flera yrkesområden. För att stärka och utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik har ett nytt politiskt program tagits fram. Programmet utgår från fyra identifierade målområden; stöd till egen försörjning, stöd utifrån individens förutsättningar och behov, kompetensförsörjning samt kommunens arbetsgivaransvar.

Ett område som kommunen arbetat aktivt med under året är att snabbare få nyanlända i arbete. I och med att asylsökande som kom i det stora flyktingmottagandet 2015-2016 får uppehållstillstånd ökar antalet nyanlända i kommunen. Målgruppsanpassade insatser har påbörjats för yrken inom restaurangbranschen och kommunen har tillsammans med Uppsala universitet och Arbetsförmedlingen startat projektet Basår för nyanlända för att låta nyanlända läsa natur-tekniska ämnen och samtidigt få möjlighet till bostad. Under 2017 har fler än 200 personer fått anställning inom Uppsala kommun genom den arbetsmarknadspolitiska åtgärden Extratjänst som kan ge både nyanlända och långtidsarbetslösa en väg in på arbetsmarknaden.

Under året blev ungefär 2 500 ungdomar erbjudna feriearbete, feriepraktik och sommarjobb via kommunen. Speciellt fokus har legat på att påminna ungdomar i familjer med försörjningsstöd. För asylsökande ungdomar utan arbetstillstånd har kontakt tagits med godemannätverk för att informera om möjlighet till sommarjobb. Kommunen samarbetar med Arbetsförmedlingen i flera projekt för att stödja unga vuxna att etablera sig på arbetsmarknaden, bland annat inom ramen för Delegationen unga till arbete.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning. Indikatorerna visar att byggandet ökar över tid och i högre grad än i jämförbara kommuner. Andelen hyresrätter i bostadsbeståndet ligger däremot sedan flera år kvar på drygt en tredjedel. Den genomsnittliga väntetiden till särskilt boende för äldre har sjunkit de senaste åren, även om nivån för 2017 är på samma nivå som 2016. Jämfört med liknande kommuner har Uppsala en lägre andel invånare med ekonomiskt bistånd och en högre andel personer som kommit till Uppsala som flyktingar som arbetar eller studerar.

När det gäller uppdragen så löper arbetet i de allra flesta fall på enligt plan. Två av de åtta uppdragen är helt färdiga och två är försenade. Fyra av de sex uppdrag som inte är färdiga förväntas bli klara under 2018 och två under 2019. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter Uppsalahem rapporterar att arbetet löper på enligt plan. Bolaget gjorde under våren 2017 en översyn av all byggbar mark företaget äger på landsbygden. Detaljplanearbetet för byggande i Länna och Storvreta är påbörjade, och kontinuerliga möten med kommunen är inbokade. Detaljplaner för dessa beräknas bli antagna under 2019 då även produktionsstart av koncepthus i Länna och Storvreta planeras. Slutligen pågår även planarbete för Björklinge och Bälinge. Kommunstyrelsen uppger att arbetet med uppdraget är försenat jämfört med ursprunglig plan. En bostadsförsörjningsplan för särskilda boendeformer ska tas fram 2018. Ett koncept för bostäder kommer att utvecklas i samband med planering av särskilt boende, där små lägenheter i kransorter kan tillföras samtidigt som till exempel ett äldreboende byggs.	KS och USAB	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050 Ett näringslivsprotokoll har introducerats under 2017 för att tillsammans med näringslivet skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb. Samarbetet har kommunicerats externt i olika kanaler och var temat på Näringslivsforum i juni. Hittills har drygt 100 personer varit engagerade i fem olika fokusgrupper. Arbetet fortsätter under 2018.	KS	2018
Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala Enligt kommunstyrelsen pågår en försäljning av mark i Östra Fyrislund. Mark i Fullerö kan vara klar för försäljning under 2018 och försäljning av mark i Librobäck och Husbyborg planeras. I samband med utvecklingen av Ulleråker och Rosendal har ett samarbete med fastighetsutvecklare startats för att hjälpa till med handel och verksamheter. Plan- och byggnadsnämnden uppger att näringslivet kommer att få en bättre bild av var det finns byggbar mark på kort och längre sikt genom att kunna se planreserven på karta. Flertalet pågående detaljplaner omfattar förtätning på befintliga matvarubutiker vid stadsdelscentrum. Syftet är då att utveckla butiker, men också stärka kundunderlaget med fler bostäder.	PBN, KS	2018
Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning Uppsala kommun har tillsammans med avdelningen för uppdragsutbildningar vid Uppsala universitet, institutionen för fysik, och Arbetsförmedlingen startat projektet Basår för nyanlända. Projektet handlar om att låta nyanlända läsa natur-tekniska ämnen och samtidigt få möjlighet till bostad via Studentstaden. I Uppsala län pågår ett långsiktigt utvecklingsarbete för att få fler nyanlända i arbete på kortare tid. Ett led i det arbetet är ett projekt som syftar till att förkorta vägen till arbete (KISA).	AMN	
Väsentligt minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar Arbetsmarknadsnämnden samarbetar med Arbetsförmedlingen i flera projekt för att stödja unga vuxna att etablera sig på arbetsmarknaden, bland annat inom ramen för Delegationen unga till arbete (DUA). Nämnden har under året kartlagt arbetet med unga vuxna som varken arbetar eller studerar och har haft den som grund för åtgärder i verksamhetsplanen för 2018. Omsorgsnämnden har genomfört flera stärkande riktade insatser för unga vuxna. Exempelvis har nämnden i samarbete med arbetsmarknadsnämnden inlett en satsning på att ge stöd i studier till unga personer med psykisk funktionsnedsättning. Nämnden har också påbörjat en samverkan med Region Uppsala, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kring att skapa hållbara arbetsformer för unga personer med aktivitetsersättning som har behov av insatser från flera huvudmän.	UBN, AMN, SCN och OSN	2019
Utifrån strukturella hinder, behov av stöd och samordning samt strategiska utvecklingsområden utveckla stödet till sociala företag Kommunstyrelsen uppger att en arbetsgrupp har bildats med syfte att företräda de sociala företagen i Uppsala i möten med kommunen. Gruppen ska också vara med och ta fram en handlingsplan för de sociala företagen. Arbetsmarknadsnämnden har börjat samordna arbetet med att ta fram en handlingsplan utifrån Uppsala kommuns riktlinjer kring socialt företagande. Nämnden har beviljat projektbidrag till en stödorganisation för kooperativa företag för etablering av en mikrofond som kan leda till förbättrade möjligheter till finansiering, etablering och utveckling av sociala företag.	AMN, SCN, OSN, KTN och KS	2019
Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv Ungefär 2 500 ungdomar blev erbjudna feriearbete, feriepraktik och sommarjobb via kommunen sommaren 2017. Speciellt fokus har legat på att påminna ungdomar i familjer med försörjningsstöd att ansöka om sommarjobb. För asylsökande ungdomar utan arbetstillstånd har kontakt tagits med godemannätverk för att informera om möjlighet till sommarjobb. Andelen ungdomar mellan 14-18 år med feriejobb eller feriepraktik ökade något 2017 jämfört med 2016 tack vare att andelen kvinnor ökade.	AMN	
Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling Kommunstyrelsen uppger att arbetet med uppdraget är försenat jämfört med ursprunglig plan. Kommunfullmäktige förväntas besluta om policy och riktlinjer för upphandling och inköp i början av 2018 istället för i oktober, som kommunstyrelsen uppgav i augustiuppföljningen. De nya styrdokumenten medför att sociala krav finns med i kommunens samtliga upphandlingar. Ett samarbete är uppstartat mellan kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden och Skatteverket kring sociala, etiska och arbetsrättsliga villkor i upphandling. Uppdraget hanteras fortsättningsvis genom en åtgärd i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2018. Fyrishov har i, samband med upphandling av städtjänster under 2017, varit Uppsala kommuns pilotprojekt för sociala krav vid upphandling.	KS	2018

5. UPPSALAS INVÅNARE SKA HA BOSTAD OCH ARBETE						
INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
5.1. Antal färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren) (2015-2017)	6,6	-	-	6,0	Öka	↗
5.2. Andel hyresrätter i bostadsbeståndet (2016)	36	-	-	46	Öka	→
5.3. Genomsnittlig väntetid till särskilt boende för 65- år, antal dagar (2017)	51	52	50	54	Minska	↘
5.4. Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 16- år per 1000 invånare (2016)	488	495	480	493	Öka	↗
5.5. Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (2016)	4,3	-	-	5,8	Minska	↗
5.6. Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år (2015)*						
5.6a. som förvärvsarbetar	59	-	-	53	Öka	↗
5.6b. som studerar	14	-	-	13	Öka	-

* Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-25 år som varken förvärvsarbetar eller studerar har sjunkit gradvis 2000-2015 och konsekvent legat ca 3-5 procentenheter lägre än genomsnittet för R9.

5.1. Källa: SCB. Nuvärde avser genomsnitt 2015-2017. Uppgifterna för 2017 är preliminära och bygger på kvartalsstatistik. Jämförvärde: motsvarande genomsnitt för R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (preliminär kvartalsstatistik i februari, årsstatistik i maj).

5.2. Källa: SCB. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (maj).

5.3. Källa: Kolada (U23401). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (januari).

5.4. Källa: SCB, Förvärvsarbetande 16+ år med arbetsplats i regionen (dagbefolkning) (RAMS) och totalt antal invånare enligt Kolada (N01951). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år med ca 11 månaders eftersläpning (december).

5.5. Källa: Kolada (N31807). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (juni).

5.6a. Källa: Kolada (N00700). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (mars).

5.6b. Källa: Kolada (N00701). Nuläge avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend. Uppdateras en gång per år (mars).

Inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Agenda 2030:s mål 4 handlar om att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Utbildningsfrågor ska ses utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter som bidrar till hållbar utveckling.

Kunskapsresultat

Studieresultaten i gymnasieskolan har förbättrats under de senaste åren. Precis som för liknande kommuner har resultaten i grundskolan däremot försämrats under 2017 sett till andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Det förklaras delvis av att den stora gruppen asylsökande som kom till Sverige under slutet av 2015 och början av 2016 har haft kort tid på sig att klara av kunskapsmålen inom svensk grundskola.

Andelen godkända inom yrkesutbildning för vuxna ligger stabilt runt 90 procent. Inom den grundläggande vuxenutbildningen ökade andelen godkända kraftigt år 2017. Andelen studerande inom svenska för invandrare som har låg utbildningsbakgrund har ökat i och med flyktingmottagandet 2015-2016.

Pojkar/män har fortfarande över lag sämre studieresultat än flickor/kvinnor, men inom vuxenutbildningen är denna skillnad mindre 2017 än föregående år.

Särskilda satsningar på lärande

Kommunen har påbörjat en satsning för att öka skolnärvaron hos grundskoleelever med hög frånvaro, så att samordnade insatser kopplas in i ett tidigt skede. För att förstärka det livslånga lärandet har kommunen ökat kursutbudet inom yrkesutbildningar som ofta har motiverade elever. Under året har det individuella stödet med att anpassa vuxenutbildningen till studerandes olika förutsättningar utvecklats.

Genom den statliga lågstadiesatsningen har kommunen kunnat anställa fler lärare och därmed kunnat ge mer tid för varje elev. Kommunen har även fått statsbidrag för att minska antalet barn per grupp i förskolan. Det har visat sig svårt att rekrytera personal i tillräcklig utsträckning och det finns därför en risk för att kommunen kan behöva betala tillbaka en mindre del av bidraget.

Utbudet inom kulturskolan har ökat under året med nya ämnen och utökad gruppundervisning. Ett särskilt ekonomiskt stöd till barns och ungas kulturutövande har

inrättats under året och ett stöd för barns och ungas egna initiativ har nylanserats. Kulturnämnden och utbildningsnämnden har tillsammans implementerat biblioteksplanen för att stärka barns språk.

Flera delar av kommunen är involverade i arbetet för att skapa en god utomhus- och inomhusmiljö. Exempelvis har tillsyn och rådgivning kring inomhusmiljön i förskolor och skolor pekat på vikten av fungerande städning och hantering av matallergi.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning. Jämfört med genomsnittet för R9-kommunerna har Uppsala under lång tid haft bättre studieresultat inom grundskola och på senare tid även inom gymnasieskola. Uppsala ligger i nivå med jämförbara kommuner när det gäller vuxenutbildningen, sånär som för grundläggande nivå där Uppsala har legat lägre. Under 2017 har dock däremot andelen godkända i den grundläggande vuxenutbildningen ökat kraftigt från 80 till 90 procent av deltagarna.

När det gäller uppdragen så har utbildningsnämnden tidigare under året rapporterat att den ska bli färdig med alla uppdrag. Nämnden är dock endast färdig med två av dessa. Arbetet i övriga uppdrag pågår ännu och får därför anses som försenade. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Fortsätta arbetet med att minska barngrupperna i förskolan Kommunen har tilldelats statsbidrag för att minska antalet barn per grupp. En prognos från hösten 2017 visar att en mindre del av medlen kan behöva betalas tillbaka på grund av att det har varit svårt att rekrytera personal för att utöka antalet barngrupper. Majoriteten av förskolorna har utökat med en eller flera barngrupper och i samband med detta anställt ny personal. Förskolorna har även utökat personal i de befintliga barngrupperna.	UBN	
Fortsätt satsningen på tidiga insatser i grundskolans lägre årskurser Nämnden deltar i den statliga lågstadiesatsningen och har anställt mer personal med stöd av statsbidrag. Detta ger lärare i förskoleklass och årskurs 1-3 mer tid för varje elev.	UBN	
Ta fram kriterier för en räkna-skriva-läsa-garanti och metod för uppföljning i grundskolans lägre årskurser En arbetsgrupp har genomfört en inventering av kartläggningsmetoder för att fastställa elevers förmåga att läsa, skriva och räkna. Arbetet fokuserar på förskoleklassen. Under 2018 planeras seminarier och föreläsningar.	UBN	
Se till att legitimerade förskollärare och lärare inom förskola, grund och gymnasieskolan samt utbildade fritidspedagoger, modersmålslärare och yrkeslärare får en fortsatt positiv löneutveckling Nämnden fortsätter satsningen på förskollärar- och lärarlöner genom en fastställd lönestrategi och lärarlönelyftet.	UBN	
Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla Utbildningsnämnden är färdig, skolfastigheter arbetar på enligt plan och kommunstyrelsen är försenade med uppdraget. Utformningen av lokaler styrs av bland annat läroplanens krav som finns artikulerat i lokalprogrammet. Utomhusmiljön anpassas för alla barn genom bredd i utbudet av aktiviteter. Anpassning för barn och personer med funktionsnedsättning samt hänsyn till jämställdhetsaspekter ingår i befintliga lokalprogram. Kommunstyrelsen ska besöka skolor som kommit långt inom tillgänglighet och för trivselhöjande åtgärder genomförs löpande i skolmatsalarna.	KS, UBN och Skolfastigheter	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Utveckla en individanpassad vuxenutbildning All ansökan till vuxenutbildningens olika delar är nu digital, vilket gör att den individuella studieplanen kan bli tillgängligt och användbart under hela utbildningstiden. Under året har ett konsultativt team formerats med stödresurser för att anpassa utbildningen för studerande med studiesvårigheter. Under året också har ett rekryterande studiestartsstöd införts med tät kontakt med studie- och yrkesvägledare.	AMN	
Fortsätta utvecklingen av kulturskolan Kulturskolan har utökat utbudet med kurser inom drama och dans och breddat verksamheten med nya ämnen och utökad gruppundervisning. Samarbeten över ämnesområden har börjat.	KTN	2018
Ta fram förslag på utveckling av Naturskolan Utveckling av Hammarskogsområdet pågår. I samband med detta sker en diskussion om utveckling av Naturskolan ske. Utbildningsnämnden har påbörjat en utredning och bland annat tittat på naturskolor i andra kommuner. Verksamheten kommer från 2018 att överföras till kulturnämnden, vilket innebär att utbildningsnämnden slutar att arbeta med uppdraget.	KS, UBN	
Implementera biblioteksplan för att stärka barns egna språk Både kultur- och utbildningsnämnden är färdiga med uppdraget. Nämnderna har samverkat under ledorden landsbygd, likvärdighet och läsmotivation och arbetat med flera olika lässatsningar. Ett flertal pilotprojekt pågår i förskolor och grundskolor på landsbygden och i projektet ingår också en satsning med fokus på digitalisering för utveckling av skolbibliotek på landsbygden.	UBN, KTN	

6. UPPSALAS ALLA BARN OCH ELEVER SKA KLARA SIN UTBILDNING OCH UTMANAS I SITT LÄRANDE

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
6.1. Medelvärdet för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten (2017)	87	88	87	87	Öka	➔
6.2. Andel grundskoleelever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 (2017)	75	82	69	73	Öka	~
6.3. Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen (2017)	232	249	217	222	Öka	~
6.4. Andel elever med minst B i samtliga ämnen årskurs 9, kommunala skolor (2017)	4,5	7,0	2,5	4,2	Öka	➔
6.5. Andel gymnasieelever med examen inom tre år (2017)	69	72	65	65	Öka	↗
6.6. Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år (2015)						
6.6a. som förvärvsarbetar	59	-	-	53	Öka	↗
6.6b. som studerar	14	-	-	13	Öka	-
6.7. Andel elever med minst E i samtliga kurser (avgångselever kommunala gymnasieskolor) (2017)	72	77	67	64	Öka	-
6.8. Andel elever som inte klarat E i samtliga kurser (avgångselever kommunala gymnasieskolor) (2017)	28	23	33	36	Minska	-
6.9. Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända (2017)	90	91	89	-	Öka	↗
6.10. Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända (2017)	79	82	77	-	Öka	➔
6.11. Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända (2017)	89	89	89	-	Öka	~

6.1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Uppdateras en gång per år (maj).

6.2. Källa: Kolada (N15418). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (oktober). År 2016 räknades inte elever med okänd bakgrund med (i huvudsak asylsökande).

6.3. Källa: Kolada (N15504). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (oktober). År 2016 räknades inte elever med okänd bakgrund med (i huvudsak asylsökande).

6.4. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016. Uppdateras en gång per år (preliminärt augusti, definitivt november).

6.5. Källa: Kolada (N17448). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (december).

6.6a. Källa: Kolada (N00700). Nuläge avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (mars).

6.6b. Källa: Kolada (N00701). Nuläge avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend. Uppdateras en gång per år (mars).

6.7. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend. Uppdateras en gång per år (augusti).

6.8. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend. Uppdateras en gång per år (augusti).

6.9. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Uppdateras en gång per år (januari).

6.10. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Uppdateras en gång per år (januari).

6.11. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Uppdateras en gång per år (januari).

Inriktningsmål 7

Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Agenda 2030:s mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar. Ett av FN:s delmål är att till 2030 minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel genom förebyggande insatser och behandling samt främja psykisk hälsa och välbefinnande. Ett annat delmål är att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

Samverkan för att stärka särskilda grupper

Under året har kommunen genomfört insatser tillsammans med polis i syfte att komma till rätta med drogmissbruket bland ensamkommande ungdomar. Det finns numera en regional handlingsplan för att förbättra missbruks- och beroendevården. Inom ramen för närvårdssamverkan har kommunen arbetat med samordnade insatser för bland annat fysisk och psykisk hälsa hos barn, unga, asylsökande, nyanlända, funktionsnedsatta och äldre.

Genom områdesbaserad samverkan mellan skola, polis, socialtjänst, kultur- och fritidsverksamheter, föreningar och andra organisationer inventerar kommunen behov och utvecklar idéer för nya insatser för bland annat unga vuxna. Samverkan kring enskilda ärenden har länge funnits för barn och unga inom ramen för samordnade individuella planer (SIP). Under året har användningen av SIP för vuxna ökat, vilket i sin tur ger bättre förutsättningar för att myndigheter med olika uppdrag och verktyg ska kunna samordna sina insatser så att de ger en så gynnsam effekt som möjligt för brukaren.

Inflytande och egenmakt

Flera verksamheter har under året vidareutvecklat former för brukarinflytande. Exempelvis har kommunen genomfört regelbundna ungdomsråd för ensamkommande barn och ungdomar. Som ett led i att förbättra missbruksvården samlar verksamheten in erfarenheter från brukarteam och har involverat brukare i förbättringsteam kring familjer med missbruksproblematik. Flera kommunala verksamheter har arbetat för att förbättra bemötande och service genom intervjuer med brukare och genom att förstärka normkritiska förhållningssätt i verksamheten.

Allmänna platser och offentliga rum ska vara tillgängliga för alla. När kommunen påverkar utformningen av allmän plats och offentliga rum prioriteras därför grupper med störst behov av tillgänglighet, det vill säga äldre, funktionsnedsatta och barn. Det handlar exempelvis om insatser för att tillgängligheten till bad och parkeringsplatser ska vara hög, även om man har funktionshinder som påverkar rörelseförmågan.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning. Indikatorerna visar att Uppsala liknar R9-kommunerna inom de flesta områden. En av de mest påtagliga skillnaderna handlar om att Uppsalas särskilda boenden i högre grad erbjuder sådant som Sveriges kommuner och landsting anser har betydelse för kvalitet, till exempel att de som bor har möjlighet att själv välja när de ska gå och lägga sig eller gå upp på morgonen och i vilken mån de erbjuds utevistelse och gemensamma aktiviteter. En annan skillnad är att personalkontinuiteten inom hemtjänsten är lägre i Uppsala än i jämförbara kommuner.

När det gäller uppdragen så löper arbetet i de allra flesta fall på enligt plan. Ett uppdrag är helt färdigt och ett uppdrag är försenat jämfört med ursprunglig plan. De flesta av de uppdrag som fortfarande pågår förväntas vara färdiga 2019. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Utred villkor samt finansiering för, möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård Idrotts- och fritidsnämnden uppger att uppdraget är färdigt, medan de båda andra nämnderna uppger att det är påbörjat. Idrotts- och fritidsnämnden har samarbetat med berörda nämnder om att utveckla stödformer till föreningar och se över tillgång och tillgänglighet till anläggningar. Omsorgsnämnden samarbetar med kulturnämnden kring partners kring kultur- och fritidsaktiviteter och med idrotts.- och fritidsnämnden och Region Uppsala kring att öka utbudet av anpassad friskvård. Äldrenämnden arbetar för att målgruppsanpassa träffpunkterna.	ÄLN, OSN och IFN	2019
Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven Äldrenämnden uppger att uppdraget är färdigt, medan övriga berörda nämnder uppger att det är påbörjat. Omsorgsnämnden har vidareutvecklat modeller och forum för att öka brukarinflytandet utifrån programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Nämnden har under hösten haft särskilt fokus på att öka brukardelaktigheten inom socialpsykiatrin. Äldrenämnden uppger att de är färdiga med uppdraget, främst genom arbetet med individens behov i centrum (IBIC) och med att vidareutveckla biståndsbedömningen utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Överförmyndarnämnden meddelar att rekrytering är viktig för att det ska finns ett brett urval av ställföreträdare med olika kompetenser att matcha mot de medborgare som behöver hjälp. Socialnämnden har regelbundna ungdomsråd för ensamkommande barn och ungdomar. Nämnden samlar även in erfarenheter från brukarteam och har involverat brukare i förbättringsteam kring familjer med missbruksproblematik.	ÄLN, OSN, SCN och ÖFN	2019
Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med komplexa behov utifrån social problematik och funktionsnedsättning för att nå bättre effekt Arbetsmarknadsnämnden uppger att uppdraget är färdigt, medan de båda andra nämnderna uppger att uppdraget hanteras enligt plan. Omsorgsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden samverkar med Region Uppsala inom ramen för närvårdssamverkan för att kunna erbjuda samordnade insatser inom hälso- och sjukvård och social omsorg. Arbetsmarknadsnämnden och omsorgsnämndens verksamheter ingår även i styrgruppen för långsiktig samverkan arbetslivsinriktad rehabilitering (FINSAM). Arbetsmarknadsnämnden har utvecklat sitt arbete med samordnad individuell planering (SIP), något som även förekommer inom socialnämndens verksamheter.	OSN, AMN och SCN	2019
Utveckla fler aktiviteter till unga vuxna i kommunens stadsdelar Båda nämnderna uppger att uppdraget hanteras enligt plan. Kulturnämnden inventerar behov och utvecklar idéer för nya verksamheter för unga vuxna tillsammans med skola, polis, socialtjänst, föreningar och andra organisationer i områdesbaserad samverkan. Nämnden utökar öppettider för biblioteket i Sävja kulturcentrum och arbetar med hälsofrämjande insatser i Stenhagen med omnejd. Socialnämnden tänker inleda samarbete med kulturnämnden.	SCN och KTN	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Utveckla det förbyggande arbetet för psykisk hälsa Äldrenämnden uppger att uppdraget är färdigt, medan de båda andra nämnderna uppger att det är påbörjat. Socialnämnden, omsorgsnämnden och äldrenämnden arbetar med flera insatser inom ramen för den plan som finns för närvårdssamverkan mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Socialnämnden arbetar för att utveckla ungdomsmottagningarna, öka skolnärvaron samt med insatser för ensamkommande barn och ungdomar. Omsorgsnämnden arbetar för bland annat psykisk hälsa, suicidprevention, delaktighet och inflytande samt samordning av stöd för utsatta grupper. Äldrenämnden genomför utbildningar om psykisk hälsa och äldre och missbruk.	OSN, SCN, ÄLN	2019
Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk Äldrenämnden uppger att uppdraget är färdigt, medan de båda andra nämnderna uppger att det är påbörjat. Socialnämnden har genomfört insatser tillsammans med polis med syfte att komma till rätta med drogmissbruket bland ensamkommande ungdomar. Nämnden samverkar även med Region Uppsala kring att eventuellt införa ett behandlings- och avgiftningscentrum för personer under 18 år. Äldrenämnden har tagit fram processkartor och checklistor över arbetet för att upptäcka och förebygga missbruk. Omsorgsnämnden arbetar med uppdraget inom ramen för den plan som finns för närvårdssamverkan mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Det finns numera en regional handlingsplan för att förbättra missbruks- och beroendevården.	ÄLN, OSN, SCN	2019
Utveckla samverkan med landstinget kring hemlösa personer Nämnden har fortsatt att utveckla och använda samordnad individuell planering (SIP) för målgruppen. Nämnden kommer också att utreda och föreslå former för utvecklad samverkan med Region Uppsala kring hemlösa personer. Uppdraget bedömdes tidigare under året vara färdigt under 2017, men bedöms nu vara färdigt 2019.	SCN	2019
Utveckla de särskilda boendeformerna Arbetsmarknadsnämnden bedömer att uppdraget är färdigt utifrån att de deltar i sammanhang som rör nämndens ansvarsområde för boende. Övriga berörda nämnder uppger att uppdraget är påbörjat, utom äldrenämnden som uppger att uppdraget inte är påbörjat. Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till funktionsprogram för särskilda boenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ett funktionsprogram för äldreomsorg kommer att tas fram för ett äldreboende i Storvreta. Socialnämnden är förberedd för att starta så kallade halvvägshus men lokaler för verksamheten saknas. Nämnden har också förslag till förbättringar av boende- och vårdkedjan. Omsorgsnämnden har arbetat för att utveckla nya boenden, hantera generationsväxlingen på boenden, minska kostnader för tomhyror och möjliggöra eget boende för målgruppen. Äldrenämnden har ännu inte kommit igång med sina åtgärder och uppger att orsaker är oklarheter i ansvarsfördelning och resursbrist.	KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN	2018
Kartlägg behovet av vård- och omsorgsboende för personer i bostad med särskild service enligt SoL och LSS Nämnden har analyserat behovet av vård- och omsorgsboende för personer med funktionsnedsättning som ett led i arbetet med nämndens Plan för hållbart boende och Lokalförsörjningsplan. I analysen framkom att behovet av särskilda boendeformer är fortsatt stort. Utifrån att boendeformer saknas har nämnden fortfarande ett högt antal ej verkställda beslut, främst inom kategorin gruppbostad. Omsorgsnämnden har tillsammans med plan- och byggnadsnämnden påbörjat en inventering gällande underhåll av nämndens särskilda boendeformer.	OSN	2019
Utveckla metoder för att säkra en jämställd biståndsbedömning Arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden uppger att uppdraget är färdigt, medan de båda andra nämnderna uppger att det är påbörjat. Alla fyra nämnder arbetar med att utveckla och säkerställa jämställd bedömning i ärenden och myndighetsutövning. Det handlar exempelvis om att använda jämställdhetsanalys som underlag för förbättringsområden och stödjande metoder som Genushanden. Arbetsmarknadsnämnden har hänvisat större andel kvinnor till arbetsmarknadsinsatser under 2017 jämfört med 2016. Äldrenämnden har genomfört en granskning som visar att nämndens metodstöd för handläggning stödjer en jämställd biståndsbedömning. Omsorgsnämnden har genomfört åtgärder utifrån en jämställdhetsanalys av myndighetsutövningen. Socialnämnden har genomfört utbildningsinsatser kring jämställdhetsanalys och metodstöd i myndighetsutövningen.	SCN, AMN, OSN och ÄLN	2018
Utvärdera och vid behov revidera program för individ- och familjeomsorgen Socialnämnden har genomfört en aktualitetsprövning av programmet. Utredningen visar att programmet är inaktuellt och inte fyller någon styrande funktion.	SCN	

7. I UPPSALA SKA INVÅNARE LEVA ETT OBEROENDE LIV OCH FÅ STÖD, VÅRD OCH OMSORG UTIFRÅN SINA BEHOV

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
7.1. Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen (2017)	48	50	46	48	Öka	➔
7.2. Andel ej återaktualiserade ett år efter avslutad utredning eller insats (2017)						
7.2a. barn 0-12 år	73	75	70	73	Öka	➔
7.2b. ungdomar 13-20 år	77	74	79	78	Öka	~
7.2c. vuxna med missbruksproblem	78	74	79	76	Öka	~
7.3. Andel brukare inom LSS som besvarat SKL:s enkät som känner sig trygg med personalen (2017)	85	84	86	81	Öka	-
7.4. Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med						
7.4a. sitt särskilda boende (2017)	81	81	80	83	Öka	➔
7.4b. sin hemtjänst (2017)	86	86	87	88	Öka	➔
7.5. Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde (2017)	20	20	20	15	Minska	↗
7.6. Kvalitetsaspekter, andel av maxpoäng (2017)						
7.6a. LSS grupp- och serviceboende	72	-	-	75	Öka	~
7.6b. särskilt boende äldreomsorg	76	-	-	69	Öka	➔

7.1. Källa: Kolada (U30400). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

7.2. Källa: Kolada (U33461, U33400, U35409). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år (januari).

7.3. Källa: Kolada (U28536). Nuvärde avser 2017. Indikatorn avser personer inom daglig verksamhet som svarat att de är trygga med ”alla”. Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Jönköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås, Örebro). Måttet är så nytt att det inte går att avläsa trend.

7.4. Kolada (U23471, U21468). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år (oktober).

7.5. Kolada (U21401). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Norrköping som inte lämnat uppgift).

7.6. Kolada (U28423, U23432). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Norrköping som inte lämnat uppgift för båda och Örebro som saknar uppgift för särskilt boende). Uppdateras en gång per år (januari).

Inriktningsmål 8
Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Agenda 2030:s mål om att främja fredliga och inkluderande samhällen handlar om att se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer. Ett av delmålen under mål 16 är att säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer. Ett annat delmål är att verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

Demokratisk delaktighet

Kommunstyrelsen har påbörjat planeringen för ett ökat och mer jämlikt valdeltagande. Under 2018 planeras bland annat en satsning för att öka valdeltagandet som särskilt riktas mot kvinnor och män från minoritetsgrupper.

Kommuninvånarna kan från och med 2017 följa arbetet med att ta fram Mål och budget på uppsala.se där det bland annat finns information om hur budgeten fördelas på olika verksamheter. Den ökade transparensen förväntas ge ökad förståelse för den demokratiska processen och öka samspelet mellan kommunen och invånaren.

Syftet med samråd med minoritetsgrupper är att uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter enligt lag att ha möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Samråd har hållits med sverigefinnar sedan Uppsala kommun blev förvaltningsområde för finska år 2010. Under året har dessutom Finland 100 år särskilt uppmärksammats. Samråd har också skett med romer, tornedalingar och samer, samt dialog med judar. Uppsala kommun är utvecklingskommun för Romsk inkludering.

För att göra ungdomar delaktiga i arbetet med Agenda 2030 anordnades för andra året i rad we_change i Uppsala undre 2017. We_change är Sveriges största hållbarhetssatsning för unga. Under två dagar samlades omkring 1 000 ungdomar som fick ge sin syn på hur kommunen bör arbeta för en hållbar utveckling. Eventet är ett dialogforum i sig och i kommunens workshops under dagarna var delaktighet genom medborgardialog i fokus. Särskild dialog hölls kring utformningen av Lina Sandells park i Gottsunda.

Inom ramen för den lokala överenskommelsen med föreningslivet fördes dialog mellan föreningarna och kommunen i syfte att främja en god samverkan och att gemensamt bygga framtidens Uppsala. Arbetet med att revidera nuvarande lokala överenskommelse påbörjades under året och flertalet dialoger har genomförts med föreningar i syfte att tillsammans arbeta fram nya åtaganden. Den nya lokala överenskommelsen ska antas under våren 2018. Genom den lokala

överenskommelsen stöttade kommunen initiativ rörande flyktingmottagande och integration, tre miljoner har utbetalats i föreningsbidrag till 15 föreningar/organisationer i detta syfte.

Delaktighet för bättre service

Trots att delaktigheten i Uppsala kommun generellt sett är hög skiljer det sig åt mellan olika grupper i kommunen. Under året har kommunen därför på flera sätt arbetat med att göra fler människor delaktiga i olika processer som rör dem. Det handlar både om att skapa förutsättningar för en bred demokrati i kommunen, men också om att utveckla de kommunala insatserna och verksamheterna på bästa sätt.

För att öka jämlikheten i delaktigheten har särskilt fokus legat på målgrupper som kan ha svårare att ta del av information och göra sina röster hörda. Många av insatserna har därför riktats mot barn och unga, äldre och minoritetsgrupper. Uppsalahem har under 2017 tecknat ett nytt boendeinflytandeavtal med Hyresgästföreningen. I olika renoveringsprojekt har bolaget dessutom en kontinuerlig dialog med hyresgästerna för att kunna uppfylla önskemål i samband med renoveringarna. Även flera andra nämnder och bolag har löpande dialog med brukar- och intresseföreningar för att få bättre underlag för verksamhetsutveckling. Exempelvis har omsorgsnämnden flera samarbetsforum med användare som bidrar till verksamhetsutveckling så att det stöd och insatser nämnden erbjuder bättre motsvarar de behov som personer med funktionsnedsättning har. Under året nominerades Uppsala kommun till Årets LSS-kommun och vann tredje pris där framför allt Uppsalas satsningar på samverkan och delaktighet uppmärksammades och lyftes fram.

För att ge ramar för en samordnad hantering av synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar har kommunstyrelsen beslutat om en riktlinje. Inrättandet av ett kommungemensamt kontaktcenter pågår. Hanteringen av felanmälan håller på att utvecklas, bland annat genom införandet av en app som förenklar för invånaren att anmäla fel.

Delaktighet i samhällsplaneringen

För att utveckla invånarnas möjligheter att vara med och utforma vår gemensamma framtid har kommunstyrelsen bland annat beslutat om en riktlinje för medborgardialog. Olika typer av medborgardialoger inför utveckling av stadsdelar hölls också under året. Inom ramen för arbetet med planprogram Gottsunda har kommunen ingått ett samarbete med Sveriges kommuner och landsting för att utveckla dialogformerna. Dialogerna har tillsammans med lokala workshops legat till grund för det fortsatta arbetet. Förslag på nytt planprogram tillsammans med fokusområden för socialt hållbart Gottsunda/Valsätra kommer att gå ut på samråd under 2018. Andra exempel på dialog vid stadsutveckling har handlat om Gränbyparken, Fyristorg, Nya Studenternas, olika lekparker och namnsättning i södra Gunsta. En digital dialog om Uppsalas idrotts- och fritidsanläggningar samt dialog med motionärer vid motionsspår och allaktivitetsplatser har också genomförts.

Under 2017 startade kommunen ett nytt forum för att öka samarbetet och dialogen med olika trossamfund i Uppsala. Utgångspunkten för forumets arbete är FN:s konvention om mänskliga fri- och rättigheter och deltagandet i forumet innebär att leva upp till värdegrunden om ett öppet och solidariskt Uppsala. Det interreligiösa samverkansforumet ska möjliggöra att nya kontakter knyts, fördjupa samtalen om, och kunna göra gemensamma insatser för att värna de demokratiska

värdena och förebygga social oro. De frågor som behandlas i forumet avgörs av vad som händer i samhället.

Inom ramen för äldrevänlig stad har rundabordskonferenser genomförts i 14 olika områden i Uppsala. Resultaten av dialogerna har sammanställts i två sammanfattande rapporter. Rapporterna bildar underlag för framtagande av en handlingsplan för äldrevänlig stad som kommer att tas fram kommande år.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning. Indikatorerna visar att Uppsala ligger i nivå med jämförelsekommunerna och trenderna är övervägande positiva för indikatorerna. Valdeltagandet har ökat sedan 2002 och deltagandet bland förstagångsväljare är det högsta bland R9-kommunerna. Det är vanligare att pojkar anser att de har möjlighet att framföra sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen jämfört med flickor. Antalet föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet samt antalet ideella-offentliga partnerskap ökar.

Tre av fem uppdrag löper på enligt plan, medan två av fem är försenade jämfört med ursprunglig plan. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande Kommunen medverkar i samarbetsorganisationen för invandrarföreningars demokratiprojekt, som i förlängningen syftar till att öka valdeltagandet. En demokratikonferens genomfördes i Gottsunda i augusti. Under året har arbete med att utforma insatser för att skapa förutsättningar för ökat och mer jämlikt valdeltagande pågått. Under 2018 kommer det innebära satsningar på att tydliggöra kommunens samhällsinformation på flera språk samt lätt svenska. Satsningarna omfattar information om hur man röstar på flera olika språk samt stärkt samverkan med civilsamhället i arbetet med demokratiutveckling genom stöd till föreningar. Satsningar för ökat valdeltagande bland unga planeras för 2018 och möjliggörs genom medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.	KS, VLN	2018
Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan För att ge ramar för en samordnad hantering av synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar har kommunstyrelsen beslutat om en riktlinje. Inrättandet av ett kommungemensamt kontaktcenter pågår. Införande av ett flertal nya digitala lösningar för ärendehantering har påbörjats under året.	KS	2019
Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog Kommuninvånarna kan nu följa arbetet med att ta fram mål och budget på uppsala.se. Där finns också information om hur budgeten fördelas på olika verksamheter. Den ökade transparensen förväntas ge ökad förståelse för den demokratiska processen och öka interaktionen mellan kommunen och invånaren. Barnrättsperspektivet säkerställs genom det sociala ramverket, verktyget för sociala konsekvensanalyser och mall för barnrättsligt beslutsunderlag. Kompetensutveckling kring kommunikation med barn och unga har genomförts i samverkan med Barnombudet i Uppsala. En utställning som utmanar könsroller, Bilder som förändrar världen, har visats i Uppsala under hösten. Utbildningar i normkritik har påbörjats under året och utförs löpande.	KS	2019
Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa, inom fler områden Kommunstyrelsen beslutade i juni om en kommungemensam riktlinje för medborgardialog Arbete med framtagande av en digital handbok för medborgardialog pågår. Implementering av riktlinjen och handboken ska genomföras under 2018.	KS	2018

Uppdrag	Ansvarig	Status
Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK Fyra av 12 nämnder och två av 13 bolag rapporterar att uppdraget är färdigt. Tre nämnder och sex bolag rapporterar att arbetet går enligt plan. Fem bolag avstår från att arbeta med uppdraget. Det pågår ett nämndövergripande samarbete för att utveckla samverkan mellan kommun och näringsliv där i stort sett alla nämnder deltar. Kommunstyrelsen har under året arbetat med att revidera överenskommelsen, arbetet fortsätter under 2018. Revideringen baseras på den återkoppling vi fått genom föreningsdialoger. Socialnämnden och omsorgsnämnden har reviderat sina riktlinjer för föreningsbidrag. Arbetsmarknadsnämnden har arbetat fram idéburet offentligt partnerskap med tre organisationer. Utbildningsnämnden har flera pågående samarbeten med föreningslivet i syfte att bidra till ökad måluppfyllelse för eleverna, till exempel dialoger med elever som Barnombudsmannen i Uppsala genomför i sitt arbete. Uppsalahem uppger att samarbete sker löpande med ett flertal föreningar exempelvis Tjejers rätt i samhället (TRIS) och Cykelfrämjandet i Uppsala.	Alla	2019

8. UPPSALAS INVÅNARE OCH ORGANISATIONER SKA VARA DELAKTIGA I ATT UTFORMA SAMHÄLLET

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
8.1. Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%) (2014)	85	-	-	82	Öka	↗
8.2. Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index) (2017)	43	42	45	41	Öka	~
8.3. Andel ungdomar som uppger att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (gymnasieskolans åk 2) (2017)	16	13	19	17	Öka	~
8.4. Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK) (2017)	111	-	-	-	Öka	↗
8.5. Antal ideella-offentliga partnerskap (IOP) (2017)	5	-	-	-	Öka	↗

8.1. Källa: Kolada (N05401). Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.2. Källa: Kolada (U00408). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

8.3. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (maj).

8.4. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 31 december 2017.

8.5. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 31 december 2017.

Inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

I Agenda 2030 ses utbildningsfrågor utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. I Sveriges rapportering till FN lyfter regeringen vikten av att kompetensen ska tas till vara hos alla i Sverige, såväl hos inrikes som utrikes födda. Agenda 2030:s mål 8 handlar om att verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysstelsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Ett av delmålen siktar på att senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Jämställt och hållbart arbetsliv

Det har inte skett några omfattande förändringar i kommunens totala personalstruktur jämfört med 2016. Antalet tillsvidareanställda har ökat varje år de senaste fem åren och var i december 2017 11 672 personer. Kvinnor är fortfarande starkt överrepresenterade inom vård, omsorg och förskola medan teknikarbete har en betydligt jämnare könsfördelning. Mer- och övertidsuttag har stabiliserats efter en tillfällig ökning under 2016, som berodde på omorganisation.

Även antalet medarbetare i bolagen har ökat för varje år de senaste fem åren och var i medeltal 922 personer under 2017. Andelen kvinnliga anställda i bolagen har minskat något, från 47 procent 2016 till 45 procent 2017.

ALLMÄN PERSONALSTATISTIK	2013	2014	2015	2016	2017
Antal tillsvidareanställda medarbetare	10 398	10 623	11 109	11 407	11 672
Tillsvidareanställningar omräknat till heltider	9 651	9 783	10 250	10 796	11 203
Visstidsanställningar omräknat till heltider	1 118	1 239	1 198	1 257	1 344
Timavlönades arbetade timmar omräknat till heltider	1 188	1 281	1 304	1 380	1 249
Övertidsuttag omräknat till heltider	39	45	46	88	54
Fyllnadstidsuttag omräknat till heltider	50	51	49	93	56
Genomsnittlig ålder för tillsvidareanställda	48	47	47	46	46
Andel kvinnor tillsvidareanställda Uppsala Kommun (%)	75	75	75	74	74
Andel män tillsvidareanställda Uppsala kommun (%)	25	25	25	26	26
Genomsnittligt antal anställda inom Uppsala Stadshus AB	755	770	819	879	922
Andel kvinnor Uppsala Stadshus AB (%)	44	44	45	47	45
Andel män Uppsala Stadshus AB (%)	56	56	55	53	55

Under året har heltidsreformen börjat få ordentligt genomslag. Vid årsskiftet 2016/2017 gjordes deltidsanställningar om till heltidsanställningar i de verksamheter som haft störst andel av kommunens deltidsanställningar, nämligen vård- och omsorgsverksamheten. I dessa verksamheter är kvinnor överrepresenterade. Det har lett till att det i december 2017 är en lägre andel av kvinnor än män som har en deltidsanställning. Detta förhållande förväntas jämna ut sig när verksamheter som har en högre andel män konverteras. Från och med juli 2017 har samtliga tillsvidareanställda i kommunstyrelsen (exklusive gemensam service), överförmyndarnämnden, miljönämnden, räddningsnämnden, plan- och byggnadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden och namngivningsnämnden en heltidsanställning. Konverteringen ska vara helt genomförd vid alla nämnder till årsskiftet 2018/2019.

DELTIDSANSTÄLLNINGAR	2013	2014	2015	2016	2017
Andel deltidsanställda av tillsvidareanställda medarbetare	25	26	26	24	10
Andel deltidsanställda kvinnor av tillsvidareanställda medarbetare	27	27	27	25	9
Andel deltidsanställda män av tillsvidareanställda medarbetare	21	23	23	22	14

I samband med konverteringen så erbjuds möjlighet att fortsätta arbeta deltid genom att ansöka om tjänstledighet. Under 2017 har cirka 40 procent av de medarbetare som tidigare arbetat deltid valt att jobba heltid. Eftersom merparten av medarbetarna har valt att fortsätta jobba deltid har det totala behovet av timavlönade medarbetare inte minskat dramatiskt på grund av heltidskonverteringen. En stor del av timavlönades arbetade tid beror också på andra faktorer än deltid, till exempel personalomsättning och olika typer av kortvarig frånvaro.

Andelen medarbetare som använder kommunens friskvårdssubvention är oförändrad. År 2017 har 66 procent av de som är berättigade aktiverat sin subvention, 70 procent av kvinnorna och 55 procent av männen. Under 2017 har hanteringen av friskvårdsbidraget digitaliserats, vilket inte har påverkat aktiveringsgraden. Sjukfrånvaron har stabiliserats efter ett antal år med ökning. Per den 31 december 2017 var den totala sjukfrånvarotiden 6,9 procent, vilket är i nivå med förgående år vid samma tidpunkt.

SJUKFRÅNVARO	2013	2014	2015	2016	2017
Total sjukfrånvarotid	5,4	6	6,2	7	6,9
Långtidssjukfrånvaro (>59 dagar) av total sjukfrånvarotid	56,4	58,1	58,7	54,9	55,8
Sjukfrånvaro kvinnor	6,1	6,8	7	7,9	7,8
Sjukfrånvaro män	3,4	4,1	4,2	4,6	4,5
Sjukfrånvaro åldersgrupp < 30 år	3,4	4,6	4,5	6,2	5,6
Sjukfrånvaro åldersgrupp 30-49 år	4,9	5,5	5,9	6	6,1
Sjukfrånvaro åldersgrupp >49 år	6,4	7,1	7,2	8,4	8,4
Total sjukfrånvarotid, Uppsala stadshus AB	3,5	3,3	3,9	3,4	4,2
Sjukfrånvaro kvinnor, Uppsala stadshus AB	-	-	3,1	3,2	4,5
Sjukfrånvaro män, Uppsala stadshus AB	-	-	3,4	3,3	3,9

De senaste årens ökning av sjukfrånvaron följer utvecklingen i övriga landet. De högre ohälsotalen antas på nationell nivå vara arbetsrelaterade, bland annat beroende på organisatoriska och sociala faktorer och en stigande arbetsbelastning. Det är också rimliga förklaringar för Uppsala kommun. Kvinnor har fortfarande en högre sjukfrånvaro än män. Långtidssjukfrånvaron ligger något högre i jämförelse med 2016. I bolagen har sjukfrånvaron ökat något för både kvinnor och män, men mest för kvinnor som nu har högre sjukfrånvaro än män, till skillnad mot föregående år.

Det projekt som pågått under 2016 och 2017 med att ge långtidssjukskrivna medarbetare en effektiv rehabilitering avslutades i december 2017. Av de 308 deltagarna i projektet har 221 medarbetare avslutat sin rehabilitering och av dessa har 121 återgått i ordinarie arbete, helt eller delvis. Ytterligare 87 medarbetare som ingått i projektet fullföljer sin planerade rehabilitering tillsammans med sin chef.

Kompetensförsörjning

Kommunens utmaningar kring kompetensförsörjning skiljer sig åt mellan olika verksamhetsområden. Kompetens inom vård- och omsorgsarbete och tekniskt inriktade arbeten är exempelvis svåra att attrahera och rekrytera. Dessa verksamheter har därför arbetat aktivt under året med att marknadsföra sig och öppnat upp för praktikplatser och verksamhetsförlagd utbildning för att locka framtida medarbetare. Men det finns också verksamheter som har haft en god tillgång på kompetenta sökande och som har lyckats bra med att anställa de chefer och medarbetare som verksamheten behöver. Under året har Uppsala kommun publicerat 2 283 rekryteringsannonser. Antalet ansökningar har uppgått till cirka 46 800, vilket ger ett snitt på cirka 20 ansökningar per annons.

Inom vissa verksamheter, exempelvis socialt, kurativt och tekniskt arbete, har det varit svårt att behålla kompetens över tid. För att lyckas bättre med det har flera verksamheter under året satsat på att utveckla ledarskapet och skapa strukturer som ger medarbetare större möjligheter att påverka sitt arbete.

Framöver befaras underskott på kompetenser inom vissa yrkeskategorier, till exempel lärare och undersköterskor. I nämnder som har svårt att rekrytera och behålla kompetens sker riktade satsningar av olika slag, beroende på vad situationen kräver. Utmaningarna kring kompetensförsörjning innebär att kommunen behöver jobba mer systematiskt och långsiktigt. Under 2017 har kommunstyrelsen arbetat fram process och metodstöd för att planera för kompetensförsörjnings. Kommunstyrelsen har också initierat ett nämndgemensamt samarbete för att Uppsala kommun ska vara en konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare 2022.

En utmaning är att fylla luckorna efter kommande pensionsavgångar. I dagsläget är 14 procent av kommunens medarbetare 60 år eller äldre. Pensionsavgångarna under den kommande sjuårsperioden kulminerar 2021 efter en gradvis stegring under perioden 2018 till och med 2020. Verksamhetsområden som har särskilt hög andel pensionsavgångar framöver är administrativt arbete och teknikarbete.

Var femte chef beräknas gå i pension under de kommande sju åren. Även här inträffar kulmen 2021. Chefsavgångarna kommer vara mest påtagliga på enhetschefsnivå. Rekrytering kommer

inte lösa ut hela ersättningsbehovet, så arbetet med att behålla och utveckla befintliga chefer kommer att bli allt viktigare. Kommunstyrelsen har under året erbjudit tre kommungemensamma chefsutbildningar för att systematisk introducera, behålla och utveckla chefer. Kommunen har också deltagit i ett regiongemensamt aspirantprogram för medarbetare som är lämpliga för och intresserade av ett framtida chefs- och ledarskap. Verksamheterna har i övrigt i varierande grad genomfört verksamhetsanpassade chefs- och ledarutvecklingsaktiviteter.

Arbetet med att erbjuda fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning i kommunens egen verksamhet har fortsatt under året. Kommunstyrelsen har bidragit med att förbättra administrativa rutiner och stödja rekryteringsförfarandet med kompetensbaserad rekryteringsmetodik. Nämnderna har bidragit genom att till exempel erbjuda praktik och extratjänster och använda tjänster från daglig verksamhet.

Attraktiv arbetsplats

Arbetet med att förskjuta arbetsmiljöarbetet mot hälsofrämjande och förebyggande insatser har fortsatt under 2017. Chefer och skyddsombud har erbjudits utbildning i vilka aktiviteter som chefer behöver göra under ett verksamhetsår för att ha god kontroll på den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön. På organisationsövergripande nivå har ett nyckeltalspaket vidareutvecklats under året för att kommunen ska kunna följa upp arbetsmiljön på ett bättre sätt. Kommunstyrelsen har fortsatt arbetet med att förbättra digitala verktyg som underlättar det systematiska arbetsmiljöarbetet för chefer som har ett delegerat arbetsmiljöansvar.

Kommunen har under året nått målet med jämställda löner för lika jobb. Den årliga löneanalysen 2017 visade att osakliga skillnader i lön i lika jobb mellan könen minskat från 291 kronor 2016 till sex kronor 2017. En orsak är att den metodik för lönesättning som kommunen tillämpat sedan ett par år tillbaks börjar ge resultat. En annan orsak är att 80 procent av de medarbetare som tagit del av lärarlönesatsningen är kvinnor. Arbetet fortsätter med att nå målet att kommunen ska ha jämställda löner för likvärdiga jobb. För 2017 års löneanalys se bilaga 5.

I april 2017 fick samtliga tillsvidareanställda medarbetare möjlighet att hyra en kvalitetscykel genom bruttolöneavdrag. Totalt beställdes drygt 900 cyklar varav 30 procent elcyklar. Avtalet gäller i tre år. Därefter kan cykeln antingen lämnas tillbaka eller lösas ut. Under våren 2018 kommer erbjudandet gå ut igen.

Verksamhetsutveckling

För att stödja chefer och medarbetare mot en mer tillitsbaserad styrning där medarbetares kompetens, engagemang och kreativitet kan få större utrymme, så har kommunen under året initierat ett värdegrundsarbete. Under året har värdegrunden formulerats och bearbetats tillsammans med kommunkoncernens ledningsgrupp. Värdegrunden ska vara utgångspunkt för verksamhetsutveckling och för den gemensamma identiteten som organisation och arbetsgivare. Värdegrunden aktiveras under 2018 och kommunstyrelsen stödjer nämndernas verksamheter i det arbetet.

Kommunen har under året satsat på att öka kunskapen och kompetensen om hbtq-personers situation för att garantera likvärdig service till alla. 2017 startade kommunen egna hbtq-utbildningar och juni 2017 hbtq-diplomerades de första verksamheterna. Kommunen har också inlett insatser för att kompetensutveckla medarbetare i att ge nyanlända ett effektivare och förbättrat mottagande. I ett första led är det socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och kulturnämnden som berörs, men på sikt planeras utbildning för flera delar av verksamheten.

Under våren 2017 svarade 64 procent av kommunens medarbetare på en kommunövergripande medarbetarundersökning. I undersökningen mättes hållbart medarbetarengagemang (HME-index) och arbetsbelastning. Årets mätning av HME-index visar på en stabilitet över tid. Detta måste bedömas som ett positiv resultat, med anledning av att Uppsala kommun genomgått omfattande omorganisation de senaste åren. Indexet för ledarskap visar dock på en svag minskning jämfört med mätningen som gjordes år 2016.

Undersökningen visar också på en hög arbetsbelastning, svårighet att prioritera och negativ stress. En samlad analys visar att problematiken är starkt kopplad till otydlighet i roller, förväntningar och uppdrag och en ansträngd bemanningssituation. En förbättrad dialog mellan chef och medarbetare bedöms generellt vara en viktig åtgärd för att klargöra mål, uppdrag och roller är viktiga faktorer för medarbetarnas arbetssituation. Samtliga nämnder har under hösten 2017 tagit fram handlingsplaner utifrån sina resultat som bygger på analysen.

Måluppfyllelse

Utvecklingen inom inriktningsmålet går i huvudsak i rätt riktning. Uppsala ligger över lag bra till i förhållande till jämförbara kommuner när det gäller de flesta av indikatorerna. Det är dock viktigt att arbeta aktivt för att se till att det finns tillräckligt med kompetenta medarbetare för kommunens verksamheter framöver.

Ett uppdrag är färdigt och ett är försenat jämfört med ursprunglig plan. Resterande fem uppdrag löper på enligt plan. Uppdragen inom målområdet kommer att hanteras under hela planeringsperioden och flertalet beräknas vara färdiga 2019. Förändringar i kompetens, kompetensförsörjning och lönestruktur kräver i regel systematiska åtgärder som sträcker sig över mer än ett verksamhetsår. Följande tabell redovisar statusen för respektive uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig	Status
Fortsätta genomförandet av heltidsreformen Uppdraget löper enligt plan och åtta nämnder och sju bolag är redan färdiga. Tre av nämnderna har endast haft enstaka deltidsanställda, medan tre nämnder har haft stora volymer deltidsanställda, framförallt omsorgsnämnden och äldrenämnden.	Alla	2019
Genomföra åtgärder för att inom vård och omsorg behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö En nämnd bedömer att uppdraget är färdigt och två nämnder bedömer att uppdraget är långsiktigt och kommer pågå under hela planeringsperioden. Kompetensförsörjande åtgärder är verksamhetsspecifika, men en gemensam nämnare oavsett om de bedömer uppdraget som färdigt eller pågående är att nämnderna satsar på komptensutveckling och kontakter med externa utbildningsanordnare.	OSN, SCN, ÄLN	2019
Delade turer ska motverkas Äldrenämnden bedömer att uppdraget är färdigt. Nämnden har infört ”Bemanna smart” i samtliga verksamheter inom egenregin. Även omsorgsnämnden bedömer att uppdraget är färdigt, trots att de i samband med augustiuppföljningen bedömde att uppdraget förväntades bli färdigt 2019.	OSN, ÄLN	

Uppdrag	Ansvarig	Status
Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön Tio nämnder och sex bolag är färdiga med uppdraget. Övriga nämnder, liksom de fyra bolag, uppger att arbetet löper på enligt plan. Två bolag är försenade med arbetet.	Alla	2019
Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken Fem nämnder bedömer att uppdraget är färdigt. Sex nämnder och åtta bolag rapporterar att arbetet löper på enligt plan. Ett bolag är försenat och tre genomför inte uppdraget. Namngivningsnämnden har inte för avsikt att genomföra uppdraget, men hänvisar till att man väljer att jobbar tillsammans med gatu- och samhällsmiljönämnden i frågan, då man är en för liten enhet för att kunna hantera uppdraget på egen hand.	Alla	2019
Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra "Vita jobb"-modellen Kommunstyrelsen rapporterar att uppdraget är försenat. Förslag till reviderad upphandlingspolicy och riktlinje är framtagen och underställs kommunstyrelsen för beslut i början av 2018. Pilotupphandling avseende städtjänster till Fyrishov är klar. Upphandlingen omfattar kollektivavtalsenliga villkor såsom minimivillkor gällande lön, arbetstid och semester. Lagstiftningen inom upphandlingsområdet har skärpts under 2017. Enligt de nya bestämmelserna är upphandlade myndigheter skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal om det är behövligt och går att fastställa.	KS	2018
I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete Tre nämnder och fyra bolag bedömer uppdraget som färdig. Fyra nämnder och sju bolag bedömer att arbetet löper på enligt plan. Ett bolag är försenat. Nämnderna arbetar med olika åtgärder, till exempel att erbjuda praktikmöjlighet, extratjänster och engagera daglig verksamhet för olika uppdrag. Arbetsmarknadsnämnden rapporterar att antalet personer med välfärdsjobb med statlig finansiering via lönebidrag är högre 2017 än 2016. Två nämnder hänvisar till att man avvaktar vad kommunstyrelsen kan göra för att stödja nämnderna i uppdraget. Bland annat miljö- och hälsoskyddsnämnden avstår därför från att arbeta med uppdraget. Parkeringsbolaget uppger att man inte gör åtskillnad beträffande funktionsnedsättning vid rekryteringar utom där det är nödvändigt (exempelvis som parkeringsvakt vilket kräver möjlighet att kunna gångpatrullera, se vägmärken etc), utan det är erfarenhet och kompetens som är det avgörande. Bolagets kontor är redan idag handikappanpassat och likaså en av parkeringsövervakningsbilarna.	Alla	2019

9. UPPSALA KOMMUNS MEDARBETARE SKA HA BRA ARBETSVILLKOR OCH KAN MED HÖG KOMPETENS MÖTA UPPSALA

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR-VÄRDE	MÅL-SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
9.1. Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet (2017)	55	57	54	54	Öka	➔
9.2. Företagarnas uppfattning av kommunens service (2016)	67	-	-	71	Öka	~
9.3. Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex (2017)	77	78	75	78	Öka	-
9.4. Index över attraktiva arbetsvillkor (2016)	105 av 180	-	-	99	Öka	➔
9.5. Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent (2016)	7,0	7,0	4,6	7,2	Minska	↗
9.6. Andel medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler) (2017)	9,4	10,7	5,9	-	Minska	↗
9.7. Andel avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda (2017)	47	-	-	-	Öka	~
9.8. Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr (2016)	99	-	-	-249	0	Minskar

9.1. Källa: Kolada (U00400). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

9.2. Källa: Kolada (U07451). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (april)

9.3. Källa: Egen uppföljning. Källa jämförelsetal: Kolada (U00200). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner 2016. Uppsala har ännu inte genomfört undersökningen tillräckligt ofta för att det ska gå att se en trend. Uppdateras en gång per år.

9.4. Källa: Skandinaviska nyckeltalsinstitutet. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: median av deltagande kommuner. Uppdateras en gång per år (april).

9.5. Källa: Kolada (N00090). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (mars).

9.6. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde saknas. Uppdateras varje tertial.

9.7. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017-01-01—2017-12-31. Jämförvärde saknas. Måttet är för nytt för att visa på en trend. Uppdateras per augusti och per helår.

9.8. Källa: Kolada (N00951). Nuläge avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (maj).

Kommunens verksamheter

Varifrån kommer pengarna och vad används de till?

De pengar som kommunen använder kommer framför allt från kommunalskatt (71 procent). En ganska stor del kommer från statliga bidrag. En mindre del kommer från avgifter som invånare och verksamheter i kommunen betalar för till exempel förskola eller miljötillsyn. En mindre del kommer också från hyror, försäljning av tjänster till andra kommuner och finansiella intäkter. De mesta av kommunens pengar går till skola (28 procent), äldreomsorg (16 procent), vård och omsorg av personer med funktionsnedsättning (13 procent) och förskola (12 procent).

Andelen tjänster som utförs av kommunens egenregi har minskat för varje år och fram till 2015. År 2017 gick 64 procent av resurserna till egen regi, medan 36 procent gick till privata utförare. Det var samma nivå som för 2015 och 2016.

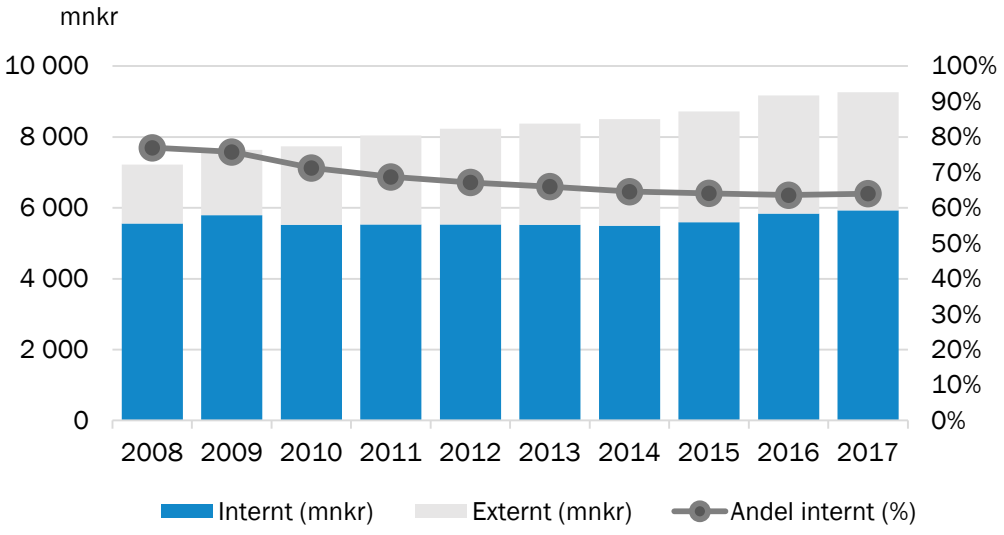

Fördelning mellan egen regi och privata utförare. Källa: kommunens ekonomisystem.

Andelen privata utförare skiljer sig mellan olika områden. Inom vård- och omsorgsverksamheter går varannan krona till en privat utförare. Inom pedagogisk verksamhet går ungefär var fjärde krona till verksamhet som utförs privat.

Verksamhet i förvaltningsform – nämnder

Översikt över kommunens nämnder

Årets ekonomiska resultat för kommunens nämnder är 581 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 381 miljoner kronor 2016 och 56 miljoner kronor 2015. Det ekonomiska resultatet är en effekt av ett systematiskt arbete med att effektivisera och prioritera inom och mellan kommunens verksamheter. I avsnittet Finansiell analys finns det utförliga kommentarer kring kommunens och kommunkoncernens ekonomiska resultat.

ÖVERSIKT ÖVER NÄMNDER Belopp i miljoner kronor	Intäkter exkl. kommunbidrag	Total kostnad	Netto-kostnad	Kommun-bidrag	Resultat 2017
Kommunstyrelsen	2 402	-2 689	-288	356	68
Valnämnden	0,0	-0,2	-0,2	0,2	0,0
Finansförvaltningen	13 255	-12 822	-	-	432
Utbildningsnämnden	868	-5 397	-4 529	4 633	105
Arbetsmarknadsnämnden	248	-883	-635	637	2
Socialnämnden	318	-965	-647	628	-19
Omsorgsnämnden	270	-1 795	-1 525	1 520	-6
Äldrenämnden	368	-2 129	-1 761	1 694	-67
Kulturnämnden	48	-354	-306	307	1
Idrotts- och fritidsnämnden	46	-255	-208	216	8
Gatu- och samhällsmiljönämnden	140	-540	-401	445	45
Plan- och byggnadsnämnden	84	-142	-58	70	12
Namngivningsnämnden	0,0	-1,3	-1,3	1,5	0,2
Räddningsnämnden	60	-205	-145	145	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	45	-66	-22	22	1
Överförmyndarnämnden	55	-74	-19	17	-2
Totalt Uppsala kommun			**-10 545**	**10 693**	**581**

Omsättning, nettokostnad och resultat per nämnd 2017. Källa: kommunens ekonomisystem

Efterföljande nämndavsnitt beskriver utvecklingen mer nyanserat. Där beskrivs även nämndens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål och uppdrag. En översikt över statusen för nämndernas arbete med fullmäktiges mål och uppdrag finns i bilaga 6.

Jämförelser

För att bättre förstå utvecklingen eftersträvar Uppsala kommun att göra jämförelser, både över tid, med andra kommuner och inom kommunen. Uppsala ingår i ett jämförelsenätverk av större mellansvenska kommuner. Nätverket kallas R9 och omfattar förutom Uppsala även Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Västerås och Örebro. Genomsnittet för R9-kommunerna används som jämförelsegrund på flera ställen i årsredovisningen. I vissa fall jämförs Uppsala med en annan grupp kommuner än R9 utifrån att det är relevant för det aktuella verksamhetsområdet. Det framgår då vilka dessa kommuner är.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige och samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har även uppsiktplikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs. Kommunstyrelsen leder planering och utveckling, följer upp och analyserar inom strategiskt viktiga politiska områden som exempelvis social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi, IT, arbetsgivarfrågor, mark och exploatering samt kris- och beredskap. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor.

Viktiga händelser under året

I september 2017 stod det klart att södra Uppsala är ett av nio områden i landet som ska ingå i regeringens satsning på nya hållbara stadsdelar och städer. I Uppsala handlar det om två områden, Bergsbrunna och Södra staden-Gottsunda, som kan få cirka 30 000 bostäder och 10 000 – 20 000 arbetsplatser.

Trafikverket föreslår också i den nya nationella transportplanen att utbyggnaden av fyrspår mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholm inleds under planperioden 2018 - 2029. Om regeringen våren 2018 fattar beslut enligt Trafikverkets plan ger det goda förutsättningar för en tågstation i Bergsbrunna och stor utveckling av södra Uppsala.

Tillväxten i Uppsala är fortsatt stark. Under 2017 beviljades bygglov för 4200 bostäder och cirka 4000 bostäder fick startbesked vilket är det högsta antalet någonsin. Cirka 140 000 kvadratmeter verksamhetsyta beviljades bygglov och byggbeslut togs för nya Stadshuset. Uppsala klarade att ordna bostäder till samtliga 561 anvisade nyanlända med uppehållstillstånd. Den höga byggtakten och kommunens förmåga att ta emot nyanlända medförde att kommunen fick motta en byggbonus på 80 miljoner kronor från staten.

Under 2017 har de två stora organisationsförändringar som genomförts under mandatperioden börjat hitta sin nya form. Förändringar i ansvar har genomförts både inom nämndorganisationen och på förvaltningsnivå. Nya modeller för ekonomi- och verksamhetsstyrning har implementerats för att stödja den nya organisationslogiken.

Under våren överlämnades samordningsansvaret för mottagande och integration av nyanlända från kommunstyrelsen till arbetsmarknadsnämnden. Alla processer och rutiner för att ansöka om ersättning från staten gällande kostnader för asylsökande är framtagna och dokumenterade. Det har gett förutsättningar för att kommunen får rätt ersättning. Ett utvecklat samarbete med berörda förvaltningar har gjort att bostäder kunde förmedlas i den takt som krävs.

Under sommaren gick polisen ut med bedömningen att Gottsunda/Valsätra är ett särskilt utsatt område. Under hösten har det förekommit bilbränder, skjutningar, stenkastning och andra oroligheter i området. För att förebygga upptrappningar har arbetet med att samordna alla kommunens insatser för att skapa ett tryggare Gottsunda/Valsätra intensifierats.

Förändrat samhällsklimat och stadsbild har bidragit till ökad upplevd otrygghet framförallt vid resecentrum och i city. Kommunen har i samverkan med polisen genomfört punktinsatser och infört trygghetsvakter. Många nya frivillighetsinitiativ har tillkommit i Uppsala som till exempel föreningen Vardagens Civilkurage, manifestationer för ensamkommande, nattvandringar och Gottsundamammornas verksamhet för att stävja oroligheter.

Stort fokus har legat på jämställdhetsfrågan med anledning av #Metoo uppropen. Det visar på betydelsen av ett fortsatt aktivt jämställdhetsarbete.

Sommarens incident gällande informationssäkerhet på Transportstyrelsen medförde en aktiv medial bevakning av informationssäkerheten i offentlig sektor. Arbetet med kommunens informationssäkerhet har haft stort fokus under året. Mycket kraft läggs på förberedelser för den nya dataskyddsförordning, GDPR, som träder i kraft maj 2018.

FN antog i september 2015 Agenda 2030 som består av 17 globala mål för en hållbar utveckling. De 17 målen kan brytas ner till både nationell, regional och lokal nivå. Uppsala kommuns Mål- och budgetdokument 2017–2019 präglades av en lokal nedbrytning av Agenda 2030. På nationell nivå genomförde regeringen under 2017 sin första Agenda 2030-rapportering till FN. Bedömningen är att såväl Sveriges som Uppsala har kommit långt i genomförandet av flera globala mål.

Under året fick Uppsala flera utmärkelser, bland annat utmärkelserna ”bästa klimatanpassningskommun” och ”bästa stadskommun att bo i”.

Måluppfyllelse

En komplett sammanställning och analys över kommunstyrelsens måluppfyllelse och status för uppdrag och riktade satsningar samt indikatorer finns i bilaga 2. Kommunstyrelsen har under 2017 i hög grad bidragit till att nå kommunfullmäktiges nio inriktningsmål.

För samtliga inriktningsmål utom inriktningsmål 8 har kommunstyrelsen uppnått övervägande del av det som planerats. För inriktningsmål 8 har förseningar i genomförandet uppkommit inom utvecklandet av effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialoger, aktualisering av den lokala överenskommelsen med föreningslivet samt arbetet med att öka valdeltagandet i områden med lågt valdeltagande. Samtliga försenade åtgärder kommer att hanteras under 2018 och vara färdiga inom mål och budgetperioden 2017–2019.

För att öka genomslaget för de politiskt prioriterade områdena inom social hållbarhet har kommunstyrelsen genomfört utbildningar och öppna seminarier inom områdena mänskliga rättigheter, jämställdhetsintegrering, jämställdhetsanalyser, jämställdhetsbudgetering samt hbtq. Ett utvecklingsarbete för att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt i kommunen har inletts och en modell för ett jämställdhetspris har tagits fram.

Kommunstyrelsen har arbetat aktivt i samverkan med bland annat polisen och fastighetsägare i Gottsunda/Valsätra för att förebygga och förhindra social oro. En kartläggning över skillnader i levnadsvillkor och hälsa är framtagen. Som ett underlag för samordnade åtgärder

har även ett verktyg för att geografiskt följa upp brott, bränder, skadegörelse med mera tagits fram.

Kommunstyrelsen möjliggör för nämnder och bolag att testa nya metoder genom sociala investeringar. Kartläggningen av levnadsvillkor och hälsa används av verksamheter vid behovsanalys och prioritering av sociala investeringar. Ett djupare samarbete är inlett med Sveriges kommuner och landsting för att stärka kommunens kompetens inom området.

Uppdaterade styrdokument för upphandling och inköp är framtagna för beslut 2018. Styrningen säkerställer att sociala krav finns med i kommunens upphandlingar. En pilotupphandling med kollektivavtalsenliga villkor avseende städtjänster genomfördes under året. Ett samarbete är uppstartat med Skatteverket där en bedömning görs av vilka sociala, etiska och arbetsrättsliga villkor som är aktuella att ställa i respektive upphandling.

Kommunstyrelsen har inlett ett strukturerat arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket. Fokus ligger fortsatt på jämställda löner och införande av heltid. Arbetet med att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet har fortsatt. För att kommunen ska kunna följa upp arbetsmiljön på ett bättre sätt har ett indikatorspaket vidareutvecklats under året.

En riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar antogs av kommunstyrelsen i december 2017. Alla som möter kommunens verksamheter uppmuntras att komma med synpunkter på hur de upplever kvaliteten. På så sätt utvecklar medarbetare, invånare, och andra intressenter tillsammans kommunens service. För att öka tillgängligheten till kommunens service håller ett kommungemensamt kontaktcenter på att inrättas.

Kommunstyrelsen samordnar arbetet inom Uppsala Klimatprotokoll där en stor del av klimatarbetet i Uppsala sker i samverkan med företag, organisationer, universiteten och andra myndigheter. Flera fokusgrupper har utvecklats under året. Ett öppet rundabordsmöte inledde arbetet med att ta fram klimatutmaningar för organisationer för fossilfritt och förnybart Uppsala 2030 och klimatpositivt 2050.

Under året har cirka 240 av drygt 600 fordon bytts ut i arbetet med att nå målet om en fossilbränslefri fordonsflotta år 2020. Nu är knappt hälften av kommunens personbilar och lätta lastbilar fossilbränslefria. Ökade miljökrav har även ställts på upphandlade transporter och maskiner. Beslut har tagits om att inrätta ett bygglogistikcenter för att minska transporter i samband med nybyggnation i kommunen.

En riskanalys har genomförts och riktlinjer för markanvändning inom Uppsalaåsens tillrinningsområde har tagits fram. Syftet är att få till stånd ett hållbart sätt att förvalta och bevara åsens ekosystemtjänst i form av dricksvatten. Naturreservatet Örnsätra är infört under året och underlag för reservat i Hammarskog, Årike Fyris och Kronparken har tagits fram.

I syfte att minska användningen av plast och plastens klimatpåverkan, drivs två projekt för att tillsammans med andra aktörer ta fram nya krav vid upphandling, och förändrat beteende för användning av plast. Städverksamheten har genomfört en förstudie för att hitta metoder och verktyg som minimerar kemikalieförbrukningen. Ett breddinförande inleds 2018 på förskolor.

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter nådde under året 44 procent, jämfört med 35 procent 2016. Ett förarbete har gjorts för att kravcertifiera Uppsala kommuns förskolor till 2019. I december togs även beslut om att ställa om jordbruket vid Jälla till ekologisk produktion till år 2020, samt att produktionen ska användas i kommunala kök. Kommunstyrelsen har verkat för fler närproducerade livsmedel bland annat genom aktiv dialog med lokala leverantörer, för att underlätta för dessa att lägga anbud i upphandlingar.

Ett näringslivsprotokoll har introducerats under 2017 för att tillsammans med näringslivet skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb. Efterfrågan på mark och lokaler för företag har fortsatt varit hög. Arbetet med att skapa en ökad tillgång av framförallt mark och stimulera tillgången till lokaler för näringslivet har prioriterats.

För att stärka platsvarumärket Uppsala deltar kommunen i en samverkansgrupp med besöksnäringen. Under året har fokus legat på två stora initiativ. Dels verktygslådan (meruppsala.se) som är en digital portal med bilder, filmer och framgångssagor för platsen Uppsala som är fritt att bruka, dels Almedalen som under 2017 för första gången genomfördes med en gemensam arena.

Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**355,7**	**287,6**	**68,1**	**67,6**
Politisk verksamhet	61,7	55,5	6,2	8,0
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	145,8	81,2	64,6	62,7
Fritid och kultur	8,9	17,9	-9,0	-1,6
Vård och omsorg	10,0	2,3	7,7	12,4
Särskilt riktade insatser	0,0	0,7	-0,7	0,7
Affärsverksamhet	17,1	3,3	13,8	17,0
Kommunledning och gemensam verksamhet	112,1	126,7	-14,6	-31,7
Nettoinvestering	239,7	403,8		

1. Enligt 2016 års organisation

Kommunstyrelsen redovisar i bokslutet 2017 nettokostnader på 288 miljoner kronor. Resultatet påverkas bland annat av att ett stort antal äldre exploateringsprojekt har avslutats under 2017 samt nedskrivning av markvärde i Ulleråker. Om man bortser från sådana jämförelsestörande poster så blir kommunstyrelsens nettokostnader 26 miljoner kronor lägre än budget. Förklaringen är bland annat effektivare arbetsprocesser, extern finansiering av projekt, att kommunstyrelsens förfogandemedel inte behövt användas fullt ut samt att ansökningar för sociala investeringar varit färre än väntat.

Inom fastighetsförvaltningen, som 2017 samorganiserades med egen regi, finns ett underskott som bland annat har orsakats av högre drift- och underhållskostnader som inte fullt ut hanterades av befintlig ekonomimodell. Under hösten 2017 har ett arbete pågått för att utveckla ekonomimodellen. En fullständig analys av kommunstyrelsens ekonomiska utfall finns i bilaga 2.

Modern och effektiv förvaltning

Under året har kommunstyrelsen ytterligare utvecklat mål- och budgetprocessen för att säkerställa ett systematiskt arbete med att möta framtidens utmaningar på alla nivåer i Uppsala kommun. En ny investeringsprocess har införts. Den ger kontroll över vilken finansiering och soliditet som är hållbar för Uppsala kommun. Lokalförsörjningsprocessen ses över i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler. En ny ekonomimodell som möjliggör en enklare, tydligare och mer transparent uppföljning är till största del implementerad. Det möjliggör i sin tur att verksamheterna kan styra resurser på ett effektivare sätt. En struktur för hur kommunens ska arbeta med en gemensam omvärldsbevakning har arbetats fram.

I arbetet med att implementera riktlinjen för styrdokument har fokus under 2017 varit på program och handlingsplaner. Under året genomfördes för första gången en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av alla program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga. En mer sammanhållen styrning leder till minskad styrträngsel, färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar.

Ett värdegrundsarbete har initierats för att stärka den organisationsförändring som har skett under mandatperioden. Värdegrunden är en viktig del i att stödja chefer och medarbetare i en utveckling mot en mer tillitsbaserad styrning där kompetens, engagemang och kreativitet kan få utrymme inom givna ramar.

Uppsalas nominerades som en av fem kommuner för utmärkelsen Sveriges digitaliseringskommun 2017. Utmärkelsen ges till den kommun som är ett föredöme och bäst på att tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter. Det starkaste i Uppsalas nominering var förmågan till ett samlat ledarskap över förvaltningsgränser, utifrån den politiskt enhälligt beslutade inriktningen för IT-utveckling och digitalisering. Kommunen använder de ökande möjligheterna att delta i utveckling av gemensamma nationella tjänster. Flera nya och förbättrade digitala tjänster har införts som är enklare och bättre för mottagaren av kommunens samhällsservice.

Upphandlingsprocessen har utvecklats i syfte att underlätta för intresserade leverantörer att lämna anbud. Dialogen med näringslivet har förstärkts genom branschträffar. Antalet förlorade överprövningar under året uppgick till endast en vilket skiljer sig markant mot andra kommuner.

Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare

Flera projekt har initierats under året för att skapa en effektiv informationsförvaltning. Syftet är att skapa en förenklad och kvalitetssäkrad hantering av kommunens information. Detta bidrar i sin tur till tydligare kontaktytor till kommunen, en öppnare förvaltning samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Under 2017 har ett e-arkiv och en verksamhetsbaserad informationsstruktur börjat införas i olika delar av verksamheten. Ett nytt digitalt handläggarstöd har upphandlats och håller på att införas.

Under året lanserades ett verktyg på uppsala.se där medborgarna kan ta del av mål och budget på ett enkelt sätt. Lösningen förväntas öka förståelsen för den demokratiska processen och

delaktigheten mellan kommun och invånare. Som ett led i att stärka den demokratiska processen har kommunstyrelsen även arbetat för att öka kvaliteten på beslutsärenden och för att förbättra de förtroendevaldas arbetsmiljö.

En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd

Uppsalas metod för markanvisningstävlingar har fortsatt att utvecklas. Markanvisningarna används bland annat för att efterfråga nya och tekniska lösningar, säkerställa en varierad stadsutveckling genom olika projektstorlekar och upplåtelseformer samt främja och utveckla ett energieffektivt byggande.

Under 2017 slog kommunens exploateringsverksamhet rekord i markförsäljning. En genomlysning har gjorts av nya och gamla exploateringsprojekt och en strategi för markförvärv fram till år 2030 har tagits fram.

Under 2017 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt landsbygdsprogram. Fyra insatsområden har identifierats; bostadsbyggande, näringslivsutveckling i ett landsbygds- och stadperspektiv, service och infrastruktur samt ett lokalt engagemang. Exempel på insatser under 2017 är genomförandet av en landsbygdmässa och en bygglovsbil på landsbygden.

Framtida utmaningar

Demokrati och trygghet

De närmaste åren ska två val genomföras. Det är valet till riksdag, kommun och landsting i september 2018 och valet till Europaparlamentet i juni 2019. En utmaning för kommunen är att öka valdeltagandet i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. Tillgängligheten och säkerheten i samband med valet måste även säkerställas.

Under 2018 kommer flera nya lagar, som berör kommunens verksamheter. Den 1 januari 2018 träder en ny kommunallag i kraft, som bland annat medger att fullmäktige kan bestämma att kommunstyrelsen ska få fattat beslut som rör andra nämnders verksamhet samt tydliggör rollfördelning mellan tjänstepersoner och förtroendevalda. Dagens personuppgiftslag ersätts den 25 maj 2018 av en dataskyddsförordning (GDPR). Förordningen innebär stärkta rättigheter för den enskilde när det gäller personlig integritet och innebär krav på förändringar i kommunens verksamhet. Den 1 juli 2018 träder en ny förvaltningslag i kraft. Syftet med den nya lagen är bland annat att stärka enskildas rättssäkerhet och snabba på ärendehandläggningen. Den nya förvaltningslagen kommer betyda att de ansvariga nämnderna och förvaltningarna måste anpassa sig för att möta de nya kraven.

Trygghetsfrågan är fortsatt en viktig utmaning för kommunen. Det krävs ett systematiskt förebyggande och reaktivt arbete som ger effekt både på lokal och på nationell nivå. Samverkan och metoder behöver utvecklas för att motverka segregation och uppnå socialt hållbar samhällsplanering. En särskild mobilisering av insatser krävs för att skapa ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. En handlingsplan för området håller på att tas fram enligt ett nytt arbetssätt där sociala insatser knyts ihop med den fysiska planeringen. Många åtgärder i handlingsplanen kommer från förslag i genomförda medborgardialoger. Den innefattar både

insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet, men även på längre sikt för att nå målsättningar 2030.

Tillväxt som utmanar
Uppsalas höga tillväxttakt och vårt åtagande i avtalet om 4-spår ställer höga krav på en långsiktigt hållbar ekonomi. Kommunen ska växa på ett ansvarsfullt sätt. Det innebär att självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. För att Uppsala kommunkoncern ska fortsätta att ha en ekonomi i balans behöver flera av de finansiella nyckeltalen stärkas. Vi måste även säkerställa att hållbarhetsperspektiv integreras i beslutsärenden och särskilt i stadsplaneringsprocesserna.

I takt med att Uppsalas befolkning växer måste vi skapa de bästa möjliga förutsättningarna för fler jobb och företag. Att skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050 är en stor utmaning. Här ingår att skapa bättre förutsättningar för fler jobb och företag samt tillgängliggöra mer mark och lokaler för företag. Vi behöver utarbeta och genomföra en etableringsstrategi för tillväxt i befintliga företag, attrahera nya bolag och säkra att nya företag startas och utvecklas.

Kommunens lokal- och bostadsförsörjning behöver fortsätta att utvecklas. Under 2018 är ambitionen att ta fram lokalförsörjningsplaner för alla förvaltningar inför kommande års verksamhetsplanering. En digital matchningsfunktion ska tas fram som ger struktur och uppföljningsmöjlighet för den sociala bostadsresursen. Förutsättningarna för att göra trygghetsbostädernas bostadsrätter till hyresrätter och överföra dessa till ett bostadsbolag ska utredas. Det är en utmaning att säkerställa bra bostadsalternativ till nyanlända med kort framförhållning i tilldelningsprocessen från Migrationsverket.

Digitalisering och informationssäkerhet
Informationssäkerhet och effektiva informationsflöden är fortsatt prioriterade områden. Kommunen behöver fortsätta att utveckla ett modernt och digitalt arbetssätt. Många processer behöver digitaliseras inför inflyttning årsskiftet 2020/2021 i det nya Stadshuset som kommer att bli en klimatsmart och aktivitetsbaserad arbetsplats för 1 800 medarbetare. Utmaningarna med informationssäkerhet ändrar karaktär med ökat användande av digitala verktyg och ökar med säkerhetsutmaningarna i kommunens och Sveriges omvärld.
Informationssäkerhetsarbetet behöver bli en naturlig del i varje medarbetares dagliga arbete.

Attraktiv arbetsgivare
Under 2017 har sjukfrånvaron i Uppsala kommun, liksom i riket i övrigt, stabiliserats efter ett antal år med en ökad sjukfrånvaro. De högre ohälsotalen antas på nationell nivå vara arbetsrelaterade, bland annat beroende på organisatoriska och sociala faktorer och en stigande arbetsbelastning. Det kan också vara rimliga förklaringar för Uppsala kommun. Kvinnor har fortfarande en högre sjukfrånvaro än män.

Utmaningarna kring kompetensförsörjning innebär att kommunen behöver arbeta mer systematiskt och långsiktigt för att säkra en väl fungerande verksamhet. Utmaningen förstärks av stora kommande pensionsavgångar som stegvis ökar och kulminerar 2021 inom framförallt administrativa och tekniska yrken samt hos chefer. Arbetet med att behålla och utveckla befintliga chefer kommer därför att bli allt viktigare.

Valnämnden

Valnämndens uppgift är att på lokal nivå ansvara för genomförandet av allmänna val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige, val till europaparlamentet samt folkomröstningar i enlighet med gällande lagar.

Viktiga händelser under året

Valnämnden har under 2017 inte haft några val att administrera utan har påbörjat förberedelserna inför de allmänna valen till riksdag, kommun och landsting 2018. Då stadshuset stängdes i juni flyttades valnämndens material till en annan, mindre lokal med något lägre lokalhyra. Valnämnden har även fått en ny valansvarig tjänsteperson för genomförandet av valet och en ny nämndsekreterare.

Måluppfyllelse

I kommunens Mål och budget 2017 gavs ett gemensamt uppdrag till kommunstyrelsen och valnämnden att öka valdeltagandet i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. Valnämnden har under 2017 påbörjat en inventering av både vallokaler och lokaler för förtidsröstningen för att möta upp behovet av tillgänglighet för väljarna. Uppdraget finns kvar i Mål och budget 2018 och kommer löpande följas upp under året i ordinarie uppföljningar.

VALNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**0,2**	**0,2**	**0,03**	**-0,01**
Politisk verksamhet	0,2	0,2	0,03	-0,01
Nettoinvestering	0,0			

[1] Enligt 2016 års organisation

Valnämnden redovisar ett mindre överskott i förhållande till budget, som förklaras av lägre lokalkostnader i samband med flytt från stadshuset och färre nämndsammanträden.

Framtida utmaningar

Valnämnden har två valår framför sig, dels 2018 då det är val till riksdag, kommun och landsting och dels 2019 då det är val till Europaparlamentet.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Gatu- och samhällsmiljönämnden ansvarar för planering, byggande, drift och underhåll av gator, torg, parker, parkering, hamn, gång- och cykelvägar samt kommunala trafikanläggningar. Nämnden ansvarar även för kommunens naturreservat, övriga friluftsområden, friluftsbad och anlagda vattenområden. Inom nämndens område finns även ansvaret för färdtjänst, riksfärdtjänst och trafikfrågor.

Viktiga händelser under året

År 2017 nådde Uppsala återigen en topposition i Cykelfrämjandets granskning av kommuners arbete med cykelfrågor genom en tredjeplats. Konkurrensen hårdnar för varje år då fler och fler städer ökar sin satsning på hållbara resor och transporter med cykel i fokus.

För att öka trafiksäkerhet och framkomlighet har nämnden under året fortsatt med att sänka hastighetsgränser och skapa säkra gångpassager. Som ett led i att öka tillgången till parkeringar och minska söktrafiken har nya regler och boendeparkeringsområden införts. Under året avslutades ett av nämndens större investeringsprojekt när Flottsundsbron färdigställdes. Möjligheten för kommuninvånare att färdas har ökat även genom att hanteringen har färdtjänstresor har blivit effektivare med hjälp av ett nytt IT-system.

År 2017 var det stadsodlingsår i Uppsala. Trivseln ökade även genom att delmålet för att minska nedskräpningen med 30 procent mellan 2014–2022 uppfylldes under 2017. Nämnden har tagit fram strategier för både allmänna toaletter och parkbänkar. Under året startades även ett projekt med stadsvärdar genom bemanning med extratjänster som till exempel "gröna jobb".

År 2017 upphörde den tidigare beställar-utförarorganisationen och nämnden fick ansvar för kommunens egenregi inom gata, park och natur. Sammanslagningen har fungerat bra med hög kvalitet och en ekonomi i balans. Under semesterperioden prövades organisationen när det uppstod en omfattande skogsbrand i Lunsen. Detta löstes framgångsrikt genom handlingskraftiga och lojala chefer och medarbetare.

Måluppfyllelse

Nämnden bidrar i hög grad till att uppfylla samtliga nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Nämnden blev färdig med 25 av 28 uppdrag. Resterande uppdrag löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis samarbetat med Citysamverkan för ett attraktivt city ur ett näringslivsperspektiv. Genom att arbeta med Place Making och delaktighet i det offentliga rummet har nämnden bidragit till att förebygga och förhindra social oro. Det handlar om att öka kunskapen om inkluderande fysiska miljöer och om att ta fram sociala strategier för minskad segregation.

Nämnden arbetar med prioriteringar i länstransportplanen och arbete pågår för fler pendlarparkeringar, cykelparkeringar och elladdstolpar vid strategiska knutpunkter kopplade till kollektivtrafikstråk.

Nämnden har under året arbetat med att anlägga, sköta och utvärdera växtbäddar för rening av vägdagvatten. Testbäddsprojekt har genomförts för att pröva ny miljöteknik. Nämnden har analyserat vad som krävs för en ökad takt kring energieffektivisering, bland annat hur fjärrvärme och markvärme kan effektiviseras.

Nämnden har tagit fram och använt miljökrav vid upphandling av maskiner och entreprenader. Stenmaterial och fyllnadsmassor återanvänds i infrastrukturprojekt och försök pågår med att rena och återanvända det grus som används för att bekämpa halka.

Nämnden har tagit fram en gemensam hantering av nedskräpningsärenden tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Det har lett till en gemensam hantering av felanmälningar.

GATU- OCH SAMHÄLLSMILJÖNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**445,3**	**400,5**	**44,8**	**19,0**
Politisk verksamhet	1,3	1,4	-0,1	0,2
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	379,5	330,2	49,3	11,4
Fritid och kultur	7,9	13,1	-5,2	-1,5
Färdtjänst/riksfärdtjänst	56,2	52,7	3,4	12,5
Affärsverksamhet	0,4	3,1	-2,6	-3,6
Nettoinvestering	486,8	147,9		

[1] Enligt 2016 års organisation

Nämnden redovisar ett överskott på 45 miljoner kronor fördelat på systemledning (42 miljoner kronor) och egen regi (3 miljoner kronor). Det är 26 miljoner kronor högre än 2017 då resultatet var 19 miljoner kronor.

Merparten av överskottet avser minskade kapitalkostnader, eftersom anläggningstillgångar till ett värde av 200 miljoner kronor har utrangerats under året.

De extra statsbidrag på 58 miljoner kronor som nämnden fick i december för resecentrum har lett till att nämnden fått en intäkt på nära 15 miljoner kronor. Denna intäkt avser kapitalkostnader som uppstått år 2010-2017.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Avdelningen har utvecklat samarbetet med Gatu- och parkåttan som är ett samverkansorgan bestående av nio kommuner i Mälardalen. Inom ramen för samarbetet delas nyckeltal och styckepriser i delprojektet Väl-mätt för att jämföra kostnader i förhållande till kvalitetsnivå. Även om det finns stora lokala variationer är den sammantagna bilden att Uppsala ligger bra till.

Genomförda granskningar inom nämndens internkontroll visar att verksamheten utvecklats under året trots några brister. Det går att se effekter av de aktiviteter som genomförts under året inom samtliga utvecklingsområden. De brister som granskningen visar ses vid beror till stor del på att flera av områdena är fleråriga utvecklingsområden. För samtliga kontrollområden med brister görs bedömningen att antingen sannolikheten för, eller effekten

av en risk minskat. Granskningen visar att arbetet med att förebygga eller förhindra riskerna ger effekt.

Framtida utmaningar

I vårt ansvar för kommande generationer behöver vi säkerställa en minimal påverkan på miljön genom väl fungerande ekosystemtjänster. Det är också viktigt att kvantifiera värden på natur för att kunna föra resonemang om ersättningar vid exploateringar.

Nämnden ser stora utmaningar i samhället vad gäller inkludering och integration av människor. Planering och utformning av transportsystemet och allmän platsmark verktyg för att förebygga utanförskap. Trygghet och tillgång till allmän plats blir en allt viktigare fråga. Inom vissa områden ökar behovet av exempelvis röjning av skogsdungar för att inte grupper i samhället skall undvika allmän plats under delar av dygnet. Planläggningen behöver utgå från de svagare gruppernas perspektiv. Vi går mot en äldre befolkningsstruktur och tillgänglighet blir allt viktigare för att inte kostnaderna för stödåtgärder ska skjuta i höjden. Barns möjlighet att röra sig fritt är en rättighet som nämnden behöver hantera.

Det binds stora resurser i drift av allmänna anläggningar. Kedjan exploatering-investering-drift behöver tydliggöras för att hitta balans mellan kostnader och utveckling. Det finns mycket kunskap om hur detta kan effektiviseras hos berörd personal. Det är viktigt att hitta erfarenhetsåterföring från driften till planskedet för att skapa ekonomisk effektivitet och en bra arbetsmiljö.

Kampen om talangerna fortsätter och nämnden behöver på olika sätt bli bättre på att attrahera nya medarbetare redan under studietiden. Kunskapsspåret, Ultunalänken och en ny station i Bergsbrunna kommer att innebära stora utmaningar för nämnden i genomförandefasen, inte minst avseende rekrytering och upphandling av kompetenser och resurser på en hårt konkurrensutsatt marknad.

Plan- och byggnadsnämnden

Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för uppgifter enligt plan- och bygglagen, inklusive de lagar och andra föreskrifter som hör till denna lag, med undantag för översiktsplanering. Andra lagar och föreskrifter är exempelvis lagen om byggfelsförsäkring och energideklaration för byggnader. Plan- och byggnadsnämnden planerar för, och ger förslag till, inrättande av områdesskydd såsom natur- och kulturreservat. Nämnden har också ansvar för uppgifter enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Viktiga händelser under året

Under hösten har nämnden sett en ökad osäkerhet kring bostadsefterfrågan. Det har varit utmanande, men nödvändigt, för nämnden att prioritera vilka planuppdrag som ska genomföras och med vilken tidplan. Nämnden har färdigställt detaljplaneprogram för Eriksberg och har antagit detaljplaner med syfte att skapa fler bostäder i Norra Kvarngärdet och studentbostäder på Studentvägen. Detaljplanen för nya Studenternas har antagits under året. Flera detaljplaner har antagits åt Sportfastigheter för att möjliggöra fastighetsreglering.

Nämnden har skickat ut de två första detaljplanerna i Ulleråker för granskning i slutet av året. Planerna baseras bland annat på en vattenutredning för Uppsalaåsen med riskanalys och åtgärdsförslag. Naturreservatsutredningar har pågått för Kronparken, Hammarskog och Årike Fyris, vilka beräknas bli klara under 2019.

Måluppfyllelse

Av de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019 bidrar nämnden helt till ett mål, i hög grad till sju mål och delvis till ett mål. Nämnden blev färdig med fyra av 25 uppdrag. Av resterande 21 uppdrag är sex stoppade och två ännu inte påbörjade. Orsaken till att nämnden avstår från att genomföra sex uppdrag är framför allt att nämnden anser att nämnden inte har någon verksamhet som knyter an till uppdragen. Övriga uppdrag är påbörjade och löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis inlett flera samarbeten mellan kommun, byggbolag och näringsliv kring verksamhetslokaler i bostadsområden. Nämnden har arbetat för att förstärka Uppsalas varumärke genom att synliggöra Uppsala som ett tydligt alternativ för företag som vill etablera sig i Stockholmsregionen.

Arbetet med att förstärka landsbygden pågår i enlighet med landsbygdsprogrammet. Nämnden har under året arbetat med ett tjugotal detaljplaner med sammanlagt 800-900 bostäder i de prioriterade tätorterna.

Sociala konsekvensanalyser har legat till underlag för utvecklingen av Östra Salabacke och kommer att användas i Ulleråkersprojektet. En inriktning mot mer socialt hållbart byggande med bostäder för alla har initierats under året. Blandade upplåtelseformer vägs in både i arbetet med detaljplaner och vid markanvisningstävlingar. Nämndens verksamheter har medverkat i planering och genomförande av aktiviteter för att öka folklivet och tryggheten i Ulleråker, Gränbyparken och Lina Sandells park.

Ett arbete pågår för att ta fram ett hållbarhetsprogram för Rosendal för att certifiera stadsdelen. Krav på energieffektivitet ställs numera vid markanvisningstävlingar.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**70,4**	**57,9**	**12,5**	**13,3**
Politisk verksamhet	1,6	1,4	0,2	0,0
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	32,9	29,5	3,4	6,0
Vård och omsorg	35,9	27,0	8,9	7,3
Nettoinvestering	2,0	-0,8		

[1] Enligt 2016 års organisation

Nämnden redovisar ett överskott på nära 13 miljoner kronor. Merparten av överskottet beror på att genomförandet av beslut om bostadsanpassningsbidrag sker med eftersläpning. Inom bygglov har volymerna varit höga och därmed lett till höga intäkter. Inom strategisk planering är överskottet betydligt lägre än tidigare år, vilket beror på högre leveransförmåga än tidigare år genom tillgång till ramavtal och egen bemanning. Detaljplaneverksamheten visar ett underskott på nästan en miljon kronor, vilket främst beror på lägre volymer och därmed lägre intäkter än förväntat i budget och prognos.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Byggkonjunkturen har varit hög och efterfrågan på planer och bygglov har varit stor. Under året har 4 300 bostäder beviljats bygglov, varav cirka 1 000 bostäder utanför staden. Det är en högre nivå än målsättningen för året. Den förbättring av handläggningstiden för bygglov som skett under senare år kvarstår. 97 procent av bygglovsärendena beslutas inom föreskriven tid, vilket ligger i nivå med de bästa av jämförbara kommuner. Även bostadsanpassningen har haft många ärenden: 18 procent fler än tidigare.

En rad satsningar har bidragit till en förbättrad kundnöjdhet inom bygglov, från 49 av 100 för 2016 till 56 av 100 fram till oktober 2017. En referensgrupp inom näringslivet, en medarbetarutbildning och uppdatering av webben med tydligare information är aktiviteter som är påbörjade. Kundundersökningar har även genomförts inom bostadsanpassningen, vilken visar på stor nöjdhet.

Nämnden har antagit cirka 1 500 bostäder i detaljplaner, vilket innebär att målet för året inte har uppnåtts. Däremot har cirka 3 000 bostäder i detaljplan vunnit laga kraft. Många stora detaljplaner för bostäder som pågått 2017 kommer att antas under 2018. Arbetet med detaljplaneprogram Eriksberg har varit ett viktigt uppdrag som slutförts under året. Planreserven är på cirka 6 600 bostäder, vilket är godtagbart.

Arbetet med att prioritera detaljplaner och program för bästa nytta på helheten har fortsatt under året. Nämnden fattade under våren beslut om prioriteringsgrunderna. Fastighetsägarna har informerats om att vissa detaljplaner kommer att prioriteras högre än andra.

En revision har genomförts under året som visar på bra ordning i diarier och ett positivt och framåtsyftande arbete med handläggningstider och kundnöjdhet inom bygglov. Detaljplaneverksamheten kommer att påbörja ett likartat arbete under 2018.

Framtida utmaningar

Byggkonjunkturen har under slutet av året bromsat in något. Det går att se signaler om att det tar längre tid att sälja bostadsrätter än tidigare, men det har ännu inte påverkat inkommande ansökningar av detaljplaner och bygglov.

Flera av de kommunala större stadsutvecklingsprojekten är i genomförandeskeden som till exempel Östra Salabacke och Rosendal. Att hålla fast vid beslutad prioriteringsordning kommer fortsatt vara viktigt. Nämnden anser att det kommer att vara viktigt att utveckla den gemensamma resursplaneringen inom stadsbyggnadsförvaltningen kommande år för att få bästa effektivitet och utväxling.

En ändring av bostadsanpassningslagen kommer under 2018. Det handlar om att tillgänglighetsanpassning enligt plan- och bygglagen som inte har genomförts vid ny- och ombyggnation blir bidragsbeviljad. Det kan leda till ökade kostnader för kommunen.

Införandet av digitalt handläggarstöd och e-arkiv under 2018 och 2019, kommer att innebära en omställning som på kort sikt kan minska produktiviteten, men på längre sikt kommer att leda till en effektivare handläggning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Viktiga händelser under året

Under året har samtliga kommuner i länet kommit överens om att påbörja miljösamverkan. Miljösamverkan Uppsala län kommer att utgöra en viktig plattform för nämnden att utveckla tillsynen enligt miljöbalken och livsmedelskontrollen i samverkan med länsstyrelsen och alla länets kommuner.

En hög byggtakt har lett till att nämnden behövt ta ställning till fler detaljplaner än tidigare. Nya planers påverkan på luftkvalitet, buller och vattenhantering har varit i fokus. Nämnden har även arbetat med att lyfta vikten av naturens gratistjänster, ekosystemtjänster, och att dessa ska bevaras eller stärkas även när staden utvecklas.

Den 1 juli 2017 trädde lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i kraft. Reglerna innebär krav på ålderskontroll, märkning med svensk hälsovarning, krav på information och egenkontroll för försäljarna. Verksamhetsutövaren måste anmäla försäljningsstället till nämnden som är tillsynsansvarig myndighet. I nuläget finns det 23 försäljningsställen anmälda för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Uppsala.

Tillsynen av gamla och bristfälliga enskilda avlopp ledde till att nämnden dömde ut fler avlopp än tidigare år och överträffade årets mål. Under året har nämnden även utvecklat kontrollen av dricksvattenanläggningar.

Under året togs en ny mätstation för luftkvalitet i drift på Kungsgatan. Mätningarna i den nya stationen visade på högre halter än tidigare år och miljökvalitetsnormen för partiklar, PM10 och kväveoxider uppnåddes inte vid den nya mätstationen. Främsta orsaken bedöms vara de lokala meteorologiska förhållanden som råder på den nya platsen, särskilt lokala vindar som trycker föroreningarna mot västra sidan av gaturummet. Nämndens verksamheter har deltagit i samråd med stadsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att åtgärder vidtas i enlighet med åtgärdsprogrammet för luft.

Nämnden har hanterat en stor tankbilsolycka med risk för spridning av diesel till Uppsalas vattentäkt samt tillsammans med berörda myndigheter tagit fram en nationell myndighetsgemensam handbok för hantering av livsmedels- och dricksvattenburna utbrott. Internutbildning om förvaltningens beredskapsplan har genomförts och planen har vidareutvecklats för att kunna hantera fler händelser inom nämndens ansvarsområde.

Måluppfyllelse

Av de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019 bidrar nämnden helt till ett mål, i hög grad till sju mål och delvis till ett mål. Nämnden blev färdig med sju av 22 uppdrag och har avstått från att arbeta med åtta uppdrag. Den främsta anledningen till att ha avstått är att nämnden bedömer att uppdraget inte har bäring på verksamheten eller att den inte kan uppnå tillräcklig effekt inom budget. Resterande sju uppdrag löper på enligt plan.

Nämnden har under 2017 arbetat med att effektivisera och förenkla processer kopplat till bygglov, vatten, avlopp och lantbruk.

Nämnden har vidare utfört tillsyn av skolgårdar och handlare för att motverka ungdomars användning av tobak. Tillsynen visade att rökning förekom på en stor del av skolorna och att det tobakspreventiva arbetet behöver stärkas. Nämnden genomförde också tillsyn av hur kraven på ålderskontroll följs av Uppsalas tobakshandlare och har utifrån inspel från tillsynen på skolor kunnat utföra riktad tillsyn vid misstanke om försäljning till minderåriga.

Nämnden har stöttat arbetet med giftfri förskola för att minska barn och ungas exponering av farliga kemikalier. Nämnden har sett att det finns fortsatta utmaningar när det gäller städning och ventilation i skolor och förskolor.

Vissa planerade aktiviteter som har koppling till social hållbarhet såsom genomförandet av jämställdhetsanalys och jämställdhetsbudgetering har inte kunnat genomföras som planerat. Det beror på att könstillhörighet saknar relevans för myndighetens åtgärder, eftersom nämndens myndighetsverksamhet avser lagstyrd tillståndsgivning, tillsyn och förrättningar mot utpekade verksamhetsutövare. För att få mer kunskap i frågan och hitta nya vinklingar har nämnden planerat för ett utökat samarbete med kommunstyrelsens verksamhet för social hållbarhet.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**22,3**	**21,5**	**0,8**	**0,9**
Politisk verksamhet	1,2	0,8	0,4	0,3
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	21,1	20,6	0,4	0,6
Fritid och kultur	0,1	0,1	0,0	-0,1
Nettoinvestering	1,0	0,0		

[1] Enligt 2016 års organisation

Nämnden redovisar ett överskott på nära en miljon kronor. Överskottet beror bland annat på lägre ersättning för förlorad arbetsinkomst och lägre kostnader för kurser och utbildningar för nämndarbetet.
Överskottet beror också på att tillsynsverksamheten har haft högre intäkter och lägre personalkostnader än vad som budgeterats. Inom hälsoskyddstillsynen har nära en miljon kronor förts över till 2018 för att finansiera kvarvarande tillsynsbesök och kontroll av utfärdade avloppstillstånd.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Inom miljöskyddsområdet är tillsyn av utsläpp av föroreningar till vatten även fortsättningsvis är en viktig fråga, bland annat mot bakgrund av implementeringen av vattendirektivet. Detsamma gäller tillsyn av verksamheter som på grund av sin geografiska placering kan behöva vara beredda på ett förändrat klimat och risken för översvämning.

I Uppsala kommun finns en stor landsbygd med många hushåll med enskilt vatten och avlopp som riskerar att förorena närliggande vattentäkter och bidra till övergödning i närliggande vattendrag. Nämndens tillsyn har hittills fokuserats till de allra sämsta avloppen. Nämnden har under 2017 sett den största ökningen någonsin av ansökningar om enskilt avlopp på grund av fler bostäder, ett ökat miljöintresse och nämndens inventering av bristfälliga avlopp. Med anledning av det höga antalet ansökningar om enskilt avlopp har nämnden under året haft svårt att hålla den normala handläggningstiden. Nämnden har förstärkt med resurser och kommer att fortsätta arbeta för att kunna handlägga ansökningar inom den normala handläggningstiden på sex veckor.

Nämnden ser en ökad miljömedvetenhet och mer kunskap hos skolor och förskolor. Detta ställer högre krav på nämndens kompetens för att möta efterfrågan om råd och information.

Livsmedelsverket har fattat beslut om nya områden för livsmedelskontrollen som innebär att kontrollerna från den 1 januari 2018 ska rapporteras enligt nya områden. Det nya rapporteringssättet ökar detaljeringsgraden i kontrollresultatet men ställer också ökade krav på samsyn och enhetlighet i inspektörernas bedömningar.

I mars 2018 träder nya regler i kraft avseende nationellt system för snabb varning. Reglerna innebär ett krav på att nationella kontrollmyndigheter ska sprida information till andra kontrollmyndigheter om livsmedels direkta eller indirekta risker för människors hälsa.

Framtida utmaningar

Uppsala kommun ska växa hållbart. Luftföroreningar och bullerstörningar är problem som behöver hanteras när staden förtätas. Det är också viktigt att planera för ekosystemtjänster och att säkerställa grundvattnet. En hög tillväxttakt innebär också att antalet verksamheter som nämnden har tillsyn och kontroll över förväntas öka, som till exempel nya livsmedelsverksamheter, nya undervisningslokaler och vårdlokaler. I och med att kommunen växer ökar också mångfalden bland kommunens invånare. Frågor om integration och mångfald blir därför extra viktiga, vilket även förstärks av den nya förvaltningslagen som börjar gälla den 1 juli 2018. Där ställs bland annat större krav på klarspråk, tolkning och översättning.

Känsliga gruppers miljö och hälsa behöver värnas. God städning och ventilation i lokaler där barn och unga vistas mycket är en förutsättning för hälsa och påverkar studieresultatet. Andra grupper, exempelvis äldre, är känsliga mot höga temperaturer som följer av ett förändrat klimat.

Under 2018 förväntas en ny tobakslag beslutas. Den förväntas bland annat införa en tillståndsplikt för handel med tobaksvaror, ett utvidgat rökförbud och begränsad marknadsföring. En tillståndsplikt för tobakshandel kommer att ställa krav på utredning och prövning av nämnden och kommer att innebära stor skillnad för verksamheten jämfört med idag, med behov av ökade resurser och införande av nya avgifter som följd.

Under 2017 har upphandling av nytt ärendehanteringssystem slutförts och under 2018-2019 ska det nya systemet tas fram och implementeras. Syftet är att flera förvaltningar inom kommunen ska använda ett digitalt handläggarstöd för diarieföring, ärendehantering,

dokument och information. För nämndens verksamheter innebär det att kravställa, införa och vidareutveckla ett helt nytt ärendehanteringssystem.

Den höga utbyggnadstakten av Uppsala ställer krav på nämnden och lantmäterimyndigheten att hantera planärenden och förrättningar i hög takt. En viktig fråga framöver är kompetensförsörjning på hela miljöförvaltningen men särskilt lantmäterimyndigheten ser utmaningar i att bibehålla personal och rekrytera nya vid behov.

Räddningsnämnden

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, med Uppsala som värdkommun. Samarbetet startade 2012 och i nämnden sitter ledamöter från alla tre kommunerna. Nämnden har åtta inriktningsmål som finns i handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet är antaget av kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Nämnden ska också i möjligaste mån inom sitt ansvarsområde medverka till de kommunövergripande målen från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Räddningsnämnden ansvarar för räddningsverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och i tillämpliga delar kommunernas uppgifter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Viktiga händelser under året

Räddningsnämnden har beslutat att inrätta ytterligare ett räddningsvärn för att utveckla tryggheten på landsbygden. Nämnden har också beslutat om en ambitionshöjning för de materielförråd som nämnden har placerat på landsbygden.

Nämnden har under 2017 beslutat om föreläggande med vite i tio ärenden. Detta säkerställer de grundläggande kraven på trygghet beträffande byggnadstekniskt brandskydd. Det bidrar också till en ökad rättssäkerhet i tillsynsprocessen.

Bemanningen av nämndens 14 brandstationer med räddningspersonal i beredskap är en utmaning. Nämnden har noga följt området under året då det senaste kollektivavtalet medförde starka reaktioner. Nämnden följer upp bemanningsläget månadsvis utifrån minimikrav samt förmåga över den geografiska ytan. Under året har nämnden följt utvecklingen av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. De insatser som genomförts har visat på tydliga resultat.

För att säkerställa en långsiktig hantering av verksamhetens lokaler har nämnden beslutat om en lokalförsörjningsplan. Nämnden har tillskrivit kommunstyrelsen i Uppsala med anledning av hyresnivån för Viktoria-anläggningen. Beredningen av ärendet fortsätter under 2018.

Måluppfyllelse

Nämnden har arbetat med tre av inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019. Nämnden har uppfyllt ett av dessa helt och två i hög grad. Nämnden blev färdig med fem av 12 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Av övriga sju uppdrag är ett ännu inte påbörjat, medan resterande löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis förstärkt sin förmåga att ge strategiska bidrag till medlemskommunernas planeringsprocesser. Nämnden har också arbetat för att attrahera och behålla räddningspersonal i beredskap.

Förutom att bidra till Mål och budget har nämnden även bidragit till de åtta mål kommunfullmäktige i Uppsala har tagit fram tillsammans med övriga medlemskommuner i

handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2016-2019. Av de åtta målen är ett helt uppfyllt, fem i hög grad uppfyllda och två delvis uppfyllda. Nämnden har exempelvis ökat krishanteringsförmågan, men ambitionen att återuppta planeringen av det civila försvaret har inte uppnåtts, eftersom centrala riktlinjer saknas.

Nämndens beslut att införa metoden första insatsperson i verksamheten (FIP) kortar tiden till första räddningsenhet är på plats. Parallellt med detta sker ett ständigt arbete med att minimera larmhanteringstiderna (tiden från besvarat nödsamtal till utalarmering). Den operativa övningsverksamheten har omorganiserats och tillförts resurser. All operativ personal har gått en utbildning i att förhindra självmord, men samarbetet med polis och ambulans har ännu inte startat.

RÄDDNINGSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**145,0**	**144,9**	**0,1**	**1,1**
Politisk verksamhet	1,1	1,0	0,1	0,3
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	143,9	143,9	0,0	0,8
Nettoinvestering	15,5	13,0		

[1] Enligt 2016 års organisation

Nämnden redovisar en ekonomi i balans. Nettokostnadsökningen är 4,0 procent jämfört med föregående år och beror till största del på löne- och prisökningar.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Räddningsnämndens tillsynsverksamhet utmärker sig för den höga rättssäkerhet som utvecklats. Utvecklingen har bland annat inneburit ökad tydlighet med föreläggande. Parallellt har verksamhetens kompetens och bemötande utvecklats. Resultatet syns tydligt i nöjd-kund-undersökningen.

Det regionala räddningstjänstsamarbetet samlar brandförsvar av mycket olika storlekar och förutsättningar kring en minsta gemensam nämnare. Effekten är en mycket resursstark gemensam förmåga, oavsett om räddningsinsatsen sker i centrala Stockholm eller i skogen utanför Östhammar. Nämnden har beslutat att utöka förmågan till räddningsinsats genom att arbeta med frivilliga resurser.

Verksamhetens ledningsförmåga vid räddningsinsatser är god men behöver utvecklas för att kunna verka med större uthållighet och högre kapacitet vid större händelser. Brandförsvaret har efter terrordådet på Drottninggatan utvecklat en förstärkt förvaltningsledning. Målet är att när som helst på året kunna få en akut förvaltningsledning i drift för att hantera akuta behov.

Kostnaden för förebyggande verksamhet och räddningstjänst i Uppsala kommun är något lägre än i jämförbara kommuner. Räddningsnämnden menar dock att kostnaden ska minskas med ytterligare drygt 20 kronor för att korrigera för hyran för Viktoria-anläggningen.

Framtida utmaningar

Rekryteringen av räddningspersonal i beredskap har under lång tid varit en utmaning. Förmågan att upprätthålla beredskap, särskilt dagtid under arbetsveckan, har på några orter varierat mer än vad som är önskvärt. Det har vid några tillfällen påverkat förmågan att utföra räddningsinsats. Nämnden avser att föra upp frågan till ägarsamråd.

Framkomligheten för räddningsfordon under utryckning i Uppsala tätort försvåras alltmer av trafiksäkerhetshöjande åtgärder. För utryckningsverksamheten innebär det en mindre fördröjning av enheter från primärstation men en mer markant fördröjning av enheter från sekundärstation. Detta medför behov av att förstärka resurserna på två av brandstationerna i tätorten.

Återskapandet av det civila försvaret saknar än så länge centrala direktiv. Nämnden avser ändå driva arbetet med befolkningsskydd och räddningstjänst under höjd beredskap.

Namngivningsnämnden

Namngivningsnämnden har till uppgift att besluta om namn på kvarter, gator, bostadsområden, vägar, broar och allmänna platser.

Viktiga händelser under året

Nämnden gav under året platsen utanför Uppsala Konsert och kongress mot Storgatan namnet Konserthusplatsen.

I syfte att hedra Alva Myrdals minne och hennes gärningar för fred beslutade nämnden att namnge den öppna platsen i korsningen S:t Persgatan-Salagatan efter nobelpristagaren Alva Myrdal. Alva Myrdal föddes i Uppsala och bodde som barn på S:t Persgatan 28.

Gången mellan Godsmagasinet och järnvägen fick under året namnet Harald Edelstams gång. Detta är ett sätt att hedra Harald Edelstams minne och hans räddningsinsatser för oppositionella i Chile under militärkuppen 1973.

Namngivningsnämnden har under året beslutat om riktlinjer för nämndens verksamhet och ansvarsområde.

Måluppfyllelse

Nämnden har arbetat med sex av inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019. Av dessa har nämnden helt uppfyllt två mål och i hög grad fyra mål. Nämnden blev färdig med tre av 21 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Av de resterande 18 uppdragen har nämnden stoppat 17 och fortsätter att arbeta med ett. Anledningen till att nämnden avstått från att arbeta med majoriteten av de kommungemensamma uppdragen är att den inte anser att den har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde enligt reglementet.

Nämnden har exempelvis tydliggjort gränssnittet mellan namngivningsprocessen och detaljplaneprocessen. Nämnden har säkerställt tidig involvering i detaljplaneprocessen för att skapa förutsättningar för att namngivning sker i fas med kommunövergripande planering. Nämnden har även arbetat med att säkerställa att jämställdhetsperspektivet är en integrerad del av namngivningsprocessen.

De områden där nämnden behöver stärka sitt arbete för att öka måluppfyllelse ligger inom delaktighet och framförallt att ta vara på barnperspektivet. Nämnden planerar för att arbeta vidare med dessa frågor under 2018.

NAMNGIVNINGSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**1,5**	**1,3**	**0,2**	**-0,7**
Politisk verksamhet	0,4	0,9	-0,5	-0,7
Övriga verksamheter	1,1	0,4	0,7	0,0
Nettoinvestering	0,0	0,0		

[1] Enligt 2016 års organisation

För 2017 är nettokostnaderna för namngivningsnämnden 0,2 miljoner kronor lägre än budgeterat. Kostnaderna är lägre än budgeterat främst på grund av vakans under året.

Framtida utmaningar

Nämnden behöver under 2018 och framåt fortsätta att utveckla en sammanhållen stadsbyggnadsprocess. Nämnden behöver därför samarbeta med berörda aktörer för att se till att namngivningen kommer in på ett så bra sätt som möjligt i processen.

Nämnden kommer att genomföra ett kompetenslyft om barnrätt 2018. Planering är påbörjad för satsning på medborgardialog med unga om namngivning med stöd av Barnombudet i Uppsala län under 2018.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola. Nämnden har därmed ansvar för att alla barn och ungdomar boende i kommunen har tillgång till förskola och skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående förskola/skola, samt för fördelningen av resurser både till egen verksamhet och fristående enheter. Som huvudman har nämnden vidare ansvar för kvalitet och ekonomi i förskolor och skolor som drivs i kommunens regi.

Viktiga händelser under året

Under året har syskonförtur börjat tillämpas vid skolval till förskoleklass och grundskolans årskurs 1. För att säkerställa tillgången på förskoleplatser har beslutats att finansiera tomplatser under hösten som kan tas i anspråk när efterfrågan är som störst under våren. Utbildningsnämnden har under året också beslutat om riktlinjer för en avgiftsfri förskola och skola.

Skolinspektionen har genomfört en regelbunden tillsyn för alla skolformerna. I en majoritet av besluten gavs inga anmärkningar eller föreläggande.

Regeringen har beslutat om en nationell strategi för skolans digitalisering. Nämndens verksamheter har tagit fram en övergripande femårig projektplan för Uppsalas arbete med att möta kraven i den nationella IT-strategin.

Kommunstyrelsen tog i mars beslut om förlängning av det lönepolitiska ställningstagandet 2017-21. Beslutet innehåller en lönesatsning och ett uppdrag att all lönesättning från år 2017 ska vila på fokusområdena verksamhetens komplexitet, elevers lärande samt effektivare arbetsformer.

Måluppfyllelse

Av de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019 bidrar nämnden helt till tre och i hög grad till sex. Nämnden blev färdig med 20 av 36 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Nämnden har stoppat ett uppdraget om att utveckla Naturskolan, eftersom verksamheten överförs till kulturnämnden 2018. Sex uppdrag är ännu inte påbörjade eller försenade. Nämnden arbetar med resterande 10 uppdrag enligt plan.

Nämnden har exempelvis stärkt kvalitetsarbetet i alla verksamheter. Syftet har varit att säkerställa att det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer samt att se till att nämnden har kontinuerlig tillgång till aktuella resultat, uppföljningar och analyser, både på övergripande nivå och från de olika förskolorna och skolorna. Under 2017 har det bland annat skapats möjlighet att följa varje elevs utveckling över tid för att i tid se vilka insatser som behövs för enskilda elever och för att bättre kunna utmana alla elevers inneboende potential.

Skolfrånvaro motverkas i samarbete mellan utbildningsnämnden, omsorgsnämnden och socialnämnden. Under 2017 tillsattes koordinatorer i projektet som drivs med stöd av sociala investeringsmedel. Uppföljningen av skolgången för elever i samhällsvård sker från 2017 i ny modell. Till skillnad från tidigare arbete omfattar den nya modellen både elever i familjehem och i hem för vård eller boende (HVB).

En ny modell för fördelning av resurser för elever med extraordinärt stödbehov har beslutats. Syftet är att skapa likvärdiga villkor mellan skolformerna och mellan kommunal och fristående verksamheter. Beslutet innebär att kommunalt drivna förskolor och skolor från hösten 2018 kommer att ansöka om resurser på samma sätt som de fristående verksamheterna gör (tilläggsbelopp).

Andelen gymnasieelever med examen inom tre år har en positiv utveckling, inte minst vad gäller yrkesprogrammen där resultaten tydligt förbättrats under flera år. Även för grundskolan syns ett positivt resultat sett till hela elevgruppen jämfört med förra året, men andelen elever som klarar behörighet till gymnasiets nationella program är alltför låg. När det gäller elever i den kommunala grundskolan har Uppsala fram till och med 2015 haft en större andel behöriga till gymnasieskolan än riksgenomsnittet, men ligger nu lägre än genomsnittet i riket.

Inom alla skolformer finns det för stora skillnader mellan de enheter som har högst respektive lägst studieresultat. Utbildningsnämnden tillämpar en modell för resursfördelning som ger mer pengar till skolor och förskolor som har större utmaningar. Modellen har följts upp under 2017 och resultatet redovisas till nämnden under våren 2018. I rapporten klargörs bland annat att det varit svårt att utvärdera effekterna av ersättningsmodellen, framför allt eftersom kommunen under flera år använt liknande system för att fördela resurser utifrån socioekonomiska index. I rapporten beskrivs också att det i förskolor och skolor läggs en större andel av resurserna på pojkar, något som ligger i linje med modellens utformning då en större andel pojkar ger mer pengar. När det gäller elevhälsan så läggs en större del av insatserna på flickor.

Vissa avvikelser har uppstått i lokalplaneringen. Som exempel kan nämnas att Ramsta förskola inte har kunnat öppna som planerat på grund av problem hos entreprenören.

UTBILDNINGSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**4 633,2**	**4 528,6**	**104,6**	**-1,3**
Politisk verksamhet	3,0	2,2	0,8	0,4
Förskoleverksamhet	1 404,5	1 394,4	10,2	26,3
Grundskola, förskoleklass och fritidshem	2 367,7	2 319,8	47,9	29,6
Grundsärskola	87,6	89,7	-2,1	5,4
Gymnasieskola	716,6	670,8	45,8	-75,8
Gymnasiesärskola	53,7	52,9	0,9	2,8
Övriga verksamheter	0,0	-1,2	1,2	9,9
Nettoinvestering	34,0	23,1		

[1] Enligt 2016 års organisation

Med en budgeterad nettokostnad på 4 633 miljoner kronor är det ekonomiska överskottet för nämnden 105 miljoner kronor. Det ekonomiska resultatet har påverkats av att antalet elever i Uppsala är betydligt färre än vad som antogs i budget, främst inom grundskolan. En annan orsak till överskottet är att nämnden har fått högre statsbidrag än budgeterat. Det gäller

framför allt bidrag från Migrationsverket för asylsökande och kommunmottagna elever och statsbidrag för lågstadiesatsning, lärarlönelyft och minskade barngrupper i förskolan.

I april 2015 tog nämnden ett beslut om att skapa budget i balans för gymnasieskolan i kommunal regi. Under åren har ett antal åtgärder vidtagits för att uppnå detta och gymnasieskolan i kommunal regi visar vid utgången av 2017 ett överskott på 36 miljoner kronor.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Förskola

Antalet folkbokförda förskolebarn i Uppsala kommun har i snitt varit 11 508 vilket är något fler än 2016. Vårdnadshavarna är fortsatt positiva till förskolornas verksamhet, både inom den fristående och inom den kommunalt drivna verksamheten. Inom den kommunala förskolan har nöjdheten ökat sedan 2013 och under 2017 var det framför allt förskolorna vars resultat ligger lägst som förbättrade sina resultat. Det är ett tecken på att likvärdigheten ökar mellan förskolorna.

Barngrupperna i förskolan har minskat med stöd av statsbidrag. Antalet barn per medarbetare har i den kommunala förskolan ytterligare sjunkit något från 5,3 år 2016 till 5,2 år 2017. Att minskningen är relativt liten beror bland annat på att fler föräldrar har valt att utöka tiden i förskola samt att det tilldelade statsbidraget under 2017 har varit lägre än året innan.

Liksom tidigare år har det varit svårt att rekrytera utbildade barnskötare och förskollärare. Andelen förskollärare som har legitimation är i den kommunala förskolan 38 procent, vilket är något lägre än föregående år. Sjukfrånvaron har inte ökat jämfört med tidigare år, men ligger kvar på en hög nivå. Detta sammantaget gör kompetensförsörjningen till en allvarlig fråga i förskoleverksamheten.

Utbildningsnämnden har ansvar för tillsyn av de fristående förskolorna i kommunen. I september lämnades en rapport om tillsynen fram till nämnden där det senaste 1,5 årets arbete beskrevs och resultaten sammanfattades. De vanligaste bristerna har under perioden handlat om förskolornas arbete med att motverka traditionella könsmönster samt om bristande kvalitetsarbete.

Grundskola och förskoleklass

Antal elever i Uppsalas grundskolor var i snitt 23 932, vilket är 726 fler än under 2016 men 334 färre än budget.

Vid skolvalet 2017 gjorde fler än någonsin ett aktivt skolval (97 procent). Av de som sökte till förskoleklass fick över 90 procent sitt förstahandsval och över 98 procent fick placering på någon av sina tre önskade skolor. Av de som sökte till grundskolans årskurs 1-9 fick över 78 procent sitt förstahandsval och över 94 procent fick någon av sina tre önskade skolor. Totalt placerades 629 elever utifrån syskonförtur varav 25 elever fick en placering de inte fått utan syskonförturen.

Utgångspunkten är att alla elever ska gå ut grundskolan med behörighet till nationellt program i gymnasieskolan. I diagrammet nedan visas andel behöriga flickor och pojkar i kommunalt drivna grundskolor. Den stora förändringen 2016 berodde bland annat på att en stor grupp asylsökande kom till Sverige under slutet av 2015 och början av 2016[2]. Många av dessa elever gick bara några månader i svensk grundskola och gavs små förutsättningar att klara kunskapsmålen. Uppsalas kommunala skolor har under 2017 lyckats vända de negativa resultaten för pojkar, men det är allt för många elever som lämnar grundskolan utan behörighet till nationellt program. Efter att under flera år ha haft resultat över riksgenomsnittet ligger Uppsala nu lägre än riksgenomsnittet.

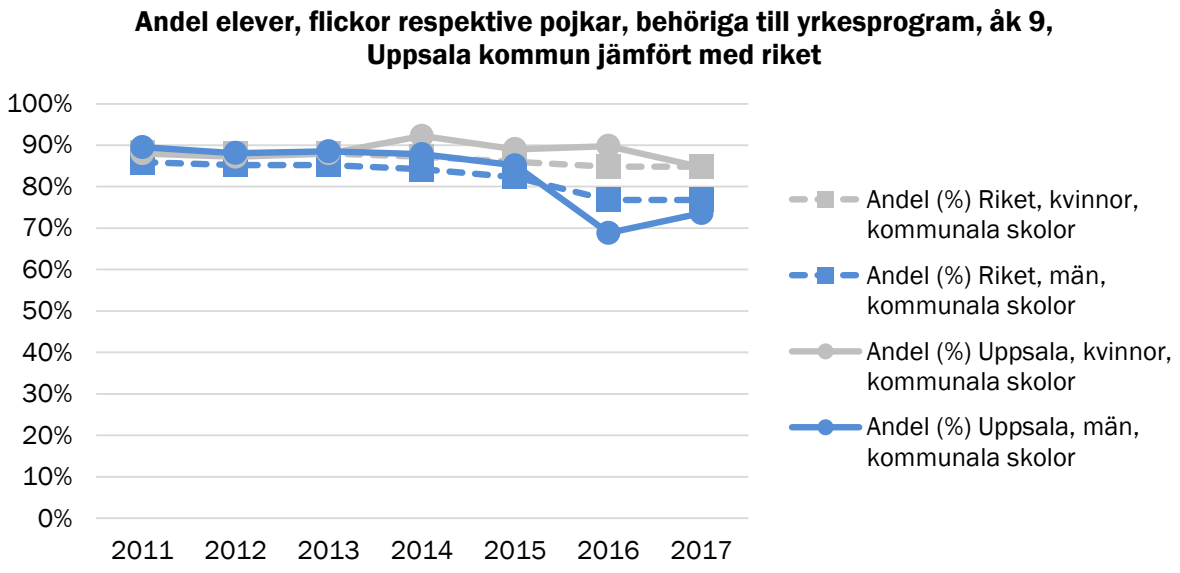

Att skolor tagit emot en stor andel nyanlända elever, främst pojkar i de sena skolåren, är en delförklaring till de låga resultaten men utgör inte hela bilden. Elever som ligger på gränsen till att få en gymnasiebehörighet måste tidigt identifieras för att kunna ges stöd i tid. Flera elever i denna grupp har uppnått behörigheten under sommarskolan 2017. Betygsnittet i matematik ökar något men matematik är fortfarande det ämne som utgör största hindret för gymnasiebehörighet för majoriteten av de ej behöriga eleverna. Detta visar att ett fortsatt arbete med att utveckla matematikämnet behövs och att insatserna nu måste gå från övergripande utvecklingsarbete gemensamt för alla, till ett arbete lokalt på varje skola.

Elevernas uppfattning om likabehandling och delaktighet följs årligen upp i enkäter i åk 5 och 8 för elever i fristående och kommunala skolor. För årskurs 5 har andelen positiva svar om likabehandling varierat svagt kring 80 procent under åren 2013-2017. Motsvarande andel för årskurs 8 ligger på ungefär 70-75 procent under samma tid. Det är ungefär lika stor skillnad mellan årskurs 5 och årskurs 8 när det gäller elevernas uppfattning om skolans arbete med delaktighet.

[2] Skolverket valde 2016 att inte redovisa elever med okänd bakgrund i den nationella statistiken. Därför ingick inte denna elevgrupp heller i Uppsala kommuns redovisning i bokslut 2016. 2017 redovisas åter statistik för samtliga elever, både nationellt och i detta bokslut. Diagrammen i bokslutet 2016 och 2017 är därför inte jämförbara.

Arbetet med likabehandlingsfrågor synliggörs också i de rapporter om skolklagomål och anmälningar om kränkande behandling som varje månad lämnas till nämnden, och med fördjupade analyser varje halvår. Rapporterna rör enbart de kommunala skolorna. Antalet anmälningar som utreds av Skolinspektionen och det nationella Barn- och elevombudet har ökat över tid, både i Uppsala och i riket. Orsakerna till dessa ökningar är inte helt klarlagda men Skolinspektionen konstaterar att det är sannolikt att förenklade möjligheter att kunna anmäla missförhållanden kan förklara delar av ökningen.

Lärarbristen har ännu inte i någon större utsträckning påverkat andelen behöriga lärare, som är fortsatt mycket hög i Uppsala, även om det under året börjat märkas av ett försämrat rekryteringsläge främst för skolor på landet och särskilt för vissa lärargrupper.

Skolinspektionens tillsyn resulterade i kritik när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet för skolformen förskoleklass och ett utvecklingsarbete har därför påbörjats.

Fritidshem

Antalet elever i fritidshem var 2017 i snitt 9 217 vilket är något fler än föregående år. Verksamheten i fritidshem följs årligen upp genom enkäter till elever i årskurs 2 och 3. Totalt har väldigt små förändringar skett vad gäller fritidshemmens enkätresultat. Det är framför allt frågor om delaktighet som höjts de senaste fem åren.

Skolinspektionens tillsyn 2017 medförde kritik vad gällde det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshem. Ett arbete har därför påbörjats för att i kvalitetsarbetet ytterligare synliggöra fritidshemmens mål. En tydlig utmaning som fritidshemmen står inför är möjligheten att anställa behörig personal. I den kommunala verksamheten ser man därför över möjligheterna att kompetensutveckla internt för att kunna lösa uppdraget.

Gymnasieskola

Det totala elevantalet ökade under 2016. Antal elever var i snitt 7 168 vilket är 140 fler än 2016. Utgångspunkten är att alla elever ska nå gymnasieexamen. Andel elever som slutför sin utbildning inom tre år var större 2017 jämfört med tidigare år. Generellt gäller att andelen elever med examen ökat bland eleverna inom yrkesprogrammen men minskat inom de högskoleförberedande programmen.

Elevernas uppfattning om likabehandling och delaktighet följs årligen upp i enkät i åk 2. Andelen positiva svar om likabehandling låg som förra året på 73 procent. När det gäller delaktighet höjdes andelen positiva svar något från 67 procent till 69 procent. Skillnaderna mellan hur kvinnor och män svarar på frågorna är små men i årets enkät fanns också ”annat” som svarsalternativ vad gäller könstillhörighet. Den gruppen är antalsmässigt liten men andelen positiva svar var signifikant lägre och det blir viktigt att följa utvecklingen över tid vad gäller hur denna grupp uppfattar den rådande skolkulturen.

Vid Skolinspektionens tillsyn gavs ett föreläggande om brister i hur anmälningar om kränkande behandling sker från skolor till förvaltningsnivå. En översyn av dessa rutiner har gjorts och anmälningar följs nu upp månadsvis.

Särskola

I genomsnitt har 190 folkbokförda elever i Uppsala kommun gått i grundsärskola. Under hösten har antal elever ökat på grund av att fler elever började årskurs 1 än de som slutade årskurs 9. Den fortsatta utvecklingen av antalet elever i grundsärskolan kommer att följas för att bedöma om ökningen 2017 var tillfällig eller en bestående trend. Gymnasiesärskolan har, till skillnad från grundsärskola, något färre elever än 2016. Årssnittet för 2017 är 94 folkbokförda elever.

Verksamheten i grund- och gymnasiesärskola följs från och med 2016 upp genom frågor till samtliga elever. Under 2016 och 2017 deltog enbart kommunala skolor. Det samlade resultatet visar att eleverna är nöjda med sin skolgång och för grundsärskolan har andelen positiva svar ökat. Inom grundsärskolan har andelen som svarat positivt ökat inom alla områden. Ökningen är särskilt stor inom det område med lägst andel positiva svar: i vilken utsträckning eleverna känner till vad som krävs för att nå kunskapsmålen. Gymnasiesärskolans elever svarade mindre positivt på samtliga frågor utom gällande att veta vad som krävs för att nå målen. Där syns inte heller samma positiva utveckling men antalet svar är så pass litet att det är svårt att dra långtgående slutsatser av resultaten.

Vid Skolinspektionens tillsyn gavs föreläggande om brister i äldre utredningar om placering i särskola. Dessa utredningar har under hösten kompletterats. Skolinspektionen påtalade också brister i det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå både när det gäller grundsärskola och gymnasiesärskola. Kvalitetsarbetet för dessa skolformer kommer att utvecklas under 2018.

Framtida utmaningar

Likvärdigheten är nämndens största utmaning. Det handlar inte bara om att alla ska få det stöd de behöver för att nå grundläggande nivå. Verksamheter ska också utformas så att alla utmanas i sitt lärande för att nå sin fulla potential oavsett vilken skola man går i. Det mest utmanande uppdraget avser utbildningen för de elever som kommit till Sverige i tonåren och som därför har mycket kortare tid för att nå målen. Under våren 2018 kommer särskilt fokus att läggas på arbetet för att de elever som enbart saknar ett eller ett fåtal godkända betyg ska klara gymnasiebehörigheten.

Enligt den beslutade lokalstrategiska planen behövs 4 000 fler platser i grundskolan och 2 000 fler platser i förskolan fram till år 2021. Enligt lokalförsörjningsplanen finns stora renoveringsbehov 2016-2020, vilket i sin tur medför behov av evakueringslokaler. Ett ökat elevantal har hittills i stor utsträckning lösts genom förtätning i befintliga lokaler, men det kommer framöver inte att vara möjligt. Till skillnad från förskola och gymnasieskola togs det ökade antalet elever i grundskolan 2017 till största del emot i den kommunalt drivna verksamheten. Byggandet och lokalnyttjandet behöver matchas rätt med barn- och elevtalsutvecklingen för att undvika lokalbrist eller tomställda lokaler. Alla parter som deltar i plan- och byggprocesser behöver arbeta gemensamt för att hålla lokalkostnad per barn och elev nere.

Utmaningen med kompetensförsörjning är störst inom förskolan, både vad gäller vikariebehov vid hög sjukfrånvaro och möjligheten att rekrytera förskollärare och barnskötare. Det är också svårt att kunna rekrytera fritidspedagoger. Under 2018 kommer arbetet att fortsätta med att genomföra de åtgärder som anges i planen för strategisk kompetensförsörjning.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden är kommunens arbetslöshetsnämnd och ansvarar för arbetsfrämjande och kompetenshöjande vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser samt feriearbete. Ansvaret omfattar ekonomiskt bistånd, ansvar för kommunens mottagande av nyanlända, stöd till föreningar bildade på etnisk grund samt utvecklingsmedel för ökad inkludering. Nämnden ansvarar även för konsumentrådgivning samt budget- och skuldrådgivning.

Viktiga händelser under året

Kommunen klarade 2017 uppdraget att ta emot samtliga 561 anvisade personer enligt bosättningslagen och lyckades erbjuda samtliga bostad.

I början på året införde nämnden möjligheten att ansöka om ekonomiskt bistånd genom ett digitalt formulär på kommunens hemsida. I december använde drygt 62 procent denna e-tjänst för att ansöka om ekonomiskt bistånd.

Kommunen har sedan juni 2017 gjort en stor satsning på extratjänster. Extratjänster ger bland annat möjlighet att förebygga eller bryta försörjningsstödsberoende samt bidra till kompetensförsörjning. Målsättningen på 200 extratjänster 2017 uppnåddes.

Arbetsmarknadsrådet har antagit en lokal överenskommelsen mellan Arbetsförmedlingen och kommunen om samverkan med fokus på rekryteringsbehov, lokal utveckling och fler personer i arbete.

Arbetsmarknadsnämnden har ingått i idéburna offentliga partnerskap med organisationerna Tjejers rätt i samhället och Röda Korset. Nämnden har även förlängt partnerskapet med NybyVision.

Måluppfyllelse

Av de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019 bidrar nämnden helt till att uppfylla sex mål och bidrar i hög grad till tre mål. Nämnden blev färdig med 23 av 30 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Av resterande sju uppdrag är sex påbörjade enligt plan, medan ett är avvaktande.

Nämnden har lyckats erbjuda en majoritet av de nyanlända flyktingar lägenheter, även om vissa lägenheter har varit med korttidskontrakt. Utifrån den bostadssituation som råder är detta ett bra resultat. Nämnden har tillsammans med Uppsala universitet startat en möjlighet för nyanlända att läsa naturvetenskapliga och tekniska ämnen och samtidigt få möjlighet till bostad via Studentstaden. Nämnden deltar även i utvecklingsarbeten för att få fler nyanlända i arbete på kortare tid och för att utveckla samhällsorienteringen.

Rekordmånga unga har erbjudits och haft feriearbete 2017 genom nämndens stöd. Särskilt fokus har legat på ungdomar i familjer med försörjningsstöd. Multikompetenta team har arbetat med bland annat förebyggande insatser gentemot ungdomar och barn som finns i familjer med långvarigt försörjningsstöd.

Nämndens målgrupper har ofta behov av insatser från flera verksamheter och nämnden har därför deltagit i flera samverkansforum under året, exempelvis arbetsmarknadsrådet, ledningsgruppen psykisk hälsa och missbruk, den politiska styrgruppen för närvårdssamverkan, styrgruppen för bättre brukarinflytande och ”Forum för långsiktig samverkan”.

Under 2017 har en struktur utformats för att fånga upp och ta tillvara medarbetarnas idéer som underlättar för innovationer i den egna verksamheten samt bidrar till verksamhetsutveckling, en idésluss. Denna Idésluss öppnades den 2 oktober och sedan starten har ett 40-tal idéer inkommit. Pilotverksamheten utvärderas för ställningstagande till implementering.

ARBETSMARKNADSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**636,8**	**635,0**	**1,8**	**21,3**
Politisk verksamhet	1,8	1,3	0,5	-0,1
Infrastruktur, skydd m.m.	5,2	5,0	0,1	0,0
Fritid och kultur	1,8	1,4	0,4	0,2
Kommunal vuxenutbildning	139,1	135,1	4,0	13,7
Ekonomiskt bistånd	328,4	337,5	-9,1	-13,2
Flyktingmottagande	35,4	35,9	-0,6	-5,5
Arbetsmarknadsåtgärder	125,0	118,7	6,3	26,2
Nettoinvestering	4,0	3,9		

[1] Enligt 2016 års organisation

Arbetsmarknadsnämnden redovisar ett överskott på två miljoner kronor. Nämnden har hållit sig inom budgetramen för tilldelat kommunbidrag men det finns avvikelser mot budget per verksamhet. De stora avvikelserna ligger på tre verksamhetsområden där vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser har nettokostnader som är lägre än budget medan ekonomiskt bistånd har nettokostnader som är högre än budget.

Vuxenutbildningen visar ett överskott på fyra miljoner kronor, bland annat på grund av att nya avtal med externa utförare ger lägre kostnader. Utfallet för arbetsmarknadsåtgärder 2017 visar ett överskott på drygt sex miljoner kronor. Överskottet kommer av att satsningen på extratjänster, nästan är helt finansierade från staten, medan de tidigare välfärdsjobben hade en finansieringsgrad på knappt 50 procent. Annat som bidrar till överskottet är extra statliga bidrag för feriearbeten, lägre personalkostnader, ökade försäljningsintäkter samt åtgärder för ekonomi i balans. Nettokostnaderna för ekonomiskt bistånd överskrider budgeten för 2017 med nio miljoner kronor. Underskottet beror främst på ett ökat antal sökande samt ökade boendekostnader.

Totalt driver eller deltar förvaltningen i tolv externt finansierade projekt. Förvaltningens externa projektintäkter har ökat från 6,5 miljoner kronor 2016 till 18,2 miljoner kronor 2017.

Utvecklingen inom nämndens ansvarsområden

Arbetsmarknadsverksamhet

Kostnaden för kommunal arbetsmarknadsverksamhet per invånare är något lägre i Uppsala jämfört med andra kommuner inom R9-nätverket. Samtidigt är det vanligare i Uppsala än i alla andra R9-kommuner att deltagare som har avslutat kommunens arbetsmarknadsverksamhet har börjat arbeta eller studera. Det beror delvis på att arbetslösheten i Uppsala är bland de lägsta av de större städerna i Sverige och klart lägre än i många av R9-kommunerna. Andra förklaringar hänger samman med ett utökat samarbete med det privata näringslivet, anpassade arbetsmarknadsinsatser samt att ekonomiskt bistånd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsverksamhet ligger under samma nämnd och har ett nära samarbete. I Uppsala har andelen som avslutar från arbetsmarknadsverksamhet på grund av arbete eller studier legat på 40 procent eller högre de senaste sju åren. Det är fler kvinnor än män som påbörjar en utbildning efter att ha haft en arbetsmarknadsinsats via kommunen. För män tenderar studier att vara mer eftertraktat i tider med högre arbetslöshet.

Ekonomiskt bistånd

Uppsala har under en längre period haft en lägre andel invånare som någon gång under året fått ekonomiskt bistånd jämfört med R9-kommunerna. Även kostnaderna för ekonomiskt bistånd per invånare är lägre i Uppsala. Samtidigt går det att se att andelen ökar i Uppsala, medan den minskar i jämförbara kommuner. I Uppsala beror ökningen främst på en ökning av nyanlända och att fler unga vuxna beviljas ekonomiskt bistånd. Kommunen behöver ofta gå in med ekonomiskt bistånd redan under den första tiden i Sverige, trots att staten har ansvar under etableringstiden. Anledningen är att det är vanligt att etableringsersättningen till nyanlända inte täcker deras kostnader för exempelvis boende i Uppsala.

Trots att kostnaden för ekonomiskt bistånd per invånare är låg, så är kostnaden per biståndshushåll hög jämfört med R9-kommunerna. Uppsala har bland de högsta hyreskostnaderna per kvadratmeter i allmännyttan jämfört med andra kommuner, vilket bidrar till att det är dyrare att bo i storstäder. Höga kostnader gör det svårare att nå en egen försörjning genom deltidsarbete, arbetslöshetsersättning eller etableringsersättning. Detta förklarar till viss del varför en stor andel av de som uppbär ekonomiskt bistånd i Uppsala får det under en längre period. En annan förklaring är att en stor andel får långvarigt ekonomiskt bistånd på grund av ohälsa och att personerna saknar annan ersättning. Rehabiliteringstiderna är långa och kommunen är beroende av andra parter för att få personer med ohälsa i rätt försörjning.

Mottagandet av nyanlända

När det gäller bostäder för nyanlända finns stor utvecklingspotential kopplat till målet om att segregationen ska minska i Uppsala kommun. Många av de bostäder som har gjorts tillgängliga för anvisade nyanlända finns i redan socioekonomiskt utsatta områden, liksom flera projekt som planeras inför nästa år. I dessa områden bor redan en hög andel utrikesfödda, arbetslösheten är högre och inkomst och hälsotal lägre. Detta är något som nämnden har för avsikt att motverka inför nästa års mottagande av nyanlända. Målet är att nyanlända ska kunna erbjudas bostad i många olika områden i Uppsala, både i staden och i kransorterna.

Under hösten 2017 var antalet elever i svenska för invandrare rekordstort med ungefär 50 procent fler elever än för 2016 och 2015.

Vuxenutbildning

De generösa antagningsreglerna i Uppsala ger möjlighet för fler elever att utbilda sig i ett yrke. Antalet elever på yrkesutbildningar i Uppsala har vuxit kraftigt på senare tid. Även antalet lärlingsplatser har utökats i kommunen med flera branscher. Inom vårdutbildningarna har en inriktning mot äldreomsorg tillkommit och en vårdbiträdesutbildning startat.

Konsument Uppsala

För budget- och skuldrådgivning har ökningar skett av antalet ärenden, nybesök och ansökningar om skuldsaneringar. I faktiska siffror ökade antalet inkomna ärenden med 19 procent under 2017 och uppgick till 743 stycken 2017. Antalet ansökningar om skuldsanering står för den största ökningen med 28 procent och uppgick 2017 till 252 stycken. Den nya lagen kring skuldsanering är en förklaring till att antalet ansökningar har ökat.

Framtida utmaningar

Arbetslösheten i Uppsala är låg men fler av de som är arbetslösa i kommunen tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden. Nämnden behöver på ett effektivare sätt anpassa sin verksamhet och samverka med andra aktörer för att möta upp de arbetslösas komplexa behov. Det handlar främst om personer med endast förgymnasial utbildning, utomeuropeiskt födda och personer som har en funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa som medför nedsatt arbetsförmåga. Samverkan inom kommunen är viktigt, inte minst när det gäller ungdomar som varken arbetar eller studerar (UVAS) och nyanlända ungdomar som är i behov av att gå klart sin gymnasieutbildning. Kommunen har satt som mål att nå 500 beslutade extratjänster under 2018. Det krävs inte bara resurser för att nå målet utan engagemang av kommunen som helhet samt ett bra samarbete med Arbetsförmedlingen.

Etableringsersättningen för många nyanlända som kom i samband och efter flyktingkrisen 2015 kommer att upphöra framöver i takt med att etableringsperioden är genomförd. Det kommer öka kostnaderna för nämnden och behovet av stöd i form av utbildning och arbetsmarknadsinsatser kommer att öka. Många av de nyanlända som anvisats enligt bosättningslagen bor i tidsbegränsade kontrakt som upphör under 2018. Det blir en utmaning att hantera deras fortsatta bostadssituation.

Under hösten 2017 har en ökad andel sökande, som ursprungligen kommit till Sverige som ensamkommande barn, ansökt om ekonomiskt bistånd. I och med att fler ensamkommande barn blir myndiga eller uppskrivna i ålder blir fler tvungna att försörja sig på ekonomiskt bistånd.

Nämnden behöver i större utsträckning bidra till tidigt stöd för nyanlända för att bidra till en snabb etablering, utan att frånta Arbetsförmedlingen dess samordnande roll under etableringsperioden. Nämnden ska kunna erbjuda anpassat stöd av hög kvalitet, även till personer som mer eller mindre saknar kunskaper i det svenska språket, så att språket i sig inte är ett hinder för att upprätthålla eller utveckla sin arbetsförmåga.

Det stora antalet elever i svenska för invandrare (SFI) innebär flera utmaningar. En central fråga är att kunna erbjuda lämpliga studievägar och studieformer, men också att skaffa lokaler och rekrytera lärare. Kommuner och utbildningsanordnare konkurrerar med varandra om legitimerade lärare och många lärare inom extern regi har inte lärarlegitimation för SFI.

Kulturnämnden

Kulturnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamhet. Nämnden fördelar stipendier, bidrag och annat stöd till kulturliv, kulturevenemang, folkbildning, nationella minoriteter och ansvarar för folkbiblioteksverksamhet, kommunens museer och kulturscener, konstnärliga gestaltningsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Nämnden stödjer ungdomars egna initiativ och ansvarar för fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet, övrig fritidsverksamhet för barn och unga samt kultur- och musikskola. Kulturmiljö- och kulturarvsfrågor samt stöd till bygdegårdar ingår också i nämndens ansvarsområde.

Viktiga händelser under året

Under året har nämnden arbetat med att ta fram en strategisk infrastrukturplan för kultur- och fritidsverksamhet i Uppsala kommun och ett kulturpolitiskt program för Uppsala kommun.

Kommunfullmäktige beslutade i november 2017 om en uppräkning av investeringsmedel för offentlig konst. Det är en viktig markering för konstens och kulturens betydelse i stads- och landsbygdsutveckling och förtydligandet av den så kallade enprocentsregelns tillämpning innebär att offentlig konst blir en självklar del i Uppsalas växande och utveckling.

Den första maj avslutades samarbetet mellan Uppsala kommun och Uppsala universitet kring den delade utställningsverksamheten inom Uppsala konstmuseum. Med hjälp av tillskjutna resurser kunde kommunen ta över de lokaler som universitetet använt och Uppsala konstmuseum kunde fortsätta med publik verksamhet i samma utsträckning som tidigare.

Under hösten har Uppsala kommun öppnat sitt första meröppna bibliotek vilket innebär att invånarna i Vattholma fått ökad tillgänglighet till biblioteket som efter öppnande är tillgängligt 71 timmar per vecka, varav 10 med bibliotekspersonal.

Allaktivitetshuset *Allis* startade under året. *Allis* har idag samverkan med tjugo olika föreningar och verksamheten besöks av flera åldrar. Nämnden har även startat en ny fritidsklubb under året som placerats i *Allis* lokaler.

Uppsala kommun blev utsedd att vara värd för den nationella samordningen för fristäder. Samordnaren har arbetat nationellt med Uppsala som bas och har varit kontaktperson för fristäder och intresserade parter och väglett vid frågor rörande fristadsnätverket och fristadskonstnärer i Sverige.

Måluppfyllelse

Nämnden har i hög grad bidragit till de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019. Nämnden blev färdig med 13 av 36 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Övriga 23 uppdrag löper på enligt plan.

Nämnden har genomfört flera insatser riktade mot barn och unga. Under 2017 har nämnden exempelvis etablerat ett nytt stöd till barn och ungas kulturutövande samt nylanserat ett stöd för barns och ungas egna initiativ. Nämndens arbete med att införa nya rutiner för arrangörsstödet har, tillsammans med en utökad budget, fått ett mycket positivt mottagande och resulterat i att antalet barn och unga som fått se teater ökat med närmare 150 procent, från

6 775 barn år 2016 till 16 883 barn år 2017. Under 2017 har kulturskolan utökat den uppsökande verksamheten och elva skolor har besökts med olika musik- och teaterprogram. Nämnden har arbetat med att ta fram en modell för en kulturgaranti för barn och unga. Arbetet med att formulera en samsyn kring målsättningen har medfört en viss försening av processen med framtagande av en modell för kulturgaranti.

Det ökade antalet asylsökande och nyanlända har inneburit ett särskilt fokus på stöd till personer med annat modersmål än svenska. Bibliotek Uppsala har stärkt tillgången till medier på lätt svenska och på utländska språk samt genomfört olika aktiviteter som särskilt vänder sig till människor med annat modersmål än svenska. Nämnden har även förstärkt språkkompetensen inom verksamheten genom att anställa personal med ett annat modersmål än svenska. Nämnden har under 2017 skapat möjligheter för möten mellan nyanlända och uppsalabor (Låna en uppsalabo), låtit ensamkommande ungdomar läsa sagor för barn och anordnat körkortsteori på lätt svenska. Under 2017 har Bibliotek Uppsala samarbetat med SFI-verksamheter med målet att alla SFI-elever vid minst ett tillfälle under terminen ska ha besökt sitt närmaste bibliotek och fått en visning. Fritidsverksamheten har fått förstärkt bemanning vid enheter med många asylsökande och information på andra språk än svenska har tagits fram.

Nämnden har haft en betydande kulturverksamhet i stadsdelarna under året. Förutom verksamheter som nämnden ger stöd till och verksamheter i egen regi har Reginateatern anordnat en Open-mik poesikväll i Gottsunda som del av projektet *Regina på väg*. Nämnden har arrangerat stadsdelsdagar och kulturcentra höll öppet över julhelgen. Det är tredje året som det genomförts alternativa jular i samarbete med det lokala föreningslivet i kommunens kulturcentrum. Det har kommit över 400 besökare, vilket visar att nämndens satsning fyller ett behov och nämnden avser att fortsätta bedriva och utveckla denna verksamhet.

Nämnden har ökat sin närvaro vid Sävja kulturcentrum och har också förstärkt det lokala samarbetet kring trygghet med polis, socialtjänst, skola och civila samhället. Ett område där nämnden inte har lyckats enligt plan är uppdraget att skapa ett kulturcentrum i Gränby. Dialogen med utbildningsnämnden har pågått under året men det har varit svårt att få tillgång till lämpliga lokaler i Gränby för att kunna skapa ett kulturcentrum i området.

KULTURNÄMNDEN **Belopp i miljoner kronor**	**KF-budget nettokostnad**	**Bokslut nettokostnad**	**Resultat**	**Resultat föregående år[1]**
Nämnden totalt	**307,2**	**306,2**	**0,9**	**6,3**
Politisk verksamhet	1,6	1,3	0,2	-0,3
Fritid och kultur	284,8	284,8	0,0	6,0
Öppen fritidsverksamhet	284,8	284,8	0,0	6,0
Nettoinvestering	21,6	12,6		

[1] Enligt 2016 års organisation

Kulturnämnden redovisar ett överskott på ungefär en miljon kronor. Systemledaren visar ett underskott på en halv miljon kronor och egenregi ett överskott på om en och en halv miljon. Förutom kommunbidraget på 307 miljoner kronor fick nämnden en betydande extern finansiering på nästan 16 miljoner kronor. Det gäller framför allt schablonbidrag från

Migrationsverket för etablering av nyanlända, bidrag till bland annat sommarkulprojektet från myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, bidrag för finskt förvaltningsområde och bidrag för ett antal projekt från Statens kulturråd.

I samband med föregående års bokslut gav nämnden förvaltningen i uppdrag att tillsammans med den kommungemensamma ekonomistaben utarbeta rutiner för att ta fram hållbara prognoser och månadsbokslut för att kvalitetssäkra kulturnämndens ekonomihantering. Ett omfattande utvecklingsarbete har skett under året och förvaltningen har fått redskap att arbeta med träffsäkrare prognoser. Prognosen i samband med delårsbokslutet per augusti 2017 pekade mot ett överskott på tre miljoner kronor. Nämnden gav därför kulturförvaltningen i uppdrag att genomföra ytterligare satsningar med utgångspunkt i de målsättningar och prioriteringar som uttrycks i nämndens verksamhetsplan. Under perioden oktober-december har nämnden på så sätt aktiverat två miljoner kronor av det prognosticerade överskottet.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Medborgarundersökningen och Uppsalaenkäten visar att Uppsalas invånare är relativt nöjda med kulturutbudet. Utifrån Uppsalaenkäten går det att se en utvecklingspotential inom området dans, både vad gäller eget utövande av motionsdans samt professionellt utbud av dansföreställningar. Det finns en större efterfrågan på danslokaler och scener i kommunen än vad som kan erbjudas i dagsläget. Frågan om tillgången till scener och lokaler för dans kommer därför att uppmärksammas i både den strategiska planen för infrastruktur inom fritid och kulturområdet samt i det kulturpolitiska programmet som tas fram under 2018.

Under 2017 har Bibliotek Uppsala haft fler aktiviteter riktad till barn och ungdomar än någonsin. Uppsala kommun har flest aktiviteter på biblioteken riktade till barn av alla jämförbara folkbibliotek i Sverige. Cirka hälften av Bibliotek Uppsalas totala medieinköp är medier för barn och unga. När det gäller aktiviteter riktade till vuxna har Bibliotek Uppsalas aktiviteter nått över 12 000 deltagare vilket är nästan dubbelt så många som under 2016. Lånen av e-böcker fortsätter att öka och ökningen är större än vad den är i andra jämförbara kommuner. Kostnaden för ett e-lån ligger strax under 30 kronor, vilket är en låg kostnad för ett lån. Nedladdningen av talböcker ökar också, vilket är mycket positivt eftersom det betyder att fler personer med behov av att låna talböcker har hittat till tjänsten och väljer att använda den. Uppsala har ett stort utbud av uppsökande biblioteksservice jämfört med liknande kommuner. Bland annat har biblioteksbussarna en mycket högre turtäthet och besöker fler platser än i jämförbara kommuner. Uppsala kommun har biblioteksverksamhet i hela kommunen och tar hänsyn till att Uppsala är en kommun med en stor landsbygd.

I Uppsala nås många barn i åldern 10-12 år av väl utvecklad fritidsklubbsverksamhet. Uppsala har ett systematiskt kvalitetsarbete och är certifierad enligt Investors in People-guld. Verksamheten ligger i framkant när det gäller normkritiskt arbete, arbete med nyanlända och samverkan med andra organisationer. Allaktivitetshuset *Allis* skiljer sig från andra allaktivitetshus genom att verksamheten leds av heltidsanställda aktivitetsledare och pedagoger.

Framtida utmaningar

Under kommande år kommer antalet barn i åldrarna 10-12 år att öka med 2,1 procent och åldrarna mellan 13-19 år ökar med 4,2 procent. Nya bostadsområden växer fram och det finns många nyanlända barn och ungdomar som besöker fritidsverksamheten. Att nå underrepresenterade grupper såsom flickor, HBTQ-personer och funktionshindrade blir fortsatta utmaningar. Jämställdhet, samverkan och barn och ungas egenorganisering blir avgörande frågor för att utveckla verksamheten. Samverkan med andra verksamheter, organisationer och föreningar är viktiga framgångsfaktorer.

Nämnden ser att det finns ett stort behov av verksamhet i direkt anslutning till skoldagens slut. Fritidsklubbar kommer fortsätta att utvecklas i anslutning till skolor och kommer att utgöra en viktig del i ett främjande samhällsbygge. Fritidsgårdarna kommer att göras mer tillgängliga direkt efter skoldagens slut och få mer anpassade lokaler. Med den besöksutveckling som *Allis* har kommer det snart att vara så fullt på ytorna under vissa tider att nämnden behöver se över tillgänglighet, säkerhet och bemanning.

I takt med att Uppsala växer kommer behoven av infrastrukturinvesteringar för kultur och fritid att öka och vara kostnadsdrivande. När kapitalkostnaderna ökar kommer även kulturnämndens nettokostnadsutveckling att öka. De utökade investeringsmedlen för offentlig konst kommer att kräva mer driftsmedel, dels för personella resurser och dels för reparationer och underhåll. Samtidigt vill nämnden bredda intresset för, och öka tillgången till, kultur för Uppsala kommuns invånare. Ekonomisk begränsade resurser kommer att vara en av de större utmaningarna framöver och kräva förmåga att göra prioriteringar.

Den uppsökande biblioteksverksamheten är viktig och uppskattas av användarna. Det finns behov av att ersätta en av de befintliga biblioteksbussarna med en ny. Under 2018 kommer nämnden att fortsätta utvecklingen av så kallade meröppna bibliotek och Björklinge står på tur.

Nämnden kommer att fortsätta bedriva ett utvecklingsarbete i stadsdelarna även om det är en utmaning att erbjuda tillgängliga och öppna mötesplatser för alla åldrar i områden där den sociala oron ökat väsentligt. Nämnden vill skapa en ökad användning av kulturcentra och få fler vuxna som kan bidra till en stabil och trygg verksamhet för alla.

Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för planering och utveckling av bredd- och elitidrott samt fritidsverksamhet. Nämnden löser sitt uppdrag huvudsakligen genom inhyrning och uthyrning av anläggningar samt genom att ha en långsiktig planering för lokalförsörjning avseende idrotts- och fritidsanläggningar. Samverkan sker med föreningar och andra aktörer inom nämndens ansvarsområde som en del i arbetet med att forma och upprätthålla riktlinjer och mål för föreningsstöd inom nämndens ansvarsområde.

Viktiga händelser under året

I juni 2017 flyttades egenregi över till idrotts- och fritidsnämnden. Det har inneburit att verksamheten har kvalitetssäkrats och blivit mer effektiv. Tydliga beställningsrutiner och en reviderad verksamhetsplan har bidragit till att nämnden under året har fått större politisk genomslagskraft i genomförandet.

Nämnden har under året haft stora utmaningar, exempelvis problem med grästillväxt på Studenternas i samband allsvensk premiär i fotboll, Dalkurds flytt till Uppsala och bränder i idrottshallar. Dessa händelser har tagit mycket resurser i anspråk med stor medial uppmärksamhet och stort engagemang bland invånarna.

Under 2017 har Tiunda idrottshall invigts. Hallen är först ut med att vara könsneutral. Under året har även friidrottsarenan tagits i bruk och det första spadtaget för Studenternas IP tagits.

Den 1 juli sjösattes en ny princip för subvention av idrotten som syftar till att minska skillnaden mellan idrott i egna anläggningar och bokningsbara anläggningar.

Översyn av kommunens bokningsservice har genomförts. Detta har bidragit till att vi tillsatt ett projekt för att öka beläggningen i anläggningarna. Projektet kommer att lanseras i mars 2018.

Måluppfyllelse

Av de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019 bidrar nämnden helt till att uppfylla ett mål, i hög grad till att uppfylla fem mål och delvis till att uppfylla två mål. Nämnden har avstått från att arbeta med målet om att Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete. Nämnden blev färdig med 11 av 26 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Nämnden har stoppat två uppdrag och resterande 13 uppdrag löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis utvecklat bidragsystemet för att stödja barn- och ungdomsverksamhet så att det har en stark koppling till barnkonventionen. Nämnden har följt upp hur bidrag fördelas för flickor och pojkar för att skapa en jämställd fördelning. Nämndens verksamheter har deltagit i utbildning kring jämställdhet och HBTQ-frågor och har börjat erbjuda utbildning i normkritiska förhållningssätt till föreningslivet. Vid stora anläggningar har nämnden börjat skapa könsneutrala omklädningsrum och avskärmade duschrum för att öka tryggheten. Nämnden har under året haft flera medborgardialoger och referensgrupper för att lyssna in hur behoven ser ut.

Nämnden har gjort flera saker för att anläggningarna ska användas effektivt, exempelvis samordnat planeringen för att skapa ett samnyttjande mellan idrott-fritid-skola-kultur. Vid Nåntuna/Vilan och Börje elljusspår har belysningen bytts ut mot LED-lampor, vilket leder till längre hållbarhet och lägre elförbrukning.

IDROTTS- OCH FRITIDSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**215,9**	**208,3**	**7,7**	**6,6**
Politisk verksamhet	1,0	0,8	0,2	0,1
Fritid och kultur	214,9	207,4	7,5	6,4
Nettoinvestering	9,3	9,8		

[1] Enligt 2016 års organisation

Nämnden redovisar ett överskott på nära åtta miljoner kronor. Nämndens fick inför 2017 ett kommunbidrag om fem miljoner kronor för kostnader för idrottshallen i Storvreta. Hallen togs inte i drift under 2017 som var planerat. Det förklarar den största delen av avvikelsen mot budget. Resterande överskottet förklaras bland annat av att lägre hyresökningar än beräknat och att flyttkostnader för friidrottsarenan i Gränby var lägre än beräknat. Lägre intäkter för markeringsavgifter har kunnat balanseras med minskade kostnader. Effektivisering har skett inom egen regin då en större flexibilitet och god framförhållning i planering av inköp har inneburit att kostnaderna kunnat hållas nere.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Vuxna invånare i Uppsala är lika nöjda med möjligheterna till fritidsaktiviteter som i jämförbara kommuner. Kvinnor är något mer nöjda än män. Samtidigt deltar flickor i åldern 7-20 år deltar i idrottsföreningar i lägre utsträckning än pojkar. Barn och unga deltar i lägre grad i idrottsföreningar i Uppsala jämfört med genomsnittet för R9-kommunerna. Det går inte att se någon tydlig trend i hur deltagandet har utvecklats de senaste 15 åren, utan deltagandet ligger på ungefär 25 tillfällen per år för flickor och 38 tillfällen per år för pojkar. Med tillfällen menas sammankomster som föreningen får statligt lokalt aktivitetsstöd för.

Kommunen har ökat sin ambitionsnivå under senare år och kostnaderna per invånare för idrotts- och fritidsanläggningar har fördubblats sedan början på 2000-talet. Ökningen är större än för jämförbara kommuner, men Uppsala har ändå lägre kostnader än genomsnittet för R9-kommunerna. Uppsalas kostnader för fritidsverksamhet, exempelvis stöd till fritidsföreningar, är däremot lika stort som för genomsnittet för R9-kommunerna.

Nämnden håller på att utveckla nyckeltal för att beskriva behovet av ytor och anläggningar och kvalitet i fysisk planering.

Framtida utmaningar

Uppdraget för idrott och fritid är komplext på grund av att flera nämnder, förvaltningar, kommunala bolag och externa intressenter såsom förenings- och näringsliv delar på ansvaret för fritidsbegreppet och invånarnas folkhälsa. För att utvecklingen ska fortsätta inom området idrott och fritid behövs ett helhetsperspektiv.

För att öka helhetsperspektivet arbetar förvaltningen för att i ett tidigt skede vara med i utvecklingen av samhällsplaneringen för att säkerställa markyta för fritidsaktiviteter. Samarbetet med andra nämnder och förvaltningar kommer under kommande år att öka, dels för att maximera användningen av anläggningar och dels för att möjliggöra multifunktionell markanvändning.

Nämnden kommer att arbeta med frågan om granulat på konstgräsplaner och med återanvändning av material.

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av nedsatt fysisk funktionsförmåga. Nämnden arbetar främst utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Viktiga händelser under året

I arbetet med äldrevänlig stad, under vägledning från Världshälsoorganisationen (WHO), har en omfattande dialog genomförts med Uppsalas medborgare över 60 år om hur det är att åldras i Uppsala.

Inom särskilt boende har ytterligare ett boende tillkommit under året. Samtidigt har upphandlad verksamhet minskat i omfattning genom att totalt sju vård- och omsorgsboenden har övergått till kommunal egenregi.

Inom hemtjänsten har antalet brukare ökat markant mellan 2016 och 2017. Den största ökningen har skett i åldersintervallet 65-79 år, cirka 18 procent. En något mindre ökning har skett i åldersinvervallet 80 år och äldre, cirka sju procent.

Under året har nämnden gjort omfattande förberedelser med anledning av förändringar från årsskiftet 2017/2018 i betalningsansvarslagen och det nya regelverket kring samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. I ökad omfattning förväntas äldre att skrivas ut direkt till hemmet.

Under året har fokus inom äldrenämnden i hög grad legat på att utveckla en ny förvaltningsorganisation, med integrerade former för samverkan mellan systemledning och egenregiverksamhet. Samtidigt har betydande utmaningar funnits, både inom systemledning och inom egenregiverksamhet, vad gäller bemanning. Den tidigare förvaltningsdirektören har slutat och ny direktör tillträtt. Även på andra strategiska befattningar har det varit viss omsättning av personal.

Måluppfyllelse

Nämnden har bidragit till måluppfyllelse för sju av kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. Av dessa sju har nämnden helt uppfyllt två av målen, medan tre är i hög grad uppfyllda och två delvis uppfyllda. Nämnden har inte uppfyllt målet om hållbar ekonomi med tanke på det negativa ekonomiska bokslutet. Nämnden har heller inte uppfyllt målet om utbildning, eftersom den avstått från att arbeta med detta mål. Nämnden blev färdig med 15 av 30 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Av övriga 15 uppdrag är det tre som är stoppade på grund av att de inte rör nämndens verksamhet och nio som är försenade eller inte påbörjade. Resterande tre löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis involverat 2 500 invånare över 60 år i olika former av dialoger i arbetet med äldrevänlig stad. Det motsvarar ungefär var tjugonde person i Uppsalas befolkning över 60 år. Resultatet ligger till grund för framtagandet av en handlingsplan under 2018.

Inom myndighetsutövningen har arbetet fortsatt med att utveckla och säkra handläggningsrutinerna genom IBIC (Individens behov i centrum). Insatser har också gjorts för att utveckla en ökad mobilitet och effektivitet. Ett uppskattat initiativ inom egenregin gäller att återkommande erbjuda en cykeltur med volontärer för äldre boende i vård- och omsorgsboende (”Cykling utan ålder”).

Nämnden har genomfört omfattande insatser inom egenregin åt att införa heltid som norm och lagt kraft på bemanning och ledarskap i den nya integrerade förvaltningen.

Ett målområde där nämnden varit mindre framgångsrik rör de miljömål som finns kring ökad återanvändning, ökad energieffektivitet och ökad användning av ekologiska råvaror. Det gäller både egenregi och externa utförare. Svårigheter har funnits i arbetet med omställning av fordonsparken och att få med det ekologiska hållbarhetsperspektivet i upphandlingar. En strategisk plan har ännu inte tagits fram för att växla till närodlade råvaror och ekologisk mat i kommunens verksamhet.

ÄLDRENÄMNDEN **Belopp i miljoner kronor**	**KF-budget nettokostnad**	**Bokslut nettokostnad**	**Resultat**	**Resultat föregående år[1]**
Nämnden totalt	**1 693,8**	**1 761,2**	**-67,3**	**30,4**
Politisk verksamhet	1,3	0,9	0,4	0,1
Vård och omsorg om äldre	1 692,5	1 760,2	-67,7	30,3
varav öppna insatser	54,2	59,9	-5,7	15,6
varav insatser enligt SoL och HSL	1 638,3	1 701,0	-62,7	14,6
Nettoinvestering	14,1	3,1		

[1] Enligt 2016 års organisation

För 2017 redovisar nämnden ett underskott på 67 miljoner kronor. Arbete pågår i hög utsträckning för att försöka sänka kostnaderna och samtidigt öka intäkterna till nämnden. Även om det skett effektiviseringar inom flera områden under 2017 har de effektiviseringskrav som fanns för nämnden 2017 inte infriats. Ett område där det uppstått markant ökade kostnader under 2017 är hemsjukvården enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Utvecklingen inom nämndens ansvarsområden

Jämfört med genomsnittet för kommuner som liknar Uppsala utifrån ett äldreperspektiv är det en lägre andel av den äldre befolkningen i Uppsala som har bistånd form av vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Andelarna har dessutom successivt minskat under senare år förutom särskilt boende under det senaste året. Skillnaderna jämfört med liknande kommuner har också ökat. Om detta beror på vitalare äldre, mindre efterfrågan från äldre, skillnader i myndighetsutövning eller en blandning av dessa faktorer är oklart.

Uppsalas kostnader för äldreomsorgen har successivt närmat sig de statistiskt förväntade. Inom det särskilda boendet har kostnaderna per brukare sedan länge legat lågt jämfört med liknande kommuner. De senast kända uppgifterna bryter dock mot den trenden, eftersom Uppsalas kostnader då var högre. Inom hemtjänsten har kostnaderna per brukare över tid istället legat något högre vid jämförelse med andra liknande kommuner, men skillnaderna har

minskat över tid. De senast kända uppgifterna visar att Uppsala har lägre kostnader per brukare än liknande kommuner.

De helhetsomdömen som ges om äldreomsorgen i Socialstyrelsens brukarundersökning ligger över tid något lägre än genomsnittet för liknande kommuner. Skillnaderna är dock små och vad som förklarar skillnaderna är oklart. Gemensamt för samtliga kommuner är dock att en överväldigande majoritet av de svarande uppger att de är ganska eller mycket nöjda med äldreomsorgen.

När det gäller de uppgifter som verksamheterna lämnat till Socialstyrelsen om förekomsten av aktuell genomförandeplan, har Uppsala som regel legat strax under genomsnittet för liknande kommuner inom hemtjänsten. Inom särskilt boende har motsvarande andel istället legat över eller mycket över genomsnittet för liknande kommuner. Gemensamt för både hemtjänst och särskilt boende är dock att det för en majoritet av brukarna uppges att de har en aktuell genomförandeplan, inom boendet gäller det nästan samtliga.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Volymer					
Invånare 65 år och äldre i särskilt boende	4,4	4,3	4,2	4,2	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner	-0,4	-0,9	-0,5	-0,6	-
Invånare 65 år och med hemtjänst i ordinärt boende	6,8	6,8	6,7	6,9	
Avvikelse jämfört med liknande kommuner	-0,9	-0,8	-1,0	-1,4	-
Kostnader					
Hemtjänst: Kostnad per brukare/kr	234 744	254 476	260 438	238 441	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner *	13 197	13 979	9 663	-4 568	-
Särskilt boende: Kostnad brukare/kr	661 182	676 999	679 953	740 889	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner *	-51 699	20 395	-136 301	26 050	-
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%) **	10,6	10,6	7,1	5,2	-
Avvikelse jämfört med liknande kommuner *	9,9	7,8	3,2	4,6	-
Omdömen ***					
Hemtjänst andel ganska/mkt nöjda	86	87	86	88	86
Avvikelse jämfört med liknande kommuner	-4	-3	-5	-3	-4
Särskilt boende andel ganska/mkt nöjda	81	80	78	80	81
Avvikelse jämfört med liknande kommuner	-3	-2	-5	-3	-2
Genomförande ****					
Hemtjänst: Andel med aktuell genomförandeplan	-	83	91	80	79
Avvikelse jämfört med liknande kommuner	-	-2	7	-1	-2
Boende: Andel med aktuell genomförandeplan	-	93	100	97	95
Avvikelse jämfört med liknande kommuner	-	4	12	3	5

* Plus betyder högre kostnader i Uppsala, minus betyder lägre kostnader i Uppsala jämfört med genomsnittet för liknande kommuner.

** Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för äldreomsorg, kr/inv. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för äldreomsorg i riket, åldersstruktur (andel 65-79 år, 80-89 år och 90+ år i kommunen), civilstånd, ohälsa, andel födda utanför Norden, restider i hemtjänsten samt merkostnader för institutionsboende i glesbygd. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Källa: SKL.

*** Socialstyrelsens brukarundersökning.

**** Detta är ett utvecklingsnyckeltal. Antal personer 65+ i ordinärt boende med hemtjänst respektive boende i särskilt boende med genomförandeplan som inte är äldre än sex månader. Källa: Socialstyrelsen Äldreguiden.

Framtida utmaningar

En kraftig ökning av de äldre åldersgrupperna väntar i Uppsala. Fram till år 2030 förväntas de allra äldsta, personer 80 år och äldre, att fördubblas. Men även i ett kortare tidsperspektiv sker successivt kraftiga ökningar. Bara fram till 2019 förväntas närmare 1 200 personer träda in i 80-årsåldern. I denna åldersgrupp har för närvarande omkring var tredje någon form av insats och de utgör omkring 75-80 procent av brukarna inom kommunens äldreomsorg.

I en prognos från Sveriges kommuner och landsting förväntas ökningen av antalet äldre leda till att insatserna behöver öka med närmare 20 procent inom de närmaste fem åren. I kostnader för äldreomsorgen motsvarar det en ökning från nuvarande cirka 1,7 miljarder till cirka 2,1 miljarder år 2020. Detta kan aktualisera omprioriteringar inom kommunen.

För att möta det ökade antalet äldre är det av stor strategisk betydelse att försöka dra nytta av allt som påverkar möjligheterna för äldre att leva ett hälsosamt, oberoende liv. Här är initiativet att verka för en äldrevänlig stad viktigt, inte minst möjligheten att skapa ett partnerskap med andra samhällsaktörer. Mycket av det som påverkar äldres hälsa och oberoende ligger utanför det som kommunen fullt ut kan påverka. Men även inom äldreomsorgen kommer det att behövas flera åtgärder för att möta de ökade behoven. Hit hör exempelvis

- ökade insatser kring personalrekrytering och kompetensförsörjning,
- ökad användning av digitalisering, välfärdsteknik och nya tjänstekoncept,
- anpassningar av policyer och riktlinjer, samt (inte minst)
- effektiviseringar.

I närtid är det viktigt med det strategiska förbyggande arbetet, men också att stimulera ett ökat utbud på äldrebostäder på den ordinarie bostadsmarknaden i form av trygghetsbostäder och seniorbostäder. Förebyggande och hälsofrämjande insatser kommer fortsatt att vara centrala för att, om möjligt, skjuta omsorgsbehov på framtiden och ge äldre bra möjligheter till hög livskvalitet. Samhällsplaneringen behöver utformas för att öka tillgängligheten. Det handlar inte bara om fysisk tillgänglighet, utan även om tillgång till service och möjligheter till full delaktighet i samhällslivet. Äldrenämnden behöver intensifiera sin medverkan som aktör i samhällsplaneringen.

Omsorgsnämnden

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Viktiga händelser under året

Nämnden har genomfört en rad utvecklings- och förbättringsarbeten under 2017 trots effektiviseringar och ny nämndorganisation. Omsorgsnämnden har under 2017 exempelvis genomfört ett omfattande arbete med fokus på delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Detta ledde till att Uppsala kommun vann tredje pris i utmärkelsen bästa LSS-kommun i landet. Priset delas ut av tidningen Föräldrakraft, webbsajten HejaOlika.se samt ABH Utbildning och Rådgivning.

Ett unikt boende för yngre personer med demens har öppnats. Ytterligare tre bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade har öppnats i januari 2018 med sammanlagt 25 lägenheter.

Omsorgsnämnden har via en överenskommelse mellan Uppsala kommun och Region Uppsala kommit fram till ett gemensamt arbetssätt och ekonomisk reglering gällande barn i behov av egenvård i samband med personlig assistans. Det innebär att barn som har behov av basal hälso- och sjukvård eller egenvård ska få detta tillgodosett i hemmet när de är utskrivningsklara från sjukhus. Kostnaderna för detta ska delas mellan Region Uppsala och Uppsala kommun för de barn som beviljats assistans eller insats enligt socialtjänstlagen. Överenskommelsen gäller i avvaktan på den ändring i lagstiftningen som planeras under 2019.

Tre omsorgspris på 10 000 kronor vardera har inrättats för att öka attraktionskraften och yrkesstoltheten i vård- och omsorgsyrken. Priset ska gå till medarbetare som har bidragit till jämställdhet, delaktighet, god livskvalitet och innovationer.

Måluppfyllelse

Nämnden har i hög grad uppfyllt 3 inriktningsmål och delvis uppfyllt 6 mål. Nämnden blev färdig med sju av 37 av kommunfullmäktiges uppdrag från Mål och budget 2017. Fem uppdrag är försenade eller ännu inte påbörjade. Övriga uppdrag löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis arbetat för att erbjuda personer med funktionsnedsättning samordnade insatser inom hälso- och sjukvård och social omsorg. Samarbete kring detta sker bland annat genom närvårdssamverkan där fem nämnder inom Uppsala kommun ingår tillsammans med Region Uppsala.

Nämnden har på flera sätt förstärkt arbetet med delaktighet för personer med funktionsnedsättning. En delaktighetsmodell har använts för att stödja och öva brukarnas förmåga att uttrycka och formulera sina behov och önskemål tillsammans med andra brukare

som de delar vardagen med. 150 brukare och 26 chefer har deltagit inom kommunens egen regi. Modellen bygger på dialogsamtal som förs i mindre grupper, brukare för sig och personal för sig, innan alla träffas för ett gemensamt samtal. Alla samtal leds av vägledare som inte är personal till brukarna. En brukarenkätundersökning utarbetad av Sveriges kommuner och landsting ha genomförts inom hela daglig verksamhet med cirka 900 deltagare. Generellt var det samlade resultatet för nämnden positivt inom alla kvalitetsområden. Bland annat så svarar 85 procent att de känner sig trygga med all personal och 13 procent att de känner sig trygga med några. Ett brukarombud har rekryterats. Brukarombudet ska arbeta för att stärka inflytandet för kommunens medborgare med funktionsnedsättning genom att tillvarata deras intressen både på såväl individnivå som på kollektiv nivå.

Under året har nämnden arbetat med planering för hållbart boende och lokalförsörjning. Nämnden har exempelvis kommit fram till att behovet av särskilda boendeformer är fortsatt stort. Utifrån att det saknas boenden har nämnden fortfarande ett högt antal ej verkställda beslut, framför allt inom kategorin gruppbostad. Nämnden har också påbörjat en inventering av underhåll av nämndens särskilda boendeformer tillsammans med gatu- och samhällsmiljönämnden.

Nämndens verksamheter kompetensutvecklar sig kring digitalt ledarskap och en samverkan mellan omsorgs-, arbetsmarknads-, social, och äldrenämnderna pågår för att möjliggöra införandet av moderna och effektiva IT-stöd för vård och omsorg. Uppsala kommun deltar i ett innovationsprojekt som handlar om att använda information från olika mätare och sensorer för att avgöra om det finns en avvikelse hos brukare som kräver tillsynsinsats. Tjänster som tas fram inom projektet ska möjliggöra kontinuerlig tillsyn i jämförelse med de punktvisa insatser som omvårdnadspersonal i hemmet kan erbjuda. Detta medför en ökad trygghet för brukare och anhöriga.

Nämnden har samverkat med gatu- och samhällsmiljönämnden och utbildningsnämnden kring samordning av särskild kollektivtrafik. En gemensam upphandling av taxiföretag har påbörjats. I avtal om upphandlade transporter ställs krav på att minst 20 procent av fordonen körs med fossilfria bränslen. Flertalet företag har en högre andel än så. Av nämndens egna 43 fordon är hälften fossilfria och beställningar är gjorda för att byta ut ytterligare 13 fordon som idag körs med fossila drivmedel.

Ett arbete med rekryterings- och personalutvecklingsfrågor har lett till att nämnden har haft färre vakanser av socionomer. Språkstödjande insatser har genomförts för personliga assistenter med utländsk bakgrund. Heltid som norm har införts inom all verksamhet med undantag av personlig assistans där ett införande skulle innebära stora kostnadsökningar för verksamheten.

De flesta av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden är av den karaktären att de inte är möjliga att slutföra på ett år utan är mer långsiktiga. Exempelvis finns det uppdrag om att utveckla de särskilda boendeformerna, arbeta med innovationer och stärka det förebyggande arbetet med sociala investeringar.

OMSORGSNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**1 519,9**	**1 525,4**	**-5,6**	**10,8**
Politisk verksamhet	1,6	1,5	0,1	0,0
Vård och omsorg om äldre (SoL HSL)	121,3	105,9	15,4	0,4
Vård och omsorg om funktionshindrade	1 397,0	1 418,0	-21,1	10,4
varav öppna insatser	28,8	29,4	-0,5	3,6
varav insatser enligt SoL och HSL	357,0	331,9	25,1	-47,6
varav insatser enligt LSS	1 011,2	1 056,8	-45,6	54,4
Nettoinvestering	0,7	0,7		

[1] Enligt 2016 års organisation

Omsorgsnämnden redovisar ett underskott på nära sex miljoner kronor miljoner kronor. Nämndens kostnader har i många år avvikit från de ramar verksamheterna blivit tilldelade av kommunfullmäktige. Nämnden ser svårigheter med att på kort sikt minska kostnaderna inom LSS så att balans nås mot kommunfullmäktiges budget.

Under 2017 har stort fokus legat på att anpassa och samordna verksamheten till den nya förvaltningsorganisationen där verksamheter från den tidigare produktionsstyrelsen och den tidigare omsorgsnämnden fogats samman i en ny organisation. En hel del synergieffekter har börjat märkas av omorganisationen. Exempel på det är en ökad samverkan mellan biståndshandläggning och egen regi samt ett gemensamt arbete för att föra över dyra externa placeringar till egen regi.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Kostnaderna till de externa assistansföretagen har ökat mer än förväntat. De var 23 procent högre 2017 än 2015. I Uppsala är trenden under 2017 att antalet brukare med fler än 400 timmar ökar, medan antalet brukare med färre än 200 timmar minskar. Det är en följd av att kommunen i större utsträckning får ta över ansvaret för de brukare som tidigare fått assistansersättning från Försäkringskassan. Antalet timmar inom personlig assistans ökar även i landets övriga kommuner.

Antalet brukare inom personlig assistans har ökat från 116 i januari 2016 till 134 i december 2017. Gruppen brukare med fler än 400 timmar har ökat med elva personer. Månadskostnaden för en brukare med fler än 400 timmar är minst 103 000 kronor. Varje ny brukare med många timmar kan innebära väsentligt ökade kostnader för nämnden.

När det gäller assistansersättning som Försäkringskassan beviljar, och där kommunen betalar för de 20 första timmarna per vecka, är volymutvecklingen under 2017 den motsatta mot kommunalt beviljad personlig assistans. Mellan januari 2016 och december 2017 har antalet personer med assistansersättning minskat från 338 personer till 314.

Framtida utmaningar

Omsorgsnämndens utmaningar gäller framförallt kostnader för utbyggnad av boenden, ett större ansvar för personlig assistans samt en volymökning av nämndens målgrupper. En

förklaring till en ökande volym är att autismspektrumsdiagnosen har utökats till att gälla fler funktionsnedsättningar. Nämnden ser liksom övriga landet en fortsatt ökning av denna målgrupp. Nämnden möter även allt fler personer med större problem kring social situation, missbruk och psykisk ohälsa. Flexiblare lösningar mellan nämnder, förvaltningar, andra huvudmän och civilsamhället behövs komma till för att möta upp behoven. Det finns stora behov av arbete och sysselsättning för grupperna inom socialpsykiatrin och en gemensam satsning med arbetsmarknadsnämnden skulle behövas för att förbättra den psykiska hälsan och på sikt minska behovet av vård och stöd.

Nämnden behöver skapa nya boenden utifrån nya behov och större volymer, till exempel äldre personer med funktionsnedsättning. Fram till år 2022 kommer nämnden behöva tillskapa totalt 158 lägenheter för bostad med särskild service LSS § 9.9. För att kunna verkställa beslut inom tre månader behöver 31 lägenheter skapas per år under en femårsperiod. För bostad med särskilde service enligt socialtjänstlagen finns dock ett överskott av totalt 18 lägenheter under femårsperioden. Cirka 5-10 personer per år av nämndens målgrupp skulle kunna flytta till det ordinarie bostadsbeståndet om det var möjligt att få förtur på bostadsförmedlingen. På så sätt skulle bostäder frigöras för dem som behöver. För att kunna säkerställa tillgången på boenden för personer med funktionsnedsättning har nämnden gjort en *Plan för hållbart boende* med planläggningen fram till 2022.

Regeringen har tillsatt en utredning för att se över kostnadsutvecklingen inom LSS, framförallt personlig assistans och assistansersättningen. Utredningen ska vara klar under hösten 2018. Lagen om sammanhållen utskrivning från sluten hälso- och sjukvård träder kraft inom socialpsykiatrin 2019. Förberedelser pågår i samverkan med regionen.

Fokus för nämnden de kommande åren kommer att vara att säkerställa kompetensförsörjningen, framförallt inom bristyrken som socionomer, legitimerad personal och chefer.

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg i alla åldrar. Det inkluderar stöd till barn, ungdomar och deras föräldrar, samt stöd till personer med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Nämnden ansvarar också för bostadssociala frågor, mottagande av ensamkommande barn, EU-migranter, familjerättsliga frågor, samordning av arbetet för att motverka våld i nära relation och insatser för den nationella minoriteten romer. Socialnämnden ansvarar även för förebyggande ANDT-arbete.

Viktiga händelser under året

Nämnden har genomfört en rad åtgärder för att förbättra mottagandet av ensamkommande barn och för att möta en lagändring om sänkta ersättningsnivåer. Avtal om konsulentstödd familjehemsvård för ensamkommande barn har förhandlats och fyra stödboenden har öppnat i egen regi. Arbetet med att återsöka statsbidrag för ensamkommande barn har förbättrats.

För att förverkliga statens intentioner med det tillfälliga bidraget till kommunen gällande asylsökande ensamkommande över 18 år betalade nämnden ut ett föreningsbidrag till Uppsala stadsmission för projekt Fadderhem i Uppsala. Projektet verkar för att stötta asylsökande över 18 år att hitta boende i Uppsala och möjliggöra för dessa att bo kvar i kommunen och slutföra sin skolgång.

Nämnden har under året ingått partnerskap med Tjejers rätt i samhället och Röda Korset. Mottagningen mot våld i nära relationer har beviljats ett treårigt verksamhetsbidrag i att säkerställa att Socialstyrelsens föreskrifter om att kommuner bör erbjuda våldsutövare stöd och behandling. Nämnden har initierat och planerat för en kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck inom grundskolan.

En omorganisation där Styrelsen Uppsala vård och omsorgs verksamheter samgår i en gemensam nämndorganisation har medfört en större organisation med ökad flexibilitet och en annan möjlighet till utveckling av ekonomi- och kvalitetsstyrning.

Måluppfyllelse

Av de nio inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019 bidrar nämnden helt till att uppfylla sex mål, i hög grad till att uppfylla två mål och delvis till att uppfylla ett mål. Nämnden blev färdig med fem av 36 uppdrag. Åtta uppdrag är försenade och resterande 23 uppdrag löper på enligt plan.

Nämnden har exempelvis utvecklat områdesarbetet inom kommunen och tillsammans med polisen i Uppsala. Nämnden har även samverkat kring gemensamma insatser vid Resecentrum mot narkotika som lett till att flertalet ungdomar har omhändertagits och fått stöd för att bryta sitt missbruk.

Metodutbildningen Signs of Safety, som borgar för hög delaktighet hos brukare, har implementerats. Även Ungdomsrådet för ensamkommande barn har utvecklats. Det ger barnen och ungdomarna möjlighet att lyfta synpunkter och idéer gällande mottagandet av ensamkommande barn och unga. Från och med mitten av augusti 2017 kan medborgare lämna

synpunkter på socialförvaltningens verksamhet dygnet runt via formulär på webben uppsala.se.

Nämnden har tagit fram en omställningsplan för att anpassa mottagandet av ensamkommande barn utifrån förändrade behov och ny lagstiftning. En aktivitetsplan som utvecklingskommun för romsk inkludering, med fyra delområden, har tagits fram i delaktighet med målgruppen samt berörda nämnder.

Nämnden har arbetat för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare. Medarbetare har involverats för att finna lösningar på utmaningen att rekrytera och behålla socionomer. Andra exempel på åtgärder är ökad samverkan med universitetet, översyn av annonsering och utvecklat samarbete med fackliga parter. I december var alla vakanta tjänster inom avdelningen barn- och ungdom tillsatta.

SOCIALNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**628,1**	**647,0**	**-18,9**	**7,2**
Politisk verksamhet	4,7	5,0	-0,3	-0,1
Missbrukarvård och övrig vård för vuxna	162,6	168,2	-5,6	-9,6
Barn- och ungdomsvård	440,5	456,7	-16,2	-2,7
Familjerätt och familjerådgivning	11,8	17,3	-5,5	-3,3
Flyktingmottagande, ensamkommande barn och unga	8,6	-0,2	8,7	22,9
Nettoinvestering	2,3	0,7		

[1] Enligt 2016 års organisation

Nämndens redovisar ett underskott på 19 miljoner kronor. Det är kostnader för insatser som är den avgörande orsaken till att förvaltningen inte klarar budget i balans. Barn och ungdomsvård redovisar det största underskottet. Barn och ungdomsvården har också haft det största inflödet av ärenden under året. Nämndens omställningsplan för att klara av den sänkta ersättningen från Migrationsverket för ensamkommande barn och unga har fallit väl ut. Individavtal har omförhandlats, externa avtal med vårdgivare har sagts upp och hem för vård eller boende (HVB) har omvandlats till stödboende. Verksamheten för ensamkommande redovisar ett överskott på nära nio miljoner kronor under 2017.

Nämnden har genomfört en rad åtgärder för att skapa en hållbar ekonomi. Nämnden har exempelvis fört över verksamhet i egen regi, utvecklat hemmaplanslösningar för att undvika placeringar och utvecklat ekonomi- och kvalitetsstyrningen. Trots åtgärderna har nämnden inte uppnått en budget i balans och uppnår därmed inte inriktningsmål 1 om hållbar ekonomi.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Nämndens verksamhet för barn- och ungdomsvård har haft hög belastning med ett högt inflöde av ärenden under året. Antalet orosanmälningar ökade med 11 procent. Inom Uppsala har antalet aktualiserade barn och ungdomar ökat sedan 2015, medan det inom R9-nätverket har sjunkit. Antalet vårddygn på HVB har ökat med cirka 13 procent, medan antalet dygn på familje- och jourhem ligger i nivå med 2016. Det totala antalet vårddygn för HVB, jourhem

och familjehem har ökat med 3,3 procent jämfört med 2016. Kostnaderna för Uppsala är lägre än för genomsnittet för R9-kommunerna sedan 2014 efter att ha varit högre under åtminstone 15 år. Utredningstiden har minskat mellan 2016 och 2017 och ligger numera under genomsnittet för R9. Andelen barn och ungdomar som återkommer till socialtjänsten är lika hög i Uppsala som för genomsnittet av R9-kommunerna.

Nämndens verksamhet för missbruksvård för vuxna har trots ett ökat antal ärenden minskat kostnaderna för insatser. Detta beror på ett nära samarbete mellan myndighetsinsatser och öppenvården, vilket gjort att man tillsammans kunnat tillgodose behovet av insatser i mycket högre grad än tidigare. Kostnaderna för missbruksvård för vuxna har legat lägre än genomsnittet för R9-kommunerna under åtminstone 20 år och skillnaderna har ökat under de senaste fem åren. Även för vuxna med missbruksproblem har utredningstiden minskat mellan 2016 och 2017 och ligger numera under genomsnittet för R9. Andelen vuxna med missbruk som återkommer till socialtjänsten är något högre i Uppsala som för genomsnittet av R9-kommunerna.

Antalet ensamkommande barn och unga inom nämndens ansvar har under året minskat med 19 procent till 421 barn och ungdomar. Antalet anvisningar har under året varit 11 stycken. En kategorisering utifrån ungdomens enskilda förutsättningar och behov har genomförts för att kunna erbjuda rätt slags insatser. Flertalet HVB och stödboenden har under året som ett led i detta också ordnat så att ungdomen får eget hushåll med eget ansvar för ekonomi och mathushållning. Detta har fallit väl ut och processen fortgår under 2018.

Framtida utmaningar

Samhällsutvecklingen med ökad polarisering medför risk för social oro, ökat missbruk och kriminalitet och därmed ett ökat åtagande för nämnden. Nämnden behöver uppmärksamma att det svåra ekonomiska läget, särskilt avseende barn och ungdom, kan innebära en risk för bristande kvalitet och rättssäkerhet.

När det uppstår stora förändringar i omvärlden ställer det stora krav på nämnden att möta invånarnas behov. Det finns en brist på boende och lokaler i rätt prisnivå för nämndens målgrupper. Nämnden behöver fortsätta arbetet med att skapa goda arbetsförhållanden för att behålla personal.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden i Uppsala län är en gemensam nämnd för Uppsala, Knivsta, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Nämnden har Uppsala kommun som värdkommun. Från och med januari 2019 kommer även Enköping och Håbo kommun att ingå i den gemensamma nämnden (sistnämnda två kommuner ingår sedan första halvåret 2017 i gemensam förvaltning med övriga nämnda kommuner).

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Tillsynen ska se till att den kommuninvånare som har en ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare ska få det hen har rätt till, både ekonomiskt och rättsligt. Tillsynen utgår från föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och lagen om god man för ensamkommande barn.

Viktiga händelser under året

Sedan januari 2017 tillhör Håbo kommun den gemensamma överförmyndarförvaltningen. Enköpings kommun tillhör den gemensamma överförmyndarförvaltningen sedan maj 2017. Båda kommunerna har kvar sina överförmyndarnämnder mandatperioden ut. Från januari 2019 kommer samtliga kommuner i länet att ingå i den gemensamma överförmyndarnämnden.

Antalet ensamkommande barn har under 2017 minskat kraftigt jämfört med 2015 och 2016. Under 2017 har bara 27 nya ensamkommande barn fått god man. Många ensamkommande barn har blivit myndiga under 2017 och en stor mängd kommer att bli det under 2018, vilket innebär att ett stort antal ärenden kommer att avslutas.

Den 1 juli började ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn att gälla. Det innebär att nämnden endast får en schablonersättning per barn och inte längre har möjlighet att söka ersättning för sina kostnader hos Migrationsverket. Nämnden beslutade därför att sänka ersättningsnivån för gode män till ensamkommande barn i april 2017. Några valde då att sluta, men med tanke på att antalet ärenden med ensamkommande barn minskar bedömer nämnden att det finns tillräckligt med gode män framöver.

En ny lagstiftning om framtidsfullmakter och anhörigbehörighet infördes 1 juli 2017. Den kan på sikt innebära att behovet av gode män för äldre personer minskar. Genom framtidsfullmakt kan man utse någon som kan ha hand om ens personliga och ekonomiska angelägenheter om man skulle behöva hjälp senare i livet. Den nya lagstiftningen har dock ännu inte haft någon märkbar påverkan på nämndens verksamhet.

Måluppfyllelse

Nämnden har arbetat med tre av inriktningsmålen i Mål och budget 2017-2019. Nämnden har uppfyllt två av dessa i hög grad och ett delvis. Nämnden slutförde tre av fem uppdrag. Övriga två löper på enligt plan. Nämnden har exempelvis arbetat för att öka valfriheten för dem som behöver ställföreträdare. Nämnden har även förbättrat arbetsmiljön och verkat för att fler ska få arbeta heltid.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**17,4**	**19,1**	**-1,6**	**1,0**
Politisk verksamhet	17,4	17,8	-0,3	1,0
Flyktingmottagande	0,0	1,3	-1,3	0,0
Nettoinvestering	0,0	0,0		

[1] Enligt 2016 års organisation

Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd för sex kommuner. Det innebär att det finns ett resultat för den gemensamma nämnden och ett annat för Uppsala kommun. Underskottet för Uppsala kommun landar på drygt en och en halv miljon kronor efter att de övriga kommunerna betalat sin andel av den gemensamma nämndens underskott och efter att del av schablonersättningen från Migrationsverket för ensamkommande barn tilldelats Uppsalas nämnd.

Underskottet beror framför allt på att de statliga ersättningarna till gode män för ensamkommande barn har minskat. För att minska kostnadsökningar sänkte nämnden arvodena till gode män till ungefär hälften, men det gick inte helt att undvika underskott. Nämnden har också haft fler övriga ställföreträdare än budgeterat vilket lett till högre kostnader för arvode.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Uppsala har ungefär samma antal ärenden per anställd som andra större kommuner såsom Göteborg och Malmö, strax över 300 ärenden. Av R9-kommunerna är det bara Gävle som har ungefär lika många ärenden per anställd som den gemensamma nämnden. Övriga kommuner i R9 har mellan 140 och 238 ärenden per anställd. Statistiken är för 2016 eftersom 2017 års statistik inte publiceras förrän under mars månad 2018. Den nationella statistiken för överförmyndares verksamhet är ny och innehåller vissa brister, men den tyder på att det finns ett samband mellan antalet ärenden per anställd och kostnad för verksamheten. Nämnden tycks ha en mer kostnadseffektiv verksamhet än många jämförbara kommuner. Det är svårt att mäta kvalitet mellan överförmyndare eftersom det saknas nationella jämförelser för det.

Könsuppdelad statistik visar på mycket små skillnader mellan kvinnor och män som har ställföreträdare avseende förmögenhet. Kvinnor klagar i något högre utsträckning än män på sina ställföreträdare. Även för ställföreträdare är könsskillnaderna små om man ser till vilka som tar uppdrag eller skillnader i arvode.

Framtida utmaningar

Under de kommande åren kommer antalet personer som är 80 år eller äldre att fördubblas, vilket kommer att ställa stora krav på insatser. Sannolikt kommer detta innebära en ökning av antalet ärenden för nämnden. Rekrytering av ställföreträdare till de allra svåraste uppdragen (personer med svårare psykiska diagnoser och/eller missbruk) kommer även fortsatt att vara problematisk. Olika instanser har lyft fram behovet av att kunna anlita professionella ställföreträdare, men regeringen har inte meddelat att det ska bli någon förändring. Norge, Danmark och Finland har redan idag professionaliserat dessa uppdrag.

Verksamhet i bolagsform

Översikt över dotterbolagen i stadshuskoncernen

Uppsala stadhuskoncern består av moderbolaget Uppsala Stadshus AB och fjorton dotterbolag, varav tre är underkoncerner. Samtliga koncernbolag uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Stadshus AB

Uppsala Stadshus AB (USAB) är moderbolag i stadshuskoncernen och ägs till 100 procent av Uppsala kommun. USAB äger i sin tur 100 procent av aktierna i stadshuskoncernens 14 dotterbolag. Moderbolaget svarar för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning samt ekonomisk kontroll och uppföljning.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	-	-	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	7	8	5	4	6
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	6 267	5 745	5 547	5 239	4 813
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-22	-23	97	194	-2
Justera eget kapital, mnkr	4 042	4 000	3 975	3 819	3 588
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	2%	6%	neg
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	65%	70%	72%	72%	75%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -22 (-23) miljoner kronor. I jämförelse med 2016 är årets resultat 1 miljoner kronor högre, huvudsakligen tack vare lägre räntenivåer och därmed lägre räntekostnader.

Bolagets låneskuld uppgår till 1 666 (1 500) miljoner kronor, vilket är en ökning med 166 miljoner kronor sedan föregående år. Låneskulden ökar då nettoeffekten av lämnade och erhållna koncernbidrag samt aktieägartillskott likvidmässigt inte balanserar. Därutöver påverkas låneskuldens ökning av ränte- och skattebetalningar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.

Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som är av större principiell beskaffenhet.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följer bolagskoncernens utveckling.

USAB leder och samordnar bolagsverksamheten inom Stadshuskoncernen samt följer upp att verksamheten i de kommunala bolagen bedrivs i enlighet med ägarpolicy och de ägardirektiv som kommunfullmäktige fastställt för såväl moder- som dotterbolagen.
USAB har under året agerat som rådgivande part till dotterbolagen i bland annat skatte-och redovisningsfrågor men även i beredning av ärenden som varit föremål för fullmäktiges ställningstagande.

Moderbolaget strävar efter högsta möjliga samordning dels mellan bolagskoncernens olika bolag, och dels mellan bolag och kommunkoncernen. Detta arbete har under året fokuserat på att samordna investeringsprocessen och budgetsarbete samt uppföljning av inriktningsmål och uppdrag som kommunfullmäktige beslutat om för all kommunal verksamhet.

Moderbolagets arbete med ekonomistyrning har förstärkts under året. Förutom uppföljning av bolagens resultat på månadsbasis har även en långsiktig uppföljning av bolagens investeringar påbörjats. Kommunfullmäktige har beslutat att dotterbolag ska söka ett igångsättningstillstånd hos moderbolagets styrelse för samtliga investeringar över 50 miljoner. Uppföljning av bolagens ekonomiska utfall och investeringar avrapporteras till moderbolagets styrelse som sammanträder en gång i månaden.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

AB Uppsala Kommuns Industrihus, koncern

AB Uppsala Kommuns Industrihus (IHUS) ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Bolagets syfte är att bidra till tillväxt och utveckling för Uppsala kommun genom att tillhandahålla rum att utvecklas i. Bolaget startades 1972 och hyr sedan dess ut kontors-, industri- och lagerlokaler till Uppsalas näringsliv och offentliga sektor. Den uthyrningsbara ytan uppgår till cirka 190 000 kvadratmeter fördelade på 33 fastigheter. Ändamålsenliga lokaler tillhandahålls till konkurrenskraftiga priser i syfte att öka nyföretagandet samt erbjuda Uppsalas befintliga näringsliv lösningar vid förändrat lokalbehov.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiv samt utvecklar och förädlar fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna. Det kontinuerliga utvecklingsarbetet består i ett flertal mindre underhållsprojekt samt ett fåtal stora genomgripande om- och nybyggnationer.

Uppsala Kommuns Industrihus bildar tillsammans med sina nio dotterbolag en underkoncern till Uppsala Stadshus AB. Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	27	24	22	19	19
Nettoomsättning, mnkr	170	168	152	160	170
Andel av koncernens nettoomsättning, %	5%	5%	5%	6%	7%
Balansomslutning, mnkr	1 243	1 146	1 089	1 026	1 004
Resultat efter finansiella poster, mnkr	25	32	9	41	55
Justerat eget kapital, mnkr	672	614	650	637	604
Räntabilitet på eget kapital, %	4%	5%	1%	6%	9%
Investeringar, mnkr	121	94	106	61	78
Soliditet, %	54%	54%	60%	62%	60%

Ekonomiskt utfall

IHUS redovisar för 2017 ett resultat efter finansiella poster på 25 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre resultatet är en konsekvens av flera faktorer. Avskrivningarna är högre på grund av en ökad investeringstakt. Bolaget har anställt ytterligare två personer under året för att förstärka organisationen, vilket har ökat personalkostnaderna. Vidare har bolaget ändrat hanteringen av en viss typ av utvecklingskostnader med följd att dessa numera redovisas direkt i resultatet istället för som pågående arbete. Bolaget uppfyller inte avkastningskravet på 26 miljoner kronor då resultatet är 25 miljoner kronor.

Samtliga av bolagets investeringar under året avser om- och nybyggnationer. Här kan nämnas ombyggnationer i kvarteret Noatun samt Slakthuset, gamla Scan. Investeringarna uppgår till

121 (94) miljoner kronor, vilket är 53 miljoner kronor lägre än investeringsramen för 2017. Detta beror huvudsakligen på att projektet Slakthuset kommit igång senare än planerat.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv. Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser	Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubatorverksamhet. Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla fyra av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 1 av 25 uppdrag. Förutom 6 uppdrag löper resterande på enligt plan. Bolaget har exempelvis bidragit uppdraget att aktivt söka extern finansiering med att arbetar aktivt söka och beviljas finansiering inom klimatklivet. Bolaget har vidare underlättat för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer genom att arbeta med ett flertal energi- och testprojekt där nya lösningar och nya tekniker testas och utvärderas.

I takt med att Uppsala kommun expanderar omvandlas gamla industriområden till bostadsområden för att kunna tillgodose ett växande behov av centralt belägna bostäder. För att tillgodose näringsidkares behov av verksamhetslokaler behövs därför både en förtätning inom befintliga industriområden som utveckling av nya. Uppsala Kommuns Industrihus ser kontinuerligt över fastighetsbeståndet och bevakar marknaden så att bolaget kan identifiera de behov som finns i kommunen. Genom att bolaget erbjuder alternativ till privata fastighetsägare och bidrar till en större mångfald av lokaler får fler företag möjlighet att hitta en lokal som passar just deras verksamhet till ett konkurrenskraftigt pris. Under 2017 har 74 nya företag valt att bli hyresgäster hos IHUS.

Uppsala Kommun deltar aktivt i nätverk och olika entreprenörssamanhang för att skapa nya kontakter med potentiella egenföretagare och näringsidkare och inkubatorsverksamheter. För att främja det lokala entreprenörskapet stödjer IHUS också Företagsänglarna som huvudpartner och Ung Företagsamhet (UF) genom att vara guldpartner. Vidare har bolaget en kontinuerlig dialog med olika företagarforum, studenter och forskare med behov av att testa produkter och affärsidéer.

Fyrishov AB

Fyrishov AB äger och driver besöksmålet Fyrishov, en av Sveriges mest besökta arenor med drygt 1,4 miljoner besök år 2017. Bolaget driver också Gottsundabadet som är ett populärt stadsdelsbad i Gottsunda Centrum med drygt 140 000 besök år 2017. Fyrishovs mål för 2017 var att vara den ledande upplevelsearenan i regionen för bad, idrott och evenemang alla dagar året runt. Verksamheternas höga tillgänglighet och breda utbud bidrar till en förbättrad folkhälsa och till besöksnäringens utveckling i Uppsala. På Fyrishov finns en stor badanläggning som innehåller äventyrsbad, en simbassäng med olympiska mått, undervisnings- och träningsbassänger, relaxavdelning och utomhusbad med tillhörande parkområde. Här erbjuds även träning, tävlingar och aktiviteter för såväl nybörjare som elitidrottare. Årligen genomförs en rad tävlingar och evenemang inom idrott men även möten, mässor och evenemang inom andra områden. Till verksamheten hör också en året runt öppen stugby och camping samt ett utomhus aktivitets- och parkområde med beachvolleyboll, bangolf, fotboll och kanotuthyrning samt parkeringar.

2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, 2016 renoverades A-hallen och 2017 renoverades äventyrsbadet och Hall B. I april 2017 beslutade Uppsala kommunfullmäktige om nästa större steg som gäller utveckling av badverksamheten på Fyrishov, där uppdraget är att bygga till en ny simhall, att utveckla den befintliga badanläggningen samt att utreda byggnationen av en ny entré för att möta Uppsalabornas behov i framtiden.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	97	96	96	94	96
Nettoomsättning, mnkr	91	101	103	96	90
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	4%	4%	4%	5%
Balansomslutning, mnkr	384	332	334	339	306
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-16	-8	-4	-8	-2
Justerat eget kapital, mnkr	51	9	7	13	10
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	32	9	19	8	62
Soliditet, %	13%	3%	2%	4%	3%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -16 (-8) miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre resultatet beror i huvudsak på att äventyrsbadet var stängt under perioden april till augusti för renovering. Detta medförde lägre intäkter med cirka 6 miljoner kronor. Föregående år hyrde Migrationsverket Fyrishovs stugby för transitboende vilket då stärkte resultatet med ca 2 miljoner kronor. Bolaget uppfyller avkastningskravet på -16 miljoner kronor då resultat är -16 miljoner kronor.

Årets investeringar uppgår till 32 (9) miljoner kronor. Ökningen i jämförelse med 2016 beror mestadels på sommarens renovering av äventyrsbadet och omklädningsrummen. Under året gjordes också en renovering av B-hallen samt reinvesteringar på den befintliga fastigheten. Bolagets investeringsram är 45 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 32 miljoner kronor vilket är 13 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Den lägre investeringsnivån förklaras huvudsakligen av att projektet med den nya simhallen har förskjutits i tid.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska tillhandahålla simundervisning till Uppsalas skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar i hög grad till att uppfylla alla nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 17 av 22 uppdrag. Förutom 2 uppdrag löper resterande på enligt plan. Bolaget har exempelvis genomfört en jämställdhetsanalys av den föreslagna nybyggnationen. Erfarenheter från denna kommer att ligga till grund för kommande utvecklingsprojekt inom bad i syfte att minska ojämställdhet. Vidare har Fyrishov, i samband med upphandling av städtjänster under 2017, varit Uppsala kommuns pilotprojekt för sociala krav vid upphandling.

Bolagets kärnverksamheter är bad, idrott och event med fokus på folkhälsa och simkunnighet. Simskolor för barn, unga, vuxna och anpassade grupper finns både på Fyrishov och på Gottsundabadet. Många Uppsalabor tränar på Fyrishov eller Gottsundabadet, antingen genom skolan, i en förening eller individuellt. Fyrishov är också hemmaarena för många av Uppsalas idrottare. Flertalet event på Fyrishov under 2017 är skol- och idrottsevenemang. Fyrishovs simakademi har i samverkan med skolan och Upsala simsällskap, för andra året i rad erbjudit sommarsimskola för Sprint-elever.

Fyrishov bidrar till att göra Uppsala en äldrevänlig stad genom att vara en aktiv och social mötesplats för många seniorer. Här bedrivs äldreanpassad idrott i form av till exempel vattengymnastik, morgonsimning, bowling och shuffleboard. Bolaget har också samarbete med handikapporganisationer och den fysiska tillgängligheten är god. Många funktionshindrade besöker anläggningarna. Även i hallarna ordnas träning och tävlingar för funktionshindrade, till exempel svenska mästerskapen i boccia våren 2017.

Fyrishov har en så gott som fossilfri energiförbrukning med Green Building certifierade multihallar samt två egna solcellsanläggningar. På kundparkeringen finns laddstolpar för elbilar och bolagets fordonspark består av elfordon.

Nya Destination Uppsala AB

Nya Destination Uppsala AB ansvarar för stadens turistinformation, att projektleda kommunens större evenemang och för att samarbeta med den lokala näringen i syfte att utveckla mötesindustrin via partnerskapet Uppsala Convention Bureau. Vidare ansvarar bolaget för besöksnäringsfrågorna utifrån Varumärket Uppsala.

Bolaget ska positionera Uppsala som destination genom att sälja och marknadsföra staden till valda marknader och målgrupper i syfte att skapa intäkter och utveckling för Uppsalas besöksnäring.

Den 1 januari 2017 förvärvade det vilande bolaget Uppsala R3 AB inkråmet från Destination Uppsala AB, org.nr. 556307-5042, vilket var ett av Uppsala kommuns delägda bolag. I samband med inkråmsförvärvet ändrades bolagets namn till Nya Destination Uppsala AB. Jämförelsesiffrorna i tabellen nedan är därmed Uppsala R3 AB, som inte sedan 2013 bedrivit någon verksamhet.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	19	0	0	0	0
Nettoomsättning, mnkr	13	0	0	0	0
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	19	0	0	0	0
Resultat efter finansiella poster, mnkr	2	0	0	0	0
Justerat eget kapital, mnkr	2	0	0	0	0
Räntabilitet på eget kapital, %	101%	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	9%	97%	97%	100%	100%

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är 2 miljoner kronor. Det positiva resultatet beror främst på det nya uppdraget, att projektleda den kommande bandyfinalen 2018, som Nya Destination Uppsala fick under våren 2017. Bolagets bemanning är ännu inte helt på plats vilket medfört lägre personalkostnader än förväntat. Bolaget uppfyller avkastningskravet på 0 kronor då resultatet är 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Bolaget arbetar i enlighet med den fastställda Strategi för besöksnäringen (KF 2014-11-24)

Bolaget ska utveckla och marknadsföra den del av varumärket Uppsala som rör besöksnäringen. Detta ska ske nära samarbete med näringslivet och andra externa aktörer utifrån den av kommunstyrelsen beslutade varumärkespositionen. (KS 2016-04-06)

Bolaget koordinerar samverkan mellan de arenor som kommunen helt eller delvis finansierar samt projektleder evenemang på uppdrag av Uppsala kommun eller externa aktörer.

Baserat på bolagets syfte och inriktning ska bl.a. följande mål mätas och följas upp: antal evenemang, årsanställda i besöksnäringen, omsättning i besöksnäringen, antal besökare på hemsida, antal hotellövernattningar

Bolaget värvar och utvecklar evenemang, möten och besöksrelaterade etableringar till Uppsala. Arbetet sker i nära samarbete med angränsande kommuner, organisationer, näringsliv och universiteten i syfte att stärka Uppsalas position inom besöksnäringen såväl nationellt som internationellt.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla fem av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 2 av 21 uppdrag. Förutom 6 uppdrag löper resterande på enligt plan. Bolaget har exempelvis för att utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun certifierat alla sina evenemang i enlighet med ”Håll Sverige Rent”. Bolaget har tillsammans med kommunstyrelsen under året genomfört en översyn av Uppsala kommuns evenemang tillsammans med Region Uppsala. Vidare har bolaget anordnat, i samverkan med studentidrotten, en utbildningsserie i modern sponsring för föreningsliv och företag som går under namnet ”Elitidrott i Uppsala.

Bolagets marknadsavdelning har i uppdrag att marknadsföra Uppsala som besöksmål mot valda målgrupper och marknader, samverka med besöksnäringen samt ansvara för Uppsalas turistinformation. Avdelningen har också det övergripande ansvaret för bolagets kommunikation, samt för kommunikation inom de projekt och evenemang som Nya Destination Uppsala projektleder.

Bolaget bidrar till en ökad synlighet och tillväxt för Uppsala. Bolaget åtar sig ett värdskap, ansöka, ta hem och genomföra ett möte eller evenemang i Uppsala. Det ska vara enkelt oavsett om man är verksam inom kommunens egen verksamhet eller är en extern arrangör. Bolaget har kompetens inom projektledning och projektledarna arbetar med uppdrag från både interna och externa uppdragsgivare. Uppdragen varierar i storlek, tid och resurser. Några exempel på externa uppdrag som bolaget projektleder är Bandyfinalen, Kulturnatten och Allt Ljus. En del av de projekt som bolaget driver är samverkansprojekt, vilket gör att deras koppling till näringslivet, kulturlivet och idrotten är stark. Bolagets mål är att vara det självklara valet för projektledning av evenemang.

Uppsalahem AB, koncern

Uppsalahem AB (Uppsalahem) är moderbolag i en koncern med fyra dotterbolag. Bolaget bidrar till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och utveckla fastigheter och erbjuda boenden för olika faser i livet. Bolaget erbjuder även bostäder för såväl studenter som för ungdomar och seniorer. Målet är att skapa trygga, trivsamma och hållbara boendemiljöer.

Uppsalahem AB är Uppsalas ledande bostadsbolag med cirka 16 000 bostäder, inklusive bolagets studentbostäder. Totalt bor nästan 30 000 uppsalabor i bolagets hyresrätter. Förutom bostäder förvaltas även drygt 1 600 lokaler, varav cirka 550 är kommersiella lokaler. Uppsalahem är en av Uppsalas största byggherrar. Under året har Uppsalahem förvärvat ytterligare ett dotterbolag, Kretia 2 Fastighets AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	256	269	262	253	256
Nettoomsättning, mnkr	1 284	1 222	1 181	1 132	1 082
Andel av koncernens nettoomsättning, %	45%	45%	45%	44%	45%
Balansomslutning, mnkr	11 735	10 618	9 652	9 070	8 584
Resultat efter finansiella poster, mnkr	665	224	233	235	195
Justerat eget kapital, mnkr	4 137	3 533	3 306	3 074	2 832
Räntabilitet på eget kapital, %	16%	6%	7%	8%	7%
Investeringar, mnkr	1 161	832	847	785	1 023
Soliditet, %	35%	33%	34%	34%	33%

Ekonomiskt utfall

Uppsalahem redovisar ett resultat efter finansiella poster på 665 (224) miljoner kronor, vilket är 441 miljoner kronor högre än föregående år. Årets resultat innehåller återförda nedskrivningar på 357 miljoner kronor. Nedskrivningarna gjordes under 1990-talet på 41 fastigheter. I och med att marknadsvärdena på dessa fastigheter har stigit så pass mycket har nedskrivningarna återförts eftersom de inte längre är motiverade. Årets resultat innehåller även resultateffekter för realisationsvinster, utrangeringar och erhållna försäkringsersättningar. Justeras resultatet för dessa jämförelsestörande poster uppgår årets resultat till 261 (235) miljoner kronor, vilket är 26 miljoner kronor högre än föregående år. Att resultatet är 26 miljoner kronor högre än föregående år förklaras i huvudsakligen av ökade hyresintäkter tack vare nytillkomna ytor. Till detta kommer lägre räntekostnader som en följd av lägre räntenivåer. Bolaget uppfyller avkastningskravet på 214 miljoner kronor då resultatet efter jämförelsestörande poster är 261 miljoner kronor.

Bolagets investeringsram för 2017 är 1 002 miljoner kronor. Under året investerade bolaget för 1 161 miljoner kronor, vilket är 159 miljoner kronor högre än investeringsramen. Det är ett markförvärv i området Ulleråker, vilken förvärvades i bolagsform (Kretia 2 Fastighets

AB), som medfört att bolaget överskridit kommunfullmäktiges fastställda investeringsram. De övriga investeringarna avser nyproduktion och förnyelse av bostäder.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna riktlinjeer för bostadsförsörjning, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordårens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans grunder och affärsmässiga principer ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla sju av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 4 av 26 uppdrag. Förutom 3 uppdrag löper resterande på enligt plan. Bolaget har exempelvis genomfört tre strategiska projekt för att bidra till hög måluppfyllelse: identifiera modeller för att bygga bostäder till lägre kostnad, utveckla hållbara renoveringsmodeller samt planera och initiera en pilot för ett ”hållbart konceptområde”. Som ett led i att utveckla smarta tjänster och klimatsmarta innovationer har bolaget under 2017 fokuserat på affärsutveckling och utveckling av nya tjänster för hyresgäster.

Under flera år har de ekonomiska förutsättningarna varit gynnsamma med kraftig omsättningsökning och nedåtgående räntor, men förutsättningarna framåt är något mer utmanande för Uppsalahem. Kostnaden för att renovera och bygga nytt har också ökat kraftigt de senaste åren. Det senare har skett samtidigt som flera andra byggherrar har tillkommit på Uppsalamarknaden. Flera andra byggherrar valt att bygga hyresrätter i Uppsala vilket gör att Uppsalahem inte ensamt behövt ta ansvar för hyresrätterna i Uppsala. Under 2017 och 2018 färdigställs knappt 1 900 hyresbostäder i Uppsala varav Uppsalahem står för ungefär hälften av dessa. Uppsalahem kommer att ha fortsatt nyproduktion, men sannolikt färre projekt än tidigare, samt ett fokus på att få fram hustyper som kan byggas till något lägre kostnad. Tidigare har Uppsalahem produktionsstartat cirka 400 nya lägenheter varje år men i linje med bolagets nya ambitioner i affärsplanen har 250 lägenheter påbörjats under 2017.

En del av nyuthyrningen är dedikerad till bostadssociala ändamål. 7 procent (92 lägenheter) av nyuthyrningen under 2017 har hyrts ut till Uppsala kommun för bostadsociala ändamål. För 2017 har ytterligare 270 lägenheter hyrts ut till nyanlända via Uppsala kommun, totalt 362 lägenheter.

Uppsalahem har under 2017 tecknat ett nytt boendeinflytandeavtal med Hyresgästföreningen. I olika renoveringsprojekt har bolaget dessutom en kontinuerlig dialog med hyresgästerna för att kunna uppfylla önskemål i samband med renoveringarna. Uppsalahem uppger att samarbete sker löpande med ett flertal föreningar exempelvis Tjejers rätt i samhället (TRIS) och Cykelfrämjandet i Uppsala. Uppsalahem har tecknat ett avtal med Fredens hus om hållbarhetsarbete.

Uppsalahem bidrar till att staden och landsbygden utvecklas genom att ta ett långsiktigt ansvar för att producera och förvalta bostäder av hög kvalitet med hög miljöhänsyn. Bolaget gjorde under våren 2017 en översyn av all byggbar mark bolaget äger på landsbygden, enligt det uppdaterade ambitionsdokumentet för landsbygden. Uppsalahem följer energianvändning, grad av fossilbränslefritt, källsorteringsgrad, samt graden av nybyggnation enligt nivå för Miljöbyggnad Silver eller Svanen. Arbetet med att energieffektivisera har fortgått enligt plan. Bolaget har hittills sparat 17 procent i energi jämfört med basåret för mätningarna 2007. Likaså har kundförbättringsarbetet som startade för två år sedan gett ett gott resultat med en ökning av Nöjd Kund Index från 65 till 70. Stärkt av det positiva resultatet, kommer Uppsalahem fortsätta med att förbättra kundarbetet ytterligare under kommande år. Under året har bolaget även gått över till den nya standarden ISO 14001 för miljöledningssystemet och har startat upp ett arbete med att utveckla ett nytt kvalitetssystem.

För att i ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete erbjuder bolaget årligen 30 praktikplatser öppna för arbetsprövningar.

Uppsala bostadsförmedling AB

Uppsala bostadsförmedling AB (Bostadsförmedlingen) förmedlar hyresrätter från hyresvärdar till bostadssökande i Uppsalaregionen. Hyresvärdar är både privata och allmännyttiga bostadsbolag. Förmedling av bostäder sker i en öppen och transparent förmedlingstjänst till den bostadssökande som har längst kötid och uppfyller hyresvärdens kriterier.
God service, enkelhet och tillgänglighet präglar bolagets tjänster och kontakter med bostadssökande, hyresvärdar och övriga intressenter. Ambitionen är att skapa förtroende. Nöjda bostadssökande och hyresvärdar är bolagets viktigaste mål. Under 2017 har bostadsförmedlingen förmedlat 3 855 lediga bostäder. Den 31 december 2017 fanns 92 407 betalande bostadssökande i bostadskön.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	21	18	3	-	-
Nettoomsättning, miljoner kronor	24	7	0	-	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	0%	0%	-	-
Balansomslutning, miljoner kronor	28	26	13	-	-
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	2	-6	-2	-	-
Justerat eget kapital, miljoner kronor	7	7	7	-	-
Räntabilitet på eget kapital, %	24%	neg	neg	-	-
Investeringar, miljoner kronor	3	8	3	-	-
Soliditet, %	26%	28%	56%	-	-

Ekonomiskt utfall

Resultatet uppgår till 2 (-6) miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor högre än föregående år. Verksamheten startades 1 juni 2016 och belastades då av uppstartskostnader. Per 31 december 2017 var drygt 92 000 kunder anslutna till bostadskön, vilket är en ökning med 16 000 sedan föregående årsskifte. Bolaget uppfyller avkastningskravet på -0,4 miljoner kronor då resultat är 2 miljoner kronor. Årets investeringar är 3(8) miljoner kronor och avser del av den digital förmedlingstjänst som bolaget byggt upp. Merparten av investeringen i förmedlingstjänsten togs föregående år.
Investeringarna är 3 miljoner kronor lägre än årets investeringsram om 6 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Uppsala bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.	Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.
Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar.	Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.
Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.	Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Bolaget uppfyller alla kommunfullmäktiges ägardirektiv utom ett. När bolaget har utvecklat systemstöd och har resurser på plats kommer bolaget kunna erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning i enlighet med ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla sju av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 2 av 17 uppdrag. Förutom ett uppdrag löper resterande på enligt plan. Bolaget har exempelvis genom att bolaget arbetar aktivt med att förmedla hyresrätter även på landsbygden.

Förmedlingen av hyresrätter har gått på högvarv sedan starten och under 2017 förmedlade Uppsala bostadsförmedling AB fler än 3 800 bostäder. De uppsatta målen överträffades och genom att samla lediga bostäder på en och samma plats kunde bolaget hjälpa många bostadssökande att hitta ett boende. Ökningen av så många lediga bostäder beror till stor del på att det finns nyproducerade hyresrätter i många delar av Uppsala. Allt fler hyresvärdar upptäcker förmedlingstjänsten som ett komplement till sin uthyrningsverksamhet och många hyresvärdar visade intresse av att samarbeta med Bostadsförmedlingen under 2017. Vid årets slut hade 20 hyresvärdar i fyra kommuner i Uppsalaregionen etablerat samarbete med Bostadsförmedlingen. Bolagets digitala förmedlingstjänst möjliggör för bostadssökande och hyresvärdar att hitta varandra oavsett geografisk plats.

Bolagets strategi är att vara tillgängliga samt erbjuda service och tjänster med hänsyn till målgruppers olika förutsättningar och behov. Riktade informationsinsatser till prioriterade målgrupper ska ske under 2018. Till exempel skickades vykort under hösten 2017 till länets alla ungdomar 16-20 år.

Bostadsförmedlingen stärker regionens attraktionskraft och underlättar för de bostadssökande. En ökad andel hyresrätter möjliggör för fler att skaffa eget boende. Bostadsförmedlingen tillhandahåller en förmedlingstjänst som underlättar för aktörer som bygger hyresrätter i regionen. Bolagets strategi är att erbjuda hyresvärdar tjänster som stödjer beslutsfattande och uthyrning av nyproduktion. Under 2017 har bostäder förmedlats i tre olika kommuner.

Verksamheten finansieras av de bostadssökande och bolagets strategi är att det ska upplevas som en rimlig kostnad att stå i bostadskön och att få en bostad samt att samtliga bostadssökande har lika möjligheter genom bolagets förmedlingstjänst. Förmedlingsavgiften halverades i juni 2017.

Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området eftersom bolaget beskriver bostadsområden och dess service samt aktiviteter i bostadsannonser och vidare genom att bolaget samverkar med kommunen och intresseorganisationer för att underlätta för olika målgrupper att kunna söka bostäder via bostadsförmedlingen.

Uppsala Kommuns Fastighets AB, koncern

Uppsala Kommuns Fastighets AB är moderbolag i en koncern med tre dotterbolag. Bolaget äger och förvaltar ca 75 000 m² uthyrbar yta fördelat på elva fastigheter. Tyngdpunkten i innehavet finns i stadsdelen Gottsunda med Gottsunda Centrum. Fastigheterna omfattar tre centrumanläggningar för handel och cirka 300 bostäder inom Uppsala kommun. Därutöver förvaltar bolaget även lokaler för vård, skola, idrott och kultur.

Affärsidén är att förvärva, utveckla och förvalta stadsdelar och närcentrum samt bidra till kommunens hållbara utveckling och tillväxt. Bolaget balanserar långsiktig samhällsnytta med affärsnytta och kan vara en brygga mellan privata, offentliga och ideella aktörer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	17	19	18	18	16
Nettoomsättning, miljoner kronor	91	87	85	84	83
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	3%	3%
Balansomslutning, miljoner kronor	959	913	859	820	805
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-1	-3	-3	-6	7
Justerat eget kapital, miljoner kronor	206	204	226	221	228
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	3%
Investeringar, miljoner kronor	75	95	56	41	76
Soliditet, %	22%	22%	26%	27%	28%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -1 (-3) miljoner kronor, vilket är 2 miljoner kronor högre än föregående år. Nettoomsättningen har framförallt ökat som en följd av uthyrningen till folktandvården och en vårdcentral. Verksamheterna fanns endast på plats del av förra året. Den högre uthyrningsgraden i kombination med ett lägre ränteläge har påverkat resultatet positivt även om bolaget fortfarande visar ett underskott. Bolaget uppfyller avkastningskravet på -1 miljoner kronor då resultat är -0,9 miljoner kronor.

Investeringarna uppgår till 75 (95) miljoner kronor, varav 39 miljoner kronor avser förnyelse av Gottsunda Centrum och 15 miljoner kronor avser Mattorget inne i centrumet. Jämfört med föregående år är investeringarna 20 miljoner kronor lägre vilket bland annat förklaras av att merparten av investeringarna i Gottsunda Centrum och Mattorget genomfördes 2016. Investeringarna är 16 miljoner kronor högre än investeringsramen om 59 miljoner kronor och förklaras bland annat av att del av investeringarna i Gottsunda centrum förskjutits från föregående år.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Uppsala kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar. Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen. Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.	Uppsala kommun Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år). Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Bolaget uppfyller kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla alla nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 3 av 20 uppdrag. Förutom 2 uppdrag löper resterande på enligt plan. Bolaget har exempelvis sökt och beviljats bidrag för solelinvestering.

Södra staden har en nyckelroll i Uppsalas tillväxt där området beräknas ha kapacitet att rymma upp till 45 procent av hela stadens tillkommande bostadsbehov fram till år 2050. Det finns möjligheter att producera närmare 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser. Södra staden kommer även att inrymma näringsliv, service och viktig infrastruktur. Stort fokus finns samtidigt på en förbättrad kollektivtrafik.

Gottsunda Centrum utgör idag en viktig del för många invånare i de södra stadsdelarna och en fortsatt utveckling av centrumet är av stor vikt. Centrumet ska utgöra Södra stadens största centrumnod med ett brett utbud av service med goda kollektivtrafiksförbindelser. Tre fokusområden har identifierats som kan komplettera och förstärka Gottsunda Centrums dagligvaruhandel; kompletterande handel där fokus inte är att vara ”mainstream”, offentlig service samt mat och dryck. Ett intressant utbud under hela dagen kan bidra till att förstärka dagligvaruhandeln och förlängt öppethållande hos restaurangerna kan bidra till ett ökat folkliv. På Mattorget etablerades under året flera nya aktörer som stärker centrumets attraktionskraft. Gottsunda Kulturhus har ett omfattande utbud av kulturella aktiviteter. Här finns bibliotek, samlingssalar, biosalong, konstateljéer och olika scener för dans och musik. Genom att förändra strategin för Gottsunda Centrum kommer automatiskt arbetet för stärkt social sammanhållning att utvecklas. Även om centrumutvecklingen gett positiva bidrag till stadsdelen är det dock långt kvar innan Gottsundas stämpel som utanförskapsområde försvunnit och Gottsunda centrum tagit den plats som stadsnod som beskrivs i kommunens översiktsplanering. Nyckeln till att långsiktigt säkra utvecklingen ligger i att stärka stadsdelen socialt och skapa en enhet av södra Uppsala.

Bolaget arbetar med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar där så är möjligt. Detta genom att använda ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda i största möjliga utsträckning. Bolaget använder Uppsala bostadsförmedling för förmedling av bostäder. Under året har 15 uthyrningsuppdrag lämnats till förmedlingen, vilket motsvarar 5 procent av bolagets lägenheter.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB (FFAB) bedriver uthyrning av lokaler huvudsakligen till de olika specialverksamheter som Uppsala kommun bedriver. Bolaget äger bland annat stadshuset och konsert- och kongresshuset samt ett flertal brandstationer. Det övergripande verksamhetsmålet är långsiktig förvaltning av fastigheterna genom förvärv, avyttring, ägande och bebyggande. Medborgarnas, de kommunala verksamheternas och de berörda nämndernas behov ska säkerställas.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre områden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven samt utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna.

Bolaget har gemensam administration med AB Uppsala Kommun Industrihus AB (IHUS). Bolagets styrelse är även identiskt med styrelsen i IHUS. Sammantaget innebär detta att bolaget drivs med samma övergripande syfte, värdegrund, regler och rutiner som IHUS.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	0	0	0	0	0
Nettoomsättning, miljoner kronor	34	41	37	36	34
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	1%	1%	1%	1%
Balansomslutning, miljoner kronor	371	357	378	390	406
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-7	1	-7	-2	2
Justerat eget kapital, miljoner kronor	175	180	186	190	188
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	1%	neg	neg	neg
Investeringar, miljoner kronor	47	9	5	6	1
Soliditet, %	47%	50%	49%	49%	46%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -7 (1) miljoner kronor. Det lägre resultatet 2017 är till övervägande del en konsekvens av att stadshuset tomställdes under sommaren inför om- och tillbyggnaden av fastigheten (projekt Stadshus 2020) och att hyresintäkterna därmed blev lägre. Bolaget uppfyller inte avkastningskravet på noll (0) kronor.

Årets investeringar är 47 (9) miljoner kronor, vilket är 38 miljoner kronor högre än föregående år. Den högre nivån beror på att projektet Stadshus 2020 påbörjats under hösten 2017. Investeringarna är emellertid 93 miljoner kronor lägre än årets investeringsram om 140 miljoner kronor vilket beror på viss fördröjning avseende ombyggnationen av stadshuset.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.	Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ges Förvaltningsfastigheter AB i uppdrag att inom ramen för beslutade investeringsramar på 850 miljoner kronor i 2015 års priser utarbeta systemhandlingar och kalkyler som underlag för slutligt investeringsbeslut.

Bolaget uppfyller kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla fem av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Förutom 5 uppdrag löper resterande 14 på enligt plan. Bolaget har exempelvis genomfört ett flertal energibesparande åtgärder i fastighetsbeståndet. Bolaget arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och tidigare har ett avtal tecknats med Vattenfall om koldioxidneutral fjärrvärme och kyla för alla fastigheter. Eftersom FFAB delar administration och ledning med IHUS har även hållbarhetsarbetet bedrivits enligt IHUS rutiner. Detta innebär att det certifierade ledningssystemet följs även för FFAB:s verksamhet.

I november 2017 tog Kommunfullmäktige beslut att utöka investeringsramen till totalt 980 miljoner kronor för att genomföra en om- och nybyggnation av stadshuset. Inledningskedet i projekteringen genomfördes under året då det dessutom upprättades en tillhörande och reviderad kalkyl. Parallellt med detta inleddes en produktionsstart för renoveringen av den gamla byggnaden och grundläggning för den nya byggnaden. Byggproduktion kommer att pågå från 2018 och framåt. Det nya stadshuset beräknas vara klart för inflyttning till sommaren 2021.

Det projekt som har störst påverkan i närmiljön, och följaktligen också störst hållbarhetsfokus i FFAB, är stadshusprojektet där avsikten är att certifiera stadhuset enligt BREEAM Excellent. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är vägledande för arbetet och även för finansieringen och under 2017 ansökte FFAB om, och beviljades, grönt lån från Kommuninvest för investeringen som görs för stadshuset.

Bolaget har fortsatt sitt arbete med att identifiera, planera och genomföra underhåll. I samband med den omorganisation som gjordes av Teknik & service i Uppsala kommun övertog bolaget driften av fastigheterna i egen regi i början av 2017. Syftet med övertagandet är att få bättre kunskap och kontroll om de olika byggnadernas beskaffenhet och ge förutsättningar för en högre grad av långsiktighet i förvaltningen av fastigheterna.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB (Skolfastigheter) äger, förvärvar, avyttrar samt bygger och förvaltar skolfastigheter. Beståndet omfattar i nuläget av 134 fastigheter och växer i takt med att nya skolor och förskolor byggs. Fastighetsbeståndet utgörs av förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Bolagets uppgift är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för skol- och barnomsorgsverksamhet inom Uppsala kommun. Därigenom ska bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Skolfastigheterna hyrs till största delen ut till Uppsala kommun som bedriver pedagogisk verksamhet. Skolfastigheter har också ett fåtal privata hyresgäster. Genom fastigheterna bidrar bolaget till barn och ungas utveckling.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	57	38	37	24	18
Nettoomsättning, miljoner kronor	519	497	477	461	446
Andel av koncernens nettoomsättning, %	18%	18%	18%	18%	19%
Balansomslutning, miljoner kronor	5 590	4 882	4 657	4 388	4 227
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	47	22	2	22	-2
Justerat eget kapital, miljoner kronor	760	694	734	744	687
Räntabilitet på eget kapital, %	6%	3%	0%	3%	Neg
Investeringar, miljoner kronor	784	500	249	315	117
Soliditet, %	14%	14%	16%	17%	16 %

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 47 (22) miljoner kronor. Resultatet innehåller vissa jämförelsestörande poster i form av försäkringsersättningar och utrangeringar. Justerat för dessa poster är årets resultat 63 (49) miljoner kronor, vilket är 14 miljoner kronor högre än föregående år. Det bättre resultatet förklaras av att tre nyproduktioner färdigställts och är fullt uthyrda. I och med att bolaget tagit över medarbetare från Teknik & service i samband med omorganisationen som genomfördes per 1 januari 2017 har den totala kostnadsmassan blivit lägre, vilket också gett en positiv resultateffekt. Därutöver är räntekostnaderna lägre då lån med hög ränta refinansierats. Bolaget uppfyller avkastningskravet på 40 miljoner kronor då resultat är 47 miljoner kronor.

Årets investeringar är 784 (500) miljoner kronor. Den högre investeringsnivån om 284 miljoner kronor förklaras främst av fler investeringar i ny- och tillbyggnader samt större ombyggnationer. Flertalet större projekt har gått i produktion under året, bland annat Katedralskolan och Tiundaskolan. Investeringarna är 146 miljoner kronor lägre än årets investeringsram om 922 mnkr, vilket förklaras av att anbudet i Sverkerskolans upphandling blivit lägre än förväntat samt att planer för Brantingsskolan och Lindbackens skola försenats.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Bolaget ska i samarbete med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen dels aktivt utveckla funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov dels säkerställa tidiga och tydliga beställningar med angivna ekonomiska ramar (investeringsram och lokalkostnader per barn/elev) för varje projekt. Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.	Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler. Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Bolaget uppfyller kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla sju av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 8 av 27 uppdrag. Förutom 3 uppdrag löper resterande uppdrag på enligt plan. Bolaget har exempelvis varit med och samordnat vinterväghållningen med fokus på stadens ytterområden och kransorter, utvecklat och samordnat drift och underhåll av skolgårdar, samt certifierat sin nyproduktion som Miljöbyggnad Silver, energiklass Silver genom Sweden Green Building Council.

År 2016 tecknades ett nytt ramavtal som omfattar alla pedagogiska lokaler som Uppsala kommun hyr av Skolfastigheter. Syftet med avtalet är att ge riktlinjer och klargöra grunderna för samarbete mellan parterna samt ge övergripande principer för hyres- och ansvarsförhållandet. Målet är att skapa en gemensam syn med koncernnyttan i fokus och att parterna tillsammans ska söka lösningar som håller kostnaderna nere. Bolaget skapar ändamålsenliga lokaler som uppfyller pedagogiska krav och erbjuder en god arbetsmiljö. Skolfastigheter arbetar aktivt och i nära samarbete med stadsbyggnads- och utbildningsförvaltningen, bland annat genom lokalberedningsgruppen, för att implementera ramavtalet.

Projektet nya Tiundaskolan görs i samverkan där kund och leverantör tillsammans systematiskt söker en effektiv form för kostnadskontroll, tekniskt utförande, kvalitet och behov. I samarbete med stadsbyggnads- och utbildningsförvaltningen arbetas en konceptlösning fram, i huvudsak för förskolor. Vid arbete med en färdig konceptlösning sker besparingar i tidiga skeden och såväl projektering som ledtider kortas avsevärt.

Skolfastigheter arbetar aktivt utifrån kommunens generella lokalprogram för funktions- och kvalitetskrav i alla projekt. Utbildningsförvaltningen och Skolfastigheter arbetar nu i samverkan för att ta fram ett nytt rumsfunktionsprogram som ska gälla för förskola, grundskola och gymnasiet.

Skolfastigheters styrelse har fastställt en strategi för energisnålt byggande och förvaltande. Vid större ombyggnationer görs energiberäkning för fastigheterna och energireduceringsmål redovisas för varje projekt. Inventering pågår av övergripande status, cirka 75 procent är inventerat. Vid takomläggning och nyproduktion görs alltid en utredning om solelanläggning kan installeras.

Även en strategi för giftfritt byggande och förvaltande har fastställts. Åtgärder för att uppfylla kraven på utfasning och minimering av farliga ämnen ska göras i samband med all om-, till- och nybyggnation. Detta gäller även i samband med reparationer och vid inköp av byggvaror. En inventering har genomförts av förskole- och skolgårdar med fokus på impregnerade träprodukter och förekomst av gummi/däckmaterial.

Uppsala Kommuns Sport- och Rekreationsfastigheter AB

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB (Sportfastigheter) äger 49 fastigheter med totalt 44 olika anläggningar/objekt. Den sammanlagda ytan uppgår till 45 600 kvadratmeter och därutöver finns 272 hektar mark. Bolaget utvecklar och förvaltar Uppsalas största utbud av arenor och platser för idrott, fritid, rekreation och evenemang. Anläggningarna finns på attraktiva platser i centrala Uppsala samt i natursköna områden inom hela Uppsala kommun. Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ska genom nytänkande och ett klimatsmart tänkande förbättra standarden i fastighetsbeståndet och bidra till bästa möjliga tillgänglighet och nyttjande av mark och lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	14	12	9	5	2
Nettoomsättning, miljoner kronor	57	72	69	67	49
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	3%	3%	3%	2%
Balansomslutning, miljoner kronor	736	552	357	330	327
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-3	16	5	-2	0
Justerat eget kapital, miljoner kronor	47	43	44	44	42
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	37%	11%	neg	0%
Investeringar, miljoner kronor	174	114	49	26	19
Soliditet, %	6%	8%	12%	13%	13%

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är -3 (16) miljoner kronor, vilket 19 miljoner kronor lägre än föregående år. Förra året redovisade bolaget dels en realisationsvinst och dels försäkringsersättning om sammanlagt drygt 17 mnkr. Årets resultat innehåller inga sådana jämförelsestörande poster. Under året har även högre avskrivnings- och räntekostnader kopplade till nya och slutförda investeringar haft en påverkan på det redovisade resultatet. Bolaget uppfyller avkastningskravet på -3 miljoner kronor då resultatet är på samma nivå.

Årets investeringar är 174 (114) miljoner kronor, vilket är 60 miljoner kronor högre än föregående år. Den högre investeringsnivån beror på stora pågående investeringsprojekt, så som Studenteras och Gränby friidrottsarena. Investeringarna är emellertid 25 miljoner kronor lägre än årets investeringsram om 201 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras främst av att Studenteras kommit igång senare än planerat.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Bolaget ska tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden samordna användning av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.

Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.

Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.

Bolaget uppfyller kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla 6 av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Förutom ett uppdrag löper resterande uppdrag på enligt plan. Bolaget har exempelvis bidragit till genom att skolidrottshallar utformas på så sätt att de gynnar och stimulerar till god hälsa och jämlikt nyttjande hos eleverna. Bolaget är också aktivt när det gäller att närvara vid medborgardialoger. Exempelvis så bjöd bolaget in till medborgardialog i samband med uppstarten av projektet nya studenternas.

Uppsala friidrottsarena färdigställdes under 2017 på det nyanlagda sportfältet i Gränby och tas i drift våren 2018. Även nya Storvreta idrottshall färdigställdes och invigs 10 februari 2018. Ett första spadtag togs under hösten för starten av det stora nybyggnadsprojektet på Studenternas, som blir en helt ny fotbollsarena för 8 -10 000 åskådare, och drygt 12 000 m² kommersiella lokaler för kontor, verksamheter och mat. En ny idrottshall i Lindbacken är utredd och projektering påbörjad.

De nödvändiga processerna håller nu på att etableras för samordnad användning av mark, lokaler och anläggningar. Sportfastigheter och idrottsavdelningen inom stadsbyggnadsförvaltningen har inlett ett samarbete för att analysera potentiella nya målgrupper för nyttjande av lediga tider i anläggningarna, och etablera en marknads- och säljorganisation.

Genom det systematiska förbättringsarbete som pågår ökar såväl standard som ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Målsättningen är att kvoten mellan felavhjälpande underhåll/reparationer och den totala underhållskostnaden ska minska med 1 procent per år. Planen har dock inte kunnat fullföljas fullt ut, bland annat på grund av framskjutna projekt och vakanser i projektledningen.

Underhållsplanen innehåller alltid åtgärder i syfte att förbättra tillgängligheten, såväl utanför som intill anläggningarna. Exempel på åtgärder är hårdgjorda ytor fram till entréer, handikappramp, RWC toaletter samt förbättrad belysning och röjning av sly och buskage som minskar otryggheten i områden som till exempel öster om Diöshallen.

Bolaget jobbar med energieffektiviseringsåtgärder i samband med varje större underhållsprojekt. Bland de större underhållsarbetena finns ombyggnad av värme, ventilation, styrsystem samt byte av belysning till LED i Gamla Uppsala sporthall. Uppföljning av andra halvåret 2017 i förhållande till samma tid 2016, visar att åtgärderna resulterat i en minskning av såväl elförbrukningen som fjärrvärmen med 37 procent vardera. Övriga större åtgärder på baden i Bälinge och Almunge resulterade i energibesparingar på 35-40 procent.

Åtta semisnabba laddningsplatser har installerats på Gränby sportfält med stöd av medel från Klimatklivet. Naturvårdsverket har beviljat en ansökan om 440 tkr inom ramen för programmet Stadsinnovationer – spetsteknik, för att testa en hydrofob sand som ska reducera uppvärmningsbehovet av konstgräsplaner.

Uppsala Konsert och Kongress AB

Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK) bedriver konsert-, kultur-, kongress- och restaurangverksamhet i konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Bolaget hyr även ut lokaler, arrangerar och samarbetar kring kongresser, konferenser, möten, mässor, utställningar och evenemang. I samband med ovanstående bedrivs servering och utöver detta även lunchservering. Konsert och kongresshuset består av stora salen (1 150 platser), Sal B (600 platser), Sal C (120 platser), Sal D (800 platser bankett, alternativt 1 500 platser stående publik) samt ett antal konferens- och mötesrum. Sedan 2016 finns ytterligare en scen i restaurangdelen som rymmer mellan 200 och 600 besökare beroende på möblering.

Under året firade UKK 10 år, vilket firades under hela 2017. Totalt besöktes jubileumsevenemanget av närmare 15 000 besökare.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	68	67	67	65	64
Nettoomsättning, mnkr	51	60	52	51	71
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	2%	2%	2%	3%
Balansomslutning, mnkr	83	55	48	40	32
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-34	-28	-34	-34	-15
Justerat eget kapital, mnkr	36	3	3	2	23
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	4	6	2	1	2
Soliditet, %	44%	5%	6%	5%	37%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster uppgår 2017 till -34 (-28) miljoner kronor, vilket är 6 miljoner kronor lägre än föregående års resultat. Minskningen beror bland annat på lägre konferensintäkter och lägre intäkter från restaurangverksamheten. Under 2017 upplevde mötesbranschen en nedgång i konferensbokningar, vilket även påverkat UKK. Därutöver präglades 2017 av att antalet julshower minskade kraftigt vilket i sin tur ledde till minskade hyresintäkter från konsertarrangörer. Härutöver hade UKK verksamheten öppen längre sommaren 2016 än vad bolaget hade 2017, vilket också påverkat resultatet. Bolaget uppfyller avkastningskravet på -34 miljoner kronor då resultat är -34 miljoner kronor.

Årets investeringar är 4 (6) miljoner kronor och avser utbyte av teknisk utrustning, samt inredning i restaurang, kök och övriga lokaler. Årets investeringar är i nivå med bolagets investeringsram på 4 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik och övrig kultur för alla. Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidrar aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala. Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.	Uppsala Konsert & Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster. Bolaget ska bredda finansieringsbasen genom kultursponsring samt medfinansiering från offentliga aktörer utan att det har en styrande effekt på verksamhetens innehåll.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla åtta av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Förutom 2 uppdrag löper resterande uppdrag på enligt plan. Bolaget har exempelvis erbjudit kostnadsfritt dagkollo för barn och unga med inriktning på kultur & vetenskap.

Till UKK är alla lika välkomna och bolaget arbetar för att vara ett centrum för kultur och möten genom att bredda verksamheten till att innefatta fler kulturella uttryck såsom dans, film, foto, konst och nycirkus. Bolaget vill även arbeta för att utveckla starka lokala samarbeten, erbjuda unika skräddarsydda upplevelser och ett ökat utbud med fri entré. Det pågår ständigt ett arbete med att öka evenemang som riktar sig till barn och unga. Genom samarbeten med lokala aktörer nås också fler och fler besökare ur grupper som tidigare inte besökt UKK.

Under 2017 genomfördes 275 unika kulturevenemang. Antalet egenproducerade evenemang ökade från 115 till 124. Av dessa riktade sig 34 procent till barn och unga. Det totala antalet besökare på kulturevenemang var under året cirka 130 000 personer, vilket är en ökning från föregående år. Däremot har det skett en minskning i antalet besökare till konferenser, kongresser, möten och mässor under 2017 med totalt 60 000 besökare jämfört med 70 000 besökare under 2016. Ett flertal kulturevenemang kommer in med egen finansiering från stat/region/EU. Bolaget erhöll under 2017 ett stöd från Musikens Hus Vänner. Sammanlagt motsvarar dessa stöd cirka 3 miljoner.

Utförda kundundersökningar pekar på att UKK bidrar till att ge staden ett gott rykte. Kulturutbudet lockar både hitrest publik och uppsalabor.

Uppsala Parkerings AB

Uppsala Parkerings AB erbjuder parkeringskunder, såväl privatpersoner som fastighetsägare och näringsidkare, parkeringslösningar med hög kvalitet till rimliga priser. Bolaget har en aktiv roll i de olika planeringsprocesserna i syfte att bidra till att de övergripande trafikpolitiska målen uppnås. Bolaget äger ett parkeringsgarage (Centralgaraget) och förvaltar ytterligare två (Kvarnengaraget och Stadshusgaraget) med sammanlagt cirka 600 platser. Bolaget förvaltar även all gatumarksparkering på allmän plats, cirka 10 000 parkeringsplatser, och ytterligare 2 500 platser på kommunal kvartersmark.

Bolaget har under 2017 deltagit i ett flertal garageprojekt vilka samtliga ännu är i tidiga skeden, men varav ett (Rosendal 1) är inne i en byggprocess. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	35	28	5	1	0
Nettoomsättning, mnkr	81	70	65	53	11
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	2%	2%	0%
Balansomslutning, mnkr	207	180	178	166	143
Resultat efter finansiella poster, mnkr	27	19	16	16	0
Justerat eget kapital, mnkr	13	13	20	13	11
Räntabilitet på eget kapital, %	208%	146%	80%	127%	3%
Investeringar, mnkr	2	2	0	4	0
Soliditet %	6%	7%	11%	8%	8%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 27 (19) miljoner kronor, vilket är 8 miljoner högre än föregående år. Resultatförbättringen jämfört med föregående år beror i huvudsak på nya avgiftsområden i Luthagen och Fålhagen samt på ökade intäkter från korttidsparkeringar på grund av höjda avgifter. I december 2016 tog gatu- och samhällsmiljönämnden beslut om utökat område för parkeringsavgifter, samt förändring av taxor. Genomförandet har skett succesivt under 2017 och får full årseffekt först 2018. Beläggningsgraden i garagen har under året ökat. I Centralgaraget ökade den under 2017 från cirka 70 procent till 83 procent. Även i Kvarnen har ökningen varit god. Bolaget uppfyller avkastningskravet på 17 miljoner kronor då resultat är 27 miljoner kronor.

Bolagets investeringsram är 250 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 2 (2) miljoner kronor vilket är 248 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Den lägre investeringsnivån beror främst på att byggstart av projektet Dansmästaren flyttats fram till mars 2018 men även på förseningar i projektet Kappåkaren. Förutsättningarna för ett parkeringshus vid Katedralskolan behöver utredas vidare och har därför skjutits fram.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Uppsala Parkerings AB ska i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden pröva strategi avseende parkeringslösningar med syfte att säkerställa en framtida hållbar finansiering. Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling och ett mobilitetsperspektiv på resande. Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter. Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.	Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan. Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp. Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja beläggningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar. Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla åtta av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 6 av 23 uppdrag. Förutom ett uppdrag löper resterande uppdrag på enligt plan. Bolaget har exempelvis arbetat aktivt med tillgänglighet i egna anläggningar men också i stadsbyggnadsprocessen, till exempel med extra breda platser för parkeringsplatser för rörelsehindrade och automatiska dörröppnare.

Bolaget deltar i planeringen av nya parkeringshus både i nyexploateringsområden och i centrumnära lägen varav ett, Dansmästaren, är på väg in i byggfasen. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under den kommande 10-årsperioden. Bolaget driver även, tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen, ett projekt med cykelgarage vid centralen samt utveckling av nya boendeparkeringsområden. Därutöver undersöker bolaget möjligheten att etablera ett centralt parkeringsgarage med 600 platser för att minska gatumarksparkeringar i de centrala delarna. Bolaget har idag en stark finansiell ställning, men är beroende av att framöver kunna erhålla extern projektfinansiering.

Många aktörer inom digital teknik utvecklar kontinuerligt nya produkter och system. Det pågår nu ett intensivt arbete inom bolaget med att upphandla nytt digitalt system för parkeringstillstånd. Beslutet om att heldigitalisera betalautomaterna kommer att verkställas under första halvåret 2018. Andelen som betalar med appar har ökat under 2017, från 13 procent till ca 27 procent.

Bolaget undersöker möjligheterna att investera i parkeringsdetekteringssystem i Centralgaraget, Kvarnen och även i gatumiljön för att på ett effektivt sätt minska miljöbelastningen. Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för utbyggnad av flera laddstationer under 2018.

Uppsala R2 AB

Uppsala Stadshus AB förvärvade 2014 samtliga aktier i Uppsala R2 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter Media AB) från Uppsala R1 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter i Uppsala AB). Uppsala R2 AB är ett vilande bolag och bedriver för närvarande ingen verksamhet.

Uppsala stadsteater AB

Uppsala stadsteaters vision är att vara Sveriges främsta konstnärliga teater och en ny typ av lokal scen med internationell utblick. Genom kombinationen av en bred och spetsig repertoar är teatern en av landets mest uppmärksammade stadsteatrar. Bolaget strävar efter att aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala och stärka Uppsala som en attraktiv stad.

Varje år tar omkring 80 000 personer del av stadsteaterns utbud, inklusive ett 20-tal egna produktioner, gästspel och andra aktiviteter. Teatern bedriver även gästspel utanför huset inom performance, nycirkus och dans samt samarbetar med teatrar i och utanför Sverige. Uppsala stadsteater har också dramapedagogisk verksamhet. Förutom dekorateljéerna som ligger på Bolandsgatan, ryms alla scener samt kontor och tillverkning i teaterhuset på Kungsgatan. I teaterhuset finns också Teaterrestaurangen, Teaterbaren, Kulturkaféet och galleriet Offkonsten c/o Teatergalleriet.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	95	98	97	95	93
Nettoomsättning, mnkr	17	14	13	21	12
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	0%	0%	1%	0%
Balansomslutning, mnkr	103	33	30	29	28
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-70	-71	-68	-65	-62
Justerat eget kapital, mnkr	85	11	11	11	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	2	7	1	4	2
Soliditet, %	83%	34%	38%	38%	43%

Ekonomiskt utfall

Resultat efter finansiella poster är -70 (-71) miljoner kronor, vilket är 1 miljon kronor bättre än föregående år. Bolaget har haft en hög biljettförsäljning. Försäljningen av abonnemang har ökat med 24 procent jämfört med 2016. Stadsteatern har även erhållit medel om 0,4 miljoner kronor från EU-projektet Theatron, vilket påverkat resultat positivt. Bolaget uppfyller avkastningskravet på -72 miljoner kronor då resultat är -70 miljoner kronor.

Årets investeringar är 2 (7) miljoner kronor och avser till övervägande del interiör och teknik. Årets investeringar är i nivå med bolagets investeringsram på 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala. Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidrar till att stärka besöksnäringen Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.	Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter. Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala Stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla alla nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 14 av 21 uppdrag. Förutom ett uppdrag löper resterande uppdrag på enligt plan. Bolaget har exempelvis ett pågående samarbetet med ett ledande företag inom ungdomsvård och genomför en satsning med ett asylboende i Ribbingebäck för att stärka arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro. Bolaget söker löpande extern finansiering via Statens Kulturråd, Region Uppsala Län och internationell finansiering via EU.

I linje med teaterns strategiska satsning ökade produktionsvolymen även under 2017. Teatern har noterat en ökad publiktillströmning vilket även gett stadigt ökande biljettintäkter. Året har präglats av välbesökta föreställningar på teaterns alla fyra scener med flera näst intill utsålda föreställningar. Teatern har idag en kärnpublik med förutsättningar att växa. Publikvariationen stärktes betydligt under 2017 med en ökning av yngre publik, en musikintresserad teaterpublik och en publik som vill ha ett nära möte med teaterkonsten. Teaterns repertoar lockar inte bara Uppsalabor utan även publik från länet i övrigt och angränsande län.

För att ytterligare utveckla kulturlivet i Uppsala har teatern samarbeten med flera olika kulturinstitutioner, med kulturnämnden kring bildkonsten Offkonst, Uppsala konstmuseum i projektet Revolv och ett samarbete med Strindbergs Intima i Stockholm. I samband med firandet av Kvinnofridslinjen 10 år hade nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och teatern ett samarbete hösten 2017. Bolaget samarbetade även med Gottsunda dans och teater under produktionen Önskestjärnan som genomfördes hösten 2017.

En del av teaterns strategi är att komplettera de egna produktionerna med gästspel för att presentera andra konstformer. Några föreställningar som har kompletterat repertoaren 2017 är Stand-up comedy, Omogna killar med Måns Möller & Özz Nujen, Nycirkus, Limits med Cirkus Cirkör, Spex, En rolig historia med Juvenalorden, amatördans från dansskolorna Ekeby dans och Dansakademien.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala Vatten och Avfall AB (Uppsala Vatten) ansvarar för kommunens VA-försörjning och avfallshantering. Med avancerad teknik och stort kunnande tillgodoser bolaget inom verksamhetsområdet behov av vattenförsörjning och avlopp, tar hand om hushållsavfall, producerar biogas samt återvinner avfall. Sammantaget levererar bolaget dricksvatten och hanterar avloppsvatten för cirka 195 000 personer samt ansvarar för hämtning och behandling av hushållsavfall från alla hushåll och företag inom Uppsala kommun. Bolaget producerar och levererar även biogas till bland annat stadsbussarna i Uppsala. Vid bolagets avfallsanläggning Hovgården sorteras och behandlas grov-, bygg- och industriavfall, askor, förorenade jordmassor med mera.

VA-försörjningen och den för kommunen obligatoriska avfallshanteringen finansieras via taxor enligt lagen om allmänna vattentjänster respektive miljöbalken. Verksamheterna regleras även till stor del av nationella lagar och förordningar. Dessa kompletteras med föreskrifter fastställda av kommunfullmäktige som reglerar de lokala förhållandena. Bolaget bedriver, enligt affärsmässiga principer, även biogasproduktion vid Hovgården.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	206	199	191	181	174
Nettoomsättning, mnkr	520	492	480	487	479
Andel av koncernens nettoomsättning, %	16%	16%	16%	18%	20%
Balansomslutning, mnkr	2 655	2 275	2 111	2 079	1 772
Resultat efter finansiella poster, mnkr	21	-3	8	32	26
Justerat eget kapital, mnkr	243	140	141	275	132
Räntabilitet på eget kapital, %	9%	neg	5%	12%	20%
Investeringar, mnkr	340	224	283	229	218
Soliditet, %	9%	6%	7%	13%	7%

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på 21 (-3) miljoner kronor, vilket är 24 miljoner kronor högre än föregående års utfall. Resultatet avser i sin helhet den konkurrensutsatta verksamheten där återvinning och deponi redovisade ett resultat på 16 (-9) miljoner kronor och biogasverksamheten redovisade ett resultat på 5 (6) miljoner kronor. Att resultatet är högre jämfört med föregående år beror främst på att mindre avfallsskatt betalats än planerat till följd av mer mängd utkört material. Storleken på avfallsskatten följer av hur stora mängder avfall som levereras in och ut på Hovgården, vilket varierar mellan åren.

För den taxefinansierade verksamheten är resultatet alltid noll. Resultatet regleras mot förutbetalda intäkter i balansräkningen. Underliggande resultat är 11 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor lägre än föregående år. Detta beror främst på högre avskrivningskostnader

för ledningsnät och högre förbränningskostnader. Bolaget uppfyller avkastningskravet på 15 miljoner kronor då resultat är 21 miljoner kronor.
Investeringarna uppgick till 340 (224) miljoner kronor, vilket är 116 miljoner kronor högre än föregående år. Detta förklaras huvudsakligen av utbyggnaden för vatten- och avfallsnätet samt investeringar i försedimentering C2 på Kungsängsverket. Bolagets investeringsram är 480 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 340 miljoner kronor vilket är 140 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Detta beror på senarelagd byggstarten för en ny kretsloppark i Brillinge.

Bolagsspecifika ägardirektiv och måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna	Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åtstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.
Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.	Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårds-förbundsprojekt "Mälarenen sjö för miljoner".
	Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Bolaget bidrar till att uppfylla åtta av nio inriktningsmål i Mål och budget 2017-2019. Bolaget blev under 2017 färdigt med 7 av 21 uppdrag. Förutom fem uppdrag löper resterande uppdrag på enligt plan. Bolaget har exempelvis utvecklat biogasverksamheten under året på många områden. Genom särskilda investeringsbeslut och bidrag från Klimatklivet har utbyggnad av anläggningen påbörjats gällande rötkammare, efterrötkammare, förbehandlingslinje, gödselförädling samt gasledning för att sammanbinda avloppsreningsverket och biogasanläggningens gassystem med redundans för att minska metanutsläpp.

Arbetet med att nå målet fossilfri fordonsflotta år 2020 fortgår genom en hög utbytestakt av egna fordon och kravställning gentemot olika entreprenörers fordon. Upphandling av nya fordon med krav på biogasdrift i första hand och HVO (fossilfritt bränsle) i andra hand har skett under 2017 och utbytet startar under 2018. Avfallsanläggningen Hovgårdens maskinpark med tunga arbetsfordon drivs på fossilfritt bränsle (HVO) från och med 2017.

Under året har också utredningar och satsningar genomförts för att möta en ökad efterfrågan på biogas och en utökad dialog med exempelvis region Uppsala kring möjligheten att ännu fler fordon i lokal- och regiontrafik drivs med biogas.

Uppsalas expansiva läge och kraftiga tillväxt innebär fler invånare, ökad utbyggnadstakt och nya arbetsplatser ställer krav på de samhällstjänster som bolaget levererar. Uppsala Vatten har en central roll i människors vardag och möjligheter till ett hållbart liv. Bolaget har under året arbetat med att säkerställa kapacitet och skydda dricksvattenresursen samt planera för en ökad mängd dagvatten som uppkommer när allt fler ytor hårdgörs i samband med utbyggnad och förtätning. Förberedelser har gjorts för framtagande av VA-plan inklusive dagvattenplan samt förberedelse för ett projekt kring att utreda behov av successiva taxehöjningar under

kommande år för att möta kostnaderna för investeringsbehoven. Inom ramen för beslut om mål och budget 2018-2020 i november 2017 beslutade också kommunfullmäktige om taxehöjningar som träder i kraft i april 2018.

Bolaget arbetar inom ett flertal områden för att på olika sätt öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera. Bland annat förbereds implementering av flerfackskärl under 2018 och tillgängligheten till återvinningscentralerna har förbättrats. Utöver detta har förberedelser pågått under 2017 för byte av entreprenör av hämtning av hushållsavfall som kommer att ske under början av 2018.

Intern kontroll

Intern kontroll är en del av kommunens styrning och syftar till att säkerställa att kommunfullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag uppfylls. Varje nämnd och styrelse fattar varje år beslut om en plan för intern kontroll utifrån en bedömning av risker för verksamhetens effektivitet, informationens tillförlitlighet och verksamhetens förmåga att följa styrdokument. Planerna för intern kontroll innehåller kontrollmoment som följs upp och rapporteras under året.

Kommunstyrelsen har fortsatt arbetet för att öka likvärdigheten mellan nämndernas interna kontroll. Arbetet visar att nämnder och förvaltningar kan behöva se över sin interna kontroll och synliggöra hur den organiseras och fungerar.

Avrapporteringarna av internkontrollplanerna för 2017 har skiftande omfång, struktur, innehåll och kvalitet. Det allmänna intrycket är att den interna kontrollen i kommunen genomförts på ett ärligt och öppet sätt och att den interna kontrollen i kommunen under 2017 var acceptabel. I stort sett samtliga planerade kontrollmoment har genomförts. Rapporteringarna är sparsmakade avseende vad som granskats och hur granskningen genomförts. Endast i undantagsfall redovisas till exempel vilka beslut som granskats eller vilka frågor som ställts. Resultatet av kontrollerna är mer utförligt beskrivna. Nästan alla nämnders uppföljning visar tydligt om det finns några brister som behöver åtgärdas. I de fall nämnderna upptäckt brister har de lyft fram förbättrande åtgärder.

Nämndernas internkontrollplaner för 2018 innehåller kontrollmoment för både verksamhetsspecifika risker och mer generella risker. Antalet kontrolltillfällen och återrapporteringstillfällen fortsätter att öka. Det är positivt att kontrolltillfällen sprids över tid, bland annat för att arbetet med den interna kontrollen då hålls aktuellt under hela året. Kontrollmomenten bedöms vara relevanta för att hantera identifierade risker och vara möjliga att genomföra. Många nämnder kontrollerar liknande saker på olika sätt. Flera nämnder använder olika kontrollmoment för samma riskområde. Därför kommer utveckling av kontrollmetoder att ske under 2018.

Under kommande verksamhetsår eftersträvas ytterligare samarbete över nämndgränserna inom arbetet med den interna kontrollen för ökat lärande och erfarenhetsutbyte. En översyn av kopplingar och överlappningar mellan kommunstyrelsens internkontrollplan och nämndernas internkontrollplaner kommer också att ske. I samband med detta kommer kommunstyrelsen att undersöka möjligheten att ta fram centralt rekommenderade kontrollmoment som sedan kan ingå i nämndernas internkontrollplaner. Under året tas också en utbildning om intern kontroll fram. Utbildningen ska finnas färdig till valet i september.

För en mer fullständig redogörelse av kommunens interna kontroll se bilaga 4.

Finansiell analys och sammanställd redovisning

I detta avsnitt görs en finansiell analys av resultat och ställning för Uppsala kommuns koncern, vilket innefattar både kommunens nämnder samt hel- och delägda kommunala bolag.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera den långsiktiga ekonomiska ställningen för Uppsala kommun och kommunkoncernen används en finansiell analysmetod som benämns RK-modellen. Den utgår från fyra finansiella aspekter: finansiellt resultat, kapacitetsutveckling, riskförhållanden samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Varje aspekt analyseras med hjälp av ett eller flera nyckeltal. Utveckling, trender och helhetsperspektiv är viktiga delar. Analysen ska utvärdera kommunens historiska utveckling samt bedöma dess framtida prestation och finansiella ställning. Syftet är även att genom att identifiera finansiella möjligheter och problem visa om kommunen följer kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

RK-modellen: fyra aspekter vid finansiell analys

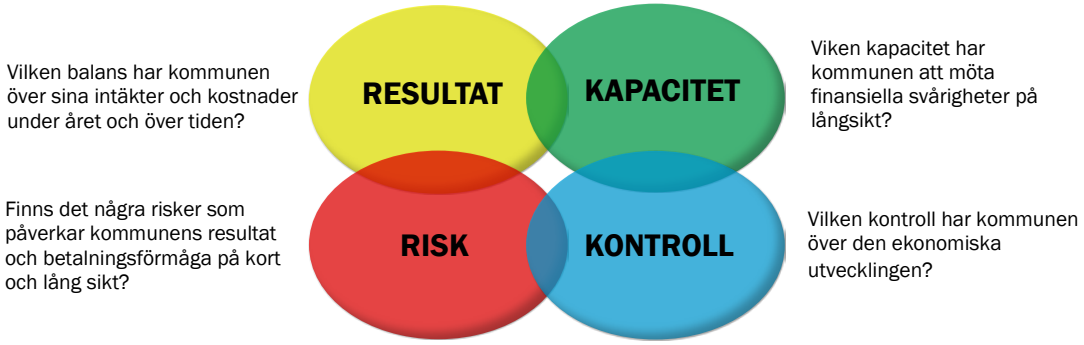

Sammanfattning

För Uppsala kommunkoncern uppgår det samlade resultatet för verksamhetsåret 2017 till 962 (381)[3] miljoner kronor. Det samlade resultatet för kommunens nämnder uppgår till 581 (381) miljoner kronor och resultatet i de kommunala bolagen är 465 (77) miljoner kronor. Därtill kommer koncernelimineringar på 85 (77) miljoner kronor som leder till det samlade resultatet för kommunkoncernen på 962 miljoner kronor. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 482 miljoner kronor för kommunkoncernen, 488 miljoner kronor i kommunens förvaltningar och 79 miljoner kronor i de kommunala bolagen.

Årets investeringar uppgår till 3 255 (2 273) miljoner kronor, knappt en miljard högre än 2016. De kommunala bolagen investerade för 2 746 miljoner kronor och nämnderna 509 miljoner kronor.

[3] Värden för 2016 visas i parentes.

Arbetet med genomlysning av, och anpassning till redovisningslagstiftning för, exploateringsverksamheten resulterade i en positiv påverkan på resultatet med 444 miljoner kronor samtidigt som eget kapital förstärktes med 406 miljoner kronor avseende avslut av gamla projekt.

Justerat för jämförelsestörande poster ökade nettokostnaderna i en lägre takt än intäkterna från skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Soliditeten har stärkts och investeringarna finansieras i högre grad med egna medel, i och med årets starka resultat. Låneskulden fortsätter att öka i och med den höga investeringstakten, men utvecklas i en lägre takt än föregående år. Skuldsättningsgraden har minskat som en följd av att det egna kapitalet stärkts.

Nämndernas nettokostnader ökade i en lägre takt än beräknat utrymme i kommunfullmäktiges ram. Nettokostnadsavvikelsen förklaras huvudsakligen av att antalet elever i grundskolan inte ökade i samma takt som beräknat, att statsbidragen blev högre än beräknat och att verksamheten i gymnasieskolan fortsätter att ge effektiviseringsvinster. Justeras nettokostnaderna för dessa budgetavvikelser och för de jämförelsestörande posterna blir det samlade resultatet för nämnderna i nivå med kommunfullmäktiges budget.

Det finns emellertid verksamheter där nettokostnaderna överskrider kommunfullmäktiges ramar. Det gäller verksamheter inom äldreomsorg, LSS-insatser samt individ- och familjeomsorg. Uteblivna effektiviseringsåtgärder inom hemtjänst och hemvård resulterade i underskott. När staten skärpte sin bedömning av assistans fick kommunen ett större ekonomiskt ansvar. Kostnaderna för barn- och ungdomsvården ökade till följd av ett ökat behov av insatser och högre insatskostnader. Underskotten inom ekonomiskt bistånd och övrig vuxenvård beror på att fler hushåll behöver försörjningsstöd och att fler personer som utsätts för hot eller våld söker boendestöd.

Uppsala har goda förutsättningar för en stabil ekonomi och resultatet av årets verksamhet stärker kommunens ekonomiska ställning ytterligare. Den gynnsamma utvecklingen för nettokostnaderna som inleddes 2013 fortsatte även 2017. I likhet med övriga delar av landet har kommunen emellertid stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling, stora investeringsbehov samt integration av nyanlända i kombination med en försvagad utveckling i det reala skatteunderlaget. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera och effektivisera verksamheten och göra välavvägda investeringar.

Resultat och kapacitet

Årets resultat och resultatutveckling

Årets resultat i Uppsala kommunkoncern uppgår till 962 (381) miljoner kronor. Det positiva resultatet inrymmer jämförelsestörande poster på sammanlagt 93 miljoner kronor i kommunen och 386 miljoner kronor inom Uppsala Stadshuskoncernen. Efter att resultatet justeras för dessa jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 482 miljoner kronor. De betydande posterna är återföring av nedskrivningar från 1990-talet i Uppsalahem, nedskrivning av marken i Ulleråker, realisationsvinster från mark- och exploateringsverksamheten samt erhållen byggbonus från staten.

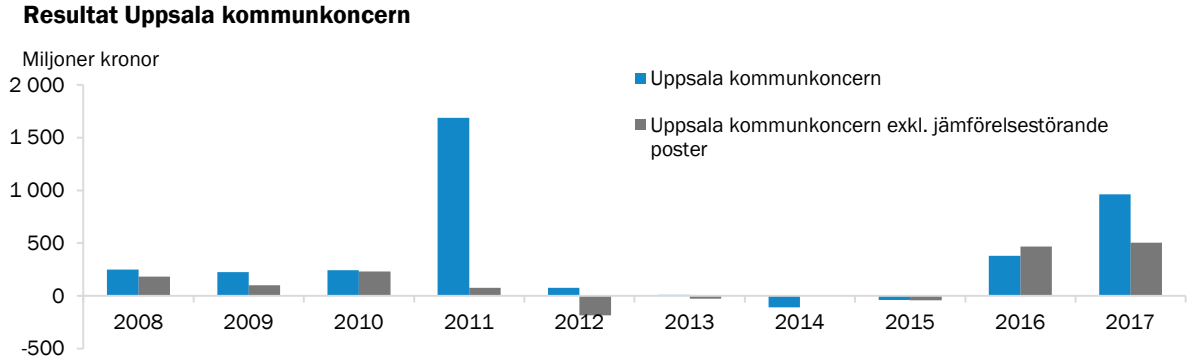

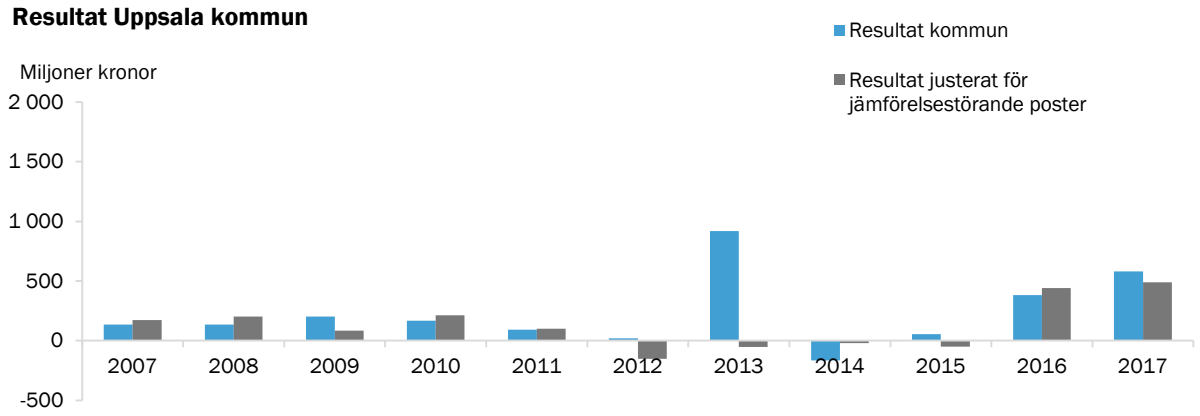

Resultatet för verksamhet i förvaltningsform uppgår till 581 (381) miljoner kronor. Resultatet är 349 miljoner kronor högre än budgeterat i Mål och budget 2017-2019. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 488 (440) miljoner kronor och motsvarar 4,4 procent av intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Jämfört med föregående år ökade skatter, generella statsbidrag och utjämning med 5,7 procent medan verksamhetens nettokostnader ökade med 3,5 procent. Justerat för jämförelsestörande poster ökade nettokostnaderna med 5,5 procent vilket är lägre än ökningstakten i intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Finansförvaltningen redovisar ett resultat på 432 miljoner kronor, vilket överstiger det budgeterade resultatet med 206 miljoner kronor. Merparten av finansförvaltningens budgetavvikelse förklaras av ökade skatteintäkter, ökad inkomstutjämningsbidrag samt minskad kostnadsutjämningsavgift. I resultatet ingår även en byggbonus på 80 miljoner kronor och en kostnad på 30 miljoner kronor kopplat till Uppsala Fastighetsprojekt Fas 2 AB avseende en eventarena i Gränby. Ingen av dessa poster var budgeterade.

Nämnderna redovisar ett samlat överskott om 148 miljoner kronor. I detta inryms jämförelsestörande poster om 42 miljoner kronor netto som påverkade överskottet positivt. Äldrenämnden och socialnämnden redovisar underskott på 67 respektive 19 miljoner kronor medan omsorgsnämnden och överförmyndarnämnden redovisar mindre underskott på 6 respektive 2 miljoner kronor.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 105 miljoner kronor medan kommunstyrelsen och gatu- och samhällsmiljönämnden redovisar överskott på 68 miljoner kronor respektive 45 miljoner kronor. Plan- och byggnadsnämnden och idrotts- och fritidsnämnden redovisar 13 respektive 8 miljoner kronor i överskott. Övriga nämnder redovisar mindre överskott eller har ekonomi i balans.

Nämndernas nettokostnader ökade i en lägre takt än beräknat utrymme i kommunfullmäktiges ram. Nettokostnadsavvikelsen förklaras huvudsakligen av att antalet elever i grundskolan inte ökade i samma takt som beräknat, att statsbidragen blev högre än beräknat och att verksamheten i gymnasieskolan fortsätter att ge effektiviseringsvinster. Justeras nettokostnaderna för de jämförelsestörande posterna, att antalet elever i grundskolan blev färre än budgeterat och att statsbidragen blev större än beräknat är det samlade resultatet för nämnderna i nivå med kommunfullmäktiges budget.

Uppsala stadshuskoncern redovisar ett resultat efter skatt på 465 (77) miljoner kronor. Årets resultat har påverkats av jämförelsestörande poster om 387 (-27) miljoner kronor. Den största jämförelsestörande posten gäller återföringar av nedskrivningar i Uppsalahem som gjordes på 1990-talet för drygt 40 fastigheter. I och med att marknadsvärdet ökat finns inte fog för att nedskrivningen ska kvarstå i redovisningen. Återföringen har påverkat resultatet positivt med 357 miljoner kronor. Härutöver finns jämförelsestörande poster i de kommunala bolagen för realisationsvinster, utrangeringar och erhållna försäkringsersättningar om totalt 30 miljoner kronor.

Balanskravsutredning

Balanskravet i lagen om kommunal redovisning syftar till att säkerställa en miniminivå för god ekonomisk hushållning i Sveriges kommuner. En kommun som redovisar ett negativt balanskravsresultat ska redovisa en plan för återställande av eget kapital inom en period av tre år om inte underskottet kan motiveras av synnerliga skäl. För 2017 redovisar Uppsala kommun ett positivt balanskravsresultat på 574 miljoner kronor.

BALANSKRAVSUTREDNING **Belopp i miljoner kronor**	**2015**	**2016**	**2017**
Redovisat resultat	56	381	581
Nettoresultat vid avyttring av anläggningstillgångar	-44	-16	-7
Balanskravsresultat	**12**	**365**	**574**

Sveriges ekonomi fortsatt stark

Under 2017 stärktes den svenska konjunkturen även om BNP inte växte i den takt som tidiga prognoser indikerat. SKL:s prognos från december 2017 pekar på en BNP-tillväxt om 2,6 procent jämfört med prognosen på 2,8 procent från slutet av 2016. Framförallt var det den svaga utvecklingen i export som drog ned tillväxttakten under 2017. Men även investeringstakten dämpades något, vilket förklaras av att bostadsbyggandet inte bedömts öka ytterligare. Den något svagare utvecklingen i BNP gäller dock inte antalet arbetade timmar som överträffade prognosen och förde med sig en fortsatt god ökning av det reala skatteunderlaget under 2017. Vid utgången av året var tillväxten fortsatt hög,

arbetsmarknaden stark och inflationen nära målet på 2 procent. Samtidigt visar indikatorer på att den globala konjunkturen är starkare än på länge.

År 2018 förväntas emellertid den ekonomiska utvecklingen bli svagare då högkonjunkturen beräknas nå sin kulmen. Det reala skatteunderlaget beräknas öka med 1,5 procent 2017 och 1,1 procent 2018. Åren 2019 och 2020 förväntas konjunkturen återgå till normalläge med en betydligt lägre tillväxttakt. Sysselsättningen och det reala skatteunderlaget kommer att utvecklas svagare främst till följd av det svaga konjunkturläget, men även för att antalet personer i arbetskraften avtar. Den negativa utvecklingen kan bli utdragen under flera år samtidigt som trycket från den demografiska utvecklingen tilltar. De ekonomiska utsikterna framöver innebär därför en besvärlig obalans mellan snabbt växande demografiskt betingade behov och ett svagt växande skatteunderlag.

Skatteintäkter är högre än beräknat i budget

Enligt den senaste prognosen från Sveriges kommuner och landsting (SKL) uppgick Uppsala kommuns intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för 2017 till 11 180 miljoner kronor, varav 10 199 miljoner kronor i skatter och 982 miljoner kronor i generella statsbidrag och utjämning. I det senare ingår 318 miljoner kronor i fastighetsavgift, 130 miljoner kronor i Uppsalas andel av välfärdsmiljarderna samt 80 miljoner kronor i byggbonus. Intäkterna från skatter och fastighetsavgiften i bokslut 2017 baseras på decemberprognosen från SKL, och eventuella avvikelser från de faktiska utfallen kommer att regleras i bokslut 2018.

Summan av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för 2017 blev 221 miljoner kronor högre än budgeterat, varav 71 miljoner kronor i skatteintäkter och 150 miljoner kronor i kommunalekonomisk utjämning. Avvikelsen i skatteintäkter förklaras huvudsakligen av att skatteunderlagstillväxten åren 2015 och 2016 blev större än tidigare beräknat. Utvecklingen under 2017 indikerar också att både sysselsättning och timlön ökade mer än förväntat.

Den stora befolkningsökningen i Uppsala kommun under 2016 har påverkat både inkomstutjämning och kostnadsutjämning positivt. Befolkningsutvecklingen de senaste åren har förändrat demografin då antalet barn och ungdomar ökat i förhållande till övriga åldersgrupper. Detta har fått en gynnsam effekt på kostnadsutjämningen. Jämfört med budget blev inkomstutjämningen 40 miljoner kronor högre och kostnadsutjämningen 29 miljoner kronor lägre.

Jämfört med föregående år blev skatteintäkterna 526 miljoner kronor eller 5,4 procent högre medan generella statsbidrag och utjämning 75 miljoner kronor eller 8,3 procent högre. Skatteunderlaget för 2017 bygger på beskattningsbar förvärvsinkomst för fysiska personer för inkomståret 2015 uppräknat med av regeringen fastställda uppräkningsfaktorer. Den samlade beskattningsbara förvärvsinkomsten i Uppsala kommun för inkomsåret 2015 ökade med 5,5 procent. Samma år ökade BNP med 4,5 procent, vilket var den högsta ökningen sedan 2010 då BNP ökade med 6,3 procent i återhämtningen efter finanskrisen 2008.

Riktade statsbidrag, återsökta medel och schablonersättning

Under året har Uppsala kommun redovisat 953 miljoner kronor i statsbidrag i form av riktade statsbidrag, schablonersättning för kommunmottagna och återsökt ersättning för nedlagda kostnader för insatser till asylsökande ensamkommande och nyanlända.

STATSBIDRAG 2017 Belopp i miljoner kronor	2016	2017	Förändring (%)
Ritade statsbidrag	296	371	26
Schablonersättning	90	171	90
Återsökning	561	411	-27
Summa statsbidrag	**946**	**953**	**1**

Jämfört med 2016 minskade återsökningen med 150 miljoner kronor, medan schablonersättning fördubblades dels för att staten höjde schablonersättningen, dels för att antalet kommunmottagna ökade något. Därtill finns den en eftersläppning i inbetalningen av schablonersättningen.

Återsökta medel minskade dels för att asylsökande ensamkommande var färre än 2016, dels för att Migrationsverket vid halvårsskiftet 2017 sänkte boendeersättningen för ensamkommande från 1 900 kronor till 1 350 kronor per dygn för yngre än 18 år. För ensamkommande 18 år och äldre sänktes boendeersättningen till 750 kronor per dygn under förutsättning att dessa ungdomar erhöll studiemedel från Centrala studiestödsnämnden (CSN).

ANTAL KOMMUNMOTTAGNA (PUT/TUT) Antal personer	2016	2017	Förändring
0-5 år	122	171	49
6-15 år	231	324	93
16-17 år	119	125	6
18-19 år	80	108	28
20-64 år	748	640	-108
65-	14	16	2
Totalt	**1314**	**1384**	**70**

Under året tog Uppsala kommun emot 1 384 personer med uppehållstillstånd från Migrationsverkets mottagningssystem, 564 kvinnor och 820 män. Schablonersättningen avser att finansiera det initiala mottagandet av denna grupp. Barn och ungdomar i förskoleåldern och skolåldern har mottagits i kommunens förskolor och skolor. Därtill fanns asylsökande barn och ungdomar i Uppsala kommuns skolor under 2017 vars skolgång till stor del har finansierats genom återsökning av medel från Migrationsverket för nedlagda kostnader. I genomsnitt fanns det 23 asylsökande barn i förskoleverksamhet, 180 i grundskolan och 533 i gymnasieskolan.

Fjärde kvartalet 2017 hade 504 ensamkommande barn och ungdomar en god man vilket nästan är en halvering av antalet ensamkommande med god man jämfört med året innan. Minskningen beror på att den stora gruppen ensamkommande blir äldre eller får avslag på sin asylansökan. Under hösten tilldelades kommunen 14 miljoner kronor för 2017 i tillfälligt

statsbidrag för att asylsökande ensamkommande som fyller 18 år under asylprocessen ska kunna fortsätta att bo kvar i kommunen.

Nettokostnadsutvecklingen lägre än budgeterat

Verksamhetens nettokostnader för 2017 års verksamhet uppgår till 10 642 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3,5 procent jämfört med 2016. Justerat för jämförelsestörande poster, bland annat realisationsresultat, nedskrivningar och byggbonus, uppgår nettokostnadsförändringen till 5,5 procent. Detta är lägre än ökningstakten i skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

De samlade nettokostnaderna för de pedagogiska verksamheterna blev 109 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktiges ram men ökade med 3,8 procent jämfört med 2016. Merparten av överskottet finns i grundskolan och gymnasieskolan för vilka nettokostnaderna blev 45 respektive 46 miljoner kronor lägre än fullmäktiges ramar. I grundskolan beror överskottet främst på att antalet elever blev färre än beräknat medan överskottet i gymnasieskolan främst förklaras av ökade statsbidrag för ensamkommande barn och ungdomar, i kombination med positiva effekter av en fortsatt effektivisering av verksamheten.

Nettokostnaden för äldreomsorg blev 50 miljoner kronor högre än kommunfullmäktiges ram och detta beror främst på att budgeterade effektiviseringsåtgärder inte realiserats. Merparten av effektiviseringsåtgärderna var riktade till insatser i ordinärt boende och där har nettokostnaderna fortsatt att öka under året, huvudsakligen till följd av ökade behov för hemsjukvård. Bakgrunden till effektiviseringskraven var att nettokostnaden för äldreomsorg 2016 var 5,2 procent eller 90 miljoner kronor högre än referenskostnaden.

De samlade nettokostnaderna för vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning blev 12 miljoner kronor högre än kommunfullmäktiges ram. Det är framförallt kostnader för personlig assistans enligt LSS och assistansersättning som avviker från budgeterad ram till följd av att kommunen fick täcka för behoven när Försäkringskassan skärpte sin behovsbedömning.

De samlade nettokostnaderna för individ- och familjeomsorg överstiger kommunfullmäktiges ram med 26 miljoner. Samtliga delverksamsamheter överskrider de beslutade ramarna. Jämfört med 2016 ökade nettokostnaden för ekonomiskt bistånd med 8,0 procent och barn- och ungdomsvården med 6,8 procent. Ekonomiskt bistånd ökade främst därför att fler hushåll erhöll stöd. Ökat antal vårddygn på institution, både på HVB-hem och på statens institutioner (SiS), samt ökade dygnskostnader på SiS är de främsta skälen för kostnadsökningen inom barn- och ungdomsvården. Även missbrukarvård och övrig vuxenvård överskrider kommunfullmäktiges ramar, huvudsakligen till följd av ökade behov av stöd till boende för personer utsatta för hot eller våld.

Soliditet och investeringar

Balansomslutning och soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning uppgick den 31 december 2017 till 29 381 (27 052) miljoner kronor, vilket är en ökning med 2 329 miljoner kronor (8,6 procent) sedan förra

årsskiftet. Ökningen förklaras av att Uppsala växer och att det sker stora investeringar i den kommunala infrastrukturen.

Soliditet är ett finansiellt mått på förmågan att på lång sikt kunna möta sina åtaganden. Soliditeten är en relation mellan det egna kapitalet och balansomslutningen. I nyckeltalet nedan ingår även pensionsförpliktelser, det vill säga de pensionsförpliktelser som inte redovisas i balansräkningen, för att visa på kommunens handlingsutrymme på lång sikt.

Soliditet inkl. pensionsåtagande
Uppsala kommunkoncern

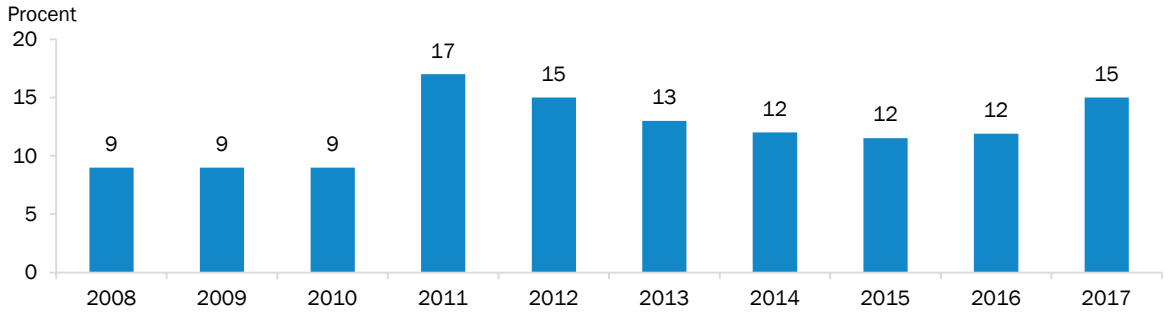

Soliditeten för kommunkoncernen, inklusive alla pensionsförpliktelser, är 15 (12) procent, vilket är en ökning med 3 procentenheter sedan föregående år. Årets positiva resultat och genomlysningen av exploateringsverksamheten har medfört att det egna kapitalet har ökat med 1 149 miljoner kronor, vilket i sin tur stärkt soliditeten. En stark soliditet ger en förmåga att hantera fluktuationer i resultatutvecklingen. Därtill påverkar soliditeten kommunens kreditvärdighet hos kreditinstitut, vilket har en effekt på lånevillkor och därmed de finansiella kostnaderna.

Investeringar och självfinansieringsgrad

Att Uppsala kommun växer innebär ett ökat behov av kommunal infrastruktur så som vägar, broar, skolor, bostäder, vatten- och avloppshantering, anläggningar för idrott och fritid med mera.

Investeringarna har ökat de senaste åren. Årets investeringar i kommunkoncernen har uppgått till 3 255 (2 273) miljoner kronor. Investeringarna fördelar sig mellan kommunen med 509 (391) miljoner kronor och de kommunala bolagen med 2 746 (1 882) mnkr.

Några av årets större ny- eller ersättningsinvesteringar i kommunen är Flottsundsbron samt utvecklingen av Paradgatan och Forumtorget inom gatu- och samhällsmiljönämnden med totalt 239 miljoner kronor. Kommunstyrelsen har investerat 204 miljoner kronor i ny infrastruktur så som gator och parker inom ramen för exploateringsverksamheten och den växande staden. Övriga nämnder investerar inom ramen för behov i sina verksamhetsområden så som exempelvis konst i den offentliga miljön och utrustning till skola, vård och omsorg.

Bland kommunbolagens större investeringar under året märks Uppsalahem AB med 1 161 (832) miljoner kronor för nyproduktion och förnyelse av sitt bostadsbestånd. Uppsala kommun Skolfastigheter AB investerade 783 (500) miljoner kronor varav de enskilt största

projekten är nyproduktionen av Tiundaskolan, en grundskola i Lindbacken samt renoveringen av Katedralskolan. Uppsala Vatten och Avfalls ABs investeringsnivå uppgick till 340 (224) miljoner kronor, huvudsakligen hänförligt till Kungsängsverket, biogasproduktionen samt utvecklingen av Rosendalsområdet, Fyrislund och Salabacke. Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheters investeringar uppgick till 174 (114) miljoner kronor. Det största projektet har varit den nya friidrottsarenan i Gränby, Storvreta idrottshall samt uppstarten av den nya fotbollsarenan på Studenternas Idrottsplats.

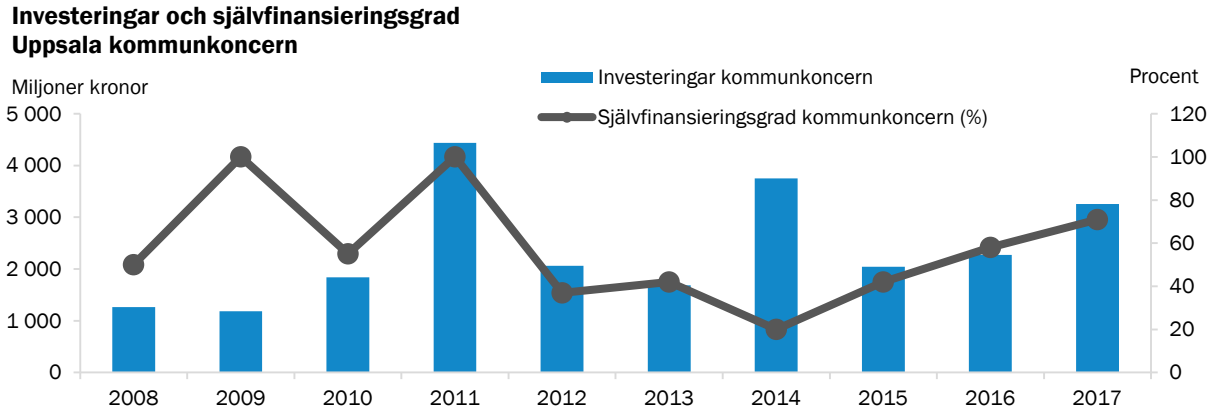

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som finansieras inom ramen för årets kassaflöde. Årets självfinansieringsgrad i kommunkoncernen var 71 (58) procent med ett stort positivt redovisat resultat som enskilt viktigaste förklaringsparameter till ökningen. Exkluderas de jämförelsestörande posterna från årets resultat uppgår självfinansieringsgraden till 56 (62) procent.

I diagrammet ovan redovisas hur investeringarna utvecklats sedan 2008. Investeringsnivån 2011 förklaras av Uppsalahems förvärv av Studentstaden (2 424 miljoner kronor) och investeringsnivån 2014 förklaras av förvärvet av Ulleråker (1 835 miljoner kronor).

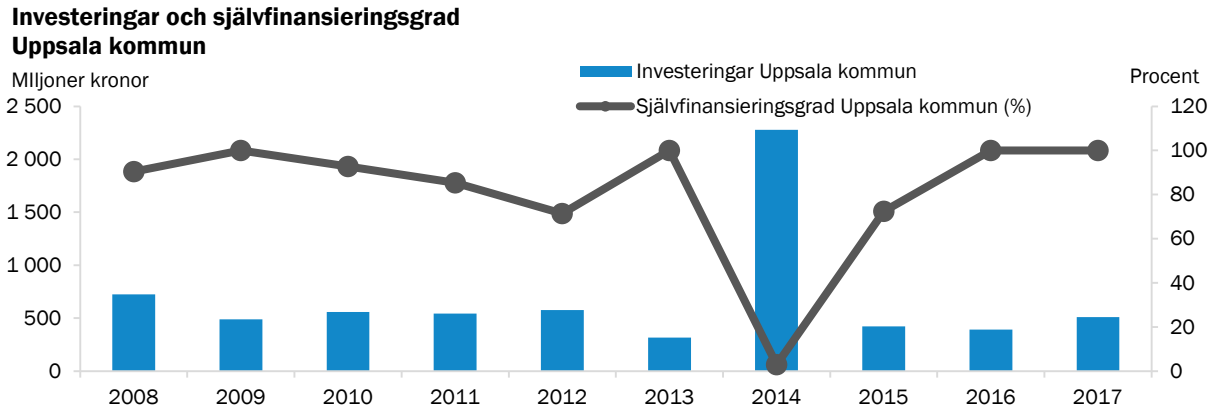

Kommunens självfinansieringsgrad av investeringar är 100 (100) procent. Den höga självfinansieringsgraden uppnås genom att resultatet är starkt kombinerat med att kommunens andel av de totala investeringarna i kommunkoncernen bara utgör cirka 15 procent.

Investeringsnivån 2014 förklaras av Ulleråkersförvärvet (1 835 miljoner kronor) från dåvarande Uppsala läns landsting, vilken i sin helhet finansierades med lån.

Mark- och exploateringsverksamhet

Uppsala kommuns pågående exploateringsverksamhet är omfattande och stora flöden av utgifter och inkomster redovisas i balansräkningen. Under året har det bedrivits en mycket omfattande exploateringsverksamhet, där de största utbyggnadsområdena är Östra Salabacke, Östra Fyrislund och Rosendal. Vid utgången av 2017 består kommunens exploateringsverksamhet av 142 projekt, 21 fler än vid ingången av året. Att portföljen ökar beror på att Uppsala växer och nya områden tillkommer.

Under året har en omfattande genomlysning skett av den historiska projektportföljen, där 17 projekt helt eller delvis har avslutats. Genomlysningen av projekten har, tillsammans med anpassning av principerna för redovisning av markförsäljning, påverkat kommunens resultat- och balansräkning med stora engångsposter. Resultatet har påverkats positivt med 444 miljoner kronor och eget kapital har tillförts 406 miljoner kronor. Vidare har genomlysningen resulterat i omklassificeringar i balansräkningen mellan omsättnings- och anläggningstillgångar. Eftersom en betydande del av portföljen kunnat genomlysas är bedömningen att det inte föreligger stora risker för framtida påverkan på kommunens resultat. Genomförda åtgärder har minskat osäkerheten i den ursprungliga posten och arbetet med genomlysningen kommer att avslutas under 2018.

Under året har vattenutredningar genomförts kring marken i Ulleråker. Vattenutredningarna har inneburit en fördröjning av markförsäljningen av de inledande etapperna. En ny bedömning har därför gjorts av projektets kalkyl vilket resulterat i en nedskrivning med 376 miljoner kronor i enlighet med försiktighetsprincipen.

Risk och kontroll

Utveckling av låneskulden

Kommunens finanspolicy, som är beslutad av kommunfullmäktige, och de finansiella riktlinjer och ramar som fastställts av kommunstyrelsen, styr kommunens och dess helägda bolags finansverksamhet. Uppsalahem är undantagen och har en egen finanspolicy. Som del i arbetet med att skapa en gemensam internbank för hela kommunkoncernen kommer en koncerngemensam finanspolicy med riktlinjer utformas under det kommande året.

Både Uppsala kommun och Uppsalahem AB:s kreditvärdighet bedöms årligen av det internationella kreditvärderingsföretaget Standard & Poor’s. Kommunens långfristiga kreditvärdighet är AA+ och Uppsalahem AB:s är AA- på en skala där AAA är högst. Kreditbetyget påverkar upplåningskostnaden och de höga kreditbetygen ger tillgång till finansiering med goda villkor. Kreditbetygen fastställdes under våren 2017.

Låneprogram

Upplåningen i Uppsala kommunkoncern sker genom Kommuninvest, obligationer, certifikat och bilaterala lån. Därutöver finns en låneram med Europeiska Investeringsbanken om 1 800 miljoner kronor, och en låneram med Nordiska Investeringsbanken om 600 miljoner kronor.

Under 2017 har kommunen tecknat låneavtalet med Nordiska Investeringsbanken i syfte att finansiera investeringar inom vatten och avfallshanteringen.

Uppsala kommun emitterar obligationer genom ett Medium Term Note-program med ram på 8 000 miljoner kronor, certifikat genom ett certifikatsprogram med en ram på 5 000 miljoner kronor. Uppsalahem emitterar certifikat genom ett certifikatsprogram med en ram på 3 500 miljoner kronor och har emitterat obligationer i eget namn.

Under 2017 har Uppsala kommuns Medium Term Note-program utökas från 5 000 miljoner kronor till 8 000 miljoner kronor och certifikatprogrammet från 1 500 miljoner kronor till 5 000 miljoner kronor. Programmen har utökats för att hantera kommunkoncernens pågående investeringar samt för att möjliggöra ett övertagande av de lån som Uppsalahem ska refinansiera genom Uppsala kommun. Bakgrunden är övergången till en gemensam internbank för hela kommunkoncernen.

I övergången kommer Uppsalahem successivt refinansiera lån genom Uppsala kommun. På sikt innebär det att Uppsalahems certifikatprogram kommer att utnyttjas mindre samtidigt som kommunens certifikatsprogram kommer utnyttjas mer och att Uppsalahems upplåning i eget namn kommer att minska.

Uppsala kommunkoncerns externa upplåning per den 31 december 2017 uppgick till 15 497 miljoner kronor och är fördelad enligt nedan.

UPPSALA KOMMUNKONCERNS EXTERNA UPPLÅNING
Belopp i miljoner kronor

Uppsala kommun	Låneram	Låneskuld 31 december 2017	Låneskuld 31 december 2016
Obligationslån	8 000	5 450	3 350
Certifikat	5 000	400	400
Kommuninvest*	-	3 436	3 656
Europeiska Investeringsbanken	1 800	300	0
Nordiska Investeringsbanken	600	200	0
Uppsalahem			
Certifikat	3 500	2 000	2 202
Obligationslån	-	2 900	3 700
Bilaterala lån	-	811	853
Summa kommunkoncern		**15 497**	**14 162**

**inklusive lån om 800 miljoner kronor med kommunala borgen för Uppsala kommun Skolfastigheter AB*

Skuldportfölj

Kommunkoncernens externa upplåning per 31 december 2017 uppgick till 15 497 (14 162) miljoner kronor, en ökning med 1 335 miljoner kronor (9,4 %) i jämförelse med föregående år. Den externa upplåningen är fördelad på Uppsala kommun 8 986 (6 606) miljoner kronor, Uppsala kommun Skolfastigheter AB 800 (800) miljoner kronor och Uppsalahem AB 5 711 (6 755) miljoner kronor.

Ett arbete har påbörjats med att samordna Uppsala kommun och Uppsalahems externa upplåning genom den gemensamma internbanken. Det kommer innebära att Uppsalahems externa upplåning succesivt kommer att minska och Uppsala kommuns externa upplåning kommer öka genom att lån refinansieras genom Uppsala kommun. Refinansieringen av Uppsalahems lån påverkar inte den totala externa upplåningen i kommunkoncernen. Under 2017 refinansierades 1 400 miljoner kronor av Uppsalahems lån genom kommunen.

Den senaste femårsperioden, 2013-2017, har kommunkoncernens externa upplåning ökat med 67 procent. Låneskuldsökningen under 2017 uppgick till 9,4 procent. Den högre låneskulden beror på att Uppsala växer och att de inversteringar som sker i kommunkoncernen, och i huvudsak i de kommunala bolagen, behöver lånefinansieras.

Extern upplåning
Uppsala kommunkoncern

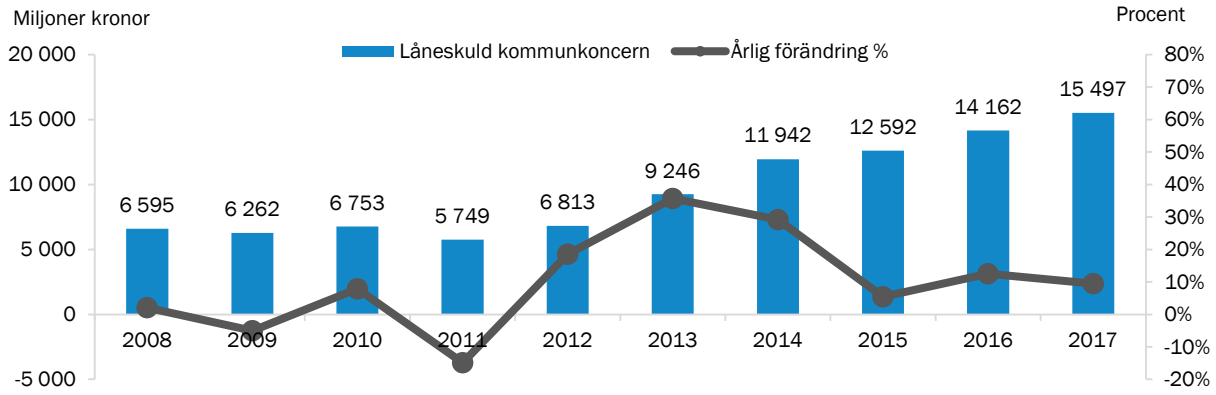

Genom medvetna val för att få längre löptider på de lån som har omsatts eller nyupptagits har kommunens genomsnittliga kapitalbindningstid stigit till 3,03 (2,56) år. Uppsalahems kapitalbindningstid, inkluderat lånelöften, är oförändrad på 2,4 (2,4) år.

Upplåning via Kommuninvest i Sverige AB uppgick vid årsskiftet till 3 436 (3 656) miljoner kronor, en minskning med 220 miljoner kronor i jämförelse föregående år.

Koncernens upplåning via obligationer uppgick vid årsskiftet till 8 350 (7 050) miljoner kronor, en ökning med 1 300 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Totalt sex obligationer har emitterats under 2017, samtliga med femåriga löptider. Upplåning via Europeiska Investeringsbanken och Nordiska Investeringsbanken genomfördes för första gången under 2017.

Marknadsräntorna har rört sig svagt uppåt under 2017. Kommunens genomsnittliga ränta har emellertid fortsatt att sjunka och uppgick till 0,87 (1,14) procent 2017. Det förklaras av att refinansieringen av lån har kunnat ske till lägre ränta än tidigare, samt att kommunen upptagit rörliga lån som vidareutlånats till Uppsalahem AB som bolaget själv sedan räntesäkrat i eget namn. Högre räntenivåer kommer på sikt medföra att kommunkoncernens genomsnittliga ränta stiger. En ökad låneskuld ökar kommunkoncernens räntekänslighet.

Finansieringsrisk och säkringsinstrument

Finanspolicyn med riktlinjer reglerar hur den finansiella verksamheten ska bedrivas och hur de finansiella riskerna ska hanteras för Uppsala kommun och de helägda bolagen.

Refinansieringsrisken ska begränsas genom att över åren ha en spridd förfallostruktur och genom att begränsa andelen låneförfall inom 12 månader. För att säkerställa den finansiella beredskapen på kort sikt finns checkräkningskrediter, likvida medel, avtalade lånelöften samt möjlighet till kortfristiga lån genom certifikatprogrammet.

Under det kommande året har kommunkoncernen låneförfall om sammanlagt 4,8 (4,7) miljarder, varav 1,8 (1,5) miljarder är låneskuld hos kommunen. Koncernens likviditetsberedskap utgörs av kontokrediter i bank om 2,2 (2,2) miljarder och lånelöften om 2,5 (1,9) miljarder. Därutöver finns likvida medel om 1 (1) miljard kronor.

Både kommunen och Uppsalahem använder sig av ränteswappar för att räntesäkra låneskulden. En ränteswap används för att byta en rörlig ränta till fast ränta under lånets löptid. Vid utgången av 2017 var 1 570 (970) miljoner kronor av kommunens rörliga skuld och 3 850 (3 610) miljoner kronor av Uppsalahem AB:s rörliga skuld säkrad med ränteswappar. All upplåning i Uppsalahem sker till rörlig ränta och räntesäkras genom ränteswappar. Då kommunen har del av sin upplåning räntesäkrad genom fastränteslån använder kommunen ränteswappar i mindre omfattning än Uppsalahem. Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunens lån är 2,2 (2,1) år med ränteswappar och 1,6 (1,7) år utan ränteswappar. Säkringsförhållandet anses effektivt då de swappar som tecknats har underliggande lån.

Minskad skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad är ett finansiellt nyckeltal som används för att beskriva den finansiella risken i form av räntekänslighet. Skuldsättningsgraden är förhållandet mellan skulder och eget kapital.

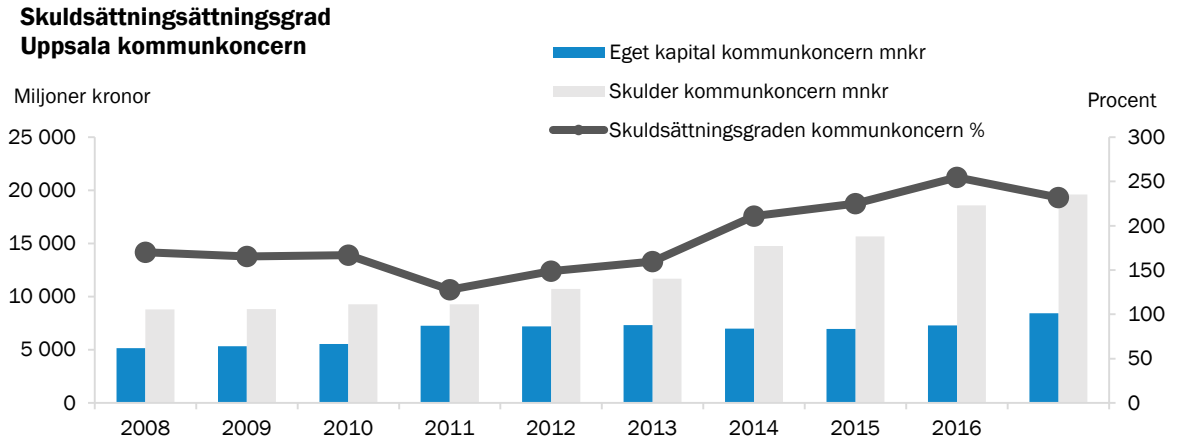

Skuldsättningsgraden i kommunkoncernen var 232 (255) procent den 31 december 2017, vilket är en minskning med 23 procentenheter sedan förra året. Årets starka resultat har ökat det egna kapitalet. Därtill har genomlysningen av exploateringsverksamheten påverkat det

egna kapitalet med 406 miljoner kronor. Då det egna kapitalet ökat mer än vad skulderna har gjort blir skuldsättningsgraden lägre än förra året.

Skulderna fortsätter emellertid att öka, vilket beror på att de stora pågående investeringarna i kommunkoncernen till stor del lånefinansieras. Uppsala växer och kommer de närmaste åren att ha ett fortsatt stort investerings- och lånebehov. För att inte skuldsättningsgraden ska öka behöver resultatet i kommunkoncernen fortsätta vara starkt. En skuldsättningsgrad på 232 procent indikerar att kommunkoncernen är känslig för höjda räntenivåer.

Utveckling av pensionsåtagandet

PENSIONSÅTAGANDE Belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017
Avsättningar för pensioner	848	897	959
Upplupen pensionskostnad, individuell del	233	251	265
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	4 233	4 082	3 993
Totalt pensionsåtagande	**5 315**	**5 230**	**5 218**
Placerade pensionsmedel, anskaffningsvärde	*385*	*385*	*604*
Placerade pensionsmedel, marknadsvärde	*404*	*420*	*713*
Öronmärkt eget kapital, pensionskostnad	*255*	*255*	*255*

Av det totala pensionsåtagandet vid utgången av 2017 redovisas 23 (22) procent som skuld i balansräkningen. Ansvarsförbindelsen, pensionsrättigheter som intjänats före 1998, har under året minskat med 88 miljoner eftersom utbetalningarna översteg ränteuppräkningen. Under de närmast åren förväntas dock det totala pensionsåtagandet ligga relativt oförändrat runt fem miljarder kronor eftersom nya avsättningar i stort sett motsvarar avbetalningen på ansvarsförbindelsen. För att möta framtida pensionsåtagandet har 604 miljoner kronor placerats i en pensionsstiftelse, varav 219 miljoner kronor placerades under våren 2017. Vid utgången av året var marknadsvärdet 713 miljoner kronor.

Årets pensionskostnader, inklusive löneskatt, uppgick till 572 (545) miljoner kronor. I pensionskostnaderna ingår utöver avsättningar för innevarande år även utbetalningar av pensioner från ansvarsförbindelsen med 206 (200) miljoner kronor. Den årliga kostnaden för den historiska pensionsskulden kommer att öka successivt till ca 232 miljoner kronor år 2026 för att därefter minska och till slut försvinna helt.

Den demografiska utmaningen

De närmaste åren kommer Uppsalas befolkningssammansättning att förändras avsevärt med allt fler yngre och äldre. Barn och ungdomar i skolåldern och antalet personer i åldern 80 år och äldre förväntas öka i snabbare takt än antalet personer i åldern 19-64 år. Statistiska centralbyrån bedömer att de demografiskt betingade behoven i riket i genomsnitt årligen kommer att öka med 1,4 procent de kommande tio åren, vilket kan jämföras med ökningstakten på 0,6 procent för perioden 2000-2015.

De närmaste fem åren, perioden 2017-2021, väntas de demografiskt betingade behoven att öka med 2,6 procent årligen. Under samma period väntas tillväxten i det reala skatteunderlaget att avta från i genomsnitt 2,0 procent till i genomsnitt 0,5 till 0,8 procent.

Detta innebär att intäkterna från skatter och generella statsbidrag inte kommer att kunna finansiera de demografiska behoven.

För att klara sitt välfärdsuppdrag i en tid med ett starkt demografiskt tryck i kombination med en svag ökning i det reala skatteunderlaget måste kommunen fortsätta att skapa resursutrymme genom starka resultat och effektiviseringsåtgärder. De senaste åren har Uppsala kommun genomfört effektiviseringsåtgärder för att sänka kostnaderna. Effektiviseringsåtgärderna har riktats främst till de verksamheter där kostnaderna varit högre än fordrat av bland annat demografin, som gymnasieskola, barn- och ungdomsvård och äldreomsorg. Dessa åtgärder har givit resultat eftersom den samlade nettokostnaden för välfärdstjänsterna förskola, skola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg blev 2,1 procent lägre än vad den skulle varit utifrån Uppsalas strukturella förutsättningar. Effektiviseringsåtgärderna behöver dock fortsätta för att möta det demografiska trycket.

För att identifiera verksamheter med effektiviseringspotential behöver kommunen fortsätta att jämföra sig med kommuner med liknande strukturella förutsättningar, men även med kommuner som visar kostnadseffektivitet i kombination med god kvalitet. De enskilda verksamheterna behöver även jämföra sig med andra verksamheter i den egna kommunen som har vidtagit effektivitetsåtgärder och visat goda resultat.

Flyktingmottagande och integration

Som en konsekvens av den stora flyktinginvandringen hösten 2015 och våren 2016 har Uppsala tagit emot ett stort antal ensamkommande barn och unga samt även tilldelats ett stort antal nyanlända med uppehållstillstånd. De kommunala verksamheterna såsom förskola, skola och socialtjänsten har därmed expanderat för att möta de nya behoven. De statliga medel som ska finansiera dessa behov är tillfälliga medan behoven kan sträcka sig över flera år. Detta innebär att kommunen kommer att behöva fortsätta tillhandahålla särskilda insatser till dessa grupper långt efter att de statliga medlen har upphört.

För att öka skatteintäkter och för att sänka kostnader på längre sikt behöver kommunen därför lyckas med etablering av de nyanlända. En framgångsrik skolgång och goda resultat i språkundervisning, samt sociala insatser i bostadsområden med svagare socioekonomiska förutsättningar, är viktiga framgångsfaktorer i en lyckad etablering. Utan en lyckad etablering kommer integrationen att försvåras och kostnaderna öka.

Bilagor

Bilaga 1 Pågående investeringar vid årsskiftet 2017-12-31 att överföra till 2018

Totalt per nämnd

Alla belopp i tusental kronor	Belopp
Gatu- och samhällsmiljönämnden	
Cykelfrämjande	39 517
Gator, vägar och förbindelser	102 910
Hållbart resande, trafik	8 266
Park, lek, natur och naturstråk	24 900
Stadsutveckling	8 876
Övrigt	3 066
Reduktion, finansierat i Mål och budget 2018	-71 000
Summa nämnd	**116 535**
Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsförvaltningen	
Fastigheter och förbättringsutgifter	32 261
IT	20 000
Vindkraft	44 166
Reduktion, finansierat i Mål och budget 2018	-20 000
Summa nämnd	**76 427**
Kulturnämnden	
Infrastruktur	341
Offentlig konst	3 745
Summa nämnd	**4 086**
Räddningsnämnden	
Räddningsmateriel	1 900
Summa nämnd	**1 900**
Utbildningsnämnden	
Lärutrustning	2 639
Summa nämnd	**2 639**
Totalt överfört till 2018 års investeringsbudget	**201 587**

Specifikation, investeringsprojekt per nämnd

Alla belopp i tusental kronor			
Objekt (projektnummer och text)	**Belopp**	**Kategori**	**Kommentar**
9001886 Pilotprojekt för e-arkiv	500	IT	Pågående IT-projekt
9003766 PA-lön 2019	4 681	IT	
			Pågående IT-projekt
9003934 Digitalt handläggarstöd	7 446	IT	Pågående IT-projekt
9003971 Hälsa vård och omsorg	1 000	IT	Pågående IT-projekt
9004537 Office-365 plattform	445	IT	Pågående IT-projekt
9004783 §B5 implementering och levereans	1 573	IT	Pågående IT-projekt
9004782 §B3 GEOSECMA del 2	1 425	IT	Pågående IT-projekt
9000984 Övrigt IT-relaterat projekt	2 930	IT	Pågående IT-projekt
Varav finansierat av medel avsatta i Mål & budget 2018	-20 000	Reduktion, finansierat i Mål och budget 2018	
9004005, Förvärv vindkraft	44 166	Vindkraft	Pågående förvärv vindkraft
9004062 Ombyggnation till LSS-boende Vilanvägen 63	2 388	Fastigheter och förbättringsutgifter	Ombyggnationen ej färdigställd
9004077 Samariterhemmet ombyggnad	9 866	Fastigheter och förbättringsutgifter	Ombyggnationen ej färdigställd
9005128 Hus 65 Ulleråker för ensamkommande	2 500	Fastigheter och förbättringsutgifter	Ombyggnationen ej färdigställd
9004988 Ombyggnation m a a skärpta myndighetskrav hus 39 Ulleråker	1 200	Fastigheter och förbättringsutgifter	Ombyggnationen ej färdigställd
9005271 Takreparation Ulleråkersvägen 44 Hus 1	5 000	Fastigheter och förbättringsutgifter	Ombyggnationen ej färdigställd
9003080 Stadshus 2020	502	Fastigheter och förbättringsutgifter	Pågående projekt
9005469 Björkbacken 100, Hammarskog byte tak	700	Fastigheter och förbättringsutgifter	Ombyggnationen ej färdigställd
9004927 underhållsinvesteringar	10 105	Fastigheter och förbättringsutgifter	Projektering startad, fördröjd byggnation. Flera projekt; Boyeskolan, Sågargatan, Konvertering oljepannor
Summa kommunstyrelsen, stadsbyggnadsförvaltningen	**76 427**		
Gasolövningsanläggning	600	Räddningsmateriel	Pågående arbeten
Alkotestutrustning	350	Räddningsmateriel	
			Försenad leverans
Larmkläder	950	Räddningsmateriel	Försenad leverans
Summa räddningsnämnden	**1 900**		
Cleverboard Tiundaskolan	2 639	Lärutrustning	
			Inköp under december leverans i januari
Summa utbildningsnämnden	**2 639**		
9005257 Lokalanpassning Gottsundabiblioteket	341	Infrastruktur	Ett större ingrepp i lokalerna än beräknat i planeringsfasen, ej kunnat avslutas under 2017
9005183 Östra Salabacke etapp II	817	Offentlig konst	Pågående konstprojekt
9004111 Rosendal	1 770	Offentlig konst	Pågående konstprojekt
Storvreta	200	Offentlig konst	Beslutade men ej påbörjade investeringar
9005182 Ulleråker	758	Offentlig konst	Pågående konstprojekt
Östra Salabacke etapp III	100	Offentlig konst	Beslutade men ej påbörjade investeringar
Stadshus 2020	100	Offentlig konst	Beslutade men ej påbörjade investeringar
Summa kulturnämnden	**4 086**		
9002589 Råbyvägen	11 927	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9002486 Råbyvägen	3 702	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9002590 Vaksalagatan	878	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9002592 Gamla Uppsalagatan	3 902	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9002574 Vattholmavägen m.fl. inom Gamla Uppsala	5 844	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9000137 Sysslomansgatan	2 538	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9002625 Svartbäcksgatan	7 125	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9002345 Dragarbrunnsgatan	2 933	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9001461 Framkomlighet (Framkollus)	26 388	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9004440 Börjegatan/Ringgatan	1 000	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9003681 Dag Hammarskjölds väg/Norbyvägen	459	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9004441 Juvelen Gata	10 991	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9000038 Tullgarnsbron	4 135	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9000839 Planskild korsn vid jvg,	278	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9004760 Broar Vallbygatan	500	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar

9004766 Broar Sunnersta	1 800	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9004768 Broar Fyrisån kajkant	500	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9003192 Funbo, brorestaurering	4 993	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9004471 Vindbron	13 017	Gator, vägar och förbindelser	Pågående ej avslutade investeringar
9004047 Vasaparken	840	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004247 Lina Sandells park, Gottsunda	3 825	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9002637 Norby vreten	3 022	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004403 Ortspark Bälinge	472	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004405 Kastellparken	602	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004743 Juvelen Park	9 000	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004409 Bellman	263	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004410 Resecentrum 2.0 (Reinvest)	123	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004412 St Olofsgatan allé (Reinvest)	332	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004413 Frodeparken (Reinvest)	80	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004415 Cirkulationsplatser (Reinvest)	265	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9003676 Friluftsbad Vårdsätra	1 480	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004424 Gamla Uppsalastråket	100	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004425 Linnéstigarna	100	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9002659 Gula Stigen	789	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9004431 Hammarskogs friluftsområde	327	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9003215 Hågadalen Nåsten NR	1 011	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9002322 Östra Stadsrandstråket	2 269	Park, lek, natur och naturstråk	Pågående ej avslutade investeringar
9003346 Forumtorget	8 726	Stadsutveckling	Pågående ej avslutade investeringar
9004474 Stora torget	150	Stadsutveckling	Pågående ej avslutade investeringar
9000270 Cykegarage	1 070	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003194 Cykelräkningsutrustning	922	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9002662 Cykelbana Söderforsgatan	2 431	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003164 Cykelbana väg 631	13 414	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003165 Cykelväg Lurbo backe	588	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9002564 Snabbcykelled 2 Stenhagen via Flogsta	2 127	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003160 Snabbcykelled 3 G:a Uppsalaleden	604	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003701 Snabbcykelled 4 Sävjaleden	1 656	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003694 Cykelbana Gamla Börjevägen	3 500	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003695 Cykelbana Stigbergsvägen	4 000	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9004476 Cykelbana Granitvägen	500	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003697 Cykelbana Döbelnsgatan	5 010	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9004472 Cykelbana Danmarksgatan	416	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003699 Cykelbana Fålhagsleden	500	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9004469 Cykelbana Hågavägen	229	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9004464 Cykelbana mellan Starbo och Kvarnbo	500	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9002213 Cykelväg Gränby-Vittulsbergsv	200	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003702 Cykelbana Fyrislundsgatan	750	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9003704 Rekreationscykelväg Gamla Börjev.-Rymdobservatoriet	1 100	Cykelfrämjande	Pågående ej avslutade investeringar
9004458 Säkrare övergångsst. särsk 4-fältsgator	1 879	Hållbart resande, trafik	Pågående ej avslutade investeringar
9003127 Genomförande hastighetsöversyn	6 387	Hållbart resande, trafik	Pågående ej avslutade investeringar
9002650 Infartsskyltar	1 392	Övrigt	Pågående ej avslutade investeringar
9004444 Vattenanläggningar reinvest	500	Övrigt	Pågående ej avslutade investeringar
9004443 Siviaviadukten nya pumpar	700	Övrigt	Pågående ej avslutade investeringar
A Truck (ansvar 7427)	368	Övrigt	Pågående ej avslutade investeringar
A Lövblåsar (ansvar 7426)	106	Övrigt	Pågående ej avslutade investeringar
Varav finansierat av medel avsatta i Mål & budget 2018	-71 000	Reduktion, finansierat i Mål och budget 2018	Pågående ej avslutade investeringar
Summa Gatu- och samhällsmiljönämnden	**116 535**		
Totalt överfört till 2018 års investeringsbudget	**201 587**		

Bilaga 2 Kommunstyrelsens årsbokslut och årsredovisning 2017

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige och samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har även uppsiktplikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs. Kommunstyrelsen leder planering och utveckling, följer upp och analyserar inom strategiskt viktiga politiska områden som exempelvis social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi, IT, arbetsgivarfrågor, mark och exploatering samt kris- och beredskap. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor.

Viktiga händelser under året

I september 2017 stod det klart att södra Uppsala är ett av nio områden i landet som ska ingå i regeringens satsning på nya hållbara stadsdelar och städer. I Uppsala handlar det om två områden, Bergsbrunna och Södra staden-Gottsunda, som kan få cirka 30 000 bostäder och 10 000 – 20 000 arbetsplatser.

Trafikverket föreslår också i den nya nationella transportplanen att utbyggnaden av fyrspår mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholm inleds under planperioden 2018 - 2029. Om regeringen våren 2018 fattar beslut enligt Trafikverkets plan ger det goda förutsättningar för en tågstation i Bergsbrunna och stor utveckling av södra Uppsala.

Tillväxten i Uppsala är fortsatt stark. Under 2017 beviljades bygglov för 4200 bostäder och cirka 4000 bostäder fick startbesked vilket är det högsta antalet någonsin. Cirka 140 000 kvadratmeter verksamhetsyta beviljades bygglov och byggbeslut togs för nya Stadshuset. Uppsala klarade att ordna bostäder till samtliga 561 anvisade nyanlända med uppehållstillstånd. Den höga byggtakten och kommunens förmåga att ta emot nyanlända medförde att kommunen fick motta en byggbonus på 80 miljoner kronor från staten.

Under 2017 har de två stora organisationsförändringar som genomförts under mandatperioden börjat hitta sin nya form. Förändringar i ansvar har genomförts både inom nämndorganisationen och på förvaltningsnivå. Nya modeller för ekonomi- och verksamhetsstyrning har implementerats för att stödja den nya organisationslogiken.

Under våren överlämnades samordningsansvaret för mottagande och integration av nyanlända från kommunstyrelsen till arbetsmarknadsnämnden. Alla processer och rutiner för att ansöka om ersättning från staten gällande kostnader för asylsökande är framtagna och dokumenterade. Det har gett förutsättningar för att kommunen får rätt ersättning. Ett utvecklat samarbete med berörda förvaltningar har gjort att bostäder kunde förmedlas i den takt som krävs.

Under sommaren gick polisen ut med bedömningen att Gottsunda/Valsätra är ett särskilt utsatt område. Under hösten har det förekommit bilbränder, skjutningar, stenkastning och andra

oroligheter i området. För att förebygga upptrappningar har arbetet med att samordna alla kommunens insatser för att skapa ett tryggare Gottsunda/Valsätra intensifierats.

Förändrat samhällsklimat och stadsbild har bidragit till ökad upplevd otrygghet framförallt vid resecentrum och i city. Kommunen har i samverkan med polisen genomfört punktinsatser och infört trygghetsvakter. Många nya frivillighetsinitiativ har tillkommit i Uppsala som till exempel föreningen Vardagens Civilkurage, manifestationer för ensamkommande, nattvandringar och Gottsundamammornas verksamhet för att stävja oroligheter.

Stort fokus har legat på jämställdhetsfrågan med anledning av #Metoo uppropen. Det visar på betydelsen av ett fortsatt aktivt jämställdhetsarbete.

Sommarens incident gällande informationssäkerhet på Transportstyrelsen medförde en aktiv medial bevakning av informationssäkerheten i offentlig sektor. Arbetet med kommunens informationssäkerhet har haft stort fokus under året. Mycket kraft läggs på förberedelser för den nya dataskyddsförordning, GDPR, som träder i kraft maj 2018.

FN antog i september 2015 Agenda 2030 som består av 17 globala mål för en hållbar utveckling. De 17 målen kan brytas ner till både nationell, regional och lokal nivå. Uppsala kommuns Mål- och budgetdokument 2017–2019 präglades av en lokal nedbrytning av Agenda 2030. På nationell nivå genomförde regeringen under 2017 sin första Agenda 2030-rapportering till FN. Bedömningen är att såväl Sveriges som Uppsala har kommit långt i genomförandet av flera globala mål.

Under året fick Uppsala flera utmärkelser, bland annat utmärkelserna ”bästa klimatanpassningskommun” och ”bästa stadskommun att bo i”.

Måluppfyllelse

En komplett sammanställning och analys över kommunstyrelsens måluppfyllelse och status för uppdrag och riktade satsningar samt indikatorer finns i kapitel *Bedömning av status per mål och uppdrag* nedan. Kommunstyrelsen har under 2017 i hög grad bidragit till att nå kommunfullmäktiges nio inriktningsmål.

För samtliga inriktningsmål utom inriktningsmål 8 har kommunstyrelsen uppnått övervägande del av det som planerats. För inriktningsmål 8 har förseningar i genomförandet uppkommit inom utvecklandet av effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialoger, aktualisering av den lokala överenskommelsen med föreningslivet samt arbetet med att öka valdeltagandet i områden med lågt valdeltagande. Samtliga försenade åtgärder kommer att hanteras under 2018 och vara färdiga inom mål och budgetperioden 2017–2019.

Här följer en kort summering med ett antal exempel på hur kommunstyrelsen arbetat med att uppfylla fullmäktiges styrning under året.

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

- Kommunstyrelsen stödjer samtliga verksamheters arbete med jämställdhetsanalyser.
- En 10-årig investeringsplan är framtagen.

- Rutiner för att säkra grön och statlig finansiering utvecklats.

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i.

- En ny krisledningsplan har tagits fram.
- Nya innovativa lösningar med näringslivet har utvecklats.
- Ett verktyg för att geografiskt följa upp brott, bränder och skadegörelse har implementerats.
- Inrättandet av flera naturreservat, bland annat Årike Fyris har påbörjats.

Inriktningsmål 3: Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart.

- Ett nära samarbete med polis och fastighetsägare har skapats för att förebygga och förhindra social oro.
- Aktivitetsnivån inom Uppsala klimatprotokoll har under året varit hög.
- Beslut om att inrätta ett bygglogistikcenter har fattats och som invigs under våren 2018.
- Ett större projekt för ökad återvinning av plast har startat.

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.

- En Uppsala modell för HBTQ-diplomering har tagits fram och börjat användas.
- Ett Framtidskonvent med temat att motverka näthat och rasism har arrangerats
- En ny modell för sociala investeringar har införts.

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.

- Ett nytt Näringslivsprotokoll har introducerats för att förbättra näringslivsklimatet.
- Stort fokus lagts på att vidmakthålla en hög produktionstakt av bostäder
- Alla asylsökande som av migrationsverket anvisats till Uppsala har fått bostad.

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.

- Arbetet med Naturskolan har fortsatt som en del i utvecklingen av Hammarskogsområdet.

Inriktningsmål 7: I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

- Ett förslag på funktionsprogram för särskilda boenden är framtaget.

Inriktningsmål 8: Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället.

- Riktlinjer för medborgardialog samt för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar har beslutats.
- Mål och budget har lanserats som en tjänst på uppsala.se i syfte att öka delaktighet och förståelse för den demokratiska processen.
- Flera föreningsdialoger har hållits inför revidering av den lokala överenskommelsen.

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.

- För att stärka Uppsala kommuns arbetsgivarvarumärke har arbetet med jämställda löner och införande av heltid fortsatt.
- Medarbetarna har erbjudits hyrcykel och pensionsväxling.
- Aktivering av den kommungemensamma värdegrunden som stödjer den nya organisationen har påbörjats.

Modern och effektiv förvaltning

En sammanhållen och tillitsbaserad styrning

Under året har kommunstyrelsen ytterligare utvecklat mål- och budgetprocessen för att säkerställa ett systematiskt arbete med att möta framtidens utmaningar på alla nivåer i Uppsala kommun. En ny investeringsprocess har införts. Den ger kontroll över vilken finansiering och soliditet som är hållbar för Uppsala kommun. Lokalförsörjningsprocessen ses över i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler. En ny ekonomimodell som möjliggör en enklare, tydligare och mer transparent uppföljning är till största del implementerad. Det möjliggör i sin tur att verksamheterna kan styra resurser på ett effektivare sätt. En struktur för hur kommunens ska arbeta med en gemensam omvärldsbevakning har arbetats fram.

I arbetet med att implementera riktlinjen för styrdokument har fokus under 2017 varit på program och handlingsplaner. Under året genomfördes för första gången en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av alla program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga. En mer sammanhållen styrning leder till minskad styrträngsel, färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar.

Ett värdegrundsarbete har initierats under året för att stärka den organisationsförändring som har skett under mandatperioden. Värdegrunden för Uppsala kommun har formulerats och bearbetats tillsammans med koncernens ledningsgrupp. Värdegrunden ska vara utgångspunkt för utveckling av kommunens verksamheter och den gemensamma identiteten som organisation och arbetsgivare. Värdegrunden är en viktig del i att stödja chefer och medarbetare i en utveckling mot en mer tillitsbaserad styrning där kompetens, engagemang och kreativitet kan få utrymme inom givna ramar.

Ledning och styrning för social hållbarhet och mänskliga rättigheter

Uppsala kommun har arbetat med insatser för ökad jämlikhet och tillvaratagande av mänskliga rättigheter under många år. Under 2017 har styrdokument tagits fram för att tydliggöra ambitionerna inom området social hållbarhet. Befintliga styrdokument har analyserats och aktualitetsprövats inom ramen för den samordnade programhanteringen och ett antal utvecklingsområden identifierats.

Under året har flera nya eller reviderade styrdokument inom social hållbarhet beslutats:

- Policy för hållbar utveckling (KF)
- Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR (KS)

- Riktlinje för Uppsala kommuns jämställdhetspris (KS)
- Riktlinje för medborgardialog (KS)
- Program och handlingsplan för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik (KF/KS)

Arbetet med att tydliggöra styrningen för social hållbarhet fortsätter under kommande år. Bland annat ska styrningen av jämställdhetsintegrering ses över. Ett arbete har inletts för att identifiera viktiga nyckeltal och indikatorer inom social hållbarhet. Kommunledningskontoret har även påbörjat arbetet med att utreda vilka möjligheter som finns att mäta förekomst av diskriminering.

Ett utvecklingsarbete med syfte att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt i kommunen har inletts. Det görs inom ramen för genomförandet av handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism. Satsningen omfattar fyra pilotverksamheter: Uppsala konstmuseum, arbetsmarknadsförvaltningen, fritid Uppsala och Fyrisvallens förskola. Kommunstyrelsen har ambitionen att göra Uppsala till en Mänskliga rättigheters-stad och har under året ansökt om och fått värdskap för Mänskliga Rättigheters-dagarna som kommer att hållas i Uppsala 2020.

För att öka genomslaget för de politiskt prioriterade områdena har kommunstyrelsen genomfört utbildningar inom områdena mänskliga rättigheter, jämställdhetsintegrering, jämställdhetsanalyser, jämställdhetsbudgetering samt hbtq. Ett fyrtiotal medarbetare har fått grundutbildning i jämställdhetsintegrering. 30 förtroendevalda samt flera direktörer från både nämnder och bolag har utbildats i jämställdhetsbudgetering. 275 medarbetare har fått grundutbildning inom hbtq och några har genomgått en webbutbildning inom området. Utöver det har öppna förskoleverksamheten, Nexus och Sävja bibliotek hbtq-diplomerats enligt kommunens egen modell. Tiundaskolan har certifierats genom RFSL:s hbtq-certifieringsmodell. Cirka 490 medarbetare och ledare deltog under året i kommunstyrelsens öppna seminarier inom teman som jämlikhet, hållbar utveckling, våld i nära relationer, jämställdhet, hbtq, våldsbejakande extremism och sociala investeringar.

Under 2017 har kommunstyrelsen tagit fram en modell för ett jämställdhetspris. Priset delas ut för att uppmärksamma verksamheter eller medarbetare inom Uppsala kommun som genom ett aktivt, medvetet och normkritiskt arbete har bidragit till varaktig jämställdhet och främjat kommunens jämställdhetsarbete. Priset delas ut för första gången 2018 med tillkännagivande av prismottagare den 8 mars.

Verksamhetsutveckling och digitalisering

Kommunens IT-utvecklings- och digitaliseringsarbete har fortsatt tagit kraftfulla steg under året. En effekt av detta är Uppsalas nominering som en av fem kommuner för utmärkelsen Sveriges digitaliseringskommun 2017. Utmärkelsen ges till den kommun i Sverige som är ett föredöme och bäst på att tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter. Det starkaste i Uppsalas nominering var förmågan till ett samlat ledarskap över förvaltningsgränser, utifrån den politiskt enhälligt beslutade inriktningen för IT-utveckling och digitalisering.

En rad utvecklingsprojekt pågår för att förnya och renodla kommunens fortsatt splittrade IT-miljö. Flera exempel finns på nya och vidareutvecklade digitala tjänster som är enklare och

bättre för mottagaren av kommunens samhällsservice. Kommunen använder de ökande möjligheterna att delta i utveckling av gemensamma nationella tjänster till exempel e-tjänsterna Mina meddelanden, Serverat (nationell tjänst för att underlätta start och drift av restaurangverksamhet) och Får jag lov (nationell tjänst för mer gemensam hantering av bygglov).

Upphandlingsprocessen har utvecklats i syfte att underlätta för intresserade leverantörer att lämna anbud. Dialogen med näringslivet har förstärkts genom branschträffar. Syftet med träffarna var att skapa transparens gällande kommunens behov av varor och tjänster samt att öppna upp för förbättringsförslag gällande upphandlingsprocessen. Antalet förlorade överprövningar under året uppgick till endast en vilket skiljer sig markant mot andra kommuner.

Förslag på reviderad policy och riktlinjer för upphandling och inköp är framtaget för beslut 2018. De nya styrdokumenten medför att sociala krav finns med i kommunens samtliga upphandlingar. En pilotupphandling med kollektivavtalsenliga villkor avseende städtjänster till Fyrishov genomfördes under året. Lagstiftningen har även skärpts inom detta område. Ett samarbete är uppstartat mellan kommunledningskontoret, arbetsmarknadsförvaltningen och Skatteverket där en bedömning görs av vilka sociala, etiska och arbetsrättsliga villkor som är aktuella att ställa i respektive upphandling.

Attraktiv arbetsplats

Under 2017 har kommunstyrelsen inlett ett strukturerat arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket. En analys av vilka villkor som har verklig effekt har genomförts. Fokus ligger fortsatt på jämställda löner och införande av heltid. Därutöver har kommunen erbjudit möjlighet till hyrcykel och pensionsväxling samt initierat förhandlingar om möjlighet att löneväxla mot busskort. När det gäller bristyrken har beslut fattats om jobbgaranti för undersköterskor och barnskötare från 2018.

Arbetet med att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet mot ett mer förebyggande och hälsofrämjande arbete har fortsatt under 2017. Chefer och skyddsombud har utbildats i vilka aktiviteter som chefer behöver göra under ett verksamhetsår för att ha god kontroll på den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön. För att kommunen ska kunna följa upp arbetsmiljön på ett bättre sätt har ett indikatorspaket på organisationsövergripande nivå vidareutvecklats under året. Kommunstyrelsen har fortsatt arbetet med att förbättra digitala verktyg som underlättar det systematiska arbetsmiljöarbetet för chefer som har ett delegerat arbetsmiljöansvar.

Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare

En modern informationshantering

Flera projekt har initierats under året för att skapa en effektiv informationsförvaltning. Syftet är att skapa en förenklad och kvalitetssäkrad hantering av kommunens information. Detta bidrar i sin tur till tydligare kontaktytor till kommunen, en öppnare förvaltning samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Under 2017 har ett e-arkiv och en verksamhetsbaserad informationsstruktur börjat införas i olika delar av verksamheten. På så sätt får kommunens verksamheter och allmänheten tillgång till digitalt lagrad information på ett enkelt och tillförlitligt sätt. Ett nytt digitalt handläggarstöd har upphandlats och håller på att införas. Det är en viktig pusselbit i arbetet med att skapa digitala arbetsflöden för all ärendehantering inom kommunen. Det är också en förutsättning för att vi ska kunna arbeta aktivitetsbaserat, det vill säga inte vara beroende av en fast arbetsplats och pappershantering.

Öppenhet och transparens

Under året lanserades en digital presentation av mål och budget på uppsala.se. Här kan kommuninvånaren följa arbetet med att ta fram mål och budget, se fördelningen av budgeten samt ta del av resultaten från uppföljning av verksamhet och ekonomi. Lösningen förväntas öka förståelsen för den demokratiska processen och delaktigheten mellan kommun och invånare.

Under året har ett flertal aktiviteter genomförts för att öka kännedomen om arkiv. Det lokalhistoriska centret Fyriskällan fördubblade antalet besökare under året. 39 workshops har hållits med deltagare från gymnasieskolan, grundskolan, förskolan samt SFI (svenska för invandrare). Ett flertal praktikanter och studiebesök från Uppsala universitet har tagits emot och evenemanget Arkivens Dag har anordnats på Arkivcentrum.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2017 om en reviderad kommunikationspolicy. Enligt policyn ska kommunens kommunikation vara proaktiv, tydlig, snabb och utgå från målgruppernas behov. Kommunikationen ska öka insyn, delaktighet, engagemang och inflytande.

En riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar antogs av kommunstyrelsen i december 2017. Enligt riktlinjen ska det finnas rutiner för att ta emot synpunkter och för att hantera och åtgärda fel och avvikelser i verksamheterna. Alla som möter kommunens verksamheter uppmuntras att komma med synpunkter på hur de upplever kvaliteten. På så sätt utvecklar medarbetare, invånare, och andra intressenter tillsammans kommunens service. För att öka tillgängligheten till kommunens service håller ett kommungemensamt kontaktcenter på att inrättas.

Som ett led i att stärka den demokratiska processen har kommunstyrelsen arbetat för att öka kvaliteten på beslutsärenden och för att förbättra de förtroendevaldas arbetsmiljö. En särskild funktion har införts som ska säkerställa kvaliteten i underlag inför beslut och en ärendevägledning håller på att tas fram. Utbildningar har hållits i offentlighet och sekretess samt i informationsförvaltning och ett utbildningspaket för förtroendevalda planeras.

Demokrati genom delaktighet

Trots att delaktigheten i Uppsala kommun generellt sett är hög skiljer det sig åt mellan olika grupper i kommunen. Under året har därför Uppsala kommun på flera sätt arbetat med att göra fler människor delaktiga i frågor som rör dem. Både för att skapa förutsättningar för en bred demokrati i kommunen men också för att utveckla de kommunala insatserna och verksamheterna på bästa sätt.

Samråd hålls med minoritetsgrupper för att uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter enligt lag att ha möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Samråd har hållits med sverigefinnar sedan Uppsala kommun blev förvaltningsområde för finska år 2010. Under året har även Finland 100 år särskilt uppmärksammats. Samråd har också skett med romer, tornedalingar och samer, samt dialog med judar. Uppsala kommun är utvecklingskommun för Romsk inkludering.

För att göra ungdomar delaktiga i arbetet med Agenda 2030 anordnades för andra året i rad we_change i Uppsala. We_change är Sveriges största hållbarhetssatsning för unga. Under två dagar samlades omkring 1000 ungdomar som fick ge sin syn på hur kommunen bör arbeta för en hållbar utveckling. Eventet är ett dialogforum i sig och i kommunens workshops under dagarna var delaktighet genom medborgardialog i fokus. Särskild dialog hölls kring utformningen av Lina Sandells park i Gottsunda.

Inom ramen för den lokala överenskommelsen med föreningslivet (LÖK) fördes dialog mellan föreningarna och kommunen i syfte att främja en god samverkan och att gemensamt bygga framtidens Uppsala. Arbetet med att revidera nuvarande lokala överenskommelse påbörjades under året och flertalet dialoger har genomförts med föreningar i syfte att tillsammans arbeta fram nya åtaganden. Den nya lokala överenskommelsen ska antas under våren 2018. Genom den lokala överenskommelsen stöttade kommunen initiativ rörande flyktingmottagande och integration. Tre miljoner kronor har utbetalats i föreningsbidrag till 15 föreningar och organisationer i detta syfte.

Olika typer av medborgardialoger inför utveckling av stadsdelar har även hållits under året. Inom ramen för arbetet med planprogram Gottsunda har kommunen ingått ett samarbete med Sveriges kommuner och landsting (SKL) för att utveckla dialogformerna. Dialogerna samt lokala workshops har legat till grund för det fortsatta arbetet. Förslag på nytt planprogram tillsammans med fokusområden för socialt hållbart Gottsunda/Valsätra kommer att gå ut på samråd under 2018.

Under 2017 startade kommunen ett nytt forum för att öka samarbetet och dialogen med olika trossamfund i Uppsala. Utgångspunkten för forumets arbete är FN:s konvention om mänskliga fri- och rättigheter. Deltagandet i forumet innebär att leva upp till värdegrunden om ett öppet och solidariskt Uppsala. Det interreligiösa samverkansforumet ska möjliggöra att nya kontakter knyts och kunna göra gemensamma insatser för att värna de demokratiska värdena och förebygga social oro. De frågor som behandlas i forumet avgörs av vad som händer i samhället.

Uppsala kommun har ett samverkansavtal med polisen och hade i september en gemensam medborgardialog vid Uppsala resecentrum. Syftet var att via samtal och enkät ta reda på hur invånare och besökares upplever trygghet och utsatthet för brott vid resecentrum. Cirka 1550 personer svarade på enkäten. Ungefär hälften av de svarande upplever sig otrygga, fyra procent angav att det varit utsatta för brott och 22 procent angav att de kände någon som blivit utsatt för brott. Som ett resultat av dialogen har flera trygghetsskapande åtgärder tagits fram som förslag till medborgarlöfte från kommun och polis. Det handlar om fortsatt samordning av sociala insatser, trygghetsinsatser och åtgärder inom renhållning och belysning. Polisen kommer dessutom att ha förhöjd närvaro i området och genomföra insatser mot brott.

En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd

Globala och lokala perspektiv

Kommunstyrelsen lade grunden för arbetet med hållbar utveckling genom att tydliggöra de tre hållbarhetsdimensionerna i Mål och budget 2016. Uppsala kommun har under 2017 fortsatt implementeringen av de globala initiativen Agenda 2030 och det så kallade Parisavtalet i det lokala arbetet. Det stärker förutsättningarna för att utveckla Uppsala i en hållbar riktning utifrån de tre samspelande hållbarhetsdimensionerna.

I mars 2017 antog Kommunfullmäktige en ny policy för hållbar utveckling. Policyn tydliggör kommunens förhållningssätt till hållbar utveckling och definierar arbetssätt och metoder för implementering av hållbarhetsaspekter i all verksamhet. Policyn vänder sig till hela kommunkoncernen, både nämnder och bolagsstyrelser. Policyn ska verka styrande i planering, budgetering, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet.

I policyn anges bland annat att Uppsala kommun ska vara en vägledande kraft för hållbar utveckling globalt, nationellt, regionalt och lokalt. Uppsala kommun ska associeras med hållbar utveckling. Att kommunens styrning tar sin utgångspunkt i Agenda 2030 och de 17 globala målen betyder att all verksamhetsutveckling ska gynna en hållbar utveckling för Uppsala kommun och dess invånare. Åtgärder som ger långsiktiga och strukturella förändringar i social, ekologisk och ekonomiskt hållbar riktning ska väljas i första hand. Planering ska ske ur ett helhetsperspektiv och hänsyn till påverkan utanför kommunens gränser ska vägas in.

Hållbarhetsarbetet ska utgå från samverkan i kommunens hela organisation och skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att arbeta tillsammans med invånare, myndigheter, näringsliv och föreningsliv. Nya lösningar och idéer bejakas genom att arbetet alltid ska ha ett lärandeperspektiv. Vidare anges i policyn att beslutsunderlag ska belysa och analyseras utifrån hållbarhetsaspekter. Det innebär att kommunen behöver utveckla nya arbetssätt vid handläggning av beslutsärenden för att säkerställa att kommunen fattar medvetna beslut.

Hållbar stads- och landsbygdsutveckling

En strategi för markförvärv har för första gången tagits fram som berör utpekade årliga förvärv fram till år 2030. Under 2017 slog kommunens exploateringsverksamhet rekord i markförsäljning. En genomlysning har även gjorts av nya och gamla exploateringsprojekt för att skapa ordning och reda utifrån redovisningskraven. Uppsalas metod för markanvisningstävlingar har fortsatt att utvecklas. Markanvisningarna används bland annat för att efterfråga nya och tekniska lösningar, säkerställa en varierad stadsutveckling genom olika projektstorlekar och upplåtelseformer samt främja och utveckla ett energieffektivt byggande.

Uppsala kommun är en bra bit på väg till målet att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Under 2017 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt landsbygdsprogram. Utgångspunkten i landsbygdsprogrammet är att det ska vara möjligt att bo, verka och leva på landsbygderna. Fyra insatsområden har identifierats; bostadsbyggande, näringslivsutveckling i ett landsbygds- och stadperspektiv, service och infrastruktur samt ett lokalt engagemang. Exempel på insatser under 2017 är genomförandet av en

landsbygdmässa och en bygglovsbil på landsbygden. En milstolpe är också att så kallade medborgarbudgetar införs under 2018.

Trygghetsfrämjande arbete

Kommunstyrelsen har arbetat aktivt i samverkan med bland annat polisen och fastighetsägare i Gottsunda/Valsätra för att förebygga och förhindra social oro. Inkluderingsprojekt har genomförts i flera parker där lokala aktörer och medborgare har varit medskapande och fyllt platserna med olika aktiviteter. En kartläggning över skillnader i levnadsvillkor och hälsa är framtagen och en trygghetsundersökning pågår. Ett verktyg har även tagits fram för att geografiskt följa upp brott, bränder, skadegörelse med mera som underlag för samordnade åtgärder.

Kommunen har antagit en ny krisledningsplan vid allvarlig störning som höjer organisationens förmåga att möta händelser av olika karaktär. En lägesbild över situationen gällande våldsbejakande extremism i Uppsala kommun tas regelbundet fram på olika nivåer. Uppsala har även utvecklat det formaliserade samarbetet med statliga myndigheter för att motverka organiserad brottslighet.

Tidiga insatser för barn och unga genom sociala investeringar

Kommunens arbete med sociala investeringar möjliggör ett arbetssätt som är effektivt både socialt, hälsomässigt och ekonomiskt. Det är ett arbetssätt med tidiga och/eller riktade insatser. Insatserna syftar bland annat till att motverka arbetslöshet, social utsatthet samt sociala och ekonomiska klyftor.

Under året har projektet ”Supported Education” påbörjats som en social investering. Projektet syftar till att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning att börja eller återvända till studier. Därefter fortsätter arbetet med att stödja målgruppen till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Metoden som används kallas IPS (individual placement and support). Den ska möta de behov av insatser som målgruppen har och motverka skillnader i sysselsättningsgrad mellan olika grupper. Vid slutet av 2017 var 18 deltagare inskrivna i projektet, tio kvinnor och åtta män. 13 av deltagarna är nu i studier, två deltagare har nyligen pausat sina studier och resterande har varaktig kontakt med IPS-coacherna.

Kommunstyrelsen har under året beslutat om medel för ytterligare en social investering som gäller "Koordinatorer för ökad skolnärvaro". Projektet är ett samverkansprojekt mellan utbildnings-, social- och omsorgsnämnderna och drivs under januari 2018 till januari 2020. Tre koordinatorer har anställts i syfte att påbörja arbetet med barn och unga med hög skolfrånvaro. Koordinatorernas arbetsuppgifter är främst att se till att rätt insatser kopplas in i ett tidigt skede samt att dessa insatser är samordnade. Syftet med projektet är att öka närvaron i skolan för ungdomar med hög frånvaro. Projektet är i ett uppstartsskede och kontakter med skolor har börjat etableras för att identifiera elever med behov av insatsen.

Klimatomställning och förnybar energi

En stor del av klimatarbetet i Uppsala sker i samverkan med företag, organisationer, universiteten och andra myndigheter i Uppsala Klimatprotokoll. Flera fokusgrupper har utvecklats under året. Ett öppet rundabordsmöte genomfördes för första gången hösten 2017.

Det inledde arbetet med att ta fram klimatutmaningar för organisationer för fossilfritt och förnybart Uppsala 2030 och klimatpositivt 2050.

Utbyggnaden av solenergi fortsätter. Uppsala kommun deltar bland annat i projektet ”Solarcharge 2020” tillsammans med universiteten i Uppsala och Tromsö. Det är ett projekt där solenergi används till att ladda elbilar. En energikartläggning av kommunens verksamheter har genomförts. Utifrån kartläggningen planeras olika åtgärder för att minska energiförbrukningen. Det görs bland annat genom optimering av markvärme.

Under 2017 har cirka 240 av drygt 600 fordon bytts ut i arbetet med att nå målet om 100 procent fossilbränslefri fordonsflotta år 2020. Vid slutet av året var knappt hälften av kommunens personbilar och lätta lastbilar fossilbränslefria.

Ökade miljökrav har även ställts på upphandlade transporter och maskiner. Inom daglig verksamhet når merparten av upphandlade företag 2017 års mål om maximalt 60 procent fossila drivmedel. Hovgårdens avfallsanläggning har under året ställt om till fossilfria bränslen, där last- och grävmaskinerna nu drivs på fossilfri diesel, HVO. Ett bygglogistikcenter inrättas för att minska transporter i samband med nybyggnation i kommunen.

Den kommungemensamma energi- och klimatrådgivningen har utvecklats under året. Rådgivningen vänder sig till hushåll, företag, föreningar och organisationer. Kommunen har också fortsatt med ”Klimatmatchen”, en tävling för ungdomslag och föreningar i Uppsala kommun. Tävlingen går ut på att gå, cykla, åka kollektivt eller samåka till fritidsaktiviteter.

Vatten, luft och natur

Under 2017 har kommunen arbetat med en riskanalys och framtagande av riktlinjer för markanvändning inom Uppsalaåsens tillrinningsområde. Syftet är att få till stånd ett hållbart sätt att förvalta och bevara åsens ekosystemtjänst i form av dricksvatten. Arbetet har fått praktisk betydelse i planarbetet för Ulleråker och förslaget presenteras i sin helhet för kommunfullmäktige under våren 2018.

Ett nytt naturreservat är infört under året, skogsområdet Örnsätra. Naturreservatet blir drygt 17 hektar stort och där finns en rad sällsynta arter, bland annat hackspettar, skalbaggar, mossor och svampar. Genom området passerar en av Linnéstigarna, Jumkilsstigen, vilket gör att det är välbesökt. Underlag för ytterligare tre naturreservat har tagits fram – Hammarskog, Årike Fyris och Kronparken.

Återvinning och kretslopp

Kommunstyrelsen har säkerställt rutiner för kravställande för att öka och främja återvinning i samband med anvisning av kommunal mark. Nya återvinningsstationer har etablerats i bland annat Järlåsa, Almunge och i Knutby har bygglov beviljats. Internt har kommunen upphandlat ett nytt avtal för insamling och återvinning av avfall. Avtalet börjar gälla 2018 och skapar nya och bättre förutsättningar för återvinning.

I syfte att minska användningen av plast och plastens klimatpåverkan, driver kommunen två projekt för att tillsammans med andra aktörer ta fram nya krav vid upphandling, och förändrat beteende för användning av plast. Projekten är finansierade av EU och statliga Klimatklivet. Samarbetspartners är både lokala aktörer inom Klimatprotokollet, och andra kommuner.

Giftfri miljö och livsmedel

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter nådde under året 41 procent, jämfört med 35 procent 2016. Ett förarbete har gjorts för att kravcertifiera Uppsala kommuns förskolor till 2019. I december togs även beslut om att ställa om jordbruket vid Jälla till ekologisk produktion till år 2020, samt att produktionen ska användas i kommunala kök.

Kommunstyrelsen har verkat för fler närproducerade livsmedel bland annat genom aktiv dialog med lokala leverantörer, för att underlätta för dessa att lägga anbud i upphandlingar. Dialog har också skett inom ramen för att ta fram en regional handlingsplan för livsmedel. Uppsala kommun ingår i styrgruppen för den regionala handlingsplanen tillsammans med bland annat Länsstyrelsen, Regionen och Sveriges lantbruksuniversitet.

Städverksamheten inom kommunen har testat olika moppar som bidrar till att minimera kemikalieförbrukningen och planerar att succesivt byta ut samtliga moppar under en treårsperiod, där omställning inom förskolan prioriteras.

Hållbart byggande och materialval

En fokusgrupp inom Uppsala klimatprotokoll har bildats för byggmaterialval med lägre klimatpåverkan. Två större seminarier kring träbyggnation har hållits under året.

Kommunstyrelsen har säkerställt arbetssätt för att främja och utveckla ett energieffektivt byggande i samband med markanvisningar och försäljning av mark för exploatering. Exempel är krav i markanvisningstävlingar, där byggherrar måste ange vilket miljöklassningssystem som används vid val av material, varor och produkter för byggnationen. Kommunen deltar fortsatt i Citylab, ett samarbete mellan företag, kommuner, stat och akademi inom hållbar stadsutveckling.

En ekonomiskt hållbar tillväxt
Kommunstyrelsens ekonomiska utfall

KOMMUNSTYRELSEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**355,7**	**287,6**	**68,1**	**67,6**
Politisk verksamhet	61,7	55,5	6,2	8,0
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	145,8	81,2	64,6	62,7
Fritid och kultur	8,9	17,9	-9,0	-1,6
Vård och omsorg	10,0	2,3	7,7	12,4
Särskilt riktade insatser	0,0	0,7	-0,7	0,7
Affärsverksamhet	17,1	3,3	13,8	17,0
Kommunledning och gemensam verksamhet	112,1	126,7	-14,6	-31,7
Nettoinvestering	239,7	403,8		

[1] Enligt 2016 års organisation

Kommunstyrelsen redovisar i bokslutet 2017 nettokostnader på 288 miljoner kronor. Resultatet påverkas bland annat av att ett stort antal äldre exploateringsprojekt har avslutats under 2017 samt nedskrivning av markvärde i Ulleråker. Om man bortser från sådana jämförelsestörande poster som uppgår till 42 miljoner kronor så blir kommunstyrelsens nettokostnader 26 miljoner kronor lägre än budget. Förklaringen är bland annat effektivare arbetsprocesser, extern finansiering av projekt, att kommunstyrelsens förfogandemedel inte behövt användas fullt ut samt att ansökningar för sociala investeringar varit färre än väntat.

Inom fastighetsförvaltningen, som 2017 samorganiserades med egen regi, finns ett underskott som bland annat har orsakats av högre drift- och underhållskostnader som inte fullt ut hanterades av befintlig ekonomimodell. Under hösten 2017 har ett arbete pågått för att utveckla ekonomimodellen. En fullständig analys av kommunstyrelsens ekonomiska utfall finns i kapitel *Finansiell analys* nedan.

Extern finansiering av utvecklingsprojekt

Genom en proaktiv arbetsmetod har Uppsala kommun under 2017 fått drygt 50 miljoner kronor i extern finansiering för att finansiera utvecklingsprojekt. Detta är en ökning jämfört med 2016. Många nämnder och bolag arbetar framgångsrikt med att söka extern finansiering till utvecklingsprojekt. Arbetet med att ytterligare utveckla kommunens metoder för att systematiskt söka extern finansiering fortsätter under 2018.

Näringslivsutveckling

Ambitionen är att fortsatt framöver vara en stark arbetsmarknad. Målet för näringslivsutvecklingen är att skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb fram till år 2050. För att möta dessa utmaningar antogs ett nytt näringslivsprogram 2017. Tillsammans med programmet togs en handlingsplan fram och implementeringen pågår. Näringslivsprogrammet har arbetats fram i nära samarbete med näringslivet. Under året har även ett Näringslivsprotokoll som innehåller viktiga fokusområden för tillväxt arbetats fram tillsammans med näringslivet.

Uppsala kommun har bidragit till flera mötesplatser för företagare. Bland annat genomfördes åter Uppstart, en träff för företagare, entreprenörer och investerare inom teknikområdet som lockade 1000 personer internationellt och nationellt. Även Företagargalan utvecklades och lockade mer än 400 deltagare. Företagsänglarna är en samverkan mellan företagare och organisationer med syfte att inspirera studenter och unga genom en tävling som sänts i olika digitala kanaler och som fått gott genomslag.

Fler och växande företag

Efterfrågan på mark och lokaler för företag har under 2017 fortsatt varit hög. Arbetet med att skapa en ökad tillgång av framförallt mark och stimulera tillgången till lokaler för näringslivet har under året varit prioriterat.

Ett arbete för att främja etableringar har gjorts tillsammans med andra kommuner. Bland annat med Östhammars gällande etablering av en stor batterifabrik och med Stockholm gällande etablering av en europeisk läkemedelsmyndighet. Arbetet har gett goda erfarenheter inför framtida etableringssamarbeten.

Förbättrad företagsservice

Under året har arbetet med att förbättra företagsservicen fortsatt. Kundperspektivet har varit utgångspunkt i handläggning av de tillstånds- och tillsynsfrågor som berör företag. Efterfrågan på tillstånd och lov av olika slag från näringslivet har ökat under året. Kundnöjdheten utvärderas löpande genom mätningar som underlag för verksamhetsutveckling bland annat inom bygglovsprocesserna. Flera e-tjänster med näringslivet som målgrupp är under utveckling.

Uppsalas lyskraft ökar

Rekordmånga konferenser och kongresser arrangerades i Uppsala 2017 vilket medfört att Uppsala är den näst största konferensarrangören i Sverige avseende internationella möten. Uppsala kommun har själv varit arrangör eller medarrangör till många konferenser med koppling till näringslivsutveckling som till exempel Nanoforum och Uppsala health summit.

För att stärka platsvarumärket Uppsala deltar kommunen i en samverkansgrupp tillsammans med platsens aktörer. Under året har fokus legat på två stora initiativ. Dels verktygslådan (meruppsala.se) som är en digital portal med bilder, filmer och framgångssagor för platsen Uppsala som är fritt att bruka för platsens aktörer, dels Almedalen som under 2017 för första gången genomfördes med en gemensam arena.

Framtida utmaningar

Demokrati och trygghet

De närmaste åren ska två val genomföras. Det är valet till riksdag, kommun och landsting i september 2018 och valet till Europaparlamentet i juni 2019. En utmaning för kommunen är att öka valdeltagandet i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. Tillgängligheten och säkerheten i samband med valet måste även säkerställas.

Under 2018 kommer flera nya lagar, som berör kommunens verksamheter. Den 1 januari 2018 träder en ny kommunallag i kraft, som bland annat medger att fullmäktige kan bestämma att kommunstyrelsen ska få fattat beslut som rör andra nämnders verksamhet samt tydliggör rollfördelning mellan tjänstepersoner och förtroendevalda. Dagens personuppgiftslag ersätts den 25 maj 2018 av en dataskyddsförordning (GDPR). Förordningen innebär stärkta rättigheter för den enskilde när det gäller personlig integritet och innebär krav på förändringar i kommunens verksamhet. Den 1 juli 2018 träder en ny förvaltningslag i kraft. Syftet med den nya lagen är bland annat att stärka enskildas rättssäkerhet och snabba på ärendehandläggningen. Den nya förvaltningslagen kommer betyda att de ansvariga nämnderna och förvaltningarna måste anpassa sig för att möta de nya kraven.

Trygghetsfrågan är fortsatt en viktig utmaning för kommunen. Det krävs ett systematiskt förebyggande och reaktivt arbete som ger effekt både på lokal och på nationell nivå. Samverkan och metoder behöver utvecklas för att motverka segregation och uppnå socialt hållbar samhällsplanering. En särskild mobilisering av insatser krävs för att skapa ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. En handlingsplan för området håller på att tas fram enligt ett nytt arbetssätt där sociala insatser knyts ihop med den fysiska planeringen. Många åtgärder i handlingsplanen kommer från förslag i genomförda medborgardialoger. Den innefattar både insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet, men även på längre sikt för att nå målsättningar 2030.

Tillväxt som utmanar

Uppsalas höga tillväxttakt och vårt åtagande i avtalet om 4-spår ställer höga krav på en långsiktigt hållbar ekonomi. Kommunen ska växa på ett ansvarsfullt sätt. Det innebär att självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. För att Uppsala kommunkoncern ska fortsätta att ha en ekonomi i balans behöver flera av de finansiella nyckeltalen stärkas. Vi måste även säkerställa att hållbarhetsperspektiv integreras i beslutsärenden och särskilt i stadsplaneringsprocesserna.

I takt med att Uppsalas befolkning växer måste vi skapa de bästa möjliga förutsättningarna för fler jobb och företag. Att skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050 är en stor utmaning. Här ingår att skapa bättre förutsättningar för fler jobb och företag samt tillgängliggöra mer mark och lokaler för företag. Vi behöver utarbeta och genomföra en etableringsstrategi för tillväxt i befintliga företag, attrahera nya bolag och säkra att nya företag startas och utvecklas.

Kommunens lokal- och bostadsförsörjning behöver fortsätta att utvecklas. Under 2018 är ambitionen att ta fram lokalförsörjningsplaner för alla förvaltningar inför kommande års verksamhetsplanering. En digital matchningsfunktion ska tas fram som ger struktur och uppföljningsmöjlighet för den sociala bostadsresursen. Förutsättningarna för att göra trygghetsbostädernas bostadsrätter till hyresrätter och överföra dessa till ett bostadsbolag ska utredas. Det är en utmaning att säkerställa bra bostadsalternativ till nyanlända med kort framförhållning i tilldelningsprocessen från Migrationsverket.

Digitalisering och informationssäkerhet

Informationssäkerhet och effektiva informationsflöden är fortsatt prioriterade områden. Kommunen behöver fortsätta att utveckla ett modernt och digitalt arbetssätt. Många processer behöver digitaliseras inför inflyttning årsskiftet 2020/2021 i det nya Stadshuset som kommer att bli en klimatsmart och aktivitetsbaserad arbetsplats för 1 800 medarbetare. Utmaningarna med informationssäkerhet ändrar karaktär med ökat användande av digitala verktyg och ökar med säkerhetsutmaningarna i kommunens och Sveriges omvärld.
Informationssäkerhetsarbetet behöver bli en naturlig del i varje medarbetares dagliga arbete.

Attraktiv arbetsgivare

Under 2017 har sjukfrånvaron i Uppsala kommun, liksom i riket i övrigt, stabiliserats efter ett antal år med en ökad sjukfrånvaro. De högre ohälsotalen antas på nationell nivå vara arbetsrelaterade, bland annat beroende på organisatoriska och sociala faktorer och en stigande arbetsbelastning. Det kan också vara rimliga förklaringar för Uppsala kommun. Kvinnor har fortfarande en högre sjukfrånvaro än män.

Utmaningarna kring kompetensförsörjning innebär att kommunen behöver arbeta mer systematiskt och långsiktigt för att säkra en väl fungerande verksamhet. Utmaningen förstärks av stora kommande pensionsavgångar som stegvis ökar och kulminerar 2021 inom framförallt administrativa och tekniska yrken samt hos chefer. Arbetet med att behålla och utveckla befintliga chefer kommer därför att bli allt viktigare.

Finansiell analys

KOMMUNSTYRELSEN Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år[1]
Nämnden totalt	**355,7**	**287,6**	**68,1**	**67,6**
Politisk verksamhet	61,7	55,5	6,2	8,0
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	145,8	81,2	64,6	62,7
Fritid och kultur	8,9	17,9	-9,0	-1,6
Vård och omsorg	10,0	2,3	7,7	12,4
Särskilt riktade insatser	0,0	0,7	-0,7	0,7
Affärsverksamhet	17,1	3,3	13,8	17,0
Kommunledning och gemensam verksamhet	112,1	126,7	-14,6	-31,7
Nettoinvestering	239,7	403,8		

[1] Enligt 2016 års organisation

Kommunstyrelsens redovisar ett överskott med 68 miljoner kronor för 2017. I förhållande till budgetens avkastningskrav om 6,5 miljoner kronor är avvikelsen drygt 60 miljoner kronor. Jämförelser med tidigare år är svåra till följd av omfattande organisationsförändringar vid årsskiftet. Kommunstyrelsen integrerade då bland annat stora delar av tidigare styrelsen för teknik och service i sin organisation och verksamhet.

Belopp i miljoner kronor	Utfall 2017	Budget 2017	Prognos 2017
Försäljning, taxor och bidrag	650,0	629,7	591,2
Hyror	1 343,7	1 362,4	1 369,5
Försäljning exploatering	541,4	0,0	0,0
Reavinster	-3,5	4,6	-3,6
Summa intäkter	**2 531,5**	**1 996,7**	**1 957,1**
Såld exploateringsfastigheter	-98,9	0,0	0,0
Övriga direkta kostnader	-64,5	-59,6	-67,0
Medarbetarkostnader	-750,5	-751,1	-732,4
Hyror	-1 213,6	-1 241,7	-1 246,1
Övriga verksamhetskostnader	-754,9	-753,4	-692,2
Fördelningar	524,3	557,4	511,8
Avskrivningar	-432,3	-59,3	-56,1
Finansiella intäkter och kostnader	-28,6	-38,2	-30,7
Summa kostnader	**-2 819,1**	**-2 345,8**	**-2 312,7**
Verksamhetens nettokostnad	**-287,6**	**-349,1**	**-355,5**
Kommunbidrag	355,7	355,7	355,7
Resultat	**68,1**	**6,5**	**0,2**

Överskottet härrör från flera delar av verksamheten, kommunstyrelsens har inte förbrukat sina medel till förfogande eller för sociala investeringar vilket bidrar positivt med omkring 20 miljoner kronor. De gemensamma staberna på kommunledningskontoret (KLK) har totalt sett hållit budget och lämnar ett samlat överskott om 7 miljoner kronor. Inom stadsbyggnadsförvaltningens (SBF) ansvarsområde har mark- och exploateringsverksamheten genererat ett överskott med 55 miljoner kronor medan fastighetsförvaltningen redovisar ett negativt resultat om 28 miljoner kronor. Av tabellerna nedan framgår nettokostnader[4] och resultat för relevanta enheter i respektive förvaltning. Exploateringsverksamheten anpassades under året till gällande redovisningslagstiftning, som konsekvens intäktförs markförsäljning löpande i samband med att den genomförs. Markförsäljningen uppgick under 2017 till 459 miljoner kronor, ytterligare 82 miljoner kronor identifierades och intäktsfördes inom ramen för genomlysningsarbetet, dessa avsåg perioden 2015-2016. Vid årsskiftet gjordes även en förnyad bedömning av bokfört markvärde avseende Ulleråker. Bedömningen påvisade ett negativt återvinningsvärde varför en nedskrivning genomförts med samma belopp av försiktighetsskäl. Mer om mark- och exploateringsverksamheten framgår av ett separat avsitt i rapporten.

Kommunstyrelsens dominerande verksamhet sett till intäkts- och kostnadsnivå är fastighetsförvaltningen. Alla inhyrningar i kommunen förmedlas genom kommunstyrelsens fastighetsverksamhet som alltså redovisar hyresintäkter (huvudsakligen interna, från övriga nämnder) om 1,3 miljarder kronor och externa hyreskostnader (dotterbolag och externa hyresvärdar) i samma nivå.

Kostnaderna för medarbetare, i huvudsak inom de sju staberna inklusive gemensam service (tidigare styrelsen för teknik och service) uppgick till 750 miljoner kronor vilket följer budget väl på totalnivå. Stabernas kostnader fördelas med nycklar mot de nämnder och verksamheter som utnyttjar dem. Den stora delen av stabernas kostnader bärs alltså av andra nämnder än kommunstyrelsen, vars kostnad motsvaras av återstående nettokostnad efter fördelning. Kommunstyrelsens verksamhet är både omfattande och konglomerat, att förstå dess ekonomi genom att betrakta en total resultaträkning är inte möjligt. En nedbrytning i underliggande organisatoriska ansvarsområden är därför nödvändig.

Den första indelningen av nämnden är en förvaltningsindelning. Kommunstyrelsen är den enda av kommunens nämnder som betjänas direkt av två förvaltningar, kommunlednings-kontoret och stadsbyggnadsförvaltningen. De två förvaltningarnas indelning, resultat och omsättning per underliggande organisatoriska delar av kommunstyrelsen framgår av tabellerna nedan. Omsättningen är uttryckt som nettokostnad, det vill säga samtliga kostnader minus alla intäkter utom kommunbidraget som utgör den skattefinansierade delen. I många fall är alltså bruttokostnaden betydligt högre eftersom verksamheterna huvudsakligen finansieras med intäkter eller fördelning av kostnader till andra nämnder.

[4] *Nettokostnad består av samtliga kostnader i en verksamhet, minus de intäkter den genererar. Nettokostnaden finansieras med ett kommunbidrag, dvs den andel av kommunens skatteintäkter som i budget allokerats mot verksamheten.*

Kommunstyrelsen, kommunledningskontoret

Kommunledningskontorets överskott är 36,6 miljoner kronor för 2017. Det fördelar sig mellan ledning- och avdelningar med 29,6 miljoner kronor och de gemensamma staberna med 7,0 miljoner kronor. Se tabell nedan.

KOMMUNSTYRELSEN, KOMMUNLEDNINGSKONTORET Belopp i miljoner kronor	Budget netto-kostnad	Netto-kostnad	Prognos 2017	Utfall 2017
KS10 Ledning	23,5	9,3	8,9	13,9
KS11 Näringsliv & omvärld	31,0	30,7	2,5	0,4
KS12 Ledningsstöd	6,0	4,4	1,3	1,7
KS13 Ekologisk hållbarhet	13,5	11,4	0,0	2,1
KS14 Social hållbarhet	26,5	17,9	4,8	8,8
KS15 KS - avgifter & bidrag	44,0	41,2	0,3	2,8
Summa Ledning och avdelningar	**144,5**	**114,9**	**17,8**	**29,6**
KS16 Stab - kvalitet & utveckling	17,4	7,5	9,1	10,0
KS19 KLK - gemensamt	6,0	13,7	-6,1	-7,7
KS20 Stab - kansli	23,3	23,1	0,7	0,2
KS21 Stab - kansli, politik	42,7	38,1	4,6	4,6
KS30 Stab - ekonomi	14,8	11,9	1,0	2,8
KS40 Stab - kommunikation	5,0	3,6	-1,7	1,5
KS70 Stab - HR	4,5	3,3	-0,1	1,2
KS71 Stab - HR - Personal	17,0	14,6	0,0	2,5
KS90 Stab - IT	1,7	4,1	-1,1	-2,5
KS95 Stab - Gemensam service	0,0	5,6	-6,7	-5,6
Summa Staber	**132,5**	**125,5**	**-0,3**	**7,0**
Summa KS kommunledningskontoret	**277,0**	**240,4**	**17,5**	**36,6**

Nettokostnaderna inom kommunledningskontoret uppgår till 240,4 miljoner kronor vilket är 36,6 miljoner kronor lägre än budgeterad ram. Exklusive jämförelsestörande poster om totalt 11,1 miljoner kronor (utrangering, försäljning av fordon och omställningskostnader) är nettokostnaderna 47,5 miljoner kronor lägre än budgeterad ram.

Stab gemensam service redovisar ett resultat på minus 5,6 miljoner kronor. Det är drygt en miljon kronor bättre än prognos per augusti. Under året har avtal omförhandlats för att bättre spegla faktisk kvalitet- och kostnadsnivå. Nya avtal har även tecknats inom städ- och måltidsservice. Inom servicecenter har anpassning av personalstyrkan skett för att mer effektivt kunna matcha arbetsuppgifterna. Utöver ovanstående åtgärder har vissa effektiviseringsåtgärder satts in. Staben räknar med att vidtagna åtgärder innebär en ekonomi i balans under 2018.

För övriga verksamheter inom kommunledning är nettokostnaderna 53,1 miljoner kronor lägre än budgeterat, varav förfogandemedel och sociala investeringar utgör 21,8 miljoner

kronor. Kostnader för gemensam nämnd med Regionen, och olika projekt om verksamhetssatsningar inom hållbarhetsområdet är lägre än budgeterat. Flera projekt med extern finansiering har blivit godkända vilket inneburit positiva budgetavvikelser. Kommunledningskontorets planerade förstärkningar samt ersättningsrekryteringar har till del försenats. Det innebär att kostnaderna är lägre än budgeterat 2017 men får helårseffekt 2018.

Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsförvaltningen

Verksamheten i stadsbyggnadsförvaltningen redovisar ett överskott om 31,5 miljoner kronor. Det härrör i allt väsentligt från mark- och exploateringsverksamheten som uppvisar ett överskott med 55 miljoner kronor. Fastighetsverksamheten redovisar ett underskott om 28 miljoner kronor medan strategisk planering och översiktsplanering genererar mindre överskott, se tabell nedan. Resultatet från mark- och exploateringsverksamheten beskrivs mer ingående under egen rubrik längre fram i rapporten.

Mark- och exploateringsverksamheten och fastighetsverksamheten har de senaste åren varit föremål för förändringar i såväl arbetssätt som organisation. Dessa förändringar förväntas fortsätta under 2018.

KOMMUNSTYRELSEN, STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN Belopp i miljoner kronor	Budget netto-kostnad	Utfall netto-kostnad	Prognos 2017	Utfall 2017
KS910 Mark	1,4	5,7	-4,9	-4,3
KS911 Exploatering	3,5	-428,6	0,4	432,2
KS917 Ulleråker	45,2	418,1	0,1	-372,9
Summa Mark & Exploatering	**50,1**	**-4,9**	**-4,3**	**55,0**
KS930 Strategisk planering	13,9	12,7	0,2	1,2
Summa strategisk planering	**13,9**	**12,7**	**0,2**	**1,2**
KS940 Översiktsplanering	10,8	7,0	3,6	3,7
Summa översiktsplanering	**10,8**	**7,0**	**3,6**	**3,7**
KS920 Bostäder	0,0	-9,0	15,6	9,0
KS921 Lokaler	3,5	19,2	-4,3	-16,6
KS923 Fastighet - drift	0,0	0,1	-0,1	-0,1
KS924 Projekt/förvaltning	0,0	-8,9	8,4	8,9
KS961 Avtal	0,0	-62,4	53,7	62,4
KS962 Strategi/förvaltning	0,5	41,1	-42,2	-39,7
KS963 Projekt	0,0	28,2	-31,3	-28,2
KS964 Drift	0,0	10,0	-13,1	-10,0
KS965 Stab	0,0	13,6	-4,0	-13,6
KS966 Intendentur	0,0	0,5	0,4	-0,5
Summa Fastighet	**4,0**	**32,4**	**-16,9**	**-28,4**
Summa KS stadsbyggnadsförvaltningen	**78,7**	**47,2**	**-17,3**	**31,5**

Fastighetsverksamheten

Fastighetsverksamheten, som förmedlar lokaler till kommunens alla verksamheter, redovisar ett negativt resultat om 28,4 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat överskott om knappt 6 miljoner kronor. En resultaträkning för verksamheten framgår nedan.
I samband med ombudgeteringsärendet ålades fastighetsverksamheten ett effektiviseringskrav som inte kunnat infrias. De effektiviseringar som den nya organisationen förväntats ge har inte fått ekonomiskt genomslag under året. Fastighetsverksamheten samlar all inhyrning i kommunen till en punkt där kompetens och system att hantera förvaltningen ska koncentreras och stödja nämndernas verksamhet. Nämnderna, som nyttjar lokalerna i sin respektive verksamhet, hyr av den interna motparten fastighetsenheten och betalar interna hyror för detta. Av fastighetsverksamhetens resultaträkning framgår resonemanget om brutto och nettokostnader tydligt. Hyresintäkter, huvudsakligen från nämnderna för verksamhetslokaler uppgår till över en miljard kronor. På kostnadssidan motsvaras detta av hyreskostnader från i allt väsentligt externa parter, där dotterbolagen i Uppsala stadshuskoncern är de största motparterna.

Belopp i miljoner kronor	Utfall 2017	Budget 2017	Prognos 2017
Hyror	1 300,9	1 319,5	1 328,3
Försäljning av tjänster	95,0	73,9	66,2
Reavinster	-3,9	0,0	-3,9
Summa intäkter	**1 392,0**	**1 393,4**	**1 390,5**
Övriga direkta kostnader	-1,4	0,0	-0,9
Medarbetarkostnader	-60,6	-59,9	-55,1
Hyror	-1 197,1	-1 226,4	-1 230,4
Övriga verksamhetskostnader	-178,8	-118,2	-137,4
Fördelningar	30,9	41,7	31,5
Avskrivningar	-20,8	-23,3	-21,1
Finansiella intäkter och kostnader	3,5	-5,5	2,0
Summa kostnader	**-1 424,4**	**-1 391,5**	**-1 411,4**
Verksamhetens nettokostnad	**-32,4**	**1,9**	**-20,9**
Kommunbidrag	4,0	4,0	4,0
Resultat	**-28,4**	**5,9**	**-16,9**

Den största inhyrningen under 2017 kom från Uppsala kommun skolfastigheter AB med 500 miljoner kronor, följt av privata hyresvärdar 380 miljoner kronor och föreningar och stiftelser med 216 miljoner kronor. De senare avser framförallt avgifter för bostadsrätter i kommunens bostadssociala verksamhet men även vissa verksamhetslokaler. Intäkterna i fastighetsverksamheten är främst interna, från kommunens nämnder. Den största hyresgästen är Utbildningsnämnden med 536 miljoner kronor följd av äldrenämnden med 158 miljoner

kronor. Uthyrning till privatpersoner, för i huvudsak bostadssociala ändamål, uppgick till 214 miljoner kronor.

Avvikelsen inom fastighetsverksamheten avser främst högre drift- och underhållskostnader som inte fullt ut kunnat finansieras samt högre förbrukningskostnader (el och annan media). De interna hyresintäkterna blev lägre än förväntat i augustiprognosen, bland annat som följd av avtalsgenomgångar under hösten som innebar återbetalningar till övriga nämnder.
Under året tillkom medarbetare och verksamhet från den tidigare styrelsen för teknik och service till kommunstyrelsens fastighetsverksamhet. Verksamheten har vidtagit åtgärder för ökad ordning och reda för bättre kontroll och styrning. Åtgärderna har inte givit tillräcklig effekt under året men utgör en god grund för fortsatt förändrings- och kvalitetsarbete under 2018. Exempel på åtgärder är en ny organisation från juli som tydligare ska svara på behovet av samarbete mellan strategisk och operativ nivå inom verksamheten. Potential bedöms finnas i att den nya samlade organisationen inte längre har en köp-sälj-relation över nämndgränser. Under hösten tillsattes ledningsfunktioner som varit vakanta under en stor del av året. Vidare har verksamheten arbetat med konsultstöd för att identifiera brister i rutiner och flöden, bland annat vad gäller beställnings- och faktureringsrutiner. Genomgång av samtliga avtal pågår för att säkerställa en korrekt hyresdebitering och långsiktigt hållbar prioritering av underhållsinsatser. Stort fokus läggs även på den långsiktiga lokalförsörjningsplaneringen som grund för strategiska beslut och en effektiv fastighetsverksamhet och användning av kommunens lokalbestånd. Budgeten för 2018 är uppbyggd utifrån de förutsättningar som avdelningens omorganisation under 2017 skapade. Dessa strukturella förändringar ger förutsättningar för förbättrad styrning men det finns en osäkerhet om fullt ekonomiskt genomslag kan uppnås under 2018. Det kan också bli aktuellt med förändringar i modellen för hyresberäkningar inför 2019.

Jämförelsestörande poster

	Nettokostnad		Avvikelse från KF-budget				
Belopp i miljoner kronor	KF-budget	Bokslut	Bokslut 2017	Bokslut 2017 exkl jmfstörande	Bokslut 2016 [1]	Prognos 201708	Prognos 201708 exkl jmfstörande
Kommunstyrelsen - totalt alla verksamheter	355,7	287,6	68,1	25,9	67,6	0,2	24,5
- KLK - kommunledning	277,0	240,4	36,6	47,5	7,3	17,5	28,5
- SBF - stadsbyggnad	78,7	47,2	31,5	-21,6	60,3	-17,3	-4,0

Kommunstyrelsen redovisar i bokslutet nettokostnader på 287,6 miljoner kronor vilket är 68,1 miljoner kronor lägre än budget. I nettokostnader och resultat finns jämförelsestörande poster på 42,2 miljoner kronor som kan vara viktiga att notera vid analys av resultatet:

Jämförelsestörande poster (belopp i mnkr)	Bokslut 2017
	-42,2
Försäljning fordon	-0,3
Utrangering IT	6,3
Utrangering inventarier	1,1
Omställningskostnader	6,5
Korrigering reanetto 2013, Hammarskog	3,9
Balingsta förskola	0,0
Avetableringsersättning från AMN (Kronparken)	-4,7
Ulleråker - utrangering	4,3
Ulleråker - nedskrivning	376,0
Fastighet - utrangering	1,5
Markarbete, flytt av ledningar mm - stadshus 2020	6,0
Projektering bandy	3,1
Anpassning allsvenskt spel	6,1
Försäljning bostäder	-9,7
Exploateringsnetto	-442,4

Exklusive jämförelsestörande poster är nettokostnaderna 25,9 miljoner kronor lägre än budgeterat och i jämförelse med prognos per augusti är nettokostnaderna 1,5 miljoner kronor lägre. Avvikelsen från kommunfullmäktiges budget är 47,5 miljoner kronor i lägre nettokostnader inom KS-kommunledning (KLK) och inom KS-stadsbyggnad (SBF) är nettokostnaderna 21,6 miljoner kronor högre.

Politisk verksamhet

	Nettokostnad		Avvikelse från KF-budget		
Belopp i miljoner kronor	KF-budget	Bokslut	Bokslut 2017	Bokslut 2016 [1]	Prognos 201708
Politsk verksamhet	61,7	55,5	6,2	8,0	5,0
- KLK - kommunledning	61,7	55,5	6,2	8,0	5,0
- SBF - stadsbyggnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Nettokostnaderna inom politisk verksamhet är 6,2 miljoner kronor lägre än budgeterat varav 1,1 miljoner kronor avser resurs för politiska sekreterare som förs inom mandatperioden 2014-2018. Resterande utgörs av lägre kostnader för sammanträden, revision, medaljmiddag och administrationskostnader.

Infrastruktur, stadsutveckling, skydd m.m.

	Nettokostnad		Avvikelse från KF-budget				
Belopp i miljoner kronor	KF-budget	Bokslut	Bokslut 2017	Bokslut 2017 exkl jmfstörande	Bokslut 2016 [1]	Prognos 201708	Prognos 201708 exkl jmfstörande
Infrastruktur, skydd m.m.	145,8	81,2	64,6	0,1	62,7	-7,1	-2,1
- KLK - kommunledning	88,2	74,0	14,2	14,2	-0,6	8,3	8,3
- SBF - stadsbyggnad	57,6	7,2	50,4	-14,2	63,4	-15,4	-10,4

Inom infrastruktur, stadsutveckling, skydd m.m. uppgår nettokostnaderna till 81,2 miljoner kronor och är 64,6 miljoner kronor lägre än budget vilket motsvaras av de jämförelsestörande posterna inom stadsbyggnad; exploateringsnetto, nedskrivning Ulleråker och omställningskostnader. Exklusive dessa poster är nettokostnaderna i nivå med kommunfullmäktiges budget.

Inom kommunledning är nettokostnaderna 14,2 miljoner kronor lägre och förklaras av senarelagda rekryteringar vilket också påverkar verksamhetens övriga kostnader. Arbetet med hållbarhetsfrågor och en tillfälligt lägre kostnad under 2017 för gemensam nämnd med Region är andra förklaringar samt att fler projekt med extern finansiering än vad som budgeterats återfinns inom hållbarhetsområdet.

Stadsbyggnads nettokostnader uppgår till 7,2 miljoner kronor vilket är 50,4 miljoner kronor lägre än budget varav 64,6 miljoner kronor förklaras av jämförelsestörande poster. Exklusive jämförelsestörande poster är således nettokostnaderna 14,2 miljoner kronor högre.
Inom verksamhet infrastruktur återfinns avvikelsen för mark- och exploateringsverksamheten samt en negativ avvikelse inom Ulleåker.
Nettokostnaderna inom strategisk och översiktlig planering är fem miljoner kronor lägre än budgeterat bland annat på grund av lägre personal- och konsultkostnader. En större del än förväntat av utredningar har genomförts med annan finansiering främst från Ulleråkersprojektet och plan- och byggnadsnämnden. Fördröjda ramavtal för konsulttjänster innebar låga avrop i början av året. Sett till helheten för strategisk planering, har arbetet med flera stora utredningsuppdrag kommit igång och fler projekt än förväntat har slutförts under året. Bland annat har arbetet med trafikstrategi startat, fyrspårsutredning och flera utredningar kring vattenfrågan har slutförts och ett intensivt arbete med planprogram Gottsunda pågår.
Inom landsbygdsarbetet har arbetet med medborgarbudget kommit igång och två föreningar har erhållit bidrag om ett hundra tusen kronor vardera. Vidare har man arbetat med flera projektansökningar och fått bidrag för projekt kring servicepunkter på landsbygden.

Fritid och kultur

	Nettokostnad		Avvikelse från KF-budget				
Belopp i miljoner kronor	KF-budget	Bokslut	Bokslut 2017	Bokslut 2017 exkl jmfstörande	Bokslut 2016 [1]	Prognos 201708	Prognos 201708 exkl jmfstörande
Fritid och kultur	8,9	17,9	-9,0	0,2	-1,6	0,2	0,2
- KLK - kommunledning	8,9	8,7	0,2	0,2	-1,5	0,2	0,2
- SBF - stadsbyggnad	0,0	9,2	-9,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Verksamhetsområde fritid och kultur har i bokslutet nettokostnader på 17,9 miljoner kronor, av det avser 9,2 miljoner poster inom stadsbyggnad för projekteringskostnader för bandy och anpassning av Studenternas IP till allsvenskt spel. Driftkostnaden för linneanska trädgårdarna och räntebidragen till föreningar är 0,2 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Vård och omsorg

Belopp i miljoner kronor	Nettokostnad KF-budget	Nettokostnad Bokslut	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2017	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2016 [1]	Avvikelse från KF-budget Prognos 201708
Vård och omsorg	10,0	2,3	7,7	12,4	4,7
- KLK - kommunledning	10,0	2,3	7,7	12,4	4,7
- SBF - stadsbyggnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Verksamhetsområdet inrymmer budget för sociala investeringar som uppgår till 10,0 miljoner kronor. Ett projekt är pågående och bedrivs av omsorgsnämnden, projektet har under året haft nettokostnader på 1,9 miljoner kronor. Resterande nettokostnader avser administration.

Särskilt riktade insatser

Belopp i miljoner kronor	Nettokostnad KF-budget	Nettokostnad Bokslut	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2017	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2016 [1]	Avvikelse från KF-budget Prognos 201708
Särskilt riktade insatser	0,0	0,7	-0,7	0,7	-0,8
- KLK - kommunledning	0,0	0,7	-0,7	0,7	-0,8
- SBF - stadsbyggnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Inom särskilt riktade insatser inryms kostnader projekt Agata. Projektets målsättning är bland annat att kvalitetssäkra verksamhetssystem för att under lätta framtida planering av insatser och resurser. Kostnaderna finansieraras med EU-bidrag till 75 procent, resterande del är kommunens kostnad. Projektet avslutas under 2018.

Affärsverksamhet

Belopp i miljoner kronor	Nettokostnad KF-budget	Nettokostnad Bokslut	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2017	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2017 exkl jmfstörande	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2016 [1]	Avvikelse från KF-budget Prognos 201708	Avvikelse från KF-budget Prognos 201708 exkl jmfstörande
Affärsverksamhet	17,1	3,3	13,8	3,5	17,0	14,2	6,9
- KLK - kommunledning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- SBF - stadsbyggnad	17,1	3,3	13,8	3,5	17,0	14,2	6,9

Affärsverksamhets nettokostnader återfinns inom stadsbyggnad och uppgår till 3,3 miljoner kronor vilket är 13,8 miljoner kronor lägre än budgeterat. De lägre nettokostnaderna förklaras i huvudsak av jämförelsestörande poster för bostadsförsörjningen inom Ulleråker och fastighetsavdelningen, vilket minskar nettokostnaderna med 10,3 miljoner kronor.

Kommunledning och gemensamma verksamheter

Belopp i miljoner kronor	Nettokostnad KF-budget	Nettokostnad Bokslut	Avvikelse från KF-budget Bokslut 2017	Bokslut 2017 exkl jmfstörande	Bokslut 2016 [1]	Prognos 201708	Prognos 201708 exkl jmfstörande
Kommunledning och gemensamma verksamheter	112,1	126,7	-14,6	8,9	-31,7	-16,1	10,5
- KLK - kommunledning	108,2	99,2	8,9	19,8	-11,7	0,0	11,0
- SBF - stadsbyggnad	4,0	27,5	-23,5	-11,0	-20,0	-16,1	-0,5

Nettokostnaderna inom verksamhetsområde kommunledning och gemensamma verksamheter uppgår till 126,7 miljoner kronor och är 14,6 miljoner kronor högre än kommunfullmäktiges budget. De jämförelsestörande posterna utgör 23,5 miljoner kronor av nettokostnaderna och består av försäljning av fordon, omställningskostnader, utrangeringar, korrigering reanetto och omkostnader för flytt av ledningar vid stadshuset. Kommunledning har efter jämförelsestörande poster lägre nettokostnader på 19,8 miljoner kronor. Av det utgör förfogandemedel 14,0 miljoner kronor.

Stab gemensam service redovisar ett resultat på minus 5,6 miljoner kronor vilket är 6,8 miljoner kronor under budgeterat resultat. Det är drygt en miljon kronor bättre än prognos per augusti. Under året har avtal omförhandlats för att bättre spegla faktisk kvalitet- och kostnadsnivå nya avtal har även tecknats inom städ- och måltidsservice.

Inom servicecenter har anpassning av personalstyrkan skett för att effektivt kunna matcha arbetsuppgifterna. Utöver ovanstående åtgärder har en del effektiviseringsåtgärder satts in. Staben räknar med att vidtagna åtgärder innebär att staben kommer att redovisa en ekonomi i balans 2018. Resterande lägre nettokostnader, 11,4 miljoner kronor inom kommunledning förklaras av lägre kostnader inom stabsorganisationen. Bland annat har upphandling lett till avtal om lägre priser för datorer och den nya lagringsmiljön innebär lägre kostnader för serviceavtal och licensavgifter. Centralt ägd utrustning har visat att stort behov finns av förnyelse av kommunens IT-utrustning, under sista tertialet har utbytestakten varit hög för att ha så stor del av utrustning som möjligt med supportstöd. Övriga staber visar lägre kostnader än vad som förväntades i prognos och förklaras med senarelagda rekryteringar och framflyttade aktiviteter.

Inom stadsbyggnad är nettokostnaderna 11,0 miljoner kronor högre än budgeterat exklusive de jämförelsestörand posterna utrangering, omställning, korrigering reanetto och omkostnader för flytt av ledningar vid stadshuset. Inom denna verksamhet återfinns merparten av avvikelsen inom fastighetsverksamheten, kopplat till lokalförsörjningen och drift och verksamhetslokaler. Ulleråker har en lägre nettokostnad än budgeteterat inom denna verksamhetskod vilket dels avser lokalförsörjningens faktiska lägre driftskostnader dels att verksamhet *infrastruktur* inom samma område bär kostnader som budgeterats inom *gemensamt*.

Lönekostnadsutveckling

LÖNEKOSTNADSUTVECKLING Belopp i tusen kronor					Varav effekt av löneavtal		Varav återstående del (volymer mm)	
	Bokslut	Bokslut fg.år [1]	Diff %	Diff tkr	%	tkr	%	tkr
Lönekostnad (konto 50-51)	480 659	280 268	72%	200 392	2%	5 200	70%	195 192

1. Enligt 2016 års organisation

Lönekostnadsförändringen mellan åren förklaras till största del av att kommunstyrelsen från årsskiftet har utökats med stab gemensam service och att stabsresurser från teknik & service och vård & omsorg flyttats in i befintliga staber inom kommunledningskontoret. Lönekostnaderna för stadsbyggnadsförvaltningens medarbetare ingår inte i beloppen ovan. För stadsbyggnadsförvaltningens verksamheter redovisas lönekostnaderna inom gatu- och samhällsmiljönämnden och överförs till kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder som fördelade medarbetarkostnader.

Investeringar

Kommunstyrelsens investeringsmedel för 2017 uppgår till 239,7 miljoner kronor varav 93,7 miljoner kronor avser överförda medel. Under året har 403,4 miljoner kronor upparbetats varav 14,2 miljoner kronor inom KLK och 389,1 miljoner kronor inom SBF.

Investeringsmedel (mnkr)	Från M&B 2017	Pågående inkl ombudgetering	Total budget 2017	Prognos per augusti 2017	Utfall bokslut 2017	Överföra till 2018
Kommunstyrelsen	146,0	93,7	239,7	391,1	403,4	96,4
varav:						
KLK - nettoinvesteringar	58,0	79,0	137,0	76,9	14,2	64,2
E-förvaltning	0,0	13,4	13,4	1,0	0,4	0,5
Gemensam service	0,0	3,0	3,0	3,0	1,3	0,0
Inventarier KLK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
IT-investeringar	58,0	17,8	75,8	28,0	18,2	19,5
IT-utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	-6,5	0,0
Vindkraft	0,0	44,9	44,9	44,9	0,7	44,2
SBF - nettoinvesteringar	88,0	14,7	102,7	314,2	389,1	32,3
Bostad	20,0	0,0	20,0	5,0	0,0	0,0
Anläggning/Exploatering	0,0	0,0	0,0	230,5	350,5	0,0
Förvärv övriga verksamhetsfastigheter	10,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0
Korrigering reanetto	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,9	0,0
Markförvärv	40,0	0,0	40,0	10,3	10,6	0,0
Ombyggnation i fastigheter	0,0	14,7	14,7	41,5	22,8	21,7
Stadshus 2020	3,0	0,0	3,0	3,0	2,5	0,5
Ulleråker - anläggning/exploatering	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	0,0
Underhåll inkl energiåtgärder	15,0	0,0	15,0	23,9	0,0	10,1

Kommunlednings utgifter under året avser till största del IT-investeringar. Sammanlagt behöver 44,2 miljoner kronor av budgetutrymmet föras till 2018 och avser vindkraft. Resterande poster för e-förvaltning och IT-investeringar är inrymda i mål & budget 2018.

Stadsbyggnad

Inom stadsbyggnadsområdet avser merparten av investeringarna utbyggnad av anläggningar inom exploateringsområdena. Till följd av den genomlysning som pågår av exploateringsprojekten, har stora ombokningar av poster från föregående år skett, såväl inkomster (exploateringsavgifter och – ersättningar) som anläggningsutgifter. Av investeringsnettot för dessa anläggningar på 350,5 miljoner kronor (brutto 503 miljoner kronor), avser 215 miljoner kronor utgifter för utbyggnad som faktiskt genomförts 2017 vilket är omkring 15 miljoner kronor lägre än bedömningen i augustiprognosen. De förvärv som genomförts under året avser fasigheten Skarholmen i Sunnersta. Fastighetsverksamheten har investerat i ombyggnation i verksamhetsfastigheter. De största projekten avser omställning av kontorslokaler på Stationsgatan och Klostergatan, samt ett flertal ombyggnationer av kök och badrum för olika boenden. Ett antal investeringar har påbörjats under året, bland annat ombyggnation av Samariterhemmet och Vilanvägen till särskilt boende för olika grupper. Dessa projekt är inte slutförda varför 32,3 miljoner av årets investeringsram behöver överföras till 2018.

Mark och exploatering

Uppsala kommuns pågående exploateringsverksamhet är omfattande och stora flöden av utgifter och inkomster redovisas i balansräkningen. Detta har förstärkts av att förmågan att avsluta projekt varit svag, ett arbete som har prioriterats under 2017.

Under året har arbetet med genomlysning av den historiska projektportföljen inneburit att 13 äldre projekt helt avslutats medan 4 projekt delvis kunnat avslutas. I genomlysningen har projekt med stora kassaflöden prioriterats i syfte att minska de underliggande balansposterna. Vid utgången av 2017 består kommunens exploateringsverksamhet av 142 projekt, 21 fler än vid ingången av året. Att portföljen ökar numerärt samtidigt som genomlysning och stängning genomförs beror på en expansiv byggkonjunktur, men framförallt på att genomlysningen resulterat i bättre definitioner och avgränsningar som inneburit att vissa projekt delats upp. Trots att antalet projekt ökat och årets exploateringsaktiviteter varit omfattande har genomlysningsarbetet ändå minskat riskerna med underliggande historiska poster märkbart. Minskningen korresponderar mot stora resultateffekter 2017, se nedan, men även direktavslut mot eget kapital (poster äldre än 2015) som ökat med 406 miljoner kronor. Genomlysningen har dessutom identifierat, dokumenterat och aktiverat kommunal infrastruktur till ett värde av 341 miljoner kronor. Alla dessa åtgärder har minskat osäkerheten i den ursprungliga posten, men arbetet måste fortsätta under 2018.

Årets bokförda markförsäljning uppgår till 541 miljoner kronor varav 459 miljoner kronor avser 2017 i enlighet med RKR 18.1. Ytterligare 82 miljoner kronor avser försäljning 2015 och 2016 som intäktsförts efter projektstängning. Kostnader för såld mark med 98,9 miljoner kronor och egna icke aktiverbara exploateringskostnader, 14,6 miljoner kronor, har belastat årets resultat. Värdet av markreserven i Ulleråker har prövats vid bokslutet varvid negativt återvinningsvärde konstaterats. En nedskrivning har gjorts med 376 miljoner kronor. För den

samlade mark- och exploateringsverksamheten innebär det ett nettoresultat om 55 miljoner kronor.

RESULTAT FRÅN MARK- OCH EXPLOATERING Belopp i miljoner kronor	Mark	Exploa-tering	Uller-åker	Totalt
Kommunbidrag	1	4	45	50
Markförsäljning	0	541	0	541
Övriga intäkter	9	1	38	48
Summa intäkter	**11**	**546**	**84**	**640**
Mark, anskaffningskostnad	0	99	0	99
Övr. direkta verksamhetskostnader	6	0	0	6
Arbetskraft	3	10	0	14
Övriga verksamhetskostnader	5	14	62	80
Avskrivningar	0	0	18	19
Nedskrivningar	0	0	376	376
Fördelade kostnader	1	-11	0	-9
Summa kostnader	**15**	**113**	**456**	**585**
Resultat	**-4**	**432**	**-373**	**55**

Markreservens utgående balans har minskat genom försäljning men framförallt nedskrivning. Inom ramen för genomlysningen har anläggningar som uppförs för att stanna i kommunens ägo identifierats och omklassificeras från omsättningstillgångar, därför har pågående nyanläggning från exploateringsverksamheten ökat med 519 miljoner kronor. Den genomsnittligt avtalade externfinansieringen av uppförda anläggningar har i genomlysningen uppgått till 63 procent. Ett antagande om samma finansieringsnivå görs för dessa anläggningar, varför 365 miljoner kronor skuldförts som exploateringsavgift att möta kommande avskrivningar. Eftersom en stor del av portföljen kunnat genomlysas är bedömningen att det inte föreligger några omedelbara och stora risker för framtida påverkan på kommunens avskrivningar, som dessutom förväntas vara till omkring 60 procent externt finansierade.

EXPLOATERINGSTILLGÅNGAR OCH EXPLOATERINGSSKULDER Belopp i miljoner kronor	2016	2017
Markreserv	1 564	1 193
Pågående nyanläggning	60	579
Övriga anläggningstillgångar	276	255
Exploateringstillgångar	-401	-48
Exploateringsavgifter/förutbet. Intäkter (63% av påg. nyanläggning)		-365
Netto	**1 500**	**1 613**

Exploateringstillgångarna har minskat med 353 miljoner kronor, från -401 till -48 miljoner kronor. Posten är till skillnad från övriga poster i tabellen en nettopost. Den ska representera kassaflödet i projekten, i den utsträckning det inte utgör årets driftsresultat eller inkomster och

utgifter för uppförande av kommunalt ägd infrastruktur. Trots att posten har minskat väsentligt under 2017 finns stort behov av fortsatt genomlysning av innehållet, samt att det på balansdagen betraktas med ett visst mått av försiktighet. För att skapa ökad transparens kring detta bruttoredovisas posten med summa ackumulerade inkomster och utgifter uppdelat per projekt i not 20 i årsredovisningens bilaga 3.

Kommentarer till några av de större aktiva exploateringsprojekten

Ulleråker - projekt på mestadels kommunägd mark som planeras inrymma cirka 7 000 lägenheter samt skolor, förskolor, service, handel m.m. Utbyggnaden som är planerad att pågå fram till 2030 är i planeringsskedet. Hösten 2016 påbörjades fördjupade utredningar för att klara ut planeringsförutsättningarna för markanvändningen utifrån ett grundvattenperspektiv. Utredningarna har varit omfattande och först i slutet av året kunde de två första detaljplanerna, gå ut på granskning med förväntat antagande under 2018. Detta innebär förskjutning av tidplanerna i de inledande etapperna. Sluttid för genomförandet av projektet i sin helhet bedöms i nuläget inte påverkas.

Rosendal - projekt på mestadels kommunägd mark som planeras att inrymma cirka 4 000 lägenheter samt skolor, förskolor, handel m.m. Projektet är i intensiva skeden med många stora byggprojekt som pågår parallellt. Inflyttning till bostäder sker samtidigt som många nya hus uppförs och andra etapper är i tidigare skede. Infrastrukturutbyggnaden pågår och påverkades under 2017 av konkurs av en av entreprenörerna. Vidare pågår planering för ny skola och idrottsanläggning.

Östra Salabacke - projekt på mestadels kommunägd mark som planeras att inrymma cirka 2 500 lägenheter samt skolor, förskolor, handel m.m. Projekt i flera etapper där inflyttning pågår samtidigt som utbyggnad av allmän plats och utbyggnad och planering av senare etapper.

Östra Fyrislund - projekt på mestadels kommunägd mark som omfattar cirka 600 000 kvadratmeter mark för verksamhetstomter för främst småindustri och logistik. Projektet är i slutskede och merparten av tomterna i området har sålts.

Juvelen/Triangeltomten - byggnad vid centralstationen som ska innehålla kontorslokaler samt olika publika och kommersiella verksamheter i gatuplan. Byggnationen pågår och beräknas vara klar i mitten av 2018. Fördröjning i utbyggnad av allmän plats bland annat på grund av fördröjd entreprenadupphandling.

Södra Gunsta – utbyggnad småhusområde, första etapp startad. Planering pågår även för utbyggnads skola förskola.

Kungsängen bostad – utbyggnad på privat mark som pågått under en längre tid. Projektets tidiga etapper har delavslutats men utbyggnationen fortsätter enligt plan ytterligare flera år.

Framåtsyftande arbete

Ett arbete pågår för att strukturera upp den process inom vilken verksamheten bedrivs framåtriktat. Målsättningen är att åstadkomma tydlig ansvarsfördelning och dokumentation

samt ett adekvat metodstöd. Med en strukturerad process och dokumentation följer att även redovisning, uppföljning och styrning kan utvecklas och förbättras.

Under året har en gemensam process för samhällsutvecklingsprojekt tagits fram samt en projektstyrningsmodell. I processen förtydligas beslutssteg samt vilka rutiner och mallar som ska användas. Implementering sker under 2018. Vidare har förtydliganden kring de ekonomiska strukturerna och rutinerna arbetats fram. Inom samtliga nya och genomlysta projekt, har projektstrukturer upprättats i enlighet med detta. Ny mall för exploateringsavtal har tagits fram och beslutats av mark- och exploateringsutskottet.

Ulleråker

Uppsala kommun förvärvade under 2014 Ulleråkersområdet för framtida exploatering. Sedan dess har planeringen för utbyggnationen pågått. I planprogrammet för området som antogs under 2016, beräknas området kunna byggas ut med 7 000 bostäder samt ett antal skolor, förskolor och andra verksamhetslokaler. Under 2017 har de två första detaljplanerna för det nya området, skickats ut för granskning med ett förväntat antagande under våren 2018. 2016 års plansamråd visade på hänsyn som måste tas till exempelvis vattenfrågor, bebyggelsens täthet och höjd och befintliga trafiksystems kapacitet. Under 2017 har en riskanalys och nya riktlinjer för markanvändning som kan påverka Uppsalas grundvatten tagits fram, parallellt med arbetet med de första detaljplanerna. Projekten har i hög grad varit till nytta för varandra. Genom samverkan har digitalisering, kunskaper om grundvattenskydd i framkant och praktisk tillämpning kombineras. Resultatet från piloten på Ulleråker har sedan tillämpats på tillrinningsområdet i hela Uppsala kommun. Utredningsarbetet har varit omfattande och det innebär tidsförskjutningar i Ulleråkersprojektet – markförsäljningen i de inledande etapperna sker senare än förväntat, även om slutdatum för hela projektet inte påverkas i detta skede.

Ulleråker är ett stort och komplext projekt. En uppdaterad bedömning av projektets förutsättningar påvisar risk för underskott. Förändringen av tidsplaneringen innebär merkostnader, framförallt kapitalkostnader. Därtill kommer det sannolikt krävas mer infrastrukturinvesteringar och mer resurser för utredningar än vad som bedömdes tidigare. Sammantaget bedöms detta ge ett negativt återvinningsvärde för fastigheten vilket enligt försiktighetsprincipen motiverar en motsvarande nedskrivning. Denna har bestämts till 376 miljoner kronor baserat på kalkyl.

Bedömning av status per mål och uppdrag

Kommunstyrelsens verksamhetsplan är treårig och visar hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2017–2019. I verksamhetsplanen finns kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt nämndmål och åtgärder som kommunstyrelsen har valt att lägga till. I verksamhetsuppföljningen bedömer kommunstyrelsen i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges uppdrag och kommunstyrelsens egna mål. Denna bedömning baseras på uppföljningen av kommunstyrelsens åtgärder. Bedömningen avseende måluppfyllnad baseras på den del av måluppfyllnaden som kommunstyrelsen kan råda över.

Bedömningen av måluppfyllelse för inriktningsmålen redovisas utifrån en kommungemensam modell. För varje mål anges om:

- Kommunstyrelsen har uppnått det den planerat (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet och att målet är helt uppfyllt.
- Kommunstyrelsen har uppnått övervägande del av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet och att målet är i hög grad uppfyllt.
- Kommunstyrelsen har enbart uppnått delar av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet och att målet är delvis uppfyllt.
- Kommunstyrelsen har inte bidragit till inriktningsmålet och målet är ej uppfyllt.

I tabellerna för respektive inriktningsmål tydliggörs bedömningen av måluppfyllelse för uppdragen och nämndmålen enligt färgmarkering:

Blått	Uppdraget/nämndmålet är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget/nämndmålet går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget/nämndmålet är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Rött	Uppdraget/nämndmålet genomförs inte

Bedömningen av kommunstyrelsens egna mål görs – där det är möjligt – även med stöd av indikatorer.

Teckenförklaring för beskrivning av trend	
↗	Ökar
→	Stabil
↘	Minskar
~	Växlande
-	Underlag för att bedöma trend saknas

Årtalet som återfinns i tabellerna i samband med färgmarkeringen är en bedömning om när uppdraget beräknas vara genomfört. Utöver inriktningsmål och uppdrag i gällande Mål och budget rapporteras i denna uppföljning även statusen för kvarvarande uppdrag från tidigare år samt tillkommande uppdrag som lämnats av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen under perioden januari-augusti. Det ingår även en uppföljning av hur kommunstyrelsen bidrar till att genomföra olika program och handlingsplaner.

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: Arbetet med jämställdhetsanalyser har tagit fart under 2017 och är på god väg att bidra till målet om en jämställd ekonomi. Under året genomfördes sex jämställdhetsanalyser och två kartläggningar ur ett jämställdhetsperspektiv. För att säkerställa en hållbar finansiering och soliditet över tid har en investeringsplan fram till 2027 och en modell för att beräkna konsekvenser för Uppsala kommun tagits fram. Under 2017 upprättades en låneram om 430 miljoner kronor från miljöobligationer och en grön finansiering säkerställdes för nya Stadshuset. Kommunen beviljades även extern finansiering om 44 miljoner kronor till olika utvecklingsprojekt. En ny ekonomimodell har till största del implementerats som ger en transparent och tydlig uppföljning och därmed möjliggör en mer effektiv styrning av resurser. Lokalförsörjningsprocessen ses även över i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler.

Uppdrag	Status
Aktivt och strategiskt söka extern finansiering Under 2017 har kommunen arbetat aktivt med extern finansiering. Totalt beviljades 43,6 miljoner kronor i extern finansiering till kommunens olika utvecklingsprojekt. Förslag till riktlinje för arbetet med extern finansiering håller på att tas fram. Även nya fördelningsmodeller för exploateringsavgifter inom större fördelningsområden utvecklas och beräknas bli klara under 2018. En succesiv övergång till rörliga exploateringsavgifter har införts under hösten 2017 för att få full kostnadstäckning för kommunens åtagande. Möjligheten att använda gatukostnader som finansieringsmetod kommer att analyseras under våren 2018.	2018
Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet Arbetet med jämställdhetsanalyser har tagit fart under 2017 och är på god väg att bidra till målet om en jämställd ekonomi. Under året genomfördes sex jämställdhetsanalyser och två kartläggningar ur ett jämställdhetsperspektiv. Medarbetare har utbildats och utveckling pågår för att stärka och förtydliga struktur och styrning av kommunens långsiktiga arbete med jämställdhetsanalyser. Det krävs ett fortsatt utvecklingsarbete för att jämställdhetsanalyser ska bli ett självklart underlag för utvecklingen av verksamhetens kvalitet och en resurseffektiv budget. Efterfrågan på resultat från nämnd och förvaltningsledning behöver öka, hittills har endast två analyser lett till beslut om åtgärder i nämnd. Riktlinje för ett kommunalt jämställdhetspris har beslutats och en första ansökningsprocess startat med planerad prisutdelning i mars 2018. Under året har Uppsala kommun även deltagit i Sveriges kommuner och landstings modellkommunprojekt med fokus på utveckling av jämställd styrning med plan att bli modellkommun 2019.	
Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar Controllers har fått utbildning och förvaltningarna erbjuds stöd för jämställdhetsbudgetering. Bevakning av investeringar över 50 miljoner kronor är implementerad. I samband med sådana investeringar genomförs jämställdhetsanalyser. Under perioden har inga sådana investeringar genomförts.	2018
Ta fram en långsiktig investeringsplan En långsiktig investeringsplan fram till 2027 har tagits fram med utgångspunkt från översiktsplanen. Investeringsprocessen har integrerats i mål och budgetprocessen på ett tydligare sätt vilket skapar förutsättningar för bedömning av helhet och prioriteringar inom kommunkoncernen. En modell för att beräkna konsekvenser för Uppsala kommun är framtagen. Vid prioritering av stadsbyggnadsprojekt vägs kommande investeringsbehov in i den samlande bedömningen. Under 2017 säkerställdes en grön finansiering för nya Stadshuset och en låneram om 430 miljoner kronor upprättades från miljöobligationer.	2019
Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar En kartläggning av befintliga lokalförsörjningsplaner, andra styrdokument samt arbetssätt pågår som ska utgöra underlag för beslut om vilka fortsatta aktiviteter som behöver göras. Syftet är att tydliggöra gränssnitt mellan nämnderna och stärka samordningen vilket ska skapa förutsättningar för ett effektivt nyttjande av lokaler, mark och anläggningar. En kartläggning av möjligheter för föreningslivet att i större utsträckning nyttja lokaler som står tomma kvällstid är genomförd.	2018

Nämndmål	Status
Uppsala kommun ska ha en hållbar ekonomi med utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen Den nya mål och budgetprocessen säkerställer ett systematiskt arbete med att möta framtidens utmaningar på alla nivåer i Uppsala kommun. Årligen görs kostnads- och kvalitetsjämförelser med andra kommuner för att identifiera behov av åtgärder. En ny investeringsprocess har införts som ger kontroll över vilken finansiering och soliditet som är hållbar för Uppsala kommun. Lokalförsörjningsprocessen ses över i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler. En ny ekonomimodell är till största del implementerad som möjliggör en enklare, tydligare och mer transparent uppföljning. Det möjliggör i sin tur att verksamheterna kan styra resurser på ett effektivare sätt. Ett samlat grepp har tagits om kommunens behov och avtal inom IT. Ett kommungemensamt system för styrning och ledning är implementerat för att kvalitetssäkra planering och uppföljning.	2018

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1
Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Kommunstyrelsens mål 1.1
Uppsala kommun ska ha en hållbar ekonomi med utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen

Indikatorer	Nuvärde	Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
1. Soliditet inklusive pensionsåtaganden för kommunkoncernen	15	20	20	↘
2. Kapitalkostnadsandel (procent)	11,5	-	8,0	↗
3. Skulder totalt för kommunkoncernen (tkr per invånare)	89	95	<80	↗

1.1.1. Källa: Egen uppföljning, Kolada (N03034). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde och målsättning: genomsnitt R9-kommuner 2016. Uppdateras en gång per år.

1.1.2. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

1.1.3. Källa: Kolada (N03050). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2016. Uppdateras en gång per år.

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: I arbetet med att stärka platsvarumärket Uppsala har en digital portal lanserats med bilder, filmer och framgångssagor för Uppsala som är fritt att bruka för platsens aktörer. Ett arbete är påbörjat med att inrätta naturreservatet Årike Fyris och en pilot pågår inför en strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet. Innovativa lösningar utvecklas tillsammans med näringslivet inom flera projekt. Lokalförsörjningsplaner för samlings- och kulturlokaler är under framtagande och de anläggningar som står öppna för allmänheten har märkts ut på karta. En ny krisledningsplan är beslutad och kommunens krisledningsförmåga har utvecklats i samband med skarpa situationer under året. Lägesbilden gällande våldsbejakande extremism tas regelbundet fram och ett verktyg har utvecklats för att geografiskt följa upp brott, bränder och skadegörelse som underlag för samordnade åtgärder.

Uppdrag	Status
Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer Under hösten 2017 har innovationsarbetet utvecklats i samarbete med äldrenämnden. Flera projekt inom Green-IoT (internet of things) pågår där innovativa lösningar utvecklas tillsammans med näringslivet. En förstudie har genomförts för projektet "Klimathjälpen" där företag, organisationer och individer hjälps åt att visualisera individens egen klimatpåverkan. Däremot fick inlämnad ansökan till Vinnova för miljö- och klimatdriven företagsutveckling avslag. Nya tekniska och innovativa lösningar efterfrågas i större exploateringsprojekt genom markanvisningstävlingarna och en utvärderingsmodell håller på att tas fram. En anpassad portal för att tillgängliggöra geografisk information utvecklas.	2018
Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala En bred samverkansgrupp med platsens aktörer har haft löpande möten under året med fokus på två stora initiativ. Dels verktygslådan (meruppsala.se) som är en digital portal med bilder, filmer och framgångssagor för platsen Uppsala fritt att bruka för platsens aktörer. Dels Almedalen som under 2017 för första gången genomfördes med en gemensam arena. Ett program är sjösatt för kartläggning och marknadsföring mot utvalda nationella samt internationella företag och investerare med budskap som förmedlar fördelarna med att bedriva verksamhet i Sverige. Insatser görs löpande för fortsatt marknadsföring av Uppsala som etableringsort, utveckling av nya stadsdelar och verksamhetsmiljöer.	2018
Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet. (KS, KTN, GSN och PBN) Planering är påbörjad i samarbete med kulturnämnden. Inom Ulleråkersprojektet sker ett pilotprojekt för att arbeta fram en strategi för att tillvarata kulturvärdena och stärka projektet.	2019
Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the Rise of systematic biology för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris Arbete pågår med naturreservatsbildningen men tidplanen är något osäker. Projektet med världsarvsansökan leds av länsstyrelsen. Insatser för att öka kunskapen om och bredda kvalitéer i kulturmiljöer inväntar rekrytering av ny stadsantikvarie under 2018.	2019
Uppmärksamma och samordna Stadsodlingsåret samt Linnéjubileet ur ett barnperspektiv i biblioteks- och fritidsverksamheter. (GSN, KTN och KS) Stadsodlingsåret invigdes med Linnés trädgårdsfest den 20 maj och pågick till skördefesten 23 september. Under perioden fanns aktiviteter, planteringar, installationer och event runt omkring i staden. Till exempel var växter i Uppsala kommuns planteringar i centrum ätbara för människor, bin och fjärilar. Fritidsverksamheter har genomfört aktiviteter för att uppmuntra och att lära barn och ungdomar om odling. På biblioteken gavs lästips.	
Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter. (KTN, KS och USAB) Företagare inom besöksnäringen främjas genom ansökningar om projektmedel, bidrag till företagsfrämjande organisationer samt samverkan med Uppsala Citysamverkan där ett nytt avtal för en attraktiv stadskärna har slutits. En översyn av Uppsala kommuns evenemang genomförs i samverkan med Destinationsbolaget och Region Uppsala. Ny organisation och konstnärlig ledare är utsedd för genomförandet av Allt ljus på Uppsala 2018. Inom Uppsala klimatprotokoll pågår ett projekt för energirådgivning. Ett projekt inom natur- och kulturturism med fokus på lokal mat har beviljats medel från Jordbruksverket och medel söks från Vinnova för ett annat projekt med fokus på den cirkulära livsmedelskedjan. Inför 2018 kommer en tjänst att tillsättas för utveckling av besöksnäringen.	2018

Uppdrag	Status
Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun Ett verktyg har tagits fram för att geografiskt följa upp brott, bränder, skadegörelse med mera som underlag för samordnade åtgärder. Arbetet med förändrat synsätt påbörjas 2018 inom ramen för åtgärden 2.7.1 "I samverkan med andra aktörer arbeta för ett renare, snyggare och mindre nedskräpat Uppsala och bidra till ökad trivsel och säkerhet för både kommuninnevånare och besökare.".	
Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden. (KTN, KS, PBN och de kommunala fastighetsbolagen) Dialog förs mellan nämnder och bolag med syfte att stärka lokalsambanden inom kommunen. Syftet är dels att främja att nya lokaler och anläggningar görs mångfunktionella och ekonomisk hållbara, dels att befintliga lokaler och anläggningar nyttjas till fullo. Som en del i denna dialog pågår arbete med att ta fram lokalförsörjningsplaner för kommunens olika verksamheter. I de större stadsutvecklingsprojekten pågår ett kontinuerligt arbete med att skapa mångfunktionella och variationsrika stadsmiljöer.	2019

Nämndmål	Status
Invånare och besökare ges möjlighet till en nära, trygg och inspirerande miljö En ny krisledningsplan är beslutad och samordningsfunktionen har övats i samband med en av länsstyrelsen arrangerad krisledningsövning. Förmågan till eskalering och samordning har utvecklats i samband med skarpa situationer under året. Lägesbild över situationen gällande våldsbejakande extremism i Uppsala kommun tas regelbundet fram på olika nivåer. Intern och extern samverkan har stärkts.	2018

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 **Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i**
Kommunstyrelsens mål 2.1 **Invånare och besökare ges möjlighet till en nära, trygg och inspirerande miljö**
Följs upp genom en sammanvägd bedömning av åtgärderna.

Inriktningsmål 3: Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: Kommunens stadsbyggnadsprojekt har under året värderats enligt framtagen prioriteringsmodell. Kommunstyrelsen har arbetat aktivt med samverkan för att förebygga och förhindra social oro och inkluderingsprojekt har genomförts i flera parker. En kartläggning över skillnader i levnadsvillkor och hälsa är framtagen och en trygghetsundersökning pågår. Arbetet inom Uppsala klimatprotokoll har under året fortsatt med hög aktivitetsnivå. En ny klimatfärdplan för de långsiktiga klimatmålen är påbörjad. Energiprogram med utvecklingsplan för energidistribution presenteras våren 2018. För att minska klimatpåverkan från transporter har ett bygglogistikcenter införts och cirka 240 av kommunens fordon har bytts ut till fossilbränslefria alternativ. Ett projekt för ökad återvinning av plast pågår och städverksamheten har genomfört tester för att minimera kemikalieförbrukningen. Kommunens energi- och klimatrådgivning har utvecklats och en energikartläggning av kommunens verksamheter genomförts. Beslut har fattats om omställning av jordbruket vid Jälla till ekologiskt. Utveckling av ekosystemtjänster för förbättrad luftkvalitet sker bland annat i Ulleråker och en riskbedömning och strategi för Uppsalaåsen som vattenreservoar pågår.

Uppdrag	Status
Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling Befintliga och blivande stadsbyggnadsprojekt har under året värderats enligt framtagen prioriteringsmodell. Arbetet med sociala konsekvensanalyser håller på att implementeras och vidareutvecklas. Rutiner och checklistor ses över för att säkerställa tillgängligheten och användbarheten av nyproducerade bostäder. Ett direktiv för trafikstrategi har beslutats av kommunstyrelsen. Utveckling av ekosystemtjänster för att förbättra luftkvalitet pågår bland annat i Ulleråker. Införande av en ny plattform för geografisk information fortgår enligt plan. Samverkan för landsbygdsutveckling ur ett näringslivsperspektiv sker inom ramen för servicepunktsprojektet och ett projekt för att utveckla besöksnäring, natur- och kulturturism i Uppsala kommun har beviljats medel. Kommunen lyfter landsbygdsfrågorna kontinuerligt med Trafikverket och arbetar aktivt för fler cykelvägar och pendlarparkeringar.	2018
Utveckla strategin för markförvärv. (KS, PBN och bolag) Strategi för markförvärv som berör utpekade årliga förvärv fram till år 2030 är framtagen och en prissättningsmodell planeras. Samverkan med olika aktörer såsom Uppsala Citysamverkan, Handelskammaren, Svenskt Näringsliv, Företagarna och enskilda fastighetsägare vidareutvecklas. I samband med utvecklandet av Främre Boländerna har en 3D-modell tagits fram där fastighetsägare får möjlighet att lägga in sina projekt. Inom Ulleråker och Rosendal har ett samarbete med fastighetsutvecklarna startats för att främja handel och verksamheter. Aktiviteter har genomförts med företagare och fastighetsutvecklare kring kommande försäljning inom Östra Fyrislund. Ett digitalt verktyg där kvarvarande mark visas lanseras 2018.	2018
Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro. Under året har kommunstyrelsen arbetat aktivt med samverkan för att förebygga och förhindra social oro. Dels med fastighetsägare i Gottsunda och Valsätra där det nu pågår en dialog om att formalisera samarbetet. Samverkan med polisen har utvecklats och lett till högre kvalitet på den gemensamma medborgardialogen. Samarbetet kring att motverka våldsbejakande extremism pågår regelbundet och kommer under 2018 att utvecklas genom dialog med föreningar, offentlig sektor och religiösa samfund. Inkluderingsprojekt har genomförts i flera parker där lokala aktörer och medborgare har varit medskapande och fyllt platserna med olika aktiviteter. Genom olika projektstorlekar och upplåtelseformer i kommunens markanvisningar har en varierad stadsutveckling säkerställts. En kartläggning över skillnader i levnadsvillkor och hälsa är framtagen och kan fungera som ett planeringsverktyg och beslutsunderlag. Nu pågår en trygghetsundersökning för att kartlägga otrygga platser och utgöra underlag till en handlingsplan för trygghet och säkerhet.	2019
Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten. (KS och RÄN) Arbete med att ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten har pausats men en nystart kommer att ske i början av 2018. Underlag för planen är till viss del redan framtaget. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N1.2.1 "Utveckla lokalförsörjningsprocessen i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler (pedagogiska lokaler, verksamhetslokaler, administrativa lokaler och sociala bostäder).".	2018

Uppdrag	Status
Öka återvinningen och en säker återanvändning. Kommunen har säkerställt rutiner för kravställande för att öka och främja återvinning i samband med anvisning av kommunal mark. Löpande dialog med FTI (Förpacknings- och tidningsinsamlingen) har genomförts. Nya återvinningsstationer har etablerats i bland annat Järlåsa, Almunge och i Knutby har bygglov beviljats. Projekt för ökad återvinning av plast har påbörjats och slutförs 2020. Tävlingen sopkampen riktad till kommunens grundskolor har genomförts. Konsumentverksamheten har påbörjat arbete med ökad kunskap om hållbar konsumtion. Internt har kommunen upphandlat ett nytt avtal för insamling och återvinning av avfall. Avtalet börjar gälla 2018 och skapar nya och bättre förutsättningar för återvinning. Översyn av kommunens avfallsplan påbörjas tidigast 2018. Uppdraget är i Mål och budget 2018-2020 omformulerat med mer tyngd på invånares möjligheter att källsortera.	2018
Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet Kommunen har säkerställt rutiner för att främja och utveckla ett energieffektivt byggande i samband med markanvisningar och försäljning av mark för exploatering. Bygglogistikcenter har införts för att minska transporter i samband med nybyggnation. Förslag till nytt Energiprogram planeras klart i början av 2018 och flera samarbetsprojekt kopplat till Uppsalas energisystem utreds. Arbetet med lokaliseringsstudie för nytt reningsverk är påbörjat. En workshop för gröna hyresavtal genomfördes under hösten och arbetet kommer att fortsätta under våren 2018. Energikartläggning av kommunens verksamheter har genomförts och åtgärder påbörjats, bland annat optimering av markvärme. Utökad energi- och klimatrådgivning är klart och implementerat. Rådgivningen sker i samarbete med flera av länets kommuner och är till cirka 90 procent statligt finansierad.	2020
Vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder de fossilfria drivmedel som bäst uppfyller gällande hållbarhetskriterier och som bygger på närproducerade energiresurser. (KS och GSN) Arbetet med kravställning har påbörjats.	2019
Ta fram en strategisk plan för att växla till närodlade råvaror och ekologisk mat i kommunens verksamhet (KTN, ÄLN, OSN, SCN, UBN och KS) Framtagandet av en kommunal handlingsplan har planerats till första tertialet 2018. Handlinsplanen kommer att samordna de åtgärder som redan pågår inom området. Inom kommunens måltidsservice är andelen ekologisk mat 44 procent 2017. Förarbete för att kravcertifiera kommunens förskolor har genomförts. Kommunen har haft en aktiv dialog med lokala måltidsproducenter inför upphandlingar. I december tog kommunstyrelsen beslut om att ställa om jordbruket vid Jälla till ekologiskt och leverera större andel mat till kommunens verksamhet. Jälla som leverantör av livsmedel kommer att ingå i planen för ökad andel närproducerat.	2018
Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler (KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter) En utredning av för- och nackdelar är genomförd. En grund som behövs för att kunna upphandla en aktör som ska bygga åt kommunen är ett funktionsprogram för skollokaler och detta håller på att tas fram via i samarbete mellan flera nämnder och beräknas vara klart under våren 2018. Det pågår även diskussioner med olika fastighetsägare om att gå in och hyra i deras lokaler. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.8.2 "I samverkan med bolagsstyrelser kartlägga tillgångar eller objekt i kommunkoncernen som kan vara möjliga att avyttra.".	2018
Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050 En stor del av klimatarbetet sker i samverkan med företag, organisationer, universiteten och andra myndigheter i Uppsala klimatprotokoll. Planeringen för att ta fram en ny klimatfärdplan för de långsiktiga klimatmålen har påbörjats. Ett större strategiskt forskningssamarbete kallat Mistra Carbon Exit kommer att utgöra en huvudpunkt i färdplanen. Tillförsel av energiresurser från lant- och skogsbruk samt lokal produktion av biogas och vätgas diskuteras med lokala aktörer och konkretiseras i kommande förslag till Energiprogram 2050. Uppsala vatten har beviljats stöd från Naturvårdsverket för utbyggnad av sin biogasanläggning. En förstudie om produktion av vätgas har genomförts. Kommunen deltar aktivt i Fossilfritt Sverige och som expert i Klimatkommunerna. Under året har cirka 240 av kommunens fordon bytts ut till fossilbränslefria alternativ och lika många planeras för 2018. För att främja hållbar arbetspendling verkar kommunen för utbyggnad av fyra tågspår till Stockholm samt utveckling av cykelstaden Uppsala. Inom IT-området sker uppföljning av leverantörer, val av miljövänlig teknik, konsoliderad serverdrift och molntjänster. Städverksamheten har testat olika moppar som bidrar till att minimera kemikalieförbrukningen och planerar att succesivt byta ut samtliga moppar under en treårsperiod, i första hand på förskolor.	2019
Ta fram program för klimatanpassning. (KS) Ett utkast till översiktsrapport över klimatförändringars effekter och samhällets åtgärder i Uppsala har tagits fram. I maj 2017 startades programarbetet. I oktober beslöt kommunfullmäktige att formatet för programmet ska vara en del av Miljö- och klimatprogrammet. Förslag till programtext tas fram i början av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.12.1 "Inför avsnitt om klimatanpassning i miljö- och klimatprogrammet och ta fram en handlingsplan.".	2018

Uppdrag	Status
Påskynda utbyggnaden av bredband på landsbygden genom förbättrad samordning. (KS) Ett reviderat bredbandsprogram håller på att tas fram. På Uppsala kommuns hemsida utformas en sida om bredband som ska publiceras under året där medborgare kan följa utvecklingen av utbyggnaden samt få tips och råd kring hur man får fiber. En mobiltäckningsmätning har förberetts. En prissättningsmodell för nyttjande av kommunal mark ska ses över tillsammans med de kommunala bolagen.	2020

Nämndmål	Status
Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat Arbetet inom Uppsala klimatprotokoll pågår med en hög aktivitetsnivå. Ett öppet rundabordsmöte har genomförts med 200 representanter för olika företag och organisationer. Under 2018 kommer riktlinjer för hållbart byggande tas fram. Att utveckla ett mer integrerat energisystem är en del av arbetet med energiprogrammet. Utvecklingen av vätgas som fordonsbränsle samt en spillvärmemarknad kopplad till fjärrvärmenätet är centrala delar. I arbetet med utveckling av miljökrav vid upphandling av maskiner och entreprenader har en inventering genomförts och ett antal utvecklingsmöjligheter identifierats. Kommunens IT-infrastruktur stödjer digitala kontakter för att möjliggöra minskat resande. IT-stöd för att följa miljö- och klimatinformation och för att direkt minska miljöpåverkan genom optimerad ruttplanering och snöröjning planeras. Projektplan för att ta fram handlingsplaner för att klara miljökvalitetsnormerna för våra sjöar och vattendrag är framtagen. Riskbedömning och strategi för Uppsalaåsen som vattenreservoar pågår. Riskbedömningsmodellen ligger till grund för framtagandet av riktlinjer för markanvändning inom tillrinningsområdet. Arbetets omfattning är banbrytande och har skett i samverkan mellan flera nämnder, myndigheter och universitet.	2019
Uppsala kommun ska bidra till den regionala utvecklingsstrategins genomförande genom åtaganden där Uppsala kommun är beredd att ingå och fördjupa samarbetet kring Uppsala kommuns åtgärder utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har inarbetats i Mål och budget 2018-2020.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 **Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart**				
Kommunstyrelsens mål 3.1 **Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat**				
Indikatorer	Nuvärde	Jämför-värde	Målsättning	Trend
Övergripande				
1. Utsläpp av växthusgaser (kommungeografiskt, ton CO2ekv) a. totalt b. totalt per invånare c. från trafikarbete och arbetsmaskiner per invånare	 1270 (prel) 5,9, (prel) 1,5 (prel)	 1234 5,9 1,4	 2020: 1030 2020: 4,6 2020: 1,2	 ↗ ↘ ↘
Fordon				
2. Andel fossilfria fordon - egna personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	47	18	2020: 100	↗
3. Total energianvändning för motoriserade transporter (GWh) (kommunorganisatoriskt)	7,5	8,1	2020: oförändrat mot 2014 (6,6)	~
4. Andel använd förnybar energi – egna personbilar och lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	35	32	2020: 100	↗
5. Överskridande normvärde partiklar (antal tillfällen, avser mätpunkt i centrala staden) a. PM10 b. kvävedioxid	 37 22	 12* 1*	 Under norm (35) Under norm (7)	 ↗ ↗

Fastigheter				
6. Solenergi – installerad effekt (MW) a. Kommunorganisatoriskt b. Kommungeografiskt	 1,2 (prel) 4,4	 1,1 i.u.	 Öka 30	 ↗ -
7. Andel klimatneutral fjärrvärme (kommunorganisatoriskt)	7,7	0,2	2020: 100	↗
8. Total energianvändning för fastigheter och verksamheter (GWh) (kommunorganisatoriskt)	443	458	2020: oförändrat mot 2014 (445 GWh)	~
9. Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt) a. totalt b. för lokaler c. för bostäder	 165 152 176	 174 160 186	 Minska Minska Minska	 ↘ ↘ ↘
10. Andel använd förnybar energi – stationära ändamål exkl. VA-verksamhet, gatubelysning, markvärme (kommunorganisatoriskt)	62	63	2020: 100	→
Vatten och mat				
11. Antal arter vid provfiske i Fyrisån	12	10	Öka	↗
12. Kemisk och ekologisk vattenstatus i Fyrisån (mätpunkt Flottsund, mikrogram per liter) a. Halt av fosfor b. Halt av zink c. Halt av koppar	 50,9 6,6 2,6	 - - -	 50 (årsmedel) 5,5 (årsmedel) 0,5 (årsmedel)	 - - -
13. Andel ekologiskt producerade livsmedel i egen verksamhet	41	35	2023: 100	↗

* Observera att mätstationen är flyttad under 2017. Mätningarna sker nu där utsläppen är som högst.

Kommunstyrelsens mål 3.2 **Uppsala kommun ska bidra till den regionala utvecklingsstrategins genomförande genom åtaganden där Uppsala kommun är beredd att ingå och fördjupa samarbetet kring**
Följs upp genom en sammanvägd bedömning av åtgärderna.

3.1.1. Källa: Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun. Nuvärde avser preliminära värden för 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015.

3.1.2. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 31 december 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016.

3.1.3. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016.

3.1.4. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016.

3.1.5. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016. Observera att mätstationen är flyttad under 2017. Mätningarna sker nu där utsläppen är som högst.

3.1.6. Källa: a) Egen uppföljning, b) Energikontoret i Mälardalen AB. Nuvärde avser a) preliminära uppgifter för 2017, b) 2016. Jämförvärde: a) Uppsala 2016, b) Uppsala 2015. Mått b) är för nytt för att det ska gå att utläsa trend.

3.1.7. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015.

3.1.8. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015.

3.1.9. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015.

3.1.10. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015.

3.1.11. Källa: Upplandsstiftelsen. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015.

3.1.12. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde saknas, eftersom länsstyrelsen har ändrat vilka provpunkter som ligger till grund för statusbedömningen på denna sträcka. 2017 kommer därför att fungera som utgångsvärde för en ny tidsserie. Sett till det tidigare sättet att mäta går det dock att se en ökning av fosfor, zink och koppar i vattnet.

3.1.13. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: Uppsala 2016.

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: HBTQ har blivit synligt i Uppsala Kommun. En Uppsalamodell för HBTQ-diplomering har tagits fram och i juni fick de första tre kommunala verksamheterna sitt HBTQ-diplom. Kommunen har beviljats värdskap för MR-dagar (mänskliga rättigheter) 2020 och arrangerade i samverkan med andra organisationer ett Framtidskonvent på FN-dagen med tema motverka rasism och näthat. Ett utvecklingsarbete för att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt är inlett. För att främja ökad mål-uppfyllelse av barnkonventionen sker samverkan med bland annat barnombudsmannen och insatser för förbättrad dialog med unga. En ny modell för ansökningar om sociala investeringar har införts och ett djupare samarbete är inlett med SKL för att stärka kommunens kompetens inom området. Kommunstyrelsen har även arbetat förebyggande mot social oro inom ramen för handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och samverkansavtalet kommun-polis.

Uppdrag	Status
Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad Ingen specifik handlingsplan finns framtagen, men arbete pågår under ledning av äldrenämnden. Att gå in som en part i healthy cities-hälsosamt åldrande bedöms ej aktuellt då kommunen är med i WHOs äldrevänlig stad. Tillgänglighetsinventeringar av bostadsområden påbörjas 2019. Kommunens seniorrestauranger har utvecklats under året genom utökad yta, förnyad möblering, möjlighet att betala med kort och olika aktiviteter.	2019
Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området. (KS) Befintliga styrdokument inom social hållbarhet har analyserats utifrån riktlinjen för styrdokument. Arbetet med styrningen inom social hållbarhet fortsätter inom ramen för åtgärden ”Tydliggöra styrning och ta fram nyckeltal för hållbar utveckling.” i KSVP 2018.	2018
Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar Kommunstyrelsen möjliggör för nämnder och bolag att testa nya metoder och utveckla befintliga metoder genom sociala investeringar. Behov som identifieras av nämnderna i samband med verksamhetsplaneringen kan formuleras till ansökningar om sociala investeringar. Kartläggningen av levnadsvillkor och hälsa används av verksamheter vid behovsanalys och prioritering av sociala investeringar. En ny modell för ansökningsperioder har införts. Ett djupare samarbete är inlett med Sveriges kommuner och landsting för att stärka kommunens kompetens inom området och få stöd för granskning av ansökningar.	2018
Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga. (KS, SCN, OSN, AMN, UBN, KTN och IFN) För att främja ökad måluppfyllelse av barnkonventionen sker samverkan med bland annat barnombudsmannen och insatser för förbättrad dialog med unga. Kommunen ingår i ett partnerskap för barnets rättigheter där tjänstepersoner och politiker från tio kommuner gemensamt finner metoder för att omsätta barnets rättigheter i praktiken. Djupare samarbete inlett med Sveriges kommuner och landsting för att stärka kommunens kompetens inom sociala investeringar. Kommunstyrelsen har arbetat förebyggande mot social oro inom ramen för handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och samverkan kommun-polis. En särskild handlingsplan tas fram för att samordna arbetet kring särskilt utsatta området Gottsunda/Valsätra. Förslag på indikatorer inom social hållbarhet har tagits fram.	2018
Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering. (KS) Uppsala kommun har beviljats värdskap för MR-dagarna år 2020. På FN-dagen arrangerade kommunen ett Framtidskonvent med temat att motverka rasism och näthat i samverkan med Svenska Kyrkan, Länsstyrelsen, Region Uppsala, med flera. Utvecklingsarbetet gällande Human Right city i samverkan med Sveriges kommuner och landsting har fortsatt och erfarenheter hämtats från holländska städer. Ett utvecklingsarbete för att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt har inletts. En Uppsalamodell för HBTQ-diplomering har tagits fram och i juni fick de första tre kommunala verksamheterna sitt HBTQ-diplom. 281 medarbetare har genomgått en HBTQ-grundutbildning. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 8.5 "Utifrån framtagen handlingsplan stärka kommunens engagemang för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism.".	2018

Uppdrag	Status
Samverka med Region Uppsala gällande ett utvecklat föräldrastöd, tobaksfri skoltid och ökad fysisk aktivitet på jämlika villkor. (KS) Tillsyn på högstadieskolor och gymnasium kopplat till tobaksfri skoltid har inletts. Översyn pågår inom Länsstyrelsen och Regionen av hur styrgrupper och arbetsgrupper inom föräldrastöd och ANDT ska se ut framöver. Kommunens föräldrastöd bedrivs av utbildningsnämnden och socialnämnden.	2018

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: Ett näringslivsprotokoll har introducerats under 2017 för att tillsammans med näringslivet skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb. Dialogmöten har hållits med flera branscher för att stötta lokala företag som leverantörer till kommunen. Försäljning av mark i Östra Fyrislund pågår där ett nytt förfarande ska utvärderas, och inför 2018 ska en webbapplikation utvecklas för att exponera kvarstående mark. Förslag på ny policy och riktlinjer för upphandling och inköp säkerställer att sociala krav finns med i alla upphandlingar. En arbetsgrupp har bildats inför framtagande av en handlingsplan för de sociala företagen. Samordningsansvaret för mottagande och integration av nyanlända har överlämnats till arbetsmarknadsförvaltningen. Alla processer och rutiner gällande återsökning är framtagna och dokumenterade vilket lett till att berättigade medel har återsökts. Genom ett utvecklat samarbete med berörda förvaltningar har bostäder kunnat förmedlas i den takt som krävs.

Uppdrag	Status
Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter. (KS och USAB) En bostadsförsörjningsplan för särskilda boendeformer ska tas fram 2018. Ett koncept för bostäder kommer att utvecklas i samband med planering av särskilt boende, där små lägenheter i kransorter kan tillföras samtidigt som till exempel ett äldreboende byggs.	2018
Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. (KS) Ett näringslivsprotokoll har introducerats under 2017 för att tillsammans med näringslivet skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb. Hittills har drygt 100 personer varit engagerade i fem olika fokusgrupper. Samarbetet har kommunicerats externt i olika kanaler och var temat på Näringslivsforum i juni. Parallellt har det näringslivsfrämjande arbetet fortlöpt, bland annat inom det strategiska partnerskapet med Uppsala universitet. I samarbete med näringsliv, akademi, offentliga organisationer och coworking spaces främjas kvinnors företagande, olika mötesplatser, nya företagsfrämjande aktörer och de kunskapsintensiva branscherna. Dialogmöten har hållits med flera branscher för att stötta lokala företag som leverantörer till kommunen. Landsbygdsföretagande har synliggjorts genom Landsbygdsmässa, framtagande av en film, medverkande i flera konferenser och nätverk och information om olika stöd som finns. Under 2018 synliggörs företagande på landsbygden under arbetet med att etablera servicepunkter.	2018
Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala. (PBN och KS) Försäljning av mark i Östra Fyrislund pågår. Fullerö kan vara klart till försäljning under 2018. Därefter planeras Librobäck och Husbyborg. Samarbete har inletts med fastighetsutvecklare för att ta fram en marknadsstrategi som ska locka verksamheter till Uppsala som möter utbudet på medellång och lång sikt. En relokaliseringsanalys genomförs av fastigheter som frigörs i samband med försäljning av mark. En 3D-modell har tagits fram där fastighetsägare erbjuds att lägga in sina projekt. I samband med utvecklingen av Ulleråker och Rosendal har ett samarbete med fastighetsutvecklare startats för att hjälpa till med handel och verksamheter. Ett digitalt verktyg för exponering av tillgänglig mark och fastigheter kommer att etableras på uppsala.se under första kvartalet 2018.	2018
Utifrån strukturella hinder, behov av stöd och samordning samt strategiska utvecklingsområden utveckla stödet till sociala företag. (AMN, SCN, OSN, KTN och KS) En arbetsgrupp har bildats med syfte att företräda de sociala företagen i Uppsala i möten med kommunen samt medverka vid framtagandet av en handlingsplan för de sociala företagen.	2019
Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling. (KS) Förslag på ny policy och riktlinjer för upphandling och inköp underställs kommunfullmäktige för beslut i början av 2018. De nya styrdokumenten medför att sociala krav finns med i kommunens samtliga upphandlingar. Ett samarbete är uppstartat mellan kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden och Skatteverket där en bedömning sker vilka sociala, etiska och arbetsrättsliga villkor som är aktuella att ställa i respektive upphandling. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N3.2.3 "Säkerställ att kommunens upphandlingar används som ett strategiskt verktyg för hållbar utveckling.".	2018

Nämndmål	Status
Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende mottagande av nyanlända för en framgångsrik integration (särskilt avseende ensamkommande barn.) Under våren överfördes uppdrag och ansvar från den tillfälliga enheten för samordning av flyktingfrågor till arbetsmarknadsnämnden som fått ett tydligare uppföljnings- och samordningsansvar inklusive kommunikationsansvaret där integration står i fokus. I uppdraget ingår ett flertal områden som är organisationsoberoende. Alla processer och rutiner gällande återsökning är framtagna och dokumenterade vilket lett till att berättigade medel har återsökts. Arbetet med att tillhandahålla bostäder för nyanlända har utformats i samarbete med berörda förvaltningar så att bostäder kan förmedlas i den takt som krävs.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5
Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Kommunstyrelsens mål 5.1
Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende mottagande av nyanlända för en framgångsrik integration (särskilt avseende ensamkommande barn)

Indikator	Nuvärde	Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
1. Andel mottagna flyktingar av det antal som kommunen är skyldig att ta emot enligt Bosättningslagen (kommuntalet)	563	-	561*	-

5.1.1. Källa: Egen statistik. Nuläge avser 1 jan-31 dec 2017. Jämförvärde och trend saknas. Anledningen till att kommunen tagit emot fler än det ursprungliga kommuntalet är att kommuntalet utökades med två platser under hösten efter förfrågan från Migrationsverket.

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: Utveckling av Naturskolan utgör en del i utvecklingen av Hammarskogsområdet. Under året har en byggnadsinventering inom området genomförts med fokus på byggnadernas kulturhistoriska värde. Från 2018 övergår uppdraget till kulturnämnden. Utbildningsmiljöer som är anpassade för barn med funktionsnedsättning och som tar hänsyn till jämställdhetsaspekter säkerställs genom lokalprogram som kommer att uppdateras under våren 2018. Inför detta planeras studiebesök hos skolor som kommit långt inom tillgänglighet. Under 2017 har olika åtgärder genomförts för att främja trivsel och trygghet i kommunens restaurangmiljöer.

Uppdrag	Status
Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla. (KS, UBN och Skolfastigheter) Anpassning för barn och personer med funktionsnedsättning samt hänsyn till jämställdhetsaspekter ingår i befintliga lokalprogram. Programmen kommer att uppdateras under våren 2018. Under 2018 planeras ett antal besök hos skolor som kommit långt inom tillgänglighet. Åtgärder för att främja trivsel och trygghet i kommunens restaurangmiljöer genomförs regelbundet.	2018
Ta fram förslag på utveckling av Naturskolan. (KS och UBN) I samband med utveckling av Hammarskogsområdet ska diskussion om utveckling av Naturskolan ske. Under året har en byggnadsinventering inom området genomförts med fokus på byggnadernas kulturhistoriska värde. Projektet i Hammarskog har avvaktat politiskt beslut om områdets fortsatta brukande. Från 2018 övergår ansvaret för uppdraget till kulturnämnden.	

Inriktningsmål 7: I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: Ett förslag på funktionsprogram för särskilda boenden enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) är framtaget. Ett funktionsprogram för äldreomsorg kommer att tas fram 2018 i samband med projekttiden för ett nytt äldreboende i Storvreta.

Uppdrag	Status
Utveckla de särskilda boendeformerna. (KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN) Ett förslag på funktionsprogram för särskilda boenden enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) är framtaget. Ett funktionsprogram för äldreomsorg kommer att tas fram under projekttiden för ett äldreboende i Storvreta.	2018

Inriktningsmål 8: Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Inriktningsmålet är delvis uppfyllt.

Kommentar: En digital lösning har lanserats på uppsala.se där kommuninvånare kan följa arbetet med mål och budget, vilket ska öka förståelsen för den demokratiska processen och interaktionen mellan kommun och invånare. Inrättandet av ett kommungemensamt kontaktcenter fortgår och ett flertal nya digitala lösningar för ärendehantering har påbörjats under året. Flera dialoger har hållits med föreningar inför kommande revideringen av den lokala överenskommelsen (LÖK). Under året har riktlinje för medborgardialog och riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar beslutats. Barnrättsperspektivet säkerställs genom ett vägledningsmaterial om hur man pratar med barn och unga samt i kommande guide för ärendehandläggning. Under 2018 planeras en satsning för att öka valdeltagandet som särskilt riktas mot kvinnor och män från minoritetsgrupper.

Uppdrag	Status
Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN) Kommunstyrelsen beslutade vid decembersammanträdet att istället för att ta fram en separat strategi för ökat valdeltagande, inarbeta följande åtgärder i 2018 års verksamhetsplan: • Ökad satsning på information om hur man röstar, exempelvis genom olika kanaler och språk. • Tydliggöra kommunens samhällsinformation rörande roller, ansvar och styrning på flera språk samt lätt svenska. • Stärkt samverkan med civilsamhället i arbetet med demokratiutveckling genom stöd till föreningar. Kommunen har ansökt om och beviljats medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för insatser för ökat valdeltagande. Arbetet startar januari 2018.	2018
Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan. (KS) En nulägesanalys är framtagen och en riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar antogs av kommunstyrelsen 13 december 2017 under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om till den underställd kvalitetspolicy. Inrättandet av ett kommungemensamt kontaktcenter fortgår. Införande av ett flertal nya digitala lösningar för ärendehantering har påbörjats under året.	2019
Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog. (KS) Under året lanserades en digital lösning på uppsala.se där kommuninvånare kan följa arbetet med att ta fram mål och budget, vilket ska öka förståelsen för den demokratiska processen och interaktionen mellan kommun och invånare. Ett vägledningsmaterial om hur man pratar med barn och unga har tagits fram och publicerats på Insidan. Barnrättsperspektivet säkerställs även i kommande guide för ärendehandläggning. En utställning som utmanar könsroller, Bilder som förändrar världen, har visats i Uppsala under hösten. Utbildningar i normkritik har påbörjats under året och utförs löpande. Under 2018 planeras en satsning för att öka valdeltagandet som särskilt riktas mot kvinnor och män från minoritetsgrupper. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 8.4 "Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa.".	2019
Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa, inom fler områden. (KS) En kommungemensam riktlinje för medborgardialog beslutades av kommunstyrelsen i juni och en digital handbok om medborgardialog har påbörjats. Riktlinjer och handbok ska implementeras tillsammans under 2018.	2018
Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK. Arbetet med revideringen av den lokala överenskommelsen pågår. Fyra föreningsdialoger har hållits i Gottsunda, City, Stenhagen och Björklinge i syfte att få mer input om vad föreningslivet anser är viktigt att kommunen arbetar för. Fler föreningar har fått information om vad överenskommelsen syftar till och ett flertal nya föreningar har skrivit på överenskommelsen. I april hölls en dialogkonferens där föreningarna bland annat informerades om partnerskap som finansieringsform samt de nya riktlinjerna. Utifrån föreningsdialogerna har förslag till åtaganden tagits fram för den reviderade överenskommelsen och en genomförandeplan är under framtagande. Beslut om ny överenskommelse tas i kommunfullmäktige i maj 2018.	2018

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Inriktningsmålet är i hög grad uppfyllt.

Kommentar: Under 2017 har kommunstyrelsen inlett ett strukturerat arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket och analyserat vilka villkor som har verklig effekt. Fokus ligger fortsatt på jämställda löner och införande av heltid. Därutöver har kommunen erbjudit möjlighet till hyrcykel och pensionsväxling samt initierat förhandlingar om möjlighet att löneväxla mot busskort. När det gäller bristyrken har beslut fattats om jobbgaranti för undersköterskor och barnskötare från 2018. Ett arbete med utvecklingsprogram för att stärka och utveckla ledarskapet är påbörjat. Stöd ges för att ytterligare utveckla dialogen chef-medarbetare och för utveckling av team. Uppföljning av arbetsmiljöarbete och medarbetarundersökning är på god väg att etableras som en del i att systematiskt mäta, utvärdera och sätta mål för arbetsmiljön. En gemensam värdegrund för kommunen samt en modell för förändringsledning har tagits fram och implementering är påbörjad.

Uppdrag	Status
Fortsätta genomförandet av heltidsreformen Heltidsinförandet går enligt plan. Heltid som norm infördes inom de sociala förvaltningarna 2016 och inom miljöförvaltningen, kommunledningskontoret, stadsbyggnadsförvaltningen, brandskyddsförvaltningen och överförmyndarförvaltningen 1 juli 2017. Utbildningsförvaltningen utom lärare konverteras per 1 januari 2018 och arbetet pågår enligt plan. Gemensam service och kulturförvaltningen konverteras per 1 januari 2019. Stöd erbjuds till berörda verksamheter med digitala lösningar och test av olika bemannings- och schemaläggningsmodeller för att uppnå kostnadseffektivitet och god överblick. Kombinationstjänster utreds med avseende på främst gemensam service.	2019
Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön Jämställda löner för lika jobb har uppnåtts. Arbetet fortsätter med jämställda löner för likvärdiga jobb där skillnaden minskat väsentligt men en viss del återstår. Kommunstyrelsen har med anledning av föreliggande löneanalys fattat beslut om att tillföra extra medel för satsning på jämställda löner inför 2018.	2019
Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken Under 2017 har kommunen inlett ett strukturerat arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket och analyserat vilka villkor som har verklig effekt på en arbetsgivares attraktivitet. När det gäller bristyrken har beslut fattats om jobbgaranti för undersköterskor och barnskötare som kommer att träda i kraft 2018. För att skapa en modern och effektiv arbetsplats sker fortsatt implementering av Office 365 som ger användarna helt nya möjligheter jobba där de är. Inom gemensam service har en satsning på internutbildning inom städverksamheten gjorts.	2019
Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra "Vita jobb"-modellen. (KS) Förslag till reviderad upphandlingspolicy och riktlinje är framtagen och underställs kommunstyrelsen för beslut i början av 2018. Pilotupphandling avseende städtjänster till Fyrishov är klar. Upphandlingen omfattar kollektivavtalsenliga villkor såsom minimivillkor gällande lön, arbetstid och semester. Lagstiftningen inom upphandlingsområdet har skärpts under 2017. Enligt de nya bestämmelserna är upphandlade myndigheter skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal om det är behövligt och går att fastställa.	2018
I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete Arbetet är gemensamt för flera förvaltningar och staber. Kommunstyrelsen har deltagit i arbetsmarknadsnämndens framtagande av program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik, där uppdraget att erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete ingår. Kommunstyrelsen lanserar en väg in för att söka praktikplats, studentmedarbetare och exjobb. Samarbetet mellan förvaltningar utvecklas vidare under 2018.	2018

Nämndmål	Status
Kompetensförsörjningen ska vara normkritisk och ändamålsenlig Kompetensförsörjningen är normkritisk och ändamålsenlig i avseende kompetensbaserad rekryteringsmetodik som finns som rutin för varje förvaltning. Kompetensförsörjningsplaner byggs utifrån en normkritisk och ändamålsenlig grund och införlivas i verksamhetsplanerna. Process och mall finns framtagen för kartläggning av kompetensbehov. Förtroendevalda har utbildats i bemötande och värdegrund i relation till funktionsnedsättningar. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.2 "Säkra kompetenförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö.".	2019
Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra, växer och utvecklas tillsammans Under hösten 2017 har arbetet startat för att ytterligare utveckla dialogen chef-medarbetare. Flera insatser har gjorts under året för att med olika verktyg och metoder stödja chefer i utveckling av sina team. Tydliga mål och uppdrag är viktiga inslag. Ett arbete pågår där olika metoder och verktyg utvärderas. Arbetsmiljöarbetet är prioriterat och arbete pågår på flera fronter för att åstadkomma ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. Uppföljning av arbetsmiljöarbete och medarbetarundersökning är på god väg att etableras som en del i att systematiskt mäta, utvärdera och sätta mål för arbetsmiljön. Det pågår också flera aktiviteter inom förvaltningarna för att utveckla förutsättningarna för chefer och medarbetare vad gäller hanterbar arbetsbelastning. Delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet är digitaliserat, och ytterligare digitalisering är planerad under 2018.	2018
Ledarskapet ska fungera som en stark kulturbärare i förbättring, förändring och medskapande Kompetens för chefs- och ledarutveckling har stärkts. Plan och strategi finns framtagen för 2018 och på längre sikt. Under hösten 2017 har en analys gjorts av vilka utvecklingsbehov förvaltningarna ser som prioriterade. Genom uppdrag i mål och budget har planen för utveckling ytterligare förstärkts inför 2018. Fokus är att förbättra chefernas förutsättningar genom utveckling av chefens alla samtal, chefsstöd för att aktivera kommunens värdegrund samt utveckling av ledarskapet för att leda team. IT-projektet HR Lön har försenats något och beräknas klart 2020. Under året har förbättringar i digitala lösningar som stödjer det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförts och nu införs nya lösningar för bemanningsplanering i alla förvaltningar.	2019
Kommunens medarbetare ska få, kunna och vilja ta ansvar En gemensam värdegrund för kommunen är framtagen och implementering är påbörjad. Samtliga förvaltningar har upprättat tidplaner för 2018 gällande aktivering av värdegrunden där krav på ledarskapet ingår som en del. Arbetet är påbörjat inom några förvaltningar. Under 2018 kommer metod och verktyg för ett systematiskt och kontinuerligt arbete med chefs- och ledarförsörjning tas fram. Ett arbete med utvecklingsprogram för att stärka och utveckla ledarskapet är påbörjat. En modell för förändringsledning har tagits fram och implementering påbörjats. Under våren 2018 kommer modellen tillämpas på pågående förändringsarbeten. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.7 "Föra in metoder för en mer tillitsbaserad styrning för att tillvarata medarbetares engagemang och kompetens.".	2018
Kommunen ska erbjuda rättvisa, jämställda och attraktiva villkor Under 2017 har ett strukturerat arbete bedrivits för att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke. Analys har gjorts av villkor som har verklig effekt på en arbetsgivares attraktivitet. Fortsatt fokus på jämställda löner och införande av heltid. Kommunen har under 2017 för första gången erbjudit förmånscyklar och initierat förhandlingar om möjlighet att löneväxla mot busskort för införande i pilot 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.1 "Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken.".	2019
Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet Uppdraget består av två delar; stärkt styrnings- och ledningsförmåga där en del riktar sig mot digitalisering samt stärkt utveckling av kommunala servicetjänster på landsbygden och för näringslivet. Vad gäller styrnings- och ledningsförmåga är grunden lagd inom flertalet åtgärder. Bland annat har erforderliga styrdokument och organisation för digitalisering framtagits. Flera insatser har även genomförts för att förbättra kommunens service och närvaro på landsbygden. Övriga åtgärder som gäller utveckling av kommunala servicetjänster kommer i större utsträckning att få genomslag under senare delen av planeringsperioden.	2019

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9
Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Kommunstyrelsens mål 9.1
Kompetensförsörjningen ska vara normkritisk och ändamålsenlig

Följs upp genom en sammanvägd bedömning av åtgärderna.

Kommunstyrelsens mål 9.2
Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra, växer och utvecklas tillsammans

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende meningsfullt arbete, lärande i arbetet och positiv syn på arbetet (motivationsindex, kommunen som helhet)	78	80	75	79	Öka	-

Kommunstyrelsens mål 9.3
Ledarskapet ska fungera som en stark kulturbärare i förbättring, förändring och medskapande

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende uppskattning, förtroende och förutsättningar från chef (ledarskapsindex, kommunen som helhet)	77	77	76	78	Öka	-

Kommunstyrelsens mål 9.4
Kommunens medarbetare ska få, kunna och vilja ta ansvar

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete (andel som instämmer, kommunen som helhet)	78	78	76	-	Öka	-
2. Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete (andel som instämmer, kommunen som helhet)	87	88	83	-	Öka	-

Kommunstyrelsens mål 9.5
Kommunen ska erbjuda rättvisa, jämställda och attraktiva villkor

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Index över attraktiva arbetsvillkor	105	-	-	99	Öka	➔
2. Könsskillnad i hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex (skillnad i procentenheter kvinnor-män, kommunen som helhet)	3	-	-	3	Minska	-

Kommunstyrelsens mål 9.6
Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index)	60	61	60	57	Öka	~
2. Företagarnas uppfattning om attityder till företagande						
a. hos politiker	17	-	-	32	Öka	↘
b. hos tjänstepersoner	18	-	-	29	Öka	↘
3. Företagarnas uppfattning av kommunens service	67	-	-	71	Öka	↗

9.2.1. Källa: Kolada (U00201). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner i kommungruppen Större städer. Måttet är för nytt för att visa på en trend.

9.3.1. Källa: Kolada (U00202). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner i kommungruppen Större städer. Måttet är för nytt för att visa på en trend.

9.4.1. Källa: Medarbetarundersökningen. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde saknas. Måttet är för nytt för att visa på en trend.

9.4.2. Källa: Medarbetarundersökningen. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde saknas. Måttet är för nytt för att visa på en trend.

9.5.1. Källa: Skandinaviska nyckeltalsinstitutet. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: median av deltagande kommuner.

9.5.2. Källa: Kolada (U00200). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner i kommungruppen Större städer. Måttet är för nytt för att visa på en trend.

9.6.1. Källa: Kolada (U00401). Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: deltagande R9-kommuner 2017 (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Södertälje, Uppsala, Örebro)).

9.6.2. Källa: Svenskt näringslivs företagarenkät. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Observera att denna undersökning baseras på få svarande och bör därför tolkas försiktigt.
9.6.3: Källa: Kolada (U07451). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås, Örebro).

Bedömning av måluppfyllelsen per åtgärd

Bedömningen av i vilken mån kommunstyrelsen bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges uppdrag och kommunstyrelsens egna mål baseras på uppföljningen av kommunstyrelsens åtgärder. Bedömningen avseende måluppfyllnad baseras på den del av måluppfyllnaden som kommunstyrelsen kan råda över.

I tabellerna nedan tydliggörs bedömningen av måluppfyllelse för åtgärderna enligt färgmarkering:

Blått	Åtgärden är genomförd
Grönt	Arbetet med åtgärden går enligt plan
Gult	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Rött	Åtgärden genomförs ej

Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2017 innehåller totalt 294 åtgärder. Av dessa har 81 åtgärder blivit färdiga under 2017 medan arbete pågår enligt plan med 171 åtgärder. 40 åtgärder är inte påbörjade eller försenade jämfört med tidplan och två åtgärder är stoppade.

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Uppdrag: Aktivt och strategiskt söka extern finansiering	**Status**
Ta fram riktlinje för extern finansiering.	
Arbetet med att ta fram riktlinjer är påbörjat. Förslag till nya riktlinjer slutförs under första tertialet 2018 och underställs därefter kommunstyrelsen för beslut. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.1.1 "Aktivt och strategiskt söka extern finansiering för identifierade områden.".	
Aktivt och strategiskt söka extern finansiering för identifierade områden.	
Under 2017 har kommunen arbetat aktivt med extern finansiering. Totalt under 2017 beviljades 43,6 miljoner kronor i extern finansiering till kommunens olika utvecklingsprojekt. Arbetet löper på under 2018.	
Utveckla arbetet med fördelningsmodeller för exploateringsavgifter samt utreda möjligheterna attanvända gatukostnadsutredningar.	
Arbete pågår med att utveckla fördelningsmodeller för exploateringsavgifter inom större fördelningsområden, bland annat inom projekten Östra Salabacke och Eriksberg. Arbetet beräknas bli klart under 2018. En succesiv övergång till rörliga exploateringsavgifter mot tidigare fasta har införts under hösten 2017 med syfte att få full kostnadstäckning för kommunens åtagande. Mallen för köpeavtal för exploatering har uppdaterats så att ersättningsbeloppen delas upp på en köpeskilling och en ersättning för genomförande av allmän plats. Kommunen har rätt att ta ut ersättning för gatukostnader från fastighetsägare inom områden med detaljplan där kommunen är huvudman för allmänna platser. Under våren 2018 kommer möjligheten att använda gatukostnader som en finansieringsmetod att analyseras. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.1.2 "Utveckla arbetet med fördelningsmodeller för exploateringsavgifter.".	

Uppdrag: Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet	**Status**
Genomföra jämställdhetsanalyser inom alla ansvarsområden.	
Under 2017 har fem jämställdhetsanalyser färdigställts och en är planerad att gå upp till nämnd i februari. Fyrishov har även gjort en kartläggning av badhuset utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Utbildningsinsatser i jämställdhetsanalys har genomförts med 32 deltagare från 8 olika nämnder. 6 medarbetare har även deltagit i en tvådagars utbildning av SKL (Sveriges kommuner och landsting). Utveckling pågår för att stärka struktur och styrning av kommunens långsiktiga arbete med jämställdhetsanalyser och för att verksamhetsanpassa utbildningsinsatserna. En god förankring av jämställdhetsanalyserna hos nämnd och förvaltningsledning är centralt för att nå målet om en jämställd ekonomi och här krävs förstärkning. Hittills har endast två analyser lett till att nämnd har beslutat om åtgärder.	
Inrätta ett kommunalt jämställdhetspris utifrån riktlinje för premiering och prisutdelning i Uppsala kommun i syfte att lyfta gott arbete utifrån CEMR deklarationen.	

Uppdrag: Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet	Status
Kommunstyrelsen beslutade 20 september 2017 om ny riktlinje för ett kommunalt jämställdhetspris. Utifrån riktlinjen har ett nomineringsformulär tagits fram priset och priset marknadsförts. Ansökningsprocessen startade i november och priset planeras att delas ut 8 mars 2018.	
Delta i SKL:s projekt om modellkommuner.	
Modellkommunprojektet pågår. SKL (Sveriges kommuner och landsting) har reviderat tidsplanen vilket innebär att projektet avslutas i maj 2018. Uppsala kommun planerar att bli modellkommun i nästa omgång med planerad start i början av 2019.	
Identifiera ett utvecklingsområde i KS verksamhet och genomför analys av området. Föreslaget område: trygghet för förtroendevalda.	
Uppsala kommun har deltagit i ett projekt som letts av Sveriges kommuner och landsting som syftat till att öka tryggheten för förtroendevalda. En jämställdhetsanalys över förtroendevaldas utsatthet för hot, våld och trakasserier är genomförd och utgör underlag för fortsatt arbete. Arbetet har lett till utvecklade rutiner och information till förtroendevalda planeras inför val 2018.	

Uppdrag: Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar	Status
I samband med att kommunstyrelsen ska besluta om alla investeringar över 50 miljoner kronor ska jämställdhetsanalyser göras inom relevanta områden.	
I samband med alla investeringar över 50 miljoner kronor genomförs jämställdhetsanalyser. Under perioden har inga sådana investeringar genomförts. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.5.3 "Säkerställa att en bedömning av huruvida en könskonsekvensbeskrivning är relevant görs inför varje investeringsbeslut. Där det bedöms som relevant ska en könskonsekvensbeskrivning alltid genomföras.".	
Stödja nämnder med jämställdhetsanalyser.	
Controllers har fått utbildning och förvaltningarna erbjuds stöd för jämställdhetsbudgetering.	
Identifiera kommande investeringar för KS samt planera och genomför jämställdhetsanalyser.	
Bevakning av investeringar över 50 miljoner kronor är implementerad.	

Uppdrag: Ta fram en långsiktig investeringsplan	Status
Utveckla investeringsprocessen som en del i arbetet med att utveckla Mål och budget-processen.	
Investeringsprocessen är integrerad i Mål och Budgetprocessen på ett tydligare sätt än tidigare år vilket skapat förutsättningar för bedömning av helhet och prioriteringar inom kommunkoncernen. Nämnder och bolag har i beredningsveckan samarbetat för att identifiera investeringsbehovet de kommande tre åren. En gemensam investeringsplan har arbetats fram, dels för 2018-2020, dels fram till år 2027. Den långsiktiga investeringsplanen är synkroniserad med Mål och budgetprocessen. En modell för att beräkna konsekvenserna för Uppsala kommun är framtagen och är en del av arbetet med att utveckla en investeringsprocess. Månadsrapporteringen av investeringarna förändras för att möjliggöra bättre rapportering av pågående investeringar och ytterligare utveckla investeringsprocessen.	
Ta fram en långsiktig investeringsplan för Uppsala kommun.	
En långsiktig investeringsplan fram till år 2027 har tagits fram av bolagen och nämnderna i samband med mål och budgetprocessen. Planen utgår från översiktsplanen och har använts för att beräkna finansiella konsekvenser. För att skapa en hållbar investeringsplan har kommunövergripande arbetsgrupper skapats där nämnder och bolag tillsammans tar fram förslag på lösningar kring gemensamma investeringar.	
Utveckla arbetet med finansiering av kommunens investeringar genom så kallade Gröna obligationer.	
Under hösten 2017 har en av de stora kommande investeringarna, Stadshuset, anmälts till Kommuninvest som ett grönt projekt och kommer att få en grön finansiering till förmånliga villkor. Panering pågår för att kunna göra fler gröna upplåningar, bland annat genom att kontakta fler finansiärer. Under 2017 har en låneram upprättats med Nordiska Investeringsbanken om totalt 600 miljoner kronor, varav 430 miljoner kronor kommer att finansieras med medel från deras miljöobligationer. Arbetet fortsätter under 2018 med målsättning att göra en egen grön obligation. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.6.3 "Utveckla arbetet med grön finansiering av kommunens investeringar.".	
Analysera investeringsplanen med fokus på exploateringsmöjligheter och möjlighet till medfinansiering till kommande investeringar.	
Den samordnade planeringsprocessen säkrar extern finansiering där så är möjligt. Möjligheter till medfinansiering av kommunala investeringar utreds i varje projekt. Kommande exploateringar kommer samordnas med kommunens plan för utbyggnad av bland annat Kunskapsspåret-Ultunalänken för att hitta medfinansiering för transportinfrastruktur.	

Uppdrag: Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar	Status
Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar.	
En plan för arbetet med att samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar har tagits fram.	

Uppdrag: Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar	Status
Markanvisa på ett sätt som ger mångfunktionalitet.	
Rutin för sammankallande av berörda förvaltningar skall tas fram. En samordnad webblösning för exponering av mark och lokaler för verksamheter är under framtagande och implementeras under första kvartalet 2018.	
Kartlägg möjligheterna för föreningslivet att i större utsträckning nyttja lokaler som står tomma kvällstid.	
En kartläggning har gjorts av olika hinder för att föreningslivet i större utsträckning ska kunna nyttja lokaler som står tomma kvällstid och åtgärder identifierats.	

Nämndmål: Uppsala kommun ska ha en hållbar ekonomi med utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen	Status
Utveckla lokalförsörjningsprocessen i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler (pedagogiska lokaler, verksamhetslokaler, administrativa lokaler och sociala bostäder). (riskåtgärd)	
Under året har dialog förts mellan kommunens förvaltningar och bolag med syfte att stärka lokalsambanden. Arbete pågår med att ta fram lokalförsörjningsplaner för kommunens olika verksamheter samt att kartlägga dessa geografiskt och demografiskt. En plan för pedagogiska lokaler är framtagen och underställs KF för beslut i februari 2018. Under 2018 ska ytterligare nio lokal- och bostadsförsörjningsplaner färdigställas. Detta kommer ge bättre möjligheter att utläsa konsekvenser av åtgärder på ett mer samordnat vis där effekten mot mål och budget blir tydligare. Det ger även möjlighet att bättre planera befintliga och nyetablerade lokaler och bostäder utifrån bland annat placering, funktion och multinyttjande. Under tertial 1 2018 genomförs även en undersökning av lokalbehov hos administrativa medarbetare som underlag för att säkra ändamålsenliga administrativa lokaler och fortsatt införande av aktivitetsbaserat arbetssätt.	
Implementera den nya ekonomimodellen som ger möjlighet till transparant, tydlig och enklare uppföljning, utifrån vilken kommunen sedan kan styra resurser på ett effektivare sätt. (riskåtgärd)	
En ny ekonomimodell är till största del implementerad som ger möjlighet till transparent, tydlig och enklare uppföljning, utifrån vilken kommunen kan styra resurser på ett effektivare sätt. Den nya ekonomimodellen innehåller nio principer och alla utom en är implementerade. Principerna omfattar ekonomistyrning, fördelning av tilldelad budget, disponering av budget, uppdrag mellan nämnder, priser och ersättningar, centraliserat verksamhetsstöd, lokaler, fördelningsnycklar samt avvikelsehantering kring efterlevnad.	
Samlat grepp om kommunens IT-leverantörer och IT-avtal.	
En samverkansmodell är framtagen och implementeras efterhand med leverantörerna. Strukturerad och regelbunden uppföljning görs av förestående upphandlingar.	
Kommungemensamma lösningar före verksamhetsunika innebär att vi i högsta möjliga grad samutnyttjar IT-lösningar.	
Genom beslutad riktlinje för IT-utveckling, samt införandet av IT-planen samlas alla IT-behov på ett ställe.	
Att maximera nyttan av tidigare gjorda investeringar innebär att vi använder funktioner i befintliga system så långt det är möjligt, snarare än att upphandla nya system.	
För att möjliggöra ett effektivt nyttjande av gemensamma systemlösningar upphandlas mer generella och återanvändbara lösningar. Kommunledningskontoret har en samordnande roll och fångar tidigt upp förvaltningarnas behov och matchar mot befintliga system i kommunen. Lösningar identifieras genom att fokusera på verksamhetens behov och vid behov dela upp i flera lösningar.	
IT-lösningar för ekonomi, planering och uppföljning utvecklar analys, främjar hållbar ekonomisk styrning samt underlättar i det dagliga arbetet.	
En modell för styrning och utveckling av IT (PM3) är implementerad i syfte att säkra ett systematiskt arbete för att fånga verksamhetens behov av IT utveckling. Genom modellen tas ett samlat grepp om olika system för planering och uppföljning som vi ständigt utvecklar och anpassar till verksamheternas behov. Detta främjar ekonomisk styrning samt underlättar det dagliga arbetet.	

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppdrag: Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer	Status
Öka arbetet kring innovationer i offentlig verksamhet i samverkan med näringslivet.	
Under hösten 2017 har innovationsarbetet inom kommunen utvecklats i samarbete med äldreförvaltningen som har en tjänst tilldelad för innovationsledning. En omstart tas för arbetet med innovationsledning och innovationer i egna verksamheten första kvartalet 2018. Då kommer även den tjänst som varit vakant sedan sommaren 2017 att återbesättas.	
Främja samarbetet mellan de innovations- och företagsstödjande organisationerna.	
Under hösten 2017 har innovationsarbetet inom kommunen utvecklats i samarbete med äldreförvaltningen som har en tjänst tilldelad för innovationsledning. En omstart tas för arbetet med innovationsledning och innovationer i egna verksamheten första kvartalet 2018. Då kommer även den tjänst som varit vakant sedan sommaren 2017 att återbesättas.	

Uppdrag: Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer	Status
Stimulera och synliggör innovationer inom stads- och bebyggelseutveckling.	
Under hösten 2017 har innovationsarbetet inom kommunen utvecklats i samarbete med äldreförvaltningen som har en tjänst tilldelad för innovationsledning. En omstart tas för arbetet med innovationsledning och innovationer i egna verksamheten första kvartalet 2018. Då kommer även den tjänst som varit vakant sedan sommaren 2017 att återbesättas.	
Underlätta för företag att erbjuda klimatsmart konsumtion samt minska kemikalieanvändning i varor och tjänster.	
Projektet Klimathjälpen pågår. Företag, organisationer och individer hjälps åt att visualisera individens egen klimatpåverkan i en IT-lösning, för att sedan minska klimatpåverkan. En förstudie har genomförts under 2017 med finansiering från Vinnova och Regionförbundet. Arbetet görs inom ramen för Uppsala klimatprotokoll tillsammans med ett tiotal företag och organisationer. Nu görs projektansökningar för finansiering av eventuellt fortsatt genomförande. Möjlig start tidigast 2018.	
Stödja miljö- och klimatdriven affärsutveckling i det lokala näringslivet bland annat genom upphandling med miljö- och innovationsinriktning.	
Under hösten 2017 har innovationsarbetet inom kommunen utvecklats i samarbete med äldreförvaltningen som har en tjänst tilldelad för innovationsledning. En omstart tas för arbetet med innovationsledning och innovationer i egna verksamheten första kvartalet 2018. Då kommer även den tjänst som varit vakant sedan sommaren 2017 att återbesättas.	
Genomför kontinuerliga testbäddsprojekt för verifiering av ny miljöteknik.	
Under hösten 2017 har innovationsarbetet inom kommunen utvecklats i samarbete med äldreförvaltningen som har en tjänst tilldelad för innovationsledning. En omstart tas för arbetet med innovationsledning och innovationer i egna verksamheten första kvartalet 2018. Då kommer även den tjänst som varit vakant sedan sommaren 2017 att återbesättas.	
Förnya ansökan till Vinnova i syfte att fortsätta det externa samarbetet för innovation och miljö- och klimatdriven företagsutveckling inom livsmedelskedjan.	
Ansökan till Vinnova lämnades in i augusti 2017 i samarbete med Uppsala vatten och avfall AB samt ytterligare 15 externa parter. Ansökan avslogs med motiveringen att projektet var för komplext. Vinnova uppmanade kommunen att avgränsa projektet och inkomma med ny ansökan under 2018.	
Efterfråga nya tekniska och innovativa lösningar i markanvisningsprocesser. Etablera utvärderingsmodell och villkor för efterlevnad.	
Nya tekniska och innovativa lösningar efterfrågas i de större projekten på kommunal mark, till exempel i Ulleråker, Rosendal, Östra Salabacke och Gunsta, i samband med inbjudan till markanvisningstävlingar. Arbete pågår för att ta fram modell för uppföljning och utvärdering.	
Främja ny teknik och bidra till att Uppsala etableras som region där innovationer och innovatörer frodas.	
Ett projekt inom Green IoT (Internet of Things) för öppna data och hållbar utveckling har avslutats. Två projekt pågår med finansiering genom Vinnovas strategiska innovationsprogram för IoT. Ett projekt inom äldreomsorg i samverkan med Skellefteå kommun och Uppsala universitet samt ett projekt inom miljöövervakning i samverkan med Göteborgs stad och Svenska miljöinstitutet.	
Tillgängliggöra kommunens data för externt användande i största möjliga utsträckning (öppna data).	
Anpassningar av portal för tillgänglig geografisk information pågår. Den planeras att lanseras under första kvartalet 2018.	
Aktivt internationellt kunskapsutbyte inom digital utveckling.	
Uppsala kommun var värd för Eurocities Knowledge Society Forum i oktober 2017. Kommunen deltog som presentatör på den internationella konferensen Nordic Smart cities. Fortsatt internationellt kunskapsutbyte främst inom det europeiska nätverket Eurocities.	

Uppdrag: Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala	Status
Implementera platsvarumärket i samverkan med berörda organisationer, näringsliv och akademi.	
Löpande samverkan med aktörer som värnar platsvarumärket. Under 2017 har meruppsala.se lanserats och är fortsatt under uppbyggnad. Här finns bilder, filmer och framgångssagor för platsen Uppsala som platsens aktörer fritt får använda. Under Almedalsveckan samlades platsens aktörer för första gången genom en gemensam "arena". Kommunen har antagit en gemensam värdegrund som matchar platsvarumärket. Värdegrunden kommer att implementeras under 2018.	
Arbeta för att synliggöra Uppsala som ett tydligt alternativ för företag som vill etablera sig i Stockholmsregionen.	

Uppdrag: Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala	Status
Arbetet med att synliggöra Uppsala som etableringsort har fortgått under året. Ett program är framtaget för kartläggning och marknadsföring mot utvalda nationella samt internationella företag och investerare med budskap som förmedlar fördelarna med att bedriva verksamhet i Sverige. Under 2018 fortsätter arbetet med löpande insatser på medellång sikt för marknadsföring av Uppsala som etableringsort, utveckling av nya stadsdelar och verksamhetsmiljöer. Ett par exempel på riktade kampanjer som planeras är: • Invest Stockhom, inom ramen för Stockholm Business Alliance, där Uppsala kommun tillsammans med Uppsala BIO lanserar en prospektgenereringssatsning inom Life Science för ett större internationellt EXPO i Storbritannien våren 2018. • Fortsättning på den kampanj som Sverige Uppsala-Stockholm drev för att vinna EMA (europeiska läkemedelsmyndigheten) till Sverige. Nu med primärt fokus att förstärka Uppsala som etablerings- och investeringsort för internationella bolag och kliniska prövningar.	
Främja arbetet i regionen med internationalisering.	
Ett aktivt arbete för att främja arbetet i regionen med internationalisering har bedrivits under 2017, bland annat genom stöd till organisationen IN Uppsala, värdskapet för ett forummöte inom Eurocities knowledge society i Uppsala i oktober 2017 samt eventet att driva bolag the Silicon Valley way tillsammans med Bona Postulata. Arbetet sker löpande framöver.	

Uppdrag: Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet. (KS, KTN, GSN och PBN)	Status
Leda och samordna arbetet med att ta fram en strategi.	
Arbetet planeras i samarbete mellan stadbyggnadsförvaltningen och kulturförvaltningen. Ny stadsantikvarie ska rekryteras 2018. Därefter inleds arbetet.	
Etablera former för att tidigt identifiera kulturmiljön som värdeskapare i exploateringsprojekt.	
Ulleråkersprojektet arbetar med en strategi för att ta tillvarata kulturvärdena och stärka platsvarumärket. Arbetet ses som ett pilotprojekt för Uppsala kommuns arbetsmetoder.	
Öka kunskapen om och bredda kvalitéer i kulturmiljöer.	
Arbetet påbörjas 2018. Rekrytering av kulturmiljöantikvarie genomförs i början av 2018.	

Uppdrag: Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the Rise of systematic biology för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Ärike Fyris	Status
Utreda möjligheterna att inrätta naturreservatet Ärike Fyris.	
Arbete pågår med att utreda möjligheterna att inrätta naturreservatet Ärike Fyris.	
Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan.	
Reservatsbildning för Ärike Fyris pågår och beräknas gå i mål 2018, vilket kan underlätta en världsarvsansökan. I övrigt avvaktar kommunen att länsstyrelsen, som är projektledare för världsarvsarbetet, ska signalera vilka åtaganden som behövs.	
Öka kunskapen om och bredda kvalitéer i kulturmiljöer.	
Arbetet inväntar rekrytering av stadsantikvarie. Rekryteringsarbetet inleds i början av 2018.	

Uppdrag: Uppmärksamma och samordna Stadsodlingsåret samt Linnéjubileet ur ett barnperspektiv i biblioteks- och fritidsverksamheter. (GSN, KTN och KS)	Status
Samordna arbetet med Stadsodlingsåret och Linnéjubileet.	
Uppdraget har slutförts enligt tidsplan. Stadsodlingsåret invigdes med Linnés trädgårdsfest den 20 maj och pågick till skördefesten 23 september. Under perioden fanns aktiviteter, planteringar, installationer och event runt omkring i Uppsala. Till exempel var växterna i Uppsala kommuns planteringar i centrum ätbara för människor, bin och fjärilar. Fritidsverksamheter har genomfört aktiviteter för att uppmuntra och lära barn och ungdomar om odling och på biblioteken gavs lästips.	
Öka kunskaperna om barnkonventionen i biblioteks- och fritidsverksamheter.	
Arbetet genomförs huvudsakligen av kulturnämnden och kommunstyrelsen har en stödjande roll. Barnperspektivet har genomgående integrerats i planeringen av arbetet.	

Uppdrag: Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter. (KTN, KS och USAB)	Status
Arbeta för fler företagare inom besöksnäringen där kultur och kreativa näringar har stor potential.	
Fler företagare inom besöksnäringen främjas genom ansökningar om projektmedel, bidrag till företagsfrämjande organisationer samt samverkan med Uppsala Citysamverkan. Nytt avtal med Uppsala Citysamverkan för en attraktiv stadskärna är klart. Omvärldsbevakning sker genom Sveriges kommuner och landsting, Destination Uppsala och Region Uppsala. Inför 2018 kommer en tjänst att tillsättas som fokuserar på besöksnäringens utveckling.	

Uppdrag: Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter. (KTN, KS och USAB)	Status
Öka samverkan vid evenemang och liknande i hela kommunen samt med regionen/länet.	
En översyn av Uppsala kommuns evenemang genomförs i samverkan mellan Uppsala kommun, Destinationsbolaget och Region Uppsala. Ny organisation klar för genomförandet av Allt ljus på Uppsala 2018, med konstnärlig ledare utsedd.	
Genomför projekt om den lokala cirkulära livsmedelskedjan som drivkraft för en hållbar samhällsutveckling.	
Medel söks från Vinnova för att genomföra ett flerårigt projekt med fokus på den cirkulära livsmedelskedjan.	
Se över vilka områden som ska prioriteras för besöksnäringen i kommunen kopplat till eko (natur)-, och kulturturism.	
Kommunen har blivit beviljade ett projekt via Jordbruksverket: Natur- och kulturturism i Uppsala kommun. Syftet med projektet är att utveckla Uppsalas identitet med kulinarisk prägel som turistdestination. Ett av Uppsalas befintliga natur- och kulturområden ska kombineras med lokala livsmedelsproducenter.	
Tydliggöra de kommunala åtagandena inom natur- och kulturturismen i kommunen.	
De kommunala åtagandena inom natur- och kulturturismen kommer tydliggöras under 2018 genom projektet Natur- och kulturturism i Uppsala kommun. Projektmedel kommer från Jordbruksverket.	
Stödja miljö- och klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling genom effektiv samverkan mellan det lokala närings- och samhällslivet.	
Arbete pågår inom klimatprotokollet. Projekt för energirådgivning finns sedan årsskiftet 2016/2017.	

Uppdrag: Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun	Status
Utveckla modell för löpande rapportering rörande skadegörelse, nedskräpning och våldsbrott.	
Modell för löpande rapportering rörande skadegörelse, nedskräpning och våldsbrott finns framtagen.	
Utveckla arbetet med ett förändrat synsätt.	
Arbetet med ett förändrat synsätt gällande nedskräpning och förstörelse påbörjas 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 2.7.1 " I samverkan med andra aktörer arbeta för ett renare, snyggare och mindre nedskräpat Uppsala och bidra till ökad trivsel och säkerhet för både kommuninnevånare och besökare.".	

Uppdrag: Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden. (KTN, KS, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)	Status
Grundprinciper för lokalisering och utveckling av social infrastruktur inklusive fritidsanläggningar. Utveckla långsiktiga lokaliseringsstrategier samt grundprinciper för lokal- och anläggningstyper på kommun-, stadsdels-, och närområdesnivå.	
Arbete med lokalförsörjningsplaner för social infrastruktur pågår.	
Bidra till översynen med fokus på GIS, tillgänglighet, befintligt lokalbestånd och liknande.	
Lokaler och anläggningar som står öppna för allmänheten finns utmärkta på karta. Gångavstånd mellan skolor och idrottshallar har kartlagts. Detta kommer även att vara ett underlag för lokalförsörjningsplanerna.	
Utifrån definierade behov säkerställa ekonomisk hållbarhet genom mångfunktionalitet. Säkerställa tillgång till ytor vid genomförande.	
I de större stadsutvecklingsprojekten, exempelvis Ulleråker, Rosendal, Eriksberg och Gottsunda, pågår ett kontinuerligt arbete med att skapa variation och mångfunktionella stadsmiljöer i samband med markanvisningar.	

Nämndmål: Invånare och besökare ges möjlighet till en nära, trygg och inspirerande miljö	Status
Revidera säkerhetspolicy.	
Arbetet slutförs under första halvåret 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N2.1.1 "Implementera säkerhetspolicyn i kommunkoncernen och verka för stärkt säkerhetskultur.".	
Revidera krisledningsplan med utgångspunkt från risk- och sårbarhetsanalys för extraordinära händelser 2015.	
Ny krisledningsplan inför och vid allvarlig störning beslutades av kommunfullmäktige i november 2017.	
IT-lösningar som stärker säkerheten och möjliggör effektiv krisledning.	
Avvaktar fortsatt arbete med krisledningsplan och annat arbete som formar en tydligare behovsförståelse för denna åtgärd.	
Identifiera samverkanspartners och anpassa arbetsgrupper utifrån aktuell lägesbild och behov gällande våldsbejakande extremism.	
Samverkansgrupper är identifierade utifrån aktuell lägesbild och behov gällande våldsbejakande extremism.	

Nämndmål: Invånare och besökare ges möjlighet till en nära, trygg och inspirerande miljö	Status
Regelbundet ta fram lägesbild över situationen gällande våldsbejakande extremism i Uppsala kommun.	
Lägesbild över situationen gällande våldsbejakande extremism i Uppsala kommun tas regelbundet fram på olika nivåer.	

Inriktningsmål 3: Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

Uppdrag: Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling	Status
Tillgängligheten och användbarheten av nyproducerade bostäder ska säkerställas av Uppsala kommun.	
Arbete sker kontinuerligt genom exempelvis strategiska träffar, bildandet av ett nätverk samt att checklistor och rutiner kommer ses över. Klart 2019.	
Prioritera och samordna exploateringsinitiativ med stöd av bland annat analys av kommunalekonomisk exploateringskalkyl.	
Kommunstyrelsen har fastställt kriterier för prioritering av stadsbyggnadsprojekt där effekter på helheten för den kommunala ekonomin är ett av kriterierna. Som underlag för bedömningen beräknas vilka investeringsbehov som stadsbyggnadsprojekten medför för hela kommunkoncernen. De strategiska projekten är värderade och en prioriteringsordning är klar inom ramen för kommunens samlade projektportfölj. Kalkylverktyg har även tagits fram för ändamålet.	
Bevaka införande av SKA-verktyg (Socialt Konsekvensanalysverktyg) i stadsplanerings- och stadsbyggnadsprocesserna för att samplanera fysiska och sociala investeringar.	
Arbetet är påbörjat. Fortsätter inom ramen för åtgärden 3.4.1 Utveckla det strategiska arbetet med sociala hållbarhetsaspekter i fysisk planering i KSVP 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.4.1 "Utveckla det strategiska arbetet med sociala hållbarhetsaspekter i fysisk planering.".	
Ta fram och godkänn direktiv för arbeten med program för Stabby-Flogsta, fördjupad översiktsplan för sydöstra stadsdelarna samt trafikstrategi.	
Direktiv för trafikstrategi är framtaget och beslutat av kommunstyrelsen. Direktiven för arbeten med program för Stabby-Flogsta samt fördjupad översiktsplan för sydöstra stadsdelarna är under framtagande.	
Stärka och utveckla ekosystemtjänster och gröna strukturer.	
Omvärldsbevakning rörande ekosystemtjänster och gröna strukturer pågår. Insatser som planeras för att stärka arbetet är framtagande av verktyg, uppdatering av styrdokument samt uppdatering av naturdata i staden och andra utvecklingsområden.	
Utveckling av ekosystemtjänster som metod att förbättra luftkvalitet (träd, gröna väggar etc.).	
Pågår bland annat inom Ulleråker samt genom Citylab (forum för delad kunskap inom hållbar stadsutveckling) och C/O City (forsknings- och utvecklingsprojekt för ekosystemtjänster inom stadsplanering). Arbetet kommer att utvecklas under 2018 inom ramen för åtgärd 3.8.2 Stärka och utveckla ekosystemtjänster och gröna strukturer i KSVP 2018.	
Analys och prioritering av planläggning.	
Modellen har använts ett varv i sin helhet. Utvecklingsarbete för verktyg och process pågår.	
Vidareutveckla samverkan för landsbygdsutveckling ur ett näringslivsperspektiv.	
Kommunen har under 2017 blivit beviljade ett projekt via Jordbruksverket inom besöksnäring, natur- och kulturturism i Uppsala kommun, där samverkan kommer att ske med näringslivet. Samverkan sker också inom ramen för servicepunktsprojektet då det handlar om att stärka kommersiell service. Inom landsbygdsarbetet producerades flera filmer 2017, där en hade fokus på fördelar med att driva företag på landsbygden i kommunen.	
Se över möjligheterna med ett nytt kommunalt bostadsbolag/ägardirektiv till ett kommunalt bolag att bygga i de prioriterade tätorterna.	
Uppsalahem har uppdrag från sin styrelse att bygga i de prioriterade tätorterna. Under 2017 var 1000 av 4000 bostäder i beviljade bygglov utanför stadskärnan. Målet att bygga på landsbygd kommer att lösas inom befintligt bostadsbolag, och det är inte aktuellt att starta en utredning av ett nytt bolag i dagsläget.	
Tillsammans med byggföretag, fastighetsutvecklare, markägare, föreningsliv och andra aktörer skapa incitament för byggnationer och marknadsföring av de prioriterade tätorterna och andra noder utpekade i översiktsplanen.	
Under 2017 har en landsbygdsmässa genomförts med fokus på bygglov. Fortsatt arbete planeras 2019.	
Verka för fler regionala cykelvägar på landsbygderna.	
Kommunen har förnyad dialog med Region Uppsala gällande deras nya inriktning i regional cykelstrategi, för att tillsammans med regionen verka för cykelinfrastruktur utanför kommunens vägnät. Denna inkluderar en uppdaterad prioriteringslista av regionala gång- och cykelvägar i kommunen, att hitta nya samarbetsformer samt en översyn av processen. I början av 2018 påbörjas ett arbete gällande cykelparkeringar vid hållplatser.	
Verka för fler pendlarparkeringar, cykelparkeringar och elladdstolpar vid strategiska knutpunkter, kopplat till kollektivtrafikstråk.	

Uppdrag: Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling	Status
Löpande arbete som pågår inom kommunens infrastrukturarbete. Vissa möjligheter för elladdstolpar finns i arbetet med servicepunkter. Bygglov har beviljats till pendlarparkeringen i Knutby, men det har överklagats. Ett gemensamt arbete med pendlarparkeringar ses över.	
IT-lösningar för platsbunden information förenklar för medborgarna och utgör ett beslutsstöd som stödjer och främjar en hållbar samhällsutveckling.	
Införandet av ny plattform för geografisk information pågår enligt plan och kommer fortsätta under 2018.	
Skapa en delgeografisk grundstruktur för kommunala utvecklingsfrågor.	
Arbetet påbörjas under 2018.	

Uppdrag: Utveckla strategin för markförvärv. (KS, PBN och bolag)	Status
Öka de strategiska markförvärven och säkerställ en långsiktig buffert för exploatering, friluftsliv, rekreation, biologisk mångfald och hänsyn till vattenresurser – samt för markbyten till nämnda ändamål.	
Strategi för markförvärv är framtagen och går i linje med översiktsplanen. Strategin berör utpekade årliga förvärv fram till år 2030.	
Tydliggöra för näringslivet var byggbar mark finns på kort och lång sikt.	
Intressenter för markförvärv i Östra Fyrislund har kontaktats för att uppdatera behovsbilden. Efterfrågan på mark överstiger utbudet och en prioritering görs mellan befintliga verksamheter och nya som vill etablera sig i Uppsala. Mark för försäljning kommer att fördelas ut under första kvartalet 2018 och därefter inleds arbete med försäljning, bygglov och fastighetsbildning. Ett digitalt verktyg för exponering av kommunalägd mark och fastigheter till salu eller upplåtelse kommer att etableras på uppsala.se under 2018. Här kommer även de flesta kommersiella objekt till salu eller uthyrning i det privata beståndet finnas som en service till näringslivet.	
Utveckla processerna för tillgängliggörande av mer byggbar mark för verksamheter i olika lägen i kommunen.	
Arbete påbörjat inför kommande beslut om markförvärvsstrategi och planprioritering. Uppdatering görs av efterfråge- och utbudsanalys med sikte på 2030.	
Paketera erbjudanden om mark- och lokaler i olika lägen för verksamheter.	
Kontakt tas med de som finns på intressentlistan för Östra Fyrislund för att uppdatera behovsbilden. Informationsmöte har hållits för övriga intressenter. Önskemål finns att digitalisera för bättre kundservice och arbete pågår med flera insatser. Beräknas klart 2018.	
Ökad samverkan mellan näringslivet, kommunen och andra berörda vid planering och utveckling av nya områden med särskilt beaktande av verksamhetslokaler.	
Samverkan med Handelskammarens fastighetsnätverk i samband med utvecklandet av Främre Boländerna. En 3D-modell har tagits fram och ska presenteras för fastighetsägare som ska ges möjlighet att lägga in sina projekt i modellen för en helhetsbild över området. Klart 2018. I samband med utvecklingen av Ulleråker och Rosendal har ett samarbete med fastighetsutvecklarna startats. Målet är att hjälpa till med handel och verksamheter i dessa områden för att de ska få en helhetssyn. Klart 2019.	
Vidareutveckla samverkan för ett attraktivt City ur ett näringslivsperspektiv.	
Ett nytt samarbetsavtal har skrivits med Uppsala Citysamverkan och arbete gjorts kring nätverk med bland annat restaurangnäringen. Fördjupad kommunikation för bättre samspel mellan Destinationsbolaget, Citysamverkan och kommunen samt starkare nätverk med de större fastighetsägarna i city. Samverkan mellan kommun, Handelskammaren, Svenskt Näringsliv, Företagarna med flera är en framgångsnyckel för bättre samsyn kring vår gemensamma stadsutveckling.	
Se över prissättningen på kommunal mark utanför detaljplanelagt område.	
Arbete har påbörjats under 2017 med att utveckla en modell för prissättning i samband med markavtal för upplåtelser utanför planlagt område. Arbetet beräknas att slutföras under 2018.	

Uppdrag: Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro.	Status
Utveckla samverkan kommun-polis.	
Ny utvärderingsmodell införd och medborgardialog vid resecentrum med högre kvalité har genomförts. Nya aktiviteter planeras för 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.6.1 "Utveckla samverkan kommun-polis genom delaktighet från flera nämnder.".	
Implementera säkerhetsanalysen.	
Arbetet med implementering av säkerhetsanalysen har fått en omstart under hösten. En betaversion kommer tidigt 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 3.6 "Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten.".	
Kartlägga brott och otrygga platser som underlag för prioriterade insatser.	
Trygghetsundersökning utskickad 2017. Resultat kommer i början av 2018 och därefter kan åtgärder vidtas. Materialet kommer också att vara underlag till en handlingsplan för trygghet och säkerhet. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärderna 3.6.4 "Kartlägga otrygga platser som underlag för prioriterade insatser." och 3.6.5 "Kartlägga brott som underlag för prioriterade insatser.".	

Uppdrag: Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro.	Status
Markanvisa till en variation av upplåtelseformer och projektstorlekar.	
Kommunen vidareutvecklar kontinuerligt arbetet med att skapa variation i upplåtelseformer och projektstorlekar i kommunens markanvisningsprojekt. Kommunen kommer under 2018 bland annat att fortsätta arbetet med att möjliggöra nya boendeformer såsom byggemenskaper eller kooperativa hyresrätter.	
Utveckla långsiktiga samarbeten med fastighetsförvaltare.	
Samarbete pågår med stora fastighetsägare i Gottsunda och Valsätra. Dialog pågår med ambition om formaliserad fasighetsägarsamverkan under första halvan av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.6.7 "Utveckla långsiktiga samarbeten med lokala aktörer för ökad trygghet i befintliga och nya områden.".	
Säkerställa att handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och dess innehåll samordnas och att det finns personella resurser för samordning.	
Kommunen har en samordnande resurs inom kommunledningskontoret och en arbetsgrupp där representanter från skola, socialförvaltning, arbetsmarknad, fritid, säkerhet och beredskap samt polis finns med.	
Stödja genomförande och implementering av handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och dess innehåll.	
Stöd i genomförande och implementering av handlingsplanen mot våldsbejakande extremism sker genom en arbetsgrupp samt genom kunskapshöjning till utsedda kontaktpersoner.	
Säkerställa att samordningen av arbetet med att motverka våldsbejakande extremism sker i samarbete mellan offentlig och ideell sektor.	
Informationsspridning sker genom kontaktpersoner som har kontakt med lokalsamhället. Föreningslivet har fått information via LÖK:ens (lokal överenskommelse med föreningslivet) representationsgrupp och dialog har skett med representanter från styrelsen på moskén. Utökad samverkan kommer att ske under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.6.8 "Samordningen av arbetet med att motverka våldsbejakande extremism ska ske i samarbete mellan offentlig och ideell sektor.".	
Utöka samarbetet med religiösa samfund.	
Kommunstyrelsen har under året beslutat om att inrätta ett forum för samverkan mellan kommun och religiösa samfund. Samverkan med detta forum kommer att ske under 2018.	
Bevaka aktuell forskning inom området våldsbejakande extremism.	
Aktuell forskning inom området våldsbejakande extremism bevakas ständigt genom den nationella samordnaren samt SKL:s nätverk.	
Systematisera och sprida befintlig kunskap och kompetens om våldsbejakande extremism inom kommunen.	
Det finns en struktur för löpande utbildning till kontaktperson och information till socialnämnden, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden.	
Säkerställa informationsdelning gällande våldsbejakande extremism till berörda aktörer inom kommunen samt vid behov till externa aktörer.	
Informationsdelning gällande våldsbejakande extremism till berörda aktörer säkerställs genom arbetsgruppen, kontaktpersoner och samordnaren.	
Säkerställ att det finns information på Uppsala kommuns hemsida om våldsbejakande extremism samt Röda korsets hjälptelefon som stöd till anhöriga och professionella.	
Information finns på Uppsala kommuns hemsida och uppdateras regelbundet.	
Säkerställa att det finns checklistor för att förebygga och upptäcka våldsbejakande extremism.	
Ej aktuell då forskningen är oense om effekterna. Men det kommer hela tiden ny forskning kring detta så det skulle kunna bli aktuellt.	
Säkerställ att grupper och individer som drabbas av agerande utifrån våldsbejakande extremism ges omedelbart stöd - krisplan tas fram för gemensamma aktiviteter.	
Att grupper och individer som drabbas av agerande utifrån våldsbejakande extremism ges omedelbart stöd säkerställs genom olika styrdokument och beslut. Socialförvaltningen har i sitt grunduppdrag att ge stöd oavsett orsak och framtagande av ett förtydligande dokument pågår. Kommunens övergripande krisplan gäller även denna fråga.	
Revidera handlingsplan och aktiviteter mot våldsbejakande extremism om lägesbilden drastiskt förändras.	
Utifrån det arbete som pågår och den aktuella lägesbild som finns är det inte aktuellt med någon revidering.	
Öka kunskap om inkluderande fysiska miljöer genom att ta fram sociala strategier för minskad segregation och ökad inkludering på kommunövergripande nivå som kan kombineras med insatser för fysisk förändring på lokal nivå.	
Kartläggning över skillnader i levnadsvillkor och hälsa mellan kommunens olika stadsdelar/bygder är framtagen och kan fungera som ett planeringsverktyg och beslutsunderlag. Placemaking-projekt är genomfört i Lina Sandells park, Gränbyparken, Fyristorg och Ulleråker. Lokala aktörer och medborgare har under sommarhalvåret varit medskapande och fyllt platserna med olika evenemang, aktiviteter och odling. Placemaking-aktiviteterna har även använts som plattform för dialog om platsernas utveckling. Det har gjorts sammanställningar av dialogerna för de olika platserna samt en utvärdering av stadsodlingsåret som helhet. Samarbete pågår inom Decodeprojektet, delprojekt "Stadens form och vardagslivets praktiker" som pågår fram till 2019 med fokus bland annat på Gottsunda.	
Ta fram relevanta underlag för hur den fysiska miljön kan utvecklas för att upplevas som inkluderande och välkomnande för alla och hur investeringar kan balansera socioekonomiska förutsättningar i olika områden.	
Kartläggning över skillnader i levnadsvillkor och hälsa mellan kommunens olika stadsdelar/bygder framtagen. Diskussion och arbete kring fortsatta underlag, analyser och fördjupningar pågår.	

Uppdrag: Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten. (KS och RÄN)	Status
Ta fram lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten.	
Arbete med att ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten har pausats men en nystart kommer att ske i början av 2018. Underlag för planen är till viss del redan framtaget. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N1.2.1 "Utveckla lokalförsörjningsprocessen.".	

Uppdrag: Öka återvinningen och en säker återanvändning.	Status
Öka återanvändning, återvinning och avfallshantering som genererar innovationer.	
Löpande dialog med FTI (Förpacknings- och tidningsinsamlingen) har genomförts. Nya återvinningsstationer har etablerats i bland annat Järlåsa, Almunge och i Knutby har bygglov beviljats. Projekt för minskad användning av fossilplast och ökad återvinning av plast har påbörjats. Plastprojektet slutförs 2020 och innehåller flera element av innovation.	
Ställa krav i markanvisningsprocessen för att, genom den fysiska planeringen och tillhandahållande av ytor för funktioner i strategiska lägen, stödja beteendeförändring.	
Kommunen har säkerställt rutiner för kravställande för att öka och främja återvinning i samband med anvisning av kommunal mark.	

Uppdrag: Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet	Status
Ta fram en utvecklingsplan för energidistribution.	
Arbetet med en utvecklingsplan för energidistribution pågår som en del i framtagandet av energiprogrammet. En workshop är genomförd med representanter från förvaltningar, bolag samt några externa parter såsom Kollektivtrafikförvaltningen. Planen presenteras tillsammans med programmet under våren 2018.	
Skapa förutsättningar för nya samordnade lösningar för samhällstekniska försörjningsystem genom att utveckla tekniska system som effektivt utnyttjar synergier mellan energi, VA och avfall, där nya lösningar successivt fasas in vid ny bebyggelse under planperioden, vilket säkrar långsiktigt balanserade investeringar. Ledningsstråk för kapacitetshöjning i VA-systemet behöver lokaliseras.	
Arbetet genomförs i samband med framtagande av nytt energiprogram som ska presenteras våren 2018.	
Genomföra en lokaliseringsstudie för ett nytt reningsverk i Uppsala samt utreda möjligheterna till att delvis göra detta ihop med andra intressenter såsom närliggande kommuner och då även avseende dricksvatten.	
Ett direktiv för genomförande av en lokaliseringsstudie för ett nytt reningsverk i Uppsala inklusive samverkansmöjligheter är beslutat av kommunstyrelsen under 2017.	
Utifrån pilotprojekt för gröna hyresavtal, som genomförs under 2016, analysera konsekvenser och ta fram plan för breddinförande.	
Åtgärden är försenad. En workshop för gröna hyresavtal genomfördes under hösten och arbetet kommer att fortsätta under våren 2018.	
Fortsätta arbetet med framtagande av energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering, inom det klimatstrategiska arbetet. (Klar 2018)	
Arbetet är i slutfasen och ett förslag till energiprogram presenteras våren 2018.	
Fortsatt arbete med energikartläggning, åtgärder och konsekvenser av fördubblad förbättringstakt i kommunens egen verksamhet.	
Energikartläggning av kommunens verksamheter har genomförts och åtgärder påbörjats, bland annat optimering av markvärme. Rapport är inskickad till Energimyndigheten och rapportering till Kommunstyrelsen sker under våren 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.14.6 "Fortsatt arbete med energikartläggning och åtgärder i kommunens egen verksamhet.".	
Utökad energi- och klimatrådgivning inom boende och transporter för invånare och små- och medelstora företag, i samarbete med övriga kommuner i länet.	
Utökad energi- och klimatrådgivning är klart och implementerat. Rådgivningen sker i samarbete med flera av länets kommuner och är till cirka 90 procent statligt finansierad.	
Utveckla former för att ställa energikrav i markanvisningar.	
Kommunen har säkerställt rutiner för att främja och utveckla ett energieffektivt byggande i samband med markanvisningar och försäljning av mark för exploatering. Bygglogistikcenter har införts för att minska transporter i samband med nybyggnation.	

Uppdrag: Vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder de fossilfria drivmedel som bäst uppfyller gällande hållbarhetskriterier och som bygger på närproducerade energiresurser. (KS och GSN)	Status
Ta fram kriterier för upphandling.	

Uppdrag: Vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder de fossilfria drivmedel som bäst uppfyller gällande hållbarhetskriterier och som bygger på närproducerade energiresurser. (KS och GSN)	Status
Arbetet med kravställning har påbörjats. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.15.1 "Ta fram hållbarhetskriterier för upphandling.".	

Uppdrag: Ta fram en strategisk plan för att växla till närodlade råvaror och ekologisk mat i kommunens verksamhet (KTN, ÄLN, OSN, SCN, UBN och KS)	Status
Utveckla den med övriga förvaltningar framtagna handlingsplanen för 100 % ekologisk mat i kommunens verksamhet, så att den inkluderar åtgärder för att öka upphandlingen av närproducerade råvaror.	
Arbetet med en integrerad handlingsplan för ekologiska och närproducerade livsmedel har påbörjats under 2017. Arbetet planeras slutfört under jan-april 2018. Under 2017 har flera upphandlingar inom livsmedelsområdet genomförts. Möjligheten att öka tillgången till lokala livsmedel har beaktats och där lämpligt ingått som krav i förfrågningsunderlag. Dialog har genomförts med lokala leverantörer för att informera om kommunens krav, mål, och möjligheter att samverka med andra för att lämna anbud.	
Dialog tillsammans med berörda aktörer kring närproducerade livsmedel.	
Under hösten 2017 har dialog framförallt skett inom ramen för arbetet med att ta fram en regional handlingsplan för livsmedel där Uppsala kommun igår i styrgrupp tillsammans med Länsstyrelsen, Regionen, Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalt och Lantbrukarnas riksförbund. Ett antal workshops har genomförts med näringen för att ta fram underlag till en handlingsplan. Handlingsplanen planeras vara klar i juni 2018 och syftar till att konkretisera samverkansområden regionalt för att bidra till måluppfyllelse i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) inom livsmedelsproduktion. Gemensam ansökan om samverkansprojektet "Lokala cirkulära livsmedelskedjor" blev inte beviljad. Samarbetet fortsätter med flera parter inom ramen för den regionala handlingsplanen.	
Delaktiga i framtagande av en livsmedelsstrategi/handlingsplan.	
Uppsala kommun ingår sedan oktober 2017 i styrgruppen för en regional handlingsplan för livsmedel tillsammans med Länsstyrelsen, Regionen, Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalt och Lantbrukarnas riksförbund. Handlingsplanen planeras vara beslutad i juni 2018.	
Undersöka möjligheten att ge Jällastiftelsen/Jällaskolan en större roll som en större producent av betesdjur och närproducerad mat till de kommunala verksamheterna.	
Kommunstyrelsen beslutade i december 2017 att genomföra en omställning av Jällaskolan till ekologisk produktion. En förstudie kring leveranser till kommunens verksamheter finns med. En projektplan för översyn av hela leveranskedjan görs under 2018.	
Utifrån gällande regelverk utveckla upphandlingsmodellen för att få tillgång till fler ekologiska och närodlade alternativ och gynna lokala producenter.	
De fem stora livsmedelsupphandlingarna är avslutade och resulterade i tre stycken leverantörer i Uppsala kommuns närområde. En förenklad anbudsprocess resulterade i mindre frågor på underlaget samt många anbud. Krav ställdes på ledtider, vilket resulterade i företag i närområdet.	

Uppdrag: Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler (KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter)	Status
Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler.	
En utredning av för- och nackdelar är genomförd. En grund som behövs för att kunna upphandla en aktör som ska bygga åt kommunen är ett funktionsprogram för skollokaler och detta håller på att tas fram via i samarbete mellan stadsbyggnadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen och beräknas vara klart under våren 2018. Det pågår även diskussioner med olika fastighetsägare om att gå in och hyra i deras lokaler samt att utveckla processerna för att låta en privat aktör förvärva mark för kommunal skola inom ramen för projekt Norra Hovstallängen i Kungsängen. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.8.2 "I samverkan med bolagsstyrelser kartlägga tillgångar eller objekt i kommunkoncernen som kan vara möjliga att avyttra.".	

Uppdrag: Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050	Status
Ta fram handlingsplan till miljö- och klimatprogrammets långsiktiga kommungeografiska klimatmål.	
Uppsala kommun med Uppsala klimatprotokoll ska 2018-2020 ta fram en ny klimatfärdplan för de långsiktiga klimatmålen som kommunfullmäktige skärpte 2015: Färdplan klimatpositivt Uppsala. Under 2017 har planeringen för detta påbörjats. Till grund för färdplanearbetet kommer den tidigare modelleringen av Uppsalas klimat- och energisystem att användas och utvecklas. Förberedande arbete har gjorts 2017 avseende modellen. Kommunen och Uppsala klimatprotokoll är två av cirka trettio parter i ett större strategiskt forskningssamarbete 2017-2020 kallat Mistra Carbon Exit. Färdplanen och forskningsprojektet har samma mål och sammanfaller i tid. Kommunens kommande Energiprogram 2050 liksom Mobilitets- och trafikstrategi kommer att utgöra stora delar av Färdplanen. Det gör att färdplanearbetet får utrymme att utveckla andra viktiga delar av mänsklig klimatpåverkan.	
Delta aktivt i regeringens samarbete "Fossilfritt Sverige" och ta ett ledarskap inom Klimatkommunerna.	

Uppdrag: Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050	Status
Fossilfritt Sverige är ett initiativ från regeringen för att mobilisera företag, kommuner och organisationer för de nationella klimatmålen. Kommunen ingår i Uppsala klimatprotokoll och sprider de klimatutmaningar som Fossilfritt Sverige har formulerat till medlemmarna i Uppsala klimatprotokoll. Fossilfritt Sverige har utmanat de olika näringslivsbranscherna till att ta fram klimatplaner för fossilfria och konkurrenskraftiga branscher. Kommunen deltar i referensgruppen för byggbranschens plan. Fossilfritt Sverige pågår även 2018. Klimatkommunerna är en förening bestående av kommuner och regioner som ligger i framkant i klimatarbetet. Kommunen deltar som expert och i referensgrupp i Klimatkommunernas projekt 2017-2018 för att utveckla medlemmarnas långsiktiga arbete. Detta bidrar också till Uppsalas eget arbete med de långsiktiga målen.	
Leda och utveckla arbetet inom Uppsala klimatprotokoll.	
Arbetet med pågående protokollsperiod (2015-2018) löper på. Kommunen har bland annat varit aktiv för att utveckla fler fokusgrupper. Ett öppet rundabordsmöte, i form av en större heldagskonferens, genomfördes för första gången hösten 2017. På mötet startade arbetet med att ta fram klimatutmaningar för organisationer för fossilfritt och förnybart Uppsala 2030 och klimatpositivt 2050. Klimatutmaningarna kommer att ligga till grund för nästa protokollsperiod.	
Verka för fler närproducerade energiresurser, med inriktning på biogas och vätgas.	
Tillförsel av energiresurser från lant- och skogsbruk hanteras i förslag till nytt energiprogram där bland annat produktion av biogas och vätgas hanteras. Programmet behandlas under våren 2018. Uppsala vatten har beviljats stöd från Naturvårdsverket för utbyggnad av sin biogasanläggning. En förstudie om produktion av vätgas har genomförts. Förstudien har inte omsatts i något konkret projekt ännu, diskussioner pågår. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.11.4 "Verka för fler närproducerade energiresurser med inriktning på sol, biogas och vätgas.".	
Övergång till miljövänligare drivmedel med särskilt fokus på elektrifierade transporter - kommunens fordon.	
Arbete pågår sedan 2016 för att nå målet om 100 procent fossilbränslefri fordonsflotta för kommunens personbilar och lätta lastbilar år 2020. Målet att under 2017 byta ut 240 fordon är nått. Lika många planeras att bytas ut under 2018. Vi har resursförstärkt för att klara av den ökade takten. Samtidigt pågår arbete med att införa en resepolicy inom kommun. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.11.5 "Övergång till fossilfria och hållbara drivmedel för kommunens fordon.".	
Eco-driving utbildning kontinuerligt för alla busschaufförer samt kommunens personal som kör tjänstefordon.	
Åtgärden är avgränsad till kommunens personal som kör tjänstefordon. Beräknas att genomföras tidigast 2019. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.11.6 "Erbjuda Eco-driving utbildning för kommunens personal som kör tjänstefordon.".	
Främja ökad hållbar arbetspendling inom samt till och från Uppsala.	
En kampanj för fyrspår Stockholm- Uppsala har genomförts under året, bland annat i Almedalen, som slagit väl ut med strategiskt arbete från flera parter och resultat att fyrspår ska etableras. Nytt linjenät för kollektivtrafiken ökar möjligheten till snabb och effektiv pendling. Cykelstaden Uppsala fortsätter att utvecklas som ett bra komplement till övriga transportslag.	
Främja arbetet med klimatdriven affärsutveckling.	
Ett projekt inom restaurangbranschen pågår och ska vara klart 2019. Ett utvecklat projekt för fler större aktörer har beviljats medel från Naturvårdsverkets Klimatklivet. Påbörjas 2018.	
En infrastruktur och drift anpassad till verksamhetens behov och med fokus på Grön IT.	
Genom kontinuerlig omvärldsbevakning och utbildning ökas kunskapen om de tjänster och produkter som minskar miljöpåverkan.	
Införa certifiering för säkerställande av hållbar och ansvarsfull produktion.	
Kommunen ska så långt som möjligt säkerställa en hållbar och ansvarsfull produktion avseende IT-material, vilket är en betydande utmaning. För att göra detta har kommunen under 2017 utvecklat sin kontinuerliga uppföljning av kommunens olika leverantörer. Uppföljningen avser hur de hanterar miljöfrågor, konfliktmineraler, arbetsförhållande i producerande länder med mera. I upphandlingen av ny IT-leverantör från och med 2018 ställdes tydliga krav på miljöfrågor. Den utvalda leverantören är drivande i branschen när det gäller hållbarhetsfrågor. Utöver detta pågår ett generellt arbete för lägre miljöpåverkan från IT-verksamheten.	
Övergå till kemikaliefritt städ.	
Målsättningen är att minimera användandet av kemikalier i samband med lokalvård. Det innebär inte ett helt kemikaliefritt städ. Viss användning behövs för hygienutrymmen och periodiskt skyddsunderhåll av golv. Testperiod är klar. Nya "kemikaliefria" moppar introduceras på alla förskolor succesivt under 2018. Sedan går vi vidare till skolor, kontor etcetera under 2019 och 2020.	

Uppdrag: Ta fram program för klimatanpassning. (KS)	Status
Ta fram program (2017) och handlingsplan (2018).	
Ett utkast till översiktsrapport över klimatförändringars effekter och samhällets åtgärder i Uppsala har tagits fram. I maj 2017 startades programarbetet. I oktober beslöt kommunfullmäktige att formatet för programmet ska vara en del av Miljö- och klimatprogrammet. Förslag till programtext tas fram i början av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.12.1 "Inför avsnitt om klimatanpassning i miljö- och klimatprogrammet och ta fram en handlingsplan.".	
Implementera program och handlingsplan. (2018)	
Program för klimatanpassning beräknas bli beslutat under 2018. Genomförandet påbörjas efter det. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.12.2 "Implementera åtgärder om klimatanpassning från handlingsplanen.".	

Uppdrag: Påskynda utbyggnaden av bredband på landsbygden genom förbättrad samordning. (KS)	Status
Säkerställ att tillgången till internetanslutning, med hög kapacitet och tillförlitlighet, är god i alla kommundelar.	
Kontinuerligt löpande arbete, en hemsida för bredband har publicerats på uppsala.se. Deltagande i nätverk hos Sveriges kommuner och landsting och länsstyrelsen. Arbete med att revidera bredbandsprogrammet påbörjat.	
Visualisera bredbandsutbyggnadsläget.	
Underlag till karta finns. Detaljer behöver justeras med vår leverantör och användarvänlighet på webben behöver säkerställas. Beräknas blir klar under 2018.	
Ge råd och stötta medborgare i de frågor som kan uppstå och aktivt informera om utbyggnadsläget.	
Kontinuerligt erbjuds medborgare som aktivt arbetar med bredbandsutbyggnaden information och hjälp om de efterfrågar stöd.	
Vara behjälplig mot medborgare i processen att starta fiberföreningar och byalag.	
Kontinuerligt erbjuds medborgare som aktivt arbetar med bredbandsutbyggnaden information och hjälp om de efterfrågar stöd.	
Mäta mobiltäckningen inom kommunen.	
Entreprenör som ska utföra mätningen i samband med insamling av hushållsavfall har fått utrustningen. Beräknas bli klar under 2018.	
Ta fram prissättningsmodell för nyttjanderätt av kommunal mark.	
Prissättningsmodellen ska ses över tillsammans med de kommunala bolagen och beräknas vara klar under våren 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.5.7 "Se över prissättningen på kommunal mark utanför detaljplanelagt område.".	

Nämndmål: Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat	Status
Fortsatt dubbdäcksförbud Kungsgatan.	
Dubbdäcksförbudet på Kungsgatan (och del av Vaksalagatan) gäller fortsatt. Efterlevnaden mäts varje år för att säkerställa att förbudet har effekt.	
Kommunicera konsekvenser, hälsa, miljö, ekonomi bl.a. via "luftrapport" i dagstidning/radio, via Uppsala kommuns hemsida.	
Vikten av att tänka till en extra gång om till exempel däcksval ur hälsosynpunkt har kommunicerats ut via sociala medier. Luftkvalitet var även uppe som ett ämne i Radio P4 Uppland under tidig vår, då kommunen generellt har som mest problem med luftkvalitet.	
Kommunicera åtgärdsprogrammet via Uppsala kommuns hemsida samt via media.	
Görs kontinuerligt under året via hemsidan, men med särskilt fokus när dubbdäckssäsongen sätter igång.	
Utveckla och tillämpa miljökrav vid upphandling av maskiner och entreprenader.	
Organisationen har kompetensförstärkt inom området och effekter beräknas synas under 2018. Inventering av verksamheter som har en väsentlig direkt eller indirekt miljöpåverkan är genomförd och utvecklingsmöjligheter har identifierats.	
Utveckla målformulering inom Giftfri miljö, samt relevanta handlingsplaner.	
Arbetet med att utveckla målformulering inom Giftfri miljö, samt framtagande av relevanta handlingsplaner kommer genomföras under 2018.	
Ta fram handlingsplaner för att klara miljökvalitetsnormerna för våra sjöar och vattendrag. Den första planen ska hantera Fyrisån.	
Projektplan framtagen. Upphandling av konsult för framtagande av handlingsplan är genomförd, men tilldelningsbeslutet är överklagat. Beroende på utfall kan konsultuppdraget eventuellt påbörjas i början av 2018 och slutföras under året.	
Gör en sammanvägd riskbedömning för hela Uppsalaåsen med en strategi för markanvändning i syfte att bevara åsen som vattenreservoar.	
En modell för riskanalys har tagits fram. Modellen ligger till grund för framtagandet av riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt. Arbetets omfattning är banbrytande och har skett i samverkan med olika myndigheter och universitet. Riktlinjerna kommer innehålla kartmaterial över markanvändning och känslighet för grundvattenförekomsterna, riskanalys och riskhantering. Under 2018 fortsätter arbetet med att lyfta in de prioriterade åtgärderna i en handlingsplan samt att förankra och förvalta riktlinjerna internt.	
Styrning av IT-utvecklingen i linje med kommunens policy för hållbar utveckling och miljö- och klimatprogram.	
IT-styrningens utgångspunkt är att digitalt är norm. Kommunens IT-infrastruktur ska stödja digitala kontakter både internt och externt (elektronisk ansökan av socialbidrag och bygglov, digitala möten med mera) för att möjliggöra minskat resande och pappersanvändning. IT-stöd införs både för att följa miljö- och klimatinformation och för att direkt minska miljöpåverkan: till exempel optimerad ruttplanering och snöröjning. Styrning av IT-utveckling sker även via krav på IT-leverantörer till exempel genom miljökrav i upphandlingar.	
Arbeta med miljö- och klimatomställningen med fokus på program för hållbart byggande, särskilt avseende materialval och byggprocess, integrerade energisystem samt elektrifiering av transportsystemet med lösningar för alla transportslag.	

Nämndmål: Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat	Status
Arbetet med riktlinjer för hållbart byggande har planerats under 2017 och inleds under 2018. Arbetet kommer ske i en öppen process med byggherrar och andra intressenter. En fokusgrupp inom Uppsala klimatprotokoll är bildad för byggmaterialval med lägre klimatpåverkan, och två större seminarier kring träbyggnation har hållits. Att utveckla ett mer integrerat energisystem är en del av arbetet med energiprogrammet. Utvecklingen av vätgas som fordonsbränsle samt att utveckla en spillvärmemarknad kopplad till fjärrvärmenätet, är två delar i detta. Planeringen för elektrifiering av transportsystemet som helhet har skett genom att utveckla förslag till energiprogram 2050, samt i arbete för att ta fram kommande mobilitets- och trafikstrategi. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.11.1 "Ta fram handlingsplan till miljö- och klimatprogrammets långsiktiga kommungeografiska klimatmål.".	
Medverka i respektive processleda Uppsala klimatprotokoll.	
Arbete i Uppsala klimatprotokoll håller en hög aktivitetsnivå. Mycket förberedelser inför avslutningen av period III (juni 2015-2018) samt start av period IV hösten 2018. Utformning av perioden genom antagning av olika utmaningar, medlemskriterier, mål och liknande kommer att ske under våren 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.11.3 "Leda och utveckla arbetet inom Uppsala klimatprotokoll.".	

Nämndmål: Uppsala kommun ska bidra till den regionala utvecklingsstrategins genomförande genom åtaganden där Uppsala kommun är beredd att ingå och fördjupa samarbetet kring	Status
Ta fram en handlingsplan för att beskriva Uppsala kommuns åtgärder utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som beslutas av regionförbundet i december 2016.	
Uppsala kommuns åtgärder utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har inarbetats i Mål och budget 2018-2020.	

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

Uppdrag: Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad	Status
Genomföra tillgänglighetsinventeringar av bostadsområden.	
Pausad till 2019.	
Utbilda byggherrar i tillgänglighetsfrågor.	
Pausad till 2019.	
Stödja i detaljplanearbetet utifrån tillgänglighets- och åldersperspektivet.	
Pausad till 2019.	
Gå in som en part i healthy cities-hälsosamt åldrande.	
Ej aktuellt. Nationella Healthy cities medverkan i det internationella WHO subnätverket healthy ageing är pausat för 2017. Deltagande framöver bedöms inte heller vara aktuellt då kommunen är med i WHOs äldrevänlig stad.	
Utveckla de öppna seniorrestaurangerna för att främja hälsa och delaktighet bland äldre.	
Seniorrestaurangerna har utvecklats under året genom utökad yta, förnyad möblering, möjlighet att betala med kort och aktiviteter som seniorlunch med uppträdanden samt schlagerdagar. Kommungemensam handlingsplan klar 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 4.1.4 "Främja hälsa och delaktighet bland äldre.".	

Uppdrag: Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området. (KS)	Status
Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet.	
Befintliga styrdokument inom social hållbarhet har analyserats utifrån riktlinjen för styrdokument. Arbetet med styrningen inom social hållbarhet fortsätter inom ramen för åtgärden N3.2.1 Tydliggöra styrning och ta fram nyckeltal för hållbar utveckling i KSVP 2018.	

Uppdrag: Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar	Status
Utreda skillnader i hälsoläge och levnadsnivå mellan olika grupper och i kommunens olika geografiska delar, samt kommunens insatser och verksamheter för att möta behov och ge förutsättningar för dessa grupper. (Fortsättning på uppdrag från 2016)	
Utredning om levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun klar i början av 2017. Arbetet har resulterat i flertalet nya uppdrag i Mål och budget där kartläggningen framgent ska användas som underlag. Resultaten av kartläggningen har gjorts tillgängliga på Insidan. Statistiken uppdateras kontinuerligt. Kartläggningen används av verksamheter vid behovsanalys och prioritering av sociala investeringar.	

Uppdrag: Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar	Status
Utifrån resultat från utredning om skillnader genomföra behovsanalys och bedömning av inom vilka områden sociala investeringar behöver göras.	
Behovsanalys har skett inom respektive verksamhet i samband med arbete med ansökningar som sociala investeringar. Olika åtgärder har vidtagits under året för att implementera ett arbetssätt där kartläggningen av levnadsvillkor och hälsa används som underlag vid planering och prioritering av insatser. Kartläggningen används av verksamheter vid behovsanalys och prioritering av sociala investeringar. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 4.5.3 "Fortsätta arbetet med sociala investeringar och stödja förvaltningar och bolag i arbetet med sociala investeringar.".	

Uppdrag: Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga. (KS, SCN, OSN, AMN, UBN, KTN och IFN)	Status
Styra och stödja för ökad måluppfyllelse av barnkonventionen.	
Kommunen ingår i ett partnerskap för barnets rättigheter där tjänstepersoner och politiker från tio kommuner gemensamt finner metoder för att omsätta barnets rättigheter i praktiken. Lagstiftningsprocessen att göra barnkonventionen till lag har bevakats och kommunen har deltagit i Barnombudsmannens arbete med att göra ett kunskapslyft i barnrätt. Under 2017 har samverkan med Barnombudet i Uppsala utvecklats genom samverkansträffar, dialogmaterial, en dialogdag och annonsering i tidningen Word. Konferensen We_change har genomförts med 1000 gymnasieungdomar. Styrningen har setts över inom ramen för uppdraget om socialt ramverk samt i programuppföljningsprocessen. Arbetet fortsätter under 2018 inom det nya uppdraget 4.10 ”Genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunen.” samt särskilt uppdrag från kommunfullmäktige att ta fram förslag på program och handlingsplan för barn och unga i Uppsala kommun med utgångspunkt i Agenda 2030 och barnkonventionen. Arbetet pågår till 2019.	
Implementera riktlinje för sociala investeringar.	
Granskning av ansökningar som inkommit under den senaste utlysningsperioden pågår. Djupare samarbete inlett med Sveriges kommuner och landsting som syftar till att stödja kommunen vid granskning av ansökningar och stärka kommunens kompetens inom området. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 4.5.3 "Fortsätta arbetet med sociala investeringar och stödja förvaltningar och bolag i arbetet med sociala investeringar.".	
Utreda vad KS kan göra i det förebyggande arbetet gällande exempelvis social oro i vissa områden.	
Arbetet pågår bland annat inom ramen för handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och de olika fokusområdena i samverkansavtalet kommun-polis. En särskild handlingsplan tas fram för att samordna arbetet kring särskilt utsatta området Gottsunda/Valsätra. Återbäringsmedel från försäkringsmedel fördelas till civilsamhälle som gör insatser för ökad trygghet. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 3.6.2 "Se över hur det brottsförebyggande arbetet kan systematiseras och utvecklas utifrån det nationella brottsförebyggande programmet.".	
Indikatorer tas fram för att möjliggöra uppföljning av perspektiven barn, äldre och jämställdhet.	
Förslag på indikatorer inom social hållbarhet har tagits fram. Arbetet beräknas vara färdigt i slutet av 2018.	
En jämställdhetsanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning ska göras som underlag för framtida insatser.	
Omsorgsnämnden ansvarar för genomförande och implementering av program för full delaktighet och ansvarar därmed för att analyser genomförs enligt uppdrag. Kommunstyrelsen har en stödjande roll för förvaltningar och bolag i jämställdhetsanalyser, och erbjuder även utbildningar i jämställdhetsanalys för förvaltningar och bolag.	
Säkerställa att kontaktpersoner finns från skola, fritid, arbetsmarknad och socialtjänst för att bevaka frågan (våldsbejakande extremism) i verksamheterna.	
Cirka 60 kontaktpersoner finns utsedda.	
Stödja de utsedda kontaktpersonerna (våldsbejakande extremism) för verksamheterna.	
Görs löpande genom arbetsgruppen och genom kompetenshöjningar via utbildning och utskick.	
Säkerställ att vägledning finns för skola och fritid i kontakten med socialtjänst och polis om bl. a. våldsbejakande extremism.	
Dokumentet "Ska vi ringa polisen" är framtaget och implementerat.	

Uppdrag: Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering. (KS)	Status
Implementera ECCAR-handlingsplan.	

Uppdrag: Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering. (KS)	Status
Kommunens ansökan om värdskap för MR-dagar (mänskliga rättigheter) har beviljats och Uppsala får därmed värdskapet för år 2020. I samverkan med Svenska Kyrkan, Länsstyrelsen, Region Uppsala, Sensus studieförbund med flera arrangerade kommunen ett Framtidskonvent på FN-dagen, med tema att motverka rasism och näthat. Utvecklingsarbetet gällande Human Right city i samverkan med Sveriges kommuner och landsting har fortsatt och erfarenheter har hämtats från holländska städer. Ett utvecklingsarbete för att införa ett rättighetsbaserat arbetssätt har inletts. Kommunen har inlett ett samarbete med Uppsala universitet i syfte att ta fram adekvata indikatorer för att kunna mäta förekomsten av diskriminering och rasism över tid. Utbildningsinsatser inom mänskliga rättigheter och nationella minoriteter har genomförts. Kommunen medverkade på 2017 års MR-dagar i Jönköping med två seminarier. Riktade informationsinsatser om handlingsplanen för mänskliga rättigheter har inletts i kommunen. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 8.5 "Utifrån framtagen handlingsplan stärka kommunens engagemang för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism.".	
Fortsatt breddinsats inom normkritiskt förhållningssätt med särskilt fokus på att höja kunskaper inom HBTq, en Uppsalamodell för detta ska tas fram.	
En grundutbildning inom HBTQ och Uppsala egen HBTQ-diplomeringskoncept i fyra steg har tagits fram samt ett tillhörande grafiskt koncept. Sedan november finns även möjlighet att köpa licenser till en digital HBTQ-utbildning. Två HBTQ-utbildare har anställts på deltid. I juni fick de första tre kommunala verksamheterna sitt HBTQ-diplom, och fler är på gång under 2018. Totalt har 281 medarbetare deltagit på grundutbildningen. Under hösten tog 60-80 medarbetare möjligheten att gå en HBTQ-stadsvandring med Upplandsmuseet eller att få en guidad visning av utställningen Upsala, Darling, queera minnen och glömda rum på Uppsala Konstmuseet.	

Uppdrag: Samverka med Region Uppsala gällande ett utvecklat föräldrastöd, tobaksfri skoltid och ökad fysisk aktivitet på jämlika villkor. (KS)	Status
Medverka i regionala utvecklingsgrupper för exempelvis folkhälsa.	
För tillfället avvaktar vi Länsstyrelsens och Regionens nya formeringar av styrgrupper och organisering inom social hållbarhet. Tidigare har kommunen medverkat genom kommunstyrelsen och socialnämnden i regional styrgrupp för ANDT-L och i länsstyrelsens ANDT-BF-nätverk. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 4.7.1 "Utveckla samverkan med Region Uppsala kring folkhälsa.".	
Vid stora festhelger som Valborg och skolavslutningen ska kommunen verka för evenemang och aktiviteter fria från ANDT.	
Huvudansvar och samordningsuppdraget ligger hos socialnämnden.	
Medvetenheten om ANDT:s effekter och konsekvenser för hälsan ska öka hos kommuninvånarna. Nya metoder ska utvecklas för att kommunicera med olika målgrupper exempelvis e-tjänster.	
Beslut fattat i kommunstyrelsen i april 2017 om ställningstagande för Rökfritt Sverige. Utveckling av nya metoder påbörjas tidigast 2018.	
Att verka för en tobaksfri skol- och arbetstid kan bidra till att fler slutar med tobak och nyrekryteringen minskar.	
Utredning om tobaksfri arbetstid inleds tidigast 2018. Projekt för tobaksfri skoltid genomförs i samarbete med Länsstyrelsen, Region Uppsala, utbildningsnämnden och miljönämnden.	

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Uppdrag: Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter. (KS och USAB)	Status
Utred förutsättningar för ökat byggande för särskilda boendeformer som kommunen ska tillhandahålla.	
Arbetet är inte påbörjat. Planerad start är framflyttad till 2018. En bostadsförsörjningsplan för särskilda boendeformer ska tas fram innan åtgärder vidtas för att öka byggandet för dessa grupper. Stadsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen arbetat för att lösa uppkomna behov under året och samverkat med fastighetsägare för att få kvotavtal i nya bestånd.	

Uppdrag: Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. (KS)	Status
Synliggöra det arbete som görs tillsammans i näringslivsprotokollet och uppföljning av de mätbara mål som där sätts upp.	
Näringslivsprotokollet har synliggjorts på hemsidan, på nätverksträffar och näringslivsforum. Sammantaget har cirka 100 personer deltagit i de fem fokusgrupperna samt externa möten under året. Projektplaner har upprättats för tre av fem fokusgrupper. Uppföljning kommer att göras av företagsklimat och de konkreta åtgärder som genomförs i samverkan.	

Uppdrag: Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. (KS)	Status
Öka samverkan och mötesplatser mellan näringslivet och grund- och gymnasieskolor, vuxen- och arbetsmarknadsutbildningar.	
Projektplan upprättad för fokusområde studenter i näringslivsprotokollet med medlemmar från studentorganisationer och liknande. Bidrag och samverkan med Ung Företagsamhet. Vakna Uppsala med synliggörande av Unga jobbar från arbetsmarknadsförvaltningen. Interna möten om praktikplatser.	
Säkerställ god intern samverkan kring det Strategiska samarbetsavtalet med Uppsala universitet.	
Arbetet med det strategiska partnerskapet med Uppsala universitet har fortlöpt under 2018. Kommunens representanter i de olika temagrupperna har träffats under året för att säkerställa god intern samverkan. Information om samarbetsavtalet kommer att läggas ut på kommunens intranät första kvartalet 2018.	
Synliggör de kunskapsintensiva branscherna samt företagare och företag från dessa.	
Under året har ett antal möjligheter kopplat till våra fokusbranscher lyfts fram och stöttas som genomförande av till exempel Nanoforum, Uppstart och Eurocities Knowldge Society Forum. Alla dessa händelser fått stor uppmärksamhet i media och haft många representanter på plats från stora delar av världen, där Uppsala och respektive bransch har exponerats på ett positivt sätt.	
Främja projekt och aktiviteter som syftar till en ökad företagsamhet bland kvinnor.	
Arbete i fokusgrupp inom Näringslivsprotokollet med målbild, nuläge, omvärldsanalys kopplat till kvinnligt företagande. Partnerskap och stöd ges till flera aktiviteter som handlar om kvinnors företagande och fokus på möjligheter. Några exempel är VERA (Uppsalaekonomernas kvinnliga nätverk), Female Start-up day (Entrepreneurs Academy), Wonderwomen (Entreprenörden) samt Womenergy (Stuns energi). Tillsammans med Uppsala universitet har kommunen även ansökt om medel från Tillväxtverket för projektet "Female entrepreneurship, Work Environment, Technology and sustainability: A comparitive study in urban and rural contexts".	
Uppmuntra nya företagsfrämjande aktörer och projekt som tillkommer genom privata och offentliga initiativ.	
Nya företagsfrämjande aktörer och projekt uppmuntras bland annat genom stöd till BASE10 som är ett co-working space för tech-entreprenörer samt till Hera Hub som är ett co-working space för kvinnliga företagare.	
Främja mötesplatser, nätverk och annat som lyfter fram företagare och företagande i Uppsala och möjliggör för näringslivet, akademi och den offentliga sektorn att öka kunskapen om varandras verksamheter.	
Löpande bidrag och samverkan med näringslivet och näringslivsorganisationer, akademi och offentliga organisationer. Deltagande i olika forum samt anordnande av träffar för större arbetsgivare, näringslivsforum och flera andra forum under året. Avtal med flera företagsinkubatorer bland annat Uppsala Innovation Centre där flera nätverksmöten har skett med framgång. Löpande bidrag och samverkan med organisationer som skapar mötesplatser såsom Företagarna, Relation, Vakna Uppsala, Mitt företag, Uppstart, Base 10 med flera. Stöd till Connect företagsaccelerator för företag på väg att utvecklas.	
Undersöka möjligheter för lokala företag att leverera tjänster till kommunen.	
Dialogmöten har genomförts med flera branscher såsom livsmedelsbranschen, bygg och anläggning samt IT. Intern dialog pågår avseende upphandling av lokal mat som fortsätter 2018. Under 2018 påbörjas projektet "Natur- och kulturturism i Uppsala kommun" där en prototyp till en lokal Uppsalaprodukt ska tas fram. Löpande arbete framöver.	
Sprida kunskap om vilka olika företagsstöd det finns för manligt och kvinnligt företagande på landsbygden.	
Kontinuerligt arbete med att sprida information om vilka stöd som finns i exempelvis det svenska landsbygdsprogrammet. Görs exempelvis vid träffar med lokalt närings- och föreningsliv. Inför 2018 är möten planerade med företagsfrämjare.	
Sprida kunskap om vilka olika företagsstöd och möjligheter det finns för ett ökat ungt företagande på landsbygden.	
Kontinuerligt arbete med att sprida information om olika stöd vid exempelvis träffar med lokalt närings- och föreningsliv. Möten är planerade med företagsfrämjare.	
Synliggöra företagandet på landsbygden i olika kanaler för att minska klyftorna och öka synergieffekterna mellan land och stad.	
Under 2017 har filmer tagits fram om landsbygdsutvecklingsarbetet varav en film har fokus på att driva företag på landsbygden. Genomförande av Landsbygdsmässa och andra forum där landsbygdsföretagande visas upp. Under 2018 synliggörs företagande på landsbygden under arbetet med att etablera servicepunkter.	
Delta i nationella och internationella nätverk för att följa trender, innovation och forskning inom landsbygdsutveckling och marknadsföra Uppsala kommun som en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.	
Kontinuerlig omvärldsbevakning bland annat till landsbygdsutvecklingens Facebooksida. Inom medborgarbudget samverkar Uppsala med andra kommuner via SKL (Sveriges kommuner och landsting). Medverkan i Landsbygdsnätverkets årliga nätverksträff november 2017. Lokal samverkan med kommunerna inom Upplandsbygds lokalt ledd utveckling och via Länsstyrelsens partnerskap för landsbygdsutveckling.	

Uppdrag: Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala. (PBN och KS)	Status
Verka för en utveckling av arbetsplatser och innovations- och utbildningsmiljöer av hög lokal och internationell klass.	

Uppdrag: Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala. (PBN och KS)	Status
Uppsala kommun har ett antal löpande avtal med olika organisationer som t.ex. Uppsala Innovation Centre (UIC), Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS), Uppsala BIO, Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet som tillsammans arbetar för utveckling och möjligheter för internationalisering av Uppsala som arbetsort med globala möjligheter.	
Tydliggöra för näringslivet var byggbar mark finns på kort och lång sikt.	
Intressenter för markförvärv i Östra Fyrislund har kontaktats för att uppdatera behovsbilden. Efterfrågan på mark överstiger utbudet och en prioritering görs mellan befintliga verksamheter och nya som vill etablera sig i Uppsala. Mark för försäljning kommer att fördelas ut under första kvartalet 2018 och därefter inleds arbete med försäljning, bygglov och fastighetsbildning. Ett digitalt verktyg för exponering av kommunalägd mark och fastigheter till salu eller upplåtelse kommer att etableras på uppsala.se under 2018. Här kommer även de flesta kommersiella objekt till salu eller uthyrning i det privata beståndet finnas som en service till näringslivet.	
Utveckla processerna för tillgängliggörande av mer byggbar mark för verksamheter i olika lägen i kommunen.	
Pågår inom ramen för berednings- och prioriteringsprocessen avseende detaljplaner för verksamhetsmark i privat och kommunal regi. Samarbete har inletts med fem större kommersiella fastighetsutvecklare för framtagning av en övergripande marknadsstrategi för att locka verksamheter till Uppsala som möter det utbud som utvecklas på medellång och lång sikt. En relokaliseringsanalys initieras mot bakgrund av att ett antal fastigheter frigörs från verksamheter i samband med försäljning av mark i Östra Fyrislund. Färdigställs 2018.	
Paketera erbjudanden om mark- och lokaler i olika lägen för verksamheter.	
Kontakt tas med de som finns på intressentlistan för Östra Fyrislund för att uppdatera behovsbilden. Informationsmöte har hållits för övriga intressenter. Önskemål finns att digitalisera för bättre kundservice och arbete pågår med flera insatser. Beräknas klart 2018.	
Ökad samverkan mellan kommun, byggbolag och näringslivet när nya områden planeras med särskilt beaktande av verksamhetslokaler i bostadsområden.	
Samverkan med Handelskammarens fastighetsnätverk i samband med utvecklandet av Främre Boländerna. En 3D-modell har tagits fram och nu skall detta presenteras för de fastighetsägare som har ritat och de skall ges möjlighet att lägga in sina projekt i modellen. I samband med utvecklingen av Ulleråker och Rosendal har ett samarbete med fastighetsutvecklarna startats. Målet är att hjälpa till med handel och verksamheter i dessa områden för att de skall få en helhetssyn.	

Uppdrag: Utifrån strukturella hinder, behov av stöd och samordning samt strategiska utvecklingsområden utveckla stödet till sociala företag. (AMN, SCN, OSN, KTN och KS)	Status
Aktivt underlätta utveckling och stimulera tillväxten av sociala företag.	
En arbetsgrupp har bildats med syfte att företräda de sociala företagen i Uppsala i möten med kommunen samt medverka vid framtagandet av en handlingsplan för de sociala företagen.	

Uppdrag: Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling. (KS))	Status
Revidering av riktlinje för upphandling.	
Förslag på reviderad riktlinje finns framtagen och underställs kommunstyrelsen för beslut i början av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N3.2.3 "Säkerställ att kommunens upphandlingar används som ett strategiskt verktyg för hållbar utveckling.".	

Nämndmål: Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende mottagande av nyanlända för en framgångsrik integration (särskilt avseende ensamkommande barn.)	Status
Aktiviteter kopplade till handlingsplanens för Mottagande av nyanlända och asylsökande i Uppsala kommun genomförande ska följas upp löpande, särskilt med avseende på Målbild 2018.	
Aktiviteter som planerats till 2017 har genomförts. Kvarstående aktiviteter har överlåtits till arbetsmarknadsnämnden.	
Ändra perspektiv från flyktingmottagande till integration.	
Kommunens perspektiv har förflyttats från mottagande till integration vilket medför att ansvaret för åtgärden överlåtits till andra nämnder.	
Fortsatt utveckla tvärsektoriella processer för utvecklade integrationsinsatser.	
Projekt uppstartat med stöd av EU-medel för att förbättra kommunens kompetens gällande effektivt mottagande. Forum för organisationsöverskridande arbete samordnas av arbetsmarknadsnämnden. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 5.4.1 "Styra och leda projektet Effektivare mottagande av nyanlända i Östra Mellansverige.".	
Fortsatt processutveckling för effektivare mottagande, tydligare ekonomistyrning och säkrad återsökning.	
Alla processer och rutiner är framtagna och dokumenterade. Det har lett till att berättigade medel har återsökts. Processerna är granskade utan anmärkning av kommunrevisionen. Uppföljning av processerna för återsökning kommer att ske inom ramen för kommunstyrelsens internkontrollplan 2018.	

Nämndmål: Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende mottagande av nyanlända för en framgångsrik integration (särskilt avseende ensamkommande barn.)	Status
Fortsatt utvecklad kommunikation.	
En kommunikationsplan kopplat till det övergripande integrationsarbetet på Uppsala kommun har tagits fram och överlämnats till arbetsmarknadsförvaltningen.	
Öka samverkan med berörda parter för att utveckla arbetet för snabb etablering av nyanlända på arbetsmarknaden.	
Samverkansprojekt med näringslivet inlett.	
Tillsammans med berörda förvaltningar utreda hur arbetet med att tillhandahålla bostäder för flyktingar som anvisats med stöd av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, ska utformas.	
Arbetet drivs löpande vilket medför att bostäder till nyanlända kan förmedlas i den takt som krävs.	

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Uppdrag: Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla. (KS, UBN och Skolfastigheter)	Status
Inspirationsbesök och omvärldsbevakning för att stärka den gemensamma målbilden samt utveckla densamma.	
Inspirationsbesök och omvärldsbevakning genomförs kontinuerligt i form av besök på skolor och förskolor, deltagande på bomässa, föreläsningar och liknande. Plan att boka upp ett antal besök hos skolor som kommit långt inom tillgänglighet. Beräknas vara klart under första halvåret 2018.	
Utveckla miljön i kommunens skolrestauranger för att främja trivsel och trygghet så att måltiden kan bidra till återhämtning och förbättrade skolprestationer.	
Åtgärder genomförs regelbundet för att främja trivsel och trygghet i kommunens restaurangmiljöer och måltidsverksamheten deltar som sakkunniga vid utformning av nya restaurangmiljöer.	

Uppdrag: Ta fram förslag på utveckling av Naturskolan. (KS och UBN)	Status
Bidra till utvecklingen genom att stärka lokalsambandet.	
Projektet i Hammarskog avvaktar politiskt beslut om områdets fortsatta brukande. Under året har en byggnadsinventering inom området genomförts med fokus på byggnadernas kulturhistoriska värde. Ansvaret för arbetet med uppdraget övergår i Mål och budget 2018-2020 till kulturnämnden.	
Samordna med utvecklingsarbetet som pågår för Hammarskogsområdet.	
I samband med utvecklingen av Hammarskogsområdet kommer också diskussion om utveckling av Naturskolan ske. Ansvaret för arbetet med uppdraget övergår i Mål och budget 2018-2020 till kulturnämnden.	
Stödja vid utveckling av Naturskolans verksamhet.	
I samband med utvecklingen av Hammarskogsområdet kommer också diskussion om utveckling av Naturskolan ske. Ansvaret för arbetet med uppdraget övergår i Mål och budget 2018-2020 till kulturnämnden.	

Inriktningsmål 7: I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Uppdrag: Utveckla de särskilda boendeformerna. (KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN)	Status
Uppdatera och utveckla lokalfunktionsprogram för de särskilda boendeformerna i samverkan med berörda verksamheter.	
Ett förslag på funktionsprogram för särskilda boenden enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) är framtaget. Ett äldreomsorgsprogram ska tas fram under projekttiden för äldreboende i Storvreta.	
Utreda alternativa lösningar i syfte att säkerställa att en funktionsnedsättning inte innebär ökade boendekostnader för den enskilde.	
Personer med funktionsnedsättning som beviljas särskilt boende erbjuds ibland platser i boenden med höga hyror. Det kan innebära att man är tvungen att tacka nej till erbjudande om bostad och därmed tvingas bo kvar hemma hos sina närstående. En översyn behöver göras av alla fördyrande kostnader som det innebär vid en funktionsnedsättning. Idag kan en enskild person som är i behov av anpassning av sin bostad söka bostadsanpassningsbidrag. Det är även viktigt vid byggnation av särskilda boenden att de planeras rätt från början eftersom kommunen inte längre kan söka stöd för bostadsanpassning av verksamhetslokaler eller bostäder från 2018.	

Inriktningsmål 8: Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag: Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)	Status
Ta fram strategi för ökat valdeltagande bland i områden med lågt valdeltagande.	
Kommunstyrelsen beslutade vid decembersammanträdet att istället för att ta fram en separat strategi för ökat valdeltagande, inarbeta uppdraget i 2018 års verksamhetsplan. Därigenom fokuseras särskilt på tre åtgärder: • Ökad satsning på information om hur man röstar, exempelvis genom olika kanaler och språk. • Tydliggöra kommunens samhällsinformation rörande roller, ansvar och styrning på flera språk samt lätt svenska. • Stärkt samverkan med civilsamhället i arbetet med demokratiutveckling genom stöd till föreningar. Under december månad sökte kommunen medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för insatser för ökat valdeltagande. Kommunens ansökan beviljades och arbetet startar januari 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.1.1 "Ökad satsning på information om hur man röstar, exempelvis genom olika kanaler och språk.".	

Uppdrag: Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan. (KS)	Status
Utred nuläge och ta fram förslag på samordnad hantering för synpunktshantering, felanmälan och avvikelsehantering.	
En nulägesanalys är framtagen och en riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar antogs av kommunstyrelsen 13 december 2017 under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om till den underställd kvalitetspolicy.	
Öka interaktiviteten med medborgare/brukare och utveckla lösningar utifrån helhet och inte utifrån specifika behov.	
En nulägesanalys är framtagen och en riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar antogs av kommunstyrelsen 13 december 2017 under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om till den underställd kvalitetspolicy. En digital handbok har påbörjats och lanseras under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.3.1 "Implementera riktlinje för synpunkter, avvikelser och felanmälan.".	
Inrätta ett kommungemensamt kontaktcenter för att underlätta för medborgare, företag och organisationer att komma i kontakt med kommunen.	
Under året har en uppdragsbeskrivning för ett kontaktcenter och en rollbeskrivning för samhällsvägledare formulerats. Projektet för uppförandet är påbörjat och kommer att resurssättas i början på januari 2018. Kontaktcenterchef är under rekrytering. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.3.1 "Implementera riktlinje för synpunkter, avvikelser och felanmälan.".	
I kontakt med kommunen är digitala tjänster norm.	
Översyn av vilka IT-system som stödjer synpunktshantering och felanmälan pågår. Utveckling av lösningar som ökar interaktiviteten med invånare och brukare och säkerställande att det finns ett digitalt system för felanmälan och synpunktshantering.	

Uppdrag: Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog. (KS)	Status
Bygga en gemensam kunskapsbas hur man pratar med barn och unga.	
Vägledningsmaterial har tagits fram och publicerats på Insidan. Genomförs i samband med implementering av riktlinje för medborgardialog. Bedöms vara slutfört i och med publicering av vägledningsmaterial i kombination med genomförande av frukostseminarium under våren 2018.	
Öka interaktiviteten med medborgare/brukare. Utveckla lösningar utifrån helhet och inte utifrån specifika behov.	
En nulägesanalys är framtagen och en riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar antogs av kommunstyrelsen 13 december 2017 under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om till den underställd kvalitetspolicy. En digital handbok har påbörjats och lanseras under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.3.1 "Implementera riktlinje för synpunkter, avvikelser och felanmälan.".	
Barnets bästa prioriteras högt och barnrättsperspektivet ska alltid beaktas inför viktiga beslut som direkt eller indirekt berör barn och unga.	
Genomförs bland annat genom vägledningsmaterial i kommande guide för ärendehandläggning i kommunen. Bedöms vara genomfört i slutet av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N3.2.2 "Beslutsunderlag ska belysa och analyseras utifrån hållbarhetsaspekter. I beslutsärenden redogörs för hur hållbarhetsaspekter behandlats i beredningsarbetet.". Barnrättsperspektivet utgör även en del i det fortsatta arbetet med sociala konsekvensanalyser i fysisk planering inom ramen för åtgärden 3.4.1 "Utveckla det strategiska arbetet med sociala hållbarhetsaspekter i fysisk planering.". Förväntas vara slutfört tidigast i slutet av 2018.	
Utveckla forum för dialog med unga, exempelvis ungdomsråd, speak up.	

Uppdrag: Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog. (KS)	Status
En stor hållbarhetskonferens genomförs årligen för cirka 1000 gymnasieungdomar (http://we-change.se). Dialoger genomförs i flera olika verksamheter. Inför planering av lekparker (exempel Vasaparken) har förskolebarn deltagit i utformningen med hjälp av teckningar. Dialoger har genomförts i skolor (exempelvis Johannesbäcksskolan) om utformning av parker och lekplatser. I arbetet med utformningen av Lina Sandells park i Gottsunda har ett stort antal dialoger genomförts med barn och unga. Socialförvaltningen arrangerar ungdomsråd för särskilda fokusgrupper såsom ensamkommande ungdomar. Samverkan med Barnombudet som producerar tidningen Word och årligen genomför dialoger (Barnrättslektioner) där de berättar om barnets rättigheter och samlar in åsikter som hur Uppsala ska bli bättre för barn vilka kommunen tar del av. Fortsatt kontinuerligt arbetet att ständigt förbättra och utveckla dialogerna. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.4.3 "Utveckla forum för dialog med unga.".	
Säkerställa att medborgarnas rätt att delta i offentliga angelägenheter är en grundläggande demokratisk princip och att kvinnor och män har rätt att delta på lika villkor i styrningen och i det offentliga livet i sina kommuner och regioner.	
Säkerställs genom implementering av kommunens handlingsplan för mänskliga rättigheter samt riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.1.2 "Tydliggöra kommunens samhällsinformation rörande roller, ansvar och styrning på flera språk samt lätt svenska.".	
Underlätta för kvinnor och män från alla samhällsgrupper, särskilt kvinnor och män från minoritetsgrupper som annars kanske står utanför, att delta aktivt i kommunen politiska och samhälleliga liv.	
Säkerställs genom implementering av kommunens handlingsplan för mänskliga rättigheter samt riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR. Under 2018 görs en satsning för att öka valdeltagandet i Uppsala kommun. Satsningen kommer bland annat att särskilt riktas mot kvinnor och män från minoritetsgrupper som annars kanske står utanför. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.1.2 "Tydliggöra kommunens samhällsinformation rörande roller, ansvar och styrning på flera språk samt lätt svenska.".	
Bekämpa och i mesta möjliga mån förebygga fördomar, beteenden språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningen att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotypa kvinno-mansroller. I detta syfte ska kommunen se till att den egna interna och externa kommunikationen till fullo.	
Ny kommunikationspolicy beslutad av kommunfullmäktige i december 2017 som innehåller skrivningar om normkritisk kommunikation. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.4.3 "Utveckla det strategiska arbetet med jämställhetsintegrering (styrning, indikatorarbete, beslutsärenden).".	
Genomföra aktiviteter och kampanjer i syfte att sprida insikten om att stereotypa könsrollsmönster utgör ett hinder för förverkligandet av jämställdhet.	
Ny kommunikationspolicy beslutad av kommunfullmäktige i december 2017 som innehåller skrivningar om normkritisk kommunikation. Utställningen "Bilder som förändrar världen" som utmanar könsnormer anordnades i Uppsala under november 2017. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 1.4.3 "Utveckla det strategiska arbetet med jämställhetsintegrering (styrning, indikatorarbete, beslutsärenden).".	
Underlätta delaktighet och medskapande i planering, utformning och användning av den egna närmiljön inklusive konstnärlig gestaltning.	
En riktlinje för medborgardialog beslutades av kommunstyrelsen i juni 2017.	
IT-lösningar och digital kommunikation stödjer demokratiuppdraget och främjar ökad öppenhet, insyn och delaktighet.	
En digital lösning lanserades i juni på www.uppsala.se (http://www.uppsala.se) där kommuninvånare kan ta del av kommunens arbete med mål och budget. Här presenteras hur arbetet med att ta fram mål och budget går till, hur budgeten fördelas på de olika verksamheterna och hur den följs upp månad för månad samt kommunens inriktningsmål och uppföljning av vad som görs inom ramen för dessa tre gånger om året. Lösningen ska öka förståelsen för den demokratiska processen och interaktionen mellan kommun och invånare. Här presenteras hur arbetet med att ta fram mål och budget går till, hur budgeten fördelas på de olika verksamheterna och hur den följs upp månad för månad samt kommunens inriktningsmål och uppföljning av vad som görs inom ramen för dessa tre gånger om året. Lösningen ska öka förståelsen för den demokratiska processen och interaktionen mellan kommun och invånare.	
Alla ska ges förutsättningar till att använda och utveckla sin kommunikativa förmåga.	
Kommunikationspolicyn beslutades i kommunfullmäktige i december 2017 och innehåller att Uppsala kommun ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla oavsett funktionsnedsättning.	

Uppdrag: Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa, inom fler områden. (KS)	Status
Implementera riktlinjer för medborgardialog.	
Ett vägledningsmaterial är under framtagande. Publicering av vägledning planeras att ske i samband med frukostseminarium under våren 2018. Genomförs tillsammans med åtgärden att skapa en kunskapsbank om hur man för dialog med barn och unga.	

Uppdrag: Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK.	Status
Genomföra översyn och revidering av LÖK.	

Uppdrag: Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK.	Status
Arbetet med revideringen av den lokala överenskommelsen har fortsatt. Fyra föreningsdialoger har hållits i Gottsunda, City, Stenhagen och Björklinge i syfte att få mer input om vad föreningslivet anser är viktigt att kommunen arbetar för. Inbjudan gjordes brett och ett flertal föreningar som tidigare inte var med i överenskommelsen deltog och anslöt sin förening till LÖK. Utifrån föreningsdialogerna och dialogkonferensen i april har förslag till åtaganden tagits fram för den reviderade överenskommelsen. En genomförandeplan för dessa åtaganden är under framtagande. Beslut om ny överenskommelse tas i kommunfullmäktige i maj 2018.	
Utveckla arbetet med LÖK och engagera fler föreningar.	
Arbetet med revideringen av överenskommelsen har gjort att nya föreningar har skrivit på överenskommelsen. Fler föreningar har fått information om vad överenskommelsen syftar till och innehåller. Föreningslivets arbete synliggörs även genom filinspelningar av anslutna föreningars arbete som publiceras digitalt. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 8.6.2 "Genomföra informations- och dialoginsatser i syfte att engagera fler föreningar.".	
Informationsinsatser internt och externt avseende möjlighet och riktlinjer för partnerskap.	
På dialogkonferensen med föreningslivet i april informerades om partnerskap som finansieringsform samt nya riktlinjerna. Flera nämnder arbetar redan med partnerskapslösningar. Efter årsskiftet ska planering påbörjas rörande riktade informationsinsatser.	

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Uppdrag: Fortsätta genomförandet av heltidsreformen	Status
Ansvara för kommungemensamt införandeprogram av heltid som norm (2017 - 2018).	
Kommunstyrelsen har infört heltid som norm inom de sociala förvaltningarna 2016 och inom miljöförvaltningen, kommunledningskontoret, stadsbyggnadsförvaltningen, brandskyddsförvaltningen och överförmyndarförvaltningen den 1 juli 2017. Utbildningsförvaltningen utom lärare konverteras per 1 januari 2018 och arbetet pågår enligt plan. Gemensam service och kulturförvaltningen konverteras per 1 januari 2019. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.3.1 "Leda kommungemensamt införandeprogram av heltid som norm (2017 - 2018).".	
Utred möjligheterna att skapa kombinerade servicetjänster.	
Utredning av möjligheten till kombinerade tjänster inom kommungemensam service pågår. Bland annat ses de rättsliga förutsättningarna över. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.3.1 "Leda kommungemensamt införandeprogram av heltid som norm (2017 - 2018).".	

Uppdrag: Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön	Status
Stödja arbetet med löneöversyn så varje förvaltning vidtar lämpliga åtgärder för att successivt rätta till strukturella löneskillnader.	
Jämställda löner för lika jobb har uppnåtts. Arbetet fortsätter med jämställda löner för likvärdiga jobb där skillnaden minskat väsentligt men en viss del återstår. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.5.1 "Planera och samordna kommunens arbete och processer för att säkerställa ett långsiktigt och hållbart arbete för jämställda löner.".	
Utbildning för chefer i lönesättning utifrån ett jämställdhetsperspektiv.	
Utbildning har givits förvaltningsvis. Löpande utbildningar kommer att hållas inför varje års löneöversyn. Under 2018 kommer arbetet mot strukturella löneskillnader på grund av kön intensifieras inom ramen för särskilt riktad satsning.	

Uppdrag: Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken	Status
Omvärldsbevaka och analysera befintlig forskning inom området för att identifiera vad som verkligen uppfattas som attraktiva villkor, arbetssätt och arbetsmiljöfaktorer.	
Under 2017 har kommunen inlett ett strukturerat arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket. En del i det arbetet har varit att analysera villkor som har verklig effekt på en arbetsgivares attraktivitet. Åtgärder och aktiviteter för att bygga attraktiva villkor kommer påbörjas under 2018.	
Säkerställa att berörda verksamheter/förvaltningar har förutsättningar till omvärldsbevakning och analys.	
Modell för omvärldsanalys är framtagen 2017 och implementeras i nämndernas planeringsprocess 2018.	
En modern och effektiv digital arbetsplats som bidrar till Uppsalas attraktivitet som arbetsgivare.	
Fortsatt implementering av Office 365 som exempelvis ger användarna helt nya möjligheter att dela dokument med andra, minskar behovet av resande då möten kan ske via Skype, ökar ytterligare möjligheterna att jobba där du är. Beräknas klart 2018.	
Ta ett ökat ansvar för att utbilda medarbetare inom städ- och måltidsservice för att få tillgång till rätt framtida kompetens.	

Uppdrag: Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken	Status
Städservice har en egen städinstruktör som certifierar medarbetare enligt servicebranschens yrkesbevis (SRY). Inom Servicecenter har medarbetarna certifierats i kundbemötande. Måltidsverksamheten har en representant i nätverket Plattform Gourmet som verkar för att råda bot på kockbristen i Uppsala.	

Uppdrag: Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra ”Vita jobb”-modellen. (KS)	Status
Genomföra pilot kring städtjänster (enligt beslut i KS juni 2016) under hösten 2016 och våren 2017.	
Pilotupphandling avseende städtjänster till Fyrishov är klar. Upphandlingen omfattar kollektivavtalsenliga villkor såsom minimivillkor gällande lön, arbetstid och semester. Lagstiftningen inom upphandlingsområdet har skärpts under 2017. Enligt de nya bestämmelserna är upphandlade myndigheter skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal om det är behövligt och går att fastställa.	
Revidera riktlinje för upphandling när nya LOU är på plats och när piloten är utvärderad.	
Förslag till reviderad upphandlingspolicy och riktlinje är framtagen och underställs kommunstyrelsen för beslut i början av 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.6.1 "Ta fram metod för att ställa och följa upp kollektivavtalsliknande villkor.".	

Uppdrag: I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete	Status
Ta fram definitioner, strategier och metoder som ska vara utgångspunkt för kommungemensam styrning och kunskapshöjning.	
Arbete pågår att ta fram förutsättningar för vidare strategiskt och operativt arbete som i nästa led införlivas i verksamhetsplanerna. Projekt effektivt mottagande som pågår 2017-2019 ska resultera i kunskapshöjning, definitioner, strategier och metoder även inom området funktionsnedsättning. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.8 "I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad.".	
Leda och samordna arbetet inom kommunen.	
Arbete pågår med att koppla samman förvaltningars och stabers redan pågående arbeten inom området. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.8 "I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad.".	
Leda och samordna samverkan med externa parter.	
Samarbete initierat med de parter som arbetar med frågorna för att koppla samman Uppsala kommuns påbörjade arbete med externa funktioner inom området. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.8 "I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad.".	
Tillsammans med Arbetsmarknadsnämnden revidera det arbetsmarknadspolitiska programmet.	
I program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik ingår perspektivet att i ökad utsträckning få personer med funktionsnedsättning ut på arbetsmarknaden. Programmet beslutat av kommunfullmäktige december 2017.	
Kartlägga kommunens arbetsplatser och möjliga praktikplatser utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.	
Ansvar och målsättning utreds i samband med verksamhetsplanering inför 2018. Revidering under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för uppdraget 9.8 "I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad.".	
Tillgången till praktikplatser för personer med funktionsnedsättning, exempelvis gymnasiesärskolans elever, ska öka.	
Kommunledningskontoret har inlett en dialog med arbetsmarknadsförvaltningen som är huvudansvarig för kommunens arbete med att erbjuda feriepraktik. Arbetet fortsätter under 2018. Alla som sökt under 2017 har erbjudits en plats oavsett funktionsnedsättning.	

Nämndmål: Kompetensförsörjningen ska vara normkritisk och ändamålsenlig	Status
Ta fram normativ styrning för kompetensanalys och kompetensplanering som delmoment i planerings- och uppföljningsprocessen.	
Process och mall finns framtagen för kartläggning av kompetensbehov. Kartläggningen är en sammantagen bild över antal medarbetare, externa avgångar, nyanställda, prognos för pensionsavgångar samt resultat från workshop med chefer kring kompetensbehov. En första prototyp på processen och mallar är förankrad hos HR-chefer och implementerades successivt i förvaltningarna under hösten 2017 med uppföljning och utvärdering under 2018 för vidare utveckling.	
Relevant kompetens ska säkerställas hos medarbetare vars arbete berör personer med funktionsnedsättning.	
Inför rekrytering av nya medarbetare tas kravprofiler fram enligt kompetensbaserad rekryteringsmetodik vilket säkerställer likabehandling och att relevant kompetens efterfrågas. Årligt medarbetarsamtal möjliggör att verksamheten fångar upp kompetensutvecklingsbehov. Åtgärden beräknas vara helt klar 2020.	
Kompetensutveckling kring tillgänglighet och delaktighet ska utgå från ett brukarperspektiv.	
Arbete enligt program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning pågår gällande brukarperspektivet.	

Nämndmål: Kompetensförsörjningen ska vara normkritisk och ändamålsenlig	Status
Utbildning i bemötande och värdegrundsfrågor rörande personer med funktionsnedsättning ska erbjudas förtroendevalda.	
Förtroendevalda har utbildats i bemötande och värdegrund i relation till funktionsnedsättningar. HSO (Handikappföreningarnas Samarbetsorgan) har genomfört utbildningen, med både en teoretisk och en praktisk del. Arbetet fortsätter under 2018.	

Nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra, växer och utvecklas tillsammans	Status
Ta fram kommungemensam styrning för dialogen chef/medarbetare med stipulerade minimikrav om innehåll (planering, utveckling, uppföljning).	
Utvecklingsteam har etbalerats för att utveckla processer, rutiner och arbetssätt för samtal som chefer och medarbetare har i vardagen, samt för det samtal som chef och medarbetare har om planering och utveckling av individ och verksamhet. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.1.3 "Utveckla stödet för dialogen mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling.".	
Etablera uppföljning av arbetsmiljö ur ett organisations- och verksamhetsperspektiv.	
Årlig uppföljning av SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete) genomförd och analyserad. En medarbetarundersökning är genomförd och utvärderad. Planering inför medarbetarundersökning 2018 pågår och kommer ingå som en kontinuerlig del av uppföljningen av arbetsmiljöarbetet framledes. Delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet är digitaliserat, och ytterligare digitalisering är planerad under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.1.2 "Fortsätta etablering av ett systematiskt arbetsmiljöarbete.".	

Nämndmål: Ledarskapet ska fungera som en stark kulturbärare i förbättring, förändring och medskapande	Status
Ta fram kommungemensam styrning för ledarskap, medarbetarskap och chefsförsörjning (fortsättning på värdegrunds- och varumärkesarbetet).	
Enheten för chefs- och ledarförsörjning är etablerad och rekrytering av medarbetare slutförd. Uppdraget för enheten kommunicerat. 2018 är fokus att lägga en grund för enhetens uppdrag samt sätta strategi för ledarutvecklingsinsatser. Värdegrundsarbetet är en grund för all ledarutveckling. Ett projekt för värdegrundsarbetet är initierat som omfattar innehåll, upphandling av ledarstöd i aktivering samt utbildning av coacher, HR och chefer. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.2.1 "Sätta tydliga gemensamma förväntningar på ledarbeteenden.".	
Ta fram kommungemensam styrning för dialogen chef/medarbetare med minimikrav om innehåll i dialogen (planering, utveckling, uppföljning).	
Utvecklingsteam har etbalerats för att utveckla processer, rutiner och arbetssätt för samtal som chefer och medarbetare har i vardagen, samt för det samtal som chef och medarbetare har om planering och utveckling av individ och verksamhet. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.1.3 "Utveckla stödet för dialogen mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling.".	
IT-lösningar för HR underlättar för chefer i deras personalansvar och frigör tid att leda medarbetare mot en god prestation och proaktiv verksamhetsutveckling.	
Projekt HR Lön har försenats något och beräknas klart 2020. Kravspecifikation är framtagen och en partnerskapsupphandling genomförs under första halvåret 2018. Projektets uppdrag är att införa nya lösningar för chefer och medarbetare inom området HR och lönehantering samt stödja verksamheterna att etablera nya effektiva arbetssätt inom HR. Parallellt pågår projekt Bemanna smart där nya digitala lösningar för bemanningsplanering, schemaläggning, vikariehantering och tidrapportering för timavlönade införs i alla förvaltningar. Förvaltningsarbetet av befintliga lösningar för HR- och löneprocesser löper enligt plan, och under året har huvudfokus legat mot förbättringar i lösningar som stödjer det systematiska arbetsmiljöarbetet.	

Nämndmål: Kommunens medarbetare ska få, kunna och vilja ta ansvar	Status
Ta fram kommungemensam styrning för ledarskap, medarbetarskap och chefsförsörjning (fortsättning på värdegrunds- och varumärkesarbetet).	
Enheten för chefs- och ledarförsörjning är etablerad och rekrytering av medarbetare slutförd. Uppdraget för enheten kommunicerat. 2018 är fokus att lägga en grund för enhetens uppdrag samt sätta strategi för ledarutvecklingsinsatser. Värdegrundsarbetet är en grund för all ledarutveckling. Ett projekt för värdegrundsarbetet är initierat som omfattar innehåll, upphandling av ledarstöd i aktivering samt utbildning av coacher, HR och chefer. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.2.1 "Sätta tydliga gemensamma förväntningar på ledarbeteenden.".	
Ta fram kommungemensam styrning för dialogen chef/medarbetare med minimikrav om innehåll i dialogen (planering, utveckling, uppföljning).	

Nämndmål: Kommunens medarbetare ska få, kunna och vilja ta ansvar	Status
Utvecklingsteam har etbalerats för att utveckla processer, rutiner och arbetssätt för samtal som chefer och medarbetare har i vardagen, samt för det samtal som chef och medarbetare har om planering och utveckling av individ och verksamhet. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.1.3 "Utveckla stödet för dialogen mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling.".	
Ta fram kommungemensam styrning för förbättringsarbete och verksamhetsutveckling.	
En modell för förändringsledning har tagits fram och publicerats på kommunens intranät. Under hösten har verksamhetsnära HR-stöd fått utbildning i att tillämpa modellen. Under våren 2018 kommer modellen revideras och kompletteras och aktiveras genom tillämpning på pågående förändringsarbeten.	

Nämndmål: Kommunen ska erbjuda rättvisa, jämställda och attraktiva villkor	Status
Omvärldsbevaka och analysera befintlig forskning inom området för att identifiera vad som uppfattas som attraktiva villkor, arbetssätt och arbetsmiljöfaktorer.	
Under 2017 har kommunen inlett ett strukturerat arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket. En del i det arbetet har varit att analysera villkor som har verklig effekt på en arbetsgivares attraktivitet. Åtgärder och aktiviteter för att bygga attraktiva villkor kommer påbörjas under 2018.	
Styra och leda arbetet samt involvera berörda verksamheter/förvaltningar i omvärldsbevakning och analys.	
En kommungemensam metod för kompetensanalys har arbetats fram. I metoden ingår omvärldsanalys som ett moment, på samma sätt som i metodik för verksamhetsplanering. Under året har även en strukturerad satsning på arbetsgivarvarumärket inletts, där omvärldsanalys är ett väsentligt inslag. Arbetet samordnas av kommunledningskontoret och bedrivs gemensamt över förvaltningsgränserna. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.1.1 "Attraktiv arbetsgivare 2020 - samordning av åtgärder och insatser som bidrar till att stärka Uppsala kommun som Attraktiv arbetsgivare.".	
Ta fram kommungemensam styrning för dialogen chef/medarbetare med minimikrav om innehåll i dialogen (planering, utveckling, uppföljning).	
Utvecklingsteam har etbalerats för att utveckla processer, rutiner och arbetssätt för samtal som chefer och medarbetare har i vardagen, samt för det samtal som chef och medarbetare har om planering och utveckling av individ och verksamhet. Arbetet fortsätter under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden N9.1.3 "Utveckla stödet för dialogen mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling.".	
Utreda hur kommunen ska arbeta med arbetstidsförläggning, arbetstidsmodeller och digital tillgänglighet.	
Analys pågår med avseende på vad som ska förhandlas fram i nya kollektivavtal under 2018. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.1.1 "Attraktiv arbetsgivare 2020 - samordning av åtgärder och insatser som bidrar till att stärka Uppsala kommun som Attraktiv arbetsgivare.".	
Utreda hur kommunen ska arbeta med bemanning för att uppnå kostnadseffektivitet, god kvalitet i verksamheten och god attraktivitet som arbetsgivare.	
Stöd erbjuds till verksamheter som ännu inte genomfört heltidsomställningen. Olika bemannings- och schemaläggningsmodeller testas för att uppnå kostnadseffektivitet och god överblick. Under hösten 2017 har äldrenämnden och omsorgsnämnden prioriterats i införandet av nya digitala lösningar för bemanningsplanering och schemaläggning för att skapa bättre förutsättningar att hantera exempelvis samplanering och tillgänglig resurstid. Hanteras fortsättningsvis i KSVP2018 inom ramen för åtgärden 9.1.1 "Attraktiv arbetsgivare 2020 - samordning av åtgärder och insatser som bidrar till att stärka Uppsala kommun som Attraktiv arbetsgivare.".	

Nämndmål: Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet	Status
Utveckla programhantering inom ramen för Mål och budget-processen i syfte att säkerställa att hållbarhetsperspektiven är en naturlig del av styrningen. (riskåtgärd)	
En utvecklad programhantering är framtagen inom ramen för Mål och budget-processen. En samlad uppföljning av program och handlingsplaner har för första gången genomförts och redovisades i ett ärende till kommunfullmäktige i december 2017.	
Arbeta med digitalisering och e-tjänster som berör näringslivet.	
Två e-tjänster som berör näringslivet är under utveckling. Dels en digitalisering av bygglovsprocessen. Dels Serverat-projektet som ska underlätta för företagare att starta och driva restaurang. Även grävtillstånd ska digitaliseras. Utvecklingen av ett kontaktcenter innebär ett stor fokus på digitalisering. Samtliga initiativ är beroende av införandet av ett digitalt handläggarstöd i kommunen. Arbetet löper på under 2018.	
Utveckling av information och kommunikation för näringslivet med utgångspunkt i företagarnas behov.	
En strategisk kommunikationsplan är under framtagande för att synliggöra Uppsala kommuns leveranser som har betydelse för näringslivet. Kanaler som nyhetsbrev, näringslivswebb, sociala medier med flera ses över i syfte att kunna nå fler mottagare. Ett strategiskt arbete har påbörjats för att tydliggöra vår kommunikation med fokus på att leva, bo, verka, etablera och investera genom våra webbsidor. Webbplatserna International, Näringsliv och Uppsala växer, har växlats upp till uppsala.se. Arbetet fortlöper under 2018.	
Öka samverkan i kommunen kring näringslivsfrågor.	

Nämndmål: Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet	Status
Lotsgruppsmöten varje månad fungerar bra och har marknadsförts som ett samverkansforum för förvaltningsövergripande frågor. En plan för ökad samverkan kommer att arbetas fram i syfte att ge en mer samordnad kundleverans. Värdegrundsarbetet fyller en viktig funktion i det fortsatta arbetet.	
Öka kunskapen om kommunens service och dialog med näringslivet med fokus på jämställdhet.	
I den NKI-mätning (nöjd kund index) som genomfördes för våra myndigheter finns resultatet uppdelat på kvinnor respektive män. Detta resultat rapporteras till berörda förvaltningen halvårsvis.	
Utveckla information om Uppsala kommun i olika kanaler på andra språk än svenska.	
Utvecklingen av uppsala.se samt våra webbsidor International, Näringsliv och Uppsala växer kommer förhoppningsvis på både svenska och engelska. Verksamt.se (med myndighetsinformation till företagare) hänvisar till Google translate för andra språk än svenska och engelska. Det pågår även en dialog om detta i utvecklingen av nytt kontaktcenter där information på flera språk efterfrågas.	
Information som riktar sig till näringslivet ska erbjudas på fler språk än svenska.	
Utvecklingen av uppsala.se samt våra webbsidor International, Näringsliv och Uppsala växer kommer förhoppningsvis på både svenska och engelska. Verksamt.se (med myndighetsinformation till företagare) hänvisar till Google translate för andra språk än svenska och engelska. Det pågår även en dialog om detta i utvecklingen av nytt kontaktcenter där information på flera språk efterfrågas.	
Förbättra företagsservice vid myndighetsutövning och i all övrig kontakt med näringslivet.	
En ökad intern samverkan är av stor vikt för att förbättra kommunens företagsservice genom att agera som en helhet med ett gemensamt ansvar för kunden. Detta arbete utvecklas successivt och värdegrundsarbetet kommer att bli ett viktigt verktyg framöver. Inför verksamhetsplaneringen 2018 anordnades seminarium om utvecklingen av vår företagsservice för samtliga berörda myndigheter. Utöver detta pågår olika initiativ såsom verksamhetsutveckling inom bygglovs- och upphandlingsprocesserna samt samverkan med Handelskammarens fastighetsnätverk för att skapa förståelse för hur vi kan arbeta bättre tillsammans.	
Främja utveckling, paketering och samordning av de lokala och nationella erbjudanden som finns för stöd, råd och information riktat till näringslivet.	
Fokus och arbete framåt är utvecklingen av ett kontaktcenter som ska samla olika ingångar till kommunen, Serverat-projektet som underlättar för företagare att starta och driva restaurang samt utvecklingen av uppsala.se med flera kanaler. Arbetet fortlöper under 2018 i samverkan med andra kommuner och företag.	
Beskriva och tydliggöra relationen med egenregi och privata utförare inom KS ansvarsområde och avsikter kring den framtida utvecklingen. KS ska också visa hur uppföljningen av verksamheten ska ske och hur nämnden ska tillgodose insyn i den verksamhet som lämnats över till privata utförare. Senast i mars 2017.	
Kommunstyrelsen har inte någon systemledarroll som beskrivs i programmet utan stöder andra nämnder i detta arbete.	
Ta fram en karta som visualiserar serviceutbudet på landsbygderna.	
Underlag till kartan finns. Detaljer behöver justeras med vår leverantör och användarvänlighet på webben säkerställas. Beräknas blir klar under första kvartalet 2018. Hör delvis ihop med arbetet kring servicepunkter i kommunen.	
Tillsammans inom kommunen och andra offentliga verksamheter initiera ett innovativt servicepunktsprojekt.	
Ett servicepunktsprojekt är beviljat via Tillväxtverket. Arbete pågår fram till 2019.	
Skapa samarbetsformer mellan kommun, civilsamhälle och näringsliv i syfte att utveckla servicepunkter.	
En utredning av kommunens samverkan med föreningslivet är genomförd som identifierar flera åtgärdsförslag för tydligare samverkansformer och bättre service för föreningar. Utredningen och dess åtgärdsförslag underställs kommunstyrelsen för beslut under våren 2018. Fortsatt arbete sker inom ramen för pågående projekt med Sveriges kommuner och landsting samt revideringen av LÖK.	
Se över möjligheten med hemsändningsbidrag.	
Hemsändning kommer att ingå som en del i servicepunktsprojektet. Externa medel för hemsändning kan sökas via Region Uppsala.	
Öka närvaron på plats och skapa en lokal förankring.	
Projektet om servicepunkter (2017-2019) är en ny arena där kommunens service och politiker/tjänstepersoner ökar närvaron på landsbygden. Ett pilotprojekt inom medborgarbudget för landsbygden (2018-2022) medför också många träffar i kommunens landsbygder. Andra initiativ som har ökat den kommunala närvaron på plats under året är Meröppet på kommunens bibliotek i Vattholma samt bygglov på väg. En landsbygdsmässa har även anordnas och en ny planeras i april 2018. Under 2018 kommer även ett projekt kring natur- och kulturturism bidra till ökad kommunal närvaro på landsbygden i samband med utveckling av besöksnäringen.	
Stärka rådgivningen på plats och för att öka tillgängligheten till information.	
Genomförs inom ramen för servicepunktsprojektet 2017-2019. Ett nytt partnerskap mellan kommersiell och offentlig sektor ska utvecklas, där ökad kommunal rådgivning förväntas ingå. Under projektet ses möjligheter över inom flera förvaltningar kring att öka rådgivning och sprida information om kommunens verksamheter. En intern workshop om möjligheter för kommunen att stärka lokal service har hållits. Fortsätter enligt plan fram till 2019.	
Gemensamt med landstinget, regionförbundet, Trafikverket och UL arbeta för kort- och långsiktiga frågor viktiga för orts- och bygdebefolkningen.	
Kontinuerligt arbete, exempelvis i form av åtgärdsvalsstudier för länsväg 282. Görs även inom ramen för arbete med pendlarparkeringar på landsbygden och inspel till mobilitets- och trafikstrategin. Arbete pågår även med regionala cykelvägar.	
En modern telefonilösning som stärker kommunikation internt och externt.	

Nämndmål: Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet	Status
En överprövning av lämnat tilldelningsbeslut har försenat upphandlingen av ny telefonilösning under 2017. Nu har förvaltningsdomstolen lämnat dom i målet och kommunen väljer att avbryta upphandlingen. En ny process för att upphandla telefoni är uppstartad.	
IT-lösningar för ärendehantering stödjer och främjar en effektiv hantering av handlingar och ärendeprocess för allmänhet, förtroendevalda och tjänstemän.	
Upphandling av digitalt handläggarstöd är klar och nu pågår planering för införande. Uppstart 2018.	
Ett kommungemensamt e-arkiv som bevarar och tillgängliggör Uppsala kommuns digitala kulturarv.	
Ett E-arkiv finns nu upphandlat för Uppsala kommun och pilotinföranden har pågått under året. Under 2018 beräknas systemet övergå i drift och en plan för i vilken ordning kommunens verksamhetssystem ska anslutas är under utarbetande.	
Framåtsyftande styrdokument för IT, med tydlig koppling till verksamhetsstyrning.	
Kommunen har framåtsyftande styrdokument med koppling till verksamhetsstyrning i form policy för IT och digitalisering, strategisk plan för IT och digitalisering samt IT-plan.	
Enhetlig och dokumenterad IT-arkitektur för beslutsfattande och styrning.	
Arbete pågår med att identifiera funktioner.	
Konsekvent uppföljning och rapportering av kommunens IT.	
Arbete pågår med att fortsatt utveckla former för uppföljning av förvaltningsobjekten.	
Gemensam process för IT-utveckling styrd av kommungemensamma intressen.	
Gemensamt arbetssätt enligt riktlinjer för styrning av kommunens IT-system och IT-utveckling. Inkluderar drift, förvaltning samt utveckling i olika former.	
Gemensam process för förvaltning och utveckling av verksamhetssystem.	
En gemensam process för förvaltning och utveckling av verksamhetssystem finns och utvecklas löpande.	
Dynamisk, samlad och handlingskraftig IT-organisation.	
En samlad IT-organisation är verkställd.	
Lämplig informationssäkerhetsnivå fastställd och uppnådd.	
Pågår i enlighet med IT-plan. Stort fokus på GDPR-arbetet (ny dataskyddsförordning).	
Utveckla samarbetet med aktörer utanför kommunen, bland annat universitetet, för att öka kännedomen och användningen av arkiv.	
Under året har ett flertal aktiviteter genomförts för att öka kännedomen om arkiv. 21 programpunkter inom Fyriskällans program- och utställningsverksamhet har genomförts. 39 workshops har hållits med deltagare från gymnasieskolan, grundskolan, förskolan samt SFI (svenska för invandrare). Ett flertal praktikanter och studiebesök från Uppsala universitet har tagits emot och evenemanget Arkivens Dag har anordnats på Arkivcentrum.	
Indikatorer för att följa utvecklingen inom området (våld i nära relation) ska tas fram.	
Förslag på indikatorer inom social hållbarhet har tagits fram inom ramen för mål och budgetprocessen. Omvärldsbevakning om nyckeltal och indikatorer har genomförts och dokumenterats inför fortsatt arbete med nyckeltal.	
En tydlig ansvarsfördelning och konkret samverkan mellan olika aktörer ska uppnås.	
Ansvarsfördelningen i samband med att personer utsätts för våld är tydlig och samverkan fungerar. Ytterligare samverkan har inletts mellan socialförvaltningen och kommunledningskontoret för att underlätta genomförandet av handlingsplanen mot våld i nära relationer.	
Alla kommunala verksamheter ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla oavsett funktionsnedsättning.	
Kommunikationspolicyn som beslutades av kommunfullmäktige i december 2017 innehåller krav på att Uppsala kommun ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla oavsett funktionsnedsättning.	
Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) ska utvecklas, användas och spridas inom Uppsala kommuns verksamheter.	
Kommunikationspolicyn som beslutades av kommunfullmäktige i december 2017 innehåller krav på att Uppsala kommun ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla oavsett funktionsnedsättning.	
Tillgängligheten ska öka i offentliga lokaler.	
Planering inför analys av nuläget är inledd i samarbete mellan stadsbyggnadsförvaltningens lokalförsörjning och tillgänglighetssamordnare, idrott- och friluftsavdelning samt kulturförvaltningen.	
Personer med funktionsnedsättning och brukarorganisationernas erfarenheter och kunskaper ska tas till vara vid exempelvis utbildningar och inför strategiska beslut.	
Genomförs i samband med implementering av riktlinje för medborgardialog med vägledningsmaterial. Samverkan sker också med omsorgsnämnden inom ramen för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Bedöms vara klart i slutet av 2018.	
En konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning ska göras och dokumenteras i underlagen inför politiska beslut.	
Arbetet påbörjas 2019.	

Nämndmål: Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet	Status
För att förebygga trafikonykterhet bör alla transporter med motorfordon som kommunen genomför göras med fordon utrustade med alkolås.	
Alla ny fordon i kommunen är utrustade med alkolås sedan 2016.	
Genomföra managementindex enligt SIQ i syfte att mäta styrförmågan i Uppsala kommun.	
Planering av managementindex framtagen. Genomförs i april 2018.	

Kvarvarande uppdrag och riktade satsningar från 2016

I uppföljningen per december ingår en bedömning av status för de uppdrag och riktade satsningar i Mål och budget 2016-2018 som är riktade till kommunstyrelsen och inte slutfördes under 2016. Det ingår även en bedömning av status för de uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gav kommunstyrelsen löpande under 2016 som inte slutfördes under året. Övriga uppdrag och åtgärder som inte var klara 2017 fortsätter i nya uppdrag i kommunstyrelsens verksamhetsplan 2018.

Av de 15 kvarvarande uppdragen och riktade satsningarna från 2016 är åtta färdiga och ett är stoppat. Av resterande kvarvarande uppdrag pågår två enligt plan medan fyra är försenade.

Uppdrag och riktade satsningar till kommunstyrelsen	
Ansökan om ekonomiskt stöd för verksamhetsåret 2016 från Rasbo i samverkan, Utvecklingsrådet för Storvretabygden och Knutby i samverkan, KSN-2016-0538 (KS 2016-05-25 § 106)	
Riktlinje för ekonomiskt stöd till lokala aktörer som tar ett övergripande ansvar för sin egen bygds utveckling beslutades av kommunstyrelsen i juni 2017.	
Antagande av översiktsplan för Uppsala kommun KSN-2014-1327 (KS 2016-11-23)	2019
Projektdirektiv för Stabby/Flogsta är påbörjat och projektet kommer att påbörjas under 2018. Förutsättningarna för utbyggnad med bostäder på kommunal mark i Vänge prioriteras mot annat i den övergripande prioriteringen av stora projekt. Bedöms kunna prioriteras 2018 eller 2019.	
Arbetet med ny översiktsplan, fördjupad översiktsplan för södra staden och innerstadsstrategi som ska beslutas under 2016	2018
Översiktsplanen och innerstadsstrategin beslutades av kommunfullmäktige i december 2016. Den fördjupade översiktsplanen för Södra staden är utställd för granskning och underställs kommunfullmäktige för beslut under 2018.	
Implementera jämställdhets- och barnperspektivet i styrdokument och beslutsärenden	2018
Genomförs bland annat genom vägledningsmaterial i kommande guide för ärendehandläggning i kommunen. Arbetet bedrivs fortsättningsvis inom ramen för åtgärden: Beslutsunderlag ska belysa och analyseras utifrån hållbarhetsaspekter. I beslutsärenden redogörs för hur hållbarhetsaspekter behandlats i beredningsarbetet i KSVP 2018. Vidare fortsätter uppdraget om sociala konsekvensanalyser i fysisk planering där barnrättsperspektivet utgör en del.	
Justerad ansvarsfördelning för lokalförsörjning av utbildningslokaler samt ramavtal med Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	
Ramavtal framarbetat för att klargöra processen samt beskriva alla projektsteg. Implementering av ramavtal pågår för verksamheterna. Arbete pågår med projektmodell och effektanalyser i den ekonomiska modellen.	
Strategisk försörjning av utbildningslokaler 2016-2020, KSN-2016-0536 (KS 2016-04-06 § 57)	
Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler för 2016-2020 beslutades i maj 2017 och investeringsramarna i mål och budget 2018-2020 har anpassats utifrån denna.	
Medborgardialoger och konsultstöd inom ramen för Planprogram för Gottsunda med social inriktning 2015-2017. Arbetet sker i samarbete med plan- och byggnadsnämnden	2018
Under 2016 och 2017 har flera olika utredningar och dialoger genomförts. Medborgardialogen i december 2016 fokuserade bland annat på de utvecklingsområden som tidigare har pekats ut av förtroendevalda och medborgare i Gottsunda: trygghet, trivsel, attraktionskraft, arbetstillfällen och hållbara renoveringsprocesser. Detta har inkluderats i framtaget planprogramsförslag med tillhörande handlingsplan. Ambitionen är att detta ska underställas kommunfullmäktige för beslut under 2018. Parallellt med planprogramsarbetet inleds även arbete med fokus på sociala perspektiv.	
Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 samt fastställande av skattesats för 2017 KSN-2015-1920 (KS 2016-10-19, KF 2016-11-07/08)	
Den 21 juni antog kommunfullmäktige kommunstyrelsens förslag om hur kostnaden för projektet Ulleråkers anläggningstillgång hanteras för 2017 samt om reviderad budget om 47,5 miljoner kronor för att invänta effekter som konsekvens av omorganisationen per den 1 januari 2017.	
Premier och priser i Uppsala kommun KSN-2016-2192 (KF 12 december)	
Riktlinje för kvalitetspris antogs av kommunstyrelsen 13 december 2017 under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om till den underställd kvalitetspolicy.	

Rapportering av internkontroll 2016 och internkontrollplan 2017 kommunstyrelsen KSN-2016-2160 (KS 2016-12-14)	
Riskanalys och internkontrollplan för verksamheten inom gemensam service är framtagen och har återrapporterats till kommunstyrelsens utskott för gemensam service vid utskottets första sammanträde under 2017.	
Revidering av riktlinjer för sociala investeringar KSN-2016-2186 (KS 2016-12-14)	
Den finansiella modellen för sociala investeringar är framtagen och inkluderad för beslut i årsredovisningen.	
Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden KSN-2012-0452 (KS 2016-11-23)	2018
En utredning kring mark- och dagvattenplan för Södra staden pågår. Utredningen genomförs under 2017 och underställs kommunfullmäktige för beslut 2018.	
Riktlinje för stöd till sociala företag KSN-2016-1923 (KF 12 december)	
Riktlinje för stöd till sociala företag är framtagen och beslutad av kommunstyrelsen. Dialoger sker inom ramen för lokala överenskommelsen (LÖK). Inom ramen för sociala krav i upphandling identifieras upphandlingar där riktade upphandlingar kan användas för sociala företag.	
Verksamhetsanpassning av delar av Samariterhemmet för att kunna ta emot 70 ensamstående personer, KSN-2016-1648 (KS 2016-09-14)	2017
Sammariterhemmet är färdigprojekterat och verksamhetsanpassning påbörjad. Under året har arbetsmarknadsnämnden meddelat att de inte har behov. Inledande förhandling med fastighetsägaren har påbörjats för att komma ur avtalet som sträcker sig till och med år 2020.	
Översyn av besittningsrätt inom det kommunala bostadsrättsbeståndet KSN-2016-2315 (KS 2016-11-23)	2018
Ett antal avtal i prövas i hyresnämnden i samarbete med socialförvaltningen. Både för de som saknar bistånd och där biståndslängden är mer än 5 år.	

Uppdrag som lämnats under året

Uppdrag som lämnas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen under året följs upp med ett tertials eftersläpning. Det innebär att uppdrag som lämnas januari-april följs upp från och med uppföljningen per augusti, uppdrag som lämnas maj-augusti följs upp från och med uppföljningen per helår och uppdrag som lämnas september-december följs upp från och med apriluppföljningen året efter. På så sätt tar kommunfullmäktige och kommunstyrelsen hänsyn till att det behöver gå en viss tid för att uppdraget hinna verkställas.

Av de 12 tillkommande uppdragen under året är tre färdiga medan åtta pågår enligt plan och ett påbörjas under 2018.

NYA UPPDRAG UNDER 2017 (januari-april)	
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samverkan med kommunledningskontoret utforma förslag till ett nytt regelverk för bidrag till vägföreningar enligt föredragningen att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att till kommunstyrelsen föreslå principer för huvudmannaskap samt regelverk för bidrag till vägföreningar att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samverkan med kommunledningskontoret och den kommunala lantmäterimyndigheten beskriva konsekvenser av skilda handlingsvägar avseende väghållning och huvudmannaskap i vägföreningar enligt föredragningen Beslutspunkterna ingick i ärendet Principer för huvudmannaskap och bidrag till vägföreningar (KSN-2016-2043), § 38 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-08.	2018
Ett dialogmöte har hållits med berörda vägföreningar för att ge information och ta in synpunkter. En projektgrupp har genomfört omvärldsbevakning och tagit fram utredningsstruktur och utredningsmaterial. Kostnadsberäkning av drift och underhåll av tre vägföreningar har gjorts. Målet är att förslag utifrån utredningarna ska bli ärende till kommunstyrelsen under 2018.	
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att utarbeta förslag till projektdirektiv för planprogram, ekonomiska ramar och tidsramar mm för beslut i kommunstyrelsen Beslutspunkten ingick i ärendet Utveckling av bad vid Fyrishov (KSN-2017-1394), § 89 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-04-05.	-
Beredning av ärendet görs i samarbete mellan stadsbyggnadsförvaltningen, kommunledningskontoret och Fyrishov AB. Tid för genomförande kommer att fastställas i samband med genomlysning och beslut om projektportfölj 2018.	
att uppdra till kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med förslag på verksamhetsbeskrivning och finansieringsmodell Ett logistikcenter håller på att inrättas. Verksamhetsbeskrivning och finansieringsmodell har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen och avtal tecknats med entreprenör som ska hålla i verksamheten.	
Arbete pågår med att ta fram finansieringsmodell och verksamhetsbeskrivning.	
att uppdra till kommunledningskontoret att ansvara för implementering och samordning av handlingsplanen i enlighet med föredragningen Beslutspunkten ingick i ärendet Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun (KSN-2016-2690), § 34 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-08.	2018
Implementeringen av handlingsplanen för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism pågår enligt plan. Flera åtgärder pågår, bland annat pilotutbildning i rättighetsbaserat arbetssätt.	
att uppdra till kommunstyrelsen att i övrigt fatta de beslut och vidta de åtgärder som kan krävas för tillämpningen av fastställd riktlinje Beslutspunkten ingick i ärendet Arkivregler för Uppsala kommun (KSN-2016-2175), § 81 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-03-27.	2018
Den fastställda riktlinjen arbetas in i de rutiner som tillgängliggörs på Insidan. De utbildningar som hålls av Stadsarkivet omfattar de nya arkivreglerna. Nya beslut med anledning av fastställd riktlinje har ännu inte behövt tas.	
att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en lathund för könsneutralt språk för kommunen Beslutspunkten ingick i ärendet Motion av Mona Camara Sylvan och Tomas Karlsson (båda FI) om avkodning av könsprefix vid politiska förtroendeuppdrag och arbete i offentlig förvaltning (KSN-2016-2361), § 85 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-03-27.	2018
Arbetet har ej påbörjats ännu.	
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att inleda genomförandet av lokalåtgärderna i planen och återkomma till kommunstyrelsen med slutliga genomförandeförslag enligt gällande ansvarsfördelning och delegationsordning Beslutspunkten ingick i ärendet Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2017-2020 med utblick mot 2030 (KSN-2017-1793), § 94 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10.	2021
Lokalförsörjningsplanen arbetas fram under hela året med beslut i utbildningsnämnden i november/december och sedan i kommunstyrelsen. En avstämning görs i respektive nämnd i juni för att tydliggöra eventuella avvikelser. Sedan arbetas en uppdaterad plan fram till varje årsskifte.	

Avvikelser rapporteras och behandlas löpande i lokalberedningsgrupp för att trygga den beslutade lokalförsörjningsplanen.

att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen, i samverkan med berörda förvaltningar och Uppsala Skolfastigheter AB, att genomföra åtgärderna inom de ramar som fastställs av kommunfullmäktige i Mål och budget Beslutspunkten ingick i ärendet Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2017-2020 med utblick mot 2030 (KSN-2017-1793), § 94 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10.	2021

Lokalförsörjningsarbetet sker löpande i samarbete med förvaltningar och bolag (däribland Skolfastigheter). Under året har lokalförsörjningen skett med god matchning mot förvaltningarnas behov. Också den kvot som tillskrev kommunen från Migrationsverket uppfylldes till fullo, vilket betyder att ett stort antal lägenheter togs fram på mycket kort varsel. En arbetsmodell har tagits fram och förankrats under hösten 2017 för att formalisera arbetet med lokalförsörjningsplanerna i respektive förvaltning. Genom bättre planering kommer kontrollen på vakansgrader att förstärkas och lokalbehoven kommer därigenom att samordnas med större kostnadskontroll. Detta gäller inte minst de sociala bostäderna.

att uppdra till stadsdirektören att för Uppsala kommun, kommunstyrelsens, räkning godkänna förslag till köpeavtal för exploatering mellan Uppsala kommun och Grindstugan i Rosendal Ekonomisk förening, under förutsättning att avtalet godkänns av bolagen Beslutspunkten ingick i ärendet Köpeavtal för exploatering avseende fastigheten Kåbo 65:1 (KSN-2016-1008), § 95 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10.	

Avtalen har tecknats för projektet. Bostäderna är under uppförande på platsen som en del i genomförandet av Rosendal etapp 2.

att uppdra till kommunledningskontoret att återkomma med den fortsatta processen med föreningslivet efter genomförda dialoger Beslutspunkten ingick i ärendet Utredning om bidrag till föreningslivet i Uppsala (KSN-2017-0033), § 96 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10.	2019

Dialog med föreningar pågår inom ramen för revidering av lokal överenskommelse (LÖK). Projekt "en väg in" startar upp på nytt i januari 2018. Återkoppling av process ges i samband med beslut om ny LÖK.

att uppdra till berörda nämnder att i samband med del- och årsbokslut redovisa hur medlen använts Beslutspunkten ingick i ärendet Finskt förvaltningsområde 2017 (KSN-2017-1773), § 98 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10.	

Slutförs i samband med årsredovisning.

att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med förslag till gemensam avsiktsförklaring och vision för utvecklingen av Resecentrum och omkringliggande område, Uppsala Södra och logistikpunkter för järnvägen, enligt föredragningen Beslutspunkten ingick i ärendet Uppdrag om gemensam avsiktsförklaring och visionsarbete för Uppsala Resecentrum, Uppsala Södra och logistikpunkter för järnvägen (KSN-2017-2254), § 145 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-06-14.	2018

Arbetet bedrivs parallellt hos Trafikverket, Region Uppsala och Uppsala kommun och ställer höga krav på samstämmighet för att arbetet ska ge ett bra resultat. Avsiktsförklaringen kommer att ge förutsättningarna för det fortsatta arbetet med utvecklingen av området kring resecentrum och utbyggnaden av fyrspår mellan Stockholm och Uppsala.

Kommunstyrelsens nyckeltal

Nyckeltal används för att kunna följa utvecklingen inom kommunens ansvarsområden generellt. Ambitionen är att nyckeltalen ska vara stabila över tid. De ska också ge möjlighet att jämföra Uppsala med andra kommuner. I många fall går det också att göra jämförelser inom Uppsala. Exempelvis kan som regel de indikatorer och nyckeltal som rör individer redovisas uppdelat på kön och i många fall även utifrån geografi (exempelvis stad/landsbygd).

Några av nyckeltalen används som indikatorer för att följa om utvecklingen går i riktning mot nämndmålen. I nyckeltalstabellerna nedan framgår om ett nyckeltal används som indikator till ett nämndmål eller inte. I övrigt används nyckeltalen när de behövs.

Nyckeltalen följer den verksamhetsindelning som är gjord av SKL inom ramen för Klassa-projektet. Det handlar om en viss anpassning av den indelning som SCB använder sig av för framför allt den ekonomiska uppföljningen. Anledningen till att SKL anpassat indelningen är att få en indelning som fungerar bättre för verksamhetsuppföljning och för att beskriva processer. Indelningen finns på flera nivåer där lägre nivåer är mer detaljerade beskrivningar av högre nivåer. Här används indelningen för den högsta nivån för kärnprocesser som grund för indelning av nyckeltal:

- Fysisk planering
- Miljö- och samhällsskydd
- Infrastruktur
- Näringsliv, arbete och integration
- Utbildning
- Kultur, fritid, turism
- Vård och omsorg
- Särskilda samhällsinsatser

Därutöver hamnar några nyckeltal i den högsta nivån för stödprocesser, exempelvis Lokalförsörjning och fastighetsunderhåll eller HR/Personal. Dessa nyckeltal redovisas tillsammans med övergripande nyckeltal under rubriken Kommunövergripande.

Fysisk planering		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Antal bostäder i anvisad mark (genomsnitt senaste tre åren)	Egen uppföljning	
Antal byggherrar	Egen uppföljning	

Miljö- och samhällsskydd		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Utsläpp av växthusgaser totalt [ton CO2ekv] (kommungeografiskt)	Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun.	Mål 3.1
Utsläpp av växthusgaser totalt [ton CO2ekv per invånare] (kommungeografiskt)	Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun.	Mål 3.1

Miljö- och samhällsskydd Nyckeltal	Källa	Indikator
Utsläpp av växthusgaser från trafikarbete och arbetsmaskiner [ton CO2ekv/inv] (kommungeografiskt)	SMED (Transporter, exkl. övrigt, samt arbetsmaskiner)	Mål 3.1
Andel miljöfordon – egna fordon personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Kolada (U00437)	Mål 3.1
Överskridande normvärde partiklar PM10 (antal tillfällen, avser mätpunkt i centrala staden)	Egen mätning	Mål 3.1
Överskridande normvärde kvävedioxid (antal tillfällen, avser mätpunkt i centrala staden)	Egen mätning	Mål 3.1
Antal arter vid provfiske i Fyrisån	Egen mätning	Mål 3.1
Halt av fosfor i Fyrisån	Egen mätning	Mål 3.1
Halt av zink i Fyrisån	Egen mätning	Mål 3.1
Halt av koppar i Fyrisån	Egen mätning	Mål 3.1
Halt av PFAS i grundvatten	Egen mätning	
Halt av BAM i grundvatten	Egen mätning	
Solenergi – installerad effekt (MW) (kommungeografiskt)	Vidareutvecklas nationellt	
Solenergi – installerad effekt (MW) (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning	Mål 3.1
Andel ekologiskt producerade livsmedel (egen regi)	Egen uppföljning	Mål 3.1

Infrastruktur Nyckeltal	Källa	Indikator
Andel som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	Kolada (N07900)	
Andel arbetsställen i kommunen som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	PTS Statistikportal	

Näringsliv, arbete och integration Nyckeltal	Källa	Indikator
Förvärvsarbetande med arbetsplats i regionen (dagbefolkning)	SCB	
Förvärvsarbetande med bostad i regionen (nattbefolkning)	SCB	
Kvot mellan dagbefolkning och nattbefolkning	Beräknat utifrån SCB	
Antal nyregistrerade företag	Tillväxtanalys/SCB	
Antal företag, skillnad mot föregående år	Bolagsverket	
Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare	Kolada (N00941)	
Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar	Svenskt näringslivs företagarenkät	
Företagarnas uppfattning av kommunens service	Kolada (U07451)	Mål 9.6
Nettoinflyttning till landsbygden	SCB	
Andel andra upplåtelseformer än äganderätt på landsbygden	SCB	
Antal boende per jobb på landsbygden	SCB	
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd-Region-Index) fördelat på stad och land	SCB (medborgar-undersökning)	
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index) fördelat på stad och land	SCB (medborgar-undersökning)	
Medborgarnas helhetsbedömning av inflytande på kommunala beslut och verksamheter (Nöjd-Inflytande-Index) fördelat på stad och land	SCB (medborgar-undersökning)	
Medborgarnas uppfattning om kommunikationer fördelat på stad och land	SCB (medborgar-undersökning)	

Näringsliv, arbete och integration Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas uppfattning om kommersiell service fördelat på stad och land	SCB (medborgar-undersökning)	
Medborgarnas uppfattning och gång och cykelbanor fördelat på stad och land	SCB (medborgar-undersökning)	
Möten godkända av ICCA, minst 50 delegater och en natts övernattning, m.m.	ICCA Statistics Report	
Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	Egen uppföljning	
Antal idéburna offentliga partnerskap (IOP)	Egen uppföljning	
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/inv	Kolada (N40009)	
Detaljhandelns omsättning i Uppsala City	Cityklimatet (Fastighetsägarna MittNord)	
Andel mottagna flyktingar av det antal som kommunen är skyldig att ta emot enligt Bosättningslagen (kommuntalet)	Migrationsverket (Antal genomförda anvisningar per kommun)	Mål 5.1
Antal mottagna i flyktingmottagande under året per 1 000 invånare	Kolada (N01986, N01951)	
Anvisade ensamkommande barn, antal per 1 000 invånare	Kolada (N02002, N01951)	
Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år som förvärvsarbetar	Kolada (N00700)	
Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år som studerar (CSN-berättigad utbildning)	Kolada (N00701)	
Nettokostnad svenska för invandrare, kr/inv	Kolada (N18008)	
Nettokostnad flyktingmottagande, kr/inv	Kolada (N40010)	
Antal exporterande företag i Uppsala kommun	Business Sweden	
Företagarnas uppfattning om attityder till företagande hos skola	Svenskt näringslivs företagarenkät	
Företagarnas uppfattning om attityder till företagande hos tjänstepersoner	Svenskt näringslivs företagarenkät	Mål 9.6
Företagarnas uppfattning om attityder till företagande hos politiker	Svenskt näringslivs företagarenkät	Mål 9.6
Företagarnas uppfattning om attityder till företagande hos allmänhet	Svenskt näringslivs företagarenkät	

Utbildning Nyckeltal	Källa	Indikator
-		

Kultur, fritid och turism Nyckeltal	Källa	Indikator
Kommersiella gästnätter (på hotell, vandrarhem, stugby och camping) i Uppsala kommun, ökning i procent per år	SCB/Tillväxtverket	

Vård och omsorg Nyckeltal	Källa	Indikator
Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år	Kolada (N00957)	
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	Kolada (U01405)	
Återstående medellivslängd vid födseln (kvinnor) kommun, år	Kolada (N00925)	

Vård och omsorg Nyckeltal	Källa	Indikator
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	Kolada (N00923)	
Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen	SCB medborgar-undersökning	

Särskilda samhällsinsatser Nyckeltal	Källa	Indikator
-		

Kommunövergripande Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd-Region-Index)	Kolada (U00402)	
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index)	Kolada (U00401)	Mål 9.6
Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet	Kolada (U00400)	
Här är bäst att bo. Tidningen fokus rankning av 290 kommuner, bäst resultat 1	Tidningen Fokus undersökning BästAttBo	
Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07403)	
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära relation med offret i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07401)	
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära relation med offret i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07401)	
Medborgares helhetsbedömning av hur trygga de är (del av Nöjd-Region-Index)	Kolada (U00405)	
Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt	Kolada (U07402)	
Insamlat hushållsavfall (kg/inv)	Kolada (U07801)	
Andel hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning	Kolada (U07414)	
Total energianvändning för fastigheter och verksamheter (GWh) (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3.1
Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt totalt)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3.1
Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt för lokaler)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3.1
Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt för bostäder)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3.1
Energianvändning per yta (kWh/m2) för skolverksamhet (kommunorganisatoriskt för verksamhets- och fastighetsenergi)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	
Andel använd förnybar energi – stationära ändamål exkl. VA-verksamhet, gatubelysning, markvärme (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3.1
Andel klimatneutral fjärrvärme (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3.1
Andel fossilfria fordon - egna personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning	Mål 3.1
Andel använd förnybar energi – egna personbilar och lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning	Mål 3.1
Total energianvändning för motoriserade transporter (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning	Mål 3.1
Kemikalieförbrukning städ, antal ml/m^2	Egen uppföljning	
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	SCB	
Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index)	Kolada (U00408)	
Andel ungdomar som uppger att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (gymnasieskolans åk 2)	Liv och hälsa ung	

Kommunövergripande Nyckeltal	Källa	Indikator
Tillsvidareanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00200)	
Visstidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00201)	
Årsarbetare, kommunalt anställda i ledningsarbete (andel)	Kolada (N00073)/(N00098)	
Nya tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	Kolada (N00215)	
Visstidsanställda timavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00202)	
Andel tillsvidareanställda som arbetar heltid	Egen uppföljning	
Arbetad tid utförd av visstidsanställda timavlönade, kommun (andel)	Kolada (N00205)	
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	Kolada (N00216)	
Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex	Kolada (U00200)	Mål 9.5 (könsskilln)
Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende mål, utvärdering och förväntningar (styrningsindex)	Kolada (U00203)	
Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende uppskattning, förtroende och förutsättningar från chef (ledarskapsindex)	Kolada (U00202)	Mål 9.3
Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende meningsfullt arbete, lärande i arbetet och positiv syn på arbetet (motivationsindex)	Kolada (U00201)	Mål 9.2
Index över attraktiva arbetsvillkor	Nyckeltalsinstitutet	Mål 9.5
Andel avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda	Egen uppföljning (KIA)	
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent	Egen uppföljning	
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent (enligt Lag (1997:614) om kommunal redovisning)	Kolada (N00090)	
Andel medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler)	Egen uppföljning	
Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr	Kolada (N00951)	
Kapitalkostnadsandel	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1.1
Skulder per invånare för kommunkoncernen	Kolada (N03050)	Mål 1.1
Ekonomiskt resultat, kommun (Procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning, Skatt och kommunalekonomisk utjämning ≥ Δ nettokostnad egentlig verksamhet)	Kommunens ekonomiska uppföljning	
Soliditet, kommunkoncern	Kolada (N03110)	
Soliditet, kommun	Kolada (N03106)	
Soliditet, kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden	Kolada (N03034)	Mål 1.1
Soliditet, kommun, inklusive pensionsåtaganden	Kolada (N03002)	

Bilaga 3 Ekonomisk översikt

Resultaträkning

		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	**Not**	**Utfall 2017**	**Utfall 2016**	**Budget 2017**	**Utfall 2017**	**Utfall 2016**
Verksamhetens intäkter		5 391	4 728	2 334	3 355	2 940
Verksamhetens kostnader		-13 896	-13 722	-12 789	-13 424	-12 990
Av- och nedskrivningar	6-8	-1 344	-935	-257	-573	-228
Verksamhetens nettokostnader	1	**-9 849**	**-9 929**	**-10 712**	**-10 642**	**-10 278**
Skatteintäkter	2	10 199	9 673	10 128	10 199	9 673
Generella statsbidrag och utjämning	2	982	907	831	982	907
Finansiella intäkter	3	37	21	106	162	165
Finansiella kostnader	4	-251	-210	-121	-119	-86
Resultat före skatt		**1 118**	**462**	**232**	**581**	**381**
Skatt	5	-156	-81			
Minoritetsintresse		0	0			
Årets resultat		**962**	**381**	**232**	**581**	**381**

Specificerad resultaträkning

	KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	2017	2016
VERKSAMHETENS INTÄKTER		
Försäljning	91	97
Taxor och avgifter	478	444
Hyror och arrenden	341	314
Bidrag	1 475	1 448
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	431	514
Försäljning av exploateringsfastigheter	541	118
Realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar	-3	5
Summa verksamhetens intäkter	**3 355**	**2 940**
Skatteintäkter		
Skatteintäkter	10 199	9 673
Generella statsbidrag och utjämning	982	907
Summa skatteintäkter	**11 180**	**10 580**
Finansiella intäkter		
Finansiella intäkter	162	165
Summa intäkter	**14 697**	**13 684**

KOSTNADER	KOMMUNEN	
KOSTNADER	2017	2016
VERKSAMHETENS KOSTNADER		
Lämnade bidrag	687	630
Köp av huvudverksamhet	3 332	3 338
Löner	4 491	4 285
Sociala avgifter, pensioner och övriga personalkostnader	2 025	1 935
Lokal- och markhyror	1 264	1 232
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	110	137
Material [1]	567	572
Realisationsförluster från förs av anläggningstillgångar	10	57
Anskaffningskostnad, försåld exploateringsfastighet	99	77
Övriga kostnader [2]	840	727
Summa verksamhetens kostnader	**13 424**	**12 990**
Avskrivningar		
Avskrivningar	573	228
Finansiella kostnader		
Finansiella kostnader	119	86
Summa kostnader	**14 116**	**13 303**
Årets resultat	**581**	**381**

[1] Specifikation material		
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	73	86
Bränsle, energi och vatten	118	135
Förbrukningsinventarier och -material	335	311
Material, övrigt	40	41
Summa material	**567**	**572**

[2] Specifikation övriga kostnader		
Konsulttjänster	95	81
Övriga främmande tjänster	209	171
Tillfälligt inhyrd personal	55	31
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	35	39
Reparation och underhåll	24	25
Tele-, IT-kommunikation och postbefordran	67	65
Transporter och resor	165	142
Övrigt	189	174
Summa övriga kostnader	**840**	**727**

Balansräkning

		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor		**20171231**	**20161231**	**20171231**	**20161231**
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	6	**28**	**32**	**16**	**23**
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	7	23 473	22 352	4 891	5 880
Maskiner och inventarier	8	2 236	2 071	357	338
Summa materiella anläggningstillgångar		**25 709**	**24 423**	**5 248**	**6 219**
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper och andelar	9	1 080	671	3 218	2 917
Bostadsrätter		130	138	130	138
Långfristiga fordringar	10	210	179	8 395	6 506
Summa finansiella anläggningstillgångar		**1 419**	**987**	**11 742**	**9 560**
Summa anläggningstillgångar		**27 155**	**25 443**	**17 006**	**15 802**
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager		19	19	18	18
Exploateringsfastigheter	20	-48	-401	-48	-401
Kortfristiga fordringar	11	1 235	1 107	3 366	2 664
Kassa och bank		1 020	883	750	452
Summa omsättningstillgångar		**2 226**	**1 609**	**4 085**	**2 733**
Summa tillgångar		**29 381**	**27 051**	**21 091**	**18 535**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital exkl. årets resultat		7301	6966	7428	7088
Övrigt		188	-47	188	-41
Årets resultat		962	381	581	381
Summa eget kapital	12	**8 450**	**7 301**	**8 196**	**7 428**
Minoritetsintresse		**-**	**-**	**-**	**-**
Avsättningar					
Pensioner och särskild löneskatt		963	902	959	897
Uppskjuten skatteskuld		305	178	0	-
Övriga avsättningar		70	71	7	9
Summa avsättningar	13	**1 338**	**1 152**	**966**	**906**

Skulder					
Långfristiga skulder					
Obligationslån och skulder till kreditinstitut	14, 18	10 730	9 408	7 230	5 106
Övriga långfristiga skulder	15	1 254	1 842	752	1 409
Summa långfristiga skulder		**11 984**	**11 250**	**7 982**	**6 515**
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga lån	16, 18	4 771	4 712	1 757	1 501
Övriga kortfristiga skulder	17	2 838	2 636	2 189	2 185
Summa kortfristiga skulder		**7 609**	**7 348**	**3 946**	**3 686**
Summa skulder		**19 593**	**18 598**	**11 929**	**10 201**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**29 381**	**27 051**	**21 091**	**18 535**
STÄLLDA PANTER					
Företagsinteckningar		-	-	-	-
Fastighetsinteckningar		810	818	0	0
Summa ställda panter		**810**	**818**	**0**	**0**
ANSVARSFÖRBINDELSER	19	**4 494**	**4 473**	**5 336**	**5 268**
pensionsförpliktelse och löneskatt som ej upptagits som skuld eller avsättning		3 996	4 083	3 993	4 082
övriga borgens- och garantiförbindelser		498	390	1 343	1 186

Kassaflödesanalys

	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	**20171231**	**20161231**	**20171231**	**20161231**
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	**962**	**381**	**581**	**381**
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
- av- och nedskrivningar (+) [1]	1 047	935	632	228
- realisationsvinster (-) /-förluster (+)	-13	30	4	41
- förändrade avsättningar för pensioner och särskild löneskatt	61	49	62	50
- gjorda övriga avsättningar (+)	126	58	0	0
- ianspråktagna övriga avsättningar (-)	0		-2	-2
- övriga ej kassapåverkande poster	24	20		
- betald skatt	-25	-83		
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	**2 182**	**1 390**	**1 276**	**697**
Förändring i rörelsekapital				
- ökning (-) /minskning (+) av förråd och varulager	0	1	0	0
- ökning (+) /minskning (-) av exploateringsfastigheter [2]	53	-160	53	-160
- ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar	-128	-142	-702	-349
- ökning (+) /minskning (-) av kortfristiga skulder	202	-4	4	-65
Förändring i rörelsekapital	**127**	**-305**	**-644**	**-573**
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	**2 309**	**1 085**	**632**	**124**
Investeringsverksamheten				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar (-)	-9	-11	-5	-4
Investeringar i materiella anläggningstillgångar (-)	-3 370	-3 676	-624	-1 785
Korrigering från föregående år immateriella och materiella tillgångar[3]	741		741	
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	94	115	2	6
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (-)	-2	-6	-3	-6
Omklassificering från finansiella till materiella anläggningstillgångar[4]	10		10	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	11	12	11	12
Erhållna investeringsbidrag (+)	124	20	124	20
Investeringsverksamhetens kassaflöde	**-2 401**	**-3 546**	**255**	**-1 757**
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån (+)	5 380	4 975	5 380	3 470
Amortering av skuld (-)	-3 999	-3 441	-3 000	-3 441
Ökning (+) /minskning (-) av övriga långfristiga skulder[5]	-712	1 375	-780	1 327
Ökning (-) /minskning (+) av långfristiga fordringar	-31	54	-1 889	401
Ökning (-) /minskning (+) av lång- och kortfristiga placeringar	-409	-209	-301	-41
Erhållet (+) /lämnat (-) aktieägartillskott			0	0
Utbetald utdelning (-)	0		0	0
Finansieringsverksamhetens kassaflöde	**229**	**2 754**	**-590**	**1 715**
Årets kassaflöde	**137**	**293**	**297**	**82**
Kassa och bank vid årets början	883	590	452	370
Kassa och bank vid årets slut	**1 020**	**883**	**750**	**452**

1) Inkluderar förutom årets avskrivningar en korrigering av tidigare års avskrivningar uppgående till 59 miljoner kronor (se not 7).

2) Förändring exklusive en korrigering avseende exploateringsprojekt som skulle avslutats tidigare år och därför bokförts direkt mot eget kapital 406 miljoner kronor.

3) Avser korrigering och omklassificering av föregående års investeringar (se not 7).

4) Avser en omklassificering till näringsfastigheter på 10 miljoner kronor (se not 7).

5) Av förändringen av övriga långfristiga skulder redovisas 124 miljoner kronor avseende erhållna investeringsbidrag under investeringsverksamheten.

Not 1 Verksamhetens nettokostnader

	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Verksamhetens intäkter	**5 391**	**4 728**
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsvinster	52	16
försäljning av exploateringsfastigheter	541	118
Verksamhetens kostnader	**-13 896**	**-13 722**
Varav avsättningar	-186	-109
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsförluster	-11	-97
ansk.kostnad såld exploateringsfastighet	-99	-77
Av och nedskrivningar	**-1 344**	**-935**
Verksamhetens nettokostnader	**-9 849**	**-9 929**

	KOMMUNEN	
	2017	**2016**
Nämndernas intäkter	**23 465**	**22 967**
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsvinster	-3	5
försäljning av exploateringsfastigheter	541	118
Avgår interna transaktioner	-20 111	-20 027
Verksamhetens intäkter enligt resultaträkningen	**3 355**	**2 940**
Nämndernas kostnader	-33 535	-33 017
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsförluster	-10	-57
ansk.kostnad såld exploateringsfastighet	-99	-77
Avgår interna transaktioner	20 111	20 027
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	**-13 424**	**-12 990**
Av och nedskrivningar	**-573**	**-228**
Verksamhetens nettokostnader	**-10 642**	**-10 278**

Not 2 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

	KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Egna skatteintäkter		
Allmän kommunalskatt	10 231	9 708
Slutavräkning föregående år	-44	-43
Preliminär slutavräkning året	11	9
Summa skatteintäkter	**10 199**	**9 673**
Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	1 112	1 045
Strukturbidrag	0	0
Införandebidrag	0	0
Regleringsbidrag	0	0
Utjämningsbidrag LSS	36	31
Kommunal fastighetsavgift	318	304
Konjunkturstöd	166	223
Summa	**1 633**	**1 603**
Regleringsavgift	-2	-7
Kostnadsutjämningsavgift	-649	-689
Summa utjämningskostnader	**-651**	**-696**
Summa generella statsbidrag och utjämning	**982**	**907**
Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning	**11 180**	**10 580**
Slutavräkning (kr/invånare)	53	42
Preliminär avräkning (kr/invånare)	-204	-206

Not 3 Finansiella intäkter

	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Ränteintäkter från värdepapper	9	12
Övriga finansiella intäkter	28	9
Summa	**37**	**21**

	KOMMUNEN	
	2017	**2016**
Finansiella intäkter	233	265
Avgår interna transaktioner	-71	-100
Summa	**162**	**165**
Varav intäkter		
värdepapper	0	0
utl. Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	61	78
utl. Uppsala Stadshus AB	21	22
utl. Uppsala Vatten och Avfall AB	21	21
utl. Uppsala Kommuns Fastighets AB	9	10
utl. Uppsala Kommun Sport- och Rekreations-fastigheter	8	
övrig utlåning	42	35

Not 4 Finansiella kostnader

	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Räntekostnader	-251	-210
Räntebidrag	0	0
Summa	**-251**	**-210**

	KOMMUNEN	
	2017	**2016**
Finansiella kostnader	-191	-186
Avgår interna transaktioner	71	100
Summa	**-119**	**-86**
Varav kostnader		
ränta lång upplåning	-71	-83
ränta kort upplåning	3	3
aktiverad ränta på pågående nyanläggningar	5	6
övriga finansiella kostnader	-33	-2
ränta pensionskostnader	-23	-9

Not 5 Skatt

	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Aktuell skatt	-27	-51
Uppskjuten skatt	-129	-30
Summa	**-156**	**-81**

Not 6 Immateriella anläggningstillgångar

	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	**Förvärvade immateriella tillgångar**	**Summa**	**Förvärvade immateriella tillgångar**	**Summa**
Ingående anskaffningsvärde	128	**128**	117	**117**
Årets anskaffningar	9	**9**	5	**5**
Årets försäljning/utrangering	0	**0**		**0**
Omklassificeringar/överföringar	2	**2**	2	**2**
Utgående anskaffningsvärde	**138**	**138**	**124**	**124**
Ingående ack avskrivningar	-96	**-96**	-94	**-94**
Årets försäljning/utrangering	-1	**-1**		
Årets avskrivningar	-12	**-12**	-12	**-12**
Omklassificeringar/överföringar	-1	**-1**	-1	**-1**
Utgående ack avskrivningar	**-110**	**-110**	**-108**	**-108**
Planenligt restvärde	**28**	**28**	**16**	**16**

Not 7 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

KOMMUNEN

Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Mark-reserv	Verksamh. fastigheter	Fastigheter för affärs-verksamhet	Publika fastigheter	Fastigheter för annan verksamhet	Övriga fastigheter	Summa
Ingående anskaffningsvärde	1 782	1 570	350	13	2 464	9	274	6 463
Ingående anskaffningsvärde uppskrivningar [2]		0	29		720	5		755
Korrigering föregående års anskaffningar [1]	-1 203				341			-862
Årets anskaffningar	297	5	22		327	0		651
Årets försäljning/utrangering			-14		-2	0	-7	-23
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar [2]		0	-29		-720	-5		-755
Omklassificeringar/överföringar [3]			20		0			20
Utgående anskaffningsvärde	**875**	**1 575**	**379**	**13**	**3 131**	**9**	**267**	**6 248**
Ingående ack avskrivningar		-1	-123	-4	-613	-4	-57	-802
Ing. ack avskrivningar uppskrivningar [2]		0	-27		-502	-5		-535
Korrigering föregående års ack. avskrivningar					-59			-59
Årets försäljning/utrangering			8		1	0	2	12
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar		0	28		504	5		537
Årets avskrivningar		0	-18	0	-86	0	-17	-122
Årets avskrivningar uppskrivningar			0		-2	0		-2
Årets nedskrivning		-376						-376
Omklassificeringar/överföringar [3]			-10					-10
Utgående ack avskrivningar	**0**	**-377**	**-142**	**-5**	**-758**	**-4**	**-71**	**-1 357**
Planenligt restvärde	**875**	**1 198**	**237**	**8**	**2 373**	**5**	**196**	**4 891**

1) All pågående nyanläggning inom exploateringsverksamheten redovisades till och med 2015 netto som exploateringsfastigheter, dvs en omsättningstillgång bestående av inkomster och utgifter från pågående projekt. Vid bokslut 2016 gjordes ett antagande för att illustrera effekten av en korrekt bruttoredovisning med en mer rättvisande bild av kommunens ställning. En andel av omsättningstillgången som antogs motsvara pågående nyanläggning av kommunal infrastruktur inom exploateringen (1 350 miljoner kronor) bokfördes som en ökning av anläggningstillgång och reduktion av exploateringsutgift. På skuldsidan gjordes en lika stor avsättning och reduktion av exploateringsinkomst i avsikt att illustrera förväntad exploateringsavgift för anläggningarnas uppförande.

Under 2017 har genomlysningen av exploateringsfastigheterna fortsatt och fördjupats. I arbetet har konstaterats att förväntade anläggningstillgångar är lägre än tidigare antagit. Det konstateras även att extern finansieringsgrad inte är lika hög då den genomsnittliga externa finansieringen historiskt uppgått till omkring 60 procent. Ett rimligt antagande är därmed att ytterligare anläggningstillgångar kommer identifieras vid den fortsatta genomlysningen under 2018 och att den externa finansieringsgraden för dessa uppgår till omkring 60 procent. Med det arbete som genomförts under 2017 är antagandet också att nuvarande redovisning av exploateringstillgångarna ligger närmare verklighetens tillgångar än 2016 års antagande som därmed har tagits bort. Omfattningen av pågående exploatering på balansdagen redovisas i not 20 (ny). Av denna not framgår exploateringsfastigheter brutto med samtliga inkomster och utgifter per projekt. För mer om exploateringen, se även finansiell analys samt not 15 och redovisningsprinciper.

2) Avser uppskrivning av anläggningstillgångar enligt beslut i kommunstyrelsen 1990. Återstående bokförd uppskrivning utrangerades i februari 2017, med hänvisning till regelverk kring värdering av anläggningstillgångar. Utrangeringen regleras direkt mot eget kapital motiverat av uppskrivningens ålder. Se mer i redovisningsprinciper.

3) Avser förbättringsutgifter på bostadsrätter som tidigare felaktigt redovisats som finansiella anläggningstillgångar.

Not 7 Mark, byggnader och tekniska anläggningar (fortsättning)

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			
Belopp i miljoner kronor	**Pågående nyanläggning**	**Mark, byggnader och tekniska anläggningar**	**Summa**
Ingående anskaffningsvärde	4 234	28 315	**32 548**
Ingående uppskrivningar [2]	0	743	**743**
Årets anskaffningar	1 656	936	**2 592**
Årets försäljning/utrangering	0	-110	**-110**
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar	0	0	**0**
Omklassificeringar/överföringar	-1 784	1 481	**-303**
Utgående anskaffningsvärde	**4 105**	**31 366**	**35 471**
Ingående ack avskrivningar	0	-10 416	**-10 416**
Ingående ack nedskrivningar	0	-524	**-524**
Årets försäljning/utrangering	0	33	**33**
Årets försäljning/utrangering uppskrivningar	0	-2	**-2**
Årets avskrivningar	0	-817	**-817**
Årets nedskrivningar	0	-259	**-259**
Årets avskrivningar uppskrivningar	0	-14	**-14**
Omklassificeringar/överföringar	0	2	**2**
Utgående ack avskrivningar och nedskrivningar	**0**	**-11 998**	**-11 998**
Planenligt restvärde	**4 105**	**19 368**	**23 473**

Not 8 Maskiner och inventarier

KOMMUNEN									
Belopp i miljoner kronor	Finansiell leasing	Maskiner	Inventarier	Fordon	IT-utrustning	Förbättrings-utgifter annans fastighet	Konst	Djur	Summa
Ingående anskaffningsvärde	9	69	417	154	78	3	75	0	805
Årets anskaffningar		13	37	13	7	11	3	0	84
Årets försäljning/utrangering	-1	-5	-31	-14	-2				-53
Omklassificeringar/överföringar		0	3		-1	-3			-1
Utgående bokfört värde	**8**	**77**	**426**	**153**	**82**	**11**	**78**	**1**	**835**
Ingående ack avskrivningar	-7	-37	-258	-98	-66	-1	0	0	-467
Årets försäljning/utrangering	1	4	27	14	2				48
Årets avskrivningar	-1	-7	-37	-9	-6	-1		0	-61
Omklassificeringar/överföringar		0	0		1	0			1
Utgående ack avskrivningar	**-7**	**-40**	**-267**	**-92**	**-69**	**-3**	**0**	**0**	**-478**
Planenligt restvärde	**1**	**37**	**159**	**60**	**13**	**8**	**78**	**0**	**357**

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING			
Belopp i miljoner kronor	Finansiell leasing	Maskiner och inventarier	Summa
Ingående anskaffningsvärde	9	3 170	3 179
Årets anskaffningar		257	257
Årets försäljning/utrangering	-1	-70	-71
Omklassificeringar/överföringar		86	86
Utgående bokfört värde	**8**	**3 443**	**3 452**
Ingående ack avskrivningar	-7	-1 101	-1 107
Årets försäljning/utrangering	1	63	64
Årets avskrivningar	-1	-171	-172
Omklassificeringar/överföringar		0	0
Utgående ack avskrivningar	**-7**	**-1 209**	**-1 216**
Planenligt restvärde	**1**	**2 234**	**2 236**

Not 9 Värdepapper och andelar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Aktier	2	2
Värdepapper	312	205
Andel i pensionsstiftelse	614	394
Övriga andelar	152	70
Summa	**1 080**	**671**

KOMMUNEN				
Belopp i tusen kronor	Antal	Nominellt värde	Bokfört värde	Ägarandel (%)
Aktier och andelar				
Uppsala Stadshus AB	370 000	1,0	2 460 377	100,0
Uppsala Innovation Centre AB	250	25,0	25	25,0
Aktier och andelar i dotterföretag			**2 460 402**	
Svenska Kommunförsäkrings AB	1 524	1,0	1 860	5,0
Övriga aktier			**1 860**	
SUMMA AKTIER OCH ANDELAR			**2 462 262**	
Andel i pensionsstiftelse			604 124	
Övriga andelar			151 912	
Summa totalt			**3 218 298**	

Not 10 Långfristiga fordringar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Fordringar investeringsmoms	107	88
Övriga fordringar	103	91
Summa	**210**	**179**

KOMMUNEN		
	2017	**2016**
Fyrishov AB	305	105
AB Uppsala Kommuns Industrihus	370	290
Uppsala Stadshus AB	1 195	1 095
Uppsala Kommuns Fastighets AB	420	320
Uppsala Parkerings AB	80	130
Uppsala Vatten och Avfall AB	1 179	979
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	18
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	2 820	3 016
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	30	96
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	552	394
Uppsalahem	1 400	0
Övriga fordringar	85	74
Värdereglering	-41	-11
Summa	**8 395**	**6 506**

Not 11 Kortfristiga fordringar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Kundfordringar	288	226
Fordringar på staten	46	100
Fordringar koncernkonto	0	0
Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	0	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	381	229
Kortfristiga placeringar	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	520	552
Summa	**1 235**	**1 107**

KOMMUNEN		
	2017	**2016**
Kundfordringar	198	148
Fordringar på staten	197	289
Fordringar koncernkonto	332	501
Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	1 911	1 201
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	623	424
Kortfristiga placeringar	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	105	101
Summa	**3 366**	**2 664**

Not 12 Eget kapital

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Ingående balans	7 301	6 966
Utrangering [1]	-218	-40
Ändring av tidigare års egna kapital	406	-8
Övrigt	0	2
Årets resultat	962	381
Summa	**8 450**	**7 301**

KOMMUNEN		
	2017	**2016**
Ingående balans	7 428	7 088
Utrangering [1]	-218	-41
Korrigering av tidigare års egna kapital[2]	406	
	0	
Årets resultat	581	381
Summa	**8 196**	**7 428**
Varav reserverade medel för pensionsutbetalningar	255	255

1) 2016 avser korrigering av tidigare (1991) uppskrivning av anläggningstillgång som aldrig aktiverades. Om aktiveringen genomförts korrekt hade anläggningen varit helt avskriven 2006 vilket motiverar utrangering mot eget kapital. Anläggningen är del av den uppskrivning som beskrivs i avsnittet redovisningsprinciper. Under 2017 utrangerades ytterligare 218 miljoner kronor av samma karaktär, dvs anläggningsvärden som inte kunde spåras och knytas till verklig tillgång.

2) Uppsala kommuns exploateringsverksamhet har historiskt varit behäftad med brister. Under 2017 har ett omfattande genomlysningsarbete genomförts vid vilket icke stängda exploateringsprojekt inventerats och avslutats. Äldre poster, bestämda som poster före 2015, har i den utsträckning de påverkar resultatet bokförts direkt mot eget kapital med hänvisning till att de borde ha varit avslutade för länge sedan och då rätteligen idag skulle ha utgjort eget kapital. Härigenom minskas alltså missvisande effekt på resultatet.

Not 13 Avsättningar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Ingående avsättningar pensioner	941	853
Förändring avsättningar	56	88
Summa pensioner och löneskatt	**997**	**941**
Uppskjuten skatteskuld	**270**	**139**
Övriga avsättningar [1]	**70**	**71**
Summa	**1 338**	**1 152**

1) Varav 32 (32) miljoner kronor avser avsättning för framtida avveckling av avfallsanläggning.

KOMMUNEN		
	2017	**2016**
Ingående avsättningar pensioner	897	848
Pensionsutbetalningar	-60	-53
Nyintjänad pension	106	73
Arbetstagare som pensionerats	1	32
Ränte- och basbeloppsuppräkning	23	9
Övrigt	-8	-12
Summa pensioner och löneskatt	**959**	**897**
Övriga avsättningar	**7**	**9**
Summa	**966**	**906**
Aktualiseringsgrad	*97,0%*	*96,0%*
Varav pensioner exkl. garantipension	*752*	*685*
garantipensioner	*20*	*37*
löneskatt	*187*	*175*

Not 14 Obligationslån och skulder till kreditinstitut

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**201712**	**201612**
Obligationslån	6 600	2 900
Skulder till kreditinstitut	4 130	6 508
Summa	**10 730**	**9 408**

KOMMUNEN		
	201712	**201612**
Obligationslån	4 500	2 950
Skulder till kreditinstitut	2 730	2 156
Summa	**7 230**	**5 106**
Lånens löptider		
andel lån på mellan 1-5 år	90,3%	87,0%
andel lån på mellan 6-10 år	9,7%	13,0%
Totalt	**100%**	**100%**
Genomsnittsränta	0,6%	1,4%

Not 15 Övriga långfristiga skulder

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**201712**	**201612**
Checkräkningskrediter	0	0
Deponerade medel elhandel	10	0
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	354	320
Förutbetald exploateringsavgift [1]	603	1 350
Investeringsfond VA	70	0
Förutbetalt investeringsbidrag	187	87
Långfristig leasingskuld		2
Övrigt	30	10
Summa	**1 254**	**1 769**

KOMMUNEN		
	201712	**201612**
Checkräkningskrediter (2 000 mnkr)	0	0
Deponerade medel elhandel	12	2
		0
Förutbetald exploateringsavgift [1]	603	1 350
Förutbetalt investeringsbidrag	137	54
Långfristig leasingskuld	0	2
		0
Summa	**752**	**1 409**
Genomsnittsränta checkräkningskrediter	0,0%	0,0%

1) Posten avser extern finansiering av kommunal infrastruktur, huvudsakligen gator och parker under uppförande, inom ramen för kommunens mark- och exploateringsverksamhet. Motsvarande utgifter redovisas som pågående nyanläggning (se not 7). Antagandet om 2016 års skuld är baserad på genomlyst materia i exploateringsredovisningen som visar att omkring 60 procent av investeringarna i kommunal infrastruktur vid exploatering historiskt finansierats av externa aktörer. Posten nettoredovisades tidigare som exploateringsfastigheter, se även kommentar om exploateringsredovisning i redovisningsprinciperna.

Not 16 Kortfristiga lån

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**201712**	**201612**
Kortfristiga låneskulder till kreditinstitut	4 771	4 712
Summa	**4 771**	**4 712**

KOMMUNEN		
	201712	**201612**
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	1 757	1 501
varav nästa års amorteringar	1 757	1 100
kortfristiga del finansiell leasing	0	1
Summa	**1 757**	**1 501**

Not 17 Övriga kortfristiga skulder

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**201712**	**201612**
Leverantörsskulder	943	742
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 646	1 515
Övriga kortfristiga skulder	249	379
Summa	**2 838**	**2 636**

KOMMUNEN		
	201712	**201612**
Leverantörsskulder	378	523
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter [1]	1 343	1 196
Övriga kortfristiga skulder [2]	468	466
Summa	**2 189**	**2 185**
1) varav semesterlöne- & övertidsskuld	289	*282*
arbetsgivaravgifter	253	*248*
pensionskostnader individuell del	213	*202*
särskild löneskatt individuell del	52	*49*
2) varav personalens källskatt	98	*92*

Not 18 Derivat

Kommunen har en skuld om 1 570 (970) miljoner kronor med rörlig ränta, vilket har säkrats med ränteswappar till fast ränta. Syftet med säkringarna är att eliminera framtida skillnader i kassaflöden avseende betalningar av rörlig ränta. Säkringsförhållandet anses effektivt då de swappar som tecknats har underliggande lån.

Swapparnas negativa marknadsvärde var -29 (-39) miljoner kronor vilket ej återspeglas i balansräkningen då kommunen tillämpar säkringsredovisning. Av årets räntekostnader för upplåning, 77 (80) miljoner kronor, utgjorde swappräntorna 16 (18) miljoner kronor.

Genomsnittlig upplåningsränta var 0,88 (1,14) procent inklusive och 0,66 (0,89) procent exklusive ränteswappar. Genomsnittlig räntebindningstid var 2,2 (2,1) år med och 1,6 (1,7) år utan ränteswappar.

Not 19 Ansvarsförbindelser

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Borgensförbindelser	374	387
Garantiförbindelser	124	3
Pensionsförpliktelser	3 996	4 083
Summa	**4 494**	**4 473**
Övriga förbindelser		
Pensionsförpliktelser för kommunalråd	10	5
Avtalat avgångsvederlag för förvaltningschefer	33	27
Pensionsförpliktelser för bolagsstyrelse och ledning	5	5
Avtalat avgångsvederlag för bolagsstyrelse och ledning	3	4

KOMMUNEN		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Borgensförbindelser		
Borgen avseende småhus	1	2
Borgen mot föreningar	373	379
Borgen för kommunala bolag	804	805
Borgensförbindelser totalt	**1 178**	**1 186**
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse		
Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	**4 082**	**4 233**
Gamla utbetalningar	**-165**	-161
Sänkning av diskonteringsränta	**0**	0
Ränte- och basbeloppsuppräkning	**95**	47
Bromsen	**0**	0
Övrigt	**0**	-7
Förändring löneskatt pensionsförpliktelser	**-17**	-30
Utgående ansvarsförbindelse [1]	**3 993**	**4 081**
Aktualiseringsgrad	*97%*	*96%*
Pensionsförpliktelser för kommunalråd	10	5
Avtalat avgångsvederlag för förvaltningschefer	33	27
Övrigt	122	1
Övriga ansvarsförbindelser totalt	**165**	**33**
Summa borgens- och ansvarsförbindelser	**5 336**	**5 300**

1) För att möta pensionsåtagandet har 657 (385) miljoner kronor placerats i en pensionsstiftelse. Marknadsvärdet på denna placering uppgick till 713 (420) miljoner kronor.

KAPITALTÄCKNINGSGARANTI
Uppsala kommun förbinder sig genom en kapitaltäckningsgaranti till Uppsala Stadshus AB att täcka eventuella framtida förluster i bolaget. Uppsala Stadshus AB har i sin tur lämnat kapitaltäckningsgaranti till sina dotterbolag.

BORGEN FÖR KOMMUNINVEST I SVERIGE AB
Uppsala kommun har i ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Uppsala kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 4 399 192 599 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 4 454 683 680 kronor.

Not 20 Exploateringsfastigheter pågående projekt

(Belopp i miljoner kronor)	Projekt-inkomster	Projekt-utgifter	Del-avslut	Utgående balans
H100067 Råbyvägen 2	-110,9	28,6	5,6	-76,6
H100040 Kungsängens bostad	-143,3	83,4	0,0	-59,9
H100134 Gränby/Österleden	-55,5	-3,7	0,0	-59,2
H100062 Stenhagen	-55,7	-0,8	0,0	-56,5
H100126 SUNNERSTA 51:26 DEL AV	-56,4	16,8	0,0	-39,5
H100051 Norra Librobäck	-64,2	28,4	0,0	-35,8
H100050 SKÖLSTA	-42,9	9,5	0,0	-33,4
H100045 Kv Edsbro	-56,2	9,0	13,9	-33,3
H100038 Börje tull 1&2	-23,4	3,0	0,0	-20,4
H100117 Husbyborg 1:82 expl markanvisn	-21,4	1,1	0,0	-20,3
H100059 Östra Fyrislund	-171,5	77,1	74,5	-19,9
H100103 Kv Flänsen	-26,2	9,7	0,0	-16,5
H100069 Gottsunda centrum	-48,5	13,4	18,7	-16,4
H100077 Malmaparken	-23,1	0,4	7,7	-14,9
H100086 Kv Åkern	-11,7	0,0	0,0	-11,7
H100075 Kv Leopold	-11,8	0,3	0,0	-11,5
H100049 Källarbäcksvägen	-11,7	0,8	0,0	-10,9
H100029 Västra Vårdsätra	-11,6	1,9	-0,4	-10,0
H100042 Gränby köpstad	-19,4	10,4	0,0	-9,0
H100092 Berget	-9,0	2,9	0,0	-6,1
H100070 Kv Kantorn	-5,7	0,1	0,0	-5,6
H100124 RÖRBY	-29,5	19,0	5,1	-5,3
H100145 SÄVJA CENTRUM	-10,5	5,4	0,0	-5,1
H100044 Sporthotell	-6,8	1,7	0,0	-5,1
H100066 Folke Bernadotte	-29,4	24,5	0,0	-4,8
H100091 Kvarntorget-Migo	-5,1	0,3	0,0	-4,8
H100130 Lerdammsparken, Gamla Uppsala 21:21 m fl	-4,0	0,0	0,0	-4,0
8940445 BOKTRYCKAREN EXPL AVTAL	-20,1	13,2	0,0	-6,8

H100082 Kapellgärdet	-17,1	10,1	3,6	-3,5
H100180 BÄLINGE-NYVLA 4:2	-10,6	7,3	0,0	-3,3
H100129 Kv Sverker	-2,5	0,0	0,0	-2,5
H100122 Korrekturet	-4,4	2,1	0,0	-2,3
H100159 KV TOBO	-2,1	0,2	0,0	-2,0
H100125 Storvreta 4:13 och 4:42	-3,5	0,1	1,6	-1,8
H100157 Valsätra 1:9 expl.avtal	-13,0	11,9	0,0	-1,1
H100065 BÄL-LÖVSTA 9:18	-22,5	10,0	12,1	-0,4
H100043 Brandstationen	-59,1	24,8	34,3	0,0
Summa småprojekt med positivt kassaflöde per 20171231	-18,9	12,6	-1,9	-8,2
Summa småprojekt med negativt kassaflöde per 20171231	-17,2	26,1	3,5	12,4
H100055 Gränby centrum södra och västra	-32,5	12,5	20,2	0,2
H100054 CEMENTGJUTERI	-85,1	16,4	69,1	0,4
H100078 Triangeltomten	-29,7	30,7	0,0	1,0
8940248 KV BANVAKTEN	-3,2	4,8	0,0	1,5
H100183 ULTUNA 2:1, 2:23	-3,2	4,9	0,0	1,7
H100032 Nv Staden Librobäck-Husbyborg	-43,3	12,8	32,5	2,0
H100081 Kvarngärdet 60:1	-8,5	2,1	8,5	2,1
H100144 Björklinge kyrkskola	0,0	2,1	0,0	2,1
H100133 Gränby arena	0,0	2,1	0,0	2,1
H100048 Vävstolen	-0,2	2,4	0,0	2,2
H100146 Stabby- och Berthågafälten	0,0	2,5	0,0	2,5
H100068 Kv Cylindern	2,8	0,0	0,0	2,8
H100058 Eriksberg	-0,2	3,2	0,0	3,0
H100039 Östra Salabacke	-160,1	100,4	64,3	4,6
H100123 Utmarken expl Jälla	0,0	4,7	0,0	4,7
H100093 Kv Plantskolan	-0,3	5,6	0,0	5,3
H100046 Tryffelvägen	-9,1	5,6	9,1	5,6
H100079 Bäcklösa	-1,4	7,2	0,0	5,8
H100166 Husbyborg Garverigatan	0,0	13,0	0,0	13,0
H100037 Storvreta	-18,2	31,5	0,0	13,3
H100041 Rosendal	-343,8	151,3	215,7	23,2
H100083 Södra Gunsta etapp 1	-7,7	35,7	0,0	28,0
H100174 ANK REG	0,0	39,8	0,0	39,8
H100056 Jälla S LIndbbacken	-55,5	38,8	56,6	39,9
H100173 Busstomten kungsängen	0,0	50,4	0,0	50,4
H100096 Ulleråker	-4,3	116,3	0,0	111,9
Generell periodisering uppl intäkt kto 2380	198,7	0,0	0,0	198,7
TOTALT EXPLOATERINGSFASTIGHETER	**-1 861,5**	**1 159,0**	**654,2**	**-48,4**

Övriga tilläggsupplysningar

Leasingavtal

SAMMMANSTÄLLD REDOVISNING			KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
OPERATIONELL LEASING				
Årets leasingavgifter				
Byggnader	493	451	1 279	669
Fordon	18	16	16	15
Kontorsutrustning inkl datautrustning	8	12	8	11
Övrigt	3	5	2	5
Summa	**523**	**484**	**1 306**	**700**
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	415	358	1 115	526
senare än ett år men inom fem år	1 244	1 107	2 300	1 498
senare än fem år	1 215	1 206	1 925	1 438
FINANSIELL LEASING				
Redovisat värde enligt balansräkningen				
Maskiner och inventarier	1	2	1	2
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	1	1	1	1
senare än ett år men inom fem år	0	1	0	1
senare än fem år	0	0	0	0

Aktieägartillskott och koncernbidrag

	AKTIEÄGARTILLSKOTT		KONCERNBIDRAG	
Belopp i miljoner kronor	**GIVARE**	**MOTTAGARE**	**GIVARE**	**MOTTAGARE**
Uppsala Stadshus AB	**-502**	**0**	**-377**	**398**
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	0	0	0	47
Fyrishov AB	0	16	0	51
Nya Destination Uppsala	0	0	0	0
Uppsalahem, koncern	0	371	-371	0
Uppsala Bostadsförmedling AB	0	0	-2	0
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	0	0	0	4
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	0	0	3
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	0	0	0	46
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB	0	0	0	9
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	34	0	34
Uppsala Parkerings AB	0	0	-25	0
Uppsala R2 AB	0	0	0	0
Uppsala stadsteater AB	0	72	0	72
Uppsala Vatten och Avfall AB	0	9	0	111
Summa	**-502**	**502**	**-775**	**775**

Lån, borgen, räntor, intäkter och kostnader

	LÅN		BORGEN		RÄNTOR
Belopp i miljoner kronor	BORGENÄR	GÄLDENÄR	GIVARE	MOTTAGARE	INTÄKT
Uppsala Kommun	**-10 291**		**-800**		**137**
Förvaltningsbolaget Upphall KB	0	0	0	0	0
Uppsala R 1 AB	0	0	0	0	0
Uppsala Innovation Centre	0	0	0	0	0
Uppsala Stadshus AB	0	**1 545**	0	**0**	-21
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	0	370	0	0	-6
Fyrishov AB	0	305	0	0	-4
Nya Destination Uppsala	0	0	0	0	0
Uppsalahem, koncern	0	1 400	0	0	-3
Uppsala Bostadsförmedling AB	0	0	0	0	0
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	0	570	0	0	-9
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	166	0	0	-3
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	0	3 586	0	800	-61
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB	0	591	0	0	-8
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	18	0	0	-1
Uppsala Parkerings AB	0	130	0	0	-2
Uppsala R2 AB	0	0	0	0	0
Uppsala stadsteater AB	0	0	0	0	0
Uppsala Vatten och Avfall AB	0	1 579	0	0	-21
Övrigt	0	31	0	0	3
Summa	**-10 291**	**10 291**	**-800**	**800**	**0**

Fem år i sammandrag

	2017	2016	2015	2014	2013
Allmänt					
Antal invånare 31 december	219 914	214 559	210 126	207 362	205 199
Genomsnittlig utdebitering per 100 kronor	32,85	32,85	32,00	32,0	32,0
varav kommunens[1]	21,14	21,14	20,84	20,84	20,84
Skattekraft i procent av rikets (taxeringsår)	103	103	103	102	102
Kommunens verksamhet					
Skatteintäkter och statligt utjämningsbidrag, netto (mnkr)	11 180	10 580	9 746	9 429	9 178
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr)	10 642	10 278	9 855	9 686	8 285
dito, skattefinansierad verksamhet (mnkr)	10 642	10 278	9 855	9 686	8 285
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter	95,2	97,1	101,1	102,7	90,3
Finansiella intäkter och kostnader, netto (mnkr)	42	79	164	92	25
Resultat före extraordinära poster (mnkr)	581	381	56	-165	919
Årets resultat (mnkr)	581	381	56	-165	919
Årets resultat exkl. jämförelsestörande (mnkr)	488	440	-50	-21	-53
Nettoinvesteringar (mnkr)	509	391	421	2277	317
Låneskuld, koncernextern räntebärande (mnkr)	8 037	6 606	6 581	6 331	3 836
Låneskuld per invånare (kronor)	36 547	30 789	31 319	30 529	18 694
Anläggningstillgångar per invånare (kronor)	77 331	73 647	69 928	64 002	55 628
Soliditet (procent)	39	40	42	43	54
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (procent)	20	18	17	16	20
Kassalikviditet (procent)	104	85	77	94	103
Kommunkoncernens verksamhet [2]					
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr)	9 849	9 929	9 487	9 248	8 871
Finansiella intäkter och kostnader, netto (mnkr)	-214	-189	-244	-258	-311
Årets resultat (mnkr)	962	381	-39	-110	10
Nettoinvesteringar i anläggningstillgångar (mnkr)	3255	2 273	2 043	3 753	1 685
Anläggningstillgångar (mnkr)	27 155	25 443	22 673	20 912	18 242
Räntebärande lång- och kortfristiga skulder (mnkr)	15 501	14 120	12 592	11 942	9 246
Soliditet (procent)	29	27	29	31	36
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (procent)	15	12	12	12	13

Förklaringar

1) Skattesatsen fastställs varje år av kommunfullmäktige. Den anges som antalet utdebiterade kronor och ören per skattekrona (1 skattekrona motsvarar 100 kronor beskattningsbar inkomst).

2) Jämförelsetalen för bokslut 2013 har räknats om enligt K3-regelverket

Redovisningsprinciper

Kommunens årsredovisning är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lag (1997:614) om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). De fall där kommunen väsentligt avviker från lag eller rekommendation redogörs för nedan.

Exploateringsredovisning – RKR 11.4

Kommunens redovisning av mark- och exploateringsverksamhet har under en längre tid avvikit från gällande normering. Ett omfattande arbete pågår för att komma till rätta med bristerna. Här ingår både en revidering av verksamhetens framtida arbetssätt och redovisning. I arbetet utgör RKR:s vägledning om exploateringsredovisning en viktig del. En systematisk genomgång av samtliga icke avslutade projekt ingår. Detta ska säkerställa ett rimligt avslut av projekt som anses färdigställda och ett strukturerat upplägg för projekt som anses pågående.

Historiskt har inkomster från markförsäljning (RKR 18.1) och exploateringsavgifter tillsammans med utgifter i exploateringsverksamheten (RKR 11.4) avslutats och nettoredovisats mot kommunens resultat. I samband med bokslut för 2016 gjordes en uppskattning av förväntade effekter av en korrekt bruttoredovisning av pågående nyanläggning respektive förutbetald exploateringsavgift. Det innebar att 1 350 miljoner kronor då bokfördes som pågående nyanläggning (kommunal infrastruktur, som uppförs inom ramen för exploateringsverksamheten) respektive långfristig skuld (exploateringsavgift enligt avtal vid markförsäljning eller byggherreavtal) i syfte att ge en mer rättvisande bild av kommunens ställning, se balansräkning samt not 7 och 15. Under 2017 har denna uppskattning ersatts med resultatet från en systematiska genomgången av projektportföljen. Precisionen har ökat men hela portföljen är ännu inte inventerad. Arbetet fortsätter under 2018 vilket förväntas ge effekter i form av ytterligare överföring från exploateringsfastigheter till pågående nyanläggning respektive långfristig skuld.

Under 2017 har samtliga markförsäljningar intäktsredovisats, en viktig anpassning till RKR 18.1 varför tidigare redovisad avvikelse inte längre föreligger.

Materiella anläggningstillgångar – RKR 11.4

I november 2016 identifierades att kommunens anläggningstillgångar, efter beslut i kommunstyrelsen, skrivits upp i värde (1990). Uppskrivningen fördelades senare (1994) proportionellt mot befintliga anläggningstillgångar och avskrivning påbörjades i samma takt som den respektive anläggning mot vilken uppskrivningen knutits. I samband med att lag (1997:614) om kommunal redovisning infördes 1998 borde dessa uppskrivningar ha utrangerats vilket inte gjordes. Återstående bokförd uppskrivning utrangerades därför i februari 2017. Utrangeringen reglerades direkt mot eget kapital motiverat av uppskrivningens ålder.

Sammanställd redovisning – RKR 8.2

Syftet med den sammanställda redovisningen, den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en sammanfattande bild av kommunens totala ekonomiska ställning och åtaganden. Den omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett vilken form den bedrivs i.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade företaget vid förvärvstidpunkten eliminerats. I redovisningen ingår sålunda endast kapital som intjänats efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att i den sammanställda redovisningen ingår så stor del av dotterföretagets eller intresseföretagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel.

I sammanställd redovisning har konsolideringen skett av boksluten för de civilrättsliga underkoncernerna. Uppskrivning av koncernföretagens materiella anläggningstillgångar återförs före konsolidering. I balansräkning uppdelas de obeskattade reserverna i en del som uppskjuten skatt under avsättningar och i en del under eget kapital.

Bilaga 4 Internkontroll 2017

Syftet med intern kontroll är att säkerställa ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig ekonomisk rapportering samt efterlevnad av tillämpliga lagar och förordningar. I kommunen har respektive nämnd och bolagsstyrelse ansvar för den interna kontrollen. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll i kommunen och har tillsammans med Uppsala Stadshus AB ett samordnande ansvar för den interna kontrollen. Kommunstyrelsen ska bidra med tillsyn och utvärdering av den interna kontrollens funktionalitet och ändamålsenlighet och rapportera detta till kommunfullmäktige.

Aktiviteter under året

Utifrån kommunstyrelsens ansvar har arbetet för ökad likvärdighet mellan nämnderna inom den interna kontrollen fortsatt. Detta har bland annat lett fram till att namngivningsnämnden nu har en internkontrollplan. På förvaltningsnivå ordnas forum för erfarenhetsutbyte om intern kontroll och internkontrollplaner, där bland annat kommunrevisionens granskning av området har tagits upp till diskussion. Under 2017 har kommunledningskontorets ledningsgrupp fattat beslut om att en utbildning om intern kontroll för förtroendevalda och tjänstepersoner ska tas fram. En vägledning för arbetet med nämndernas interna kontroll beslutas inom kort. Dessutom har kommunledningskontoret tagit fram olika informations- och stödmaterial:

- Helhetsbild över den interna kontrollen i Uppsala kommun (december 2017)
- Nulägesanalys av arbetet med intern kontroll i Uppsala kommun (maj 2017)
- Stöd till avrapportering av nämndernas internkontrollplaner (oktober 2017)

Arbetet med att ta fram materialen visar att nämnder och förvaltningar kan behöva se över sin interna kontroll och synliggöra hur den organiseras och fungerar. I en sådan översyn bör kopplingen mellan den interna kontrollen i sin helhet och internkontrollplanen lyftas fram, och då särskilt hur internkontrollplanen kan användas för att säkerställa att den interna kontrollen fungerar och utvecklas.

Uppföljning av planer för intern kontroll 2017

I enlighet med kommunens reglemente för intern kontroll har nämnder och styrelser rapporterat in sin uppföljning av internkontrollplaner för 2017 till kommunstyrelsen. Nämndernas och styrelsernas internkontrollplaner för 2017 hade kontrollmoment som i regel låg på en övergripande nivå och bedömdes vara möjliga att genomföra. I samtliga fall var kontrollmomenten kopplade till risker i riskregister och kontrollmomenten bedömdes i stort som lämpade att hantera dessa risker.

Avrapporteringarna av internkontrollplanerna för 2017 har skiftande omfång, struktur, innehåll och kvalitet. Tre avrapporteringar bedöms hålla en god kvalitet, nio avrapporteringar en acceptabel kvalitet medan två håller en lägre kvalitet. I ett av de fall där avrapporteringen har en lägre kvalitet bedöms detta framförallt bero på brister i kontrollmomentens utformning. Den berörda nämndens internkontrollplan för 2018 är betydligt bättre utformad varför det finns förutsättningar för en bättre avrapportering nästa år.

Det allmänna intrycket är att den interna kontrollen i kommunen genomförts på ett transparent sätt och att den under 2017 var acceptabel. I stort sett samtliga planerade kontrollmoment har genomförts. Rapporteringarna beskriver inte i detalj vad som granskats och hur granskningen genomförts. Endast i undantagsfall redovisas t.ex. vilka beslut som granskats eller vilka frågor som ställts. Resultatet av kontrollerna är mer utförligt beskrivna.

De genomförda kontrollerna bedöms ha haft möjlighet att upptäcka avsedda brister med undantag för den nämnd vars kontrollmoment är bristfälligt utformade och beskrivna. Totalt redovisas upptäckta brister för 50 kontrollmoment vilket är betydligt fler än föregående år då antalet endast var 33 stycken.

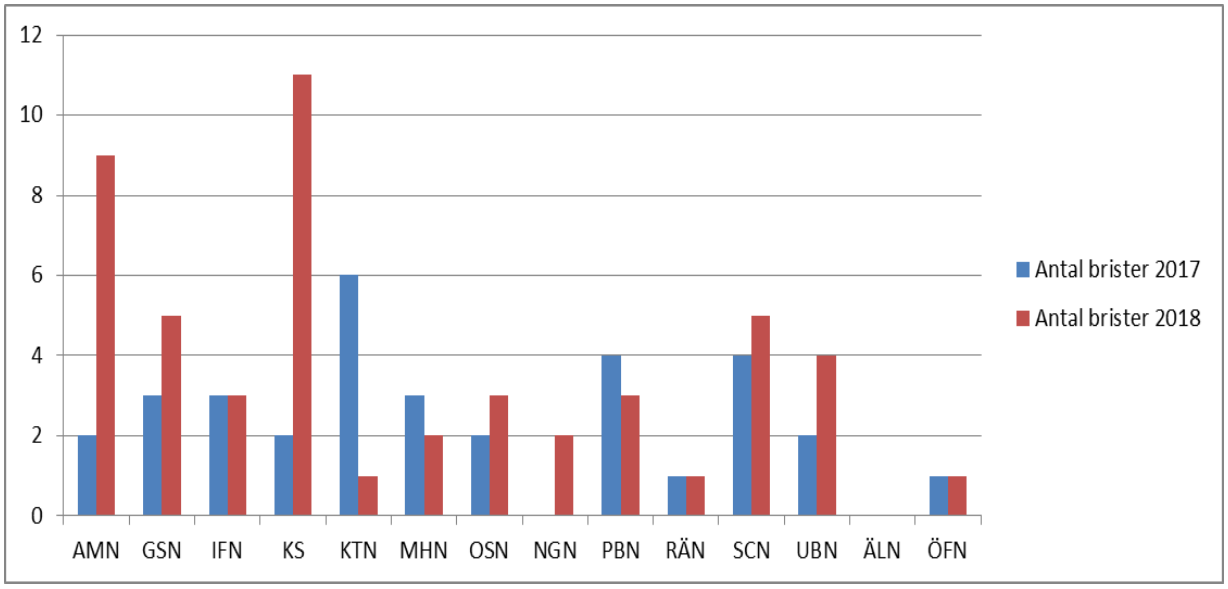

Bristerna är framförallt av mindre allvarlig art. Vad som kan vara anledning till ökningen går inte att uttala sig om utifrån denna uppföljning men bör följas upp under året.

13 av de 14 nämnder som upptäckt brister beskriver i de flesta fall hur dessa ska åtgärdas. Tidpunkter för detta redovisas inte annat än undantagsvis. Det finns upptäckta brister som kan tyda på behov av ett kommunövergripande grepp inom områdena hot och våld, hantering av sekretess, anonyma synpunkter, korrekt bokföring, upphandling, social oro, personalomsättning, kunskap om mutor och jäv, bisysslor, diarieföring, delegationsbeslut och hantering av anhörig sökande.

Avrapporteringarna visar vidare att det finns anledning att titta på utvecklingen av vissa kontroller och beskrivningarna av hur kontrollerna genomförts.

Redovisning av planer för intern kontroll 2018

I enlighet med kommunens reglemente för intern kontroll har nämnder och styrelser i kommunen lämnat in antagna internkontrollplaner för kommande verksamhetsår till kommunstyrelsen. Nämndernas internkontrollplaner för 2018 innehåller kontrollmoment för både verksamhetsspecifika och mer generella risker.

Det totala antalet kontrollmoment är i stort sett samma som året innan, 138 för 2018 jämfört med 136 för 2017. Nämnderna har i genomsnitt tio kontrollmoment var i sina internkontrollplaner men variationen är fortsatt stor. Kommunstyrelsen har flest kontroller – 17 stycken. Som jämförelse har t.ex. äldrenämnden endast fem stycken.

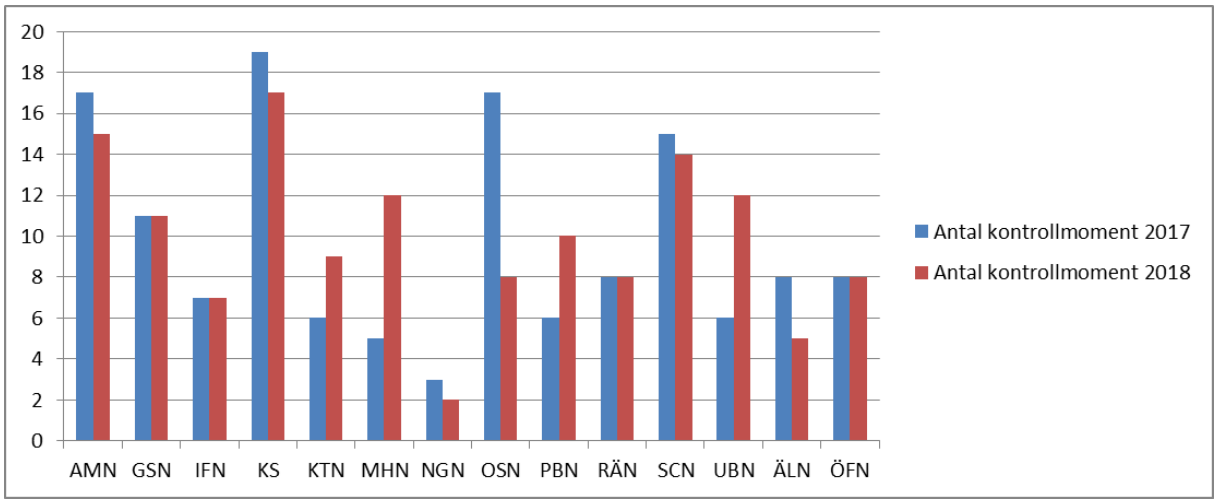

Det finns också skillnader mellan nämnderna där vissa nämnder minskat antalet kontroller och andra ökat. Den nämnd som minskat antalet kontroller i störst utsträckning är omsorgsnämnden som gått från 17 till 8 kontrollmoment. De nämnder som ökat antalet kontroller i störst utsträckning är miljö- och hälsoskyddsnämnden som gått från 5 till 12 och utbildningsnämnden som gått från 6 till 12. Antalet kontroller är inte avgörande för planens kvalitet men det finns en koppling mellan antalet kontroller och deras förmåga att täcka nämndens verksamhetsområde och de risker för måluppfyllelse som finns inom detta.

Antalet kontrolltillfällen, det vill säga om kontrollmoment utförs vid flera och olika tidpunkter, fortsätter att öka. Samtliga nämnder utom en har nu kontrollmoment som utförs minst två gånger per år. Många nämnder har också kontrollmoment som utförs fler gånger än så.

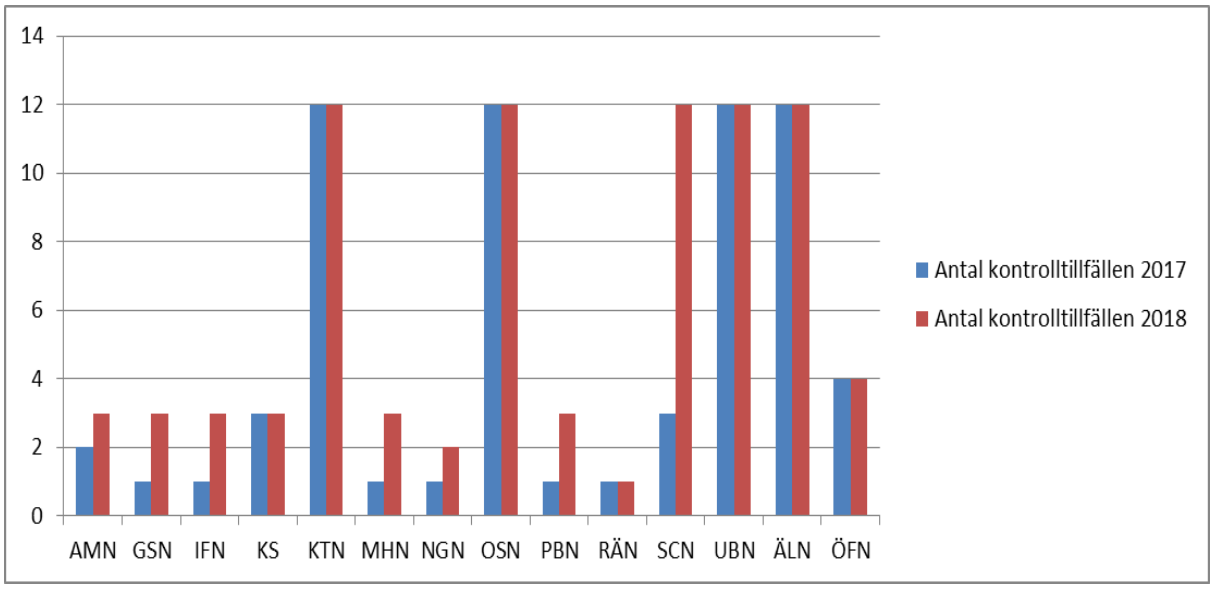

Antalet återrapporteringstillfällen till nämnd fortsätter också att öka. Samtliga nämnder utom en har minst två återrapporteringstillfällen per år och de flesta nämnder har minst tre. Dessa sammanfaller då med delårs- och årsbokslut. Fem nämnder har ytterligare återrapporteringstillfällen.

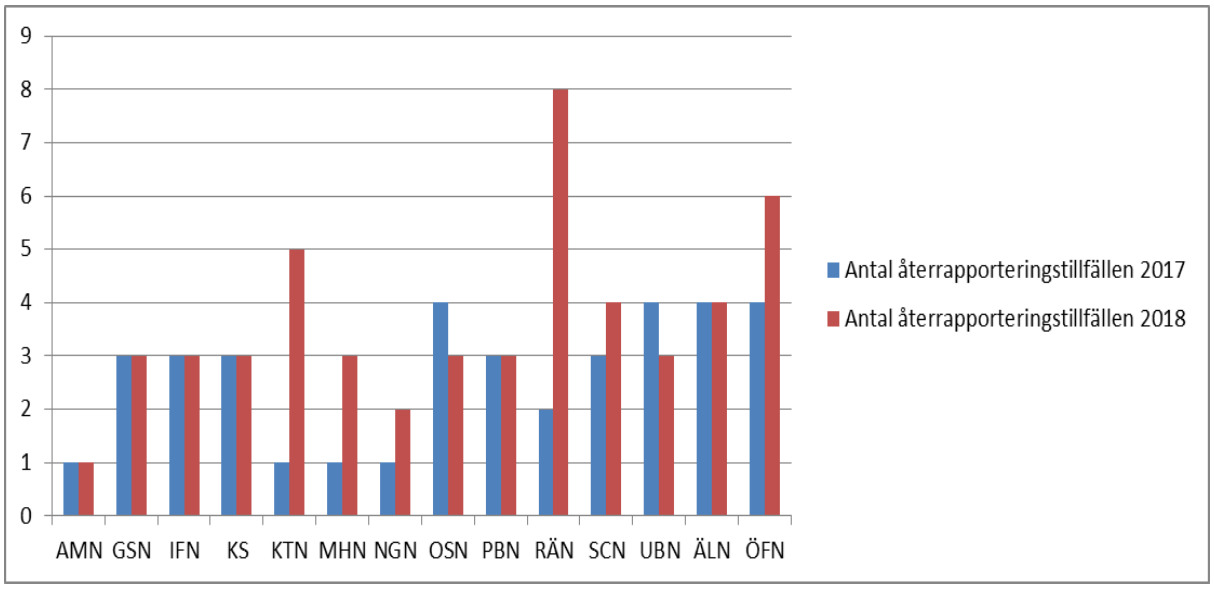

Det är positivt att arbetet med den interna kontrollen sprids över tid, bland annat för att arbetet med den interna kontrollen då hålls aktuellt under hela året. På detta sätt kan också arbetstoppar undvikas.

Samtliga kontrollmoment är kopplade till risker i riskregister. Tio av nämnderna har kontrollmoment inom samtliga beslutade kontrollområden. Detta är en ökning mot föregående år då sju nämnder hade detta. De fyra nämnder som inte uppfyller kravet är idrotts- och fritidsnämnden, namngivningsnämnden, plan- och byggnadsnämnden och

överförmyndarnämnden. Nämnderna saknar kontroller inom olika kontrollområden. De kontrollområden där inte samtliga nämnder har kontrollmoment är finansiell kontroll, kontroller av system och rutiner, kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut och kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv.

Kontrollmomenten bedöms vara relevanta för att hantera identifierade risker. Kontrollmomenten bedöms vidare vara möjliga att genomföra. Det framgår också vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska genomföras och vilka som är ansvariga för detta. När kontrollerna ska genomföras och hur rapporteringen ska ske framgår i mindre utsträckning. Kontrollmomenten håller sig också i huvudsak på en övergripande nivå och är inte fokuserade på enskildheter i förvaltningens arbete.

Om man bortser från de kontrollmoment i nämndernas internkontrollplaner som kan betecknas som verksamhetsspecifika, det vill säga har en klar koppling till den verksamhet nämnden ansvarar för, så återstår många kontrollmoment av mer generell karaktär och som mer eller mindre skulle kunna vara relevanta för alla nämnder. Många nämnder kontrollerar då även liknande saker men på olika sätt. Dessa kontroller bör kunna utformas på samma sätt för alla nämnder. Detta skulle underlätta jämförelser mellan nämnderna. Berörda nämnder bör kunna samarbeta kring hur kontrollerna ska genomföras och utbyta erfarenheter kring detta för att utveckla den interna kontrollen ytterligare.

Arbetet framåt

Under kommande verksamhetsår eftersträvas ytterligare samarbete över nämndgränserna i arbetet med den interna kontrollen. Syftet är erfarenhetsutbyte, ökat lärande och att ytterligare öka förståelsen för vad intern kontroll är och hur den kan användas för att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten. I detta arbete kommer även frågan om att nämnderna kan behöva se över sin interna kontroll och synliggöra hur den organiseras och fungerar att hanteras, inklusive internkontrollplanens roll i detta.

I reglementet för intern kontroll står att nämnderna den 31 december varje år ska rapportera in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för internkontroll. Detta har hittills inte fungerat tillfredställande. Kommunstyrelsen kommer under året att gå ut med instruktioner om hur denna inrapportering fortsättningsvis ska ske. Inrapporteringen bör utformas så att den stödjer utvecklingen av den interna kontrollen.

En aspekt av detta att titta på närmare, är kopplingar och överlappningar mellan kommunstyrelsens internkontrollplan och nämndernas internkontrollplaner. Under 2017 har det förekommit att kommunstyrelsen inom ramen för sin internkontrollplan tagit in uppgifter från nämnder och förvaltningar samtidigt som andra nämnder kontrollerat liknande saker. Det finns därför anledning att förtydliga förhållandet mellan kommunstyrelsen och nämnderna. I samband med detta kommer kommunstyrelsen också att undersöka möjligheten att ta fram centralt rekommenderade kontrollmoment som sedan kan ingå i nämndernas internkontrollplaner.

Arbetet med att ta fram förslag på fler gemensamma kvalitetssäkrade strukturer och metoder när det handlar om gemensamma risker och kontrollmoment fortsätter. Detsamma gäller gemensamma strukturer i redovisning och avrapportering för att underlätta överblicken.

Under året tas också en utbildning om intern kontroll fram. Utbildningen ska finnas färdig till valet i september.

Eftersom 2018 är ett valår har frågan om valnämnden ska ta fram en internkontrollplan aktualiserats. Valnämnden har tidigare inte haft någon sådan. Frågan hanteras under inledningen av året.

Nämndernas och styrelsernas rapportering

Nämndernas och aktiebolagens rapportering av intern kontroll 2017 och internkontrollplaner för 2018 finns i pärm knuten till detta ärende. I pärmen redovisas även de helägda aktiebolagens dokumentation.

Bilaga 5 Resultat av 2017 års löneanalys

Bakgrund

Uppsala kommun genomför årligen en löneanalys med fokus på jämställdhet. Löneanalysen utgår ifrån lönekartläggning och arbetsvärdering och syftar i första hand till att sätta ljuset på osakliga löneskillnader mellan könen. Löneskillnader definieras dels som skillnader i lön för lika jobb, dels i skillnader i lön för likvärdiga jobb. Den nya diskrimineringslagen har gjort årlig löneanalys tvingande.

Innehåll

2017 års löneanalys belyser lön och kön samt lön och ålder. I en framtid kan vi komma att kunna identifiera andra typer av strukturella skillnader men givet vi inte kan eller vill registrera etnicitet, sexuell läggning osv kan vi inte heller följa statistiken på dessa grupper. Ett antagande är dock att om vi har osakliga löneskillnader mellan de grupper vi kan följa, har vi det också avseende andra typer av normbrytande identiteter.

Löneanalysen visar inte på strukturella löneskillnader med avseende på ålder. Vad gäller kön har kommunen tagit ett mycket stort steg framåt i det att vi 2017 har nått målet jämställda löner för lika jobb, och kommit närmare målet vad avser likvärdiga jobb.

Lika jobb

Att vi inte haft lika lön för lika jobb kan bara antas bero på att chefer och omvärld har bedömt kvinnliga och manliga prestationer olika. Vi ska sätta lön efter prestation (individuellt och differentierat) och detta leder till att prestationer nogsamt och – så objektivt som möjligt – ska bedömas. Det är inte omöjligt att normerna tidigare styrt chefernas bevekelsegrunder. Att bryta trenden med ojämställda löner för lika jobb är den svåraste utmaningen eftersom det inte handlar om att flytta pengar, utan om den enskilde chefens förmåga och samhällssyn. Vi har dock sedan 2012 tillhandahållit ett metodstöd för att underlätta för chefer att sätta rätt lön för rätt prestation, och att kunna jämföra löneläget. Kopplat till detta har vi arbetat med normkritiska seminarier för att öppna ögonen och starta ett nytänk.

Likvärdiga jobb

Strukturella löneskillnader mellan jobb som är likvärdiga är en annan sak. Här finns det fler parametrar som kommer in och påverkar mätningen. Här handlar det om jobb som i arbetsvärderingen bedöms vara likvärdiga. En arbetsvärdering är aldrig och kan inte heller bli absolut korrekt. Här handlar det om helt skilda yrkesgrupper med olika inflytande från marknadskrafter, det handlar om olika förvaltningar och stora kontra små grupper. Målsättningen på en skillnad mellan könen i detta led är 150 kr. Det innebär att vi har ungefär lika mycket kvar att rå på som vi lyckades med under 2017. Då är det visserligen fortfarande män som är löneledande, och strukturellt sett har vi mer kvar innan det växlar över åren. Metoden att nå fram i dessa led är främst ett samförstånd mellan förvaltningar om omfördelning av budgeterade medel och ett fortsatt arbete med jämförelser om vad som är rätt lön, i enlighet med den metod vi arbetat i sedan tidigare.

Grafen nedan visar dels att vi har en bit kvar för att nå jämställda löner när det gäller likvärdiga jobb, men också att vi i arbetsvärderingen gör skillnad i värde på yrket i sig, som sedan inte avspeglas i den faktiska lönesättningen.

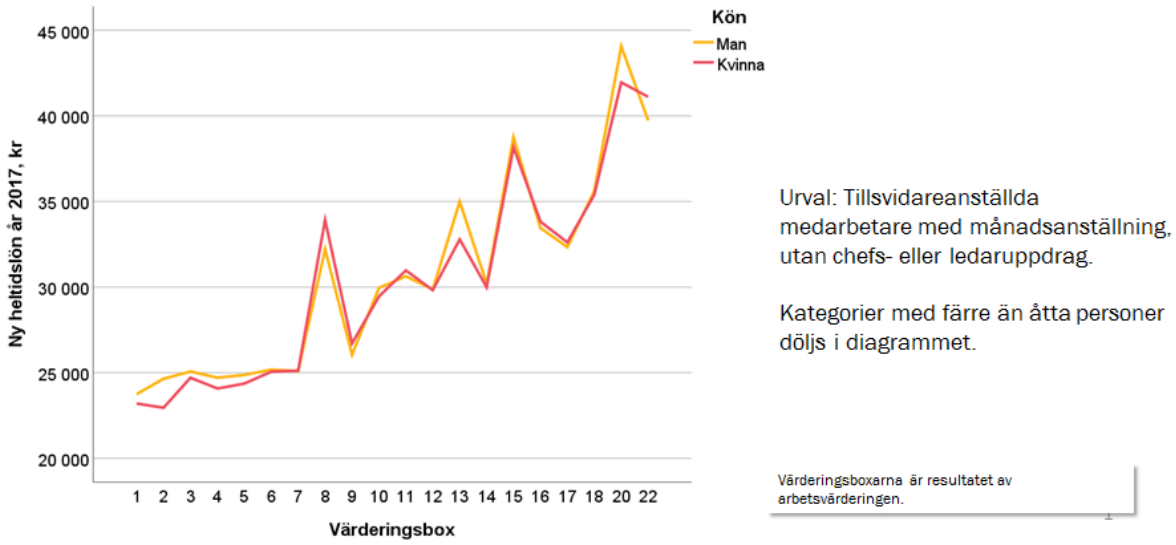

Utmaningen i att vi har stora kvinnodominerade grupper med lägre lön än de små mansdominerade har tagits in i ett samarbete mellan HR och ekonomistaben.

Nylönesättning

Det finns fortfarande en diskrepans i nylönesättningen. Män nylönesätts högre än kvinnor – och redan anställda – medan kvinnor nylönesätts lägre än både män och redan anställda. Detta ska analyseras och vi ska införa metodstödet också för beslut om lön vid anställning för att komma tillrätta med problemet. Grafen nedan visar på skillnaderna i lön vid nyanställningar. Här skapas förutsättningar för långvarig ojämställdhet varför det är viktigt att uppmärksamma och åtgärda.

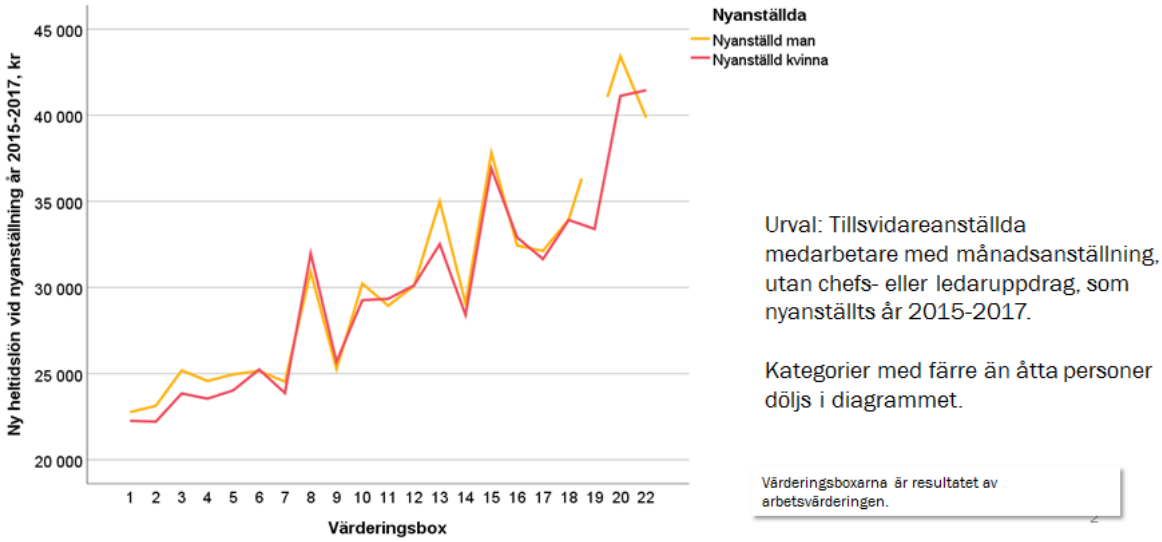

Orsak och verkan

Under 2017 har det funnits en belysning på det faktum att vi har osakliga löneskillnader. Detta har antagligen kommit att bli en drivkraft och motivation. Vi kan spåra en del av förklaringen till framstegen i att 80 procent av dem som bedömdes vara så högpresterande att de fick ta del av det statliga lärarlönelyftet var kvinnor. I övrigt har inga särskilda medel tillförts utan hela förändringen har skett inom ram.

Bilaga 6 Översikt av måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag per nämnd och bolagsstyrelser samt gemensamma nämnder

Översikt av måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag per nämnd

Översikten visar hur kommunens olika nämnder och bolagsstyrelser bedömt statusen för kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag ur Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019. Totalkolumnen visar en sammanvägd bedömning utifrån statusen för nämnderna. I den mån det finns underlag framgår där även vilket år uppdragen förväntas vara färdiga. Måluppfyllelsen för de båda nämnder som Uppsala kommun har gemensamt med andra kommuner (räddningsnämnden och överförmyndarnämnden) presenteras längst bak i bilagan.

Förkortningar som används i tabellen			
KS	Kommunstyrelsen	UBN	Utbildningsnämnden
GSN	Gatu- och samhällsmiljönämnden	OSN	Omsorgsnämnden
MHN	Miljö- och hälsoskyddsnämnden	SCN	Socialnämnden
NGN	Namngivningsnämnden	ÄLN	Äldrenämnden
PBN	Plan- och byggnadsnämnden	IFN	Idrotts- och fritidsnämnden
AMN	Arbetsmarknadsnämnden	KTN	Kulturnämnden

Förklaringar för bedömningen av mål		**Förklaringar för bedömningen av uppdrag**	
Blå	Nämnden har uppnått det den planerat (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet.	Blå	Uppdraget är genomfört
Grön	Nämnden har uppnått övervägande del av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet.	Grön	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gul	Nämnden har (enbart) uppnått delar av det den planerat för att bidra till inriktningsmålet.	Gul	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Nämnden har inte bidragit till inriktningsmålet.	Röd	Uppdraget genomförs ej

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 1	Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi													
1.1	Aktivt och strategiskt söka extern finansiering													2018
1.2	Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet									*				2018
1.3	Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar													2018
1.4	Ta fram en långsiktig investeringsplan													2019
1.5	Genomföra en översyn och ta fram åtgärder för att sänka kostnaderna inom barn- och ungdomsområdet (SCN och OSN)													2018
1.6	Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar													2019

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 2	Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i													
2.1	Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer										*			2019
2.2	Ta fram en plan för infrastruktur för kultur-, idrott- och fritidsverksamhet i Södra staden (KTN och IFN)													2018
2.3	Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala			*										2018
2.4	Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet (KS, KTN, GSN och PBN)													2019
2.5	Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid (KTN, IFN, Sportfastigheter, Fyrishov, UKK och Stadsteatern)													2019
2.6	Utveckla kulturcentrum i Gränbyområdet som försörjer de nordöstra stadsdelarna (KTN)													2018
2.7	Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the "Rise of systematic biology" för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris													2019
2.8	Uppmärksamma och samordna Stadsodlingsåret samt Linnéjubileet ur ett barnperspektiv i biblioteks- och fritidsverksamheter (GSN, KTN och KS)													
2.9	Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter (KTN, KS och USAB)													2019
2.10	Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun													2019
2.11	Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden (KTN, KS, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)													2019

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 3	Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart													
3.1	Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling										*			2019
3.2	Utveckla strategin för markförvärvning (KS, PBN och bolag)													2018
3.3	Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro						*			*				2019
3.4	Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten (KS och RÄN)													2018
3.5	Öka återvinningen och en säker återanvändning													2019
3.6	Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet													2020
3.7	Vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder de fossilfria drivmedel som bäst uppfyller gällande hållbarhetskriterier och som bygger på närproducerade energiresurser (KS och GSN)													2019
3.8	Samordna den särskilda kollektivtrafiken (OSN, UBN och GSN)													
3.9	Ta fram en strategisk plan för att växla till närodlade råvaror och ekologisk mat i kommunens verksamhet (KTN, ÄLN, OSN, SCN, UBN och KS)													2019
3.10	Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler (KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter)													2018
3.11	Samordna vinterväghållningen med fokus på stadens ytterområden och kransorter (GSN, Skolfastigheter, Parkeringsbolaget, Sport- och rekreationsbolaget, IHUS och Uppsalahem)													
3.12	Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar (GSN, UBN och Skolfastigheter)													
3.13	Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050													2019
3.14	Ta fram program för klimatanpassning (KS)													2018
3.15	Påskynda utbyggnaden av bredband på landsbygden genom förbättrad samordning (KS)													2020

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 4	Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna													
4.1	Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad									*	*			2020
4.2	Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området (KS)													2018
4.3	Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar													2019
4.4	Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga (KS, SCN, OSN, AMN, UBN, KTN och IFN)													2019
4.5	Utveckla barn- och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden. Bland annat genom kulturell allemansrätt/kulturgaranti. (KTN och UBN)													2018
4.6	Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering (KS)													2018
4.7	Samverka med Region gällande ett utvecklat föräldrastöd, tobaksfri skoltid och ökad fysisk aktivitet på jämlika villkor (KS)													2018
4.8	Stödja det tobakspreventiva arbetet inom skolan genom att utföra tillsyn av skolgårdar och handlare (MHN)													2018
4.9	Utveckla trafiksäkerhetsarbetet kring förskolor och skolor (UBN och GSN)													

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 5	Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete													
5.1	Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter (KS och USAB)													2018
5.2	Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050 (KS)													2018
5.3	Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala (PBN och KS)													2018
5.4	Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning (AMN)													
5.5	Väsentligt minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar (UBN, AMN, SCN och OSN)						*							2019
5.6	Utifrån strukturella hinder, behov av stöd och samordning samt strategiska utvecklingsområden utveckla stödet till sociala företag (AMN, SCN, OSN, KTN och KS)													2019
5.7	Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv (AMN)													
5.8	Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling													2018

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 6	Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande													
6.1	Fortsätta arbetet med att minska barngrupperna i förskolan (UBN)							*						
6.2	Fortsätt satsningen på tidiga insatser i grundskolans lägre årskurser (UBN)							*						
6.3	Ta fram kriterier för en räkna-skriva-läsa-garanti och metod för uppföljning i grundskolans lägre årskurser (UBN)							*						
6.4	Se till att legitimerade förskollärare och lärare inom förskola, grund och gymnasieskolan samt utbildade fritidspedagoger, modersmålslärare och yrkeslärare får en fortsatt positiv löneutveckling (UBN)							*						
6.5	Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla (KS, UBN och Skolfastigheter)													2018
6.6	Utveckla en individanpassad vuxenutbildning (AMN)													
6.7	Fortsätta utvecklingen av kulturskolan (KTN)													2018
6.8	Ta fram förslag på utveckling av Naturskolan (KS och UBN)													
6.9	Implementera biblioteksplan för att stärka barns egna språk (UBN och KTN)													

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 7	I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov													
7.1	Utred villkor samt finansiering för, möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård (ÄLN, OSN och IFN)													2019
7.2	Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)													2019
7.3	Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med komplexa behov utifrån social problematik och funktionsnedsättning för att nå bättre effekt (OSN, AMN och SCN)									*				2019
7.4	Utveckla fler aktiviteter till unga vuxna i kommunens stadsdelar (SCN och KTN)													2018
7.5	Utveckla det förbyggande arbetet för psykisk hälsa (OSN, SCN, ÄLN)													2019
7.6	Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk (ÄLN, OSN, SCN)									*				2019
7.7	Utveckla samverkan med landstinget kring hemlösa personer (SCN)									*				2019
7.8	Utveckla de särskilda boendeformerna (KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN)													2018
7.9	Kartlägg behovet av vård- och omsorgsboende för personer i bostad med särskild service enligt SoL och LSS (OSN)													2019
7.10	Utveckla metoder för att säkra en jämställd biståndsbedömning (SCN, AMN, OSN och ÄLN)								*					2018
7.11	Utvärdera och vid behov revidera program för individ- och familjeomsorgen (SCN)													

* Nämnden ansåg att uppdraget är påbörjat och löper på enligt plan, men har under året förskjutit vilket år uppdraget bedöms vara färdigt. Uppdraget är därför satt som försenat.

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 8	Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället													
8.1	Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande (KS och VLN)													2018
8.2	Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan (KS)													2019
8.3	Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog (KS)													2019
8.4	Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa, inom fler områden (KS)													2018
8.5	Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet - LÖK													2018

MÅL OCH UPPDRAG		KS	GSN	MHN	NGN	PBN	AMN	UBN	OSN	SCN	ÄLN	IFN	KTN	Total
Mål 9	Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala													
9.1	Fortsätta genomförandet av heltidsreformen													2019
9.2	Genomföra åtgärder för att inom vård och omsorg behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö (OSN, SCN och ÄLN)													2019
9.3	Delade turer ska motverkas (ÄLN och OSN)													
9.4	Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön													2019
9.5	Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken													2019
9.6	Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra 'Vita jobb'-modellen (KS)													2018
9.7	I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete													2019

Översikt av måluppfyllelse för inriktningsmål och uppdrag per bolagsstyrelse

Översikten visar hur kommunens olika bolag bedömt statusen för kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag ur Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019. Totalkolumnen visar en sammanvägd bedömning utifrån statusen för bolagen. I den mån det finns underlag framgår där även vilket år uppdragen förväntas vara färdiga.

Förkortningar som används i tabellen

IHUS	AB Uppsala Kommuns Industrihus	UKFAB	Uppsala Kommuns Fastighets AB
F-HOV	Fyrishov AB	UKK	Uppsala Konsert & Kongress AB
DUAB	Destination Uppsala	UPAB	Uppsala Parkerings AB
UBFAB	Uppsala bostadsförmedling AB	STA	Uppsala stadsteater AB
FFAB	Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB	UVA	Uppsala Vatten och Avfall AB
SKOL	Uppsala kommun Skolfastigheter AB	UHEM	Uppsalahem
SPORT	Uppsala kommun Sport-och rekreationsfastigheter AB		

Förklaringar för bedömningen av mål

Blå	Bolaget har uppnått det som det planerat (eller mer) för att bidra till inriktningsmålet.
Grön	Bolaget har uppnått övervägande del av det som det planerat för att bidra till inriktningsmålet.
Gul	Bolaget har (enbart) uppnått delar av det som det planerat för att bidra till inriktningsmålet.
Röd	Bolaget har inte bidragit till inriktningsmålet.

Förklaringar för bedömningen av uppdrag

Blå	Uppdraget är genomfört
Grön	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gul	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Uppdraget genomförs ej

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
Mål 1	Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi														
1.1	Aktivt och strategiskt söka extern finansiering														2018
1.2	Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet														2018
1.3	Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar														2018
1.4	Ta fram en långsiktig investeringsplan														2018
1.6	Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar														2019

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
Mål 2	Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i														
2.1	Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer														2018
2.3	Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala														2018
2.5	Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the "Rise of systematic biology" för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris														
2.7	Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun														2019
2.9	Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter														2018
2.10	Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid														2018
2.11	Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden														2018

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
Mål 3	Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart														
3.1	Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling														2019
3.2	Utveckla strategin för markförvärvning														2018
3.3	Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro														2018
3.5	Öka återvinningen och en säker återanvändning														2018
3.6	Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet														2019
3.10	Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler														2018
3.11	Samordna vinterväghållningen med fokus på stadens ytterområden och kransorter														2018

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
3.12	Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar														2018
3.13	Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050														2019

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
Mål 4	Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna														
4.1	Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad														2019
4.3	Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar														2018
Mål 5	Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete														
5.2	Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter														2018
Mål 6	Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande														2018
6.5	Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla														2018
Mål 7	I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov														
	Inga uppdrag till bolag														

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
Mål 8	Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället														
8.5	Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet - LÖK														2019
Mål 9	Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan kompetens möta Uppsala														2018
9.1	Fortsätta genomförandet av heltidsreformen														2019

MÅL OCH UPPDRAG		IHUS	F-HOV	DUAB	UBFAB	FFAB	SKOL	SPORT	UKFAB	UKK	UPAB	STA	UVA	UHEM	Total
9.4	Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön														2019
9.5	Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken														2018
9.7	I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete														2018

Gemensamma nämnder – räddningsnämnden och överförmyndarnämnden

Uppsala kommun har två nämnder som är gemensamma med andra kommuner: räddningsnämnden (RÄN) och överförmyndarnämnden (ÖFN). Uppsala är värdkommun för dessa nämnder, men de styrs gemensamt av de kommuner som samarbetar. De gemensamma nämnderna knyter an till de mål och uppdrag i Mål och budget som stämmer överens med vad samarbetskommunerna kommit överens om.

MÅL OCH UPPDRAG		RÄN	ÖFN
Mål 1	Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		
1.2	Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet		
1.3	Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar	2018	
1.4	Ta fram en långsiktig investeringsplan		
Mål 3	Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart		
3.1	Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling		
3.3	Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro		
3.4	Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten (KS och RÄN)		
3.5	Öka återvinningen och en säker återanvändning		
3.6	Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet		
Mål 7	I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov		
7.2	Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)		
Mål 9	Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		
9.1	Fortsätta genomförandet av heltidsreformen		
9.4	Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön		
9.5	Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken		
9.7	I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete		

Bilaga 7 Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2017-2019

Följande tabell visar hanteringen av de uppdrag i Mål och budget 2017-2019 som inte är färdiga uppdrag och som inte heller är med i Mål och budget 2018-2020. Utgångsläget är att uppdragen fortsätter fram till att de är färdiga. Det finns dock fall där nämnder hanterar dessa uppdrag på andra sätt och där uppdragen därför kan avslutas.

Inriktningsmål	Uppdrag	Hantering
Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i	Ta fram en plan för infrastruktur för kultur-, idrott- och fritidsverksamhet i Södra staden (KTN och IFN)	Fortgår
	Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid (KTN, IFN, Sportfastigheter, Fyrishov, UKK och Stadsteatern)	Fortgår
Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart	Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten (KS och RÄN)	Avslutas Räddningsnämnden är färdig och kommunstyrelsen hanterar fortsättningsvis uppdraget i verksamhetsplanen för 2018 inom ramen för åtgärden *Utveckla lokalförsörjningsprocessen i syfte att minska kommunens totala kostnader och säkra ändamålsenliga lokaler (pedagogiska lokaler, verksamhetslokaler, administrativa lokaler och sociala bostäder).*
	Samordna den särskilda kollektivtrafiken (OSN, UBN och GSN)	Fortgår
	Ta fram program för klimatanpassning (KS)	Avslutas Kommunstyrelsen hanterar fortsättningsvis uppdraget i verksamhetsplanen för 2018 inom ramen för åtgärden *Inför avsnitt om klimatanpassning i miljö\- och klimatprogrammet och ta fram en handlingsplan.*
	Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler (KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter)	Fortgår
Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna	Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området (KS)	Avslutas Kommunstyrelsen hanterar fortsättningsvis uppdraget i verksamhetsplanen för 2018 inom ramen för åtgärden *Tydliggöra styrning och ta fram nyckeltal för hållbar utveckling.*
	Utifrån framtagen ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering (KS)	Avslutas Kommunstyrelsen hanterar fortsättningsvis uppdraget i verksamhetsplanen för 2018 inom ramen för uppdraget *Utifrån framtagen handlingsplan stärka kommunens engagemang för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism.*

Inriktningsmål	Uppdrag	Hantering
Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling (KS)	Avslutas Kommunstyrelsen hanterar fortsättningsvis uppdraget i verksamhetsplanen för 2018 inom ramen för åtgärden *Säkerställ att kommunens upphandlingar används som ett strategiskt verktyg för hållbar utveckling*.
Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande	Ta fram kriterier för en räkna-skriva-läsa-garanti och metod för uppföljning i grundskolans lägre årskurser (UBN)	Fortgår
	Se till att legitimerade förskollärare och lärare inom förskola, grund och gymnasieskolan samt utbildade fritidspedagoger, modersmålslärare och yrkeslärare får en fortsatt positiv löneutveckling (UBN)	Fortgår
I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov	Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med komplexa behov utifrån social problematik och funktionsnedsättning för att nå bättre effekt (OSN, AMN och SCN)	Fortgår
	Utveckla de särskilda boendeformerna (KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN)	Fortgår
	Kartlägg behovet av vård- och omsorgsboende för personer i bostad med särskild service enligt SoL och LSS (OSN)	Fortgår
Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället	Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog (KS)	Avslutas Kommunstyrelsen hanterar fortsättningsvis uppdraget i verksamhetsplanen för 2018 inom ramen för uppdraget *Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa*.
Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	Delade turer ska motverkas (ÄLN och OSN)	Fortgår

Bilaga 8 Måluppfyllelse av kvarvarande uppdrag och uppdrag som beslutats under året

Kvarvarande uppdrag och riktade satsningar från tidigare år

Av 59 kvarvarande uppdrag och riktade satsningar är 32 stycken genomförda vilket är 17 stycken fler än i augusti. I 18 av uppdragen pågår arbetet enligt plan och av dem är det sju som beräknas bli genomförda under 2018. Sju uppdrag pågår inte enligt plan. I augusti gälld det endast fyra uppdrag. Två av de kvarvarande uppdragen är stoppade.

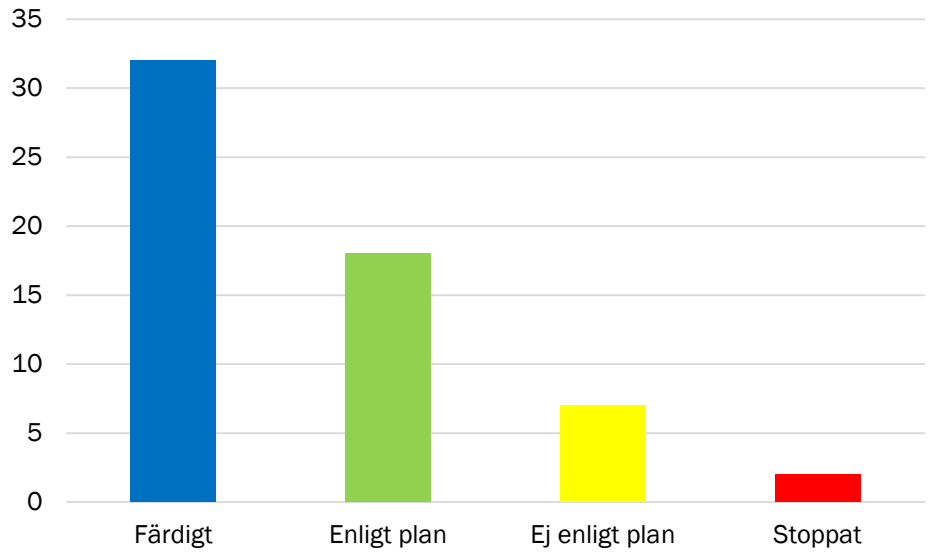

De uppdrag där arbetet är försenat är:

- Arbetet med ny översiktsplan, fördjupad översiktsplan för södra staden och innerstadsstrategi som ska beslutas under 2016.
- Medborgardialoger och konsultstöd inom ramen för Planprogram för Gottsunda med social inriktning 2015-2017.
- Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden KSN-2012-0452 (KS 2016-11-23).
- Översyn av besittningsrätt inom det kommunala bostadsrättsbeståndet KSN-2016-2315 (KS 2016-11-23).
- Inleda arbetet med att etablera så kallade halvvägshus i kommunen och arbetet med Bostad först för att skapa goda förutsättningar för människor att lämna missbruk och beroendeproblematik bakom sig.
- Att se över och eventuellt förnya hjälpmedlen i syfte att säkerställa att de svarar mot brukarnas behov.
- En fortsatt utveckling av tydlig information och relevanta jämförelsemått baserade på kvalitetsmätningar, med syftet att underlätta för medborgaren att göra informerade val.

Två av de kvarvarande uppdragen är som sagt stoppade. Det ena handlar om kommunstyrelsens arbete med *Verksamhetsanpassning av delar av Samariterhemmet för att kunna ta emot 70 ensamstående personer, KSN-2016-1648 (KS 2016-09-14)*, där arbetet är färdigprojekterat och påbörjat men där arbetsmarknadsnämnden under året meddelat att de inte längre har behovet. Inledande förhandling med fastighetsägaren har påbörjats för att komma ur avtalet. Det andra stoppade uppdraget är *Att anlägga en större utflyktslekplats i varje stadsdel och större tätort i kommunen*, där gatu- och samhällsmiljönämnden avstår från fortsatt arbete med uppdraget. Lekplatser har anlagts men inte i den omfattning som uppdraget anger då medel saknats för detta och medel saknas för fortsatt arbete.

Av de uppdrag som fortfarande pågår eller stoppats finns vissa som kan avslutas eftersom de inte längre är aktuella eller på grund av att arbetet omhändertas inom andra sammanhang. Det handlar om uppdragen:

- *Implementera jämställdhets- och barnperspektivet i styrdokument och beslutsärenden*
  Arbetet bedrivs fortsättningsvis inom ramen för nämndmålet Utveckla det strategiska arbetet för hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030, i kommunstyrelsens verksamhetsplan, varför det kvarvarande uppdraget avslutas.
- *Verksamhetsanpassning av delar av Samariterhemmet för att kunna ta emot 70 ensamstående personer, KSN-2016-1648 (KS 2016-09-14)*
  Arbetsmarknadsnämnden har meddelat att den inte längre har behov av lokalen, varför det kvarvarande uppdraget avslutas.
- *Att anlägga en större utflyktslekplats i varje stadsdel och större tätort i kommunen*
  Kommunstyrelsen bedömer att intentionen med uppdraget uppnåtts varför det avslutas.
- *Realisera ombyggnad av Studenternas med ny fotbollsarena inom nuvarande område samt utveckling av anslutande område till en attraktiv aktivitetsanläggning för användning hela året, inklusive isbanor med huvudinriktning bandy, hastighetsåkning och allmänhetens åkning*
  Projektering pågår och byggprocessen är påbörjad. Intentionen med uppdraget har uppnåtts och ombyggnaden bedrivs inom ramen för andra sammanhang varför det kvarvarande uppdraget avslutas.

Förklaring till färgmarkeringar:

- Blå färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen är genomfört.
- Grön färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen är påbörjat.
- Gul färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen ännu inte är påbörjat eller att arbetet inte löper på enligt plan.
- Röd färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen är stoppat

KVARVARANDE UPPDRAG FRÅN TIDIGARE ÅR	
Uppdrag riktade till flera nämnder	
Förbättra möjligheterna för Uppsalaborna att komma ut i naturen genom att utveckla och förvalta gamla och nya naturreservat Nämnder som har uppdraget: GSN, PBN	
Kommentar: Reservatsbildningen i Örnsätra är färdig. Arbete pågår med naturreservat för Kronparken och Hammarskog vilka går ut på remiss i början av 2018 liksom reservatsbildningen av Å-rike Fyris.	
Premier och priser i Uppsala kommun KSN-2016-2192 (KF 2016-12-12) Nämnder som har uppdraget: OSN, KS	

Kommentar: Ett jämställdhetspris delas ut för första gången 2018. En riktlinje för kvalitetspris antogs av kommunstyrelsen i december 2017 och har börjat gälla i och med kommunfullmäktiges beslut om ny kvalitetspolicy. Omsorgsnämnden har tillsammans med äldrenämnden och socialnämnden tagit fram en modell för omsorgspris som beslutades i november 2017.

Riktlinje för stöd till sociala företag KSN-2016-1923 (KF 2016-12-12) Nämnder som har uppdraget: AMN, KS	2018

Kommentar: Riktlinje för stöd till sociala företag är framtagen och beslutad av kommunstyrelsen. Arbetsmarknadsnämnden har påbörjat arbetet med att utifrån riktlinjens strategiska områden samordna arbetet med att ta fram en handlingsplan tillsammans med berörda nämnder och i dialog med sociala företag och myndigheter. Handlingsplanen beräknas vara klar under våren 2018.

Strategisk försörjning av utbildningslokaler 2016-2020, KSN-2016-0536 (KS 2016-04-06 § 57) Nämnder som har uppdraget: KTN, IFN, KS	2018

Kommentar: Kulturnämnden integrerar uppdraget i arbetet med plan för infrastruktur för kultur och fritid som kommer att tas fram under 2018. Idrotts- och fritidsnämnden rapporterar att det finns ett långsiktigt lokalförsörjningsunderlag som ska styra investeringsbehovet och kommunstyrelsen att en lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2016-2020 beslutades i maj.

Ta fram ett framkomlighetspaket för kollektivtrafiken i Uppsalas centrala delar Nämnder som har uppdraget: GSN, PBN	

Kommentar: Uppdraget är färdigt. Ett framkomlighetsprojekt för kollektivtrafiken har genomförts. Busskörfält är etablerade läng Vaksalagatan på sträckan mellan Vaksala torg och Gränby.

Uppdrag och riktade satsningar till kommunstyrelsen

Ansökan om ekonomiskt stöd för verksamhetsåret 2016 från Rasbo i samverkan, Utvecklingsrådet för Storvretabygden och Knutby i samverkan, KSN-2016-0538 (KS 2016-05-25 § 106)	

Kommentar: Uppdraget är färdigt. Riktlinje för ekonomiskt stöd till lokala aktörer som tar ett övergripande ansvar för sin egen bygds utveckling beslutades av kommunstyrelsen i juni.

Antagande av översiktsplan för Uppsala kommun KSN-2014-1327 (KS 2016-11-23)	2019

Kommentar: Projektdirektiv för Stabby/Flogsta är påbörjat och projektet påbörjas under 2018. Förutsättningarna för utbyggnad med bostäder på kommunal mark i Vänge prioriteras mot annat i den övergripande prioriteringen av stora projekt.

Arbetet med ny översiktsplan, fördjupad översiktsplan för södra staden och innerstadsstrategi som ska beslutas under 2016	2018

Kommentar: Under 2016 och 2017 har flera olika utredningar och dialoger genomförts. Medborgardialogen i december 2016 fokuserade bland annat på de utvecklingsområden som tidigare har pekats ut av förtroendevalda och medborgare i Gottsunda: trygghet, trivsel, attraktionskraft, arbetstillfällen och hållbara renoveringsprocesser. Detta har inkluderats i framtaget planprogramsförslag med tillhörande handlingsplan. Ambitionen är att detta ska underställas kommunfullmäktige för beslut under 2018. Parallellt med planprogramsarbetet inleds även arbete med fokus på sociala perspektiv.

Implementera jämställdhets- och barnperspektivet i styrdokument och beslutsärenden	2018

Kommentar: Hållbarhetspolicyn är beslutad av kommunfullmäktige. En vägledning om hur man ska lyfta in hållbarhetsperspektiven lyfts in i den kommande guiden för ärendehandläggning i kommunen. I beslutsärenden ska det redogöras för hur hållbarhetsaspekter behandlats i beredningsarbetet. Arbetet bedrivs fortsättningsvis inom ramen för nämndmålet Utveckla det strategiska arbetet för hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030, i kommunstyrelsens verksamhetsplan, varför det kvarvarande uppdraget avslutas.

Justerad ansvarsfördelning för lokalförsörjning av utbildningslokaler samt ramavtal med Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	

Kommentar: Ett ramavtal har tagits fram för att klargöra processen samt beskriva alla projektsteg. Implementering av avtalet är påbörjat för verksamheterna. Arbete pågår också med projektmodell och effektanalyser i den ekonomiska modellen.

Medborgardialoger och konsultstöd inom ramen för Planprogram för Gottsunda med social inriktning 2015-2017. Arbetet sker i samarbete med plan- och byggnadsnämnden	2018

Kommentar: Under 2016 och 2017 genomfördes flera olika utredningar och dialoger, bland annat med fokus på utvecklingsområden som pekats ut av förtroendevalda och medborgare i Gottsunda: trygghet, trivsel, attraktionskraft, arbetstillfällen och hållbara renoveringsprocesser. Resultatet har inkluderats i planprogramsförslaget med tillhörande handlingsplan. Ambitionen är att detta ska underställas kommunfullmäktige för beslut under 2018. Parallellt med planprogramsarbetet inleds även ett arbete med fokus på sociala perspektiv.

Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 samt fastställande av skattesats för 2017 KSN-2015-1920 (KS 2016-10-19, KF 2016-11-07/08)	

Kommentar: Kommunfullmäktige antog i juni kommunstyrelsens förslag om hur kostnaden för projektet Ulleråkers anläggningstillgång ska hanteras, samt beslutade om reviderad budget för att invänta effekter som konsekvens av omorganisationen per den 1 januari 2017.

Rapportering av internkontroll 2016 och internkontrollplan 2017 kommunstyrelsen KSN-2016-2160 (KS 2016-12-14)	

Kommentar: Riskanalys och internkontrollplan för verksamheten inom gemensam service är framtagen och har återrapporterats till kommunstyrelsens utskott för gemensam service vid utskottets första sammanträde under 2017.

Revidering av riktlinjer för sociala investeringar KSN-2016-2186 (KS 2016-12-14)	

Kommentar: Den finansiella modellen för sociala investeringar är framtagen och inkluderad för beslut i årsredovisningen.

Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden KSN-2012-0452 (KS 2016-11-23)	2018

Kommentar: En utredning kring mark- och dagvattenplan för Södra staden pågår. Utredningen genomförs under 2017 och underställs kommunfullmäktige för beslut 2018.

Verksamhetsanpassning av delar av Samariterhemmet för att kunna ta emot 70 ensamstående personer, KSN-2016-1648 (KS 2016-09-14)	

Kommentar: Uppdraget är stoppat. Arbetet är färdigprojekterat och påbörjat men under året har arbetsmarknadsnämnden meddelat att de inte längre har behovet. Inledande förhandling med fastighetsägaren har påbörjats för att komma ur avtalet.

Översyn av besittningsrätt inom det kommunala bostadsrättsbeståndet KSN-2016-2315 (KS 2016-11-23)	

Kommentar: Arbetet är försenat. Ett antal avtal, både för de som saknar bistånd och där biståndslängden är mer än 5 år, prövas i hyresnämnden i samarbete med socialförvaltningen.

Stadsbyggnad

Uppdrag till gatu- och samhällsmiljönämnden

Att anlägga en större utflyktslekplats i varje stadsdel och större tätort i kommunen	

Kommentar: Nämnden avstår från fortsatt arbete med uppdraget. Lekplatser har anlagts men inte i den omfattning som uppdraget anger då medel saknas för att genomföra uppdraget i sin helhet. Nämnden byggde under 2016 en lekplats för personer med autism, utflyktslekparken Svankärrsparken och temalekparken High Chaparall i Vänge. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016.)

Genomförande av investeringsplanen för skattefinansierade infrastrukturinvesteringar, kräver att nämnden kompenseras för ökade drift- och kapitalkostnader	

Kommentar: Planerade åtgärder är genomförda. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Riktlinjer och avgift för street food, KSN-2016-2044 (KF 2016-12-12)	

Kommentar: Nämnden beslutade i mars 2017 om upplåtelseavgifter för testperioden som innebär att kommunen får kostnadstäckning.

Som i ett led i att främja hållbara transporter ska Uppsala bli Sveriges främsta cykelstad. För att nå denna målsättning krävs investeringar i anläggande samt drift av cykelvägar, liksom på information och kommunikation	

Kommentar: Planerade åtgärder är genomförda. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Uppdrag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Skolor, förskolor och omvårdnadslokaler ska vara hälsosamma, funktionella och ekonomiskt hållbara	

Kommentar: Nämnden har inom ramen för hälsoskydd utövat tillsyn på förskolor med fokus på höga ljudnivåer, temperaturer och luftkvalitet, informerat förskolor och skolor med fokus på god städning och ventilation, deltagit i projekt giftfri miljö på förskolor samt utövat tobakstillsyn på skolgårdar. Dessutom har nämnden utövat förebyggande hälsoskyddstillsyn på vård- och omsorgslokaler med fokus på höga temperaturer, ventilation och fukt. Inom ramen för livsmedelskontroll har nämnden arbetat med allergiprojekt för att öka kunskap och erfarenhet om hur allergikost hanteras i skolor och förskolor samt deltagit i projekt giftfri miljö på förskolor genom kontroll av material som kommer i kontakt med livsmedel. Inom ramen för tillstånd har nämnden arbetat med tobakstillsyn av högstadie- och gymnasieskolor samt handlare. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Uppdrag till plan- och byggnadsnämnden

Att utarbeta och införa ett uppföljnings- och utvärderingssystem för bostadsbyggande	

Kommentar: Nyckeltalsuppföljning på antal bostäder beviljade i bygglov och detaljplaner har införts som del i månadsuppföljning och delårsrapport. Uppföljning av ytor för verksamheter och skolor/förskolor har även införts. Utvärdering av stadsdelarna Industristaden och Cementgjuteriet har genomförts. (Kvarvarande uppdrag från Inriktning, verksamhet, ekonomi 2015.)

En handlingsplan utifrån översiktsplanen för framtida tillväxtområden	

Kommentar: Förvaltningens programkontor har skapat en långsiktig bild av hur planerade projekt bidrar till att genomföra översiktsplanen. Projektportföljen innebär även en prioritering av uppdrag för att få en balanserad produktion av bostäder och arbetsplatser. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

I en starkt expanderande kommun krävs åtgärder för bland annat den långsiktiga vattenförsörjningen. Föreskrifter för vattenskyddsområdet behöver därför förstärkas

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad och delvis klar. Åsstrategin för Uppsalaåsen med fördjupning i Ulleråker har påbörjats och etapp 1 är klar. Den innehåller riskanalys och åtgärdsförslag. Etapp 2 omfattar markanvändningen på hela Uppsalaåsen och planeras vara klar i början av nästa år. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Uppdrag till räddningsnämnden

Förändringar i attityder och rutiner som bidrar till att förbättra arbetsmiljön ska genomföras

Kommentar: Uppföljande enkät genomförd med tydligt positivt resultat. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Utbildning och arbete

Uppdrag till arbetsmarknadsnämnden

Genom en väl fungerande utbildning i svenska för invandrare med möjlighet till att parallellt kunna ta del av praktik, arbetsmarknadsinsatser och övrig vuxenutbildning ska fler av kommunens nyanlända kunna konkurrera om jobben

Kommentar: Det finns möjlighet att parallellt till utbildning för svenska för invandrare (SFI) ta del av praktik, arbetsmarknadsinsatser och övrig vuxenutbildning. Individanpassning inom vuxenutbildningen har utvecklats vidare genom nya avtal, där SFI och yrkeskurser kan kombineras. Ett koncept med svenska för yrkesutbildade grupper inom medicin pågår och planer finns att utveckla konceptet till fler yrkesgrupper. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

I samarbete med Omsorgsnämnden, Arbetsförmedlingen, Landstinget, Försäkringskassan och brukarorganisationer utveckla insatser för personer med psykiska funktionshinder så att fler får arbete eller meningsfull sysselsättning

Kommentar: Det pågår en rad olika åtgärder genom långsiktig samverkan som syftar till att skapa ett bättre organiserat stöd till individer i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. Genom samarbete med de nämnda parterna får individer stöd av samverkanskoordinator/stödpersoner. Samverkanskoordinatorernas arbete syftar till att identifiera personer som kan vara i behov av stödperson för att inte hamna mellan olika myndigheters ansvar. Nämnden representeras i samverkansprojektet "bättre brukarinflytande" som är en satsning för att öka inflytandet för de brukare/klienter som har drabbats av psykisk ohälsa. Nämnden är även involverad i arbetet kring individer (ungdomar) som är i behov av arbetsförberedande rehabilitering innan de kan bli aktuella för det förstärkta samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Revidera det befintliga arbetsmarknadsprogrammet

Kommentar: Kommunfullmäktige beslutade i december 2017 om nytt program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik. Program och handlingsplan är publicerad på kommunens webbplats. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016.)

Uppdrag till utbildningsnämnden

Initiera HBTQ-certifiering av utbildningsverksamhet.

Kommentar: Två satsningar har påbörjats under 2016. Dels genomförs en certifiering på en kommunal grundskola under läsåret 16-17 och dels genomförs en bred satsning på skolornas elevhälsoteam. Båda satsningarna har mottagits väl. Att arbeta normkritiskt lyfts fram som en framgångsfaktor i arbetet. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016.)

Minska snedfördelningen vad gäller anställda förskollärare i syfte att alla barn ska ha tillgång till pedagogisk verksamhet under ledning av förskollärare varje dag

Kommentar: Omfördelning av förskollärare mellan enheter sker genom motiverande åtgärder. De tjugo förskolor som har lägst antal förskollärare per barn prioriteras för särskilda insatser. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016.)

Ta fram mål för arbetet med att öka attraktiviteten för yrkesutbildningarna

Kommentar: Målet är att öka andelen sökande. Fokus under hösten 2016 var strategiskt arbete i samverkan mellan gymnasieskolor och grundskolor – såväl kommunala som fristående. Utifrån en dialog med grundskolan har de årliga grundskolebesöken omvandlats till yrkesinformation istället för skolinformation. En serie workshopar har också hållits dels mellan gymnasieskolans och grundskolans rektorer och dels med gymnasieskolans och grundskolans studie- och yrkesvägledare. Ett pilotföräldramöte med medverkan från yrkesprogram har hållits på Gränbyskolan. En delegation med yrkeslärare besökte Yrkes-VM i Göteborg inför Uppsalas värdskap för Yrkes-SM. Inriktningen är att starta ett Yrkes-expo vårterminen 2019 som en fortsättning på Yrkes-SM. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016.)

Utveckla samarbetet mellan huvudman och rektor för att stärka det pedagogiska ledarskapet utifrån läroplansuppdraget

Kommentar: Under hösten 2016 har samtliga rektorer och förskolechefer intervjuats utifrån en frågemall kring hur de arbetar med ledning och styrning av sin verksamhet. Resultatet redovisas hösten 2017 och kan användas som underlag för fortsatt utveckling av det pedagogiska ledarskapet. Studien sker i ett samarbete med Henrik Jordahl vid Institutet för näringslivsforskning. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016.)

Vård och omsorg

Uppdrag till omsorgsnämnden

Rättsäker och effektiv myndighetsutövning ska fortsätta utvecklas för att kunna ge en god service till medborgare och för att säkerställa kvaliteten i myndighetsutövningen	

Kommentar: Införandet av Socialstyrelsens modell Individens behov i centrum (IBIC) fortgår och kommer att möjliggöra att kvaliteten inom myndighetsutövningen höjs. Utredning pågår om införandets tillvägagångssätt. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Utveckla metoder för uppföljning och utvärdering för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt samt att enskilda personer får sina behov tillgodosedda	

Kommentar: Omsorgsnämnden arbetar kontinuerligt med att förbättra uppföljning, utvärdering och utveckling för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt samt att enskilda personer får sina behov tillgodosedda. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Vidta åtgärder utifrån genomförd kartläggning under 2015 avseende boendeprocessen, det vill säga hur beslut om bostad med särskild service ska erbjudas till enskilda med beslut om insats	

Kommentar: För att uppnå en social och ekonomisk hållbarhet gällande boendesituationen för personer med funktionsnedsättning har omsorgsnämnden genomfört åtgärder för att förbättra samsyn och förhållningssätt med andra nämnder och fastighetsbolag. Utifrån arbetet med hållbart boende har nämnden tagit fram en ny arbetsmodell med fokus på samverkan internt, bland annat genom arenor för boendeplanering, för att öka rörligheten inom nämndens boendebestånd och verkställa inom skälig tid. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Vidta åtgärder utifrån genomförd utredning under 2015 avseende vilket stöd som ska erbjudas inom socialpsykiatrin med syfte att ge rätt insatser i rätt omfattning till personer med psykiska funktionsnedsättningar	

Kommentar: Under hösten 2017 prioriterades att personer inom socialpsykiatri med insatsen boendestöd har stöd så länge de behöver det och på rätt nivå. Efter detta påbörjade nämnden ett projekt för utveckling av insatsen boendestöd. Syftet med projektet är att i samverkan mellan utförare (egenregi) och myndighet utveckla metoder och arbetssätt för att öka kvaliteten inom socialpsykiatrins boendestöd så att det stämmer väl överens med brukarnas behov och präglas av hög brukardelaktighet. Omsorgsnämnden samverkar med socialnämnden, äldrenämnden och Region Uppsala för att tydliggöra gränsdragning och för att hitta former för samarbete. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Uppdrag till socialnämnden

Fortsätta utveckla det förebyggande arbetet i syfte att motverka vräkningar och avhysningar	2018

Kommentar: Uppdraget är påbörjat och arbetet går enligt plan. Avdelning Vuxen arbetar med att utveckla metoder och redskap i det vräkningsförebyggande arbetet. Samverkan med äldrenämnden då det gäller dessa frågor har genomförts under hösten 2017. En gemensam riktlinje har tagits fram. Under våren 2018 kommer samverkansmöte med omsorgsförvaltningen att genomföras. Uppdraget bedöms slutföras 2018. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Handlingsplan mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer, KSN-2016-0315 (KF 2016-09-05)	2019

Kommentar: Uppdraget är påbörjat och arbetet går enligt plan. Program- och handlingsplan är färdiga och implementeringsarbetet är sedan nästan ett år tillbaka och socialnämnden har påbörjat ett flertal åtgärder enligt handlingsplanen. Bland annat en kartläggning i skolan, årskurs 9, av hedersrelaterat våld och utveckling av våldsförebyggande arbete i samarbete med civilsamhället. I samarbete med KS genomfördes frukostseminarier m.fl. åtgärder. Uppdraget är prioriterat för nämnden och bedöms därför slutföras senast 2019.

Inleda arbetet med att etablera så kallade halvvägshus i kommunen och arbetet med Bostad först för att skapa goda förutsättningar för människor att lämna missbruk och beroendeproblematik bakom sig	2018

Kommentar: Uppdraget har påbörjats tidigare år, samtliga förberedelser är klara, men det är inte möjligt att starta halvvägshus på grund av att lämplig lokal saknas för verksamheten. Lokaltillgången är avgörande för när uppdraget kan verkställas. KS ansvarar för lokaler. Förhoppningen är att uppdraget kan slutföras senast 2018. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Under 2016 se över kommunens och nämndens mottagande av ensamkommande barn som söker asyl i syfte att förbättra mottagandet	

Kommentar: Nämnden har genomfört en omstrukturering av boendekedjan för ökad möjlighet till eget ansvar och självständighet för de ungdomar som klarar av det och ett ökat stöd för de som behöver det. Det har bland annat inneburit att fem externa boenden och tre interna HVB har stängt under 2017 med plan för stängning av ytterligare fyra HVB under början av 2018. Samtidigt har fyra stödboenden startats med plan för ytterligare två-fyra stödboenden under början av 2018. Avtal med alla leverantörer av konsulentstödd familjehemsvård för ensamkommande barn har förhandlats om i flera steg. Genomsnittlig dygnskostnad för en placering i konsulentstödd familjehemsvård har gått från 1900 kr/dygn till 1145 kr/dygn. Nämnden har genomfört en upphandling av konsulentstödd familjehemsvård för ensamkommande barn för att säkra kvaliteten och trygga tillgången på konsulentstödda familjehem. Nämnden har blivit beviljade externa medel för att anställa en deltidsprojektledare inom Teaching Recovery Techniques (TRT) för att driva arbetet med det psykosociala stödet framåt. Nämnden har deltagit i Förnyelselabbet vid SKL, som verkar som en sektorsövergripande innovations- och samverkansplattform, för att med användarens perspektiv lösa komplexa frågor på nationell nivå. Förnyelselabbet har gett ökade kunskaper kring de organisatoriska mellanrummen och glappen som är hindrande i arbetet med målgruppen. Det har lett bland annat till ett vidare arbete med tre prioriterade utmaningar: information för förståelse, ökad självkänsla och stärkt identitet samt stärkta nätverk som inger stabilitet. Ungdomsrådet för ensamkommande barn och ungdomar fortlöper och med regelbundna träffar. Ungdomsrådet har representanter för ensamkommande barn och unga och anställda inom kommunen. Ungdomsrådet ger barnen och ungdomarna möjlighet att lyfta synpunkter och idéer och nämnden möjlighet att diskutera och få förslag gällande mottagandet av ensamkommande barn och unga.

Uppdrag till äldrenämnden

Att se över och eventuellt förnya hjälpmedlen i syfte att säkerställa att de svarar mot brukarnas behov	2017
Kommentar: Uppdraget är inte påbörjat på grund av oklarheter i ansvarsfördelning och resursbrist. Uppdraget kommer att hanteras och rapporteras under 2018 som kvarvarande uppdrag för nämnden. (Kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2016)	
En fortsatt satsning på rehabiliteringsteam för att långsiktigt minska behovet av äldreomsorgsinsatser	
Kommentar: Uppdraget är färdigt. En översyn av rehabiliteringskedjan avslutades 31/12 2017. Införande av Trygg Hemgång planeras att ersätta rehabteamet. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
En fortsatt utveckling av tydlig information och relevanta jämförelsemått baserade på kvalitetsmätningar, med syftet att underlätta för medborgaren att göra informerade val	2018
Kommentar: Uppdraget är påbörjat och beräknas vara färdigt under 2018. Översyn och uppdatering av informationsmaterial är klart. När det gäller "Hitta och jämför", finns förslag på kvalitetsmått framtaget som ytterligare kommer att bearbetas under 2018 inför webbpublicering. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Uppdrag till överförmyndarnämnden	
Fortsätta arbetet med att hitta nya vägar att rekrytera gode män och förvaltare som startades under 2015	
Kommentar: Arbetet med rekrytering pågår. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Kultur, idrott och fritid	
Uppdrag till idrotts- och fritidsnämnden	
Ersätt kvicksilverarmatur med LED för energieffektivisering	
Kommentar: Arbete med den riktade satsningen pågår. Arbetet med upprustning av elljusspåren fortsätter under 2018. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Förstärkning av föreningsstöd till aktiviteter för barn och unga	
Kommentar: Den riktade satsningen är nu genomförd med förändrad princip för stöd till idrott och fritid. Ökade intäkter från markeringsavgiften har omfördelats och återförts till föreningar i form av ökat kontantstöd. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Kvalitetshöjning av motionsspår inklusive utvecklad information för förbättrad tillgänglighet till enskilda spår och möjligheter att ta sig mellan olika spår	
Kommentar: Den riktade satsningen är färdig. Långsiktig investeringsplan över elljusspåren i kommunen har tagits fram. Utveckla befintliga, anlägga nytt spår i bland annat Årsta och sammankoppla befintliga stadsspår. Utöver detta är appen lanserad. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Realisera ombyggnad av Studenternas med ny fotbollsarena inom nuvarande område samt utveckling av anslutande område till en attraktiv aktivitetsanläggning för användning hela året, inklusive isbanor med huvudinriktning bandy, hastighetsåkning och allmänhetens åkning	
Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Projektering pågår och byggprocessen är påbörjad. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Rusta befintliga anläggningar så de får full funktionalitet	
Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Arbetet är baserat på målgruppernas olika behov. Anläggningar rustas och inventarier ersätts successivt. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Upprustning av Löten	
Kommentar: Den riktade satsningen är färdig. Uppdraget genomförs genom Sportbolaget och byggnationen påbörjas inom kort. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Utomhusarena för träning och tävling i friidrott på Gränby sportfält	
Kommentar: Den riktade satsningen är färdig. Arenan har tagits i bruk och invigs till våren. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)	
Österängens plan rustas upp för amerikansk fotboll på elitnivå	

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad och arbetet pågår. Planering genomförd och arbetet genomförs av Sportbolaget. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Uppdrag till kulturnämnden

Fortsätta utvecklingen av Uppsala konstmuseum	2018

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Under 2015 utökades konstmuseets utbud med kafé och hörsal. Den verksamheten har utvecklats vidare under 2016 och 2017. Utvecklingen av konstmuseet har också präglats av utåtriktade satsningar på ett aktivt bemötande av besökare och aktiviteter på andra platser. Bland annat har konstmuseet deltagit i Gottsunda Hiphop-festival och haft ett konst/musik-utbyte med Uppsala Konsert & Kongress. Fri entré till museet har också bidragit till att verksamhetens besöksantal ökat. I november 2016 beslutade kulturnämnden att genomföra en förstudie för framtida konstverksamhet. Utredningen ska undersöka förutsättningarna för såväl verksamheten i sig som dess lokalisering. I maj 2017 upphörde samarbetet mellan Uppsala konstmuseum och Uppsala universitet. Kulturnämnden har därför tillskjutit extra resurser för att möjliggöra en utökad verksamhet i egen regi under 2017. Förstudien har presenterats och kommer att utgöra underlag för framtida vägval. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Handlingsplan för strategiskt förbättringsarbete avseende mottagande av nyanlända och asylsökande, KSN-2016-0068 (KS 2016-02-10 § 4)	2018

Kommentar: Uppdraget är påbörjat. Genomförande av handlingsplanen för mottagande av asylsökande har genomförts enligt plan. Förvaltningen har tagit fram, och följt, en handlingsplan för hur kulturnämnden ska erbjuda ensamkommande barn och nyanlända en meningsfull fritid. Nämnden har utökat fritidsverksamheten för barn och unga under året. Genom särskilda insatser har gruppen ensamkommande asylsökande ungdomar fått ta del av kultur och fritidsverksamhet. Nämndens verksamheter i egenregi har utvecklat metoder för att ta emot asylsökande i alla åldrar. När det gäller starten av ett kulturcentrum i Gränby så ha dialog har förts med boende och besökare. Utgångspunkten för att skapa ett kulturcentrum har varit Gränbyskolan. Planen var att öppna verksamhet till hösten 2017, men bland annat på grund av lokaltillgång som hör samman med osäkerhet gällande elevantal i Gränbyskolan har projektet försenats. En utredning har genomförts och en projektledare anställts från och med mitten av april. Det finns även en inbyggd verksamhetsmotsättning mellan ett å ena sidan öppet kulturcentrum och å andra sidan en skola med behov av trygghet och kontroll över vilka som vistas i lokalerna. Detta har också varit en bidragande orsak till förseningen. Dialog med stadsbyggnadsförvaltningen och enheten för lokalförsörjning har påbörjats. Trolig start för att öppna upp ett kulturcentrum i befintliga lokaler i Gränbyskolan är någon gång under 2018.

Höja kvaliteten i fritidsklubbar och fritidsgårdar och utreda behoven av att etablera nya fritidsklubbar i områden med brist på öppen fritidsverksamhet	

Kommentar: Den riktade satsningen är genomförd. Nämnden har beslutat om en strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar för åren 2017-2021. Som i ett led med arbetet med att ta fram en strategisk plan för fritidsklubbar lade förvaltningen fram förslaget att öppna en ny fritidsklubb i allaktivitetshuset Allis från och med höstterminen 2017. Utöver arbetet ovan har nämndens verksamhet i egenregi, Fritid Uppsala, har genomfört ett kontinuerligt utvecklingsarbete. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Tidiga insatser på barn och ungas fria tid	2018

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Nämnden har utökat öppettiderna inom fritidsverksamheten samt utvecklat olika stöd till målgrupperna barn och unga. Verksamheten Allis har startat under perioden. Arbetet med att öka utbudet av fritids- och kulturaktiviteter i Gränby med ett kulturcentrum i Gränbyskolan är påbörjat och en samordnartjänst tillsattes i maj 2017. Kulturnämnden har haft svårt att få tillgång till lämpliga lokaler i Gränby men dialog förs med stadsbyggnadsförvaltningen och enheten för lokalförsörjning. Uppdraget förväntas vara färdigt under 2018. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Utveckla kulturkvarteret Karin med Walmstedtska gården	2019

Kommentar: Den riktade satsningen är påbörjad. Diskussioner om ombyggnation och lokalanpassningar har inletts och dialog förts med olika parter som berörs av utvecklingen. En workshop om utvecklingen av kvarteret har genomförts under perioden. Kulturnämnden har ökat stödet till Konstnärsklubben för att möjliggöra ett starkare engagemang från föreningen i det gemensamma utvecklingsarbetet. För att kunna genomföra satsningen behöver en projektledare tillsättas. Uppdraget förväntas vara färdigt under 2019. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Utveckla marknadsföringen av kultur- och fritidsutbudet och därmed synliggöra kulturevenemang i högre utsträckning	

Kommentar: Efter att BUS-avtalet blev klart under våren 2017 pågår arbetet med kommunikation av offentlig konst på uppsala.se samt byggsidor. Information publiceras löpande och följer kommunikationsplanen. Nämnden vidareutvecklar Kubik Uppsala, kommunens webbplats med aktiviteter för barn och unga. Nämnden synliggör också aktiviteter för barn och unga under loven genom annonser och trycksaker. Nämnden arbetar med att synliggöra och lyfta fram bibliotekets mindre kända sidor. Under perioden har en ny programtidning presenterats. Den har också delats ut i vissa utvalda områden, där det finns anledning att anta att kännedomen om bibliotekets utbud är begränsad. Nämnden arbetar med att öka informationen lovaktiviteter. Särskilt sommarens aktiviteter och skolavslutningsevenemang. De program som samarbetet mellan Uppsala konstmuseum och Uppsala Konsert & Kongress samt Upplandsmuseet har lett till har marknadsförts gemensamt. Reginateater har utvecklat nya plattformer för kommunikation i media och deltar som utställare i mässor. Nämndens verksamheter har utvecklat flera poddar och appar som bidrar till utvecklad marknadsförning av kultur- och fritidsutbudet. (Kvarvarande riktad satsning från Mål och budget 2016.)

Uppdrag som lämnats under året

Uppdrag som lämnas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen under året följs upp med ett tertials eftersläpning. Det innebär att uppdrag som lämnas januari-april följs upp från och med uppföljningen per augusti, att uppdrag som lämnas maj-augusti följs upp från och med uppföljningen per helår och att uppdrag som lämnas september-december följs upp från och med apriluppföljningen året efter. På så sätt tar kommunfullmäktige och kommunstyrelsen hänsyn till att det behöver gå en viss tid för att uppdraget hinna verkställas.

Under januari-april fattade kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslut om tolv uppdrag som därför ska följas upp från och med uppföljningen per augusti. Två av uppdragen är genomförda och i två av dem är arbetet inte påbörjat. I övriga uppdrag går arbetet enligt plan. Under maj-augusti fattade kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslut om sex uppdrag som därför ska följas upp från och med uppföljningen per helår. Två av uppdragen är genomförda och i övriga uppdrag går arbetet enligt plan.

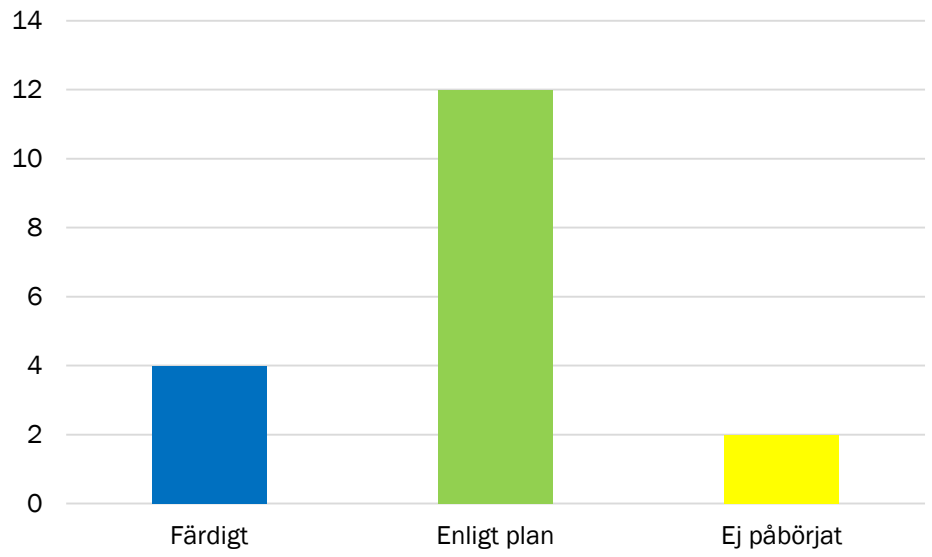

Förklaring till färgmarkeringar:

- Blå färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen är genomfört.
- Grön färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen är påbörjat.
- Gul färgmarkering betyder att uppdraget/satsningen ännu inte är påbörjat eller att arbetet inte löper på enligt plan.

NYA UPPDRAG UNDER 2017 (Januari-April)	
Uppdrag riktade till kommunstyrelsens förvaltningar	
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samverkan med kommunledningskontoret utforma förslag till ett nytt regelverk för bidrag till vägföreningar enligt föredragningen	2018
Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Principer för huvudmannaskap och bidrag till vägföreningar (KSN-2016-2043), § 38 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-08. Ett möte har hållits med berörda vägföreningar för att ge information och ta in synpunkter. En projektgrupp har genomfört omvärldsbevakning och tagit fram utredningsstruktur och utredningsmaterial. Kostnadsberäkning av drift och underhåll av tre vägföreningar har gjorts. Målet är att förslag utifrån utredningarna ska bli ärende till kommunstyrelsen under 2018.	
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att till kommunstyrelsen föreslå principer för huvudmannaskap samt regelverk för bidrag till vägföreningar	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Principer för huvudmannaskap och bidrag till vägföreningar (KSN-2016-2043), § 38 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-08. Ett möte har hållits med berörda vägföreningar för att ge information och ta in synpunkter. En projektgrupp har genomfört omvärldsbevakning och tagit fram utredningsstruktur och utredningsmaterial. Kostnadsberäkning av drift och underhåll av tre vägföreningar har gjorts. Målet är att förslag utifrån utredningarna ska bli ärende till kommunstyrelsen under 2018.

att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samverkan med kommunledningskontoret och den kommunala lantmäterimyndigheten beskriva konsekvenser av skilda handlingsvägar avseende väghållning och huvudmannaskap i vägföreningar enligt föredragningen	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Principer för huvudmannaskap och bidrag till vägföreningar (KSN-2016-2043), § 38 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-08. Ett möte har hållits med berörda vägföreningar för att ge information och ta in synpunkter. En projektgrupp har genomfört omvärldsbevakning och tagit fram utredningsstruktur och utredningsmaterial. Kostnadsberäkning av drift och underhåll av tre vägföreningar har gjorts. Målet är att förslag utifrån utredningarna ska bli ärende till kommunstyrelsen under 2018.

att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att utarbeta förslag till projektdirektiv för planprogram, ekonomiska ramar och tidsramar mm för beslut i kommunstyrelsen	

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Utveckling av bad vid Fyrishov (KSN-2017-1394), § 89 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-04-05. Beredningen av ärendet genomförs i samarbete mellan stadsbyggnadsförvaltningen, kommunledningskontoret och Fyrishov AB. Tid för genomförande kommer att fastställas i samband med genomlysning och beslut om projektportfölj 2018.

att uppdra till kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med förslag på verksamhetsbeskrivning och finansieringsmodell	2017

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Förändrad inriktning av Danmarks-Säby 6:6 för inrättande av bygglogistikcenter (KSN-2017-0053), § 12 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-02-08. Ett logistikcenter håller på att inrättas. Verksamhetsbeskrivning och finansieringsmodell har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen och avtal tecknats med entreprenör som ska hålla i verksamheten.

att uppdra till kommunledningskontoret att ansvara för implementering och samordning av handlingsplanen i enlighet med föredragningen	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun (KSN-2016-2690), § 34 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-08. Implementeringen av handlingsplanen pågår enligt plan. Flera åtgärder pågår, bland annat pilotutbildning i rättighetsbaserat arbetssätt.

Uppdrag riktade till flera nämnder/bolagsstyrelser

att uppdra till Fyrishov AB och utbildningsnämnden att skapa förutsättningar för ett samlat skoluppdrag avseende simkunnighet	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Utveckling av bad vid Fyrishov (KSN-2017-1394), § 124 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-04-24. Både utbildningsnämnden och Fyrishov rapporterar att arbetet är påbörjat och att det beräknas vara klart 2018. Simkunnighet är ett viktigt uppdrag för skolan och ingår i läroplanen och betygskriterierna för årskurs 6. Fyrishov erbjuder simundervisning och bassänger för simundervisning och upplever att det råder stora skillnader mellan grundskolornas simundervisning. Styrelsen är därför mycket positiv till att tillsammans med utbildningsnämnden skapa förutsättningar för ett samlat skoluppdrag avseende simkunnighet. Styrelsen menar att simkunnigheten i Uppsalas behöver kartläggas ytterligare. Utbildningsnämnden meddelar att den systematiskt följer upp simkunnigheten inom de kommunala grundskolorna och att den i ett första skede i hanteringen av uppdraget tar fram en beskrivning av grundskolans behov av simhallstid de närmast kommande åren.

Uppdrag riktade till kommunstyrelsen

att uppdra till kommunstyrelsen att i övrigt fatta de beslut och vidta de åtgärder som kan krävas för tillämpningen av fastställd riktlinje	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Arkivregler för Uppsala kommun (KSN-2016-2175), § 81 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-03-27. Den fastställda riktlinjen arbetas in i rutiner som tillgängliggörs. De utbildningar som hålls av stadsarkivet omfattar de nya arkivreglerna. Inga beslut har behövt tas med anledning av riktlinjen.

att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en lathund för könsneutralt språk för kommunen	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Motion av Mona Camara Sylvan och Tomas Karlsson (båda FI) om avkodning av könsprefix vid politiska förtroendeuppdrag och arbete i offentlig förvaltning (KSN-2016-2361), § 85 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-03-27. Arbetet är inte påbörjat.

Uppdrag riktade till gatu- och samhällsmiljönämnden

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att i kontakter med Upplandsstiftelsen verka för att Gula stigen blir en del av Upplandsleden	2017

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Motion av Sofia Spolander (M) om att göra Gula stigen till en del av Upplandsleden (KSN-2016-1260), § 51 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-02-27. Uppdraget är färdigt. Gatu- och samhällsmiljönämnden har kommit överens med Upplandsstiftelsen om att Gula stigen ska bli en del av Upplandsleden. Markeringar om detta sätts upp efter vissa arbeten på stigen.

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att beakta motionärens förslag i enlighet med föredragningen i samband med upprustning av torgytan vid kvarteret S:t Per	

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Motion av Mohammad Hassan (L) om att lägga in periodiska systemet som installation på gågatan i Uppsala (KSN-2015-1696), § 56 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-02-27. Arbetet påbörjas och utförs i samband med ombyggnad av gågatan.

Uppdrag riktade till Uppsala Stadshus AB	
att uppdra till Uppsala Stadshus AB att löpande följa hur förnyelsen av Fyrishov AB:s bad- och simanläggning utvecklas avseende investeringsnivåer och behov av ersättning för allmänhetens simning och bad	

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Utveckling av bad vid Fyrishov (KSN-2017-1394), § 124 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-04-24. Förnyelsen av Fyrishovs bad- och simanläggning har ännu inte kommit igång så det finns ännu ingen uppföljning att göra. USAB bevakar emellertid frågan gentemot Fyrishov.

Uppdrag riktade till Fyrishov	
att uppdra till Fyrishov AB att till Uppsala Stadshus AB återkomma med beräknad investeringsutgift för entrélösning	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Utveckling av bad vid Fyrishov (KSN-2017-1394), § 124 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-04-24. Fyrishov rapporterar att arbetet med den kommande entrélösningen pågår.

NYA UPPDRAG UNDER 2017 (Maj-augusti)

Uppdrag riktade till kommunstyrelsens förvaltningar	
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med förslag till gemensam avsiktsförklaring och vision för utvecklingen av Resecentrum och omkringliggande område, Uppsala Södra och logistikpunkter för järnvägen, enligt föredragningen	2018

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Uppdrag om gemensam avsiktsförklaring och visionsarbete för Uppsala Resecentrum, Uppsala Södra och logistikpunkter för järnvägen (KSN-2017-2254), § 145 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-06-14. Arbetet bedrivs parallellt hos Trafikverket, Region Uppsala och Uppsala kommun och ställer höga krav på samstämmighet för att arbetet ska ge ett bra resultat. Avsiktsförklaringen kommer att ge förutsättningarna för det fortsatta arbetet med utvecklingen av området kring resecentrum och utbyggnaden av fyrspår mellan Stockholm och Uppsala.

att uppdra till kommunledningskontoret att återkomma med den fortsatta processen med föreningslivet efter genomförda dialoger	2019

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Utredning om bidrag till föreningslivet i Uppsala (KSN-2017-0033), § 96 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10. Dialog med föreningar pågår inom ramen för revidering av lokal överenskommelse (LÖK). Projekt "en väg in" startar upp på nytt i januari 2018. Återkoppling av process ges i samband med beslut om ny LÖK.

att uppdra till stadsdirektören att för Uppsala kommun, kommunstyrelsens, räkning godkänna förslag till köpeavtal för exploatering mellan Uppsala kommun och Grindstugan i Rosendal Ekonomisk förening, under förutsättning att avtalet godkänns av bolagen	2017

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Köpeavtal för exploatering avseende fastigheten Kåbo 65:1 (KSN-2016-1008), § 95 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10. Avtalen har tecknats för projektet. Bostäderna är under uppförande på platsen som en del i genomförandet av Rosendal etapp 2.

att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen, i samverkan med berörda förvaltningar och Uppsala Skolfastigheter AB, att genomföra åtgärderna inom de ramar som fastställs av kommunfullmäktige i Mål och budget	2021

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2017-2020 med utblick mot 2030 (KSN-2017-1793), § 94 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10. Lokalförsörjningsarbetet sker löpande i samarbete med förvaltningar och bolag (däribland Skolfastigheter). Under året har lokalförsörjningen skett med god matchning mot förvaltningarnas behov. Också den kvot som tillskrev kommunen från Migrationsverket uppfylldes till fullo, vilket betyder att ett stort antal lägenheter togs fram på mycket kort varsel. En arbetsmodell har tagits fram och förankrats under hösten 2017 för att formalisera arbetet med lokalförsörjningsplanerna i respektive förvaltning. Genom bättre planering kommer kontrollen på vakansgrader att förstärkas och lokalbehoven kommer därigenom att samordnas med större kostnadskontroll. Detta gäller inte minst de sociala bostäderna.

att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att inleda genomförandet av lokalåtgärderna i planen och återkomma till kommunstyrelsen med slutliga genomförandeförslag enligt gällande ansvarsfördelning och delegationsordning	2021

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2017-2020 med utblick mot 2030 (KSN-2017-1793), § 94 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10. Lokalförsörjningsplanen arbetas fram under hela året med beslut i utbildningsnämnden i november/december och sedan i kommunstyrelsen. En avstämning görs i respektive nämnd i juni för att tydliggöra eventuella avvikelser. Sedan arbetas en uppdaterad plan fram till varje årsskifte. Avvikelser rapporteras och behandlas löpande i lokalberedningsgrupp för att trygga den beslutade lokalförsörjningsplanen.

Uppdrag riktade till flera nämnder	
att uppdra till berörda nämnder (kommunstyrelsen, kulturnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden) att i samband med del- och årsbokslut redovisa hur medlen använts	2017

Kommentar: Beslutspunkten ingick i ärendet Finskt förvaltningsområde 2017 (KSN-2017-1773), § 98 vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-05-10. Uppdraget är färdigt. Kulturnämnden har genomfört en rad aktiviteter, bl.a. sagostunder och barnteater och ett firande på UKK. Utbildningsnämnden bedömde vid årets början att det inte fanns behov av ersättning för tomplatser vid Hällby förskola. Detta ändrades under året samtidigt som det framkom att medel för modersmålsundervisingen inte skulle tas i anspråk. Äldrenämnden har använt medlen till bl.a. drift av finsk träffpunktsverksamhet och en kunskapshöjande insats till biståndshandläggare.

Bilaga 9 Ordförklaringar

Aktualiseringsgrad. Den andel av personakterna för anställd medarbetare som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav. Tillgångarna kan vara materiella, till exempel byggnader, eller finansiella, till exempel obligationer.

Ansvarsförbindelse. Åtagande att fullgöra viss ekonomisk förpliktelse, exempelvis pensionsåtagandet.

Avskrivning. Anläggningstillgångens periodiserade kostnad utifrån beräknad livslängd/nyttjandetid.

Avsättningar. Ekonomiska förpliktelser eller åtaganden som är säkra eller sannolika, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt de ska infrias, till exempel pensionsförpliktelse.

Balanskravet. I kommunallagen regleras att kommunerna varje år ska ha ekonomi i balans samt vilka åtgärder som ska vidtas vid avvikelse mot detta krav.

Balansräkning. Beskriver kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur detta har anskaffats, det vill säga med främmande (skulder) och med egna (eget kapital) medel.

Eget kapital. Visar den del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Inriktningsmål. Mål i kommunfullmäktiges planerings- och budgetdokument Inriktning, Verksamhet, Ekonomi (från och med 2016 kallat Mål och budget).

Kassaflödesanalys. Visar hur en räkenskapsperiods löpande verksamhet har finansierats samt hur periodens löpande verksamhet och investeringar har inverkat på finansiell verksamhet och likvid ställning.

Kommunbidrag. De ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fördelar till uppdragsnämnderna. Huvudsakligen består dessa ramar av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Kortfristiga skulder/fordringar. Lån, skulder och fordringar som förfaller till betalning inom ett år.

Likvida medel/likviditet. Anger vilken betalningsberedskap som finns på kort sikt. Motsvarar kassa och bank.

Kassalikviditet. Indikator för kortsiktig betalningsförmåga. En kassalikviditet om 100 % eller mer innebär att kortfristiga skulder kan betalas direkt

Långfristiga skulder/fordringar. Skulder och fordringar som förfaller till betalning senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettokostnad. Skillnaden mellan verksamhetens driftkostnader och intäkter (exempelvis vissa statsbidrag, taxor och avgifter från kunder och brukare). Verksamhetens nettokostnader finansieras med skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Nettokostnadsavvikelse. Skillnaden mellan kommunens nettokostnader och den strukturårsjusterade standardkostnad som beräknats inom ramen för det kommunala kostnadsutjämningssystemet. Den strukturårsjusterade standardkostnaden tar hänsyn till strukturella skillnader mellan kommuner. Den visar vilken kostnad kommunen skulle ha om kommunen har samma ambitions- och effektivitetsnivå som riksgenomsnittet. Nettokostnadsavvikelser går bl.a. att hitta i jämförelsedatabasen Kolada (www.kolada.se).

Ohälsotal. Mått på utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning. Med utbetalda dagar avses heldagar, vilket innebär att delar av dagar summeras upp till hela dagar. Ohälsotalet beräknas genom att summan av dessa dagar divideras med befolkningen 16‑64 år. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare.

Omsättningstillgångar. Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk utan löpande byts ut eller förändras.

Periodisering. Fördelning av kostnader och intäkter till den period då resurserna förbrukas eller tillkommer.

R9-kommuner. Jämförelsenätverk av större mellansvenska kommuner där Uppsala ingår: Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Uppsala, Västerås, Södertälje och Örebro. Genomsnittet för R9-kommunerna används som jämförelsegrund på flera ställen i årsredovisningen.

Resultaträkning. Sammanställning av årets driftverksamhet (intäkter och kostnader) och hur den genom sitt resultat påverkar eget kapital.

Sammanställd redovisning. Omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett om den bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. I denna årsredovisning avses Uppsala kommun med hel- och delägda aktiebolag.

Soliditet. Andelen tillgångar som finansieras med egna medel (förhållandet mellan eget kapital och total balansomslutning). Soliditet är ett mått på långsiktig betalningsförmåga, där en högre soliditet innebär en lägre finansiell risk.

Soliditet inklusive ansvarsförbindelse. Den andel som eget kapital minus ansvarsförbindelse utgör av den totala balansomslutningen

Strukturårsjusterad standardkostnad. Den kostnad som kommunen skulle haft om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och med hänsyn till de egna strukturella förutsättningarna. Strukturella förutsättningar är faktorer som kommunen har svårt att påverka, exempelvis åldersstruktur, invånarnas sociala bakgrund och bebyggelsestruktur.

Bilaga 10 Årsredovisning för Uppsala Stadshus AB

Uppsala Stadshus AB

organisationsnummer

556500-0642

Årsredovisning

för räkenskapsåret 2017

Styrelsen och verkställande direktören för Uppsala Stadshus AB avger härmed följande årsredovisning och koncernredovisning.

Ordförande har ordet

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva kommuner, vilket för med sig en stark befolkningsökning, en expansiv arbetsmarknad och stark tillväxt. Samtidigt är Uppsala en del av ett samhälle och en värld som står inför behovet av att göra stora klimatomställningar, minska klyftorna mellan människor och skynda på utvecklingen för ett jämställt samhälle. Därför genomförs åtgärder för att stärka den ekonomiska, ekologiska och sociala hållbarheten.

De kommunala bolagen är viktiga aktörer i Uppsalas utveckling såväl i staden som på landsbygden. En hållbar tillväxt kräver omfattande investeringar i kommunal infrastruktur som skolor, bostäder, vatten- och avloppssystem, transportinfrastruktur samt platser för umgänge och motion.

Befolkningsökningen och den demografiska utvecklingen i Uppsala ställer krav på att vi har en långsiktigt hållbar ekonomi. Ordning och reda i kommunkoncernens ekonomi är en förutsättning för morgondagens välfärd. Under året har arbete med ägarstyrning och uppföljning fortsatt att utvecklas vilket är en förutsättning för att användning av de ekonomiska resurserna sker på ett så optimalt sätt som möjligt.

Inom Uppsalas Stadshus AB och dess dotterbolag bedrivs omfattande och betydelsefulla verksamheter. Dotterbolagen svarar för en stor del av investeringarna och utvecklingen av den kommunala infrastrukturen, därför är deras bidrag avgörande för att skapa framtidens Uppsala. Året har präglats av ett intensivt arbete med pågående underhålls-, om- och tillbyggnadsprojekt i flertalet bolag. Uppsalahem har startat produktionen av 250 nya hem. Bostadsförmedlingen har förmedlat 3 855 lediga bostäder. Sportbolaget har färdigställ en friidrottsarena på Gränbyfältet och ombyggnationen av Studenternas idrottsplats har startat. Flertalet nya förskolor och grundskolor håller på att byggas. Om- och tillbyggnationen av stadshuset påbörjades i slutet av året. Uppsala Vatten har utvecklat biogasverksamheten.

Kommunkoncernens dotterbolag bidrar också i hög grad till att stärka Uppsalas roll som en kulturell och demokratisk mötesplats. Uppsala konsert- och kongress (UKK), som har firat 10 år, har besökts av närmare 15000 personer bara under jubileumsevenemanget. Totalt genomfördes 275 kulturevenemang på UKK. Stadsteatern har haft välbesökta föreställningar på teaterns alla fyra scener. Fyrishovs simakademi har i samverkan med skolan och Upsala simsällskap, för andra året i rad erbjudit sommarsimskola för Sprint-elever.

I Uppsala är vi stolta över våra framgångsrika kommunala bolag. En tydligt uttalad samsyn – ett Uppsala - skapar en stark grund att arbeta utifrån. År 2017 var ett bra år för bolagen inom Uppsala Stadshus AB. Ägardirektiven är i hög grad uppfyllda och resultatet efter finansiella poster är 621 miljoner kronor. Om jämförelsestörande poster exkluderas är resultatet 235 miljoner kronor, motsvarande 50 miljoner kronor högre än fjolårets resultat.

Jag vill slutligen rikta ett stort tack till medarbetare och förtroendevalda i de kommunala bolagen som alla har bidragit till Uppsalas goda utveckling under 2017. Nu fortsätter vi och tar oss an framtidens utmaningar tillsammans.

Marlene Burwick
Ordförande, Uppsala Stadshus AB

Året i korthet – nyckeltal och resultat

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	912	868	807	755	741
Rörelsens intäkter, miljoner kronor	3 038	2 808	2 721	2 710	2 513
Nettoomsättning, miljoner kronor	2 853	2 740	2 636	2 579	2 388
Balansomslutning, miljoner kronor	23 666	21 401	19 707	18 757	18 034
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	621	157	111	181	119
Resultat efter skatt, miljoner kronor	465	77	58	148	134
Eget kapital, miljoner kronor	4 675	4 210	4 200	4 156	4 008
Räntabilitet på eget kapital, %	13%	4%	3%	4%	3%
Investeringar, miljoner kronor	2 746	1 898	1 626	1 476	1 367
Soliditet, %	20%	20%	21%	22%	22%

Årets resultat är 621 miljoner kronor efter finansiella poster. Det är 464 miljoner kronor högre än föregående års resultat på 157 miljoner kronor. Om jämförelsestörande poster exkluderas, bland annat återförda nedskrivningar och reavinster, är resultatet 235 miljoner kronor, motsvarande 50 miljoner kronor högre än fjolårets resultat. Resultatet kommenteras vidare under bolagsavsnitten längre fram i årsredovisningen. Resultatet efter skatt är 465 miljoner kronor. I detta ingår en skattekostnad på 156 miljoner kronor, varav 129 miljoner kronor är uppskjuten skatt och 27 miljoner kronor är aktuell skatt. Av den aktuella skatten avser 19 miljoner kronor de bolag i koncernen som av Skatteverket nekats avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun.

De bolag som berörs har bokat en skattekostnad och en avsättning för att möta en eventuellt nekad avdragsrätt för beskattningsåret 2017. Flera av bolagen har överklagat Skatteverkets beslut för beskattningsår 2014 till Förvaltningsrätten. Utgången i den rättsliga processen kommer att ge svar om avdragsrätt föreligger eller inte och om även Skatteverkets beslut för de år som följer efter 2014 ska överklagas.

Balansomslutningen per 31 december 2017 uppgår till 23 666 miljoner kronor. Det är en ökning med 2 265 miljoner kronor från de 21 401 miljoner kronor som redovisades vid samma tidpunkt förra året. Ökningen speglar den höga investeringstakten i koncernen. En relativt stor andel av bolagens investeringar lånefinansieras. Koncernens nettolåneskuld ökade från 14 825 miljoner kronor till 16 236 miljoner kronor under samma period, det vill säga med 1 411 miljoner kronor.

Soliditeten är 20 procent och ligger på samma nivå som föregående år.

Investeringarna uppgår till 2 746 miljoner kronor, vilket är 848 miljoner kronor mer än föregående år. Uppsalahemkoncernen påbörjade under året byggandet av 252 nya lägenheter och investerade för 1 161 miljoner kronor. I det ingår även förvärv av ett bolag med tillhörande exploateringsfastighet i Ulleråker. Uppsala Kommun Skolfastigheter AB investerade för 783 miljoner kronor i ny- och tillbyggnader och större ombyggnationer. Bland objekten finns bland annat Tiundaskolan och Katedralskolan. Uppsala Vatten och Avfall AB investerade 340 miljoner kronor, bland annat i Kungsängsverket och i biogasanläggningen i Kungsängen. Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB:s investeringar uppgick till 174 miljoner kronor, där ingår bland annat Studenternas fotbollsarena, Storvreta idrottshall och friidrottsarenan i Gränby. Uppsala Kommuns Industrikoncernens investeringar var 122 miljoner kronor och omfattar bland annat ombyggnation av ett av husen i kvarteret Noatun.

Stadshuskoncernen hade i medeltal 912 medarbetare 2017, det är 25 fler än året innan. Den största förändringen kan noteras för Uppsala Parkerings AB som tog över medarbetare från parkeringsserviceorganisationen i Uppsala kommun under 2017. En större ökning kan även noteras för Uppsala Kommun Skolfastigheter AB som tog över medarbetare från Teknik och service i Uppsala kommun.

Ledning och styrning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige i Uppsala har det övergripande ansvaret för och beslutar om vilka verksamheter som ska bedrivas av kommunen. Vissa av dessa har organiserats i aktiebolagsform. Kommunfullmäktige fastställer bolagsordningar och det kommunala ändamålet med bolagens verksamheter. Bolagsordningar får inte ändras utan kommunfullmäktiges medgivande. Kommunfullmäktige ska få tillfälle att ta ställning i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt i verksamheten, innan bolaget fattar beslut. Tillkomst av nya bolag samt val av styrelseledamöter är frågor för kommunfullmäktige. Årsstämman är det högsta beslutande organet, där aktieägarna utövar sin rätt att besluta i bolagets angelägenheter. Kommunfullmäktige utser ombud till ordinarie och extra årsstämmor.

Uppsala kommuns fullmäktige beslutar årligen om Mål och budget som är det främsta styrdokumentet för all kommunal verksamhet, oavsett i vilken associationsform verksamheten bedrivs. Mål och budget gäller en treårsperiod med ett budgetår och två planår. Styrdokumentet består av inriktningsmål med underliggande uppdrag och ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsramar för de kommunala bolagen.

De helägda bolagen bildar en aktiebolagskoncern med Uppsala Stadshus AB som moderbolag. Koncernen ägs till 100 procent av Uppsala kommun och består av 14 aktiebolag, varav 3 är underkoncerner.

Lagstiftning

Kommunala bolag omfattas av en lagstiftning som är mer omfattande än för privata och publika bolag. Bolagen lyder under aktiebolagslagen och kommunallagen. För kommunala bolag gäller även förvaltningslagen (om motivering, underrättelse och anvisning för hur beslut kan överklagas) och offentlighets- och sekretesslagen som reglerar rätten att ta del av allmänna handlingar. Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser tillgodoses bland annat genom att bolagens handlingar är offentliga och att moderbolagets och dotterbolagens styrelseprotokoll publiceras på kommunens webbplats. Offentligheten har utökats genom att moderbolaget och dotterbolagen publicerar kallelse och dagordning till kommande styrelsemöten på kommunens webbplats. Dessutom finns arkivlagen, lagen om offentlig upphandling och lagen om allmänna vattentjänster.

Kommunallagen 3 kap § 17 beskriver att de kommunala bolagen ska tillse att kommunfullmäktige ska besluta i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen. I förarbetena till kommunallagen (prop. 2001/02:80) citeras bland annat att ”sådana ärenden kan exempelvis gälla mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt eller andra viktiga ekonomiska frågor”.

Ägarpolicy

Genom ägarpolicyn för de helägda kommunala bolagen i Uppsala kommun regleras förhållandet mellan kommunen och dess bolag. Ägarpolicyn syftar till att effektivisera den kommunala verksamheten som bedrivs i bolagsform. Därför ska kommunen vägleda sina bolag i frågor som rör strategisk inriktning, mål, ambitions- samt risknivåer. Utöver det säkerställs att kommunfullmäktige

utövar ett bestämmande inflytande över den kommunala verksamheten som sker i bolagsform. Inflytandet ska ske på ett sådant sätt att kommunkoncernens totala verksamhet blir ändamålsenlig och

effektiv samt styrbar ur både ett professionellt och ett demokratiskt perspektiv. Precis som de verksamheter som bedrivs i förvaltningsform är bolagens verksamheter en del av kommunkoncernen.

Den operativa ägarstyrningen

Kommunfullmäktige har delegerat den operativa ägarstyrningen till styrelsen för Uppsala Stadshus AB:s. Bolagskoncernen arbetar inom områden som är till nytta för kommunens invånare, till exempel bostadsförsörjning, fastighetsförvaltning, fritids- och kulturverksamhet, vatten- och avfallsverksamhet och produktion av biogas.

Den löpande förvaltningen i moderbolaget Uppsala Stadshus AB (USAB) utför USAB:s verkställande direktör enligt 8 kap 25 § aktiebolagslagen.

Moderbolagets roll

I den av kommunfullmäktige antagna ägarpolicy för de helägda kommunala bolagen tydliggörs moderbolagets roll enligt följande:

- Uppsala Stadshus AB ska leda och samordna bolagsverksamheten inom en koncern med Uppsala Stadshus AB som koncernmoder.
- Uppsala Stadshus AB ska under kommunstyrelsens uppsikt ansvara för att verksamheten i de kommunala bolagen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med det som anförs i ägarpolicy och enligt utfärdade ägardirektiv.
- Uppsala Stadshus AB ska därutöver utgöra rådgivande part till de kommunala bolagen i de frågor som kan bli föremål för fullmäktiges ställningstagande enligt 3 kap 17§ kommunallagen.

Uppföljning av dotterbolag

Uppföljning av bolagens verksamhet sker löpande och i kommunens årsredovisning eftersom den även innefattar de kommunala bolagen. Uppsala Stadshus AB följer upp dotterbolagens verksamheter utifrån kommunfullmäktiges direktiv. Bolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Revision

Koncernens bolag revideras av upphandlade revisorer samt lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige. I de direktiv som kommunfullmäktige fastställer för moderbolaget ingår det att leda och samordna verksamheten i koncernen. Moderbolaget ska avgöra i frågor som är koncerngemensamma och som inte är av större vikt eller principiell beskaffenhet. Moderbolaget ska också sträva efter högsta möjliga samordning mellan koncernens olika bolag. Det innebär att moderbolaget ska ansvara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning och att utöva ekonomisk kontroll och uppföljning.

Internkontroll

2007 fattade kommunfullmäktige ett beslut om att godkänna ett reglemente för internkontroll som gäller för alla nämnder, styrelser och bolag inom kommunkoncernen. Utöver det beslutade fullmäktige 2016 om riktlinjer för riskanalys och internkontroll med tillhörande mallar. Riktlinjerna sätter miniminivån för arbetet med internkontroll inom Uppsala kommun.

Syftet med internkontrollreglementet är att säkerställa ändamålsenlig och effektiv verksamhet, en tillförlitlig ekonomisk rapportering, att lagar och förordningar följs och att kommunens tillgångar säkras. I reglementet tar kommunfullmäktige hänsyn till Uppsala kommuns styrmodell och ägarstyrningen av de helägda bolagen.

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen uppsiktsplikt över all verksamhet som sker i den kommunala organisationen. Därför är uppföljningen av alla internkontrollplaner ett viktigt moment för att säkerställa en fullgod uppsikt över verksamheterna.

Samtliga bolag upprättar årligen en internkontrollplan. Efter årets slut följs planerna upp av bolagen själva och av moderbolaget. Löpande under året har moderbolaget hållit möten och utbildningar hållits där internkontrollen diskuterats. Årlig uppdatering och dokumentation av bissysslor har tillkommit som en del av arbetet med internkontroll.

Kommunrevisionen har genomfört insatser för att stärka medvetenheten kring mutor och jäv. På www.uppsala.se finns en gemensam webbsida för kommunens nämnder, styrelser och bolag där alla internkontrollplaner är tillgängliga och regelverken dokumenterade.

Bolagens internkontrollplaner för 2018 och uppföljning av interkontrollplaner som gäller för 2017, visar att internkontrollen har utvecklats och fungerar bra som helhet. Ambitionsnivån har ökat, riskanalyserna är mer genomarbetade och kontrollpunkterna är fler än tidigare.

Under 2017 har moderbolaget gjort löpande uppföljning av dotterbolagens ekonomi och verksamheter bland annat genom månads- och tertialrapportering från dotterbolagen till Uppsala Stadshus AB.

Översikt över bolagen i stadshuskoncernen

Uppsala stadhuskoncern består av moderbolaget Uppsala Stadshus AB och dess 14 dotterbolag, varav 3 är underkoncerner. Kommunfullmäktige fastställer ägardirektiv som gäller för samtliga dotterbolag och bolagsspecifika ägardirektiv. De bolagsspecifika ägardirektiven och vad som görs inom ramen för dessa framgår av respektive bolagsavsnitt. De ägardirektiv som gäller för alla bolag är i hög grad uppfyllda. Där de inte är uppfyllda pågår förberedande arbete för att direktiven ska uppfyllas under 2018.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv (se kapitel Mål och uppdrag för nämnder och styrelser). Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Moderbolaget och dotterbolagen ska verka för värdeskapande samarbeten med andra bolag inom stadshuskoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar.

Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda.

Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Bolagen ska stärka kommunens integrationsarbete genom att erbjuda praktikplatser och traineeplatser för nyanlända och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Bolagen ska sträva mot att ha godkänd miljöcertifiering.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget för verksamheten,
3. ställande av säkerheter,
4. bildande/avveckling av bolag,
5. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
6. köp eller försäljning av fast egendom,
7. månadsrapportering samt
8. årsbokslut och delårsbokslut.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska godkännas av Uppsala stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för vd i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Nyckeltal

Nedan presenteras nyckeltal för stadshuskoncernens bolag och underkoncerner. Ett av dotterbolagen, Uppsala R2 AB, är sedan flera år tillbaka ett vilande bolag.

MILJONER KRONOR	MEDEL-ANTALET ANSTÄLLDA		NETTO-OMSÄTTNING		RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		BALANS-OMSLUTNING		JUSTERAT EGET KAPITAL		SOLIDITET, %		INVEST-ERINGAR	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Uppsala Stadshus AB	0	0	7	8	-22	-23	6 267	5 745	4 042	4 000	65%	70%	0	0
AB Uppsala Kommuns Industrihus AB, koncern	27	24	170	168	25	32	1 243	1 146	672	614	54%	54%	121	81
Fyrishov AB	97	96	91	101	-16	-8	384	332	51	9	13%	3%	32	9
Nya Destination Uppsala AB 1)	19	-	13	-	2	-	19	-	2	-	9%	97%	0	-
Uppsala bostadsförmedling AB	21	18	24	7	2	-6	28	26	7	7	26%	28%	3	8
Uppsalahem AB, koncern	256	269	1 284	1 222	665	224	11 735	10 618	4 137	3 533	35%	33%	1 161	832
Uppsala Kommuns Fastighets AB, koncern	17	19	91	87	-1	-3	959	913	206	204	22%	22%	75	95
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	0	34	41	-7	1	371	357	175	180	47%	50%	47	9
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	57	38	519	497	47	22	5 590	4 882	760	694	14%	14%	784	500
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	14	12	57	72	-3	16	736	552	47	43	6%	8%	174	114
Uppsala Konsert & Kongress AB	68	67	51	60	-34	-28	83	55	36	3	44%	5%	4	6
Uppsala Parkerings AB	35	28	81	70	27	19	207	180	13	13	6%	7%	2	2
Uppsala R2 AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93%	89%	0	0
Uppsala stadsteater AB	95	98	17	14	-70	-71	103	33	85	11	83%	34%	2	7
Uppsala Vatten och Avfall AB	206	199	520	492	21	-3	2 655	2 275	243	140	9%	6%	340	224

1. Nya Destination Uppsala AB ingick inte i stadshuskoncernen 2016. Jämförelsetalen avser Uppsala R3 AB.

Uppsala Stadshus AB

Uppsala Stadshus AB (USAB) är moderbolaget i stadshuskoncernen och ägs till 100 procent av Uppsala kommun. USAB äger i sin tur 100 procent av aktierna i stadshuskoncernens 14 dotterbolag, varav 3 är underkoncerner.

Moderbolaget svarar för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning samt ekonomisk kontroll och uppföljning.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	-	-	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	7	8	5	4	6
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	6 267	5 745	5 547	5 239	4 813
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-22	-23	97	194	-2
Justerat eget kapital, mnkr	4 042	4 000	3 975	3 819	3 588
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	2%	6%	neg
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	65%	70%	72%	72%	75%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -22 (-23) miljoner kronor. I jämförelse med föregående år är årets resultat 1 miljoner kronor högre. Det beror huvudsakligen på lägre räntenivåer och därmed lägre räntekostnader.

Bolagets låneskuld är 1 666 (1 500) miljoner kronor, det är en ökning med 166 miljoner kronor sedan föregående år. Låneskulden ökar då nettoeffekten av lämnade och erhållna koncernbidrag samt aktieägartillskott likvidmässigt inte balanserar. Utöver det påverkas låneskuldens ökning av ränte- och skattebetalningar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.

Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som är av större principiell beskaffenhet.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följer bolagskoncernens utveckling.

Samordning inom bolagskoncernen

Uppsala Stadshus AB leder och samordnar bolagsverksamheten inom stadshuskoncernen. De följer även upp att verksamheterna i de kommunala bolagen bedrivs i enlighet med ägarpolicy och de ägardirektiv som kommunfullmäktige har fastställt för moder- och dotterbolagen.

Uppsala Stadshus AB har under året agerat som rådgivande part till dotterbolagen i skatte-och redovisningsfrågor och i beredning av ärenden som har varit föremål för fullmäktiges ställningstagande.

Moderbolaget strävar efter högsta möjliga samordning, dels mellan bolagskoncernens olika bolag och dels mellan bolagen och kommunkoncernen. Detta arbete har under året fokuserat på att samordna investeringsprocesser och budgetarbete samt följa up inriktningsmål och uppdrag som kommunfullmäktige har beslutat om för all kommunal verksamhet.

Ekonomistyrning och uppföljning

Moderbolagets arbete med ekonomistyrning har förstärkts under året. Förutom uppföljning av bolagens resultat på månadsbasis har även en långsiktig uppföljning av bolagens investeringar påbörjats. Kommunfullmäktige har beslutat att för samtliga investeringar över 50 miljoner kronor måste ett igångsättningstillstånd sökas hos moderbolagets styrelse. Uppföljning av bolagens ekonomiska utfall och investeringar rapporteras till moderbolagets styrelse som sammanträder en gång i månaden.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

AB Uppsala Kommuns Industrihus

AB Uppsala Kommuns Industrihus (IHUS) ägs för att vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen.

Bolaget startades 1972 och hyr sedan dess ut kontors-, industri- och lagerlokaler till Uppsalas näringsliv och offentliga sektor. Den uthyrningsbara ytan uppgår till cirka 190 000 kvadratmeter fördelade på 33 fastigheter. Bolaget erbjuder lokaler för olika ändamål till konkurrenskraftiga priser för att öka nyföretagandet och för att erbjuda lösningar till Uppsalas näringsliv när lokalbehovet ändras.

Bolagets syfte är att bidra till tillväxt och utveckling för i Uppsala kommun genom att erbjuda lokaler att utvecklas i.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven och med att utveckla och förädla fastighetsbeståndet utifrån hållbarhet. Det kontinuerliga utvecklingsarbetet är flera mindre underhållsprojekt och några få stora genomgripande om- och nybyggnationer.

Uppsala Kommuns Industrihus bildar tillsammans med sina nio dotterbolag en underkoncern till Uppsala Stadshus AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	27	24	22	19	19
Nettoomsättning, mnkr	170	168	152	160	170
Andel av koncernens nettoomsättning, %	5%	5%	5%	6%	7%
Balansomslutning, mnkr	1 243	1 146	1 089	1 026	1 004
Resultat efter finansiella poster, mnkr	25	32	9	41	55
Justerat eget kapital, mnkr	672	614	650	637	604
Räntabilitet på eget kapital, %	4%	5%	1%	6%	9%
Investeringar, mnkr	121	94	106	61	78
Soliditet, %	54%	54%	60%	62%	60%

Ekonomiskt utfall

IHUS redovisar ett resultat efter finansiella poster på 25 (32) miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre resultatet är en konsekvens av fler faktorer, bland annat att avskrivningarna är högre vid en högre investeringstakt. Bolaget har även anställt ytterligare två personer under året för att förstärka organisationen, vilket har ökat personalkostnaderna. Bolaget har också ändrat hanteringen av en viss typ av utvecklingskostnader, resultatet är att dessa numera redovisas direkt i resultatet istället för som pågående arbete.

Bolaget uppfyller inte avkastningskravet på 26 miljoner kronor eftersom resultatet är 25 miljoner kronor.

Investeringarna uppgår till 121 (94) miljoner kronor. Samtliga investeringar under året avser om- och nybyggnationer, exempelvis ombyggnationer i kvarteret Noatun samt Slakthuset, (gamla Scan).

Bolagets investeringar är 121 miljoner kronor, det är 53 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Detta beror huvudsakligen på att projektet Slakthuset har kommit igång senare än planerat.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubatorverksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Strategiskt instrument för tillväxt och utveckling

I takt med att Uppsala kommun expanderar omvandlas gamla industriområden till bostadsområden för att kunna tillgodose ett växande behov av centralt belägna bostäder. För att tillgodose näringsidkares behov av verksamhetslokaler behövs därför både en förtätning inom befintliga industriområden och utveckling av nya.

Ändamålsenliga lokaler

AB Uppsala Kommuns Industrihus ser kontinuerligt över fastighetsbeståndet och bevakar marknaden så att bolaget kan identifiera de behov som finns i kommunen. Genom att bolaget erbjuder alternativ till privata fastighetsägare och bidrar till en större mångfald av lokaler får fler företag möjlighet att hitta en lokal som passar just deras verksamhet till ett konkurrenskraftigt pris. Under 2017 har 74 nya företag valt att bli hyresgäster hos IHUS.

Näringslivets utveckling, nyetableringar och inkubatorverksamheter

Uppsala kommun deltar aktivt i nätverk och olika entreprenörssamanhang för att skapa nya kontakter med potentiella egenföretagare och näringsidkare och inkubatorsverksamheter. För att främja det lokala entreprenörskapet stödjer IHUS också Företagsänglarna som huvudpartner och Ung Företagsamhet (UF) som guldpartner. Bolaget har även en kontinuerlig dialog med olika företagarforum, studenter och forskare som har behov att testa produkter och affärsidéer.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Fyrishov AB

Fyrishov AB äger och driver besöksmålet Fyrishov, en av Sveriges mest besökta arenor med drygt 1,4 miljoner besök under 2017. Bolaget driver också det populära stadsdelsbadet Gottsundabadet i Gottsunda Centrum med drygt 140 000 besök under 2017. Fyrishovs mål för 2017 var att vara den ledande upplevelsearenan i regionen för bad, idrott och evenemang alla dagar året runt. Verksamheternas höga tillgänglighet och breda utbud bidrar till en förbättrad folkhälsa och till besöksnäringens utveckling i Uppsala.

På Fyrishov finns en stor badanläggning som innehåller ett äventyrsbad, en simbassäng med olympiska mått, undervisnings- och träningsbassänger, relaxavdelning och utomhusbad med tillhörande parkområde. Här erbjuds även träning, tävlingar och aktiviteter för både nybörjare och elitidrottare. Varje år genomförs tävlingar och evenemang inom idrott här, men även många möten, mässor och evenemang inom andra områden. Till verksamheten hör också en stugby och camping som har öppet året runt samt ett aktivitets- och parkområde utomhus med beachvolleyboll, bangolf, fotboll och kanotuthyrning och parkeringar.

2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, 2016 renoverades A-hallen och 2017 renoverades äventyrsbadet och hall B. I april 2017 beslutade Uppsala kommunfullmäktige om nästa större steg som gäller utveckling av badverksamheten på Fyrishov, där uppdraget är att bygga till en ny simhall, att utveckla den befintliga badanläggningen samt att utreda byggnationen av en ny entré för att möta Uppsalabornas behov i framtiden.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	97	96	96	94	96
Nettoomsättning, mnkr	91	101	103	96	90
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	4%	4%	4%	5%
Balansomslutning, mnkr	384	332	334	339	306
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-16	-8	-4	-8	-2
Justerat eget kapital, mnkr	51	9	7	13	10
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	32	9	19	8	62
Soliditet, %	13%	3%	2%	4%	3%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -16 (-8) miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre resultatet beror i huvudsak på att äventyrsbadet var stängt under perioden april till augusti för renovering. Detta medförde lägre intäkter med cirka 6 miljoner kronor. Föregående år hyrde Migrationsverket Fyrishovs stugby för transitboende det stärkte resultatet med cirka 2 miljoner kronor.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -16 miljoner kronor med resultatet -16 miljoner kronor.

Årets investeringar är 32 (9) miljoner kronor. Ökningen i jämförelse med 2016 beror mest på sommarens renovering av äventyrsbadet och omklädningsrummen. Under året gjordes också en renovering av B-hallen och reinvesteringar på den befintliga fastigheten.

Bolagets investeringsram är 45 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 32 miljoner kronor det är 13 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Den lägre investeringsnivån förklaras huvudsakligen av att projektet med den nya simhallen har skjutits upp.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska tillhandahålla simundervisning till Uppsalas skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Bad, idrott och event

Bolagets kärnverksamheter är bad, idrott och event med fokus på folkhälsa och simkunnighet. Simskolor för barn, unga, vuxna och anpassade grupper finns både på Fyrishov och på Gottsundabadet.

Många Uppsalabor tränar på Fyrishov eller Gottsundabadet, genom skolan, i en förening eller individuellt. Fyrishov är också hemmaarena för många av Uppsalas idrottare.

Flera av eventen på Fyrishov under 2017 är skol- och idrottsevenemang. Men också mässor, möten, konferenser och festivaler av olika slag.

Affärsmässig samhällsnytta

Bolaget bidrar direkt genom sin kärnverksamhet till en ökad samhällsnytta för Uppsala, till exempel med ökad simkunnighet, ökad folkhälsa och en del av besöksnäringens utveckling.

Bolagets anläggningar har hög tillgänglighet, i öppettider, fysisk tillgänglighet och socioekonomiska faktorer. Fyrishovs simakademi har för andra året i rad erbjudit sommarsimskola för Sprint-elever i samverkan med skolan och Upsala simsällskap. För arbetet med hållbar samhällsnytta har bolaget fått den europeiska utmärkelsen Ceep-Csr Label både år 2014 och 2016.

Bolaget har en genomarbetad miljöprofil med en Svanen-certifierad restaurang, Green Building certifierade multihallar och två egna solcellsanläggningar. På kundparkeringen finns laddstolpar för elbilar och bolagets fordonspark består av elfordon.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Nya Destination Uppsala AB

Nya Destination Uppsala AB ansvarar för stadens turistinformation, att projektleda kommunens större evenemang och för att samarbeta med den lokala näringen. Syftet att utveckla mötesindustrin via partnerskapet Uppsala Convention Bureau. Bolaget ansvarar även för besöksnäringsfrågorna för Varumärket Uppsala.

Bolaget ska positionera Uppsala som destination genom att sälja och marknadsföra staden till utvalda marknader och målgrupper. Målet är att skapa intäkter och utveckling för Uppsalas besöksnäring.

1 januari 2017 förvärvade det vilande bolaget Uppsala R3 AB inkråmet från Destination Uppsala AB, (org.nr. 556307-5042), det var ett av Uppsala kommuns delägda bolag. I samband med inkråmsförvärvet ändrades bolagets namn till Nya Destination Uppsala AB. Jämförelsesiffrorna i tabellen nedan är därmed Uppsala R3 AB, som inte har bedrivit någon verksamhet sedan 2013.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	19	0	0	0	0
Nettoomsättning, mnkr	13	0	0	0	0
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	19	0	0	0	0
Resultat efter finansiella poster, mnkr	2	0	0	0	0
Justerat eget kapital, mnkr	2	0	0	0	0
Räntabilitet på eget kapital, %	101%	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	9%	97%	97%	100%	100%

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är 2 miljoner kronor. Det positiva resultatet beror främst på det nya uppdraget som Nya Destination Uppsala fick under våren 2017, att projektleda den kommande bandyfinalen 2018. Bolagets bemanning är ännu inte helt på plats, det har medfört lägre personalkostnader än förväntat.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 0 miljoner kronor då resultatet är 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget arbetar i enlighet med den fastställda Strategi för besöksnäringen (KF 2014-11-24)

Bolaget ska utveckla och marknadsföra den del av varumärket Uppsala som rör besöksnäringen. Detta ska ske nära samarbete med näringslivet och andra externa aktörer utifrån den av kommunstyrelsen beslutade varumärkespositionen. (KS 2016-04-06)

Bolaget värvar och utvecklar evenemang, möten och besöksrelaterade etableringar till Uppsala. Arbetet sker i nära samarbete med angränsande kommuner,

Bolaget koordinerar samverkan mellan de arenor som kommunen helt eller delvis finansierar samt projektleder evenemang på uppdrag av Uppsala kommun eller externa aktörer.

Baserat på bolagets syfte och inriktning ska bl.a. följande mål mätas och följas upp: antal evenemang, årsanställda i besöksnäringen, omsättning i besöksnäringen, antal besökare på hemsida, antal hotellövernattningar

organisationer, näringsliv och universiteten i syfte att stärka Uppsalas position inom besöksnäringen såväl nationellt som internationellt.

Marknadsavdelningen

Avdelningen har i uppdrag att marknadsföra Uppsala som besöksmål mot valda målgrupper och marknader, samverka med besöksnäringen och ansvara för Uppsalas turistinformation. Avdelningen har också det övergripande ansvaret för bolagets kommunikation och för kommunikationen inom de projekt och evenemang som Nya Destination Uppsala projektleder.

Möten och evenemang

Bolaget bidrar till en ökad synlighet och tillväxt för Uppsala. Bolaget åtar sig ett värdskap genom att ansöka, ta hem och genomföra ett möte eller evenemang i Uppsala. Det ska vara enkelt oavsett om parten är verksam inom kommunens egen verksamhet eller är en extern arrangör.

Projektledning

Bolaget har kompetens inom projektledning och projektledarna arbetar med uppdrag från både interna och externa uppdragsgivare. Uppdragen varierar i storlek, tid och resurser. Några exempel på externa uppdrag som bolaget projektleder är Bandyfinalen, Kulturnatten och Allt Ljus. En del av de projekt som bolaget driver är samverkansprojekt, det gör att deras koppling till näringslivet, kulturlivet och idrotten blir starkare. Bolagets mål är att vara det självklara valet för projektledning av evenemang.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsalahem AB

Uppsalahem AB (Uppsalahem) är moderbolag i en koncern med fyra dotterbolag.

Bolaget bidrar till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och utveckla fastigheter och erbjuda boenden för olika faser i livet. Bolaget erbjuder även bostäder för studenter, ungdomar och seniorer. Målet är att skapa trygga, trivsamma och hållbara boendemiljöer. Uppsalahem AB är Uppsalas ledande bostadsbolag med cirka 16 000 bostäder, inklusive bolagets studentbostäder. Totalt bor nästan 30 000 Uppsalabor i bolagets hyresrätter.

Förutom bostäder förvaltas även drygt 1 600 lokaler, varav runt 550 är kommersiella lokaler. Uppsalahem är en av Uppsalas största byggherrar.

Under året har Uppsalahem förvärvat ytterligare ett dotterbolag, Kretia 2 Fastighets AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	256	269	262	253	256
Nettoomsättning, mnkr	1 284	1 222	1 181	1 132	1 082
Andel av koncernens nettoomsättning, %	45%	45%	45%	44%	45%
Balansomslutning, mnkr	11 735	10 618	9 652	9 070	8 584
Resultat efter finansiella poster, mnkr	665	224	233	235	195
Justerat eget kapital, mnkr	4 137	3 533	3 306	3 074	2 832
Räntabilitet på eget kapital, %	16%	6%	7%	8%	7%
Investeringar, mnkr	1 161	832	847	785	1 023
Soliditet, %	35%	33%	34%	34%	33%

Ekonomiskt utfall

Uppsalahem redovisar ett resultat efter finansiella poster på 665 (224) miljoner kronor, vilket är 441 miljoner kronor högre än föregående år. Årets resultat innehåller återförda nedskrivningar på 357 miljoner kronor. Nedskrivningarna gjordes under 90-talet på 41 fastigheter. I och med att marknadsvärdena på dessa fastigheter har stigit har nedskrivningarna återförts då de inte längre är motiverade. Årets resultat innehåller även resultateffekter för realisationsvinster, utrangeringar och erhållna försäkringsersättningar. Justeras resultatet för dessa jämförelsestörande poster uppgår årets resultat till 261 (235) miljoner kronor, det är 26 miljoner kronor högre än föregående år.

Att resultatet är 26 miljoner kronor högre än föregående år förklaras i huvudsakligen av ökade hyresintäkter med nya nytillkomna ytor och lägre räntekostnader som en följd av lägre räntenivåer.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 214 miljoner kronor eftersom resultatet är 261 miljoner kronor, efter jämförelsestörande poster.

Investeringarna uppgår till 1 161 miljoner kronor. Ökningen av investeringar jämfört med föregående år beror huvudsakligen på ett markförvärv i området Ulleråker, det förvärvades i bolagsform (Kretia 2 Fastighets AB). De övriga investeringarna avser nyproduktion och förnyelse av bostäder.

Bolagets investeringsram är 1 002 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 1 161 miljoner kronor, vilket är 159 miljoner kronor högre än investeringsramen. Det är markförvärvet i Ulleråker som har lett till att bolaget har överskridit kommunfullmäktiges fastställda investeringsram.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna riktlinjeer för bostadsförsörjning, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordårens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans grunder och affärsmässiga principer ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

Uppsalahem bidrar till hållbar tillväxt

En del av nyuthyrningen är dedikerad till bostadssociala ändamål. 7 procent (92 lägenheter) av nyuthyrningen under 2017 har hyrts ut till Uppsala kommun för bostadssociala ändamål. För 2017 har ytterligare 270 lägenheter hyrts ut till nyanlända via Uppsala kommun, totalt 362 lägenheter.

Marknaden

Under flera år har de ekonomiska förutsättningarna varit gynnsamma med kraftig omsättningsökning och nedåtgående räntor, men förutsättningarna framåt är mer utmanande för Uppsalahem. Kostnaden för att renovera och bygga nytt har också ökat kraftigt de senaste åren. Det senare har skett samtidigt som flera andra byggherrar har tillkommit på Uppsalamarknaden. Under 2017 och 2018 färdigställdes knappt 1 900 hyresbostäder i Uppsala varav Uppsalahem står för ungefär hälften av dessa. Uppsalahem kommer att ha fortsatt nyproduktion, men sannolikt färre projekt än tidigare och ett fokus på att få fram hustyper som kan byggas till en lägre kostnad.

Fortsatt nyproduktion

Tidigare har Uppsalahem produktionsstartat cirka 400 nya lägenheter varje år. Men enligt bolagets nya ambitioner i affärsplanen har 252 lägenheter börjat byggas under 2017. Under de senaste åren har flera andra byggherrar valt att bygga hyresrätter i Uppsala, det gör att Uppsalahem inte ensamt behövt ta ansvar för hyresrätterna i Uppsala.

Miljö och energieffektivisering

Arbetet med att energieffektivisera har gått enligt plan. Bolaget har hittills sparat 17 procent i energi jämfört med basåret för mätningarna 2007. Likaså har kundförbättringsarbetet gett ett gott resultat med en ökning av Nöjd Kund Index från 65 till 70. Med det positiva resultatet, kommer Uppsalahem fortsätta förbättra kundarbetet under kommande år. Under året har bolaget även gått över till den nya standarden ISO 14001 för miljöledningssystemet och startat upp ett arbete med att utveckla ett nytt kvalitetssystem.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala bostadsförmedling AB

Uppsala bostadsförmedling AB (Bostadsförmedlingen) förmedlar hyresrätter från hyresvärdar till bostadssökande i Uppsalaregionen. Hyresvärdar är både privata och allmännyttiga bostadsbolag. Förmedling av bostäder sker i en öppen och transparent förmedlingstjänst till den bostadssökande som har längst kötid och uppfyller hyresvärdens kriterier.

God service, enkelhet och tillgänglighet präglar bolagets tjänster och kontakter med bostadssökande, hyresvärdar och övriga intressenter. Ambitionen är att skapa förtroende. Nöjda bostadssökande och hyresvärdar är bolagets viktigaste mål.

Under 2017 har bostadsförmedlingen förmedlat 3 855 lediga bostäder. 31 december 2017 fanns 92 407 betalande bostadssökande i bostadskön.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	21	18	3	-	-
Nettoomsättning, miljoner kronor	24	7	0	-	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	0%	0%	-	-
Balansomslutning, miljoner kronor	28	26	13	-	-
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	2	-6	-2	-	-
Justerat eget kapital, miljoner kronor	7	7	7	-	-
Räntabilitet på eget kapital, %	24%	neg	neg	-	-
Investeringar, miljoner kronor	3	8	3	-	-
Soliditet, %	26%	28%	56%	-	-

Ekonomiskt utfall

Resultatet uppgår till 2 (-6) miljoner kronor, det är 8 miljoner kronor högre än föregående år. Verksamheten startades 1 juni 2016 och belastades då av uppstartskostnader. 31 december 2017 var drygt 92 000 kunder anslutna till bostadskön, det är en ökning med 16 000 sedan föregående årsskifte.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -0,4 miljoner kronor eftersom resultatet är 2 miljoner kronor.

Årets investeringar är 3 (8) miljoner kronor och avser del av den digitala förmedlingstjänst som bolaget har byggt upp. Den största delen av investeringen i förmedlingstjänsten togs föregående år.

Investeringarna är 3 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 6 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för	Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och

att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.

Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar.

Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.

finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.

Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.

Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Framgångsrik förmedling av bostäder

Förmedlingen av hyresrätter har gått på högvarv sedan starten och under 2017 förmedlade Uppsala bostadsförmedling AB fler än 3 800 bostäder. De uppsatta målen överträffades. Genom att samla lediga bostäder på en och samma plats kunde bolaget hjälpa många bostadssökande att hitta ett boende. Ökningen av lediga bostäder beror till stor del på att det finns nyproducerade hyresrätter i många delar av Uppsala.

Allt fler hyresvärdar upptäcker förmedlingstjänsten som ett komplement till sin uthyrningsverksamhet och många hyresvärdar visade intresse av att samarbeta med Bostadsförmedlingen under 2017. Vid årets slut hade 20 hyresvärdar i fyra kommuner i Uppsalaregionen etablerat samarbete med Bostadsförmedlingen.

Bolagets digitala förmedlingstjänst gör det möjligt för bostadssökande och hyresvärdar att hitta varandra oavsett geografisk plats.

Underlättat inträde på bostadsmarknaden

Bolagets strategi är att vara tillgängliga och erbjuda service och tjänster utifrån målgruppers olika förutsättningar och behov. Riktade informationsinsatser till prioriterade målgrupper ska ske under 2018. Till exempel skickades vykort ut under hösten 2017 till alla ungdomar mellan 16-20 år i Uppsala län.

Regionens attraktionskraft stärks

Bostadsförmedlingen stärker regionens attraktionskraft och underlättar för de bostadssökande. En ökad andel hyresrätter möjliggör för fler att skaffa eget boende. Bostadsförmedlingen erbjuder en förmedlingstjänst som underlättar för aktörer som bygger hyresrätter i regionen. Bolagets strategi är att erbjuda hyresvärdar tjänster som stödjer beslutsfattande och uthyrning av nyproduktion. Under 2017 har bostäder förmedlats i tre olika kommuner.

Halverad förmedlingsavgift

Verksamheten finansieras av de personer som söker bostad. Bolagets strategi är att det ska upplevas som en rimlig kostnad att stå i bostadskön och att få en bostad samt att samtliga bostadssökande har samma möjligheter genom bolagets förmedlingstjänst. Förmedlingsavgiften halverades i juni 2017.

Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området

Bolaget samverkar med kommunen och intresseorganisationer för att underlätta för olika målgrupper att kunna söka bostäder via bostadsförmedlingen. I bolagets bostadsannonser beskrivs bostadsområden, dess service och möjlighet till aktiviteter.

Bolaget uppfyller alla kommunfullmäktiges ägardirektiv utom ett. När bolaget har utvecklat systemstöd och har resurser på plats kommer bolaget kunna erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning i enlighet med ägardirektiv.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Uppsala Kommuns Fastighets AB är moderbolag i en koncern med tre dotterbolag. Bolaget äger och förvaltar cirka 75 000 kvadratmeter (m2) yta att hyra ut fördelat på elva fastigheter. De flesta finns i stadsdelen Gottsunda. Fastigheterna omfattar tre centrumanläggningar, varav den största är Gottsunda Centrum, för handel och cirka 300 bostäder inom Uppsala kommun. Utöver det förvaltar bolaget även lokaler för vård, skola, idrott och kultur.

Affärsidén är att förvärva, utveckla och förvalta stadsdelar och närcentrum och att bidra till kommunens hållbara utveckling och tillväxt. Bolaget balanserar långsiktig samhällsnytta med affärsnytta och kan vara en brygga mellan privata, offentliga och ideella aktörer.

Anders B Lundh tillträdde som verkställande direktör den 1 januari 2017.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	17	19	18	18	16
Nettoomsättning, miljoner kronor	91	87	85	84	83
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	3%	3%
Balansomslutning, miljoner kronor	959	913	859	820	805
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-1	-3	-3	-6	7
Justerat eget kapital, miljoner kronor	206	204	226	221	228
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	3%
Investeringar, miljoner kronor	75	95	56	41	76
Soliditet, %	22%	22%	26%	27%	28%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -1 (-3) miljoner kronor, det är 2 miljoner kronor högre än föregående år. Nettoomsättningen har framförallt ökat på grund av uthyrningen till folktandvården och en vårdcentral. Verksamheterna fanns endast på plats under en del av förra året. Den högre uthyrningsgraden i kombination med ett lägre ränteläge har påverkat resultatet positivt även om bolaget fortfarande visar ett underskott.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -1,0 miljoner kronor eftersom resultat är -0,9 miljoner kronor.

Investeringarna uppgår till 75 (95) miljoner kronor, där 39 miljoner kronor är förnyelse av Gottsunda Centrum och 15 miljoner kronor är Mattorget inne i centrum. Jämfört med föregående år är investeringarna 20 miljoner kronor lägre, det kan bland annat förklaras av att de flesta av investeringarna i Gottsunda Centrum och Mattorget genomfördes 2016.

Investeringarna är 16 miljoner kronor högre än investeringsramen på 59 miljoner kronor och förklaras bland annat av att en del av investeringarna i Gottsunda Centrum har skjutits upp från föregående år.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar. Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen. Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.	Uppsala kommun Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år). Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Södra staden

Södra staden har en nyckelroll i Uppsalas tillväxt eftersom området beräknas ha kapacitet att rymma upp till 45 procent av hela stadens kommande bostadsbehov fram till år 2050. Det finns möjligheter att producera närmare 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser. Södra staden kommer även att ha näringsliv, service och viktig infrastruktur. Här finns stort fokus på att förbättra kollektivtrafiken.

Gottsunda Centrum

Gottsunda Centrum utgör idag en viktig del för många invånare i de södra stadsdelarna, därför är en fortsatt utveckling av centrumet viktigt. Centrumet ska vara Södra stadens största centrum med ett brett utbud av service med goda kollektivtrafiksförbindelser. Kommunen har identifierat tre fokusområden som kan komplettera och förstärka Gottsunda Centrums dagligvaruhandel med kompletterande handel där fokus inte är att vara något utöver det vanliga, offentlig service och mat och dryck. Genom att skapa ett intressant utbud för hela dagen kan dagligvaruhandeln förstärkas och förlängda öppettider hos restaurangerna kan bidra till ett ökat folkliv. På Mattorget etablerades under året flera nya aktörer som stärker centrumets attraktionskraft. Gottsunda Kulturhus har ett stort utbud av kulturella aktiviteter. Här finns bibliotek, samlingssalar, biosalong, konstateljéer och olika scener för dans och musik.

Stärkt social sammanhållning

Genom att förändra strategin för Gottsunda Centrum kommer automatiskt arbetet för stärkt social sammanhållning att utvecklas. Även om centrumutvecklingen har bidragit positivt till stadsdelen är det långt kvar innan Gottsundas stämpel som utanförskapsområde har försvunnit och Gottsunda Centrum har tagit den plats som stadsnod som beskrivs i kommunens översiktsplanering. Nyckeln till att långsiktigt säkra utvecklingen ligger i att stärka stadsdelen socialt och skapa en enhet av södra Uppsala.

Klimatdriven affärsutveckling

Bolaget arbetar med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar där så är möjligt. Detta görs genom att använda ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda i största möjliga utsträckning.

Bostadsförmedlingen

Bolaget använder Uppsala bostadsförmedling för förmedling av bostäder. Under året har 15 uthyrningsuppdrag lämnats till förmedlingen, det motsvarar 5 procent av bolagets lägenheter.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB (FFAB) driver uthyrning av lokaler huvudsakligen till de olika specialverksamheter som Uppsala kommun driver. Bolaget äger bland annat stadshuset och Uppsala konsert- och kongresshuset och flera brandstationer. Det övergripande verksamhetsmålet är långsiktig förvaltning av fastigheterna genom förvärv, avyttring, ägande och bebyggande. Medborgarnas, de kommunala verksamheternas och de berörda nämndernas behov ska säkerställas.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre områden, dessa är förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven och att utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna.

Bolaget har gemensam administration med AB Uppsala Kommun Industrihus AB (IHUS). Bolagets styrelse är även identiskt med styrelsen i IHUS. Sammantaget innebär det att bolaget drivs med samma övergripande syfte, värdegrund, regler och rutiner som IHUS.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	0	0	0	0	0
Nettoomsättning, miljoner kronor	34	41	37	36	34
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	1%	1%	1%	1%
Balansomslutning, miljoner kronor	371	357	378	390	406
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-7	1	-7	-2	2
Justerat eget kapital, miljoner kronor	175	180	186	190	188
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	1%	neg	neg	neg
Investeringar, miljoner kronor	47	9	5	6	1
Soliditet, %	47%	50%	49%	49%	46%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -7 (1) miljoner kronor. Det lägre resultatet 2017 är till övervägande del en konsekvens av att stadshuset röjdes ut under sommaren inför om- och tillbyggnaden av fastigheten (projekt Stadshus 2020) och att hyresintäkterna därmed blev lägre.

Bolaget uppfyller inte avkastningskravet på noll kronor eftersom resultatet är -7 miljoner kronor.

Årets investeringar är 47 (9) miljoner kronor, vilket är 38 miljoner kronor högre än föregående år. Den högre nivån beror på att projektet Stadshus 2020 påbörjats under hösten 2017.

Investeringarna är därför 93 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 140 miljoner kronor, det beror på viss fördröjning av ombyggnationen av stadshuset.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.	Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ges Förvaltningsfastigheter AB i uppdrag att inom ramen för beslutade investeringsramar på 850 mnkr i 2015 års priser utarbeta systemhandlingar och kalkyler som underlag för slutligt investeringsbeslut.

Förvaltning och utveckling

Bolaget har fortsatt sitt arbete med att identifiera, planera och genomföra underhåll. I samband med den omorganisationen som gjordes av Teknik & service i Uppsala kommun övertog bolaget driften av fastigheterna i egen regi i början av 2017. Syftet med övertagandet var att få bättre kunskap och kontroll över de olika byggnadernas slag och kunna ge förutsättningar för en högre grad av långsiktighet i förvaltningen av fastigheterna.

Om- och nybyggnad av stadshuset

I november 2017 tog kommunfullmäktige beslutet att utöka investeringsramen till totalt 980 miljoner kronor för att genomföra en om- och nybyggnation av stadshuset. Inledningskedet i projekteringen genomfördes under året, då upprättades det en tillhörande och reviderad kalkyl. Parallellt med detta inleddes en produktionsstart för renoveringen av den gamla byggnaden och grundläggning för den nya byggnaden. Byggproduktion kommer att pågå från 2018 och framåt. Det nya stadshuset beräknas vara klart för inflyttning till sommaren 2021.

Hållbarhet

Flera åtgärder har gjorts för att spara energi i fastighetsbeståndet och hållbarhetsfrågorna har varit högt prioriterade. Bolaget arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och tidigare har ett avtal tecknats med Vattenfall om koldioxidneutral fjärrvärme och kyla för alla fastigheter. Eftersom FFAB delar administration och ledning med IHUS har även hållbarhetsarbetet bedrivits enligt IHUS rutiner. Det innebär att det certifierade ledningssystemet även följs för FFAB:s verksamhet.

Det projekt som har störst påverkan i närmiljön och störst hållbarhetsfokus i FFAB är stadshusprojektet. Där är målet att certifiera stadhuset enligt BREEAM Excellent. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är vägledande för arbetet och även för finansieringen. Under 2017 ansökte FFAB om och beviljades ett, grönt lån från Kommuninvest för investeringen som görs för stadshuset.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB (Skolfastigheter) äger, förvärvar, avyttrar, bygger och förvaltar skolfastigheter. Beståndet omfattar idag 134 fastigheter och växer i takt med att nya skolor och förskolor byggs. Fastighetsbeståndet är förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

Bolagets uppgift är att erbjuda ändamålsenliga lokaler för skol- och barnomsorgsverksamhet inom Uppsala kommun. Därigenom ska bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Skolfastigheterna hyrs till största delen ut till Uppsala kommun som bedriver pedagogisk verksamhet. Skolfastigheter har också ett fåtal privata hyresgäster. Genom fastigheterna bidrar bolaget till barn och ungas utveckling.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	57	38	37	24	18
Nettoomsättning, miljoner kronor	519	497	477	461	446
Andel av koncernens nettoomsättning, %	18%	18%	18%	18%	19%
Balansomslutning, miljoner kronor	5 590	4 882	4 657	4 388	4 227
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	47	22	2	22	-2
Justerat eget kapital, miljoner kronor	760	694	734	744	687
Räntabilitet på eget kapital, %	6%	3%	0%	3%	Neg
Investeringar, miljoner kronor	784	500	249	315	117
Soliditet, %	14%	14%	16%	17%	16 %

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 47 (22) miljoner kronor. Resultatet innehåller vissa jämförelsestörande poster i form av försäkringsersättningar och utrangeringar. Justerat för dessa poster är årets resultat på 63 (49) miljoner kronor, det är 14 miljoner kronor högre än föregående år. Det bättre resultatet förklaras av att tre nyproduktioner har färdigställts och är uthyrda. I samband med omorganisationen som genomfördes i Uppsala kommun 1 januari 2017 tog bolaget över medarbetare från Teknik & service. Det har lett till att den totala kostnadsmassan har blivit lägre och, gett en positiv resultateffekt. Utöver det är räntekostnaderna lägre när lån med hög ränta refinansierats.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 40 miljoner kronor eftersom resultatet är 47 miljoner kronor.

Årets investeringar är 784 (500) miljoner kronor. Den högre investeringsnivån på 284 miljoner kronor förklaras främst av flera investeringar i ny- och tillbyggnader samt större ombyggnationer. Flertalet större projekt har gått i produktion under året, bland annat Katedralskolan och Tiundaskolan.

Investeringarna är 146 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 922 mnkr, det förklaras av att anbudet i Sverkerskolans upphandling har blivit lägre än förväntat och att byggandet av Brantingsskolan och Lindbackens skola har försenats.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska i samarbete med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen dels aktivt utveckla funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov dels säkerställa tidiga och tydliga beställningar med angivna ekonomiska ramar (investeringsram och lokalkostnader per barn/elev) för varje projekt.

Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.

Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler.

Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Samarbete med Uppsala kommun

År 2016 tecknades ett nytt ramavtal som omfattar alla pedagogiska lokaler som Uppsala kommun hyr av Skolfastigheter. Syftet med avtalet är att ge riktlinjer och klargöra grunderna för samarbete mellan parterna och att ge övergripande principer för hyres- och ansvarsförhållandet. Målet är att skapa en gemensam syn med koncernnyttan i fokus och att parterna tillsammans ska hitta lösningar som håller kostnaderna nere. Bolaget skapar ändamålsenliga lokaler som uppfyller pedagogiska krav och erbjuder en god arbetsmiljö. Skolfastigheter arbetar aktivt och i nära samarbete med stadsbyggnads- och utbildningsförvaltningen, bland annat genom lokalberedningsgruppen, för att implementera ramavtalet.

Nya samarbetsformer skapar kostnadseffektivitet

Projektet Nya Tiundaskolan görs i samverkan där kund och leverantör tillsammans systematiskt söker efter en effektiv form för kostnadskontroll, tekniskt utförande, kvalitet och behov. I samarbete med stadsbyggnads- och utbildningsförvaltningen arbetar bolaget fram en konceptlösning, i huvudsak för förskolor. Vid arbete med en färdig konceptlösning sker besparingar i tidiga skeden och både projektering och ledtider kortas ner.

Arbete med nytt lokalprogram har påbörjats

Skolfastigheter arbetar aktivt utifrån kommunens generella lokalprogram för funktions- och kvalitetskrav i alla projekt. Utbildningsförvaltningen och Skolfastigheter samarbetar för att ta fram ett nytt rumsfunktionsprogram som ska gälla för förskola, grundskola och gymnasie.

Arbetet med hållbarhet fortsätter

Skolfastigheters styrelse har fastställt en strategi för energisnålt byggande och förvaltande. Vid större ombyggnationer görs en energiberäkning för fastigheterna och energireduceringsmål redovisas för varje projekt. Inventering görs av övergripande status, idag är cirka 75 procent inventerat. Vid takomläggning och nyproduktion görs alltid en utredning om en solelanläggning kan installeras.

Även en strategi för giftfritt byggande och förvaltande har fastställts. Åtgärder för att uppfylla kraven på utfasning och minimering av farliga ämnen ska göras i samband med all om-, till- och nybyggnation. Detta gäller även i samband med reparationer och vid inköp av byggvaror. En inventering har genomförts av förskolegårdar och skolgårdar med fokus på impregnerade träprodukter och förekomst av gummi- och däckmaterial.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB (Sportfastigheter) äger 49 fastigheter med totalt 44 olika anläggningar/objekt. Den sammanlagda ytan uppgår till 45 600 kvadratmeter och utöver det finns 272 hektar mark. Bolaget utvecklar och förvaltar Uppsalas största utbud av arenor och platser för idrott, fritid, rekreation och evenemang. Anläggningarna finns på attraktiva platser i centrala Uppsala och i natursköna områden inom hela Uppsala kommun.

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ska genom nytänkande och ett klimatsmart tänkande förbättra standarden i fastighetsbeståndet och bidra till bästa möjliga tillgänglighet och användande av mark och lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	14	12	9	5	2
Nettoomsättning, miljoner kronor	57	72	69	67	49
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	3%	3%	3%	2%
Balansomslutning, miljoner kronor	736	552	357	330	327
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-3	16	5	-2	0
Justerat eget kapital, miljoner kronor	47	43	44	44	42
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	37%	11%	neg	0%
Investeringar, miljoner kronor	174	114	49	26	19
Soliditet, %	6%	8%	12%	13%	13%

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är -3 (16) miljoner kronor, det är 19 miljoner kronor lägre än föregående år. Förra året redovisade bolaget dels en realisationsvinst, dels försäkringsersättning om sammanlagt drygt 17 miljoner kronor. Årets resultat innehåller inga sådana jämförelsestörande poster. Under året har även högre avskrivnings- och räntekostnader, kopplade till nya och slutförda investeringar, haft en påverkan på det redovisade resultatet.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -3 miljoner kronor eftersom resultatet är -3 miljoner kronor.

Årets investeringar är 174 (114) miljoner kronor, det är 60 miljoner kronor högre än föregående år. Den högre investeringsnivån beror på stora pågående investeringsprojekt, som Studenteras och Gränby friidrottsarena. Investeringarna är därför 25 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 201 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras främst av att arbetet med Studenteras har kommit igång senare än förväntat.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden samordna användning av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.

Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.

Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.

Färdigställande och nya projekt

Uppsala friidrottsarena färdigställdes under året på det nyanlagda sportfältet i Gränby och tas i drift våren 2018. Även nya Storvreta idrottshall färdigställdes och invigdes 10 februari 2018 För det stora nybyggnadsprojektet på Studenternas togs det första spadtaget under hösten 2017. Här ska byggas en helt ny fotbollsarena för 8 000 – 10 000 åskådare, och drygt 12 000 kvadratmeter kommersiella lokaler för kontor, verksamheter och mat. Ett annat projekt är en ny idrottshall i Lindbacken, projektet är utrett och projektering påbörjad.

Samordnad användning av mark, lokaler och anläggningar

De nödvändiga processerna håller nu på att etableras för att samordna användningen av mark, lokaler och anläggningar. Sportfastigheter och idrottsavdelningen inom stadsbyggnadsförvaltningen har startat ett samarbete för att analysera potentiella nya målgrupper för användande av lediga tider i anläggningarna, och etablera en marknads- och säljorganisation.

Förbättring av standard, tillgänglighet och kostnadseffektivitet

Genom det systematiska förbättringsarbete som pågår ökar både standard och ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Målsättningen är att kvoten mellan felavhjälpande underhåll/reparationer och den totala underhållskostnaden ska minska med 1 procent per år. Planen har dock inte kunnat fullföljas fullt ut, bland annat på grund av framskjutna projekt och vakanser i projektledningen.

Bland de större underhållsarbetena finns ombyggnad av värme, ventilation, styrsystem och byte av belysning till LED i Gamla Uppsala sporthall. Uppföljning av andra halvåret 2017 jämfört med samma tid 2016 visar att åtgärderna har resulterat i en minskning av både elförbrukningen och fjärrvärmen med 37 procent vardera.

Förbättrad tillgänglighet

Underhållsplanen innehåller alltid åtgärder för att förbättra tillgängligheten, både utanför och intill anläggningarna. Exempel på åtgärder är hårdgjorda ytor fram till entréer, handikappramp, RWC toaletter i Löten och förbättrad belysning och röjning av sly och buskage som ökar tryggheten till exempel öster om Diöshallen.

Ekologiskt hållbar utveckling

Bolaget jobbar med energieffektiviseringsåtgärder i samband med varje större underhållsprojekt. De större åtgärderna under 2017 är genomförda i Gamla Uppsala sporthall respektive på baden i Bälinge och Almunge med energibesparingar med 35-40 procent. Åtta semisnabba laddningsplatser har installerats på Gränby sportfält med stöd av medel från Klimatklivet. Naturvårdsverket har beviljat en ansökan på 440 tkr inom ramen för programmet Stadsinnovationer – spetsteknik, för att testa en hydrofob sand som ska reducera uppvärmningsbehovet av konstgräsplaner.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Konsert & Kongress AB

Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK) bedriver konsert-, kultur-, kongress- och restaurangverksamhet i konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Bolaget hyr även ut lokaler och arrangerar och samarbetar med kongresser, konferenser, möten, mässor, utställningar och evenemang. I samband med ovanstående bedriver bolaget också servering och lunchservering.

Konsert och kongresshuset består av stora salen (1 150 platser), sal B (600 platser), sal C (120 platser), sal D (800 platser bankett, alternativt 1 500 platser stående publik) och flera konferens- och mötesrum. Sedan 2016 finns ytterligare en scen i restaurangdelen som rymmer mellan 200 och 600 besökare, beroende på möblering.

Under året firade UKK 10 år, det firades under hela 2017. Totalt besöktes jubileumsevenemanget av cirka 15 000 besökare.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	68	67	67	65	64
Nettoomsättning, mnkr	51	60	52	51	71
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	2%	2%	2%	3%
Balansomslutning, mnkr	83	55	48	40	32
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-34	-28	-34	-34	-15
Justerat eget kapital, mnkr	36	3	3	2	23
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	4	6	2	1	2
Soliditet, %	44%	5%	6%	5%	37%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster uppgår till -34 (-28) miljoner kronor, det är 6 miljoner kronor lägre än föregående års resultat. Minskningen beror bland annat på lägre konferensintäkter och lägre intäkter från restaurangverksamheten. Under 2017 upplevde mötesbranschen en nedgång i konferensbokningar, det har även påverkat UKK. Utöver det präglades 2017 av att antalet julshower minskade kraftigt, det ledde i sin tur till minskade hyresintäkter från konsertarrangörer. Dessutom hade UKK sin verksamhet öppen längre under sommaren 2016 än vad bolaget hade 2017, det har också påverkat resultatet.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -34 miljoner kronor eftersom resultatet är -34 miljoner kronor.

Årets investeringar är 4 (6) miljoner kronor och gäller utbyte av teknisk utrustning, och inredning i restaurang, kök och övriga lokaler. Årets investeringar är i nivå med bolagets investeringsram på 4 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik och övrig kultur för alla.

Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidrar aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala.

Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.

Uppsala Konsert & Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska bredda finansieringsbasen genom kultursponsring samt medfinansiering från offentliga aktörer utan att det har en styrande effekt på verksamhetens innehåll.

Till UKK är alla lika välkomna

UKK arbetar för att vara ett centrum för kultur och möten genom att bredda verksamheten till fler kulturella uttryck som dans, film, foto, konst och nycirkus. Bolaget vill även utveckla lokala samarbeten, erbjuda unika skräddarsydda upplevelser och öka utbudet med fri entré. Det pågår ständigt ett arbete för att öka evenemang som riktar sig till barn och unga. Genom samarbeten med lokala aktörer nås fler besökare ur grupper som tidigare inte har besökt UKK.

Utförda kundundersökningar pekar på att UKK bidrar till att ge staden ett gott rykte. Kulturutbudet lockar både hitrest publik och Uppsalabor.

Konferenser, evenemang och möten

Under 2017 genomfördes 275 unika kulturevenemang. Antalet egenproducerade evenemang ökade från 115 till 124. Av dessa riktade sig 34 procent till barn och unga. Det totala antalet besökare på kulturevenemang var under året cirka 130 000 personer, det är en ökning från föregående år. Däremot har det skett en minskning av antalet besökare till konferenser, kongresser, möten och mässor, 60 000 besökare jämfört med 70 000 besökare 2016.

Flertalet kulturevenemang kommer in med egen finansiering från stat/region/EU. Bolaget fick under 2017 ett stöd från Musikens Hus Vänner. Sammanlagt motsvarar alla externa stöd tillsammans cirka 3 miljoner kronor.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Parkerings AB

Uppsala Parkerings AB erbjuder parkeringskunder, både privatpersoner, fastighetsägare och näringsidkare samt parkeringslösningar med hög kvalitet till rimliga priser. Bolaget har en aktiv roll i de olika planeringsprocesserna för att bidra till att de övergripande trafikpolitiska målen uppnås.

Bolaget äger ett parkeringsgarage (Centralgaraget) och förvaltar ytterligare två (Kvarnengaraget och Stadshusgaraget) med sammanlagt cirka 600 platser. Bolaget förvaltar dessutom all gatumarksparkering på allmän plats (cirka 10 000 parkeringsplatser) och 2 500 platser på kommunal kvartersmark. Bolaget deltar i ett flertal garageprojekt där alla är i tidiga skeden. Endast Rosendal 1, är inne i en byggprocess. För att möta Uppsalas expansion krävs det att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under de kommande 10 åren.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	35	28	5	1	0
Nettoomsättning, mnkr	81	70	65	53	11
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	2%	2%	0%
Balansomslutning, mnkr	207	180	178	166	143
Resultat efter finansiella poster, mnkr	27	19	16	16	0
Justerat eget kapital, mnkr	13	13	20	13	11
Räntabilitet på eget kapital, %	208%	146%	80%	127%	3%
Investeringar, mnkr	2	2	0	4	0
Soliditet %	6%	7%	11%	8%	8%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 27 (19) miljoner kronor, det är 8 miljoner högre än föregående år. Resultatförbättringen jämfört med föregående år beror i huvudsak på nya avgiftsområden i Luthagen och Fålhagen och ökade intäkter från korttidsparkeringar på grund av höjda avgifter. I december 2016 tog gatu- och samhällsmiljönämnden beslut om att utöka området för parkeringsavgifter och förändra taxor. Genomförandet har skett succesivt under 2017 och får full årseffekt först 2018. Beläggningsgraden i garagen har under året ökat. I Centralgaraget ökade den från cirka 70 procent till 83 procent. Även i Kvarnen har ökningen varit god.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 17 miljoner kronor eftersom resultat är 27 miljoner kronor.

Bolagets investeringsram är 250 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 2 (2) miljoner kronor det är 248 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Den lägre investeringsnivån beror främst på att byggstarten av projektet Dansmästaren harflyttats fram till mars 2018 och på förseningar i projektet Kappåkaren. Förutsättningarna för ett parkeringshus vid Katedralskolan behöver utredas vidare och har därför skjutits fram.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkerings AB ska i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden pröva strategi avseende parkeringslösningar med syfte att säkerställa en framtida hållbar finansiering.

Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling och ett mobilitetsperspektiv på resande.

Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter.

Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja beläggningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar

Långsiktig planering

Bolaget deltar i planeringen av nya parkeringshus både i nyexploateringsområden och i centrumnära lägen, där är parkeringshuset Dansmästaren på väg in i byggfasen. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under de kommande 10 åren. Bolaget driver tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen, ett projekt med cykelgarage vid centralen samt utveckling av nya boendeparkeringsområden. Utöver det undersöker bolaget möjligheten att etablera ett centralt parkeringsgarage med 600 platser för att minska gatumarksparkeringar i de centrala delarna av Uppsala.

Bolaget har idag en stark finansiell ställning, men är beroende av att framöver kunna få extern projektfinansiering.

Ny teknik

Många aktörer inom digital teknik utvecklar kontinuerligt nya produkter och system. Det pågår nu ett intensivt arbete inom bolaget med att upphandla nytt digitalt system för parkeringstillstånd. Beslutet om att heldigitalisera betalautomaterna kommer att verkställas under första halvåret 2018. Andelen som betalar med appar har ökat under 2017, från 13 procent till cirka 27 procent.

Bolaget undersöker möjligheterna att investera i parkeringsdetekteringssystem i Centralgaraget, Kvarnen och även i gatumiljön för att på ett effektivt sätt minska miljöbelastningen.

Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för att bygga ut flera laddstationer under 2018.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala R2 AB

Uppsala Stadshus AB förvärvade 2014 samtliga aktier i Uppsala R2 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter Media AB) från Uppsala R1 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter i Uppsala AB). Uppsala R2 AB är ett vilande bolag och bedriver för närvarande ingen verksamhet.

Uppsala stadsteater

Uppsala stadsteaters vision är att vara Sveriges främsta konstnärliga teater och en ny typ av lokal scen med internationell utblick. Genom kombinationen av en bred och spetsig repertoar är teatern en av landets mest uppmärksammade stadsteatrar. Bolaget strävar efter att aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala och stärka Uppsala som en attraktiv stad.

Varje år tar omkring 80 000 personer del av stadsteaterns utbud med ett 20-tal egna produktioner, gästspel och andra aktiviteter. Teatern bedriver även gästspel utanför huset inom performance, nycirkus och dans samt samarbetar med teatrar i och utanför Sverige. Uppsala stadsteater har också dramapedagogisk verksamhet.

Förutom dekorateljéerna som ligger på Bolandsgatan ryms alla scener samt kontor och tillverkning i teaterhuset på Kungsgatan. I teaterhuset finns också Teaterrestaurangen, Teaterbaren, Kulturkaféet och galleriet Offkonsten c/o Teatergalleriet.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	95	98	97	95	93
Nettoomsättning, mnkr	17	14	13	21	12
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	0%	0%	1%	0%
Balansomslutning, mnkr	103	33	30	29	28
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-70	-71	-68	-65	-62
Justerat eget kapital, mnkr	85	11	11	11	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	2	7	1	4	2
Soliditet, %	83%	34%	38%	38%	43%

Ekonomiskt utfall

Resultat efter finansiella poster är -70 (-71) miljoner kronor, det är 1 miljon kronor bättre än föregående år. Bolaget har haft en hög biljettförsäljning. Försäljningen av abonnemang har ökat med 24 procent jämfört med 2016. Stadsteatern har även fått 0,4 miljoner kronor från EU-projektet Theatron, det har påverkat resultatet positivt.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -72 miljoner kronor eftersom resultatet är -70 miljoner kronor.

Årets investeringar är 2 (7) miljoner kronor och avser till övervägande del interiör och teknik. Årets investeringar är i nivå med bolagets investeringsram på 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.	Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.
Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidrar till att stärka besöksnäringen	Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala Stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

En teater för alla

I linje med teaterns strategiska satsning ökade produktionsvolymen även under 2017. Teatern har noterat en ökad publiktillströmning vilket har gett stadigt ökande biljettintäkter. Året har präglats av välbesökta uppsättningar på teaterns alla fyra scener med flera näst intill utsålda föreställningar.

Teatern har idag en kärnpublik med förutsättningar att växa. Publikvariationen stärktes betydligt under 2017 med en ökning av yngre publik, en musikintresserad teaterpublik och en publik som vill ha ett nära möte med teaterkonsten. Teaterns repertoar lockar inte bara Uppsalabor utan även publik från hela länet och angränsande län.

Bidrar till utveckling av kulturlivet

För att ytterligare utveckla kulturlivet i Uppsala har teatern samarbeten med flera olika kulturinstitutioner. Några är med kulturnämnden kring bildkonsten Offkonst, Uppsala konstmuseum i projektet Revolv och ett samarbete med Strindbergs Intima i Stockholm. I samband med firandet av Kvinnofridslinjen 10 år hade NCK (nationellt centrum för kvinnofrid) och teatern ett samarbete under hösten 2017. Bolaget samarbetade även med Gottsunda dans och teater under produktionen Önskestjärnan under hösten 2017.

Ett brett utbud

En del av teaterns strategi är att komplettera de egna produktionerna med gästspel för att presentera andra konstformer. Några föreställningar som har kompletterat repertoaren 2017 är Stand-up comedy, Omogna killar med Måns Möller & Özz Nujen, Nycirkus, Limits med Cirkus Cirkör, Spex, En rolig historia med Juvenalorden, amatördans från dansskolorna Ekeby dans och Dansakademien.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala Vatten och Avfall AB (Uppsala Vatten) ansvarar för kommunens vatten- och avloppsförsörjning (VA) samt avfallshantering. Med avancerad teknik och stort kunnande tillgodoser bolaget inom verksamhetsområdet behov av vattenförsörjning och avlopp, tar hand om hushållsavfall, producerar biogas samt återvinner avfall. Sammantaget levererar bolaget dricksvatten och hanterar avloppsvatten för cirka 195 000 personer och ansvarar för hämtning och behandling av hushållsavfall från alla hushåll och företag inom Uppsala kommun. Bolaget producerar och levererar även biogas till bland annat stadsbussarna i Uppsala. Vid bolagets avfallsanläggning Hovgården sorteras och behandlas grov-, bygg- och industriavfall, askor, förorenade jordmassor med mera.

VA-försörjningen och den för kommunen obligatoriska avfallshanteringen finansieras via taxor enligt lagen om allmänna vattentjänster respektive miljöbalken. Verksamheterna regleras även till stor del av nationella lagar och förordningar. Dessa kompletteras med föreskrifter som fastställs av kommunfullmäktige som reglerar de lokala förhållandena. Bolaget bedriver, även biogasproduktion vid Hovgården, enligt affärsmässiga principer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	206	199	191	181	174
Nettoomsättning, mnkr	520	492	480	487	479
Andel av koncernens nettoomsättning, %	16%	16%	16%	18%	20%
Balansomslutning, mnkr	2 655	2 275	2 111	2 079	1 772
Resultat efter finansiella poster, mnkr	21	-3	8	32	26
Justerat eget kapital, mnkr	243	140	141	275	132
Räntabilitet på eget kapital, %	9%	neg	5%	12%	20%
Investeringar, mnkr	340	224	283	229	218
Soliditet, %	9%	6%	7%	13%	7%

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på 21 (-3) miljoner kronor, det är 24 miljoner kronor högre än föregående års utfall.

Resultatet avser i sin helhet den konkurrensutsatta verksamheten där återvinning och deponi redovisade ett resultat på 16 (-9) miljoner kronor och biogasverksamheten redovisade ett resultat på 5 (6) miljoner kronor. Resultatet är högre jämfört med föregående år, det beror främst på att lägre avfallsskatt betalats än planerat till följd av mer mängd utkört material. Storleken på avfallsskatten följer av hur stora mängder avfall som levereras in och ut på Hovgården, det varierar mellan åren.

För den taxefinansierade verksamheten är resultatet alltid noll. Resultatet regleras mot förutbetalda intäkter i balansräkningen. Underliggande resultat är 11 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor lägre än föregående år. Det beror främst på högre avskrivningskostnader för ledningsnät och högre förbränningskostnader.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 15 miljoner kronor eftersom resultatet är 21 miljoner kronor.

Investeringarna är 340 (224) miljoner kronor, vilket är 116 miljoner kronor högre än föregående år. Det förklaras huvudsakligen av utbyggnaden av vatten- och avfallsnätet samt investeringar i försedimentering C2 på Kungsängsverket.

Bolagets investeringsram är 480 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 340 miljoner kronor, vilket är 140 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Det beror på försening i byggstarten för en ny kretsloppspark i Brillinge.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna	Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åtstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.
Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.	Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårds-förbundsprojekt "Mälarenen sjö för miljoner".
	Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Bolagets ansvar och roll i samhällsutvecklingen

Uppsalas expansiva läge och kraftiga tillväxt innebär fler invånare, ökad utbyggnadstakt och nya arbetsplatser. Det ställer högre krav alla samhällstjänster som bolaget levererar. Uppsala Vatten har en central roll i människors vardag och möjligheter till ett hållbart liv.

Bolaget har under året arbetat med att säkerställa kapaciteten och skydda dricksvattenresursen samt planera för en ökad mängd dagvatten som står när fler ytor hårdgörs i samband med utbyggnad och förtätning. Bolaget har gjort förberedelser för att ta fram en vatten- och avloppsplan inklusive dagvattenplan. Det har även förberetts för ett projekt kring att utreda behov av successiva taxehöjningar under kommande år för att möta kostnaderna för investeringsbehoven. Inom ramen för beslut om mål och budget 2018-2020 i november 2017 beslutade också kommunfullmäktige om taxehöjningar som träder i kraft i april 2018.

För ett hållbart Uppsala

Bolaget arbetar inom flera områden för att öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera. Bland annat förbereds implementering av flerfackskärl under 2018 och tillgängligheten har förbättrats till återvinningscentralerna. Utöver detta har förberedelser pågått under 2017 för byte av entreprenör av hämtning av hushållsavfall som kommer att ske under början av 2018.

Arbetet med att nå målet fossilfri fordonsflotta år 2020 fortsätter genom en hög utbytestakt av egna fordon och kravställning gentemot olika entreprenörers fordon. Upphandling av nya fordon med krav på biogasdrift i första hand och HVO (fossilfritt bränsle) i andra hand har skett under 2017 och utbytet startar under 2018. Avfallsanläggningen Hovgårdens maskinpark med tunga arbetsfordon drivs på fossilfritt bränsle (HVO) från och med 2017.

Utveckling av biogasverksamhet

Biogasverksamheten har under året utvecklats på många områden. Genom särskilda investeringsbeslut och bidrag från Klimatklivet har utbyggnad av anläggningen påbörjats gällande rötkammare, efterrötkammare, förbehandlingslinje, gödselförädling samt gasledning för att sammanbinda

avloppsreningsverket och biogasanläggningens gassystem med redundans för att minska metanutsläpp. Under året har bolaget även gjort utredningar och satsningar för att möta en ökad efterfrågan på biogas och en ökad dialog med exempelvis Region Uppsala kring möjligheten att ännu fler fordon i lokal- och regiontrafik drivs med biogas.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Uppsala Stadshus AB avger härmed berättelse över bolagets verksamhet för räkenskapsåret 1 januari - 31 december 2017.

Uppsala Stadshus AB (organisationsnummer 556500-0642) ägs till 100 procent av Uppsala kommun (organisationsnummer 212000-3005). Uppsala Stadshus AB med 14 helägda dotterbolag utgör Uppsala Stadshuskoncern. Denna ingår och konsolideras in i Uppsala kommunkoncern, vilken redovisas i Uppsala kommuns årsredovisning.

Moderbolaget Uppsala Stadshus AB har ett övergripande ansvar för att leda och samordna verksamheten i koncernen i enlighet med ägardirektiv, avkastningskrav och utdelningsprinciper som beslutas av kommunfullmäktige i Uppsala kommun.

I Uppsala stadhuskoncernen bedrivs bostadsförsörjning, fastighetsförvaltning, handel med fastigheter, kultur- och fritidsverksamhet, vatten- och avfallsverksamhet, parkeringsverksamhet, bostadsförmedling och produktion av biogas.

Enligt beslut i kommunfullmäktige ingår samma personer i styrelsen för Uppsala Stadshus AB som i kommunstyrelsens arbetsutskott. Därigenom består styrelsen av åtta ledamöter, varav en är arbetstagarrepresentant. Utöver det finns fyra suppleanter. Verkställande direktör i moderbolaget är Joachim Danielsson, stadsdirektör i Uppsala kommun.

Viktiga händelser i bolagskoncernen 2017

2017 har präglats av ett intensivt arbete med pågående underhålls-, om- och tillbyggnadsprojekt i flertalet bolag i koncernen för att kunna möta en växande befolkning i Uppsala kommun. Året har även präglats av ett antal beslut om stora investeringar i Uppsala kommun.

Utökad investeringsram för stadshusprojektet

Beslut om att bygga ut och bygga om stadshuset fattades av kommunfullmäktige redan under våren 2015. Den beslutade investeringsramen uppgick då till 825 miljoner kronor. Uppsala kommuns Förvaltningsfastigheter, som äger stadshuset, har under 2017 kommit in med en begäran att utöka investeringsramen med 155 miljoner kronor. Fördyrningen beror huvudsakligen på att fastighetens skick har visat sig vara sämre än förväntat, att fastighetens kapacitet har utökas med 20 procent samt den kraftiga prisutvecklingen på den regionala byggmarknaden. Den utökade investeringsramen har godkänts av kommunfullmäktige och moderbolaget har beviljat igångsättningstillstånd för stadshusprojektet. Projektet påbörjades under hösten 2017.

Utökad investeringsram för Studenternas

Kommunfullmäktige beslutade i november 2015 att Uppsala kommuns Sport- och rekreationsfastigheter ska bygga en renodlad fotbollsarena på Studenternas idrottsplats, med tillhörande kommersiella lokaler. Fotbollsarenan skulle enligt beslutet genomföras inom en investeringsram på maximalt 388 miljoner kronor och de kommersiella lokalerna inom en ram på maximalt 240 miljoner kronor. Bolaget har under året kommit in med begäran på en utökad investeringsram på sammanlagt 267 miljoner kronor som kommunfullmäktige har godkänt. Behovet av ytterligare pengar förklaras till största delen av prisutvecklingen för byggentreprenader, men även utökad uthyrningsbar yta samt funktionella anpassningar och ändrade materialval.

Förnyelse och utveckling av Fyrishov

Kommunfullmäktige beslutade under våren att godkänna förslag till investering för förnyelse och utveckling av Fyrishov AB:s bad- och simanläggning. Investeringen är fördelad i tre delprojekt, en nybyggnad av 50-meters simanläggning med separat bassäng för hopptorn och med läktare för tävling, en ombyggnad och renovering av befintlig motionssim- och badanläggning samt en nybyggnad av entrélösning för anläggningen. Fullmäktige beviljade en investeringsram på 421 miljoner kronor för två av delprojekten i bad-och simhallsdelarna. I ramen ingår inte någon investeringsutgift för entrélösningen, eftersom bolaget måste komma in med underlag till det.

Renovering av äventyrsbadet på Fyrishov

Sommaren 2017 renoveras äventyrsbadet med tillhörande teknik och omklädningsrum. Den nyrenoverade äventyrsdelen i badet slog upp dörrarna 1 september. Några delar som mötte besökarna när badet öppnade efter drygt fyra månaders renovering var nya upplevelser i vattenrutschbanorna, en behagligare miljö i luft och vatten genom ny avfuktningsanläggning och nya cirkulationspumpar samt moderna och flexibla omklädningsrum.

Bostadsförmedlingen sänkte förmedlingsavgiften

Uppsala bostadsförmedling startade sin verksamhet 1 juni 2016. Bostadsförmedlingens kö hade 76 000 kunder i december 2016, mot förväntade 63 000. Bolagets styrelse bedömde att en sänkning av förmedlingsavgiften kunde genomföras utan att det skulle påverka det budgeterade resultatet. Kommunfullmäktige beslutade därför att halverade bolaget förmedlingsavgiften från 1 250 kr till 625 kronor från och med 1 juni 2017.

Namnändring i Nya Destination Uppsala AB

Bolagsstämman i Destination Uppsala AB (org.nr 556307-5042) fattade under hösten 2016 beslut om att dels sälja inkråmet till ett av Uppsala kommuns helägda bolag, Nya Destination Uppsala AB (org.nr 556457-1460), och att inleda frivillig likvidation av bolaget. Under hösten 2017 har likvidation av bolaget slutförts. I och med detta kommer namnändring kunna göras i Nya Destination Uppsala AB. Bolagets namn kommer att ändras till Destination Uppsala AB.

Skatteverkets beslut avseende ränteavdragen

Skatteverket har beslutat att inte medge avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun för sju av bolagen i stadshuskoncernen. Det gäller lån där Uppsala kommun inte har en direkt motsvarande extern upplåning. Skatteverket driver motsvarande processer mot fler kommuner i Sverige. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har skrivit till regeringen och bett den att skyndsamt ändra inkomstskattelagen i den del som hindrar kommunalt ägda bolag att dra av räntor på koncerninterna lån. SKL betonar att lagstiftningen vilar på felaktig grund och att det inte handlar om ett upplägg som syftar till skatteundandragande. Bevekelsegrunden för de interna transaktionerna, genom kommunens internbank, är affärsmässiga och handlar regelmässigt om att kunna nå bättre villkor på de finansiella marknaderna, ha lägre finansiella risker och administrativa kostnader samt få en effektivare likviditetshantering.

De berörda bolagen i stadshuskoncernen har med anledning av Skatteverkets nekade ränteavdrag kostnadsfört motsvarande skatteeffekt i årsbokslutet. År 2017 har 19 miljoner kronor reserverats som skattekostnad. För år 2014, 2015 och 2016 reserverades totalt 60 miljoner kronor. Bolagens uppfattning är att räntekostnaderna på koncerninterna lån bör vara avdragsgilla eftersom skuldförhållandena mellan bolag och kommun är affärsmässigt motiverade. Bolagen kommer av den anledningen även fortsättningsvis att göra skattemässiga avdrag i inkomstdeklarationen, med öppet yrkande, för samtliga räntekostnader på dessa lån. Bolagen har överklagat Skatteverkets beslut och förvaltningsrätten har beviljat en muntlig förhandling i målet. Förväntan är att den muntliga förhandlingen kan komma att äga rum under 2018.

Resultat och ställning

Fem år i sammandrag

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	912	868	807	755	741
Rörelsens intäkter, miljoner kronor	3 038	2 808	2 721	2 710	2 513
Nettoomsättning, miljoner kronor	2 853	2 740	2 636	2 579	2 388
Balansomslutning, miljoner kronor	23 666	21 401	19 707	18 757	18 034
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	621	157	111	181	119
Resultat efter skatt, miljoner kronor	465	77	58	148	134
Justerat eget kapital, miljoner kronor	4 675	4 210	4 200	4 156	4 008
Räntabilitet på eget kapital, %	13%	4%	3%	4%	3%
Investeringar, miljoner kronor	2 746	1 898	1 626	1 476	1 367
Soliditet, %	20%	20%	21%	22%	22%

Koncernen

Koncernens intäkter uppgår till 3 038 (2 808) miljoner kronor, vilket är en ökning med 8,2 procent sedan föregående år.

Finansnettot är -256 (-268) miljoner kronor, vilket avviker med 12 miljoner kronor jämfört med föregående år. Trots att låneskulden har ökat är räntekostnaderna lägre på grund av lägre räntenivåer.

Årets resultat efter finansiella poster är 621 (157) miljoner kronor, vilket är 464 miljoner kronor högre än föregående års resultat. I resultatet ingår återförda nedskrivningar och realisationsresultat. Exkluderas dessa jämförelsestörande poster är resultatet 235 (185) miljoner kronor, det överstiger förra årets resultat med 50 miljoner kronor.

Årets skattekostnad är 156 (80) miljoner kronor, varav 129 (30) miljoner kronor är uppskjuten skatt och 27 (50) är aktuell skatt. Resultatet efter skatten uppgår till 465 (77) miljoner kronor.

Av den aktuella skatten avser 19 miljoner kronor de sju bolag i koncernen som av Skatteverket har nekats avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun. De bolag som berörs har av försiktighetsskäl redovisat skattekostnaden i resultatet för att möta en eventuellt nekad avdragsrätt för beskattningsåret 2017. Flera av bolagen har överklagat Skatteverkets beslut till Förvaltningsrätten och förväntan är att en muntlig förhandling ska kunna genomföras under 2018. Utgången i den rättsliga processen kommer att ge svar på om avdragsrätt föreligger.

Balansomslutningen per 31 december 2017 är 23 666 (21 401) miljoner kronor, en ökning med 2 265 miljoner. Ökningen speglar investeringstakten i koncernen i stort.

Soliditeten är 20 procent och ligger på samma nivå som föregående år.

Moderbolaget

Moderbolagets intäkter är 8 (8) miljoner kronor och avser försäljning och vidarefakturering av tjänster till koncernens dotterbolag.

Kostnader för köp av tjänster från Uppsala kommun och konsulter är 9 (9) miljoner kronor.

Räntekostnaderna för lån från Uppsala kommun är 21 (22) miljoner kronor. Trots en ökad låneskuld minskar räntekostnaderna eftersom ränteläget varit lågt och nya lån har tagits upp till låga räntenivåer.

Efter att koncernbidrag har lämnats eller erhållits från koncernens dotterbolag är årets resultat efter skatt -1 (83) miljoner kronor.

Investeringar

Ett hållbart Uppsala med fler arbetstillfällen förutsätter en fungerande bostadsmarknad och en utveckling av infrastrukturen. För att möta utvecklingen och behålla en ekonomi i balans krävs en långsiktig strategi för kommunens investeringar som ett led i arbetet med en hållbar ekonomi. Investeringar gör det möjligt för Uppsala att växa, men är också nödvändiga för att upprätthålla den befintliga infrastrukturen. Investeringarna för 2018-2020 kommer att omfatta både ny infrastruktur och förnyelse av befintlig infrastruktur.

Kommunen arbetar strategiskt med att växa på ett ansvarsfullt sätt och på lång sikt klara finansiering av investeringar och de kapitalkostnader som följer med investeringarna. Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Möjliga tillgångar och investeringar har identifierats för att kunna avyttras och därigenom höja självfinansieringsgraden och begränsa upplåningen. För investeringar över 50 miljoner kronor i bolagskoncernen krävs ett igångsättningstillstånd från styrelsen för Uppsala Stadshus AB. Prövningen av styrelsen ska visa om det går att begränsa investeringen, skjuta på investeringen i tid eller helt avstå om konsekvenserna till exempel visar på en bristande lönsamhet eller nytta.

Sedan 2013 sker merparten av kommunkoncernens investeringar i de kommunala aktiebolagen. I och med att Uppsala har vuxit kraftigt under de senaste åren och förväntas fortsätta att växa är behovet av investeringar stort. Investeringarna i koncernen uppgår 2017 till 2 746 (1 898) miljoner kronor, det är en ökning med 45 procent sedan 2016.

De största investeringarna har under året skett i Uppsalahem AB 1 161 (832) miljoner kronor där 252 (318) nya bostäder började byggas under året. Årets investeringar omfattar både nyproduktion om förnyelse av befintligt bestånd. Härutöver har Uppsalahem i början av 2017 förvärvat ett bolag med tillhörande exploateringsfastighet i Ulleråker.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB har investerat 783 (500) miljoner kronor i ny- och tillbyggnader, ombyggnationer samt underhåll av befintliga skolor och förskolor. De enskilt största projekten har varit Tiundaskolan, Katedralskolan, Lindbacken, Sverkerskolan, Ramsta skola och förskola samt Jumkil.

Uppsala Vatten och Avfall AB:s investeringar har uppgått till 340 (224) miljoner kronor. Utbyggnaden av vatten- och avloppsnätet, investeringar i Kungsängsverket, ny rötkammare och ny förbehandling vid biogasanläggningen är de enskilt största investeringarna 2017.

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter har investeringar 174 (114) miljoner kronor i år. I och med kommunfullmäktiges investeringsbeslut av Studenteras har bolagets investeringar kring arenan påbörjats. Investeringarna är fotbollsarenan, flytten av friidrottsarenan till Gränby och de kommersiella delarna på nya arenan. Utöver det är investeringarna i Storvreta idrottshall ett av årets största projekt.

AB Uppsala Kommuns Industrihus investerade 121 (94) miljoner kronor som gäller om- och nybyggnationer, bland annat ombyggnationen av kvarterat Noatun, Slakthuset (gamla Scan) och en fortsatt utbyggnad av Vaksala-Eke.

Finansiering

Koncernens samlade låneskuld till kreditinstitut uppgår per 31 december 2017 till 6 514 (7 511) miljoner kronor, vilket är en minskning med 997 miljoner kronor. Samtidigt ökade låneskulden till

Uppsala kommun med 2 360 miljoner kronor, till 10 301 (7 941) miljoner kronor. Förändringen beror på övergången till en gemensam internbank för hela kommunkoncernen. Uppsalahems nyupplåning och refinansiering sker numera genom Uppsala kommun och inte i eget namn gentemot kreditinstitut. Därmed ökar bolagskoncernens skuld till Uppsala kommun. I och med att Uppsala växer är investeringstakten i bolagskoncernen hög. Eftersom investeringarna till stor del lånefinansieras påverkas låneskuldens storlek.

Miljöredovisning

AB Uppsala Kommuns Industrihus bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken men har varit certifierat enligt ISO 14001:2004 standarden i 13 år. I juni genomfördes en omcertifiering enligt ISO 14001:2015 med gott resultat. Under 2017 fortsatte arbetet med miljöstyrning av byggprojekt och energieffektivisering. Bolaget har även hållit hållbarhetsutbildningar för ramavtalsleverantörer. Utöver detta har bolaget beslutat att certifiera byggprojektet Cykelfabriken enligt BREEAM. I samarbete med STUNS har bolaget fortsatt arbetet att utveckla och sprida användningen av nya energisystem. Hållbarhetsaspekterna har arbetats in helt i bolagets affärsplan och verksamhetsmål.

Fyrishov AB, som bland annat erbjuder bassängbad för allmänheten, bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt § 38 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den anmälningspliktiga verksamheten utgör 45 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget har under året arbetat utifrån fem strategiska miljömål. De är inspiration för besökare, miljöhänsyn vid affärsutveckling, energianvändning, källsortering och återvinning av avfall samt miljömärkning av verksamheten.

Uppsalahem AB bedriver ingen tillståndspliktig verksamhet, förutom vid enstaka fall av ny- och ombyggnation. Bolaget är miljöcertifierade enligt ISO 14001. Koncernen arbetar löpande med att minska den negativa miljöbelastningen som verksamheten innebär. I det stora hela medför Uppsalahems verksamhet en begränsad miljöpåverkan. Miljöarbetet styrs av en miljöpolicy som fastställs av styrelsen. Särskild miljöredovisning lämnas årligen till ägarna och klimateffekter redovisas löpande under året via kommunens hållbarhetsportal. Den sammanlagda miljörisken bedöms som låg. Nytt för verksamhetsåret 2017 är att bolaget faller under ett lagkrav att upprätta en hållbarhetsrapport.

Uppsala Kommuns Fastighets AB bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken, men arbetar med miljöfrågor enligt ISO 14001:2015. Bolaget har ett miljöledningssystem sedan 2003 som inte kommer att certifieras. Det pågår ett aktivt arbete med ständiga förbättringar i form av energieffektiviseringar, giftminskningar och miljöanpassning av underhållet. Särskilda miljöprogram och planer fastställs för större projekt. Miljö- och kvalitetsansvarig i bolaget har under 2017 blivit hållbarhetschef för att få ett bättre grepp kring hållbarhetsfrågor.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och under 2017 genomfördes ett flertal energibesparande åtgärder i fastighetsbeståndet. Bolaget har som mål att certifiera stadshuset enligt BREEAM Excellent. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är vägledande för arbetet och för finansieringen. Under 2017 ansökte bolaget om ett grönt lån från Kommuninvest för den om-och tillbyggnad som görs av stadshuset. Ansökningen beviljades.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB, är som bolag inte tillstånds- eller anmälningspliktigt. Däremot kan enskilda aktiviteter inom bolagets uppdrag vara anmälningspliktiga enligt andra förordningar. Bolagets främsta bidrag till ett klimatpositivt Uppsala är genom att minska resursanvändningen. Skolfastigheter arbetar med certifiering av nyproduktion enligt Sweden Green Building Councils klassificering Miljöbyggnad silver och har under året anmält tre projekt för certifiering. Bolaget har

totalt åtta solelanläggningar i drift där två anläggningar är nya för 2017 och ytterligare 14 anläggningar planeras. I december blev bolaget först i Skandinavien med att installera energilagring med ett miljövänligt batteri. Det pågår löpande ett aktivt arbete för att minska förekomsten av farliga ämnen i skolor och förskolor. Nytt för verksamhetsåret 2017 är att bolaget faller under ett lagkrav att upprätta en hållbarhetsrapport.

Uppsala Kommun Sportfastigheter AB driver inte tillståndpliktig verksamhet men kan i specifika fall behöva komma in med en anmälan. Bolaget har antagit en strategisk miljö- och klimatplan som baseras på kommunfullmäktiges Miljö-och klimatprogram 2014 - 2023. Under 2017 har ett aktivt arbete bedrivits inom hållbarhetsområdet. Naturvårdsverket har beviljat bidrag för byggande av fyra snabbladdningsstationer för elfordon på Gränby sportfält. Bolaget ingår från 2017 i Naturvårdsverkets beställargrupp för att minska miljö- och hälsopåverkan från konstgräsplaner. Den genomgripande moderniseringen och digitaliseringen i en befintlig idrottshall har under året lett till reducering med 37 procent av både fjärrvärme- och elförbrukning.

Uppsala Parkerings AB bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet. Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för att bygga ut flera laddstationer för bilar med elmotor. Under 2017 byttes även några av bolagets egna bilar ut till elbilar. Uttjänta parkeringsautomater byts numera ut till solcellsdrivna automater.

Uppsala Vatten och Avfall AB bedriver en tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet. Den gäller uttag av yt- och grundvatten för vattenproduktion, utsläpp till recipient av renat avloppsvatten och dagvatten, biogasproduktion samt verksamheten vid Hovgårdens avfallsanläggning. Den tillstånds-och anmälningspliktiga verksamheten utgör 100 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget arbetar kontinuerligt med att minska energianvändningen i verksamheten och öka produktionen av biogas som ett alternativ till fossila bränslen. Inom energiområdet pågår en översyn av värmesystemen på de olika verken som ska öka systemens resurseffektivitet. Samtidigt installeras solceller på Kungsängsverket och på den nya kretsloppsparken. Arbetet med att nå målet fossilfri fordonsflotta år 2020 fortsätter genom en hög utbytestakt för egna fordon och kravställning gentemot olika entreprenörers fordon. Maskinparken på avfallsanläggningen Hovgården, med tunga arbetsfordon drivs med fossilfritt bränsle från och med 2017. Nytt för verksamhetsåret 2017 är att bolaget faller under ett lagkrav att upprätta en hållbarhetsrapport.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Uppsala kommun växer och står inför en fortsatt stor befolkningstillväxt. Bolagen i stadshuskoncernen står för en stor del av den kommunala infrastrukturen och de investeringar som behöver göras för att möta framtiden. Uppsvinget i byggproduktionen har pågått under några år med kapacitetsproblem inom byggsektorn och stigande byggpriser som följd. Hyresnivåerna för hyresgäster kan komma att öka i och med de stigande byggpriserna. Den tillväxt vi sett i Uppsala kan framåt komma att påverkas negativt av denna prisutveckling.

Delar av investeringarna behöver finansieras genom extern upplåning. Delar av investeringarna finansierar koncernbolagen med egna medel, så långt det är möjligt. Uppsala Stadshuskoncernen har under året ökat nettolåneskulden med 1 411 miljoner kronor, det ska ställas i relation mot årets investeringsnivå på 2 746 miljoner kronor. Förväntan är att låneskulden kommer fortsätta att öka de närmaste åren, i takt med att Uppsala växer och att investeringarna ökar.

De senaste åren har marknaden präglats av mycket låga räntor. I och med låneskulden är Uppsala Stadshuskoncernen i hög grad påverkad av ränteutvecklingen. En förändring av räntenivån med en procentenhet motsvarar en förändring av koncernens räntekostnader med cirka 170 miljoner kronor,

utifrån balansdagens låneskuld. Då låneskulderna har olika löptider kommer resultat successivt påverkas av dessa högre räntenivåer. Låneskulden uppvägs emellertid av väsentliga värden i koncernens fastighetsbestånd.

Uppsala Kommuns Industrihus har både offentliga och privata hyresgäster från olika branscher, det bidrar till en låg riskexponering. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, det ger stabilitet i sämre tider. Realräntan tillsammans med framtida vakansgrader och hyresnivåer är avgörande faktorer vid bedömning av kommande fastighetsinvesteringar. Fastighetsmarknaden präglas fortfarande av låga räntor det gör att fastighetsinvesterarna har tillgång till billiga krediter. Att investera i fastigheter är gynnsamt beroende på gapet mellan låneräntan och fastigheternas avkastning. Omvandlingen av före detta industriområden till bostadsområden har skapat ett tryck på lager- och produktionslokaler. Man kan nu se att flera fastighetsägare bygger fastigheter inte bara för eget bruk utan även kombinerat med uthyrning. Omvandlingen till handel från industri har också bidragit till den rådande bristen på lager och industrilokaler.

Fyrishov AB är en av landets ledande arenor och när Uppsala växer behövs ökade möjligheter till både bad, idrott och hälsa. Under 2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, under 2016 renoverades A-hallen och under 2017 rustades äventyrsbadets omklädningsrum och teknik upp. Bolaget har startat ett arbete för att planera för en ny simhall, det är en del av satsningen på att utveckla Fyrishov. Utveckling av badanläggningen anses vara nödvändig för att kunna möta Uppsalabornas behov i framtiden. Arbetet kommer att ske i etapper för att kunna hålla anläggningen öppen för badbesökarna under hela ombyggnationen.

Ägardirektivens stadgar säger att Uppsalahem AB varje år ska försöka nå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter, på affärsmässiga grunder. I likhet med flera andra fastighetsägare har Uppsalahem tecknat intentionsavtal med Uppsala kommun om fortsatt hög nyproduktion av hyresrätter. Detta förutsätter att det finns prisvärd mark att bygga på och att produktionskostnaderna kan hållas på en rimlig nivå. Behovet av nya hyreslägenheter bedöms fortfarande vara högt.

Uppsala bostadsförmedling AB startade sin verksamhet under förra året. 2017 är därmed det första hela verksamhetsåret för bolagets förmedlingsverksamhet. Antalet bostadssökande i bostadskön har under året ökat med drygt 16 000 stycken. Vid årets slut 2017 är antalet sökande i bostadskön drygt 92 000. Bolaget kommer fortsätta att arbeta aktivt med införsäljningen till kommunala och privata hyresvärdar i hela Uppsalaregionen. Eftersom bolaget ska bära sina egna kostnader och finansieras genom avgiftbelagd bostadskö och förmedlingsavgift är bolagets strategi att det ska kännas som en rimlig kostnad att stå i bostadskön för den enskilda medborgaren.

En nyckelfaktor för Uppsala Kommuns Fastighets AB:s framtid är möjligheterna att hyra ut lokaler, till marknadsmässiga hyresnivåer utan stora kompletteringsinvesteringar. Här är omvärldsutvecklingen den största riskfaktorn. En lågkonjunktur kan få en direkt påverkan på Gottsunda Centrum och etableringar av större butikskedjor. Dessa butikskedjor skapar en kvalitetsstämpel och attraherar en bredare kundkrets. Bolaget arbetar aktivt för att öka antalet besökare och bedömer att goda förutsättningar finns för det genom att Gottsunda Centrum är en mötesplats med ett brett utbud inom dagligvarusegmentet och offentlig service.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB har i huvudsak offentliga hyresgäster, det bidrar till en låg riskexponering. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, det ger stabilitet i sämre tider. Räntehöjningar får effekter på resultatet men en räntehöjning bedöms kunna hanteras utan större inverkan på verksamheten eftersom bolagets belåningsgrad är relativt låg.

Den ökade inflyttningen till Uppsala, demografiska förändringar och en ökning av antalet asylsökande under 2016 har skapat en stor utmaning för Uppsala kommun Skolfastigheter AB då behovet av antal platser inom barnomsorg och skola har ökat. Uppsalas snabba tillväxt med omfattande nybyggnation innebär också ett ökat tryck på Uppsala kommun och på marknaden, det leder till längre handläggningstider och att det blir svårare att hitta byggnadsentreprenörer. Det stora behovet av nya

platser på kort sikt är en utmaning och kräver samverkan med andra kommunala aktörer för att hitta effektiva lösningar. Tillgång till mark i en expanderande kommun kan medföra både tekniska och ekonomiska utmaningar.

För Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB kan ökade krav på tillgänglighet och krav från myndigheter och idrottsförbund kräver åtgärder som innebär ökade kostnader. Finansiella risker kommer i första hand att komma i samband med bolagets genomförande av de förhållandevis stora projekten inom Studenternas idrottsområde. Byggmarknaden i Uppsalaregionen är överhettad, det leder till färre intressenter i anbudsförfrågningar och att det blir svårare att generellt hålla nere kostnader i ny- och ombyggnadsprojekt. Här blir en fortsatt låg ränta och möjlighet till effektiv finansiering allt viktigare. Något som är positivt är att utbudet av hållbara material och byggsystem ökar, likväl som intressanta system och produkter som stödjer energieffektiviseringen.

Uppsala Konsert och Kongress AB har en stor andel fasta kostnader, det gör bolaget känsligt för bransch- och konjunktursvängningar. Konkurrensen om besökarna växer från olika former av branscher och upplevelser, det försöker bolaget möta med ett brett och levande utbud som lockar många olika målgrupper.

Uppsala Parkerings AB gör bedömningen att efterfrågan på attraktiva parkeringsplatser är och kommer att vara stor i och med att befolkningen i Uppsala ökar. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under de kommande tio åren, främst i de nya områdena. Samtidigt bedöms elbilsförsäljningen öka. Bolaget har därmed ett ansvar att möta den utvecklingen genom att dels satsa på offentligt tillgängliga laddplatser i befintliga stadsdelar, dels säkerställa att nya parkeringsanläggningar har en hög andel laddplatser. Bolaget har ett intresse i att lösa utmaningarna med cykelparkeringar eftersom Uppsala är en cykelstad. Bolaget bedömer att risken i dessa framtida investeringar är att de betalningsmässigt är framtunga och att det tar många år innan de blir lönsamma.

Uppsala stadsteater AB har haft en mycket positiv utveckling under de senaste åren med fler produktioner på scenerna och ett ökat publikantal. Den statliga finansieringen av kulturen har sedan Samverkansmodellens introduktion minskat, det är en av två huvudutmaningar som verksamheten måste bemöta. Den andra huvudutmaningen är kulturkonsumenternas beteende där vissa konsumenter har den internetdrivna synen att kultur ska vara gratis och tillgängligt för alla.

För Uppsala Vatten och Avfall AB innebär Uppsalas befolkningsökning ett behov av kapacitetsutbyggnad i infrastruktur. Kraven på avfallshantering ökar successivt. Det gäller både krav från kunder, ny lagstiftning och förväntningar från samhället om hur miljöfrågorna kan få en större tyngd i avfallshanteringen. Framtida förändringar av klimatet innebär att det även ställs nya krav på vattenförsörjningen och avledning av dagvatten. Systemen måste både klara perioder med mer och mindre nederbörd. En ökande befolkning och ökande användning av marken ställer också krav på en klok användning av kommunens naturresurser. För att kunna klara av alla de kraven och förändringar är det viktigt att det finns en samsyn i kommunens samhällsplanering. Bolaget planerar för stora investeringsvolymer, det innebär att ränteutvecklingen är en betydande resultatrisk som ökar ytterligare i takt med en ökad låneskuld. Tillgången av substrat till biogasframställning och aktiviteten inom byggsektorn är andra osäkerheter som kan komma att påverka resultatet.

Förslag till vinstdisposition - Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel, i kronor:

Balanserade vinstmedel	1 783 213 262
Årets resultat	- 1 282 490
Utgående balanserade vinstmedel	1 781 930 772

Styrelsen föreslår att de stående vinstmedlen disponeras så att 1 781 930 772 kronor överförs i ny räkning

Resultaträkning för koncernen

RESULTATRÄKNING FÖR KONCERNEN			
1 januari - 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	not 1, 26	2 853	2 740
Punktskatter		-3	-30
Aktiverat arbete		6	6
Övriga rörelseintäkter	not 2, 25	182	93
Summa rörelsens intäkter		**3 038**	**2 808**
Rörelsens kostnader			
Driftskostnader	not 26	-756	-745
Handelsvaror		-114	-91
Övriga externa kostnader	not 3	-360	-369
Personalkostnader	not 3	-552	-508
Av- och nedskrivningar	not 4	-687	-628
Jämförelsestörande poster		336	0
Övriga rörelsekostnader	not 5	-28	-41
Summa rörelsens kostnader		**-2 161**	**-2 383**
Rörelseresultat		**877**	**426**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	not 6	13	8
Räntekostnader och liknande resultatposter	not 7	-269	-277
Summa resultat från finansiella investeringar		**-256**	**-268**
Resultat efter finansiella poster	not 1	**621**	**157**
Skatt	not 8	-156	-80
Årets resultat		**465**	**77**
Hänförligt till			
Moderbolagets aktieägare		465	77
Minoritetsintresse		0	0

Balansräkning för koncernen

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Övriga immateriella anläggningstillgångar		12	9
		12	**9**
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	not 9	17 303	15 886
Maskiner och andra tekniska anläggningar	not 10	136	134
Inventarier, verktyg och installationer	not 11	1 736	1 592
Pågående nyanläggningar	not 12	3 255	2 477
		22 429	**20 089**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	not 14	312	206
Uppskjutna skattefordringar	not 8,15	27	26
Fodringar hos Uppsala kommun		2	2
Andra långfristiga fordringar	not 15	139	89
		480	**323**
Summa anläggningstillgångar		**22 921**	**20 422**
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Handelsvaror		1	1
		1	**0**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		125	112
Fordringar hos Uppsala kommun		43	148
Övriga fordringar		217	162
Skattefordringar		46	100
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	not 16	46	35
		477	**557**
Likvida medel	not 17	**268**	**421**
Summa omsättningstillgångar		**745**	**979**
SUMMA TILLGÅNGAR		**23 666**	**21 401**

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital	not 23	370	370
Övrigt tillskjutet kapital		3 007	3 007
Annat eget kapital inklusive årets resultat		1 298	833
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		**4 675**	**4 210**
Avsättningar	not 18		
Avsättningar för pensioner		4	5
Avsättningar för övriga skatter	not 8	35	39
Avsättningar för uppskjuten skatt	not 8	269	139
Övriga avsättningar		63	62
		372	**245**
Långfristiga skulder	not 19,22,24		
Skulder till kreditinstitut		3 500	4 300
Skulder till Uppsala kommun		8 350	6 443
Övriga långfristiga skulder		504	438
		12 354	**11 181**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	not 22	3 014	3 211
Skulder koncernkonto hos Uppsala kommun	not 20	41	298
Skulder till Uppsala kommun		2 234	1 466
Leverantörsskulder		589	356
Skatteskulder	not 8	13	39
Övriga skulder		58	74
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	not 21	315	322
		6 265	**5 766**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**23 666**	**21 401**

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I KONCERNENS EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Minoritets-intresse	Totalt
Ingående balans 2016-01-01	**370**	**3 007**	**822**	**0**	**4 200**
Lämnad utdelning			-59		-59
Effekter av rättelser av fel			-8		-8
Årets resultat			77		77
Utgående balans 2016-12-31	**370**	**3 007**	**833**	**0**	4 210
Årets resultat			465		465
Utgående balans 2017-12-31	**370**	**3 007**	**1 298**	**0**	**4 675**

	2017-12-31	2016-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott	269	269

Fordringsägaren, Uppsala kommun, har rätt att erhålla återbetalning ur disponibla vinstmedel enligt fastställd balansräkning under förutsättning att sådan betalning är förenlig med aktiebolagslagens vinstutdelningsregler.

Kassaflödesanalys för koncernen

KASSAFLÖDESANALYS FÖR KONCERNEN		
per 31 december		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	877	426
Justeringar för poster som inte		
ingår i kassaflödet		
- avskrivningar (+)	687	634
- nedskrivningar (+)/återförda nedskrivningar (-)	-357	-6
- realisationsvinster (-) / -förluster (+)	-17	-13
- avsättningar (+)	0	1
- övriga ej kassapåverkande poster (+)/(-)	-5	40
- erhållen ränta	13	8
- erlagd ränta	-269	-279
Betald inkomstskatt (-)	1	-82
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
före förändringar av rörelsekapital	**931**	**729**
Förändring i rörelsekapital		
- ökning(-)/minskning(+) av kortfr fordringar och placeringar	27	-171
- ökning(+)/minskning(-) av leverantörsskulder	234	27
- ökning(+)/minskning(-) av övriga kortfristiga skulder	-222	317
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**970**	**903**
Investeringsverksamheten		
Förvärv (-) / försäljning (+) av dotterbolag	0	0
Förvärv av materiella anläggntillgångar (-)	-2 746	-1 898
Försäljning av anläggntillgångar (+)	92	58
Förändring av övriga finansiella anläggningstillgångar	-157	-128
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-2 811**	**-1 968**
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån (+)	5 796	2 205
Amortering av skuld (-)	-4 689	-2 133
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder till kreditinstitut	514	1 164
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	66	43
Kassaflöde från finanseringsverksamheten	**1 687**	**1 278**
Ökning(+)/minskning(-) av kassa och bank	**-153**	**213**
Kassa och bank vid årets början	421	208
Kassa och bank vid årets slut	**268**	**421**

Resultaträkning för moderbolaget

RESULTATRÄKNING FÖR MODERBOLAGET			
1 januari - 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
Rörelsens intäkter			
Fakturerad försäljning	not 2	7	8
Övriga rörelseintäkter ext		0	0
Summa rörelsens intäkter		**8**	**8**
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	not 3	-9	-9
Summa rörelsens kostnader		**-9**	**0**
Rörelseresultat		**-1**	**-1**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		0	0
Räntekostnader	not 7	-21	-22
Summa resultat från finansiella investeringar		**-21**	**-22**
Resultat efter finansiella poster		**-22**	**-23**
Mottaget koncernbidrag		398	300
Lämnat koncernbidrag		-377	-134
Avsättning periodiseringsfond		0	-36
Skatt	not 8	0	-24
Årets resultat		**-1**	**83**

Balansräkning för moderbolaget

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar i dotterbolag	not 13	6 178	5 676
Summa finansiella anläggningstillgångar		**6 178**	**5 676**
Summa anläggningstillgångar		**6 178**	**5 676**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos dotterbolag		65	56
Skattefordringar		24	13
Summa kortfristiga fordringar		**89**	**69**
Likvida medel			
Summa omsättningstillgångar		**89**	**69**
SUMMA TILLGÅNGAR		**6 267**	**5 745**

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	not 23		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		370	370
Reservfond		1 846	1 846
Summa bundet eget kapital		**2 216**	**2 216**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		1 783	1 700
Årets resultat		-1	83
Summa fritt eget kapital		**1 782**	**1 783**
Summa eget kapital		**3 998**	**4 000**
Obeskattade reserver (periodiseringsfond)		**56**	**56**
Långfristiga skulder	not 19		
Skulder till dotterbolag		365	140
Skulder till Uppsala kommun		1 195	1 095
Summa långfristiga skulder		**1 560**	**1 235**
Kortfristiga skulder			
Skulder till dotterbolag		157	0
Skulder till Uppsala kommun		363	312
Skatteskulder		11	37
Skulder koncernkonto hos Uppsala kommun	Not 20	121	105
Summa kortfristiga skulder		**652**	**454**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**6 267**	**5 745**

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I MODERBOLAGETS EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående balans 2016-01-01	**370**	**1 846**	**1 588**	**171**	**3 975**
Överföring resultat föregående år			171	-171	0
Lämnad utdelning			-59		-59
Årets resultat				83	83
Utgående balans 2016-12-31	**370**	**1 846**	**1 700**	**83**	**4 000**
Överföring resultat föregående år			83	-83	0
Årets resultat				-1	-1
Utgående balans 2017-12-31	**370**	**1 846**	**1 783**	**-1**	**3 998**

	2017-12-31	2016-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott	246	246

Fordringsägaren, Uppsala kommun, har rätt att erhålla återbetalning ur disponibla vinstmedel enligt fastställd balansräkning under förutsättning att sådan betalning är förenlig med aktiebolagslagens vinstutdelningsregler.

Kassaflödesanalys för moderbolaget

KASSAFLÖDESANALYS FÖR MODERBOLAGET		
per 31 december		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	-1	-1
Justeringar för poster som inte		
ingår i kassaflödet		
- övriga ej kassapåverkande poster (+)/(-)	-1	0
- erlagd ränta	-21	-22
Betald inkomstskatt (-)	-38	-13
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
före förändringar av rörelsekapital	**-61**	**-36**
Förändring i rörelsekapital		
- ökning(-)/minskning(+) av kortfr fordringar och placeringar	0	0
- ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	151	-110
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**90**	**-147**
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar (-)	0	0
Lämnade aktieägartillskott (-)	-131	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-131**	**0**
Finansieringsverksamheten		
Lämnade aktieägartillskott	0	-278
Erhållet koncernbidrag (+)	17	289
Lämnat koncernbidrag (-)	-126	-110
Upptagna lån (+)	150	100
Erhållen utdelning (+)	0	13
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	0	133
Kassaflöde från finanseringsverksamheten	**41**	**147**
Ökning(+)/minskning(-) av kassa och bank	**0**	**0**
Kassa och bank vid årets början	0	0
Kassa och bank vid årets slut	**0**	**0**

Redovisningsprinciper och värderingsregler

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Bedömningar och uppskattningar

Företagsledningen gör bedömningen att fastigheternas verkliga värden överstiger de bokförda värdena och att inga nedskrivningsbehov föreligger. I not 9 framgår hur värderingarna har gjorts och vilka antaganden som använts.

Skatteverket har i ett ställningstagande gett uttryck för en skärpt tillämpning av reglerna för ränteavdrag för koncerninterna lån. Den reviderade tolkningen av reglerna började gälla från och med den 11 mars 2014. Skatteverket har i linje med ställningstagandet beslutat att inte medge avdrag för räntor på lån från Uppsala kommun för fyra av bolagen i stadshuskoncernen. Det gäller lån där Uppsala kommun inte har motsvarande externa upplåning, så kallade reverslån. De bolag som berörs har gjort avsättningar i bokslutet för den skattekostnad som de ej avdragsgilla räntorna medför. Företagsledningens uppfattning är att räntekostnaderna på koncerninterna lån bör vara avdragsgilla eftersom skuldförhållandena mellan bolag och kommun är affärsmässigt motiverade. Skatteverkets beslut kommer därför att överklagas.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. De redovisas i den omfattning som det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget, därför kan intäkterna beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans av produkten eller tjänsten till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms och rabatter.

Ränteintäkter och utdelning har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Hyresintäkter redovisas i den period som uthyrningen avser.

I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning.

Prissättning för försäljning av produkter och tjänster för vatten- och avfallsverksamhet, som bland annat regleras i va-lagen, sker med hänsyn till självkostnadsprincipen. Taxorna ska täcka verksamhetens kostnader över tid.

Offentliga bidrag

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestationer redovisas som intäkt, när villkoren för att få bidraget uppfyllts. Ett offentligt bidrag som är förenat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt, när prestationen utförs. Offentliga bidrag som hänför sig till förvärv av en anläggningstillgång minskar tillgångens anskaffningsvärde (eller redovisas som en förutbetald intäkt).

Finansiella instrument

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som är omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Räntebärande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som direkt kan hänföras till upptagande av lån korrigerar lånets anskaffningsvärde och periodiseras enligt effektivräntemetoden

I likvida medel ingår kassa, disponibla tillgodohavanden och kortfristiga placeringar.

Leverantörsskulder värderas till det belopp som leverantörerna väntas betala.

Säkringsredovisning

Då transaktionen sker dokumenterar koncernen förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, även koncernens mål för riskhanteringen och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. Koncernen dokumenterar också sin bedömning, både när säkringen ingås och fortlöpande, av huruvida de derivatinstrument som används i säkringstransaktioner är effektiva under den period som säkringen har identifierats.

Orealiserade värdeförändringar på säkringsinstrumentet och den säkrade posten, som är hänförliga till den säkrade risken, redovisas inte givet att kraven för säkringsredovisning uppfylls. Vid säkring av ränterisk redovisas den erlagda respektive erhållna räntan på säkringsinstrumentet i samma period som den då räntan på den säkrade posten redovisas, det vill säga de realiserade värdeförändringarna redovisas i samma period i resultatet.

Säkringsredovisningen kan avslutas av två huvudsakliga skäl:

- Säkringsinstrumentet förfaller, säljs, löses eller avslutas på annat liknande sätt.
- Säkringen inte längre uppfyller kraven för säkringsredovisning.

Upphör säkringsredovisningen värderas och redovisas både säkringsinstrumentet och den säkrade posten enligt principerna för värdering vid det första redovisningstillfället men utifrån förhållandena vid den tidpunkt när säkringen upphör. Principerna för värdering vid det första redovisningstillfället innebär att en derivattillgång värderas enligt lägsta värdets princip och en derivatskuld värderas till det negativa verkliga värdet på balansdagen. Resultateffekter som uppkommer när säkringen upphör redovisas i resultaträkningen.

Varulager

Varulager har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärdet avses varornas beräknade försäljningspris minskade med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att eventuell inkurans i varulagret har beaktats.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar har delats upp på betydande komponenter när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder.

Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet minskat med ett beräknat restvärde om detta är väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden.

Inom koncernen sker årlig värdering av koncernens fastigheter. Uppsalahem AB gör en samordnad värdering varje år. Övriga fastighetsbolag gör årliga interna värderingar, men låter externa värderare göra kontrollvärdering av ett antal fastigheter.

Byggnader och mark skrivs ned i de fall marknadsvärdet bedöms understiga det bokförda värdet och skillnaden är av bestående karaktär. Nedskrivning sker till det lägsta av det bokförda värdet och marknadsvärdet. Återföring av tidigare nedskrivningar sker i de fall fastigheternas värde återhämtas.

Avyttringar och förvärv av fastigheter redovisas per tillträdesdatum.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Företaget och koncernen tillämpar den så kallade ”aktiveringsmodellen” avseende internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar. Metoden innebär att samtliga utgifter som uppfyller kriterierna i K3 aktiveras som immateriell anläggningstillgång och skrivs av under tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan på byggnader och mark, maskiner, inventarier med mera har beräknats på dotterbolagens ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod. Dessutom har koncernens resultat belastats med avskrivningar enligt plan på övervärden som hänför sig till byggnader.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas inom koncernen:

Fastighetsrelaterade komponenter:

Markanläggning

20-27 år (3,7 - 5,0 procent)

Markinventarier

3-50 år (2,0 - 33,3 procent)

Byggnadsinventarier

3-50 år (2,0 - 33,3 procent)

Stomme och grund

20-100 år (1,0 - 5,0 procent)

Tak

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Fasad

25-100 år (1 - 4 procent)

Installationer

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Inre ytskikt

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Hyresgästanpassning (lokaler)

Antagen längd på hyresgästanpassning

Övrigt

50 år (2 procent)

Övriga anläggningstillgångar:

Inventarier

3-5 år (33 - 20 procent)

Datorer, IT-investeringar

3-4 år (33 - 25 procent)

Maskiner och andra tekniska anläggningar

5-20 år (20 - 5 procent)

Fordon

5-10 år (20 - 10 procent)

Övriga anläggningstillgångar:

Immateriella anläggningstillgångar

5 år (20 procent)

Avsättningar

Avsättningar redovisas i balansräkningen när bolaget har en förpliktelse, legal eller formell, på grund av en inträffad händelse och när det är sannolikt att ett utflöde av resurser som är förknippat med ekonomiska fördelar kommer att krävas för att uppfylla förpliktelsen och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fonderade medel inom taxefinansierad verksamhet

För den taxefinansierade va- och hushållsavfallsverksamheten regleras balansposternas saldon för förutbetalda intäkter och avgifter mot resultatet. Reglering innebär att de redovisade resultaten för dessa verksamheter är noll. Intäkterna och avgifterna har som mål att balansera över en tre till fem års cykel.

Leasing

Ett leasingavtal enligt de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren, klassificeras som ett finansiellt leasingavtal. De leasingavtal som inte är finansiella klassificeras som operationella.

Tillgångar som hyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som en materiell anläggningstillgång och värderas initialt till det lägsta av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasing-avgifterna vid ingången av avtalet. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga skulder. De leasade tillgångarna skrivs av över respektive tillgångs nyttjandeperiod. Leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Leasingavgifter som erläggs under operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Lesingintäkter från operationella leasingavtal där bolag inom Uppsala Stadshuskoncernen är leasegivare intäktsredovisas linjärt över leasingperioden.

I juridisk person redovisas samtliga leasingavtal, både finansiella och operationella.

I koncernen redovisas tillgångar som leasas genom ett finansiellt leasingavtal som en materiell anläggningstillgång samtidigt som framtida leasingavgifter redovisas som skuld.

För närvarande har bolagen i Uppsala Stadshuskoncernen endast tecknat operationella leasingavtal.

Ersättning till anställda efter avslutad anställning

Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen.

Skatter

Redovisad skatt utgörs av aktuell samt uppskjuten skatt. Den aktuella skatten baseras på periodens resultat och beräknas på balansdagens skattesats. Skatt som betalas eller erhålls under det aktuella året klassificeras som aktuell skatt. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Vid ändring av skattesatser redovisas förändringen i koncernens resultaträkning.

Skatter redovisas i resultaträkningen förutom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital.

Uppskjuten skatt vilken betalas i framtiden eller reducerar framtida skatt, redovisas för differenser mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, så kallade temporära skillnader. De temporära skillnaderna har i huvudsak uppkommit genom förvärv av fastigheter efter 2001.

Även kostnader som är skattemässigt avdragsgilla, senare än de redovisas i resultaträkningen, kan ge upphov till uppskjutna skattefordringar. Uppskjuten skatt beräknas på de skattesatser som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den uppskjutna skattefordran realiseras eller den uppskjutna skatteskulden regleras. Uppskjutna skattefordringar hänförliga till skattemässiga underskottsavdrag redovisas, i den mån det bedöms som sannolikt att de kommer att kunna utnyttjas i framtiden. Vid varje balansdag omprövas den uppskjutna skattefordrans redovisade värde och reduceras i den mån det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas tillgängliga. I den mån det senare bedöms som sannolikt, att tillräckliga överskott kommer att finnas tillgängliga, återförs reduktionen.

Värdering av samtliga skatteskulder och skattefordringar sker till nominella belopp.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Koncernredovisning

Förvärvsmetoden

Koncernredovisningen omfattar de bolag, i vilka moderbolaget har direkt eller indirekt, ett bestämmande inflytande.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion där koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs anskaffningsvärdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuellt minoritetsintresse.

Skillnaden mellan anskaffningskostnaden för dotterbolagsaktierna och de genom förvärvsanalysen bestämda nettotillgångarna hos dotterbolagen utgör koncernmässigt övervärde i fastigheter. Övervärden som hänförts till specifika tillgångar har en avskrivningstid som motsvarar den underliggande tillgångens avskrivningstid.

I förvärvskalkylen för Uppsala Stadshus AB:s förvärv av fastighetsbolag från Uppsala kommun uppkom ett övervärde som allokerades till fastigheter. Någon uppskjuten skatt hänförlig till övervärdet vid förvärvet redovisas inte då någon uppskjuten skatt inte kalkylerades vid värderingen av köpeskillingen.

Minoritetsintresse redovisas till verkligt värde, det innebär att minoritetsintresse har andel i goodwill. Förvärv eller avyttring av andelar i företag som är dotterföretag, både före och efter förändringen, redovisas som en transaktion mellan ägarna inom eget kapital.

I koncernredovisningen faller koncern-företagens bokslutsdispositioner bort och ingår i det redovisade resultatet efter avdrag för uppskjuten skatt. Detta innebär att koncernföretagens obeskattade reserver i koncernens balansräkning fördelas mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Utöver vad som framgår om bokslutsdispositioner och obeskattade reserver så överensstämmer samtliga i koncernredovisningen tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper med de som beskrivs och tillämpas av moderföretaget.

Närmast överordnade moderföretag, som upprättar koncernredovisning, i vilken företaget ingår är Uppsala kommun (org.nr. 212000-3005) som också är moderföretag för hela koncernen. Moderföretaget har säte i Uppsala.

Redovisning av tillskott och koncernbidrag i moderbolaget

Lämnade aktieägartillskott redovisas som en ökning av andelens redovisade värde. Erhållna aktieägartillskott redovisas som en ökning av eget kapital.

Både erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition.

Fordringar, skulder och avsättningar

Om inget annat anges ovan värderas kortfristiga fordringar till det lägsta av dess anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första värderingstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Övriga skulder och avsättningar värderas till de belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar redovisas till anskaffningsvärde om inget annat anges ovan (se även finansiella instrument och avsättningar ovan)

Redovisade belopp i resultaträkningar, balansräkningar och noter

Alla poster i resultaträkningar, balansräkningar och noter är registrerade med sina exakta värden i tusentals kronor. Avrundningsdifferenser kan därför förekomma då beloppen, som anges i miljoner kronor, i resultaträkningarna, balansräkningarna och noterna i årsredovisningen, summeras.

Nyckeltal

Justerat eget kapital =	Eget kapital + 78 procent av obeskattade reserver
Räntabilitet på eget kapital =	Resultat efter finansiella poster / Justerat eget kapital
Soliditet =	Justerat eget kapital / Balansomslutning
Balansomslutning =	Summan på vardera sidan av en balansräkning, det vill säga summan tillgångar eller summ eget kapital och skulder.

Noter till resultat- och balansräkningar

NOT 1 - SEGMENTSREDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Fastighetsförvaltning		
Bruttoomsättning	2 235	2 157
Koncerninternt	-43	-39
Nettoomsättning	2 192	2 118
Resultat efter finansiella poster	**739**	**296**
Fritid och kultur		
Bruttoomsättning	160	175
Koncerninternt	-1	-1
Nettoomsättning	159	173
Resultat efter finansiella poster	**-120**	**-107**
VA och avfall		
Bruttoomsättning	520	492
Koncerninternt	-55	-51
Nettoomsättning	465	442
Resultat efter finansiella poster	**21**	**-3**
Övrigt		
Bruttoomsättning	45	14
Koncerninternt	-7	-7
Nettoomsättning	37	7
Resultat efter finansiella poster	**-19**	**-28**
Totalt		
Bruttoomsättning	2 959	2 838
Koncerninternt	-106	-99
Nettoomsättning	2 853	2 740
Resultat efter finansiella poster	**621**	**157**

NOT 2 - ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER I KONCERNEN RESP. FAKTURERAD FÖRSÄLJNING I MODERBOLAGET		
Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Övriga rörelseintäkter koncernen		
Förvaltningsarvoden och diverse försäljning	26	18
Realisationsvinst avyttring anläggningstillgång	52	11
Statligt bidrag teaterverksamhet	16	17
Övriga intäkter	87	47
	182	**93**
Fakturerad försäljning moderbolaget	**2017**	2016
Fakturerad försäljning	7	8
Varav till andra koncernföretag	100%	100%
Inga inköp från andra koncernbolag har skett under året		

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER

Belopp i miljoner kronor	2017		2016	
Medelantalet medarbetare				
	Antal	varav män	Antal	varav män
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	912	55%	868	54%
Koncernen totalt	**912**	**55%**	**868**	**54%**

Fördelning mellan kvinnor och män i ledning

	2017		2016	
	kvinnor	män	kvinnor	män
Koncernen				
Styrelseledamöter	43%	57%	31%	69%
VD och övr. ledande befattningshavare	74%	26%	53%	47%
Moderbolaget				
Styrelseledamöter	38%	62%	38%	62%
VD och övr. ledande befattningshavare	0%	100%	0%	100%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2017		2016	
	Löner och andra ersättningar*	Sociala kost-nader (varav pensions-kostnader)**	Löner och andra ersättningar	Sociala kost-nader (varav pensions-kostnader)
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	378	144	352	140
		(30)		(28)
Koncernen totalt	**378**	**144**	**352**	**140**
		(30)		**(28)**

* Lön till moderbolagets VD ingår i stadsdirektörens lön i Uppsala Kommun.

** Av koncernens pensionskostnader avser 3,0 mnkr (3,0 mnkr) gruppen styrelse och VD.

Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 4,5 mnkr (1,0 mnkr).

Löner och andra ersättningar fördelad mellan styrelseledamöter m fl och medarbetare

	2017		2016	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	16	362	16	336
Koncernen totalt	**16**	**362**	**16**	**336**

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER - fortsättning

Förpliktelser till verkställande direktör

Uppsalahem AB
Uppsägningstiden för vd är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader med lön.

Uppsala Kommuns Fastighets AB
Uppsägningstiden för vd är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader med lön.

AB Uppsala Kommuns Industrihus
Vid uppsägning av vd från arbetsgivarens sida gällar en uppsägningstid om 12 månader. Vid uppsägning från vd:s sida gäller en uppsägningstid om sex månader. Några speciella avtal om pensionsförmånader eller avgångsvederlag föreligger ej.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB
Från vd:s sida är uppsägningstiden 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida ska ersättning motsvarande sex månader plus tolv månader utbetalas månadsvis om uppsägning inte är att likställa med avskedande enligt § 18 LAS i vilket fall reglerna uppsägningslön och engångersättning inte gäller.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB
Från vd:s sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolaget återgår vd till ospecificerad tillsvidare anställning vid kommunledningskontoret i Uppsala kommmun.

Uppsala Parkerings AB
VD och bolaget har en ömsesidig uppsägning om 6 månader. Om bolaget säger upp avtalet har VD rätt till omställningsersättning motsvarande 12 månadslöner.

Fyrishov AB
Enligt anställningsavtal med vd gäller sex månaders uppsägning från dennes sida. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader.

Uppsala stadsteater AB
Uppsala stadsteaters vd har ett tidsbegränsat förordnande fram till 31 juli 2020. Ingen möjlighet till uppsägning finns för VD. Om arbetsgivaren säger upp avtalet i förtid har VD rätt till omställningsersättning motsvarande 12 månadslöner. Om kortare tid än 12 månader till avtalets utgång föreligger så blir omställningsersättningen motsvarande den återstående tiden.

Uppsala Konsert & Kongress AB
Vid uppsägning från bolagets sida äger vd rätt till en uppsägningstid på 6 månader, samt en omställningsersättning på 12 månadslöner. Vid uppsägning från vd:s sida föreligger en uppsägningstid om 6 månader.

Uppsala Vatten och Avfall AB
Vid uppsägning från bolagets sida äger vd rätt till en uppsägningstid på 6 månader, samt en omställningsersättning på 12 månadslöner. Vid uppsägning från vd:s sida föreligger en uppsägningstid om 6 månader.

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER fortsättning

Belopp i miljoner kronor				
Revisors arvode	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	**2016**	**2017**	**2016**
Revisionsuppdrag (lagstadgad revision)				
EY	0,8	1,6	0,0	0,1
PWC	1,4	0,2	0,1	0,0
KPMG	0,4	0,5	0,0	0,0
Lekmannarevisorer	0,5	0,5	0,1	0,1
Totalt	**3,1**	**2,8**	**0,2**	**0,2**
Revisionsverksamhet (utöver revisionsuppdraget)				
EY	0,0	0,6	0,0	0,0
PWC	0,2	0,0	0,0	0,0
Totalt	**0,2**	**0,6**	**0,0**	**0,0**
Skatterådgivning				
EY	1,4	1,7	0,8	0,9
PWC	0,1	0,0	0,0	0,0
Totalt	**1,5**	**1,7**	**0,8**	**0,9**
Övriga tjänster (t.ex. juridiska tjänster som rör annat än skatter)				
EY	0,3	0,1	0,0	0,0
PWC	0,2	0,0	0,1	0,0
Totalt	**0,5**	**0,1**	**0,1**	**0,0**

NOT 4 - AV- OCH NEDSKRIVNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Mark och markanläggning	25	19
Byggnader som utgör anläggningstillgång	549	508
- varav nedskrivningar	-9	-6
- varav återförda nedskrivningar	357	0
Maskiner	17	17
Inventarier	94	84
Totalt	**686**	**628**

NOT 5 - ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Bokfört värde vid utrangering av inventarier	23	40
Diskonteringsränta deponifond	0	1
Övrigt	5	0
Totalt	**28**	**41**

NOT 6 - RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	**13**	**8**

NOT 7 - RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Moderbolaget		
Ränta till Uppsala kommun	**21**	**22**
Koncernen		
Ränta	269	277
	269	**277**
varav avseende Uppsala kommun	139	154

NOT 8 - SKATT

Belopp i miljoner kronor	Koncernen 2017	Koncernen 2016	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016
Skatt på årets resultat				
Aktuell skatt	-26	-50	0	-24
Uppskjuten skatt	-129	-30	0	0
Summa skatt på årets resultat	**-156**	**-80**	**0**	**-24**
Avstämning av effektiv skattesats				
Redovisat resultat före skatt	**621**	**157**	**-22**	**-23**
Skatt på redovisat resultat enligt gällande skattesats (22%)	-137	-35	5	5
skatteeffekt av:				
Bokföringsmässiga avskrivningar på byggnader	-32	-110	0	0
Ej avdragsgill nedskrivning	-2	-4	0	0
Avskrivning på uppskrivningar	0	0	0	0
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-20	-8	0	0
Justering för ej avdragsgilla räntor	-19	-26	0	0
Utnyttjat underskottsavdrag	0	1	0	0
Skattemässiga avskrivningar på byggnader	104	109	0	0
Ej skattepliktiga intäkter	5	1	0	0
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	-130	-41	0	0
Uppskjuten skatteintäkt avseende temporära skillnader	25	7	0	0
Effekt av koncernbidrag	0	0	-5	-37
Avsättning till periodiseringsfond	0	8	0	8
Övrigt	50	18	0	0
Redovisad skatt	**-156**	**-80**	**0**	**-24**

Nominell skattesats för svenska aktiebolag utgör för år 2017 22,0 % (22,0 % för år 2016).

Uppskjutna skattefordringar				
Redovisade uppskjutna skattefordringar avser:				
Nedskrivning av fordringar	1	1	0	0
Underskottsavdrag	0	1	0	0
Temporära skillnader	26	22	0	0
Övrigt	0	2	0	0
Summa uppskjutna skattefordringar	**27**	**26**	**0**	**0**
Uppskjutna skatteskulder				
Redovisade uppskjutna skatteskulder avser:				
Skattemässiga överavskrivningar	33	11	0	0
Periodiseringsfonder	6	54	0	0
Temporära skillnader	230	35	0	0
Övrigt	1	39	0	0
Summa uppskjutna skatteskulder	**269**	**139**	**0**	**0**
Skatteskulder				
Avser inkomstskatt	**13**	**39**		

NOT 9 - BYGGNADER OCH MARK		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
(koncernen)		
Mark och markanläggningar		
Ingående anskaffningsvärden	2 525	2 482
Årets anskaffningar	166	18
Årets försäljningar/utrangeringar	-25	-16
Omklassificeringar	223	41
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 889**	**2 525**
Ingående avskrivningar	-108	-90
Ack avskrivingar sålt utrangerat	0	2
Årets avskrivningar	-25	-19
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-132**	**-108**
Ingående nedskrivningar	0	0
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**
Utgående planenligt restvärde	**2 757**	**2 417**

NOT 9- BYGGNADER OCH MARK - fortsättning		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
(koncernen)		
Byggnader		
Ingående anskaffningsvärden	18 264	17 823
Årets anskaffningar	75	122
Årets försäljningar/utrangeringar	-62	-90
Omklassificeringar	1 238	410
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**19 516**	**18 264**
Ingående investeringsbidrag	-254	-259
Årets investeringsbidrag	0	5
Utgående investeringsbidrag	**-254**	**-254**
Ingående avskrivningar	-4 393	-3 911
Årets försäljningar/utrangeringar	21	31
Årets avskrivningar	-527	-489
Omklassificeringar	-1	-24
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-4 900**	**-4 393**
Ingående uppskrivningar	375	388
Ackumulerade uppskrivningar sålt/utrangerat	-2	-1
Omklassificeringar uppskrivningar	0	0
Årets avskrivning på Uppskrivning	-13	-13
Utgående ackumulerade uppskrivningar	**360**	**375**
Ingående nedskrivningar	-524	-521
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Ackumulerade nedskrivning sålt/utrangerat	0	0
Återförd nedskrivning	357	0
Omklassificeringar	13	3
Årets nedskrivningar	-22	-6
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-176**	**-524**
Utgående planenligt restvärde	**14 546**	**13 468**
Byggnader och mark totalt		
Utgående planenligt restvärde	**17 303**	**15 886**
Uppgifter om förvaltningsfastigheter		
Redovisat värde	**17 134**	**16 112**
Verkligt värde	**31 205**	**27 712**

Uppsalahem AB värderar hela sitt bestånd med hjälp av extern värderare. Uppsala Fastighets AB har gjort interna värderingar. Övriga bolag har utfört interna värderingar, men låtit externa värderare göra kontrollvärdering av ett antal fastigheter. Samtliga bolagsvärderingar bygger på kassaflödesberäkningar. Uppsalahem AB tillämpar en såkallad samordnad värdering. Kalkylräntan för hyresbostäder varierar mellan 3,8 (4,0) och 7,3 (7,6) procent beroende på risk, med ett viktat snitt på 5,9 (6,0) procent. För övriga typer av fastigheter ligger kakylräntan på ca 8 procent.

Sport- och Rekreationsfastigheter AB samt Fyrishov AB är svårvärderade och ingår därför inte i värdena på förvaltningsfastigheterna.

Förvaltningsfastigheter AB genomför en omfattande om- och nybyggnation av Stadshuset (Dragarbrunn 25:1).

NOT 10 - MASKINER OCH ANDRA TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ingående anskaffningsvärden	212	199
Årets anskaffningar	9	16
Årets försäljningar/utrangeringar	-2	-4
Omklassificeringar	11	1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**230**	**212**
Ingående avskrivningar	-78	-63
Ackumulerade avskrivningar sålt/utrangerat	2	2
Årets avskrivningar	-17	-17
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-93**	**-78**
Utgående planenligt restvärde	**136**	**134**

NOT 11 - INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
(koncernen)		
Ingående anskaffningsvärden	2 129	1 705
Årets anskaffningar	164	394
Årets försäljningar/utrangeringar	-16	-9
Omklassificeringar	76	39
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 353**	**2 129**
Ingående investeringsbidrag	-14	-9
Årets investeringsbidrag	0	-5
Utgående investeringsbidrag	**-14**	**-14**
Ingående avskrivningar	-523	-458
Ackumulerade avskrivningar sålt/utrangerat	14	8
Årets avskrivningar	-94	-84
Omklassificeringar	-1	11
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-604**	**-523**
Utgående planenligt restvärde	**1 735**	**1 592**

NOT 12 - PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
(koncernen)		
Ingående anskaffningsvärden	2 476	1 626
Årets anskaffningar	2 563	1 836
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Omklassificeringar	-1 784	-985
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**3 255**	**2 476**
Ingående investeringsbidrag	0	0
Årets investeringsbidrag	0	0
Utgående investeringsbidrag	**0**	**0**
Utgående planenligt restvärde	**3 255**	**2 477**

NOT 13 - AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERBOLAG		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Ingående värde	5 760	5 487
Lämnade aktieägartillskott	502	273
Utgående ackumulerade anskaffningsvärder	**6 262**	**5 760**
Ingående nedskrivningar	-84	-84
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-84**	**-84**
Utgående planenligt restvärde	**6 178**	**5 676**

NOT 13 - AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERBOLAG - fortsättning

Dotterbolag Belopp i miljoner kronor	Kapital- andel	Rösträtts- andel	Antal aktier och andelar	Ägd del av aktiekapital	Bokfört värde 2017	 2016
Uppsalahem AB	100%	100%	1 668	166,8	3 874	3 503
Uppsala Kommuns Fastighets AB	100%	100%	6 000	6,0	167	167
Uppsala Parkerings AB	100%	100%	50	0,3	22	22
AB Uppsala Kommuns Industrihus	100%	100%	5 650	56,5	809	809
Fyrishov AB	100%	100%	5 000	5,0	21	5
Uppsala stadsteater AB	100%	100%	20 560	5,1	80	8
Uppsala Konsert och Kongress AB	100%	100%	1 550	1,5	36	2
Uppsala Vatten och Avfall AB	100%	100%	5 000	5,0	189	181
Uppsala bostadsförmedling AB	100%	100%	1 000	0,1	7	7
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	731	731
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	50	50
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	191	191
Uppsala R2 AB	100%	100%	2 000	0,2	0	0
Nya Destination Uppsala AB	100%	100%	2 000	0,2	0	0
					6 178	**5 676**

Dotterbolag och dotterdotterbolag	Organisationsnr.	Säte
Uppsalahem AB	556137-3589	Uppsala
- Kretia i Uppsala Kvarngärdet AB	556831-8348	"
- Uppsalahem Eksätragården AB	556862-0461	"
- Kretia 2 Fastighets AB	556938-3929	"
- Uppsalahem Elmer AB	556862-0453	"
Uppsala Kommuns Fastighets AB	556099-5077	"
- Storvreta Centrum AB	556833-8312	"
- Fastighetsbolaget Storvreta HB	916514-6029	"
- Gottsunda Marknad AB	556643-0608	"
Uppsala Parkerings AB	556044-4498	"
AB Uppsala Kommuns Industrihus	556162-6606	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Förvaltnings AB	556396-3403	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Rälsen HB	916671-9535	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Brand HB	969643-4480	"
- Förvaltningsbolaget Industrihus Kölen KB	916634-0183	"
- Uppsala Industrihus Cykeln AB	556445-3859	"
- Uppsala Industrihus Västland AB	556181-2412	"
- DLIJ Förvaltning AB	556694-5183	"
- Industrihus i Eke AB	556701-2157	"
- AB Boländerna 32:2	556997-5591	"
Fyrishov AB	556380-4524	"
Uppsala stadsteater AB	556009-4095	"
Uppsala Konsert och Kongress AB	556414-8301	"
Uppsala Vatten och Avfall AB	556025-0051	"
Uppsala bostadsförmedling AB	556109-6628	"
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	556911-0751	"
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB	556911-0744	"
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	556911-0736	"
Uppsala R 2 AB	556457-1452	"
Nya Destination Uppsala AB	556457-1460	"

NOT 14 - ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ingående värden	205,79	0,05
Årets anskaffning	106,07	205,74
Årets avyttringar	0,00	0,00
Utgående värde	**311,86**	**205,79**

Avser	Bokfört värde		Marknadsvärde	
	2017	**2016**	**2017**	**2016**
Insatskapital SCR	0,01	0,01	0,01	0,01
Obligation	311,81	205,74	314,87	205,99
HBV andel	0,04	0,04	0,04	0,04
Totalt	**311,86**	**205,79**	**314,92**	**206,04**

NOT 15 - ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ägarandel Brf	0	0
Uppskjuten skattefordran	27	26
Fordran investeringsmoms	108	88
Övriga långfristiga fordringar	1	1
Handpenning	30	0
Totalt	**166**	**115**

NOT 16 - FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Förutbetalda hyror	5	5
Övriga förutbetalda kostnader	26	21
Upplupna intäkter	10	7
Övriga poster	5	2
Totalt	**46**	**35**

NOT 17 - KASSA OCH BANK

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Kassamedel	1	1
Disponibla tillgodohavanden	267	420
Totalt	**268**	**421**

NOT 18 - AVSÄTTNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Pensioner		
Pensioner och liknande förpliktelser		
Belopp vid årets ingång	**5**	**5**
Årets avsättningar	0	0
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	0	0
Belopp vid årets utgång	**4**	**5**
Övriga skatter		
Belopp vid årets ingång	**39**	**19**
Årets avsättningar	16	19
Under året ianspråkstagna belopp	-17	0
Under året återförda belopp	-4	-1
Belopp vid årets utgång	**35**	**39**
Uppskjuten skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	**139**	**99**
Årets avsättningar	67	32
Under året ianspråkstagna belopp	64	14
Under året återförda belopp	0	-6
Belopp vid årets utgång	**269**	**139**
Övriga avsättningar		
Belopp vid årets ingång	**63**	**62**
Årets avsättningar	1	1
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	0	0
Belopp vid årets utgång	**64**	**63**
Totalt belopp vid årets utgång	**372**	**246**

Uppsala Vatten och Avfall AB har en gjort fondering av medel för den framtida återställningen av Hovgårdens avfallsanläggning. Fonderingen är beräknad utifrån ett nuvärde på den bedömda framtida återställningskostnaden. Deponifonden uppgår till 33,1 miljoner kronor i årsbokslut 2017.

NOT 19 - LÅNGFRISTIGA SKULDER

Belopp i miljoner kronor

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning 1-5 år efter balansdagen.

	2017	2016
Moderbolaget		
Skulder till dotterbolag	365	140
Skulder till Uppsala kommun	1 195	1 095
	1 560	**1 235**
Koncernen		
Skulder till kreditinstitut	3 300	4 300
Skulder till Uppsala kommun	6 973	5 361
Övriga långfristiga skulder	30	11
	10 302	**9 672**

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.

	2017	2016
Moderbolaget		
Skulder till dotterbolag	0	0
Skulder till Uppsala kommun	0	0
	0	0
Koncernen		
Skulder till kreditinstitut	200	0
Skulder till Uppsala kommun	1 378	1 082
Övriga långfristiga skulder	474	426
	2 052	**1 509**

NOT 20 - CHECKRÄKNINGSKREDIT

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Moderbolaget		
Beviljad kredit	150	150
Koncernen		
Beviljad kredit	1 254	1 254

NOT 21 - UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Semesterlöneskuld	25	23
Sociala avgifter	4	4
Upplupna räntor	26	23
Upplupna lönekostnader	6	4
Förskottsbetalda hyror	95	102
Förutbetalda intäkter	23	75
Förutbetalda brukningsintäkter VA-verksamhet	9	34
Förutbetalda hushållsavfallsavgifter	63	58
Övrigt	63	0
Totalt	**315**	**322**

NOT 22 - STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Koncernen		
Ställda säkerheter		
För egna skulder och avsättningar		
avseende långfristiga skulder till kreditinstitut:		
- Fastighetsinteckningar	810	818
Summa ställda panter	**810**	**818**
Eventualförpliktelser		
Borgensförbindelser	0	1
Garantiförbindelser	2	2
Övriga eventualförpliktelser	3	2
Summa eventualförpliktelser	**5**	**5**
Moderbolaget		
Ställda panter	**Inga**	**Inga**

Eventualförpliktelser

Moderbolaget har lämnat kapitaltäckningsgaranti till samtliga dotterbolag.

Not 23 - ANTAL AKTIER

	2017		2016	
	Kvotvärde	Antal	Kvotvärde	Antal
Koncernen	1 kr	370 000	1 kr	370 000
Moderbolaget	1 kr	370 000	1 kr	370 000

NOT 24 - UPPLYSNINGAR OM FINANSIELLA INSTRUMENT

Säkringsredovisning

Uppsalahem AB

I Uppsalahems finanspolicy avsnitt 9 Derivatinstrument, står det:
”Derivatinstrument, s.k. kurssäkringsinstrument, får endast användas för att förändra eller eliminera de ränte- och valutarisker som uppstår i koncernen och ska därför alltid vara kopplade till en underliggande exponering. Framtida upplåning för planerade investeringar får också säkras.
Endast sådana derivatinstrument eller kombinationer av instrument får användas där finansfunktionen har god insikt om instrumentens funktion, prissättning och risker. Användandet av derivatinstrument förutsätter också administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer.”
Uppsalahem kommer att använda ränteswappar, ränteswappar med framtida start (forwardswappar) samt räntetak (cappar). Säkringsinstrument kan vara ett instrument, en andel av ett instrument eller en grupp av instrument.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Omvandling från rörlig till fast ränta på två lån på totalt 170 Mkr. Effektiviteten är 100% av beloppet, men med en längre löptid på derivatet än kapitalbindningen på lånen. Dock är detta godkänt av kommunens finansutskott och därmed är risken pga skillnaden i löptid övertagen kommunen som är motpart för bägge transaktionerna.

NOT 25 - OFFENTLIGA BIDRAG

Uppsala Parkerings AB
Bolaget har gjort en totalinvestering på 901.000 kr, stödet omfattar 50% av den totala investeringen. Vilket gör 450.500 kr. Uppsala Parkering har stått som bidragstagare och äger laddstationerna.
Slutredovisningsrapporten är godkänd av Naturvårdsverket och vi har fått inbetalt hela den sökta bidragsdelen 450.500 kr, varav 225.250 kr under 2017.
Fyrishov och Skolfastigheter har köpt tillbaka sina laddstationer 2017. Då UPAB har sökt och fått bidraget, tagit alla kostnader i projektet, så får Fyrishov och Skolfastigheter köpa tillbaka sina laddstationer minus deras del av bidraget. Vilket gör att vi äger endast St.Eriks torg och Salagatans laddstationer av dem som var med i projektet.
Nytt projekt Laddstationer 108 st via Naturvårdsverket. Där vi erhöll 75% bidrag i december 2017. Inkommet bidrag 891.000 kr + 55.000 kr. Resterande 25% erhålls efter godkänd slutredovisning 2018-12-31.

Uppsala stadsteater AB redovisar i resultaträkningen 2017:
Bolaget har erhållit verksamhetsstöd från Samverkansmodellen om 16 miljoner kronor, projektstöd från Region Uppsala, barn och ungdomsprojekt 0,3 miljoner kronor, projektstöd från Region Uppsala Projekt Asylboende 25 tkr och Theatronbidrag 1,6 miljoner kronor.

Uppsala stadsteater AB redovisar i balansräkningen per 2017
Bolaget redovisar projektstöd från Kultur och bildning barn och ungdomsprojekt 0,3 miljoner kronor, utvecklingsbidrag från Statens kulturråd, barn och ungdomsprojekt 0,2 miljoner kronor,

Uppsala Vatten och Avfall AB
Bolaget har erhållit lönebidrag samt trygghetsanställningsbidrag på sammanlagt 0,2 miljoner kronor av arbetsförmedlingen för år 2017. Uppsala Vatten har även beviljats klimatinvesteringsstöd med 26,5 miljoner kronor från Naturvårdsverket för kapacitetsökning av biogasanläggning. Årets utbetalda investeringsbidrag från Naturvårdsverket är 75 % av totalbeloppet det vill säga 19,9 miljoner kronor. (Bokfört i balansräkningen)

Uppsala Kommuns Fastighets AB
Bolaget har beviljats bidrag med total 495 tkr från Uppsala kommuns fond för förebyggande åtgärder. Bidraget avser stöd till pilotprojekt med områdesvärdar i Gottsunda och avser del av lönekostnad. För 2016 erhåller bolaget 351 tkr och för 2017 144 tkr. Utbetalning av hela beloppet inkom under 2017

Uppsala Kommun Industrihus AB
Bidrag från Naturvårdsverket för byggande av laddstolpar har erhållits under året till ett värde av 219 tkr.

Uppsala Kommuns Skolfastigheter AB
Bolaget har under året mottagit 4 439 901 kr i offentliga bidrag. Bidragen avsåg bidrag för upprustning av utemiljön på Ramsjö förskola, och Bäcklösa skola. Förbättrad innemiljö på Sverkerskolan, och bidrag för uppförande av solcellsanläggningar på Valsätra samt Fyrisskolan. I och med att Skolfastigheter godtagit bidragen har företaget förbundit sig att bedriva skolverksamhet på Bäcklösa, Sverker och Ramsjö i 10 år framåt, eller återbetala delar av bidragen.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB
Bolaget har under året mottagit 397 tkr i bidrag från Naturvårdsverket för att tillämpa hållbara lösningar vid

Not 26 - OPERATIONELL LEASING

Belopp i miljoner kronor	2017	2016	2017	2016
	Koncernen		Moderföretaget	
Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	**57**	**53**	0	**0**
Framtida minimileaseavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal				
Ska betalas inom 1 år	54	50	0	0
Ska betalas inom 1-5 år	152	145	0	0
Ska betalas senare än 5 år	16	26	0	0
Tillgångsslag				
Fordon	2	1		
Kontorsinventarier	0	0		
Lokaler	54	50		
Övrigt	1	1		
	57	**52**		

Koncernen har väsentliga leasingavtal som avser olika typer av lokaler, t.ex. teater, kontor, arkiv, verkstad och garage.

Hyresintäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
Kontraktsförfallostruktur	**Antal kontrakt**	**Kontrakts-värde**	**Antal kontrakt**	**Kontrakts-värde**
Lokaler				
inom ett år	290	116	0	0
senare än ett år men före fem år	390	177	0	0
senare än fem år	13	11	0	0
Summa lokaler	**693**	**303**	**0**	**0**
Bostäder	16 340	1 170	0	0
Garage och p-platser	7 524	37	0	0
Övrigt	1 416	44	0	0

Hyresavtal avseende bostäder och garage ingås normalt tillsvidare där hyresgästen har möjlighet att säga upp avtalet med 3 månaders uppsägningstid

Not 27 - FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	1 783
Årets resultat	-1
Utgående balanserade vinstmedel	1 782

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att:

Till aktieägarna utdelas	0
i ny räkning överförs	1 782
	1 782

Not 28 - VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGENS SLUT

Inga väsentliga händelser efter balansdagen har identifierats.

Uppsala den / 2018

Marlene Burwick
Ordförande

Maria Gardfjell

Fredrik Ahlstedt

Stefan Hanna

Mohamad Hassan

Ilona Szatmári Waldau

Erik Pelling

Eduards Freijs
Arbetstagarrepresentant

Joachim Danielsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den / 2018
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Bo Åsell
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Helene Westberg
Auktoriserad revisor

UPPSALA STADSHUSKONCERNEN

Uppsala Kommun äger 100 procent av Uppsala Stadshus AB som är moderbolag i Uppsala Stadshuskoncernen. Moderbolaget äger i sin tur 100 procent av dotterbolagen. (v) = vilande bolag

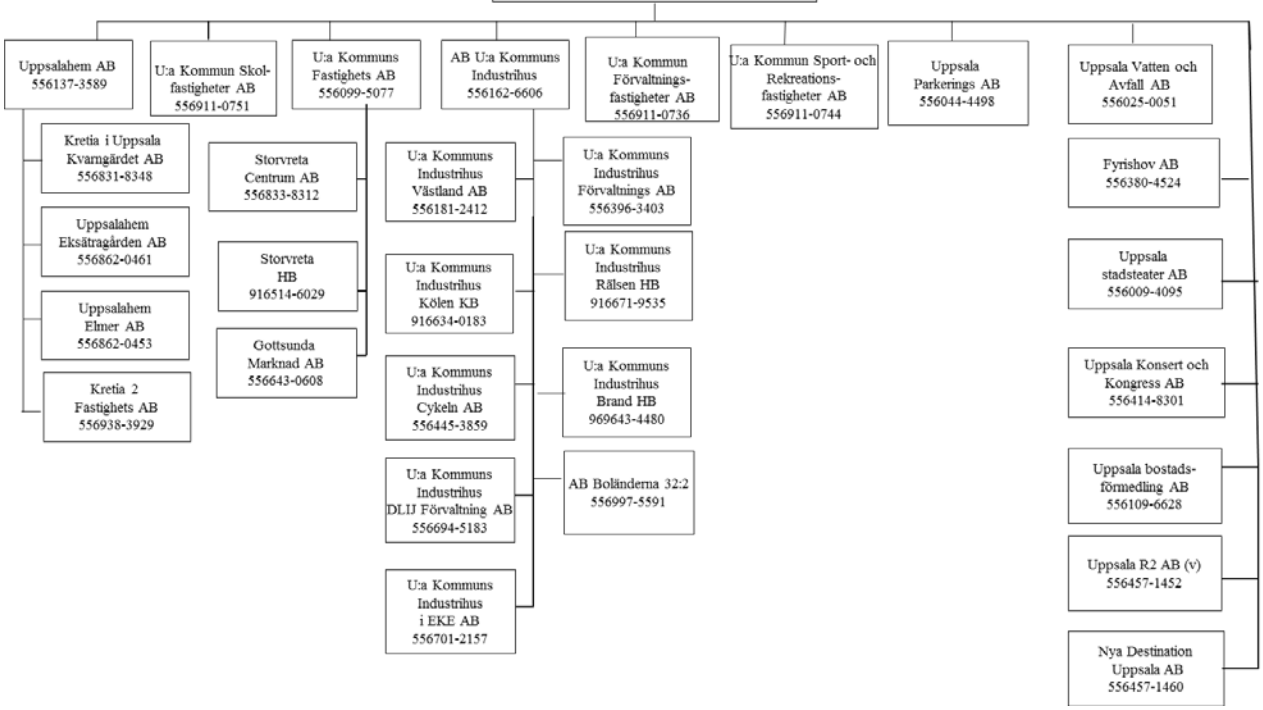

Bilaga 11 Revisionsberättelse

Bilaga 12 Hållbarhetsredovisning

Skolfastigheter

Hållbarhetsrapport för Uppsala Kommun Skolfastigheter AB

Skolfastigheters verkar för en hållbar utveckling genom hela sin verksamhet - att skapa trygga och hållbara lärmiljöer för barn och unga i Uppsala kommun. Skolfastigheter har ett omfattande hållbarhetsarbete på många områden, nedan beskrivs de områden som bedömts som mest väsentliga. Uppsala kommun har en policy för hållbar utveckling som alla verksamheter inom kommunkoncernen måste följa. Policyn grundar sig i FN:s Globala mål för hållbar utveckling. Skolfastigheters styrdokument är framtagna utifrån policyn och är konkretiserade i affärsplanen för 2017–2019.

Under början av 2018 kommer en ny policy för inköp och upphandling att antas för hela Uppsala kommun. Denna kommer tydligare att adressera ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet och innebär att Skolfastigheter kommer att kunna ställa högre och mer specifikt ställda krav på sina leverantörer än tidigare. Under 2018 avser vi att genomföra en genomgående risk- och väsentlighetsanalys av vårt hållbarhetsarbete.

Miljö
Måluppföljning och resultat av aktiviteter genomförs årligen och redovisas till Uppsala kommun. Skolfastigheters mål gäller till utgången av 2020. Uppsala kommuns miljö- och klimatmål är uppsatta i etapper fram till 2070. Uppsala kommun har som mål att minska kommunens samlade utsläpp av växthusgaser med cirka 30 % till år 2020 och utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor. Skolfastigheter har konkretiserat målen i en strategi för energisnålt byggande och förvaltning. I affärsplanen har specifika mål utifrån strategin tagits fram. Inom energieffektivisering har Skolfastigheter följande mål:

- Att vid nybyggnation projektera för högst 55 kWh/m2
- Reducera mängden köpt energi för uppvärmning (exkl. el) med 20 procent kWh/m2 fram till år 2020 med basår 2013
- Reducera den totala elförbrukningen - 3 procent kWh/m2/år
- Installerad solenergi 2 MWh till år 2020
- 95 procent av fastighetsbeståndet kopplat till ett energiuppföljningssystem till år 2020
- Användning av fossil eldningsolja upphör senast år 2020

För att målen ska uppfyllas ska ett antal aktiviteter genomföras. En sådan aktivitet är att alla certifiera nybyggnadsprojekt enligt Miljöbyggnad Silver genom SGBC (Sweden Green Building Council). Certifieringen innebär att byggnaden uppfyller ett antal högt ställda miljökriterier. Under 2017 har tre nybyggnadsprojekt registrerats för certifiering.

Skolfastigheter har tagit fram mål och strategi för giftfritt byggande och förvaltning. Utifrån dessa ställs bland annat krav på miljöprövning av byggvaror genom Byggvarubedömningen. Under året har en manual tagits fram och lagts till i projekteringsanvisningarna. Tillsammans med driftgruppen har en kemikalieinventering genomförts med förslag på utbyte av produkter till mer miljövänliga. Skolfastigheter ställer ytterligare miljökrav i upphandlingar, bland annat att entreprenören har ett miljöledningssystem och att denna upprättar miljöplan för projekten.

Sociala förhållanden och personal
Skolfastigheter har 58 anställda, varav ett flertal anställdes i början av 2017 då drift- och inre fastighetsskötsel numer sköts i egen regi. Under 2018 kommer en ny arbetsmiljöpolicy samt rutiner och processer för arbetsmiljö- och personalfrågor att tas fram. Vi arbetar kontinuerligt med hälsofrämjande åtgärder, till exempel friskvårdsbidrag, friskvårdstimme och systematiskt arbetsmiljöarbete och har inför 2018 som mål att den totala sjukfrånvaron ska vara max 2,5 %. Under första delen av 2018 kommer bolaget att genomföra en medarbetar-undersökning. Bolagets värdegrund är: vi är engagerade - vi visar respekt - vi tar ansvar. Vi har även en uppförandekod som alla medarbetare omfattas av och som bygger på värdegrunden.

Uppsala kommun har undertecknat Europeiska deklarationen för jämställdhet (CEMR). Dels finns en kommunövergripande handlingsplan för CEMR, dels en handlingsplan för Skolfastigheter. I Skolfastigheters handlingsplan konkretiseras hur arbetet på ett antal områden ska genomföras för att uppfylla deklarationen. För personal innebär detta bland annat att föräldraledighet inte ska utgöra hinder för anställning och löneutveckling och vid det årliga medarbetarsamtalet ska frågor om jämställdhet, mångfald, sexuella trakasserier behandlas för att händelser ska kunna hanteras. Könsfördelning i ledningsgrupp, samt yrkesgrupp och för hela bolaget rapporteras årligen. För 2017 var fördelningen i ledningsgruppen 3 kvinnor och 2 män, samt för hela bolaget 20 kvinnor och 38 män. I våra upphandlingar ställer vi krav på att entreprenören har minikrav i enlighet med kollektivavtal, entreprenören inte får ha skatteskulder och att arbetsgivaravgifter är betalda.

Respekt för mänskliga rättigheter
Genom att tillhandahålla trygga och hållbara lärmiljöer för barn i alla åldrar bidrar Skolfastigheter till barnens rätt till utbildning, men också till ett antal andra rättigheter som fastslås i Barnkonventionen. Barnperspektivet ska beaktas i alla beslut som tas som berör barn och barnen skolmiljö.
Trygghet och säkerhet är en annan viktig fråga för Skolfastigheter, både barnens trygghet och säkerhet men även säkerhet för dem som visast i och omkring Skolfastigheters fastigheter. Arbetet med trygghet och säkerhet konkretiseras i Skolfastigheters handlingsplan för CEMR och i bolagets projekteringsanvisningar.

I handlingsplanen anges ett antal mål för att skapa trygga miljöer. För att öka tryggheten är alla Skolfastigheters förskolor försedda med brand- och utrymningslarm och har ett systematiskt brandskyddsarbete i alla lokaler. Skolfastigheters ambition är högre än vad lagen kräver. På förskolorna har även utomhusbelysningen utökats, något som även ska göras på alla grundskolor. I projekteringsanvisningarna för om- och nybyggnationer ställs ett antal trygghets- och säkerhetskrav för att skapa miljöer med god överblick och säkerhet för de som vistas i och omkring lokalerna. Trygghets- och säkerhetsarbetet följs upp och riskanalyser genomförs löpande.

Motverkande av korruption
Skolfastigheter omfattas av Uppsala kommuns policy och riktlinjer mot mutor. Alla anställda omfattas av policyn och regler rörande mutor finns i Skolfastigheters personalhandbok och i styrelsens arbetsordning. Vid upphandling gäller policyn och riktlinjerna och upphandlingspolicyn som ska antas under början av 2018 hänvisar särskilt till dessa. Mutor och jäv är frågor som behandlas i Skolfastigheters internkontroll och följs upp löpande. Risken för mutor inom verksamheten bedöms dock som mycket låg, men konsekvensen av en eventuell muta inom verksamheten skulle vara betydande.

Risker och osäkerhetsfaktorer
Skolfastigheters verksamhet är påverkad av ett antal omvärldsfaktorer varav några utgör en hög risk för verksamheten. Det är avgörande för verksamheten att beslut om bygglov, miljöhantering eller markanvisning inte fördröjs, eller att beslutet blir ett annat än det väntade. För att hantera denna risk bevakas alla ärenden löpande och avvikelser i ärenden och beslut rapporteras till styrelsen och arbetet följs upp kvartalsvis.

Skolfastigheter är beroende av entreprenörer och konsulter med rätt kompetens för att genomföra om- och nybyggnationer. Att ta in fel kompetenser i ett uppdrag innebär en betydande risk för verksamheten. Risken hanteras genom att ta fram noggrant specificerade förfrågningsunderlag vid upphandlingar och att föra en nära dialog med marknaden. Arbetet följs upp kvartalsvis. Det är även av yttersta vikt att upphandlade entreprenörer har rätt säkerhetsrutiner, liksom att entreprenörens anställda och eventuella underleverantörer har bra arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö. Detta följs upp med miljö- och skyddsronder på arbetsplatser.

MED HÅLLBARHET I FOKUS

Uppsalahems vision är att skapa en levande stadsmiljö och bidra till en attraktiv stad som många vill bo och leva i, idag och i framtiden. Därför fokuserar Uppsalahem på hållbarhet i allt som görs. Det handlar om allt från att köra elbilar, äga ett vindkraftverk, skapa lekplatser i bostadsbolagets områden till att bygga hus som ska hålla flera generationer framåt.

UPPSALAHEM STRÄVAR EFTER att ständigt bli bättre. 2015 gjordes för första gången en hållbarhetsredovisning enligt den globala standarden Global Reporting Initiative, GRI. Fram till 2017 redovisas styrning, mål, arbete och resultat för ett antal väsentliga hållbarhetsfrågor som tagits fram tillsammans med företagets intressenter. Uppsalahem omfattas av det nya lagkravet att upprätta en hållbarhetsrapport och redovisar utifrån det hur företaget arbetar med trygghetsfrågor (sociala förhållanden) samt jämställdhet och att förebygga diskriminering på företaget (mänskliga rättigheter).

HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN omfattar koncernen och beskriver organisationens bidrag till en hållbar utveckling ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Uppsalahem påverkar och påverkas både av lokala och globala hållbarhetsutmaningar. År 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030 för hållbar utveckling.
Syftet är att till år 2030 möta de globala utmaningar världen står inför – fattigdom, ojämlikhet, klimatförändring och överutnyttjade naturresurser. Uppsala kommun står bakom FN:s globala utvecklingsmål. De har integrerats i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål som Uppsalahems affärsplan utgår från.

STYRNING HÅLLBARHET

Affärsplanen är inriktad på fem inriktningsmål. Inriktningsmålen utgår från ägardirektiv, kommunfullmäktiges nio inriktningsmål, bolagets miljömål, viktiga hållbarhetsfrågor samt nuläge och trender.

- Uppsalahem har en hållbar ekonomi.
- Uppsalahem erbjuder ett attraktivt boende som motsvarar kundernas förväntningar.
- Uppsalahem bidrar till att Uppsala ska växa smart och hållbart.
- Uppsalahem bidrar med bostäder och arbete till Uppsalas invånare.
- Uppsalahem är en attraktiv arbetsgivare och verkar med hög kompetens.

Affärsplanen bryts ner i verksamhets- och affärsområdesplaner av avdelningarna, och de följs upp löpande på enheterna. Affärsplanen följs upp tre gånger per år av styrelsen. Medarbetarna informeras via arbetsplatsträffar, e-post och intranät om nya eller förändrade riktlinjer. I introduktionen för nya medarbetare presenteras alltid Uppsalahems värdegrund, policyer och riktlinjer. Alla nyanställda får också en utbildning i Uppsalahems miljöarbete.

HÅLLBARHET FÖR UPPSALAHEM

Uppsalahem har som övergripande mål att vara Uppsalas mest hållbara bostadsbolag. De sociala hållbarhetsfrågorna är viktiga för Uppsalahem, att bidra till trygga hem och bostadsområden är något som företaget har stort fokus på. Miljö- och

klimatfrågorna är högt prioriterade, bland annat arbetas hårt för att minska energianvändningen i fastigheter och att bygga miljöcertifierade bostäder. Uppsalahem deltar i Uppsalas egna klimatprotokoll, där privata och offentliga aktörer samarbetar för att tillsammans bidra till kommunens mål om ett fossilfritt Uppsala 2030.

GRI-INDEX

Uppsalahems hållbarhetsredovisning beskriver hur Uppsalahem arbetar med sina viktigaste hållbarhetsfrågor, utifrån vilka frågor som har störst påverkan och som är viktigast för våra intressenter. Hållbarhetsredovisningen följer GRI Standards och uppfyller nivå Core. Den täcker alla väsentliga principer i FN:s Global Compact. Egna upplysningar noteras ”Hållbarhetsfråga”. Utelämnad information specificeras i GRI-index kommentarskolumn.

INDIKATOR, BESKRIVNING, SIDA OCH KOMMENTAR (sidhänvisning till Uppsalahems årsredovisning)

ORGANISATIONSPROFIL
102-1 Bolagets namn s. 8 Uppsalahem
102-2 Aktiviteter, varumärken, produkter och tjänster s. 8 Uppsalahems syfte är att äga och förvalta bostäder. Varumärket är Uppsalahem och Studentstaden
102-3 Var ligger huvudkontoret s. 8 St Persgatan, Uppsala
102-4 I vilka länder har bolaget verksamhet s. 8 All verksamhet och merparten av leverantörerna finns i Sverige
102-5 Ägarstruktur och företagsform s. 4 Uppsalahem är ett aktiebolag
102-6 Marknader som bolaget är verksam på s. 16–19
102-7 Bolagets storlek s. 4 och 35
102-8 Information om anställda och arbetare som inte är anställda s. 8–9, 35 och appendix Alla anställda arbetar i Uppsala. Uppsalahem upphandlar byggentreprenörer och andra leverantörer. En mindre del av fastighetsskötseln sköts av externa aktörer.
102-9 Uppsalahems leverantörskedja s. 2–3 All personal omfattas av kollektivavtal
102-10 Väsentliga förändringar under redovisningsperioden s. 49–50
102-11 Hur följer Uppsalahem försiktighetsprincipen? s. 42–43
102-12 Deltagande i hållbarhetsinitiativ s. 8 Uppsalahem deltar i Uppsala klimatprotokoll och Skåneinitiativet
102-13 Medlemskap i organisationer och nätverk s. 8

STRATEGI
102-14 Vd har ordet s. 14–15

ETIK OCH INTEGRITET
102-16 Bolagets värderingar, principer, standarder och normer s. 42–43

STYRNING
102-18 Redogörelse för bolagsstyrningen s. 38–41

INTRESSENTDIALOG
102-40 Intressentgrupper som bolaget har kontakt med s. 10–11
102-41 Medarbetare med kollektivavtal s. 8 All personal omfattas av kollektivavtal
102-42 Identifiering och urval av intressenter s. 10–12
102-43 Hur har vi kommunicerat med intressenterna? s. 10–11
102-44 Viktiga områden som lyfts via kommunikationen med intressenter s. 10–11

REDOVISNINGSPRAXIS
102-45 Organisationsstruktur s. 38–39
102-46 Beskrivning av processen för att definiera redovisningens innehåll och frågornas avgränsningar s. 12–13
102-47 Vilka är de väsentliga hållbarhetsfrågorna? s. 13
102-48 Förklaring av effekten av förändringar av information i tidigare redovisningar och skälen för dessa s. 9
102-49 Väsentliga förändringar som gjorts sedan föregående redovisningsperiod gällande hållbarhetsfrågor s. 9 Frågan Nöjda kunder har förflyttats i väsentlighetsanalysen
102-50 Redovisningsperiod s. 9 Redovisningsår 2017
102-51 Datum för senaste hållbarhetsredovisning s. 9 Senaste hållbarhetsredovisningen gavs ut i april 2017
102-52 Redovisningscykel s. 9 Följer verksamhetsåret
102-53 Kontaktperson för hållbarhetsredovisningen s. 9 anna.freiholtz@uppsalahem.se, 018-727 34 89
102-54 Redogörelse för rapportering enligt GRI-standards s. 8
102-55 GRI-index s. 8–9
102-56 Extern granskning av redovisningen s. 9 Hållbarhetsredovisningen är granskad utifrån lagkrav men ej utifrån GRI

VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSFRÅGOR, UPPLYSNING, SIDA OCH KOMMENTAR

VI BYGGER STADEN
Bygga nya bostäder samt bidra till stadsutveckling 203-1 – Investeringar i nyproduktion av fastigheter s. 20–23 samt appendix
Undvika farliga ämnen under byggandet Hållbarhetsfråga s. 20–23

MED KÄRLEK FÖR HUS OCH HEM
Transparent hyressättning Hållbarhetsfråga s. 25
Bra inom- och utomhusmiljö Hållbarhetsfråga s. 26–27
Kundnöjdhet 102-43 Resultat från kundundersökning s. 26–27 och appendix
Långsiktigt underhålla och utveckla fastigheter Hållbarhetsfråga s. 24–27

DET GRÖNA BOSTADSBOLAGET
Förenkla och stödja hyresgästen i miljösmarta val, t.ex. källsortering 306-2 – Avfall s. 31–32 och appendix Hyresgästernas avfall redovisas.
Minska energianvändningen i fastigheter 302-1 – Energianvändning inom företaget305-1 och 305-2 Utsläpp s. 30–31 och appendix
Miljöpåverkan från egna transporter Hållbarhetsfråga s. 30 och appendix

VI SOM JOBBAR PÅ UPPSALA
Hälsa och säkerhet för Uppsalahems medarbetare 403-4 – Formella överenskommelser med fackföreningar som omfattar hälsa och säkerhet s. 36, 42–43 samt appendix
Jämställdhet och mångfald, lika lön för lika arbete 405-1–Sammansättning av styrelse och ledning samt anställda efter kön, åldersgrupp och andra mångfaldhetsindikatorer s. 35, 40–41 samt appendix
Bra ledarskap och nöjda medarbetare 401-1 – Totalt antal nyanställda samt personalomsättning per ålder, kön och region s. 34 samt appendix

Transparent ekonomisk redovisning 201-1 – Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde s. 4, 25, 48, 56–78 samt appendix
Ställa hållbarhetskrav på leverantörer 308-1, 414-1 – Andelen nya leverantörer som svarar upp till våra hållbarhetskrav (miljökrav och sociala krav) s. 9, 20-21, 42–43 Rutin finns och har setts över, dock finns ej statistik.

INTRESSENTDIALOG

En nära dialog med de som påverkar, eller påverkas av, Uppsalahems arbete – Uppsalahems intressenter – är viktigt. Därför ska det alltid gå att nå Uppsalahem på telefon, e-post, webben, sociala medier eller besök på kontor. Bostadsbolagets boendesamordnare, reparatörer och fastighetsskötare är dagligen på plats i fastigheterna och fångar upp synpunkter från kunderna och allmänheten. Utanför arbetstid går det alltid att nå jouren.

UPPSALAHEM HAR HÄR IDENTIFIERAT SINA VIKTIGASTE INTRESSENTER, NYCKELINTRESSENTER.
Utöver den kontinuerliga dialog som finns med intressenterna har Uppsalahem genomfört en hållbarhetsenkät (riktad till
kunder, medarbetare och allmänheten) och en kvalitativ hållbarhetsundersökning via intervjuer (riktad till övriga intressenter) för att identifiera Uppsalahems viktigaste hållbarhetsfrågor. Sedan september 2016 ingår Studentstaden i bolaget och är inte längre en egen intressent.

ENTREPRENÖRER/LEVERANTÖRER
DIALOGFORM
Dialog vid upphandling av produkt eller tjänst, avtalsförhandling, revisioner samt kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Hållbara entreprenörer och leverantörer. Gott ledarskap - etik moral värderingar. Branschens kompetensförsörjning

HYRESGÄSTFÖRENINGEN
DIALOGFORM
Möten, seminarier, forum, förhandlingar samt kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR

Bostadsförsörjningen. Möjlighet att påverka sitt boende. Transparent hyressättning.

POLITIKER
DIALOGFORM
Personliga möten, styrelsemöten samt kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
God och långsiktigt stabil ekonomi. Bostadsförsörjning. Långsiktigt utveckla och underhålla fastigheterna. Socialt och ekologiskt hållbara renoveringar. Nöjda kunder. Ligga i framkant gällande miljö- och klimataspekter i byggande - material, energi m.m.

FINANSIÄRER
DIALOGFORM
Löpande dialog, kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Hur man jobbar för att skapa mer hållbara nybyggnationer. Hur man jobbar med att göra befintligt bestånd mer hållbart. Finansiell
transparens och tillgänglighet

MEDARBETARE
DIALOGFORM
Hållbarhetsenkät, avdelningsmöten, system för förbättringsförslag, medarbetarundersökning samt daglig interaktion genom gemensamt arbete och möten m.m.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Bygga bostäder. God inomhusmiljö. Underhålla och utveckla fastigheter.

BRANSCHORGANISATIONER
SABO och Fastighetsägarna
DIALOGFORM
Möten, seminarier, forum samt kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Uppsalahems ekonomi. Bidra till att skapa integration och minska segregation. Långsiktigt underhålla och utveckla
fastigheter. Bygga nytt. Spara energi. Sociala aspekter – integration, engagemang i lokalsamhället.

BOENDE I UPPSALA KOMMUN
DIALOGFORM
Löpande dialog, varumärkesundersökning och hållbarhetsenkät.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Bygga bostäder. Främja integration. Hyran.

ÄGARE UPPSALA KOMMUN
DIALOGFORM
Kommungemensamma policys, ägardialog, bolagsstämma, kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR

Bostadsförsörjning. Skapa integration och minska segregation. Värna biologisk mångfald. Långsiktigt underhålla och utveckla fastigheter. Direkt ekonomisk påverkan.

FACKET
DIALOGFORM
Regelbundna möten, kvalitativ hållbarhetsundersökning.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. Hållbara entreprenörer och leverantörer. Långsiktigt underhålla och utveckla fastigheter.

BOSTADSSÖKANDE
Personer som köar för boende hos Uppsalahem, sedan 2016 via Uppsala Bostadsförmedling
DIALOGFORM
Dialog via uthyrningsavdelningen och Uppsala Bostadsförmedling, varumärkesundersökning och hållbarhetsenkät.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Jämställdhet. Bygga bostäder. Fysisk stadsutveckling. God inomhusmiljö.

HYRESGÄSTER
DIALOGFORM
Årlig kundundersökning (NKI), varumärkesundersökning, hållbarhetsenkät, boendemöten samt medarbetares dialog med hyresgäster.
VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGOR
Värna biologisk mångfald. Bra inomhusmiljö. Bygga fler bostäder. Hyran.

VÄSENTLIGHETSANALYS

För att komma fram till vilka hållbarhetsfrågor som är viktigast för Uppsalahem, inom den egna verksamheten och i värdekedjan, har en väsentlighetsanalys genomförts i följande steg.

1) IDENTIFIERING
År 2015 deltog ett femtontal representanter från Uppsalahems olika avdelningar i en workshop med syfte att utifrån ett brett hållbarhetsperspektiv identifiera vilka hållbarhetsfrågor som skulle kunna vara viktigast för Uppsalahem. GRI:s hållbarhetsfrågor, resultat från tidigare intressentdialoger, miljöaspekter, mediasökning, benchmark mot likande företag samt Uppsalahems tidigare årsredovisning var utgångspunkt för workshopen. Resultatet blev en lista med 28 frågor uppdelade i områden utifrån Uppsalahems ansvar i värdekedjan.

2) INTRESSENTDIALOG
Uppsalahems nyckelintressenter fick ta ställning till hur viktig respektive fråga var för Uppsalahem. Ett femtiotal boende, ett femtiotal bostadssökande och lika många medarbetare graderade frågorna i en enkät. Tolv stycken intervjuer genomfördes med bland annat ägarrepresentanter, kommunala tjänstemän, hyresgästföreningen, branschorganisationer, leverantör och representant för facket. Dessa fick även gradera frågorna utifrån behov av information om frågan.

3) PRIORITERING
Utifrån resultatet i intressentdialogen, Uppsalahems faktiska ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan samt affärsstrategi genomförde Uppsalahems strategiska ledningsgrupp en prioritering. De hållbarhetsfrågor som ansågs viktigast för Uppsalahem valdes ut, se figur. Efter prioriteringen valdes de mest relevanta upplysningarna ut för de väsentliga hållbarhetsfrågorna.

4) VALIDERING
En slutlig validering gjordes med ledningsgruppen.

5) UPPDATERING
För att säkerställa att väsentlighetsanalysen fortfarande motsvarade Uppsalahems viktigaste hållbarhetsfrågor gjordes inför 2016 och 2017 års årsredovisning en uppdatering. En enkät skickades till nyckelintressenter, intressentdialog som skett under året sågs över och ledningsgruppen gjorde en ny validering. 2017 identifierades kundnöjdhet som en fråga som fått allt större påverkan, varav den prioriterades något högre än tidigare år.

VÅRA HÅLLBARHETSOMRÅDEN

VI BYGGER STADEN
Uppsalahem arbetar varje dag med att utveckla och skapa hållbara boendemiljöer åt de människor som nu och i framtiden väljer att leva och bo i Uppsala. Det innefattar allt från var bostadsbolaget bygger och utvecklar staden till att bygga miljöcertifierade hus. Uppsalahem är en viktig del för ett levande och hållbart Uppsala.

MED KÄRLEK FÖR HUS OCH HEM
Det är viktigt att alla som bor hos Uppsalahem känner sig trygga och nöjda och att varje hus har en bra ekonomi. På så sätt skapas trivsamma hem under lång tid. Ett välbyggt och underhållet hus kan leva längre än en människa.

VI SOM JOBBAR PÅ UPPSALAHEM
Uppsalahem jobbar för en trygg och säker arbetsmiljö. Om man trivs på jobbet så presterar man också bättre. Uppsalahem är en jämställd arbetsplats och det är viktigt att den mångfald som finns bland hyresgästerna återspeglas hos företagets medarbetare.

MED SIKTE PÅ FRAMTIDEN
Uppsalahems strategiska ledningsgrupp är ansvarig för hållbarhetsarbetet och att det är integrerat både i långsiktig planering och i det som görs idag. De ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetsfrågorna är en viktig del i Uppsalahems affärsplaner, verksamhetsplaner, värdegrund och i en rad policyer och rutiner, till exempel miljöpolicyn och arbetsmiljöpolicyn

DET GRÖNA BOSTADSBOLAGET
Uppsalahem tar ett stort ansvar för att minska sitt miljöavtryck och jobbar hårt för att nå sitt mål: att vara Uppsalas grönaste bostadsbolag. Det finns bara ett jordklot och det ska räcka till alla, därför fokuserar Uppsalahem på att underlätta för hyresgäster att leva och bo miljö- och klimatsmart.

VÄSENTLIGHETSANALYS RESULTAT

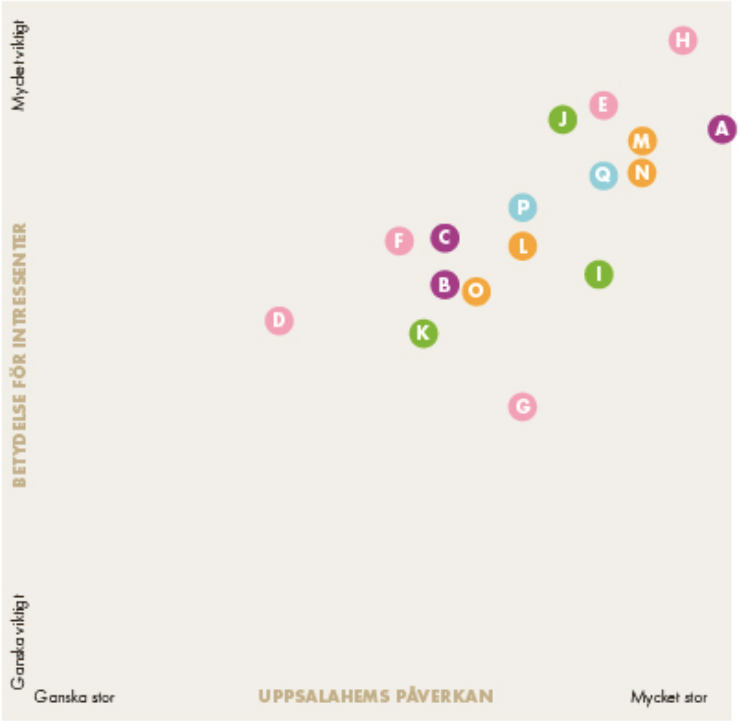

VI BYGGER STADEN
A – Bygga nya bostäder
B – Bidra till stadsutveckling
C – Undvika farliga ämnen under byggandet

MED KÄRLEK FÖR HUS OCH HEM
D – Transparent hyressättning
E – Bra inomhusmiljö
F – Bra utomhusmiljö
G – Kundnöjdhet
H – Långsiktigt underhålla och utveckla fastigheter

DET GRÖNA BOSTADSBOLAGET
I – Förenkla och stödja hyresgästen i miljösmarta val
J – Minska energianvändningen i fastigheter
K – Miljöpåverkan från egna transporter

VI SOM JOBBAR PÅ UPPSALAHEM
L – Hälsa och säkerhet för Uppsalahems medarbetare
M– Jämställdhet och mångfald, lika lön för lika arbete
N – Bra ledarskap
O – Nöjda medarbetare

MED SIKTE PÅ FRAMTIDEN
P – Transparent ekonomisk redovisning
Q – Ställa hållbarhetskrav på leverantörer

RISK OCH KONTROLL

Uppsalahem bedriver ett systematiskt och strukturerat riskhanteringsarbete, som regleras i ett antal policydokument, rutiner och planer.

INTERNKONTROLL
Uppsalahem använder COSO-ramverket (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) som bas för arbetet med intern styrning och kontroll. Varje år upprättar Uppsalahem en internkontrollplan som innehåller identifierade risker, kontrollaktiviteter och ansvar för dessa. Exempel på risker som tas upp är brist på entreprenörer, brist på dokumenterade interna processer, ekonomiska risker och social oro. Internkontrollplanen följs upp tre gånger per år i samband med tertialuppföljning i april, augusti och december. Uppföljningen redovisas för vd och styrelsen.
Den senaste uppföljningen visade att Uppsalahem har en god internkontrollmiljö.

FINANSIELLA RISKER
De viktigaste finansiella riskerna är refinansieringsrisken och ränterisken. I avsnittet Finansiering, sid 52-55, finns en beskrivning av samtliga risker och hur vi inom Uppsalahem arbetar för att begränsa riskerna.
Ränte- och refinansieringsrisken bedöms som låg.

KÄNSLIGHETSANALYS
Förändring och Resultateffekt (+/- en procentenhet) (mkr)
Hyresnivå bostäder 12,1
Hyresnivå lokaler 0,7
Vakansgrad 12,8
Driftkostnader 4,3
Underhållskostnader 1,4
Räntenivå 35,0

KRISHANTERING
Uppsalahem har en utsedd krisledningsgrupp som utgörs av företagets ledningsgrupp med ersättare. Under senare år har flera krisövningar genomförts inom bolaget. Under 2017 har en ny krispärm med handlingsplan tagits fram som ska vara ett stöd för ledningsgruppen och för den lokala organisationen i händelse av en allvarlig kris.
Uppsalahems beredskap för extraordinära händelser och kriser bedöms som god.

MILJÖRISKER
Sedan 2011 är Uppsalahem certifierade enligt miljöledningsstandarden ISO 14001, vilket är ett bevis på företagets kontinuerliga och systematiska miljöarbete. Viktigt i miljöledningssystemet är att arbeta för ständig förbättring. Miljöarbetet utgår från Uppsalahemsmiljöpolicy, senast uppdaterad 2014, som fastställs av styrelsen. Policyn beskriver det övergripande sättet att hantera miljöfrågor, vilket präglas av öppenhet och långsiktighet. Den anger bland annat att fokus i hela verksamheten ligger på miljöförbättrande åtgärder inom energi- och vattenanvändning, minskning av kemikalier och farliga ämnen,

transporter, avfall samt utsläpp till luft och vatten. Alla medarbetare inom Uppsalahem har ett ansvar för att företagets miljöpolicy efterlevs.
Uppsalahem har tagit fram en checklista med hållbarhetskrav för leverantörer som ska användas vid alla upphandlingar. Ett arbete pågår med att förbättra checklistan samt att utveckla uppföljningsarbetet av kravställningarna. Bolaget bedriver ingen tillståndspliktig verksamhet, förutom vid enstaka fall av ny- och ombyggnation. Särskild miljöredovisning lämnas årligen till ägarna och energianvändning och klimatutsläpp redovisas via kommunens hållbarhetsportal. En framtida risk är de globala klimatförändringarna. Enligt studier kan årsmedelnederbörden i Uppsala komma att öka med 20-30 %. För vattendrag beräknas den totala årstillrinningen öka med ca 10 % vid slutet av seklet. Samtidigt väntas en minskning av tillrinningen under vår och sommarperioderna. Uppsalahem är med i kommunens arbete med klimatanpassning.
Uppsalahem bedöms ha ett bra arbete med att förebygga miljörisker.

UNDVIKA OLYCKSFALL
Enligt lagen om skydd mot olyckor, LSO, ska kommunen genomföra en riskanalys och ta fram ett handlingsprogram. Inom ramen för detta har Uppsalahem kartlagt vilka risker som finns i och runt vår verksamhet. En förteckning har tagits fram som beskriver vilka åtgärder som ska vidtas för att minska riskerna för skadehändelser. Handlingsplanen följs upp en gång per år i form av en rapport till styrelsen.
Uppsalahems beredskap för att förhindra olycksfall bedöms som god.

ARBETSMILJÖ
Uppsalahem har en arbetsmiljöpolicy som anger övergripande riktlinjer för arbetsmiljöarbetet. Uppsalahem följer de riktlinjer som arbetsmiljölagen föreskriver, vilka innebär att undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera fysiska och psykosociala arbetsförhållanden som kan komma att påverka medarbetarnas hälsa. Tillbuds och arbetsskaderapportering, sjukfrånvaro, skyddsronderingar, hälsokontroller och medarbetarundersökning är ytterligare verktyg som används för riskbedömning. Sammantaget ger dessa instrument ett bra underlag till åtgärds- och handlingsplaner. Uppsalahem erbjuder utbildningar i att förebygga och bemöta hot och våld för de medarbetare som i sin yrkesroll har behov av dessa. I arbetsmiljöarbetet ingår också att investera i friskvårdsaktiviteter genom att bland annat erbjuda friskvårdstimme och träningsbidrag. Ytterligare aktiviteter är att genomföra individuella målsamtal samt att flex- och distansarbete erbjuds när det är möjligt.
Uppsalahem har nolltolerans mot kränkande särbehandling och diskriminering och en handlingsplan finns som bland annat innehåller förebyggande insatser. Diskriminering och kränkningar följs upp i medarbetarundersökningar och vid hälsokontroller men ingen indikator redovisas på grund av känslig information.
Arbetsmiljön på Uppsalahem bedöms som god.

BRANDSKYDDSARBETE
Brandmyndigheten kräver, med stöd av lagen om skydd mot olyckor, att systematiskt brandskyddsarbete, SBA, utförs inom alla verksamheter i kommunen. Det innebär att på ett organiserat och fortlöpande sätt planera, utbilda, öva, dokumentera, kontrollera och följa upp brandskyddsarbetet. Uppsalahems SBA-arbete leds av en särskilt utsedd brandskyddsansvarig som leder arbetet för översyn i såväl bostadsfastigheter och lokaler som personalutrymmen och verkstäder. Två gånger per år sker dokumenterad protokollförd rondering. Utöver det

genomförs brandskyddsronderingar i trapphus och gemensamma utrymmen regelbundet av Uppsalahems fastighetstekniker, vilka är bolagets brandskyddskontrollanter.
Uppsalahems brandskydd bedöms som gott.

FÖRSÄKRINGSSKYDD
Uppsalahem har ett försäkringsskydd som omfattar fastighetsförsäkring, försäkring av vindkraftverk, företagsförsäkring, motorförsäkring, saneringsavtal samt vd och styrelseförsäkring. Samtliga fastigheter är fullvärdesförsäkrade och vidare är alla medarbetare försäkrade enligt kollektivavtalens riktlinjer.
Uppsalahems försäkringsskydd bedöms som gott.

MUTOR OCH KORRUPTION
Uppsalahem är medvetna om risken för oegentligheter ifråga om otillbörliga förmåner, mutor och korruption. Möjlighet
till anonym rapportering av oegentligheter, så kallad ”whistle blowing”, finns via Uppsala kommun. Uppsalahem har även
utarbetade rutiner, policyer och kontrollprogram som även inkluderar företagets leverantörer där det är aktuellt.
Varje entreprenör och leverantör som skriver avtal med Uppsalahem ska acceptera och följa Uppsalahems uppförandekod som innebär nolltolerans mot mutor och korruption i alla led. Enligt uppförandekoden ska entreprenörer och leverantörer vidta lämpliga åtgärder för att innehållet implementeras i den egna verksamheten och i leverantörskedjan. Brott mot koden innebär ett avtalsbrott och rätt att med omedelbar verkan säga upp avtalet. Uppsalahem har rätt att själva eller via annan genomföra inspektion för att säkerställa att uppförandekodens krav uppfylls. I byggprojekt jobbar Uppsalahem i samverkan och har full insyn i entreprenörens ekonomi och kan på så sätt säkerställa att uppförandekoden efterlevs. Utöver uppförandekoden ställs krav på att anbudsgivare i upphandlingar ska redovisa egna etiska regler/policy mot mutor, korruption eller motsvarande.
För att motverka mutor och korruption är det viktigt att varje medarbetare vet vad som gäller och att alla har ett ansvar. Under året har Uppsalahem utvecklat ett utbildningspaket i affärsetik och antikorruption som ledningsgruppen genomgått och som kommer att implementeras i hela organisationen. Indikator för fall av mutor och korruption saknas.
Uppsalahems arbete för att förebygga mutor och korruption bedöms som gott.

SOCIAL ORO
I årets riskanalys har ökad social oro tagits med och Uppsalahem har som mål att ta fram en handlingsplan mot detta. Genom den nyskapade rollen boendesamordnare, jobbar Uppsalahem aktivt med störningsärenden, otillåten andrahandsuthyrning och annat som skapar otrygghet i bostadsområden. Under året har Uppsalahem också skapat en ny roll, säkerhetsstrateg, vars uppgift är att utveckla Uppsalahems arbete för att förebygga och minska social oro.
Uppsalahems arbete för att förebygga och minska social oro är under utveckling.

Hållbarhetsredovisning för Uppsala Vatten och Avfall AB 2017

En växande kommun och en tätare stad

Uppsala är en växande kommun i en av Europas snabbast växande regioner. Fler invånare innebär ett större behov av bostäder, service, arbetsplatser och verksamheter.
En snabb tillväxt innebär utmaningar för hur den tekniska infrastrukturen, bland annat inom VA och avfallshantering, ska utformas. Uppsala kommer att växa samtidigt som vi ska värna om och förbättra vår miljö. I hållbarhetsfrågor arbetar Uppsala Vatten och Avfall utefter FN:s 17 hållbarhetsmål, Uppsala kommuns 9 inriktningsmål och bolagsspecifika hållbarhetsprinciper, detta gäller såväl bolagets leveranser som interna mål för hållbar verksamhetsutveckling. Hållbar utveckling är vår mission.

Hållbar miljö

Aktivt bidra till bättre fungerande kretslopp.

Uppsala Vatten och Avfall verkar för att sluta kretsloppet mellan land och stad genom spridning av certifierad biogödsel och avloppsslam på åkermark. På så sätt bidrar bolaget till att minska nyproduktionen av viktiga näringsämnen och åkermarken tillförs värdefullt organiskt material.

Återanvändning och materialåtervinning bidrar till att öka livslängden på olika produkter och material och bidrar till att öka den cirkulära ekonomin. För att öka andelen återanvändning och materialåtervinning i kommunen planerar bolaget för en ny återvinningscentral med kretsloppsparksfunktion, en utökad produktion av biogas från matavfall och ett nytt insamlingssystem för hushållsavfall för villahushåll.

Minska bolagets negativa miljöpåverkan.

Energianvändning och transporter utgör tillsammans de områden som lämnar störst avtryck på miljön från Uppsala Vatten och Avfalls verksamhetsdelar. För att minska den negativa miljöpåverkan från energi och transporter genomför bolaget ett antal utredningar och åtgärder. Inom energiområdet pågår en översyn av värmesystemen på Kungsängsverket, Gränby vattenverk och Storvreta avloppsreningsverk som syftar till att öka systemens resurseffektivitet. Solceller installeras på Kungsängsverket och på den nya kretsloppsparken.

Det pågår dessutom utredning kring andra potentiella platser för installation av solcellsanläggningar på Uppsala Vatten och Avfalls fastigheter. Arbetet med att nå målet fossilfri fordonsflotta år 2020 fortgår genom en hög utbytestakt för egna fordon och kravställning gentemot olika entreprenörers fordon. Avfallsanläggningen Hovgårdens maskinpark med tunga arbetsfordon drivs på fossilfritt bränsle från och med 2017.

Nöjda kunder

Uppsala Vatten och Avfalls kunder ska ha god kännedom om bolagets tjänster.
Bolaget ska förmedla kunskap och skapa engagemang så att kunderna aktivt bidrar till ett fungerande kretslopp.
Uppsala Vatten och Avfall ska uppfattas av kunderna som en pålitlig leverantör.
Bolagets medarbetare ska ge ett bra och professionellt bemötande i alla sammanhang.

Uppsala Vatten och Avfall har tagit fram en ny kommunikationsstrategi för att bli en mer kommunikativ och transparent organisation. Bolaget har flyttat fram positionerna för att mer proaktivt arbeta med kommunikation och vara en trovärdig aktör för kunderna.
Konkret innebär det en satsning på att bli en aktiv aktör på sociala medier med ett konto på Facebook och planer på ett Instagramkonto, en webbansvarig har rekryterats som under 2018 kommer att, utifrån ett kundperspektiv, ser över hur bolaget kan förbättra sin webbplats.

Uppsala Vatten och Avfall har också en mycket bra kundtjänst med korta svarstider som hjälper kunden direkt med deras ärenden.
Vidare har bolaget har under året testat, och kör fortfarande, en SMS-tjänst som har använts vid avbrott i vattenleveransen. En utvärdering visade att SMS-tjänsten var mycket uppskattad.

Återvinningscentralen har på grund av det goda arbetet vunnit pris för Bästa Service.

Sund ekonomi

Uppsala Vatten och Avfall har väl underbyggda taxor och avgifter. I de icke vinstbringande verksamheterna tillämpas självkostnadsprincipen, det är enbart faktiska kostnader som ligger till grund för taxorna. Dessa justeras över tid för att ett nollresultat ska hållas konstant. Kostnader och det ekonomiska läget kontrolleras och följs upp löpande vid ett flertal tillfällen varje år. Här vägs också in huruvida kronan fluktuerar för att hela tiden hålla rätt nivå på taxor och avgifter.

Ständigt förbättra och effektivisera nyttjandet av resurserna

Genom en översyn av investeringsprocessen och tillhörande ekonomiska processer har Uppsala Vatten och Avfall skapat en hållbar, transparent och effektiv investeringsprocess och möjlighet att arbeta på ett tvärfunktionellt sätt och att därigenom förbättra och effektivisera resurser.

Uppsala Vatten och Avfall följer kommunens rutiner och riktlinjer, bolaget har också egna styrdokument för att på bästa sätt fatta kloka och hållbara ekonomiska beslut.

Tack vare Uppsala Vatten och Avfalls miljöförbättringsarbete har Uppsala kommun kunnat teckna avtal med en ny långivare, Nordiska investeringsbanken, med bra villkor och långa löptider. Detta låneprogram ska finansiera i huvudsak tre infrastrukturområden inom Uppsala Vatten och Avfalls verksamhet: modernisering av dricksvattenförsörjningen, förbättring av avloppshanteringen och kapacitetsökning för av avfallsanläggningar inkl. biogasproduktionen.

Minimera riskerna för mutor och jäv

Risken för mutor och jäv ingår i Uppsala Vatten och Avfalls årliga internkontrollplan. En riktlinje för mutor och jäv finns i bolagets Verksamhetsledningssystem:
http://verksamhetsledning.uppsalavatten.se/Verksamhetssystem/internastodprocesser/resurser/personal/Styrande/Riktlinjer%20mutor%20och%20jäv.docx

Riktlinjen gås igenom med varje ny medarbetare vid introduktionsutbildningen.

Visselblåsarfunktion

En rutin för visselblåsarfunktion finns upprättad och medarbetare ska enligt den använda sig av kommunens anmälan:
https://www.uppsala.se/lankar-i-sidfoten/anmal-misstanke-om-mutor-eller-jav/

Nöjda medarbetare

Uppsala Vatten och Avfall ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare

Bolaget har, under året, deltagit i satsningarna ”Jobbsprånget” och ”Teknikspränget” som innebär att nyanlända och teknikstuderande får möjlighet att komma in och arbeta och se hur Uppsala Vatten och Avfalls verksamhet ser ut. Deltagandet i dessa satsningar kommer att fortsätta under 2018.

Studiebesöksverksamheten på Uppsala Vatten och Avfalls anläggningar och på muséet Pumphuset är mycket uppskattat. Skolungdomar och allmänheten har möjlighet att få en inblick i bolagets arbete. På så sätt ökar intresset för Uppsala Vatten och Avfalls arbete. Deltagande på mässor såsom UTNARM är också en del av Uppsala Vatten och Avfalls sätt att attrahera nya medarbetare.

Skapa en gemensam företagskultur och ett gemensamt arbetssätt

Ett arbete med kartläggning av bolagets processer och utifrån det skapa rutiner och gemensamma riktlinjer pågår. Detta leder till en samsyn, en ökad förståelse för att processerna går i varandra och att alla medarbetare arbetar åt samma håll.

Under året infördes chefsträffar som stärker det gemensamma ledarskapet vilket är av stor nytta för en gemensam företagskultur. Alla anställda i bolaget delar med sig av sin kunskap och har en lösningsfokuserad attityd som bidrar till att alla kan göra ett bra jobb och trivs tillsammans.

En god samverkan mellan bolaget, chefer, medarbetare och fackliga organisationer bidrar till ett hållbart arbetsklimat.

Uppsala Stadshus AB

organisationsnummer

556500-0642

Årsredovisning

för räkenskapsåret 2017

Styrelsen och verkställande direktören för Uppsala Stadshus AB avger härmed följande årsredovisning och koncernredovisning.

Innehåll

Hittade inga poster för innehållsförteckning.

Ordförande har ordet

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva kommuner, vilket för med sig en stark befolkningsökning, en expansiv arbetsmarknad och stark tillväxt. Samtidigt är Uppsala en del av ett samhälle och en värld som står inför behovet av att göra stora klimatomställningar, minska klyftorna mellan människor och skynda på utvecklingen för ett jämställt samhälle. Därför genomförs åtgärder för att stärka den ekonomiska, ekologiska och sociala hållbarheten.

De kommunala bolagen är viktiga aktörer i Uppsalas utveckling såväl i staden som på landsbygden. En hållbar tillväxt kräver omfattande investeringar i kommunal infrastruktur som skolor, bostäder, vatten- och avloppssystem, transportinfrastruktur samt platser för umgänge och motion.

Befolkningsökningen och den demografiska utvecklingen i Uppsala ställer krav på att vi har en långsiktigt hållbar ekonomi. Ordning och reda i kommunkoncernens ekonomi är en förutsättning för morgondagens välfärd. Under året har arbete med ägarstyrning och uppföljning fortsatt att utvecklas vilket är en förutsättning för att användning av de ekonomiska resurserna sker på ett så optimalt sätt som möjligt.

Inom Uppsalas Stadshus AB och dess dotterbolag bedrivs omfattande och betydelsefulla verksamheter. Dotterbolagen svarar för en stor del av investeringarna och utvecklingen av den kommunala infrastrukturen, därför är deras bidrag avgörande för att skapa framtidens Uppsala. Året har präglats av ett intensivt arbete med pågående underhålls-, om- och tillbyggnadsprojekt i flertalet bolag. Uppsalahem har startat produktionen av 250 nya hem. Bostadsförmedlingen har förmedlat 3 855 lediga bostäder. Sportbolaget har färdigställ en friidrottsarena på Gränbyfältet och ombyggnationen av Studenternas idrottsplats har startat. Flertalet nya förskolor och grundskolor håller på att byggas. Om- och tillbyggnationen av stadshuset påbörjades i slutet av året. Uppsala Vatten har utvecklat biogasverksamheten.

Kommunkoncernens dotterbolag bidrar också i hög grad till att stärka Uppsalas roll som en kulturell och demokratisk mötesplats. Uppsala konsert- och kongress (UKK), som har firat 10 år, har besökts av närmare 15000 personer bara under jubileumsevenemanget. Totalt genomfördes 275 kulturevenemang på UKK. Stadsteatern har haft välbesökta föreställningar på teaterns alla fyra scener. Fyrishovs simakademi har i samverkan med skolan och Upsala simsällskap, för andra året i rad erbjudit sommarsimskola för Sprint-elever.

I Uppsala är vi stolta över våra framgångsrika kommunala bolag. En tydligt uttalad samsyn – ett Uppsala - skapar en stark grund att arbeta utifrån. År 2017 var ett bra år för bolagen inom Uppsala Stadshus AB. Ägardirektiven är i hög grad uppfyllda och resultatet efter finansiella poster är 621 miljoner kronor. Om jämförelsestörande poster exkluderas är resultatet 235 miljoner kronor, motsvarande 50 miljoner kronor högre än fjolårets resultat.

Jag vill slutligen rikta ett stort tack till medarbetare och förtroendevalda i de kommunala bolagen som alla har bidragit till Uppsalas goda utveckling under 2017. Nu fortsätter vi och tar oss an framtidens utmaningar tillsammans.

Marlene Burwick
Ordförande, Uppsala Stadshus AB

Året i korthet – nyckeltal och resultat

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	912	868	807	755	741
Rörelsens intäkter, miljoner kronor	3 038	2 808	2 721	2 710	2 513
Nettoomsättning, miljoner kronor	2 853	2 740	2 636	2 579	2 388
Balansomslutning, miljoner kronor	23 666	21 401	19 707	18 757	18 034
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	621	157	111	181	119
Resultat efter skatt, miljoner kronor	465	77	58	148	134
Eget kapital, miljoner kronor	4 675	4 210	4 200	4 156	4 008
Räntabilitet på eget kapital, %	13%	4%	3%	4%	3%
Investeringar, miljoner kronor	2 746	1 898	1 626	1 476	1 367
Soliditet, %	20%	20%	21%	22%	22%

Årets resultat är 621 miljoner kronor efter finansiella poster. Det är 464 miljoner kronor högre än föregående års resultat på 157 miljoner kronor. Om jämförelsestörande poster exkluderas, bland annat återförda nedskrivningar och reavinster, är resultatet 235 miljoner kronor, motsvarande 50 miljoner kronor högre än fjolårets resultat. Resultatet kommenteras vidare under bolagsavsnitten längre fram i årsredovisningen. Resultatet efter skatt är 465 miljoner kronor. I detta ingår en skattekostnad på 156 miljoner kronor, varav 129 miljoner kronor är uppskjuten skatt och 27 miljoner kronor är aktuell skatt. Av den aktuella skatten avser 19 miljoner kronor de bolag i koncernen som av Skatteverket nekats avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun.

De bolag som berörs har bokat en skattekostnad och en avsättning för att möta en eventuellt nekad avdragsrätt för beskattningsåret 2017. Flera av bolagen har överklagat Skatteverkets beslut för beskattningsår 2014 till Förvaltningsrätten. Utgången i den rättsliga processen kommer att ge svar om avdragsrätt föreligger eller inte och om även Skatteverkets beslut för de år som följer efter 2014 ska överklagas.

Balansomslutningen per 31 december 2017 uppgår till 23 666 miljoner kronor. Det är en ökning med 2 265 miljoner kronor från de 21 401 miljoner kronor som redovisades vid samma tidpunkt förra året. Ökningen speglar den höga investeringstakten i koncernen. En relativt stor andel av bolagens investeringar lånefinansieras. Koncernens nettolåneskuld ökade från 14 825 miljoner kronor till 16 236 miljoner kronor under samma period, det vill säga med 1 411 miljoner kronor.

Soliditeten är 20 procent och ligger på samma nivå som föregående år.

Investeringarna uppgår till 2 746 miljoner kronor, vilket är 848 miljoner kronor mer än föregående år. Uppsalahemkoncernen påbörjade under året byggandet av 252 nya lägenheter och investerade för 1 161 miljoner kronor. I det ingår även förvärv av ett bolag med tillhörande exploateringsfastighet i Ulleråker. Uppsala Kommun Skolfastigheter AB investerade för 783 miljoner kronor i ny- och tillbyggnader och större ombyggnationer. Bland objekten finns bland annat Tiundaskolan och Katedralskolan. Uppsala Vatten och Avfall AB investerade 340 miljoner kronor, bland annat i Kungsängsverket och i biogasanläggningen i Kungsängen. Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB:s investeringar uppgick till 174 miljoner kronor, där ingår bland annat Studenternas fotbollsarena, Storvreta idrottshall och friidrottsarenan i Gränby. Uppsala Kommuns Industrikoncernens investeringar var 122 miljoner kronor och omfattar bland annat ombyggnation av ett av husen i kvarteret Noatun.

Stadshuskoncernen hade i medeltal 912 medarbetare 2017, det är 25 fler än året innan. Den största förändringen kan noteras för Uppsala Parkerings AB som tog över medarbetare från parkeringsserviceorganisationen i Uppsala kommun under 2017. En större ökning kan även noteras för Uppsala Kommun Skolfastigheter AB som tog över medarbetare från Teknik och service i Uppsala kommun.

Ledning och styrning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige i Uppsala har det övergripande ansvaret för och beslutar om vilka verksamheter som ska bedrivas av kommunen. Vissa av dessa har organiserats i aktiebolagsform. Kommunfullmäktige fastställer bolagsordningar och det kommunala ändamålet med bolagens verksamheter. Bolagsordningar får inte ändras utan kommunfullmäktiges medgivande. Kommunfullmäktige ska få tillfälle att ta ställning i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt i verksamheten, innan bolaget fattar beslut. Tillkomst av nya bolag samt val av styrelseledamöter är frågor för kommunfullmäktige. Årsstämman är det högsta beslutande organet, där aktieägarna utövar sin rätt att besluta i bolagets angelägenheter. Kommunfullmäktige utser ombud till ordinarie och extra årsstämmor.

Uppsala kommuns fullmäktige beslutar årligen om Mål och budget som är det främsta styrdokumentet för all kommunal verksamhet, oavsett i vilken associationsform verksamheten bedrivs. Mål och budget gäller en treårsperiod med ett budgetår och två planår. Styrdokumentet består av inriktningsmål med underliggande uppdrag och ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsramar för de kommunala bolagen.

De helägda bolagen bildar en aktiebolagskoncern med Uppsala Stadshus AB som moderbolag. Koncernen ägs till 100 procent av Uppsala kommun och består av 14 aktiebolag, varav 3 är underkoncerner.

Lagstiftning

Kommunala bolag omfattas av en lagstiftning som är mer omfattande än för privata och publika bolag. Bolagen lyder under aktiebolagslagen och kommunallagen. För kommunala bolag gäller även förvaltningslagen (om motivering, underrättelse och anvisning för hur beslut kan överklagas) och offentlighets- och sekretesslagen som reglerar rätten att ta del av allmänna handlingar. Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser tillgodoses bland annat genom att bolagens handlingar är offentliga och att moderbolagets och dotterbolagens styrelseprotokoll publiceras på kommunens webbplats. Offentligheten har utökats genom att moderbolaget och dotterbolagen publicerar kallelse och dagordning till kommande styrelsemöten på kommunens webbplats. Dessutom finns arkivlagen, lagen om offentlig upphandling och lagen om allmänna vattentjänster.

Kommunallagen 3 kap § 17 beskriver att de kommunala bolagen ska tillse att kommunfullmäktige ska besluta i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen. I förarbetena till kommunallagen (prop. 2001/02:80) citeras bland annat att ”sådana ärenden kan exempelvis gälla mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt eller andra viktiga ekonomiska frågor”.

Ägarpolicy

Genom ägarpolicyn för de helägda kommunala bolagen i Uppsala kommun regleras förhållandet mellan kommunen och dess bolag. Ägarpolicyn syftar till att effektivisera den kommunala verksamheten som bedrivs i bolagsform. Därför ska kommunen vägleda sina bolag i frågor som rör strategisk inriktning, mål, ambitions- samt risknivåer. Utöver det säkerställs att kommunfullmäktige utövar ett bestämmande inflytande över den kommunala verksamheten som sker i bolagsform. Inflytandet ska ske på ett sådant sätt att kommunkoncernens totala verksamhet blir ändamålsenlig och effektiv samt styrbar ur både ett professionellt och ett demokratiskt perspektiv. Precis som de verksamheter som bedrivs i förvaltningsform är bolagens verksamheter en del av kommunkoncernen.

Den operativa ägarstyrningen

Kommunfullmäktige har delegerat den operativa ägarstyrningen till styrelsen för Uppsala Stadshus AB:s. Bolagskoncernen arbetar inom områden som är till nytta för kommunens invånare, till exempel bostadsförsörjning, fastighetsförvaltning, fritids- och kulturverksamhet, vatten- och avfallsverksamhet och produktion av biogas.

Den löpande förvaltningen i moderbolaget Uppsala Stadshus AB (USAB) utför USAB:s verkställande direktör enligt 8 kap 25 § aktiebolagslagen.

Moderbolagets roll

I den av kommunfullmäktige antagna ägarpolicy för de helägda kommunala bolagen tydliggörs moderbolagets roll enligt följande:

- Uppsala Stadshus AB ska leda och samordna bolagsverksamheten inom en koncern med Uppsala Stadshus AB som koncernmoder.
- Uppsala Stadshus AB ska under kommunstyrelsens uppsikt ansvara för att verksamheten i de kommunala bolagen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med det som anförs i ägarpolicy och enligt utfärdade ägardirektiv.
- Uppsala Stadshus AB ska därutöver utgöra rådgivande part till de kommunala bolagen i de frågor som kan bli föremål för fullmäktiges ställningstagande enligt 3 kap 17§ kommunallagen.

Uppföljning av dotterbolag

Uppföljning av bolagens verksamhet sker löpande och i kommunens årsredovisning eftersom den även innefattar de kommunala bolagen. Uppsala Stadshus AB följer upp dotterbolagens verksamheter utifrån kommunfullmäktiges direktiv. Bolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Revision

Koncernens bolag revideras av upphandlade revisorer samt lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige. I de direktiv som kommunfullmäktige fastställer för moderbolaget ingår det att leda och samordna verksamheten i koncernen. Moderbolaget ska avgöra i frågor som är koncerngemensamma och som inte är av större vikt eller principiell beskaffenhet. Moderbolaget ska också sträva efter högsta möjliga samordning mellan koncernens olika bolag. Det innebär att moderbolaget ska ansvara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning och att utöva ekonomisk kontroll och uppföljning.

Internkontroll

2007 fattade kommunfullmäktige ett beslut om att godkänna ett reglemente för internkontroll som gäller för alla nämnder, styrelser och bolag inom kommunkoncernen. Utöver det beslutade fullmäktige 2016 om riktlinjer för riskanalys och internkontroll med tillhörande mallar. Riktlinjerna sätter miniminivån för arbetet med internkontroll inom Uppsala kommun.

Syftet med internkontrollreglementet är att säkerställa ändamålsenlig och effektiv verksamhet, en tillförlitlig ekonomisk rapportering, att lagar och förordningar följs och att kommunens tillgångar säkras. I reglementet tar kommunfullmäktige hänsyn till Uppsala kommuns styrmodell och ägarstyrningen av de helägda bolagen.

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen uppsiktsplikt över all verksamhet som sker i den kommunala organisationen. Därför är uppföljningen av alla internkontrollplaner ett viktigt moment för att säkerställa en fullgod uppsikt över verksamheterna.

Samtliga bolag upprättar årligen en internkontrollplan. Efter årets slut följs planerna upp av bolagen själva och av moderbolaget. Löpande under året har moderbolaget hållit möten och utbildningar hållits där internkontrollen diskuterats. Årlig uppdatering och dokumentation av bissysslor har tillkommit som en del av arbetet med internkontroll.

Kommunrevisionen har genomfört insatser för att stärka medvetenheten kring mutor och jäv. På www.uppsala.se finns en gemensam webbsida för kommunens nämnder, styrelser och bolag där alla internkontrollplaner är tillgängliga och regelverken dokumenterade.

Bolagens internkontrollplaner för 2018 och uppföljning av interkontrollplaner som gäller för 2017, visar att internkontrollen har utvecklats och fungerar bra som helhet. Ambitionsnivån har ökat, riskanalyserna är mer genomarbetade och kontrollpunkterna är fler än tidigare.

Under 2017 har moderbolaget gjort löpande uppföljning av dotterbolagens ekonomi och verksamheter bland annat genom månads- och tertialrapportering från dotterbolagen till Uppsala Stadshus AB.

Översikt över bolagen i stadshuskoncernen

Uppsala stadhuskoncern består av moderbolaget Uppsala Stadshus AB och dess 14 dotterbolag, varav 3 är underkoncerner. Kommunfullmäktige fastställer ägardirektiv som gäller för samtliga dotterbolag och bolagsspecifika ägardirektiv. De bolagsspecifika ägardirektiven och vad som görs inom ramen för dessa framgår av respektive bolagsavsnitt. De ägardirektiv som gäller för alla bolag är i hög grad uppfyllda. Där de inte är uppfyllda pågår förberedande arbete för att direktiven ska uppfyllas under 2018.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv (se kapitel Mål och uppdrag för nämnder och styrelser). Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Moderbolaget och dotterbolagen ska verka för värdeskapande samarbeten med andra bolag inom stadshuskoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar.

Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda.

Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Bolagen ska stärka kommunens integrationsarbete genom att erbjuda praktikplatser och traineeplatser för nyanlända och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Bolagen ska sträva mot att ha godkänd miljöcertifiering.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget för verksamheten,
3. ställande av säkerheter,
4. bildande/avveckling av bolag,
5. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
6. köp eller försäljning av fast egendom,
7. månadsrapportering samt
8. årsbokslut och delårsbokslut.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska godkännas av Uppsala stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för vd i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Nyckeltal

Nedan presenteras nyckeltal för stadshuskoncernens bolag och underkoncerner. Ett av dotterbolagen, Uppsala R2 AB, är sedan flera år tillbaka ett vilande bolag.

MILJONER KRONOR	MEDEL-ANTALET ANSTÄLLDA		NETTO-OMSÄTTNING		RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		BALANS-OMSLUTNING		JUSTERAT EGET KAPITAL		SOLIDITET, %		INVEST-ERINGAR	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Uppsala Stadshus AB	0	0	7	8	-22	-23	6 267	5 745	4 042	4 000	65%	70%	0	0
AB Uppsala Kommuns Industrihus AB, koncern	27	24	170	168	25	32	1 243	1 146	672	614	54%	54%	121	81
Fyrishov AB	97	96	91	101	-16	-8	384	332	51	9	13%	3%	32	9
Nya Destination Uppsala AB 1)	19	-	13	-	2	-	19	-	2	-	9%	97%	0	-
Uppsala bostadsförmedling AB	21	18	24	7	2	-6	28	26	7	7	26%	28%	3	8
Uppsalahem AB, koncern	256	269	1 284	1 222	665	224	11 735	10 618	4 137	3 533	35%	33%	1 161	832
Uppsala Kommuns Fastighets AB, koncern	17	19	91	87	-1	-3	959	913	206	204	22%	22%	75	95
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	0	0	34	41	-7	1	371	357	175	180	47%	50%	47	9
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	57	38	519	497	47	22	5 590	4 882	760	694	14%	14%	784	500
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	14	12	57	72	-3	16	736	552	47	43	6%	8%	174	114
Uppsala Konsert & Kongress AB	68	67	51	60	-34	-28	83	55	36	3	44%	5%	4	6
Uppsala Parkerings AB	35	28	81	70	27	19	207	180	13	13	6%	7%	2	2
Uppsala R2 AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93%	89%	0	0
Uppsala stadsteater AB	95	98	17	14	-70	-71	103	33	85	11	83%	34%	2	7
Uppsala Vatten och Avfall AB	206	199	520	492	21	-3	2 655	2 275	243	140	9%	6%	340	224

1. Nya Destination Uppsala AB ingick inte i stadshuskoncernen 2016. Jämförelsetalen avser Uppsala R3 AB.

Uppsala Stadshus AB

Uppsala Stadshus AB (USAB) är moderbolaget i stadshuskoncernen och ägs till 100 procent av Uppsala kommun. USAB äger i sin tur 100 procent av aktierna i stadshuskoncernens 14 dotterbolag, varav 3 är underkoncerner.

Moderbolaget svarar för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning samt ekonomisk kontroll och uppföljning.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	-	-	-	-	-
Nettoomsättning, mnkr	7	8	5	4	6
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	6 267	5 745	5 547	5 239	4 813
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-22	-23	97	194	-2
Justerat eget kapital, mnkr	4 042	4 000	3 975	3 819	3 588
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	2%	6%	neg
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	65%	70%	72%	72%	75%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -22 (-23) miljoner kronor. I jämförelse med föregående år är årets resultat 1 miljoner kronor högre. Det beror huvudsakligen på lägre räntenivåer och därmed lägre räntekostnader.

Bolagets låneskuld är 1 666 (1 500) miljoner kronor, det är en ökning med 166 miljoner kronor sedan föregående år. Låneskulden ökar då nettoeffekten av lämnade och erhållna koncernbidrag samt aktieägartillskott likvidmässigt inte balanserar. Utöver det påverkas låneskuldens ökning av ränte- och skattebetalningar.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.

Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som är av större principiell beskaffenhet.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följer bolagskoncernens utveckling.

Samordning inom bolagskoncernen

Uppsala Stadshus AB leder och samordnar bolagsverksamheten inom stadshuskoncernen. De följer även upp att verksamheterna i de kommunala bolagen bedrivs i enlighet med ägarpolicy och de ägardirektiv som kommunfullmäktige har fastställt för moder- och dotterbolagen.

Uppsala Stadshus AB har under året agerat som rådgivande part till dotterbolagen i skatte-och redovisningsfrågor och i beredning av ärenden som har varit föremål för fullmäktiges ställningstagande.

Moderbolaget strävar efter högsta möjliga samordning, dels mellan bolagskoncernens olika bolag och dels mellan bolagen och kommunkoncernen. Detta arbete har under året fokuserat på att samordna investeringsprocesser och budgetarbete samt följa up inriktningsmål och uppdrag som kommunfullmäktige har beslutat om för all kommunal verksamhet.

Ekonomistyrning och uppföljning

Moderbolagets arbete med ekonomistyrning har förstärkts under året. Förutom uppföljning av bolagens resultat på månadsbasis har även en långsiktig uppföljning av bolagens investeringar påbörjats. Kommunfullmäktige har beslutat att för samtliga investeringar över 50 miljoner kronor måste ett igångsättningstillstånd sökas hos moderbolagets styrelse. Uppföljning av bolagens ekonomiska utfall och investeringar rapporteras till moderbolagets styrelse som sammanträder en gång i månaden.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

AB Uppsala Kommuns Industrihus

AB Uppsala Kommuns Industrihus (IHUS) ägs för att vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen.

Bolaget startades 1972 och hyr sedan dess ut kontors-, industri- och lagerlokaler till Uppsalas näringsliv och offentliga sektor. Den uthyrningsbara ytan uppgår till cirka 190 000 kvadratmeter fördelade på 33 fastigheter. Bolaget erbjuder lokaler för olika ändamål till konkurrenskraftiga priser för att öka nyföretagandet och för att erbjuda lösningar till Uppsalas näringsliv när lokalbehovet ändras.

Bolagets syfte är att bidra till tillväxt och utveckling för i Uppsala kommun genom att erbjuda lokaler att utvecklas i.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre huvudområden; förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven och med att utveckla och förädla fastighetsbeståndet utifrån hållbarhet. Det kontinuerliga utvecklingsarbetet är flera mindre underhållsprojekt och några få stora genomgripande om- och nybyggnationer.

Uppsala Kommuns Industrihus bildar tillsammans med sina nio dotterbolag en underkoncern till Uppsala Stadshus AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	27	24	22	19	19
Nettoomsättning, mnkr	170	168	152	160	170
Andel av koncernens nettoomsättning, %	5%	5%	5%	6%	7%
Balansomslutning, mnkr	1 243	1 146	1 089	1 026	1 004
Resultat efter finansiella poster, mnkr	25	32	9	41	55
Justerat eget kapital, mnkr	672	614	650	637	604
Räntabilitet på eget kapital, %	4%	5%	1%	6%	9%
Investeringar, mnkr	121	94	106	61	78
Soliditet, %	54%	54%	60%	62%	60%

Ekonomiskt utfall

IHUS redovisar ett resultat efter finansiella poster på 25 (32) miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre resultatet är en konsekvens av fler faktorer, bland annat att avskrivningarna är högre vid en högre investeringstakt. Bolaget har även anställt ytterligare två personer under året för att förstärka organisationen, vilket har ökat personalkostnaderna. Bolaget har också ändrat hanteringen av en viss typ av utvecklingskostnader, resultatet är att dessa numera redovisas direkt i resultatet istället för som pågående arbete.

Bolaget uppfyller inte avkastningskravet på 26 miljoner kronor eftersom resultatet är 25 miljoner kronor.

Investeringarna uppgår till 121 (94) miljoner kronor. Samtliga investeringar under året avser om- och nybyggnationer, exempelvis ombyggnationer i kvarteret Noatun samt Slakthuset, (gamla Scan).

Bolagets investeringar är 121 miljoner kronor, det är 53 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Detta beror huvudsakligen på att projektet Slakthuset har kommit igång senare än planerat.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubatorverksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Strategiskt instrument för tillväxt och utveckling

I takt med att Uppsala kommun expanderar omvandlas gamla industriområden till bostadsområden för att kunna tillgodose ett växande behov av centralt belägna bostäder. För att tillgodose näringsidkares behov av verksamhetslokaler behövs därför både en förtätning inom befintliga industriområden och utveckling av nya.

Ändamålsenliga lokaler

AB Uppsala Kommuns Industrihus ser kontinuerligt över fastighetsbeståndet och bevakar marknaden så att bolaget kan identifiera de behov som finns i kommunen. Genom att bolaget erbjuder alternativ till privata fastighetsägare och bidrar till en större mångfald av lokaler får fler företag möjlighet att hitta en lokal som passar just deras verksamhet till ett konkurrenskraftigt pris. Under 2017 har 74 nya företag valt att bli hyresgäster hos IHUS.

Näringslivets utveckling, nyetableringar och inkubatorverksamheter

Uppsala kommun deltar aktivt i nätverk och olika entreprenörssamanhang för att skapa nya kontakter med potentiella egenföretagare och näringsidkare och inkubatorsverksamheter. För att främja det lokala entreprenörskapet stödjer IHUS också Företagsänglarna som huvudpartner och Ung Företagsamhet (UF) som guldpartner. Bolaget har även en kontinuerlig dialog med olika företagarforum, studenter och forskare som har behov att testa produkter och affärsidéer.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Fyrishov AB

Fyrishov AB äger och driver besöksmålet Fyrishov, en av Sveriges mest besökta arenor med drygt 1,4 miljoner besök under 2017. Bolaget driver också det populära stadsdelsbadet Gottsundabadet i Gottsunda Centrum med drygt 140 000 besök under 2017. Fyrishovs mål för 2017 var att vara den ledande upplevelsearenan i regionen för bad, idrott och evenemang alla dagar året runt.

Verksamheternas höga tillgänglighet och breda utbud bidrar till en förbättrad folkhälsa och till besöksnäringens utveckling i Uppsala.

På Fyrishov finns en stor badanläggning som innehåller ett äventyrsbad, en simbassäng med olympiska mått, undervisnings- och träningsbassänger, relaxavdelning och utomhusbad med tillhörande parkområde. Här erbjuds även träning, tävlingar och aktiviteter för både nybörjare och elitidrottare. Varje år genomförs tävlingar och evenemang inom idrott här, men även många möten, mässor och evenemang inom andra områden. Till verksamheten hör också en stugby och camping som har öppet året runt samt ett aktivitets- och parkområde utomhus med beachvolleyboll, bangolf, fotboll och kanotuthyrning och parkeringar.

2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, 2016 renoverades A-hallen och 2017 renoverades äventyrsbadet och hall B. I april 2017 beslutade Uppsala kommunfullmäktige om nästa större steg som gäller utveckling av badverksamheten på Fyrishov, där uppdraget är att bygga till en ny simhall, att utveckla den befintliga badanläggningen samt att utreda byggnationen av en ny entré för att möta Uppsalabornas behov i framtiden.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	97	96	96	94	96
Nettoomsättning, mnkr	91	101	103	96	90
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	4%	4%	4%	5%
Balansomslutning, mnkr	384	332	334	339	306
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-16	-8	-4	-8	-2
Justerat eget kapital, mnkr	51	9	7	13	10
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	32	9	19	8	62
Soliditet, %	13%	3%	2%	4%	3%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -16 (-8) miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre resultatet beror i huvudsak på att äventyrsbadet var stängt under perioden april till augusti för renovering. Detta medförde lägre intäkter med cirka 6 miljoner kronor. Föregående år hyrde Migrationsverket Fyrishovs stugby för transitboende det stärkte resultatet med cirka 2 miljoner kronor.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -16 miljoner kronor med resultatet -16 miljoner kronor.

Årets investeringar är 32 (9) miljoner kronor. Ökningen i jämförelse med 2016 beror mest på sommarens renovering av äventyrsbadet och omklädningsrummen. Under året gjordes också en renovering av B-hallen och reinvesteringar på den befintliga fastigheten.

Bolagets investeringsram är 45 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 32 miljoner kronor det är 13 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Den lägre investeringsnivån förklaras huvudsakligen av att projektet med den nya simhallen har skjutits upp.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska tillhandahålla simundervisning till Uppsalas skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Bad, idrott och event

Bolagets kärnverksamheter är bad, idrott och event med fokus på folkhälsa och simkunnighet. Simskolor för barn, unga, vuxna och anpassade grupper finns både på Fyrishov och på Gottsundabadet.

Många Uppsalabor tränar på Fyrishov eller Gottsundabadet, genom skolan, i en förening eller individuellt. Fyrishov är också hemmaarena för många av Uppsalas idrottare.

Flera av eventen på Fyrishov under 2017 är skol- och idrottsevenemang. Men också mässor, möten, konferenser och festivaler av olika slag.

Affärsmässig samhällsnytta

Bolaget bidrar direkt genom sin kärnverksamhet till en ökad samhällsnytta för Uppsala, till exempel med ökad simkunnighet, ökad folkhälsa och en del av besöksnäringens utveckling.

Bolagets anläggningar har hög tillgänglighet, i öppettider, fysisk tillgänglighet och socioekonomiska faktorer. Fyrishovs simakademi har för andra året i rad erbjudit sommarsimskola för Sprint-elever i samverkan med skolan och Upsala simsällskap. För arbetet med hållbar samhällsnytta har bolaget fått den europeiska utmärkelsen Ceep-Csr Label både år 2014 och 2016.

Bolaget har en genomarbetad miljöprofil med en Svanen-certifierad restaurang, Green Building certifierade multihallar och två egna solcellsanläggningar. På kundparkeringen finns laddstolpar för elbilar och bolagets fordonspark består av elfordon.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Nya Destination Uppsala AB

Nya Destination Uppsala AB ansvarar för stadens turistinformation, att projektleda kommunens större evenemang och för att samarbeta med den lokala näringen. Syftet att utveckla mötesindustrin via partnerskapet Uppsala Convention Bureau. Bolaget ansvarar även för besöksnäringsfrågorna för Varumärket Uppsala.

Bolaget ska positionera Uppsala som destination genom att sälja och marknadsföra staden till utvalda marknader och målgrupper. Målet är att skapa intäkter och utveckling för Uppsalas besöksnäring.

1 januari 2017 förvärvade det vilande bolaget Uppsala R3 AB inkråmet från Destination Uppsala AB, (org.nr. 556307-5042), det var ett av Uppsala kommuns delägda bolag. I samband med inkråmsförvärvet ändrades bolagets namn till Nya Destination Uppsala AB. Jämförelsesiffrorna i tabellen nedan är därmed Uppsala R3 AB, som inte har bedrivit någon verksamhet sedan 2013.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	19	0	0	0	0
Nettoomsättning, mnkr	13	0	0	0	0
Andel av koncernens nettoomsättning, %	0%	0%	0%	0%	0%
Balansomslutning, mnkr	19	0	0	0	0
Resultat efter finansiella poster, mnkr	2	0	0	0	0
Justerat eget kapital, mnkr	2	0	0	0	0
Räntabilitet på eget kapital, %	101%	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	-	-	-	-	-
Soliditet, %	9%	97%	97%	100%	100%

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är 2 miljoner kronor. Det positiva resultatet beror främst på det nya uppdraget som Nya Destination Uppsala fick under våren 2017, att projektleda den kommande bandyfinalen 2018. Bolagets bemanning är ännu inte helt på plats, det har medfört lägre personalkostnader än förväntat.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 0 miljoner kronor då resultatet är 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget arbetar i enlighet med den fastställda Strategi för besöksnäringen (KF 2014-11-24)

Bolaget ska utveckla och marknadsföra den del av varumärket Uppsala som rör besöksnäringen. Detta ska ske nära samarbete med näringslivet och andra externa aktörer utifrån den av kommunstyrelsen beslutade varumärkespositionen. (KS 2016-04-06)

Bolaget värvar och utvecklar evenemang, möten och besöksrelaterade etableringar till Uppsala. Arbetet sker i nära samarbete med angränsande kommuner, organisationer, näringsliv och universiteten i syfte att stärka Uppsalas position inom besöksnäringen såväl nationellt som internationellt.

Bolaget koordinerar samverkan mellan de arenor som kommunen helt eller delvis finansierar samt projektleder evenemang på uppdrag av Uppsala kommun eller externa aktörer.

Baserat på bolagets syfte och inriktning ska bl.a. följande mål mätas och följas upp: antal evenemang, årsanställda i besöksnäringen, omsättning i besöksnäringen, antal besökare på hemsida, antal hotellövernattningar

Marknadsavdelningen

Avdelningen har i uppdrag att marknadsföra Uppsala som besöksmål mot valda målgrupper och marknader, samverka med besöksnäringen och ansvara för Uppsalas turistinformation. Avdelningen har också det övergripande ansvaret för bolagets kommunikation och för kommunikationen inom de projekt och evenemang som Nya Destination Uppsala projektleder.

Möten och evenemang

Bolaget bidrar till en ökad synlighet och tillväxt för Uppsala. Bolaget åtar sig ett värdskap genom att ansöka, ta hem och genomföra ett möte eller evenemang i Uppsala. Det ska vara enkelt oavsett om parten är verksam inom kommunens egen verksamhet eller är en extern arrangör.

Projektledning

Bolaget har kompetens inom projektledning och projektledarna arbetar med uppdrag från både interna och externa uppdragsgivare. Uppdragen varierar i storlek, tid och resurser. Några exempel på externa uppdrag som bolaget projektleder är Bandyfinalen, Kulturnatten och Allt Ljus. En del av de projekt som bolaget driver är samverkansprojekt, det gör att deras koppling till näringslivet, kulturlivet och idrotten blir starkare. Bolagets mål är att vara det självklara valet för projektledning av evenemang.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsalahem AB

Uppsalahem AB (Uppsalahem) är moderbolag i en koncern med fyra dotterbolag.

Bolaget bidrar till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och utveckla fastigheter och erbjuda boenden för olika faser i livet. Bolaget erbjuder även bostäder för studenter, ungdomar och seniorer. Målet är att skapa trygga, trivsamma och hållbara boendemiljöer. Uppsalahem AB är Uppsalas ledande bostadsbolag med cirka 16 000 bostäder, inklusive bolagets studentbostäder. Totalt bor nästan 30 000 Uppsalabor i bolagets hyresrätter.

Förutom bostäder förvaltas även drygt 1 600 lokaler, varav runt 550 är kommersiella lokaler. Uppsalahem är en av Uppsalas största byggherrar.

Under året har Uppsalahem förvärvat ytterligare ett dotterbolag, Kretia 2 Fastighets AB.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	256	269	262	253	256
Nettoomsättning, mnkr	1 284	1 222	1 181	1 132	1 082
Andel av koncernens nettoomsättning, %	45%	45%	45%	44%	45%
Balansomslutning, mnkr	11 735	10 618	9 652	9 070	8 584
Resultat efter finansiella poster, mnkr	665	224	233	235	195
Justerat eget kapital, mnkr	4 137	3 533	3 306	3 074	2 832
Räntabilitet på eget kapital, %	16%	6%	7%	8%	7%
Investeringar, mnkr	1 161	832	847	785	1 023
Soliditet, %	35%	33%	34%	34%	33%

Ekonomiskt utfall

Uppsalahem redovisar ett resultat efter finansiella poster på 665 (224) miljoner kronor, vilket är 441 miljoner kronor högre än föregående år. Årets resultat innehåller återförda nedskrivningar på 357 miljoner kronor. Nedskrivningarna gjordes under 90-talet på 41 fastigheter. I och med att marknadsvärdena på dessa fastigheter har stigit har nedskrivningarna återförts då de inte längre är motiverade. Årets resultat innehåller även resultateffekter för realisationsvinster, utrangeringar och erhållna försäkringsersättningar. Justeras resultatet för dessa jämförelsestörande poster uppgår årets resultat till 261 (235) miljoner kronor, det är 26 miljoner kronor högre än föregående år.

Att resultatet är 26 miljoner kronor högre än föregående år förklaras i huvudsakligen av ökade hyresintäkter med nya nytillkomna ytor och lägre räntekostnader som en följd av lägre räntenivåer.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 214 miljoner kronor eftersom resultatet är 261 miljoner kronor, efter jämförelsestörande poster.

Investeringarna uppgår till 1 161 miljoner kronor. Ökningen av investeringar jämfört med föregående år beror huvudsakligen på ett markförvärv i området Ulleråker, det förvärvades i bolagsform (Kretia 2 Fastighets AB). De övriga investeringarna avser nyproduktion och förnyelse av bostäder.

Bolagets investeringsram är 1 002 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 1 161 miljoner kronor, vilket är 159 miljoner kronor högre än investeringsramen. Det är markförvärvet i Ulleråker som har lett till att bolaget har överskridit kommunfullmäktiges fastställda investeringsram.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna riktlinjeer för bostadsförsörjning, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordårens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans grunder och affärsmässiga principer ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

Uppsalahem bidrar till hållbar tillväxt

En del av nyuthyrningen är dedikerad till bostadssociala ändamål. 7 procent (92 lägenheter) av nyuthyrningen under 2017 har hyrts ut till Uppsala kommun för bostadssociala ändamål. För 2017 har ytterligare 270 lägenheter hyrts ut till nyanlända via Uppsala kommun, totalt 362 lägenheter.

Marknaden

Under flera år har de ekonomiska förutsättningarna varit gynnsamma med kraftig omsättningsökning och nedåtgående räntor, men förutsättningarna framåt är mer utmanande för Uppsalahem. Kostnaden för att renovera och bygga nytt har också ökat kraftigt de senaste åren. Det senare har skett samtidigt som flera andra byggherrar har tillkommit på Uppsalamarknaden. Under 2017 och 2018 färdigställdes knappt 1 900 hyresbostäder i Uppsala varav Uppsalahem står för ungefär hälften av dessa. Uppsalahem kommer att ha fortsatt nyproduktion, men sannolikt färre projekt än tidigare och ett fokus på att få fram hustyper som kan byggas till en lägre kostnad.

Fortsatt nyproduktion

Tidigare har Uppsalahem produktionsstartat cirka 400 nya lägenheter varje år. Men enligt bolagets nya ambitioner i affärsplanen har 252 lägenheter börjat byggas under 2017. Under de senaste åren har flera andra byggherrar valt att bygga hyresrätter i Uppsala, det gör att Uppsalahem inte ensamt behövt ta ansvar för hyresrätterna i Uppsala.

Miljö och energieffektivisering

Arbetet med att energieffektivisera har gått enligt plan. Bolaget har hittills sparat 17 procent i energi jämfört med basåret för mätningarna 2007. Likaså har kundförbättringsarbetet gett ett gott resultat med en ökning av Nöjd Kund Index från 65 till 70. Med det positiva resultatet, kommer Uppsalahem fortsätta förbättra kundarbetet under kommande år. Under året har bolaget även gått över till den nya standarden ISO 14001 för miljöledningssystemet och startat upp ett arbete med att utveckla ett nytt kvalitetssystem.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala bostadsförmedling AB

Uppsala bostadsförmedling AB (Bostadsförmedlingen) förmedlar hyresrätter från hyresvärdar till bostadssökande i Uppsalaregionen. Hyresvärdar är både privata och allmännyttiga bostadsbolag. Förmedling av bostäder sker i en öppen och transparent förmedlingstjänst till den bostadssökande som har längst kötid och uppfyller hyresvärdens kriterier.

God service, enkelhet och tillgänglighet präglar bolagets tjänster och kontakter med bostadssökande, hyresvärdar och övriga intressenter. Ambitionen är att skapa förtroende. Nöjda bostadssökande och hyresvärdar är bolagets viktigaste mål.

Under 2017 har bostadsförmedlingen förmedlat 3 855 lediga bostäder. 31 december 2017 fanns 92 407 betalande bostadssökande i bostadskön.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	21	18	3	-	-
Nettoomsättning, miljoner kronor	24	7	0	-	-
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	0%	0%	-	-
Balansomslutning, miljoner kronor	28	26	13	-	-
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	2	-6	-2	-	-
Justerat eget kapital, miljoner kronor	7	7	7	-	-
Räntabilitet på eget kapital, %	24%	neg	neg	-	-
Investeringar, miljoner kronor	3	8	3	-	-
Soliditet, %	26%	28%	56%	-	-

Ekonomiskt utfall

Resultatet uppgår till 2 (-6) miljoner kronor, det är 8 miljoner kronor högre än föregående år. Verksamheten startades 1 juni 2016 och belastades då av uppstartskostnader. 31 december 2017 var drygt 92 000 kunder anslutna till bostadskön, det är en ökning med 16 000 sedan föregående årsskifte.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -0,4 miljoner kronor eftersom resultatet är 2 miljoner kronor.

Årets investeringar är 3 (8) miljoner kronor och avser del av den digitala förmedlingstjänst som bolaget har byggt upp. Den största delen av investeringen i förmedlingstjänsten togs föregående år.

Investeringarna är 3 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 6 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.	Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.
Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar.	Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.
Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.	Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Framgångsrik förmedling av bostäder

Förmedlingen av hyresrätter har gått på högvarv sedan starten och under 2017 förmedlade Uppsala bostadsförmedling AB fler än 3 800 bostäder. De uppsatta målen överträffades. Genom att samla lediga bostäder på en och samma plats kunde bolaget hjälpa många bostadssökande att hitta ett boende. Ökningen av lediga bostäder beror till stor del på att det finns nyproducerade hyresrätter i många delar av Uppsala.

Allt fler hyresvärdar upptäcker förmedlingstjänsten som ett komplement till sin uthyrningsverksamhet och många hyresvärdar visade intresse av att samarbeta med Bostadsförmedlingen under 2017. Vid årets slut hade 20 hyresvärdar i fyra kommuner i Uppsalaregionen etablerat samarbete med Bostadsförmedlingen.

Bolagets digitala förmedlingstjänst gör det möjligt för bostadssökande och hyresvärdar att hitta varandra oavsett geografisk plats.

Underlättat inträde på bostadsmarknaden

Bolagets strategi är att vara tillgängliga och erbjuda service och tjänster utifrån målgruppers olika förutsättningar och behov. Riktade informationsinsatser till prioriterade målgrupper ska ske under 2018. Till exempel skickades vykort ut under hösten 2017 till alla ungdomar mellan 16-20 år i Uppsala län.

Regionens attraktionskraft stärks

Bostadsförmedlingen stärker regionens attraktionskraft och underlättar för de bostadssökande. En ökad andel hyresrätter möjliggör för fler att skaffa eget boende. Bostadsförmedlingen erbjuder en förmedlingstjänst som underlättar för aktörer som bygger hyresrätter i regionen. Bolagets strategi är att erbjuda hyresvärdar tjänster som stödjer beslutsfattande och uthyrning av nyproduktion. Under 2017 har bostäder förmedlats i tre olika kommuner.

Halverad förmedlingsavgift

Verksamheten finansieras av de personer som söker bostad. Bolagets strategi är att det ska upplevas som en rimlig kostnad att stå i bostadskön och att få en bostad samt att samtliga bostadssökande har samma möjligheter genom bolagets förmedlingstjänst. Förmedlingsavgiften halverades i juni 2017.

Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området

Bolaget samverkar med kommunen och intresseorganisationer för att underlätta för olika målgrupper att kunna söka bostäder via bostadsförmedlingen. I bolagets bostadsannonser beskrivs bostadsområden, dess service och möjlighet till aktiviteter.

Bolaget uppfyller alla kommunfullmäktiges ägardirektiv utom ett. När bolaget har utvecklat systemstöd och har resurser på plats kommer bolaget kunna erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning i enlighet med ägardirektiv.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Uppsala Kommuns Fastighets AB är moderbolag i en koncern med tre dotterbolag. Bolaget äger och förvaltar cirka 75 000 kvadratmeter (m2) yta att hyra ut fördelat på elva fastigheter. De flesta finns i stadsdelen Gottsunda. Fastigheterna omfattar tre centrumanläggningar, varav den största är Gottsunda Centrum, för handel och cirka 300 bostäder inom Uppsala kommun. Utöver det förvaltar bolaget även lokaler för vård, skola, idrott och kultur.

Affärsidén är att förvärva, utveckla och förvalta stadsdelar och närcentrum och att bidra till kommunens hållbara utveckling och tillväxt. Bolaget balanserar långsiktig samhällsnytta med affärsnytta och kan vara en brygga mellan privata, offentliga och ideella aktörer.

Anders B Lundh tillträdde som verkställande direktör den 1 januari 2017.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	17	19	18	18	16
Nettoomsättning, miljoner kronor	91	87	85	84	83
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	3%	3%	3%
Balansomslutning, miljoner kronor	959	913	859	820	805
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-1	-3	-3	-6	7
Justerat eget kapital, miljoner kronor	206	204	226	221	228
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	3%
Investeringar, miljoner kronor	75	95	56	41	76
Soliditet, %	22%	22%	26%	27%	28%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är -1 (-3) miljoner kronor, det är 2 miljoner kronor högre än föregående år. Nettoomsättningen har framförallt ökat på grund av uthyrningen till folktandvården och en vårdcentral. Verksamheterna fanns endast på plats under en del av förra året. Den högre uthyrningsgraden i kombination med ett lägre ränteläge har påverkat resultatet positivt även om bolaget fortfarande visar ett underskott.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -1,0 miljoner kronor eftersom resultat är -0,9 miljoner kronor.

Investeringarna uppgår till 75 (95) miljoner kronor, där 39 miljoner kronor är förnyelse av Gottsunda Centrum och 15 miljoner kronor är Mattorget inne i centrum. Jämfört med föregående år är investeringarna 20 miljoner kronor lägre, det kan bland annat förklaras av att de flesta av investeringarna i Gottsunda Centrum och Mattorget genomfördes 2016.

Investeringarna är 16 miljoner kronor högre än investeringsramen på 59 miljoner kronor och förklaras bland annat av att en del av investeringarna i Gottsunda Centrum har skjutits upp från föregående år.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar. Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen. Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.	Uppsala kommun Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år). Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Södra staden

Södra staden har en nyckelroll i Uppsalas tillväxt eftersom området beräknas ha kapacitet att rymma upp till 45 procent av hela stadens kommande bostadsbehov fram till år 2050. Det finns möjligheter att producera närmare 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser. Södra staden kommer även att ha näringsliv, service och viktig infrastruktur. Här finns stort fokus på att förbättra kollektivtrafiken.

Gottsunda Centrum

Gottsunda Centrum utgör idag en viktig del för många invånare i de södra stadsdelarna, därför är en fortsatt utveckling av centrumet viktigt. Centrumet ska vara Södra stadens största centrum med ett brett utbud av service med goda kollektivtrafiksförbindelser. Kommunen har identifierat tre fokusområden som kan komplettera och förstärka Gottsunda Centrums dagligvaruhandel med kompletterande handel där fokus inte är att vara något utöver det vanliga, offentlig service och mat och dryck. Genom att skapa ett intressant utbud för hela dagen kan dagligvaruhandeln förstärkas och förlängda öppettider hos restaurangerna kan bidra till ett ökat folkliv. På Mattorget etablerades under året flera nya aktörer som stärker centrumets attraktionskraft. Gottsunda Kulturhus har ett stort utbud av kulturella aktiviteter. Här finns bibliotek, samlingssalar, biosalong, konstateljéer och olika scener för dans och musik.

Stärkt social sammanhållning

Genom att förändra strategin för Gottsunda Centrum kommer automatiskt arbetet för stärkt social sammanhållning att utvecklas. Även om centrumutvecklingen har bidragit positivt till stadsdelen är det långt kvar innan Gottsundas stämpel som utanförskapsområde har försvunnit och Gottsunda Centrum har tagit den plats som stadsnod som beskrivs i kommunens översiktsplanering. Nyckeln till att långsiktigt säkra utvecklingen ligger i att stärka stadsdelen socialt och skapa en enhet av södra Uppsala.

Klimatdriven affärsutveckling

Bolaget arbetar med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar där så är möjligt. Detta görs genom att använda ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda i största möjliga utsträckning.

Bostadsförmedlingen

Bolaget använder Uppsala bostadsförmedling för förmedling av bostäder. Under året har 15 uthyrningsuppdrag lämnats till förmedlingen, det motsvarar 5 procent av bolagets lägenheter.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB (FFAB) driver uthyrning av lokaler huvudsakligen till de olika specialverksamheter som Uppsala kommun driver. Bolaget äger bland annat stadshuset och Uppsala konsert- och kongresshuset och flera brandstationer. Det övergripande verksamhetsmålet är långsiktig förvaltning av fastigheterna genom förvärv, avyttring, ägande och bebyggande. Medborgarnas, de kommunala verksamheternas och de berörda nämndernas behov ska säkerställas.

Verksamheten bedrivs i huvudsak inom tre områden, dessa är förvaltning, uthyrning och projekt/utveckling. Bolaget arbetar kontinuerligt med att anpassa verksamheten utifrån ägardirektiven och att utveckla och förädla fastighetsbeståndet med hållbarhet som ledstjärna.

Bolaget har gemensam administration med AB Uppsala Kommun Industrihus AB (IHUS). Bolagets styrelse är även identiskt med styrelsen i IHUS. Sammantaget innebär det att bolaget drivs med samma övergripande syfte, värdegrund, regler och rutiner som IHUS.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	0	0	0	0	0
Nettoomsättning, miljoner kronor	34	41	37	36	34
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	1%	1%	1%	1%
Balansomslutning, miljoner kronor	371	357	378	390	406
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-7	1	-7	-2	2
Justerat eget kapital, miljoner kronor	175	180	186	190	188
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	1%	neg	neg	neg
Investeringar, miljoner kronor	47	9	5	6	1
Soliditet, %	47%	50%	49%	49%	46%

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster är -7 (1) miljoner kronor. Det lägre resultatet 2017 är till övervägande del en konsekvens av att stadshuset röjdes ut under sommaren inför om- och tillbyggnaden av fastigheten (projekt Stadshus 2020) och att hyresintäkterna därmed blev lägre.

Bolaget uppfyller inte avkastningskravet på noll kronor eftersom resultatet är -7 miljoner kronor.

Årets investeringar är 47 (9) miljoner kronor, vilket är 38 miljoner kronor högre än föregående år. Den högre nivån beror på att projektet Stadshus 2020 påbörjats under hösten 2017.

Investeringarna är därför 93 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 140 miljoner kronor, det beror på viss fördröjning av ombyggnationen av stadshuset.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.	Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ges Förvaltningsfastigheter AB i uppdrag att inom ramen för beslutade investeringsramar på 850 mnkr i 2015 års priser utarbeta systemhandlingar och kalkyler som underlag för slutligt investeringsbeslut.

Förvaltning och utveckling

Bolaget har fortsatt sitt arbete med att identifiera, planera och genomföra underhåll. I samband med den omorganisationen som gjordes av Teknik & service i Uppsala kommun övertog bolaget driften av fastigheterna i egen regi i början av 2017. Syftet med övertagandet var att få bättre kunskap och kontroll över de olika byggnadernas slag och kunna ge förutsättningar för en högre grad av långsiktighet i förvaltningen av fastigheterna.

Om- och nybyggnad av stadshuset

I november 2017 tog kommunfullmäktige beslutet att utöka investeringsramen till totalt 980 miljoner kronor för att genomföra en om- och nybyggnation av stadshuset. Inledningskedet i projekteringen genomfördes under året, då upprättades det en tillhörande och reviderad kalkyl. Parallellt med detta inleddes en produktionsstart för renoveringen av den gamla byggnaden och grundläggning för den nya byggnaden. Byggproduktion kommer att pågå från 2018 och framåt. Det nya stadshuset beräknas vara klart för inflyttning till sommaren 2021.

Hållbarhet

Flera åtgärder har gjorts för att spara energi i fastighetsbeståndet och hållbarhetsfrågorna har varit högt prioriterade. Bolaget arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och tidigare har ett avtal tecknats med Vattenfall om koldioxidneutral fjärrvärme och kyla för alla fastigheter. Eftersom FFAB delar administration och ledning med IHUS har även hållbarhetsarbetet bedrivits enligt IHUS rutiner. Det innebär att det certifierade ledningssystemet även följs för FFAB:s verksamhet.

Det projekt som har störst påverkan i närmiljön och störst hållbarhetsfokus i FFAB är stadshusprojektet. Där är målet att certifiera stadhuset enligt BREEAM Excellent. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är vägledande för arbetet och även för finansieringen. Under 2017 ansökte FFAB om och beviljades ett, grönt lån från Kommuninvest för investeringen som görs för stadshuset.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB (Skolfastigheter) äger, förvärvar, avyttrar, bygger och förvaltar skolfastigheter. Beståndet omfattar idag 134 fastigheter och växer i takt med att nya skolor och förskolor byggs. Fastighetsbeståndet är förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

Bolagets uppgift är att erbjuda ändamålsenliga lokaler för skol- och barnomsorgsverksamhet inom Uppsala kommun. Därigenom ska bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Skolfastigheterna hyrs till största delen ut till Uppsala kommun som bedriver pedagogisk verksamhet. Skolfastigheter har också ett fåtal privata hyresgäster. Genom fastigheterna bidrar bolaget till barn och ungas utveckling.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	57	38	37	24	18
Nettoomsättning, miljoner kronor	519	497	477	461	446
Andel av koncernens nettoomsättning, %	18%	18%	18%	18%	19%
Balansomslutning, miljoner kronor	5 590	4 882	4 657	4 388	4 227
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	47	22	2	22	-2
Justerat eget kapital, miljoner kronor	760	694	734	744	687
Räntabilitet på eget kapital, %	6%	3%	0%	3%	Neg
Investeringar, miljoner kronor	784	500	249	315	117
Soliditet, %	14%	14%	16%	17%	16 %

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 47 (22) miljoner kronor. Resultatet innehåller vissa jämförelsestörande poster i form av försäkringsersättningar och utrangeringar. Justerat för dessa poster är årets resultat på 63 (49) miljoner kronor, det är 14 miljoner kronor högre än föregående år. Det bättre resultatet förklaras av att tre nyproduktioner har färdigställts och är uthyrda. I samband med omorganisationen som genomfördes i Uppsala kommun 1 januari 2017 tog bolaget över medarbetare från Teknik & service. Det har lett till att den totala kostnadsmassan har blivit lägre och, gett en positiv resultateffekt. Utöver det är räntekostnaderna lägre när lån med hög ränta refinansierats.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 40 miljoner kronor eftersom resultatet är 47 miljoner kronor.

Årets investeringar är 784 (500) miljoner kronor. Den högre investeringsnivån på 284 miljoner kronor förklaras främst av flera investeringar i ny- och tillbyggnader samt större ombyggnationer. Flertalet större projekt har gått i produktion under året, bland annat Katedralskolan och Tiundaskolan.

Investeringarna är 146 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 922 mnkr, det förklaras av att anbudet i Sverkerskolans upphandling har blivit lägre än förväntat och att byggandet av Brantingsskolan och Lindbackens skola har försenats.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska i samarbete med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen dels aktivt utveckla funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov dels säkerställa tidiga och tydliga beställningar med angivna ekonomiska ramar (investeringsram och lokalkostnader per barn/elev) för varje projekt. Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.	Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler. Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Samarbete med Uppsala kommun

År 2016 tecknades ett nytt ramavtal som omfattar alla pedagogiska lokaler som Uppsala kommun hyr av Skolfastigheter. Syftet med avtalet är att ge riktlinjer och klargöra grunderna för samarbete mellan parterna och att ge övergripande principer för hyres- och ansvarsförhållandet. Målet är att skapa en gemensam syn med koncernnyttan i fokus och att parterna tillsammans ska hitta lösningar som håller kostnaderna nere. Bolaget skapar ändamålsenliga lokaler som uppfyller pedagogiska krav och erbjuder en god arbetsmiljö. Skolfastigheter arbetar aktivt och i nära samarbete med stadsbyggnads- och utbildningsförvaltningen, bland annat genom lokalberedningsgruppen, för att implementera ramavtalet.

Nya samarbetsformer skapar kostnadseffektivitet

Projektet Nya Tiundaskolan görs i samverkan där kund och leverantör tillsammans systematiskt söker efter en effektiv form för kostnadskontroll, tekniskt utförande, kvalitet och behov. I samarbete med stadsbyggnads- och utbildningsförvaltningen arbetar bolaget fram en konceptlösning, i huvudsak för förskolor. Vid arbete med en färdig konceptlösning sker besparingar i tidiga skeden och både projektering och ledtider kortas ner.

Arbete med nytt lokalprogram har påbörjats

Skolfastigheter arbetar aktivt utifrån kommunens generella lokalprogram för funktions- och kvalitetskrav i alla projekt. Utbildningsförvaltningen och Skolfastigheter samarbetar för att ta fram ett nytt rumsfunktionsprogram som ska gälla för förskola, grundskola och gymnasie.

Arbetet med hållbarhet fortsätter

Skolfastigheters styrelse har fastställt en strategi för energisnålt byggande och förvaltande. Vid större ombyggnationer görs en energiberäkning för fastigheterna och energireduceringsmål redovisas för varje projekt. Inventering görs av övergripande status, idag är cirka 75 procent inventerat. Vid takomläggning och nyproduktion görs alltid en utredning om en solelanläggning kan installeras.

Även en strategi för giftfritt byggande och förvaltande har fastställts. Åtgärder för att uppfylla kraven på utfasning och minimering av farliga ämnen ska göras i samband med all om-, till- och nybyggnation. Detta gäller även i samband med reparationer och vid inköp av byggvaror. En inventering har genomförts av förskolegårdar och skolgårdar med fokus på impregnerade träprodukter och förekomst av gummi- och däckmaterial.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB (Sportfastigheter) äger 49 fastigheter med totalt 44 olika anläggningar/objekt. Den sammanlagda ytan uppgår till 45 600 kvadratmeter och utöver det finns 272 hektar mark. Bolaget utvecklar och förvaltar Uppsalas största utbud av arenor och platser för idrott, fritid, rekreation och evenemang. Anläggningarna finns på attraktiva platser i centrala Uppsala och i natursköna områden inom hela Uppsala kommun.

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB ska genom nytänkande och ett klimatsmart tänkande förbättra standarden i fastighetsbeståndet och bidra till bästa möjliga tillgänglighet och användande av mark och lokaler.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	14	12	9	5	2
Nettoomsättning, miljoner kronor	57	72	69	67	49
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	3%	3%	3%	2%
Balansomslutning, miljoner kronor	736	552	357	330	327
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	-3	16	5	-2	0
Justerat eget kapital, miljoner kronor	47	43	44	44	42
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	37%	11%	neg	0%
Investeringar, miljoner kronor	174	114	49	26	19
Soliditet, %	6%	8%	12%	13%	13%

Ekonomiskt utfall

Bolagets resultat efter finansiella poster är -3 (16) miljoner kronor, det är 19 miljoner kronor lägre än föregående år. Förra året redovisade bolaget dels en realisationsvinst, dels försäkringsersättning om sammanlagt drygt 17 miljoner kronor. Årets resultat innehåller inga sådana jämförelsestörande poster. Under året har även högre avskrivnings- och räntekostnader, kopplade till nya och slutförda investeringar, haft en påverkan på det redovisade resultatet.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -3 miljoner kronor eftersom resultatet är -3 miljoner kronor.

Årets investeringar är 174 (114) miljoner kronor, det är 60 miljoner kronor högre än föregående år. Den högre investeringsnivån beror på stora pågående investeringsprojekt, som Studenteras och Gränby friidrottsarena. Investeringarna är därför 25 miljoner kronor lägre än årets investeringsram på 201 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras främst av att arbetet med Studenteras har kommit igång senare än förväntat.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden samordna användning av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.

Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.

Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.

Färdigställande och nya projekt

Uppsala friidrottsarena färdigställdes under året på det nyanlagda sportfältet i Gränby och tas i drift våren 2018. Även nya Storvreta idrottshall färdigställdes och invigdes 10 februari 2018 För det stora nybyggnadsprojektet på Studenternas togs det första spadtaget under hösten 2017. Här ska byggas en helt ny fotbollsarena för 8 000 – 10 000 åskådare, och drygt 12 000 kvadratmeter kommersiella lokaler för kontor, verksamheter och mat. Ett annat projekt är en ny idrottshall i Lindbacken, projektet är utrett och projektering påbörjad.

Samordnad användning av mark, lokaler och anläggningar

De nödvändiga processerna håller nu på att etableras för att samordna användningen av mark, lokaler och anläggningar. Sportfastigheter och idrottsavdelningen inom stadsbyggnadsförvaltningen har startat ett samarbete för att analysera potentiella nya målgrupper för användande av lediga tider i anläggningarna, och etablera en marknads- och säljorganisation.

Förbättring av standard, tillgänglighet och kostnadseffektivitet

Genom det systematiska förbättringsarbete som pågår ökar både standard och ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Målsättningen är att kvoten mellan felavhjälpande underhåll/reparationer och den totala underhållskostnaden ska minska med 1 procent per år. Planen har dock inte kunnat fullföljas fullt ut, bland annat på grund av framskjutna projekt och vakanser i projektledningen.

Bland de större underhållsarbetena finns ombyggnad av värme, ventilation, styrsystem och byte av belysning till LED i Gamla Uppsala sporthall. Uppföljning av andra halvåret 2017 jämfört med samma tid 2016 visar att åtgärderna har resulterat i en minskning av både elförbrukningen och fjärrvärmen med 37 procent vardera.

Förbättrad tillgänglighet

Underhållsplanen innehåller alltid åtgärder för att förbättra tillgängligheten, både utanför och intill anläggningarna. Exempel på åtgärder är hårdgjorda ytor fram till entréer, handikappramp, RWC toaletter i Löten och förbättrad belysning och röjning av sly och buskage som ökar tryggheten till exempel öster om Diöshallen.

Ekologiskt hållbar utveckling

Bolaget jobbar med energieffektiviseringsåtgärder i samband med varje större underhållsprojekt. De större åtgärderna under 2017 är genomförda i Gamla Uppsala sporthall respektive på baden i Bälinge och Almunge med energibesparingar med 35-40 procent. Åtta semisnabba laddningsplatser har installerats på Gränby sportfält med stöd av medel från Klimatklivet. Naturvårdsverket har beviljat en ansökan på 440 tkr inom ramen för programmet Stadsinnovationer – spetsteknik, för att testa en hydrofob sand som ska reducera uppvärmningsbehovet av konstgräsplaner.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Konsert & Kongress AB

Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK) bedriver konsert-, kultur-, kongress- och restaurangverksamhet i konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Bolaget hyr även ut lokaler och arrangerar och samarbetar med kongresser, konferenser, möten, mässor, utställningar och evenemang. I samband med ovanstående bedriver bolaget också servering och lunchservering.

Konsert och kongresshuset består av stora salen (1 150 platser), sal B (600 platser), sal C (120 platser), sal D (800 platser bankett, alternativt 1 500 platser stående publik) och flera konferens- och mötesrum. Sedan 2016 finns ytterligare en scen i restaurangdelen som rymmer mellan 200 och 600 besökare, beroende på möblering.

Under året firade UKK 10 år, det firades under hela 2017. Totalt besöktes jubileumsevenemanget av cirka 15 000 besökare.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	68	67	67	65	64
Nettoomsättning, mnkr	51	60	52	51	71
Andel av koncernens nettoomsättning, %	2%	2%	2%	2%	3%
Balansomslutning, mnkr	83	55	48	40	32
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-34	-28	-34	-34	-15
Justerat eget kapital, mnkr	36	3	3	2	23
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	4	6	2	1	2
Soliditet, %	44%	5%	6%	5%	37%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster uppgår till -34 (-28) miljoner kronor, det är 6 miljoner kronor lägre än föregående års resultat. Minskningen beror bland annat på lägre konferensintäkter och lägre intäkter från restaurangverksamheten. Under 2017 upplevde mötesbranschen en nedgång i konferensbokningar, det har även påverkat UKK. Utöver det präglades 2017 av att antalet julshower minskade kraftigt, det ledde i sin tur till minskade hyresintäkter från konsertarrangörer. Dessutom hade UKK sin verksamhet öppen längre under sommaren 2016 än vad bolaget hade 2017, det har också påverkat resultatet.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -34 miljoner kronor eftersom resultatet är -34 miljoner kronor.

Årets investeringar är 4 (6) miljoner kronor och gäller utbyte av teknisk utrustning, och inredning i restaurang, kök och övriga lokaler. Årets investeringar är i nivå med bolagets investeringsram på 4 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik och övrig kultur för alla. Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidrar aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala. Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.	Uppsala Konsert & Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster. Bolaget ska bredda finansieringsbasen genom kultursponsring samt medfinansiering från offentliga aktörer utan att det har en styrande effekt på verksamhetens innehåll.

Till UKK är alla lika välkomna

UKK arbetar för att vara ett centrum för kultur och möten genom att bredda verksamheten till fler kulturella uttryck som dans, film, foto, konst och nycirkus. Bolaget vill även utveckla lokala samarbeten, erbjuda unika skräddarsydda upplevelser och öka utbudet med fri entré. Det pågår ständigt ett arbete för att öka evenemang som riktar sig till barn och unga. Genom samarbeten med lokala aktörer nås fler besökare ur grupper som tidigare inte har besökt UKK.

Utförda kundundersökningar pekar på att UKK bidrar till att ge staden ett gott rykte. Kulturutbudet lockar både hitrest publik och Uppsalabor.

Konferenser, evenemang och möten

Under 2017 genomfördes 275 unika kulturevenemang. Antalet egenproducerade evenemang ökade från 115 till 124. Av dessa riktade sig 34 procent till barn och unga. Det totala antalet besökare på kulturevenemang var under året cirka 130 000 personer, det är en ökning från föregående år. Däremot har det skett en minskning av antalet besökare till konferenser, kongresser, möten och mässor, 60 000 besökare jämfört med 70 000 besökare 2016.

Flertalet kulturevenemang kommer in med egen finansiering från stat/region/EU. Bolaget fick under 2017 ett stöd från Musikens Hus Vänner. Sammanlagt motsvarar alla externa stöd tillsammans cirka 3 miljoner kronor.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Parkerings AB

Uppsala Parkerings AB erbjuder parkeringskunder, både privatpersoner, fastighetsägare och näringsidkare samt parkeringslösningar med hög kvalitet till rimliga priser. Bolaget har en aktiv roll i de olika planeringsprocesserna för att bidra till att de övergripande trafikpolitiska målen uppnås.

Bolaget äger ett parkeringsgarage (Centralgaraget) och förvaltar ytterligare två (Kvarnengaraget och Stadshusgaraget) med sammanlagt cirka 600 platser. Bolaget förvaltar dessutom all gatumarksparkering på allmän plats (cirka 10 000 parkeringsplatser) och 2 500 platser på kommunal kvartersmark. Bolaget deltar i ett flertal garageprojekt där alla är i tidiga skeden. Endast Rosendal 1, är inne i en byggprocess. För att möta Uppsalas expansion krävs det att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under de kommande 10 åren.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	35	28	5	1	0
Nettoomsättning, mnkr	81	70	65	53	11
Andel av koncernens nettoomsättning, %	3%	3%	2%	2%	0%
Balansomslutning, mnkr	207	180	178	166	143
Resultat efter finansiella poster, mnkr	27	19	16	16	0
Justerat eget kapital, mnkr	13	13	20	13	11
Räntabilitet på eget kapital, %	208%	146%	80%	127%	3%
Investeringar, mnkr	2	2	0	4	0
Soliditet %	6%	7%	11%	8%	8%

Ekonomiskt utfall

Resultatet efter finansiella poster är 27 (19) miljoner kronor, det är 8 miljoner högre än föregående år. Resultatförbättringen jämfört med föregående år beror i huvudsak på nya avgiftsområden i Luthagen och Fålhagen och ökade intäkter från korttidsparkeringar på grund av höjda avgifter. I december 2016 tog gatu- och samhällsmiljönämnden beslut om att utöka området för parkeringsavgifter och förändra taxor. Genomförandet har skett succesivt under 2017 och får full årseffekt först 2018. Beläggningsgraden i garagen har under året ökat. I Centralgaraget ökade den från cirka 70 procent till 83 procent. Även i Kvarnen har ökningen varit god.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 17 miljoner kronor eftersom resultat är 27 miljoner kronor.

Bolagets investeringsram är 250 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 2 (2) miljoner kronor det är 248 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Den lägre investeringsnivån beror främst på att byggstarten av projektet Dansmästaren harflyttats fram till mars 2018 och på förseningar i projektet Kappåkaren. Förutsättningarna för ett parkeringshus vid Katedralskolan behöver utredas vidare och har därför skjutits fram.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkerings AB ska i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden pröva strategi avseende parkeringslösningar med syfte att säkerställa en framtida hållbar finansiering.

Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling och ett mobilitetsperspektiv på resande.

Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter.

Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja beläggningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar

Långsiktig planering

Bolaget deltar i planeringen av nya parkeringshus både i nyexploateringsområden och i centrumnära lägen, där är parkeringshuset Dansmästaren på väg in i byggfasen. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under de kommande 10 åren. Bolaget driver tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen, ett projekt med cykelgarage vid centralen samt utveckling av nya boendeparkeringsområden. Utöver det undersöker bolaget möjligheten att etablera ett centralt parkeringsgarage med 600 platser för att minska gatumarksparkeringar i de centrala delarna av Uppsala.

Bolaget har idag en stark finansiell ställning, men är beroende av att framöver kunna få extern projektfinansiering.

Ny teknik

Många aktörer inom digital teknik utvecklar kontinuerligt nya produkter och system. Det pågår nu ett intensivt arbete inom bolaget med att upphandla nytt digitalt system för parkeringstillstånd. Beslutet om att heldigitalisera betalautomaterna kommer att verkställas under första halvåret 2018. Andelen som betalar med appar har ökat under 2017, från 13 procent till cirka 27 procent.

Bolaget undersöker möjligheterna att investera i parkeringsdetekteringssystem i Centralgaraget, Kvarnen och även i gatumiljön för att på ett effektivt sätt minska miljöbelastningen.

Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för att bygga ut flera laddstationer under 2018.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala R2 AB

Uppsala Stadshus AB förvärvade 2014 samtliga aktier i Uppsala R2 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter Media AB) från Uppsala R1 AB (före detta Grafiskt Utbildningscenter i Uppsala AB). Uppsala R2 AB är ett vilande bolag och bedriver för närvarande ingen verksamhet.

Uppsala stadsteater

Uppsala stadsteaters vision är att vara Sveriges främsta konstnärliga teater och en ny typ av lokal scen med internationell utblick. Genom kombinationen av en bred och spetsig repertoar är teatern en av landets mest uppmärksammade stadsteatrar. Bolaget strävar efter att aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala och stärka Uppsala som en attraktiv stad.

Varje år tar omkring 80 000 personer del av stadsteaterns utbud med ett 20-tal egna produktioner, gästspel och andra aktiviteter. Teatern bedriver även gästspel utanför huset inom performance, nycirkus och dans samt samarbetar med teatrar i och utanför Sverige. Uppsala stadsteater har också dramapedagogisk verksamhet.

Förutom dekorateljéerna som ligger på Bolandsgatan ryms alla scener samt kontor och tillverkning i teaterhuset på Kungsgatan. I teaterhuset finns också Teaterrestaurangen, Teaterbaren, Kulturkaféet och galleriet Offkonsten c/o Teatergalleriet.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	95	98	97	95	93
Nettoomsättning, mnkr	17	14	13	21	12
Andel av koncernens nettoomsättning, %	1%	0%	0%	1%	0%
Balansomslutning, mnkr	103	33	30	29	28
Resultat efter finansiella poster, mnkr	-70	-71	-68	-65	-62
Justerat eget kapital, mnkr	85	11	11	11	12
Räntabilitet på eget kapital, %	neg	neg	neg	neg	neg
Investeringar, mnkr	2	7	1	4	2
Soliditet, %	83%	34%	38%	38%	43%

Ekonomiskt utfall

Resultat efter finansiella poster är -70 (-71) miljoner kronor, det är 1 miljon kronor bättre än föregående år. Bolaget har haft en hög biljettförsäljning. Försäljningen av abonnemang har ökat med 24 procent jämfört med 2016. Stadsteatern har även fått 0,4 miljoner kronor från EU-projektet Theatron, det har påverkat resultatet positivt.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på -72 miljoner kronor eftersom resultatet är -70 miljoner kronor.

Årets investeringar är 2 (7) miljoner kronor och avser till övervägande del interiör och teknik. Årets investeringar är i nivå med bolagets investeringsram på 2 miljoner kronor.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.

Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidrar till att stärka besöksnäringen

Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.

Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala Stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

En teater för alla

I linje med teaterns strategiska satsning ökade produktionsvolymen även under 2017. Teatern har noterat en ökad publiktillströmning vilket har gett stadigt ökande biljettintäkter. Året har präglats av välbesökta uppsättningar på teaterns alla fyra scener med flera näst intill utsålda föreställningar.

Teatern har idag en kärnpublik med förutsättningar att växa. Publikvariationen stärktes betydligt under 2017 med en ökning av yngre publik, en musikintresserad teaterpublik och en publik som vill ha ett nära möte med teaterkonsten. Teaterns repertoar lockar inte bara Uppsalabor utan även publik från hela länet och angränsande län.

Bidrar till utveckling av kulturlivet

För att ytterligare utveckla kulturlivet i Uppsala har teatern samarbeten med flera olika kulturinstitutioner. Några är med kulturnämnden kring bildkonsten Offkonst, Uppsala konstmuseum i projektet Revolv och ett samarbete med Strindbergs Intima i Stockholm. I samband med firandet av Kvinnofridslinjen 10 år hade NCK (nationellt centrum för kvinnofrid) och teatern ett samarbete under hösten 2017. Bolaget samarbetade även med Gottsunda dans och teater under produktionen Önskestjärnan under hösten 2017.

Ett brett utbud

En del av teaterns strategi är att komplettera de egna produktionerna med gästspel för att presentera andra konstformer. Några föreställningar som har kompletterat repertoaren 2017 är Stand-up comedy, Omogna killar med Måns Möller & Özz Nujen, Nycirkus, Limits med Cirkus Cirkör, Spex, En rolig historia med Juvenalorden, amatördans från dansskolorna Ekeby dans och Dansakademien.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala Vatten och Avfall AB (Uppsala Vatten) ansvarar för kommunens vatten- och avloppsförsörjning (VA) samt avfallshantering. Med avancerad teknik och stort kunnande tillgodoser bolaget inom verksamhetsområdet behov av vattenförsörjning och avlopp, tar hand om hushållsavfall, producerar biogas samt återvinner avfall. Sammantaget levererar bolaget dricksvatten och hanterar avloppsvatten för cirka 195 000 personer och ansvarar för hämtning och behandling av hushållsavfall från alla hushåll och företag inom Uppsala kommun. Bolaget producerar och levererar även biogas till bland annat stadsbussarna i Uppsala. Vid bolagets avfallsanläggning Hovgården sorteras och behandlas grov-, bygg- och industriavfall, askor, förorenade jordmassor med mera.

VA-försörjningen och den för kommunen obligatoriska avfallshanteringen finansieras via taxor enligt lagen om allmänna vattentjänster respektive miljöbalken. Verksamheterna regleras även till stor del av nationella lagar och förordningar. Dessa kompletteras med föreskrifter som fastställs av kommunfullmäktige som reglerar de lokala förhållandena. Bolaget bedriver, även biogasproduktion vid Hovgården, enligt affärsmässiga principer.

Bolaget ägs till 100 procent av Uppsala kommun genom Uppsala Stadshus AB.

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	206	199	191	181	174
Nettoomsättning, mnkr	520	492	480	487	479
Andel av koncernens nettoomsättning, %	16%	16%	16%	18%	20%
Balansomslutning, mnkr	2 655	2 275	2 111	2 079	1 772
Resultat efter finansiella poster, mnkr	21	-3	8	32	26
Justerat eget kapital, mnkr	243	140	141	275	132
Räntabilitet på eget kapital, %	9%	neg	5%	12%	20%
Investeringar, mnkr	340	224	283	229	218
Soliditet, %	9%	6%	7%	13%	7%

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på 21 (-3) miljoner kronor, det är 24 miljoner kronor högre än föregående års utfall.

Resultatet avser i sin helhet den konkurrensutsatta verksamheten där återvinning och deponi redovisade ett resultat på 16 (-9) miljoner kronor och biogasverksamheten redovisade ett resultat på 5 (6) miljoner kronor. Resultatet är högre jämfört med föregående år, det beror främst på att lägre avfallsskatt betalats än planerat till följd av mer mängd utkört material. Storleken på avfallsskatten följer av hur stora mängder avfall som levereras in och ut på Hovgården, det varierar mellan åren.

För den taxefinansierade verksamheten är resultatet alltid noll. Resultatet regleras mot förutbetalda intäkter i balansräkningen. Underliggande resultat är 11 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor lägre än föregående år. Det beror främst på högre avskrivningskostnader för ledningsnät och högre förbränningskostnader.

Bolaget uppfyller avkastningskravet på 15 miljoner kronor eftersom resultatet är 21 miljoner kronor.

Investeringarna är 340 (224) miljoner kronor, vilket är 116 miljoner kronor högre än föregående år. Det förklaras huvudsakligen av utbyggnaden av vatten- och avfallsnätet samt investeringar i försedimentering C2 på Kungsängsverket.

Bolagets investeringsram är 480 miljoner kronor. Under 2017 investerade bolaget för 340 miljoner kronor, vilket är 140 miljoner kronor lägre än investeringsramen. Det beror på försening i byggstarten för en ny kretsloppspark i Brillinge.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna	Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åtstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.
Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.	Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårds-förbundsprojekt "Mälarenen sjö för miljoner".
	Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Bolagets ansvar och roll i samhällsutvecklingen

Uppsalas expansiva läge och kraftiga tillväxt innebär fler invånare, ökad utbyggnadstakt och nya arbetsplatser. Det ställer högre krav alla samhällstjänster som bolaget levererar. Uppsala Vatten har en central roll i människors vardag och möjligheter till ett hållbart liv.

Bolaget har under året arbetat med att säkerställa kapaciteten och skydda dricksvattenresursen samt planera för en ökad mängd dagvatten som står när fler ytor hårdgörs i samband med utbyggnad och förtätning. Bolaget har gjort förberedelser för att ta fram en vatten- och avloppsplan inklusive dagvattenplan. Det har även förberetts för ett projekt kring att utreda behov av successiva taxehöjningar under kommande år för att möta kostnaderna för investeringsbehoven. Inom ramen för beslut om mål och budget 2018-2020 i november 2017 beslutade också kommunfullmäktige om taxehöjningar som träder i kraft i april 2018.

För ett hållbart Uppsala

Bolaget arbetar inom flera områden för att öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera. Bland annat förbereds implementering av flerfackskärl under 2018 och tillgängligheten har förbättrats till återvinningscentralerna. Utöver detta har förberedelser pågått under 2017 för byte av entreprenör av hämtning av hushållsavfall som kommer att ske under början av 2018.

Arbetet med att nå målet fossilfri fordonsflotta år 2020 fortsätter genom en hög utbytestakt av egna fordon och kravställning gentemot olika entreprenörers fordon. Upphandling av nya fordon med krav på biogasdrift i första hand och HVO (fossilfritt bränsle) i andra hand har skett under 2017 och utbytet startar under 2018. Avfallsanläggningen Hovgårdens maskinpark med tunga arbetsfordon drivs på fossilfritt bränsle (HVO) från och med 2017.

Utveckling av biogasverksamhet

Biogasverksamheten har under året utvecklats på många områden. Genom särskilda investeringsbeslut och bidrag från Klimatklivet har utbyggnad av anläggningen påbörjats gällande rötkammare, efterrötkammare, förbehandlingslinje, gödselförädling samt gasledning för att sammanbinda avloppsreningsverket och biogasanläggningens gassystem med redundans för att minska metanutsläpp. Under året har bolaget även gjort utredningar och satsningar för att möta en ökad efterfrågan på biogas och en ökad dialog med exempelvis Region Uppsala kring möjligheten att ännu fler fordon i lokal- och regiontrafik drivs med biogas.

Bolaget uppfyller 2017 kommunfullmäktiges ägardirektiv.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Uppsala Stadshus AB avger härmed berättelse över bolagets verksamhet för räkenskapsåret 1 januari - 31 december 2017.

Uppsala Stadshus AB (organisationsnummer 556500-0642) ägs till 100 procent av Uppsala kommun (organisationsnummer 212000-3005). Uppsala Stadshus AB med 14 helägda dotterbolag utgör Uppsala Stadshuskoncern. Denna ingår och konsolideras in i Uppsala kommunkoncern, vilken redovisas i Uppsala kommuns årsredovisning.

Moderbolaget Uppsala Stadshus AB har ett övergripande ansvar för att leda och samordna verksamheten i koncernen i enlighet med ägardirektiv, avkastningskrav och utdelningsprinciper som beslutas av kommunfullmäktige i Uppsala kommun.

I Uppsala stadhuskoncernen bedrivs bostadsförsörjning, fastighetsförvaltning, handel med fastigheter, kultur- och fritidsverksamhet, vatten- och avfallsverksamhet, parkeringsverksamhet, bostadsförmedling och produktion av biogas.

Enligt beslut i kommunfullmäktige ingår samma personer i styrelsen för Uppsala Stadshus AB som i kommunstyrelsens arbetsutskott. Därigenom består styrelsen av åtta ledamöter, varav en är arbetstagarrepresentant. Utöver det finns fyra suppleanter. Verkställande direktör i moderbolaget är Joachim Danielsson, stadsdirektör i Uppsala kommun.

Viktiga händelser i bolagskoncernen 2017

2017 har präglats av ett intensivt arbete med pågående underhålls-, om- och tillbyggnadsprojekt i flertalet bolag i koncernen för att kunna möta en växande befolkning i Uppsala kommun. Året har även präglats av ett antal beslut om stora investeringar i Uppsala kommun.

Utökad investeringsram för stadshusprojektet

Beslut om att bygga ut och bygga om stadshuset fattades av kommunfullmäktige redan under våren 2015. Den beslutade investeringsramen uppgick då till 825 miljoner kronor. Uppsala kommuns Förvaltningsfastigheter, som äger stadshuset, har under 2017 kommit in med en begäran att utöka investeringsramen med 155 miljoner kronor. Fördyrningen beror huvudsakligen på att fastighetens skick har visat sig vara sämre än förväntat, att fastighetens kapacitet har utökas med 20 procent samt den kraftiga prisutvecklingen på den regionala byggmarknaden. Den utökade investeringsramen har godkänts av kommunfullmäktige och moderbolaget har beviljat igångsättningstillstånd för stadshusprojektet. Projektet påbörjades under hösten 2017.

Utökad investeringsram för Studenternas

Kommunfullmäktige beslutade i november 2015 att Uppsala kommuns Sport- och rekreationsfastigheter ska bygga en renodlad fotbollsarena på Studenternas idrottsplats, med tillhörande kommersiella lokaler. Fotbollsarenan skulle enligt beslutet genomföras inom en investeringsram på maximalt 388 miljoner kronor och de kommersiella lokalerna inom en ram på maximalt 240 miljoner kronor. Bolaget har under året kommit in med begäran på en utökad investeringsram på sammanlagt 267 miljoner kronor som kommunfullmäktige har godkänt. Behovet av ytterligare pengar förklaras till största delen av prisutvecklingen för byggentreprenader, men även utökad uthyrningsbar yta samt funktionella anpassningar och ändrade materialval.

Förnyelse och utveckling av Fyrishov

Kommunfullmäktige beslutade under våren att godkänna förslag till investering för förnyelse och utveckling av Fyrishov AB:s bad- och simanläggning. Investeringen är fördelad i tre delprojekt, en nybyggnad av 50-meters simanläggning med separat bassäng för hopptorn och med läktare för tävling, en ombyggnad och renovering av befintlig motionssim- och badanläggning samt en nybyggnad av entrélösning för anläggningen. Fullmäktige beviljade en investeringsram på 421 miljoner kronor för två av delprojekten i bad-och simhallsdelarna. I ramen ingår inte någon investeringsutgift för entrélösningen, eftersom bolaget måste komma in med underlag till det.

Renovering av äventyrsbadet på Fyrishov

Sommaren 2017 renoveras äventyrsbadet med tillhörande teknik och omklädningsrum. Den nyrenoverade äventyrsdelen i badet slog upp dörrarna 1 september. Några delar som mötte besökarna när badet öppnade efter drygt fyra månaders renovering var nya upplevelser i vattenrutschbanorna, en behagligare miljö i luft och vatten genom ny avfuktningsanläggning och nya cirkulationspumpar samt moderna och flexibla omklädningsrum.

Bostadsförmedlingen sänkte förmedlingsavgiften

Uppsala bostadsförmedling startade sin verksamhet 1 juni 2016. Bostadsförmedlingens kö hade 76 000 kunder i december 2016, mot förväntade 63 000. Bolagets styrelse bedömde att en sänkning av förmedlingsavgiften kunde genomföras utan att det skulle påverka det budgeterade resultatet.

Kommunfullmäktige beslutade därför att halverade bolaget förmedlingsavgiften från 1 250 kr till 625 kronor från och med 1 juni 2017.

Namnändring i Nya Destination Uppsala AB

Bolagsstämman i Destination Uppsala AB (org.nr 556307-5042) fattade under hösten 2016 beslut om att dels sälja inkråmet till ett av Uppsala kommuns helägda bolag, Nya Destination Uppsala AB (org.nr 556457-1460), och att inleda frivillig likvidation av bolaget. Under hösten 2017 har likvidation av bolaget slutförts. I och med detta kommer namnändring kunna göras i Nya Destination Uppsala AB. Bolagets namn kommer att ändras till Destination Uppsala AB.

Skatteverkets beslut avseende ränteavdragen

Skatteverket har beslutat att inte medge avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun för sju av bolagen i stadshuskoncernen. Det gäller lån där Uppsala kommun inte har en direkt motsvarande extern upplåning. Skatteverket driver motsvarande processer mot fler kommuner i Sverige. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har skrivit till regeringen och bett den att skyndsamt ändra inkomstskattelagen i den del som hindrar kommunalt ägda bolag att dra av räntor på koncerninterna lån. SKL betonar att lagstiftningen vilar på felaktig grund och att det inte handlar om ett upplägg som syftar till skatteundandragande. Bevekelsegrunden för de interna transaktionerna, genom kommunens internbank, är affärsmässiga och handlar regelmässigt om att kunna nå bättre villkor på de finansiella marknaderna, ha lägre finansiella risker och administrativa kostnader samt få en effektivare likviditetshantering.

De berörda bolagen i stadshuskoncernen har med anledning av Skatteverkets nekade ränteavdrag kostnadsfört motsvarande skatteeffekt i årsbokslutet. År 2017 har 19 miljoner kronor reserverats som skattekostnad. För år 2014, 2015 och 2016 reserverades totalt 60 miljoner kronor. Bolagens uppfattning är att räntekostnaderna på koncerninterna lån bör vara avdragsgilla eftersom skuldförhållandena mellan bolag och kommun är affärsmässigt motiverade. Bolagen kommer av den anledningen även fortsättningsvis att göra skattemässiga avdrag i inkomstdeklarationen, med öppet yrkande, för samtliga räntekostnader på dessa lån. Bolagen har överklagat Skatteverkets beslut och förvaltningsrätten har beviljat en muntlig förhandling i målet. Förväntan är att den muntliga förhandlingen kan komma att äga rum under 2018.

Resultat och ställning

Fem år i sammandrag

	2017	2016	2015	2014	2013
Medelantalet anställda	912	868	807	755	741
Rörelsens intäkter, miljoner kronor	3 038	2 808	2 721	2 710	2 513
Nettoomsättning, miljoner kronor	2 853	2 740	2 636	2 579	2 388
Balansomslutning, miljoner kronor	23 666	21 401	19 707	18 757	18 034
Resultat efter finansiella poster, miljoner kronor	621	157	111	181	119
Resultat efter skatt, miljoner kronor	465	77	58	148	134
Justerat eget kapital, miljoner kronor	4 675	4 210	4 200	4 156	4 008
Räntabilitet på eget kapital, %	13%	4%	3%	4%	3%
Investeringar, miljoner kronor	2 746	1 898	1 626	1 476	1 367
Soliditet, %	20%	20%	21%	22%	22%

Koncernen

Koncernens intäkter uppgår till 3 038 (2 808) miljoner kronor, vilket är en ökning med 8,2 procent sedan föregående år.

Finansnettot är -256 (-268) miljoner kronor, vilket avviker med 12 miljoner kronor jämfört med föregående år. Trots att låneskulden har ökat är räntekostnaderna lägre på grund av lägre räntenivåer.

Årets resultat efter finansiella poster är 621 (157) miljoner kronor, vilket är 464 miljoner kronor högre än föregående års resultat. I resultatet ingår återförda nedskrivningar och realisationsresultat. Exkluderas dessa jämförelsestörande poster är resultatet 235 (185) miljoner kronor, det överstiger förra årets resultat med 50 miljoner kronor.

Årets skattekostnad är 156 (80) miljoner kronor, varav 129 (30) miljoner kronor är uppskjuten skatt och 27 (50) är aktuell skatt. Resultatet efter skatten uppgår till 465 (77) miljoner kronor.

Av den aktuella skatten avser 19 miljoner kronor de sju bolag i koncernen som av Skatteverket har nekats avdrag för räntor på vissa lån från Uppsala kommun. De bolag som berörs har av försiktighetsskäl redovisat skattekostnaden i resultatet för att möta en eventuellt nekad avdragsrätt för beskattningsåret 2017. Flera av bolagen har överklagat Skatteverkets beslut till Förvaltningsrätten och förväntan är att en muntlig förhandling ska kunna genomföras under 2018. Utgången i den rättsliga processen kommer att ge svar på om avdragsrätt föreligger.

Balansomslutningen per 31 december 2017 är 23 666 (21 401) miljoner kronor, en ökning med 2 265 miljoner. Ökningen speglar investeringstakten i koncernen i stort.

Soliditeten är 20 procent och ligger på samma nivå som föregående år.

Moderbolaget

Moderbolagets intäkter är 8 (8) miljoner kronor och avser försäljning och vidarefakturering av tjänster till koncernens dotterbolag.

Kostnader för köp av tjänster från Uppsala kommun och konsulter är 9 (9) miljoner kronor.

Räntekostnaderna för lån från Uppsala kommun är 21 (22) miljoner kronor. Trots en ökad låneskuld minskar räntekostnaderna eftersom ränteläget varit lågt och nya lån har tagits upp till låga räntenivåer.

Efter att koncernbidrag har lämnats eller erhållits från koncernens dotterbolag är årets resultat efter skatt -1 (83) miljoner kronor.

Investeringar

Ett hållbart Uppsala med fler arbetstillfällen förutsätter en fungerande bostadsmarknad och en utveckling av infrastrukturen. För att möta utvecklingen och behålla en ekonomi i balans krävs en långsiktig strategi för kommunens investeringar som ett led i arbetet med en hållbar ekonomi. Investeringar gör det möjligt för Uppsala att växa, men är också nödvändiga för att upprätthålla den befintliga infrastrukturen. Investeringarna för 2018-2020 kommer att omfatta både ny infrastruktur och förnyelse av befintlig infrastruktur.

Kommunen arbetar strategiskt med att växa på ett ansvarsfullt sätt och på lång sikt klara finansiering av investeringar och de kapitalkostnader som följer med investeringarna. Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Möjliga tillgångar och investeringar har identifierats för att kunna avyttras och därigenom höja självfinansieringsgraden och begränsa upplåningen. För investeringar över 50 miljoner kronor i bolagskoncernen krävs ett igångsättningstillstånd från styrelsen för Uppsala Stadshus AB. Prövningen av styrelsen ska visa om det går att begränsa investeringen, skjuta på investeringen i tid eller helt avstå om konsekvenserna till exempel visar på en bristande lönsamhet eller nytta.

Sedan 2013 sker merparten av kommunkoncernens investeringar i de kommunala aktiebolagen. I och med att Uppsala har vuxit kraftigt under de senaste åren och förväntas fortsätta att växa är behovet av investeringar stort. Investeringarna i koncernen uppgår 2017 till 2 746 (1 898) miljoner kronor, det är en ökning med 45 procent sedan 2016.

De största investeringarna har under året skett i Uppsalahem AB 1 161 (832) miljoner kronor där 252 (318) nya bostäder började byggas under året. Årets investeringar omfattar både nyproduktion om förnyelse av befintligt bestånd. Härutöver har Uppsalahem i början av 2017 förvärvat ett bolag med tillhörande exploateringsfastighet i Ulleråker.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB har investerat 783 (500) miljoner kronor i ny- och tillbyggnader, ombyggnationer samt underhåll av befintliga skolor och förskolor. De enskilt största projekten har varit Tiundaskolan, Katedralskolan, Lindbacken, Sverkerskolan, Ramsta skola och förskola samt Jumkil.

Uppsala Vatten och Avfall AB:s investeringar har uppgått till 340 (224) miljoner kronor. Utbyggnaden av vatten- och avloppsnätet, investeringar i Kungsängsverket, ny rötkammare och ny förbehandling vid biogasanläggningen är de enskilt största investeringarna 2017.

Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter har investeringar 174 (114) miljoner kronor i år. I och med kommunfullmäktiges investeringsbeslut av Studenteras har bolagets investeringar kring arenan påbörjats. Investeringarna är fotbollsarenan, flytten av friidrottsarenan till Gränby och de kommersiella delarna på nya arenan. Utöver det är investeringarna i Storvreta idrottshall ett av årets största projekt.

AB Uppsala Kommuns Industrihus investerade 121 (94) miljoner kronor som gäller om- och nybyggnationer, bland annat ombyggnationen av kvarterat Noatun, Slakthuset (gamla Scan) och en fortsatt utbyggnad av Vaksala-Eke.

Finansiering

Koncernens samlade låneskuld till kreditinstitut uppgår per 31 december 2017 till 6 514 (7 511) miljoner kronor, vilket är en minskning med 997 miljoner kronor. Samtidigt ökade låneskulden till Uppsala kommun med 2 360 miljoner kronor, till 10 301 (7 941) miljoner kronor. Förändringen beror på övergången till en gemensam internbank för hela kommunkoncernen. Uppsalahems nyupplåning och refinansiering sker numera genom Uppsala kommun och inte i eget namn gentemot kreditinstitut. Därmed ökar bolagskoncernens skuld till Uppsala kommun. I och med att Uppsala växer är investeringstakten i bolagskoncernen hög. Eftersom investeringarna till stor del lånefinansieras påverkas låneskuldens storlek.

Miljöredovisning

AB Uppsala Kommuns Industrihus bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken men har varit certifierat enligt ISO 14001:2004 standarden i 13 år. I juni genomfördes en omcertifiering enligt ISO 14001:2015 med gott resultat. Under 2017 fortsatte arbetet med miljöstyrning av byggprojekt och energieffektivisering. Bolaget har även hållit hållbarhetsutbildningar för ramavtalsleverantörer. Utöver detta har bolaget beslutat att certifiera byggprojektet Cykelfabriken enligt BREEAM. I samarbete med STUNS har bolaget fortsatt arbetet att utveckla och sprida användningen av nya energisystem. Hållbarhetsaspekterna har arbetats in helt i bolagets affärsplan och verksamhetsmål.

Fyrishov AB, som bland annat erbjuder bassängbad för allmänheten, bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt § 38 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den anmälningspliktiga verksamheten utgör 45 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget har under året arbetat utifrån fem strategiska miljömål. De är inspiration för besökare, miljöhänsyn vid affärsutveckling, energianvändning, källsortering och återvinning av avfall samt miljömärkning av verksamheten.

Uppsalahem AB bedriver ingen tillståndspliktig verksamhet, förutom vid enstaka fall av ny- och ombyggnation. Bolaget är miljöcertifierade enligt ISO 14001. Koncernen arbetar löpande med att minska den negativa miljöbelastningen som verksamheten innebär. I det stora hela medför Uppsalahems verksamhet en begränsad miljöpåverkan. Miljöarbetet styrs av en miljöpolicy som fastställs av styrelsen. Särskild miljöredovisning lämnas årligen till ägarna och klimateffekter redovisas löpande under året via kommunens hållbarhetsportal. Den sammanlagda miljörisken bedöms som låg. Nytt för verksamhetsåret 2017 är att bolaget faller under ett lagkrav att upprätta en hållbarhetsrapport.

Uppsala Kommuns Fastighets AB bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken, men arbetar med miljöfrågor enligt ISO 14001:2015. Bolaget har ett miljöledningssystem sedan 2003 som inte kommer att certifieras. Det pågår ett aktivt arbete med ständiga förbättringar i form av energieffektiviseringar, giftminskningar och miljöanpassning av underhållet. Särskilda miljöprogram och planer fastställs för större projekt. Miljö- och kvalitetsansvarig i bolaget har under 2017 blivit hållbarhetschef för att få ett bättre grepp kring hållbarhetsfrågor.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor och under 2017 genomfördes ett flertal energibesparande åtgärder i fastighetsbeståndet. Bolaget har som mål att certifiera stadshuset enligt BREEAM Excellent. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är vägledande för arbetet och för finansieringen. Under 2017 ansökte bolaget om ett grönt lån från Kommuninvest för den om-och tillbyggnad som görs av stadshuset. Ansökningen beviljades.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB, är som bolag inte tillstånds- eller anmälningspliktigt. Däremot kan enskilda aktiviteter inom bolagets uppdrag vara anmälningspliktiga enligt andra förordningar. Bolagets främsta bidrag till ett klimatpositivt Uppsala är genom att minska resursanvändningen. Skolfastigheter arbetar med certifiering av nyproduktion enligt Sweden Green Building Councils klassificering Miljöbyggnad silver och har under året anmält tre projekt för certifiering. Bolaget har totalt åtta solelanläggningar i drift där två anläggningar är nya för 2017 och ytterligare 14 anläggningar planeras. I december blev bolaget först i Skandinavien med att installera energilagring med ett miljövänligt batteri. Det pågår löpande ett aktivt arbete för att minska förekomsten av farliga ämnen i skolor och förskolor. Nytt för verksamhetsåret 2017 är att bolaget faller under ett lagkrav att upprätta en hållbarhetsrapport.

Uppsala Kommun Sportfastigheter AB driver inte tillståndpliktig verksamhet men kan i specifika fall behöva komma in med en anmälan. Bolaget har antagit en strategisk miljö- och klimatplan som baseras på kommunfullmäktiges Miljö-och klimatprogram 2014 - 2023. Under 2017 har ett aktivt arbete bedrivits inom hållbarhetsområdet. Naturvårdsverket har beviljat bidrag för byggande av fyra snabbladdningsstationer för elfordon på Gränby sportfält. Bolaget ingår från 2017 i Naturvårdsverkets beställargrupp för att minska miljö- och hälsopåverkan från konstgräsplaner. Den genomgripande

moderniseringen och digitaliseringen i en befintlig idrottshall har under året lett till reducering med 37 procent av både fjärrvärme- och elförbrukning.

Uppsala Parkerings AB bedriver ingen anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet. Bolaget har fått bidrag från Klimatklivet för att bygga ut flera laddstationer för bilar med elmotor. Under 2017 byttes även några av bolagets egna bilar ut till elbilar. Uttjänta parkeringsautomater byts numera ut till solcellsdrivna automater.

Uppsala Vatten och Avfall AB bedriver en tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet. Den gäller uttag av yt- och grundvatten för vattenproduktion, utsläpp till recipient av renat avloppsvatten och dagvatten, biogasproduktion samt verksamheten vid Hovgårdens avfallsanläggning. Den tillstånds-och anmälningspliktiga verksamheten utgör 100 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget arbetar kontinuerligt med att minska energianvändningen i verksamheten och öka produktionen av biogas som ett alternativ till fossila bränslen. Inom energiområdet pågår en översyn av värmesystemen på de olika verken som ska öka systemens resurseffektivitet. Samtidigt installeras solceller på Kungsängsverket och på den nya kretsloppsparken. Arbetet med att nå målet fossilfri fordonsflotta år 2020 fortsätter genom en hög utbytestakt för egna fordon och kravställning gentemot olika entreprenörers fordon. Maskinparken på avfallsanläggningen Hovgården, med tunga arbetsfordon drivs med fossilfritt bränsle från och med 2017. Nytt för verksamhetsåret 2017 är att bolaget faller under ett lagkrav att upprätta en hållbarhetsrapport.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Uppsala kommun växer och står inför en fortsatt stor befolkningstillväxt. Bolagen i stadshuskoncernen står för en stor del av den kommunala infrastrukturen och de investeringar som behöver göras för att möta framtiden. Uppsvinget i byggproduktionen har pågått under några år med kapacitetsproblem inom byggsektorn och stigande byggpriser som följd. Hyresnivåerna för hyresgäster kan komma att öka i och med de stigande byggpriserna. Den tillväxt vi sett i Uppsala kan framåt komma att påverkas negativt av denna prisutveckling.

Delar av investeringarna behöver finansieras genom extern upplåning. Delar av investeringarna finansierar koncernbolagen med egna medel, så långt det är möjligt. Uppsala Stadshuskoncernen har under året ökat nettolåneskulden med 1 411 miljoner kronor, det ska ställas i relation mot årets investeringsnivå på 2 746 miljoner kronor. Förväntan är att låneskulden kommer fortsätta att öka de närmaste åren, i takt med att Uppsala växer och att investeringarna ökar.

De senaste åren har marknaden präglats av mycket låga räntor. I och med låneskulden är Uppsala Stadshuskoncernen i hög grad påverkad av ränteutvecklingen. En förändring av räntenivån med en procentenhet motsvarar en förändring av koncernens räntekostnader med cirka 170 miljoner kronor, utifrån balansdagens låneskuld. Då låneskulderna har olika löptider kommer resultat successivt påverkas av dessa högre räntenivåer. Låneskulden uppvägs emellertid av väsentliga värden i koncernens fastighetsbestånd.

Uppsala Kommuns Industrihus har både offentliga och privata hyresgäster från olika branscher, det bidrar till en låg riskexponering. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, det ger stabilitet i sämre tider. Realräntan tillsammans med framtida vakansgrader och hyresnivåer är avgörande faktorer vid bedömning av kommande fastighetsinvesteringar. Fastighetsmarknaden präglas fortfarande av låga räntor det gör att fastighetsinvesterarna har tillgång till billiga krediter. Att investera i fastigheter är gynnsamt beroende på gapet mellan låneräntan och fastigheternas avkastning. Omvandlingen av före detta industriområden till bostadsområden har skapat ett tryck på lager- och produktionslokaler. Man kan nu se att flera fastighetsägare bygger fastigheter inte bara för eget bruk utan även kombinerat med uthyrning. Omvandlingen till handel från industri har också bidragit till den rådande bristen på lager och industrilokaler.

Fyrishov AB är en av landets ledande arenor och när Uppsala växer behövs ökade möjligheter till både bad, idrott och hälsa. Under 2013 öppnade Fyrishov de nya multihallarna, under 2016 renoverades A-

hallen och under 2017 rustades äventyrsbadets omklädningsrum och teknik upp. Bolaget har startat ett arbete för att planera för en ny simhall, det är en del av satsningen på att utveckla Fyrishov. Utveckling av badanläggningen anses vara nödvändig för att kunna möta Uppsalabornas behov i framtiden. Arbetet kommer att ske i etapper för att kunna hålla anläggningen öppen för badbesökarna under hela ombyggnationen.

Ägardirektivens stadgar säger att Uppsalahem AB varje år ska försöka nå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter, på affärsmässiga grunder. I likhet med flera andra fastighetsägare har Uppsalahem tecknat intentionsavtal med Uppsala kommun om fortsatt hög nyproduktion av hyresrätter. Detta förutsätter att det finns prisvärd mark att bygga på och att produktionskostnaderna kan hållas på en rimlig nivå. Behovet av nya hyreslägenheter bedöms fortfarande vara högt.

Uppsala bostadsförmedling AB startade sin verksamhet under förra året. 2017 är därmed det första hela verksamhetsåret för bolagets förmedlingsverksamhet. Antalet bostadssökande i bostadskön har under året ökat med drygt 16 000 stycken. Vid årets slut 2017 är antalet sökande i bostadskön drygt 92 000. Bolaget kommer fortsätta att arbeta aktivt med införsäljningen till kommunala och privata hyresvärdar i hela Uppsalaregionen. Eftersom bolaget ska bära sina egna kostnader och finansieras genom avgiftbelagd bostadskö och förmedlingsavgift är bolagets strategi att det ska kännas som en rimlig kostnad att stå i bostadskön för den enskilda medborgaren.

En nyckelfaktor för Uppsala Kommuns Fastighets AB:s framtid är möjligheterna att hyra ut lokaler, till marknadsmässiga hyresnivåer utan stora kompletteringsinvesteringar. Här är omvärldsutvecklingen den största riskfaktorn. En lågkonjunktur kan få en direkt påverkan på Gottsunda Centrum och etableringar av större butikskedjor. Dessa butikskedjor skapar en kvalitetsstämpel och attraherar en bredare kundkrets. Bolaget arbetar aktivt för att öka antalet besökare och bedömer att goda förutsättningar finns för det genom att Gottsunda Centrum är en mötesplats med ett brett utbud inom dagligvarusegmentet och offentlig service.

Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB har i huvudsak offentliga hyresgäster, det bidrar till en låg riskexponering. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, det ger stabilitet i sämre tider. Räntehöjningar får effekter på resultatet men en räntehöjning bedöms kunna hanteras utan större inverkan på verksamheten eftersom bolagets belåningsgrad är relativt låg.

Den ökade inflyttningen till Uppsala, demografiska förändringar och en ökning av antalet asylsökande under 2016 har skapat en stor utmaning för Uppsala kommun Skolfastigheter AB då behovet av antal platser inom barnomsorg och skola har ökat. Uppsalas snabba tillväxt med omfattande nybyggnation innebär också ett ökat tryck på Uppsala kommun och på marknaden, det leder till längre handläggningstider och att det blir svårare att hitta byggnadsentreprenörer. Det stora behovet av nya platser på kort sikt är en utmaning och kräver samverkan med andra kommunala aktörer för att hitta effektiva lösningar. Tillgång till mark i en expanderande kommun kan medföra både tekniska och ekonomiska utmaningar.

För Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB kan ökade krav på tillgänglighet och krav från myndigheter och idrottsförbund kräver åtgärder som innebär ökade kostnader. Finansiella risker kommer i första hand att komma i samband med bolagets genomförande av de förhållandevis stora projekten inom Studenternas idrottsområde. Byggmarknaden i Uppsalaregionen är överhettad, det leder till färre intressenter i anbudsförfrågningar och att det blir svårare att generellt hålla nere kostnader i ny- och ombyggnadsprojekt. Här blir en fortsatt låg ränta och möjlighet till effektiv finansiering allt viktigare. Något som är positivt är att utbudet av hållbara material och byggsystem ökar, likväl som intressanta system och produkter som stödjer energieffektiviseringen.

Uppsala Konsert och Kongress AB har en stor andel fasta kostnader, det gör bolaget känsligt för bransch- och konjunktursvängningar. Konkurrensen om besökarna växer från olika former av branscher och upplevelser, det försöker bolaget möta med ett brett och levande utbud som lockar många olika målgrupper.

Uppsala Parkerings AB gör bedömningen att efterfrågan på attraktiva parkeringsplatser är och kommer att vara stor i och med att befolkningen i Uppsala ökar. För att möta Uppsalas expansion krävs att bolaget bygger ett tiotal parkeringshus under de kommande tio åren, främst i de nya

områdena. Samtidigt bedöms elbilsförsäljningen öka. Bolaget har därmed ett ansvar att möta den utvecklingen genom att dels satsa på offentligt tillgängliga laddplatser i befintliga stadsdelar, dels säkerställa att nya parkeringsanläggningar har en hög andel laddplatser. Bolaget har ett intresse i att lösa utmaningarna med cykelparkeringar eftersom Uppsala är en cykelstad. Bolaget bedömer att risken i dessa framtida investeringar är att de betalningsmässigt är framtunga och att det tar många år innan de blir lönsamma.

Uppsala stadsteater AB har haft en mycket positiv utveckling under de senaste åren med fler produktioner på scenerna och ett ökat publikantal. Den statliga finansieringen av kulturen har sedan Samverkansmodellens introduktion minskat, det är en av två huvudutmaningar som verksamheten måste bemöta. Den andra huvudutmaningen är kulturkonsumenternas beteende där vissa konsumenter har den internetdrivna synen att kultur ska vara gratis och tillgängligt för alla.

För Uppsala Vatten och Avfall AB innebär Uppsalas befolkningsökning ett behov av kapacitetsutbyggnad i infrastruktur. Kraven på avfallshantering ökar successivt. Det gäller både krav från kunder, ny lagstiftning och förväntningar från samhället om hur miljöfrågorna kan få en större tyngd i avfallshanteringen. Framtida förändringar av klimatet innebär att det även ställs nya krav på vattenförsörjningen och avledning av dagvatten. Systemen måste både klara perioder med mer och mindre nederbörd. En ökande befolkning och ökande användning av marken ställer också krav på en klok användning av kommunens naturresurser. För att kunna klara av alla de kraven och förändringar är det viktigt att det finns en samsyn i kommunens samhällsplanering. Bolaget planerar för stora investeringsvolymer, det innebär att ränteutvecklingen är en betydande resultatrisk som ökar ytterligare i takt med en ökad låneskuld. Tillgången av substrat till biogasframställning och aktiviteten inom byggsektorn är andra osäkerheter som kan komma att påverka resultatet.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel, i kronor:

Balanserade vinstmedel	1 783 213 262
Årets resultat	- 1 282 490
Utgående balanserade vinstmedel	1 781 930 772

Styrelsen föreslår att de stående vinstmedlen disponeras så att 1 781 930 772 kronor överförs i ny räkning.

Resultaträkning för koncernen

RESULTATRÄKNING FÖR KONCERNEN			
1 januari - 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	not 1, 26	2 853	2 740
Punktskatter		-3	-30
Aktiverat arbete		6	6
Övriga rörelseintäkter	not 2, 25	182	93
Summa rörelsens intäkter		**3 038**	**2 808**
Rörelsens kostnader			
Driftskostnader	not 26	-756	-745
Handelsvaror		-114	-91
Övriga externa kostnader	not 3	-360	-369
Personalkostnader	not 3	-552	-508
Av- och nedskrivningar	not 4	-687	-628
Jämförelsestörande poster		336	0
Övriga rörelsekostnader	not 5	-28	-41
Summa rörelsens kostnader		**-2 161**	**-2 383**
Rörelseresultat		**877**	**426**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	not 6	13	8
Räntekostnader och liknande resultatposter	not 7	-269	-277
Summa resultat från finansiella investeringar		**-256**	**-268**
Resultat efter finansiella poster	not 1	**621**	**157**
Skatt	not 8	-156	-80
Årets resultat		**465**	**77**
Hänförligt till			
Moderbolagets aktieägare		465	77
Minoritetsintresse		0	0

Balansräkning för koncernen

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Övriga immateriella anläggningstillgångar		12	9
		12	**9**
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	not 9	17 303	15 886
Maskiner och andra tekniska anläggningar	not 10	136	134
Inventarier, verktyg och installationer	not 11	1 736	1 592
Pågående nyanläggningar	not 12	3 255	2 477
		22 429	**20 089**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	not 14	312	206
Uppskjutna skattefordringar	not 8,15	27	26
Fodringar hos Uppsala kommun		2	2
Andra långfristiga fordringar	not 15	139	89
		480	**323**
Summa anläggningstillgångar		**22 921**	**20 422**
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Handelsvaror		1	1
		1	**0**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		125	112
Fordringar hos Uppsala kommun		43	148
Övriga fordringar		217	162
Skattefordringar		46	100
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	not 16	46	35
		477	**557**
Likvida medel	not 17	**268**	**421**
Summa omsättningstillgångar		**745**	**979**
SUMMA TILLGÅNGAR		**23 666**	**21 401**

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital	not 23	370	370
Övrigt tillskjutet kapital		3 007	3 007
Annat eget kapital inklusive årets resultat		1 298	833
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		**4 675**	**4 210**
Avsättningar	not 18		
Avsättningar för pensioner		4	5
Avsättningar för övriga skatter	not 8	35	39
Avsättningar för uppskjuten skatt	not 8	269	139
Övriga avsättningar		63	62
		372	**245**
Långfristiga skulder	not 19,22,24		
Skulder till kreditinstitut		3 500	4 300
Skulder till Uppsala kommun		8 350	6 443
Övriga långfristiga skulder		504	438
		12 354	**11 181**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	not 22	3 014	3 211
Skulder koncernkonto hos Uppsala kommun	not 20	41	298
Skulder till Uppsala kommun		2 234	1 466
Leverantörsskulder		589	356
Skatteskulder	not 8	13	39
Övriga skulder		58	74
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	not 21	315	322
		6 265	**5 766**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**23 666**	**21 401**

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I KONCERNENS EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Minoritets-intresse	Totalt
Ingående balans 2016-01-01	**370**	**3 007**	**822**	**0**	**4 200**
Lämnad utdelning			-59		-59
Effekter av rättelser av fel			-8		-8
Årets resultat			77		77
Utgående balans 2016-12-31	**370**	**3 007**	**833**	**0**	4 210
Årets resultat			465		465
Utgående balans 2017-12-31	**370**	**3 007**	**1 298**	**0**	**4 675**

	2017-12-31	2016-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott	269	269

Fordringsägaren, Uppsala kommun, har rätt att erhålla återbetalning ur disponibla vinstmedel enligt fastställd balansräkning under förutsättning att sådan betalning är förenlig med aktiebolagslagens vinstutdelningsregler.

Kassaflödesanalys för koncernen

KASSAFLÖDESANALYS FÖR KONCERNEN		
per 31 december		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	877	426
Justeringar för poster som inte		
ingår i kassaflödet		
- avskrivningar (+)	687	634
- nedskrivningar (+)/återförda nedskrivningar (-)	-357	-6
- realisationsvinster (-) / -förluster (+)	-17	-13
- avsättningar (+)	0	1
- övriga ej kassapåverkande poster (+)/(-)	-5	40
- erhållen ränta	13	8
- erlagd ränta	-269	-279
Betald inkomstskatt (-)	1	-82
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
före förändringar av rörelsekapital	**931**	**729**
Förändring i rörelsekapital		
- ökning(-)/minskning(+) av kortfr fordringar och placeringar	27	-171
- ökning(+)/minskning(-) av leverantörsskulder	234	27
- ökning(+)/minskning(-) av övriga kortfristiga skulder	-222	317
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**970**	**903**
Investeringsverksamheten		
Förvärv (-) / försäljning (+) av dotterbolag	0	0
Förvärv av materiella anläggntillgångar (-)	-2 746	-1 898
Försäljning av anläggntillgångar (+)	92	58
Förändring av övriga finansiella anläggningstillgångar	-157	-128
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-2 811**	**-1 968**
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån (+)	5 796	2 205
Amortering av skuld (-)	-4 689	-2 133
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder till kreditinstitut	514	1 164
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	66	43
Kassaflöde från finanseringsverksamheten	**1 687**	**1 278**
Ökning(+)/minskning(-) av kassa och bank	**-153**	**213**
Kassa och bank vid årets början	421	208
Kassa och bank vid årets slut	**268**	**421**

Resultaträkning för moderbolaget

RESULTATRÄKNING FÖR MODERBOLAGET			
1 januari - 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
Rörelsens intäkter			
Fakturerad försäljning	not 2	7	8
Övriga rörelseintäkter ext		0	0
Summa rörelsens intäkter		**8**	**8**
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	not 3	-9	-9
Summa rörelsens kostnader		**-9**	**0**
Rörelseresultat		**-1**	**-1**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		0	0
Räntekostnader	not 7	-21	-22
Summa resultat från finansiella investeringar		**-21**	**-22**
Resultat efter finansiella poster		**-22**	**-23**
Mottaget koncernbidrag		398	300
Lämnat koncernbidrag		-377	-134
Avsättning periodiseringsfond		0	-36
Skatt	not 8	0	-24
Årets resultat		**-1**	**83**

Balansräkning för moderbolaget

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		2017	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar i dotterbolag	not 13	6 178	5 676
Summa finansiella anläggningstillgångar		6 178	5 676
Summa anläggningstillgångar		6 178	5 676
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos dotterbolag		65	56
Skattefordringar		24	13
Summa kortfristiga fordringar		89	69
Likvida medel			
Summa omsättningstillgångar		89	69
SUMMA TILLGÅNGAR		6 267	5 745

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET			
per 31 december			
Belopp i miljoner kronor		**2017**	**2016**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	not 23		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		370	370
Reservfond		1 846	1 846
Summa bundet eget kapital		**2 216**	**2 216**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		1 783	1 700
Årets resultat		-1	83
Summa fritt eget kapital		**1 782**	**1 783**
Summa eget kapital		**3 998**	**4 000**
Obeskattade reserver (periodiseringsfond)		**56**	**56**
Långfristiga skulder	not 19		
Skulder till dotterbolag		365	140
Skulder till Uppsala kommun		1 195	1 095
Summa långfristiga skulder		**1 560**	**1 235**
Kortfristiga skulder			
Skulder till dotterbolag		157	0
Skulder till Uppsala kommun		363	312
Skatteskulder		11	37
Skulder koncernkonto hos Uppsala kommun	Not 20	121	105
Summa kortfristiga skulder		**652**	**454**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**6 267**	**5 745**

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I MODERBOLAGETS EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående balans 2016-01-01	**370**	**1 846**	**1 588**	**171**	**3 975**
Överföring resultat föregående år			171	-171	0
Lämnad utdelning			-59		-59
Årets resultat				83	83
Utgående balans 2016-12-31	**370**	**1 846**	**1 700**	**83**	**4 000**
Överföring resultat föregående år			83	-83	0
Årets resultat				-1	-1
Utgående balans 2017-12-31	**370**	**1 846**	**1 783**	**-1**	**3 998**

	2017-12-31	2016-12-31
Ej återbetalade villkorade aktieägartillskott	246	246

Fordringsägaren, Uppsala kommun, har rätt att erhålla återbetalning ur disponibla vinstmedel enligt fastställd balansräkning under förutsättning att sådan betalning är förenlig med aktiebolagslagens vinstutdelningsregler.

Kassaflödesanalys för moderbolaget

KASSAFLÖDESANALYS FÖR MODERBOLAGET		
per 31 december		
Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	-1	-1
Justeringar för poster som inte		
ingår i kassaflödet		
- övriga ej kassapåverkande poster (+)/(-)	-1	0
- erlagd ränta	-21	-22
Betald inkomstskatt (-)	-38	-13
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
före förändringar av rörelsekapital	**-61**	**-36**
Förändring i rörelsekapital		
- ökning(-)/minskning(+) av kortfr fordringar och placeringar	0	0
- ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	151	-110
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**90**	**-147**
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar (-)	0	0
Lämnade aktieägartillskott (-)	-131	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-131**	**0**
Finansieringsverksamheten		
Lämnade aktieägartillskott	0	-278
Erhållet koncernbidrag (+)	17	289
Lämnat koncernbidrag (-)	-126	-110
Upptagna lån (+)	150	100
Erhållen utdelning (+)	0	13
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	0	133
Kassaflöde från finanseringsverksamheten	**41**	**147**
Ökning(+)/minskning(-) av kassa och bank	**0**	**0**
Kassa och bank vid årets början	0	0
Kassa och bank vid årets slut	**0**	**0**

Redovisningsprinciper och värderingsregler

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Bedömningar och uppskattningar

Företagsledningen gör bedömningen att fastigheternas verkliga värden överstiger de bokförda värdena och att inga nedskrivningsbehov föreligger. I not 9 framgår hur värderingarna har gjorts och vilka antaganden som använts.

Skatteverket har i ett ställningstagande gett uttryck för en skärpt tillämpning av reglerna för ränteavdrag för koncerninterna lån. Den reviderade tolkningen av reglerna började gälla från och med den 11 mars 2014. Skatteverket har i linje med ställningstagandet beslutat att inte medge avdrag för räntor på lån från Uppsala kommun för fyra av bolagen i stadshuskoncernen. Det gäller lån där Uppsala kommun inte har motsvarande externa upplåning, så kallade reverslån. De bolag som berörs har gjort avsättningar i bokslutet för den skattekostnad som de ej avdragsgilla räntorna medför. Företagsledningens uppfattning är att räntekostnaderna på koncerninterna lån bör vara avdragsgilla eftersom skuldförhållandena mellan bolag och kommun är affärsmässigt motiverade. Skatteverkets beslut kommer därför att överklagas.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. De redovisas i den omfattning som det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget, därför kan intäkterna beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans av produkten eller tjänsten till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms och rabatter.

Ränteintäkter och utdelning har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Hyresintäkter redovisas i den period som uthyrningen avser.

I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning.

Prissättning för försäljning av produkter och tjänster för vatten- och avfallsverksamhet, som bland annat regleras i va-lagen, sker med hänsyn till självkostnadsprincipen. Taxorna ska täcka verksamhetens kostnader över tid.

Offentliga bidrag

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestationer redovisas som intäkt, när villkoren för att få bidraget uppfyllts. Ett offentligt bidrag som är förenat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt, när prestationen utförs. Offentliga bidrag som hänför sig till förvärv av en anläggningstillgång minskar tillgångens anskaffningsvärde (eller redovisas som en förutbetald intäkt).

Finansiella instrument

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som är omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Räntebärande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som direkt kan hänföras till upptagande av lån korrigerar lånets anskaffningsvärde och periodiseras enligt effektivräntemetoden

I likvida medel ingår kassa, disponibla tillgodohavanden och kortfristiga placeringar.

Leverantörsskulder värderas till det belopp som leverantörerna väntas betala.

Säkringsredovisning

Då transaktionen sker dokumenterar koncernen förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, även koncernens mål för riskhanteringen och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. Koncernen dokumenterar också sin bedömning, både när säkringen ingås och fortlöpande, av huruvida de derivatinstrument som används i säkringstransaktioner är effektiva under den period som säkringen har identifierats.

Orealiserade värdeförändringar på säkringsinstrumentet och den säkrade posten, som är hänförliga till den säkrade risken, redovisas inte givet att kraven för säkringsredovisning uppfylls. Vid säkring av ränterisk redovisas den erlagda respektive erhållna räntan på säkringsinstrumentet i samma period som den då räntan på den säkrade posten redovisas, det vill säga de realiserade värdeförändringarna redovisas i samma period i resultatet.

Säkringsredovisningen kan avslutas av två huvudsakliga skäl:

- Säkringsinstrumentet förfaller, säljs, löses eller avslutas på annat liknande sätt.
- Säkringen inte längre uppfyller kraven för säkringsredovisning.

Upphör säkringsredovisningen värderas och redovisas både säkringsinstrumentet och den säkrade posten enligt principerna för värdering vid det första redovisningstillfället men utifrån förhållandena vid den tidpunkt när säkringen upphör. Principerna för värdering vid det första redovisningstillfället innebär att en derivattillgång värderas enligt lägsta värdets princip och en derivatskuld värderas till det negativa verkliga värdet på balansdagen. Resultateffekter som uppkommer när säkringen upphör redovisas i resultaträkningen.

Varulager

Varulager har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärdet avses varornas beräknade försäljningspris minskade med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att eventuell inkurans i varulagret har beaktats.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar har delats upp på betydande komponenter när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder.

Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet minskat med ett beräknat restvärde om detta är väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden.

Inom koncernen sker årlig värdering av koncernens fastigheter. Uppsalahem AB gör en samordnad värdering varje år. Övriga fastighetsbolag gör årliga interna värderingar, men låter externa värderare göra kontrollvärdering av ett antal fastigheter.

Byggnader och mark skrivs ned i de fall marknadsvärdet bedöms understiga det bokförda värdet och skillnaden är av bestående karaktär. Nedskrivning sker till det lägsta av det bokförda värdet och marknadsvärdet. Återföring av tidigare nedskrivningar sker i de fall fastigheternas värde återhämtas.

Avyttringar och förvärv av fastigheter redovisas per tillträdesdatum.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Företaget och koncernen tillämpar den så kallade ”aktiveringsmodellen” avseende internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar. Metoden innebär att samtliga utgifter som uppfyller kriterierna i K3 aktiveras som immateriell anläggningstillgång och skrivs av under tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan på byggnader och mark, maskiner, inventarier med mera har beräknats på dotterbolagens ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod. Dessutom har koncernens resultat belastats med avskrivningar enligt plan på övervärden som hänför sig till byggnader.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas inom koncernen:

Fastighetsrelaterade komponenter:

Markanläggning

20-27 år (3,7 - 5,0 procent)

Markinventarier

3-50 år (2,0 - 33,3 procent)

Byggnadsinventarier

3-50 år (2,0 - 33,3 procent)

Stomme och grund

20-100 år (1,0 - 5,0 procent)

Tak

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Fasad

25-100 år (1 - 4 procent)

Installationer

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Inre ytskikt

15-50 år (2,0 - 6,7 procent)

Hyresgästanpassning (lokaler)

Antagen längd på hyresgästanpassning

Övrigt

50 år (2 procent)

Övriga anläggningstillgångar:

Inventarier

3-5 år (33 - 20 procent)

Datorer, IT-investeringar

3-4 år (33 - 25 procent)

Maskiner och andra tekniska anläggningar

5-20 år (20 - 5 procent)

Fordon

5-10 år (20 - 10 procent)

Övriga anläggningstillgångar:

Immateriella anläggningstillgångar

5 år (20 procent)

Avsättningar

Avsättningar redovisas i balansräkningen när bolaget har en förpliktelse, legal eller formell, på grund av en inträffad händelse och när det är sannolikt att ett utflöde av resurser som är förknippat med ekonomiska fördelar kommer att krävas för att uppfylla förpliktelsen och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fonderade medel inom taxefinansierad verksamhet

För den taxefinansierade va- och hushållsavfallsverksamheten regleras balansposternas saldon för förutbetalda intäkter och avgifter mot resultatet. Reglering innebär att de redovisade resultaten för dessa verksamheter är noll. Intäkterna och avgifterna har som mål att balansera över en tre till fem års cykel.

Leasing

Ett leasingavtal enligt de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren, klassificeras som ett finansiellt leasingavtal. De leasingavtal som inte är finansiella klassificeras som operationella.

Tillgångar som hyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som en materiell anläggningstillgång och värderas initialt till det lägsta av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasing-avgifterna vid ingången av avtalet. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga skulder. De leasade tillgångarna skrivs av över respektive tillgångs nyttjandeperiod. Leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Leasingavgifter som erläggs under operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Lesingintäkter från operationella leasingavtal där bolag inom Uppsala Stadshuskoncernen är leasegivare intäktsredovisas linjärt över leasingperioden.

I juridisk person redovisas samtliga leasingavtal, både finansiella och operationella.

I koncernen redovisas tillgångar som leasas genom ett finansiellt leasingavtal som en materiell anläggningstillgång samtidigt som framtida leasingavgifter redovisas som skuld.

För närvarande har bolagen i Uppsala Stadshuskoncernen endast tecknat operationella leasingavtal.

Ersättning till anställda efter avslutad anställning

Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen.

Skatter

Redovisad skatt utgörs av aktuell samt uppskjuten skatt. Den aktuella skatten baseras på periodens resultat och beräknas på balansdagens skattesats. Skatt som betalas eller erhålls under det aktuella året klassificeras som aktuell skatt. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Vid ändring av skattesatser redovisas förändringen i koncernens resultaträkning.

Skatter redovisas i resultaträkningen förutom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital.

Uppskjuten skatt vilken betalas i framtiden eller reducerar framtida skatt, redovisas för differenser mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, så kallade temporära skillnader. De temporära skillnaderna har i huvudsak uppkommit genom förvärv av fastigheter efter 2001.

Även kostnader som är skattemässigt avdragsgilla, senare än de redovisas i resultaträkningen, kan ge upphov till uppskjutna skattefordringar. Uppskjuten skatt beräknas på de skattesatser som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den uppskjutna skattefordran realiseras eller den uppskjutna skatteskulden regleras. Uppskjutna skattefordringar hänförliga till skattemässiga underskottsavdrag redovisas, i den mån det bedöms som sannolikt att de kommer att kunna utnyttjas i framtiden. Vid varje balansdag omprövas den uppskjutna skattefordrans redovisade värde och reduceras i den mån det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas tillgängliga. I den mån det senare bedöms som sannolikt, att tillräckliga överskott kommer att finnas tillgängliga, återförs reduktionen.

Värdering av samtliga skatteskulder och skattefordringar sker till nominella belopp.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Koncernredovisning

Förvärvsmetoden

Koncernredovisningen omfattar de bolag, i vilka moderbolaget har direkt eller indirekt, ett bestämmande inflytande.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion där koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs anskaffningsvärdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuellt minoritetsintresse.

Skillnaden mellan anskaffningskostnaden för dotterbolagsaktierna och de genom förvärvsanalysen bestämda nettotillgångarna hos dotterbolagen utgör koncernmässigt övervärde i fastigheter. Övervärden som hänförts till specifika tillgångar har en avskrivningstid som motsvarar den underliggande tillgångens avskrivningstid.

I förvärvskalkylen för Uppsala Stadshus AB:s förvärv av fastighetsbolag från Uppsala kommun uppkom ett övervärde som allokerades till fastigheter. Någon uppskjuten skatt hänförlig till övervärdet vid förvärvet redovisas inte då någon uppskjuten skatt inte kalkylerades vid värderingen av köpeskillingen.

Minoritetsintresse redovisas till verkligt värde, det innebär att minoritetsintresse har andel i goodwill. Förvärv eller avyttring av andelar i företag som är dotterföretag, både före och efter förändringen, redovisas som en transaktion mellan ägarna inom eget kapital.

I koncernredovisningen faller koncern-företagens bokslutsdispositioner bort och ingår i det redovisade resultatet efter avdrag för uppskjuten skatt. Detta innebär att koncernföretagens obeskattade reserver i koncernens balansräkning fördelas mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Utöver vad som framgår om bokslutsdispositioner och obeskattade reserver så överensstämmer samtliga i koncernredovisningen tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper med de som beskrivs och tillämpas av moderföretaget.

Närmast överordnade moderföretag, som upprättar koncernredovisning, i vilken företaget ingår är Uppsala kommun (org.nr. 212000-3005) som också är moderföretag för hela koncernen. Moderföretaget har säte i Uppsala.

Redovisning av tillskott och koncernbidrag i moderbolaget

Lämnade aktieägartillskott redovisas som en ökning av andelens redovisade värde. Erhållna aktieägartillskott redovisas som en ökning av eget kapital.

Både erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition.

Fordringar, skulder och avsättningar

Om inget annat anges ovan värderas kortfristiga fordringar till det lägsta av dess anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första värderingstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Övriga skulder och avsättningar värderas till de belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar redovisas till anskaffningsvärde om inget annat anges ovan (se även finansiella instrument och avsättningar ovan)

Redovisade belopp i resultaträkningar, balansräkningar och noter

Alla poster i resultaträkningar, balansräkningar och noter är registrerade med sina exakta värden i tusentals kronor. Avrundningsdifferenser kan därför förekomma då beloppen, som anges i miljoner kronor, i resultaträkningarna, balansräkningarna och noterna i årsredovisningen, summeras.

Nyckeltal

Justerat eget kapital =	Eget kapital + 78 procent av obeskattade reserver
Räntabilitet på eget kapital =	Resultat efter finansiella poster / Justerat eget kapital
Soliditet =	Justerat eget kapital / Balansomslutning
Balansomslutning =	Summan på vardera sidan av en balansräkning, det vill säga summan tillgångar eller summ eget kapital och skulder.

Noter till resultat- och balansräkningar

NOT 1 - SEGMENTSREDOVISNING		
Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Fastighetsförvaltning		
Bruttoomsättning	2 235	2 157
Koncerninternt	-43	-39
Nettoomsättning	2 192	2 118
Resultat efter finansiella poster	**739**	**296**
Fritid och kultur		
Bruttoomsättning	160	175
Koncerninternt	-1	-1
Nettoomsättning	159	173
Resultat efter finansiella poster	**-120**	**-107**
VA och avfall		
Bruttoomsättning	520	492
Koncerninternt	-55	-51
Nettoomsättning	465	442
Resultat efter finansiella poster	**21**	**-3**
Övrigt		
Bruttoomsättning	45	14
Koncerninternt	-7	-7
Nettoomsättning	37	7
Resultat efter finansiella poster	**-19**	**-28**
Totalt		
Bruttoomsättning	2 959	2 838
Koncerninternt	-106	-99

Nettoomsättning	2 853	2 740
Resultat efter finansiella poster	**621**	**157**

NOT 2 - ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER I KONCERNEN RESP. FAKTURERAD FÖRSÄLJNING I MODERBOLAGET

Belopp i miljoner kronor	**2017**	**2016**
Övriga rörelseintäkter koncernen		
Förvaltningsarvoden och diverse försäljning	26	18
Realisationsvinst avyttring anläggningstillgång	52	11
Statligt bidrag teaterverksamhet	16	17
Övriga intäkter	87	47
	182	**93**

Fakturerad försäljning moderbolaget	**2017**	2016
Fakturerad försäljning	7	8
Varav till andra koncernföretag	100%	100%

Inga inköp från andra koncernbolag har skett under året

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER

Belopp i miljoner kronor	2017		2016	
Medelantalet medarbetare				
	Antal	varav män	Antal	varav män
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	912	55%	868	54%
Koncernen totalt	**912**	**55%**	**868**	**54%**

Fördelning mellan kvinnor och män i ledning

	2017		2016	
	kvinnor	män	kvinnor	män
Koncernen				
Styrelseledamöter	43%	57%	31%	69%
VD och övr. ledande befattningshavare	74%	26%	53%	47%
Moderbolaget				
Styrelseledamöter	38%	62%	38%	62%
VD och övr. ledande befattningshavare	0%	100%	0%	100%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2017		2016	
	Löner och andra ersättningar*	Sociala kost-nader (varav pensions-kostnader)**	Löner och andra ersättningar	Sociala kost-nader (varav pensions-kostnader)
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	378	144	352	140
		(30)		(28)
Koncernen totalt	**378**	**144**	**352**	**140**
		(30)		**(28)**

* Lön till moderbolagets VD ingår i stadsdirektörens lön i Uppsala Kommun.

** Av koncernens pensionskostnader avser 3,0 mnkr (3,0 mnkr) gruppen styrelse och VD.

Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 4,5 mnkr (1,0 mnkr).

Löner och andra ersättningar fördelad mellan styrelseledamöter m fl och medarbetare

	2017		2016	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
Moderbolaget	-	-	-	-
Dotterbolag	16	362	16	336
Koncernen totalt	**16**	**362**	**16**	**336**

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER - fortsättning

Förpliktelser till verkställande direktör

Uppsalahem AB
Uppsägningstiden för vd är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader med lön.

Uppsala Kommuns Fastighets AB
Uppsägningstiden för vd är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader med lön.

AB Uppsala Kommuns Industrihus
Vid uppsägning av vd från arbetsgivarens sida gällar en uppsägningstid om 12 månader. Vid uppsägning från vd:s sida gäller en uppsägningstid om sex månader. Några speciella avtal om pensionsförmånader eller avgångsvederlag föreligger ej.

Uppsala Kommun Skolfastigheter AB
Från vd:s sida är uppsägningstiden 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida ska ersättning motsvarande sex månader plus tolv månader utbetalas månadsvis om uppsägning inte är att likställa med avskedande enligt § 18 LAS i vilket fall reglerna uppsägningslön och engångersättning inte gäller.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB
Från vd:s sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolaget återgår vd till ospecificerad tillsvidare anställning vid kommunledningskontoret i Uppsala kommmun.

Uppsala Parkerings AB
VD och bolaget har en ömsesidig uppsägning om 6 månader. Om bolaget säger upp avtalet har VD rätt till omställningsersättning motsvarande 12 månadslöner.

Fyrishov AB
Enligt anställningsavtal med vd gäller sex månaders uppsägning från dennes sida. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader.

Uppsala stadsteater AB
Uppsala stadsteaters vd har ett tidsbegränsat förordnande fram till 31 juli 2020. Ingen möjlighet till uppsägning finns för VD. Om arbetsgivaren säger upp avtalet i förtid har VD rätt till omställningsersättning motsvarande 12 månadslöner. Om kortare tid än 12 månader till avtalets utgång föreligger så blir omställningsersättningen motsvarande den återstående tiden.

Uppsala Konsert & Kongress AB
Vid uppsägning från bolagets sida äger vd rätt till en uppsägningstid på 6 månader, samt en omställningsersättning på 12 månadslöner. Vid uppsägning från vd:s sida föreligger en uppsägningstid om 6 månader.

Uppsala Vatten och Avfall AB
Vid uppsägning från bolagets sida äger vd rätt till en uppsägningstid på 6 månader, samt en omställningsersättning på 12 månadslöner. Vid uppsägning från vd:s sida föreligger en uppsägningstid om 6 månader.

NOT 3 - PERSONALKOSTNADER OCH ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER fortsättning

Belopp i miljoner kronor				
Revisors arvode	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	**2016**	**2017**	**2016**
Revisionsuppdrag (lagstadgad revision)				
EY	0,8	1,6	0,0	0,1
PWC	1,4	0,2	0,1	0,0
KPMG	0,4	0,5	0,0	0,0
Lekmannarevisorer	0,5	0,5	0,1	0,1
Totalt	**3,1**	**2,8**	**0,2**	**0,2**
Revisionsverksamhet (utöver revisionsuppdraget)				
EY	0,0	0,6	0,0	0,0
PWC	0,2	0,0	0,0	0,0
Totalt	**0,2**	**0,6**	**0,0**	**0,0**
Skatterådgivning				
EY	1,4	1,7	0,8	0,9
PWC	0,1	0,0	0,0	0,0
Totalt	**1,5**	**1,7**	**0,8**	**0,9**
Övriga tjänster (t.ex. juridiska tjänster som rör annat än skatter)				
EY	0,3	0,1	0,0	0,0
PWC	0,2	0,0	0,1	0,0
Totalt	**0,5**	**0,1**	**0,1**	**0,0**

NOT 4 - AV- OCH NEDSKRIVNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Mark och markanläggning	25	19
Byggnader som utgör anläggningstillgång	549	508
- varav nedskrivningar	-9	-6
- varav återförda nedskrivningar	357	0
Maskiner	17	17
Inventarier	94	84
Totalt	**686**	**628**

NOT 5 - ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Bokfört värde vid utrangering av inventarier	23	40
Diskonteringsränta deponifond	0	1
Övrigt	5	0
Totalt	**28**	**41**

NOT 6 - RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	**13**	**8**

NOT 7 - RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Moderbolaget		
Ränta till Uppsala kommun	**21**	**22**
Koncernen		
Ränta	269	277
	269	**277**
varav avseende Uppsala kommun	139	154

NOT 8 - SKATT

Belopp i miljoner kronor	Koncernen 2017	Koncernen 2016	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016
Skatt på årets resultat				
Aktuell skatt	-26	-50	0	-24
Uppskjuten skatt	-129	-30	0	0
Summa skatt på årets resultat	**-156**	**-80**	**0**	**-24**
Avstämning av effektiv skattesats				
Redovisat resultat före skatt	**621**	**157**	**-22**	**-23**
Skatt på redovisat resultat enligt gällande skattesats (22%)	-137	-35	5	5
skatteeffekt av:				
Bokföringsmässiga avskrivningar på byggnader	-32	-110	0	0
Ej avdragsgill nedskrivning	-2	-4	0	0
Avskrivning på uppskrivningar	0	0	0	0
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-20	-8	0	0
Justering för ej avdragsgilla räntor	-19	-26	0	0
Utnyttjat underskottsavdrag	0	1	0	0
Skattemässiga avskrivningar på byggnader	104	109	0	0
Ej skattepliktiga intäkter	5	1	0	0
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	-130	-41	0	0
Uppskjuten skatteintäkt avseende temporära skillnader	25	7	0	0
Effekt av koncernbidrag	0	0	-5	-37
Avsättning till periodiseringsfond	0	8	0	8
Övrigt	50	18	0	0
Redovisad skatt	**-156**	**-80**	**0**	**-24**

Nominell skattesats för svenska aktiebolag utgör för år 2017 22,0 % (22,0 % för år 2016).

Uppskjutna skattefordringar				
Redovisade uppskjutna skattefordringar avser:				
Nedskrivning av fordringar	1	1	0	0
Underskottsavdrag	0	1	0	0
Temporära skillnader	26	22	0	0
Övrigt	0	2	0	0
Summa uppskjutna skattefordringar	**27**	**26**	**0**	**0**
Uppskjutna skatteskulder				
Redovisade uppskjutna skatteskulder avser:				
Skattemässiga överavskrivningar	33	11	0	0
Periodiseringsfonder	6	54	0	0
Temporära skillnader	230	35	0	0
Övrigt	1	39	0	0
Summa uppskjutna skatteskulder	**269**	**139**	**0**	**0**
Skatteskulder				
Avser inkomstskatt	**13**	**39**		

NOT 9 - BYGGNADER OCH MARK

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Mark och markanläggningar		
Ingående anskaffningsvärden	2 525	2 482
Årets anskaffningar	166	18
Årets försäljningar/utrangeringar	-25	-16
Omklassificeringar	223	41
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 889**	**2 525**
Ingående avskrivningar	-108	-90
Ack avskrivingar sålt utrangerat	0	2
Årets avskrivningar	-25	-19
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-132**	**-108**
Ingående nedskrivningar	0	0
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**
Utgående planenligt restvärde	**2 757**	**2 417**

NOT 9- BYGGNADER OCH MARK - fortsättning

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Byggnader		
Ingående anskaffningsvärden	18 264	17 823
Årets anskaffningar	75	122
Årets försäljningar/utrangeringar	-62	-90
Omklassificeringar	1 238	410
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**19 516**	**18 264**
Ingående investeringsbidrag	-254	-259
Årets investeringsbidrag	0	5
Utgående investeringsbidrag	**-254**	**-254**
Ingående avskrivningar	-4 393	-3 911
Årets försäljningar/utrangeringar	21	31
Årets avskrivningar	-527	-489
Omklassificeringar	-1	-24
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-4 900**	**-4 393**
Ingående uppskrivningar	375	388
Ackumulerade uppskrivningar sålt/utrangerat	-2	-1
Omklassificeringar uppskrivningar	0	0
Årets avskrivning på Uppskrivning	-13	-13
Utgående ackumulerade uppskrivningar	**360**	**375**
Ingående nedskrivningar	-524	-521
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Ackumulerade nedskrivning sålt/utrangerat	0	0
Återförd nedskrivning	357	0
Omklassificeringar	13	3
Årets nedskrivningar	-22	-6
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-176**	**-524**
Utgående planenligt restvärde	**14 546**	**13 468**
Byggnader och mark totalt		
Utgående planenligt restvärde	**17 303**	**15 886**
Uppgifter om förvaltningsfastigheter		
Redovisat värde	**17 134**	**16 112**
Verkligt värde	**31 205**	**27 712**

Uppsalahem AB värderar hela sitt bestånd med hjälp av extern värderare. Uppsala Fastighets AB har gjort interna värderingar. Övriga bolag har utfört interna värderingar, men låtit externa värderare göra kontrollvärdering av ett antal fastigheter. Samtliga bolagsvärderingar bygger på kassaflödesberäkningar. Uppsalahem AB tillämpar en såkallad samordnad värdering. Kalkylräntan för hyresbostäder varierar mellan 3,8 (4,0) och 7,3 (7,6) procent beroende på risk, med ett viktat snitt på 5,9 (6,0) procent. För övriga typer av fastigheter ligger kakylräntan på ca 8 procent.

Sport- och Rekreationsfastigheter AB samt Fyrishov AB är svårvärderade och ingår därför inte i värdena på förvaltningsfastigheterna.

Förvaltningsfastigheter AB genomför en omfattande om- och nybyggnation av Stadshuset (Dragarbrunn 25:1).

NOT 10 - MASKINER OCH ANDRA TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ingående anskaffningsvärden	212	199
Årets anskaffningar	9	16
Årets försäljningar/utrangeringar	-2	-4
Omklassificeringar	11	1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**230**	**212**
Ingående avskrivningar	-78	-63
Ackumulerade avskrivningar sålt/utrangerat	2	2
Årets avskrivningar	-17	-17
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-93**	**-78**
Utgående planenligt restvärde	**136**	**134**

NOT 11 - INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ingående anskaffningsvärden	2 129	1 705
Årets anskaffningar	164	394
Årets försäljningar/utrangeringar	-16	-9
Omklassificeringar	76	39
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 353**	**2 129**
Ingående investeringsbidrag	-14	-9
Årets investeringsbidrag	0	-5
Utgående investeringsbidrag	**-14**	**-14**
Ingående avskrivningar	-523	-458
Ackumulerade avskrivningar sålt/utrangerat	14	8
Årets avskrivningar	-94	-84
Omklassificeringar	-1	11
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-604**	**-523**
Utgående planenligt restvärde	**1 735**	**1 592**

NOT 12 - PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ingående anskaffningsvärden	2 476	1 626
Årets anskaffningar	2 563	1 836
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Omklassificeringar	-1 784	-985
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**3 255**	**2 476**
Ingående investeringsbidrag	0	0
Årets investeringsbidrag	0	0
Utgående investeringsbidrag	**0**	**0**
Utgående planenligt restvärde	**3 255**	**2 477**

NOT 13 - AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERBOLAG

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Ingående värde	5 760	5 487
Lämnade aktieägartillskott	502	273
Utgående ackumulerade anskaffningsvärder	**6 262**	**5 760**
Ingående nedskrivningar	-84	-84
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-84**	**-84**
Utgående planenligt restvärde	**6 178**	**5 676**

NOT 13 - AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERBOLAG - fortsättning

Dotterbolag Belopp i miljoner kronor	Kapital- andel	Rösträtts- andel	Antal aktier och andelar	Ägd del av aktiekapital	Bokfört värde 2017	 2016
Uppsalahem AB	100%	100%	1 668	166,8	3 874	3 503
Uppsala Kommuns Fastighets AB	100%	100%	6 000	6,0	167	167
Uppsala Parkerings AB	100%	100%	50	0,3	22	22
AB Uppsala Kommuns Industrihus	100%	100%	5 650	56,5	809	809
Fyrishov AB	100%	100%	5 000	5,0	21	5
Uppsala stadsteater AB	100%	100%	20 560	5,1	80	8
Uppsala Konsert och Kongress AB	100%	100%	1 550	1,5	36	2
Uppsala Vatten och Avfall AB	100%	100%	5 000	5,0	189	181
Uppsala bostadsförmedling AB	100%	100%	1 000	0,1	7	7
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	731	731
Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	50	50
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	100%	100%	10 000	10,0	191	191
Uppsala R2 AB	100%	100%	2 000	0,2	0	0
Nya Destination Uppsala AB	100%	100%	2 000	0,2	0	0
					6 178	**5 676**

Dotterbolag och dotterdotterbolag	Organisationsnr.	Säte
Uppsalahem AB	556137-3589	Uppsala
- Kretia i Uppsala Kvarngärdet AB	556831-8348	"
- Uppsalahem Eksätragården AB	556862-0461	"
- Kretia 2 Fastighets AB	556938-3929	"
- Uppsalahem Elmer AB	556862-0453	"
Uppsala Kommuns Fastighets AB	556099-5077	"
- Storvreta Centrum AB	556833-8312	"
- Fastighetsbolaget Storvreta HB	916514-6029	"
- Gottsunda Marknad AB	556643-0608	"
Uppsala Parkerings AB	556044-4498	"
AB Uppsala Kommuns Industrihus	556162-6606	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Förvaltnings AB	556396-3403	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Rälsen HB	916671-9535	"
- Uppsala Kommuns Industrihus Brand HB	969643-4480	"
- Förvaltningsbolaget Industrihus Kölen KB	916634-0183	"
- Uppsala Industrihus Cykeln AB	556445-3859	"
- Uppsala Industrihus Västland AB	556181-2412	"
- DLIJ Förvaltning AB	556694-5183	"
- Industrihus i Eke AB	556701-2157	"
- AB Boländerna 32:2	556997-5591	"
Fyrishov AB	556380-4524	"
Uppsala stadsteater AB	556009-4095	"
Uppsala Konsert och Kongress AB	556414-8301	"
Uppsala Vatten och Avfall AB	556025-0051	"
Uppsala bostadsförmedling AB	556109-6628	"
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	556911-0751	"
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter AB	556911-0744	"
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	556911-0736	"
Uppsala R 2 AB	556457-1452	"
Nya Destination Uppsala AB	556457-1460	"

NOT 14 - ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ingående värden	205,79	0,05
Årets anskaffning	106,07	205,74
Årets avyttringar	0,00	0,00
Utgående värde	**311,86**	**205,79**

Avser	Bokfört värde		Marknadsvärde	
	2017	2016	2017	2016
Insatskapital SCR	0,01	0,01	0,01	0,01
Obligation	311,81	205,74	314,87	205,99
HBV andel	0,04	0,04	0,04	0,04
Totalt	**311,86**	**205,79**	**314,92**	**206,04**

NOT 15 - ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Ägarandel Brf	0	0
Uppskjuten skattefordran	27	26
Fordran investeringsmoms	108	88
Övriga långfristiga fordringar	1	1
Handpenning	30	0
Totalt	**166**	**115**

NOT 16 - FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Förutbetalda hyror	5	5
Övriga förutbetalda kostnader	26	21
Upplupna intäkter	10	7
Övriga poster	5	2
Totalt	**46**	**35**

NOT 17 - KASSA OCH BANK

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Kassamedel	1	1
Disponibla tillgodohavanden	267	420
Totalt	**268**	**421**

NOT 18 - AVSÄTTNINGAR

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Pensioner		
Pensioner och liknande förpliktelser		
Belopp vid årets ingång	**5**	**5**
Årets avsättningar	0	0
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	0	0
Belopp vid årets utgång	**4**	**5**
Övriga skatter		
Belopp vid årets ingång	**39**	**19**
Årets avsättningar	16	19
Under året ianspråkstagna belopp	-17	0
Under året återförda belopp	-4	-1
Belopp vid årets utgång	**35**	**39**
Uppskjuten skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	**139**	**99**
Årets avsättningar	67	32
Under året ianspråkstagna belopp	64	14
Under året återförda belopp	0	-6
Belopp vid årets utgång	**269**	**139**
Övriga avsättningar		
Belopp vid årets ingång	**63**	**62**
Årets avsättningar	1	1
Under året ianspråkstagna belopp	0	0
Under året återförda belopp	0	0
Belopp vid årets utgång	**64**	**63**
Totalt belopp vid årets utgång	**372**	**246**

Uppsala Vatten och Avfall AB har en gjort fondering av medel för den framtida återställningen av Hovgårdens avfallsanläggning. Fonderingen är beräknad utifrån ett nuvärde på den bedömda framtida återställningskostnaden. Deponifonden uppgår till 33,1 miljoner kronor i årsbokslut 2017.

NOT 19 - LÅNGFRISTIGA SKULDER

Belopp i miljoner kronor

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning 1-5 år efter balansdagen.

	2017	2016
Moderbolaget		
Skulder till dotterbolag	365	140
Skulder till Uppsala kommun	1 195	1 095
	1 560	**1 235**
Koncernen		
Skulder till kreditinstitut	3 300	4 300
Skulder till Uppsala kommun	6 973	5 361
Övriga långfristiga skulder	30	11
	10 302	**9 672**

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.

	2017	2016
Moderbolaget		
Skulder till dotterbolag	0	0
Skulder till Uppsala kommun	0	0
	0	0
Koncernen		
Skulder till kreditinstitut	200	0
Skulder till Uppsala kommun	1 378	1 082
Övriga långfristiga skulder	474	426
	2 052	**1 509**

NOT 20 - CHECKRÄKNINGSKREDIT

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Moderbolaget		
Beviljad kredit	150	150
Koncernen		
Beviljad kredit	1 254	1 254

NOT 21 - UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
(koncernen)		
Semesterlöneskuld	25	23
Sociala avgifter	4	4
Upplupna räntor	26	23
Upplupna lönekostnader	6	4
Förskottsbetalda hyror	95	102
Förutbetalda intäkter	23	75
Förutbetalda brukningsintäkter VA-verksamhet	9	34
Förutbetalda hushållsavfallsavgifter	63	58
Övrigt	63	0
Totalt	**315**	**322**

NOT 22 - STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSER

Belopp i miljoner kronor	2017	2016
Koncernen		
Ställda säkerheter		
För egna skulder och avsättningar		
avseende långfristiga skulder till kreditinstitut:		
- Fastighetsinteckningar	810	818
Summa ställda panter	**810**	**818**
Eventualförpliktelser		
Borgensförbindelser	0	1
Garantiförbindelser	2	2
Övriga eventualförpliktelser	3	2
Summa eventualförpliktelser	**5**	**5**
Moderbolaget		
Ställda panter	**Inga**	**Inga**

Eventualförpliktelser

Moderbolaget har lämnat kapitaltäckningsgaranti till samtliga dotterbolag.

Not 23 - ANTAL AKTIER

	2017		2016	
	Kvotvärde	Antal	Kvotvärde	Antal
Koncernen	1 kr	370 000	1 kr	370 000
Moderbolaget	1 kr	370 000	1 kr	370 000

NOT 24 - UPPLYSNINGAR OM FINANSIELLA INSTRUMENT

Säkringsredovisning

Uppsalahem AB

I Uppsalahems finanspolicy avsnitt 9 Derivatinstrument, står det:
”Derivatinstrument, s.k. kurssäkringsinstrument, får endast användas för att förändra eller eliminera de ränte- och valutarisker som uppstår i koncernen och ska därför alltid vara kopplade till en underliggande exponering. Framtida upplåning för planerade investeringar får också säkras.
Endast sådana derivatinstrument eller kombinationer av instrument får användas där finansfunktionen har god insikt om instrumentens funktion, prissättning och risker. Användandet av derivatinstrument förutsätter också administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer.”
Uppsalahem kommer att använda ränteswappar, ränteswappar med framtida start (forwardswappar) samt räntetak (cappar). Säkringsinstrument kan vara ett instrument, en andel av ett instrument eller en grupp av instrument.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Omvandling från rörlig till fast ränta på två lån på totalt 170 Mkr. Effektiviteten är 100% av beloppet, men med en längre löptid på derivatet än kapitalbindningen på lånen. Dock är detta godkänt av kommunens finansutskott och därmed är risken pga skillnaden i löptid övertagen kommunen som är motpart för bägge transaktionerna.

NOT 25 - OFFENTLIGA BIDRAG

Uppsala Parkerings AB
Bolaget har gjort en totalinvestering på 901.000 kr, stödet omfattar 50% av den totala investeringen. Vilket gör 450.500 kr. Uppsala Parkering har stått som bidragstagare och äger laddstationerna.
Slutredovisningsrapporten är godkänd av Naturvårdsverket och vi har fått inbetalt hela den sökta bidragsdelen 450.500 kr, varav 225.250 kr under 2017.
Fyrishov och Skolfastigheter har köpt tillbaka sina laddstationer 2017. Då UPAB har sökt och fått bidraget, tagit alla kostnader i projektet, så får Fyrishov och Skolfastigheter köpa tillbaka sina laddstationer minus deras del av bidraget. Vilket gör att vi äger endast St.Eriks torg och Salagatans laddstationer av dem som var med i projektet.
Nytt projekt Laddstationer 108 st via Naturvårdsverket. Där vi erhöll 75% bidrag i december 2017. Inkommet bidrag 891.000 kr + 55.000 kr. Resterande 25% erhålls efter godkänd slutredovisning 2018-12-31.

Uppsala stadsteater AB redovisar i resultaträkningen 2017:
Bolaget har erhållit verksamhetsstöd från Samverkansmodellen om 16 miljoner kronor, projektstöd från Region Uppsala, barn och ungdomsprojekt 0,3 miljoner kronor, projektstöd från Region Uppsala Projekt Asylboende 25 tkr och Theatronbidrag 1,6 miljoner kronor.

Uppsala stadsteater AB redovisar i balansräkningen per 2017
Bolaget redovisar projektstöd från Kultur och bildning barn och ungdomsprojekt 0,3 miljoner kronor, utvecklingsbidrag från Statens kulturråd, barn och ungdomsprojekt 0,2 miljoner kronor,

Uppsala Vatten och Avfall AB
Bolaget har erhållit lönebidrag samt trygghetsanställningsbidrag på sammanlagt 0,2 miljoner kronor av arbetsförmedlingen för år 2017. Uppsala Vatten har även beviljats klimatinvesteringsstöd med 26,5 miljoner kronor från Naturvårdsverket för kapacitetsökning av biogasanläggning. Årets utbetalda investeringsbidrag från Naturvårdsverket är 75 % av totalbeloppet det vill säga 19,9 miljoner kronor. (Bokfört i balansräkningen)

Uppsala Kommuns Fastighets AB
Bolaget har beviljats bidrag med total 495 tkr från Uppsala kommuns fond för förebyggande åtgärder. Bidraget avser stöd till pilotprojekt med områdesvärdar i Gottsunda och avser del av lönekostnad. För 2016 erhåller bolaget 351 tkr och för 2017 144 tkr. Utbetalning av hela beloppet inkom under 2017

Uppsala Kommun Industrihus AB
Bidrag från Naturvårdsverket för byggande av laddstolpar har erhållits under året till ett värde av 219 tkr.

Uppsala Kommuns Skolfastigheter AB
Bolaget har under året mottagit 4 439 901 kr i offentliga bidrag. Bidragen avsåg bidrag för upprustning av utemiljön på Ramsjö förskola, och Bäcklösa skola. Förbättrad innemiljö på Sverkerskolan, och bidrag för uppförande av solcellsanläggningar på Valsätra samt Fyrisskolan. I och med att Skolfastigheter godtagit bidragen har företaget förbundit sig att bedriva skolverksamhet på Bäcklösa, Sverker och Ramsjö i 10 år framåt, eller återbetala delar av bidragen.

Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB
Bolaget har under året mottagit 397 tkr i bidrag från Naturvårdsverket för att tillämpa hållbara lösningar vid byggandet av konstgräsplaner.

Not 26 - OPERATIONELL LEASING

Belopp i miljoner kronor	2017	2016	2017	2016
	Koncernen		Moderföretaget	
Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	**57**	**53**	0	**0**
Framtida minimileaseavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal				
Ska betalas inom 1 år	54	50	0	0
Ska betalas inom 1-5 år	152	145	0	0
Ska betalas senare än 5 år	16	26	0	0
Tillgångsslag				
Fordon	2	1		
Kontorsinventarier	0	0		
Lokaler	54	50		
Övrigt	1	1		
	57	**52**		

Koncernen har väsentliga leasingavtal som avser olika typer av lokaler, t.ex. teater, kontor, arkiv, verkstad och garage.

Hyresintäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
Kontraktsförfallostruktur	**Antal kontrakt**	**Kontrakts-värde**	**Antal kontrakt**	**Kontrakts-värde**
Lokaler				
inom ett år	290	116	0	0
senare än ett år men före fem år	390	177	0	0
senare än fem år	13	11	0	0
Summa lokaler	**693**	**303**	**0**	**0**
Bostäder	16 340	1 170	0	0
Garage och p-platser	7 524	37	0	0
Övrigt	1 416	44	0	0

Hyresavtal avseende bostäder och garage ingås normalt tillsvidare där hyresgästen har möjlighet att säga upp avtalet med 3 månaders uppsägningstid

Not 27 - FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	1 783
Årets resultat	-1
Utgående balanserade vinstmedel	1 782

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att:

Till aktieägarna utdelas	0
i ny räkning överförs	1 782
	1 782

Not 28 - VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGENS SLUT

Inga väsentliga händelser efter balansdagen har identifierats.

Uppsala den / 2018

Marlene Burwick
Ordförande

Maria Gardfjell

Fredrik Ahlstedt

Stefan Hanna

Mohamad Hassan

Ilona Szatmári Waldau

Erik Pelling

Eduards Freijs
Arbetstagarrepresentant

Joachim Danielsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den / 2018
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Bo Åsell
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Helene Westberg
Auktoriserad revisor

2017

UPPSALA STADSHUSKONCERNEN
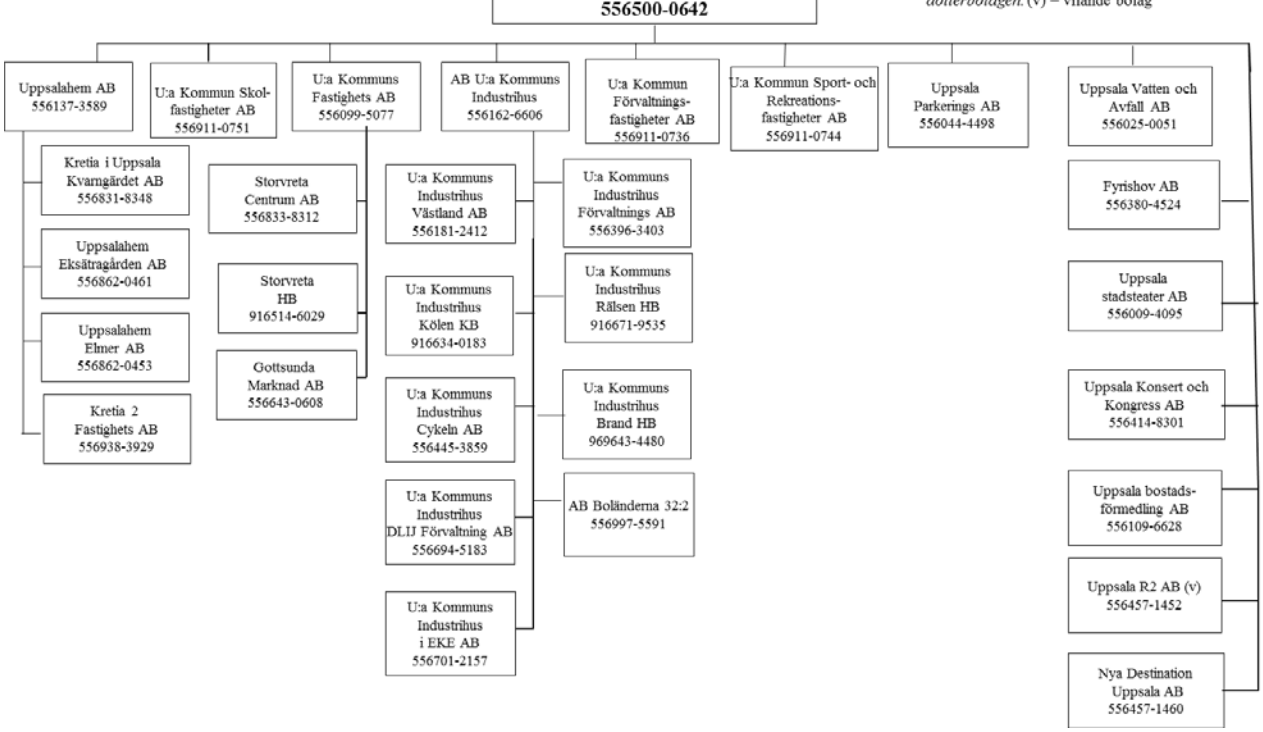
Uppsala Kommun äger 100 procent av Uppsala Stadshus AB som är moderbolag i Uppsala Stadshuskoncernen. Moderbolaget äger i sin tur 100 procent av dotterbolagen. (v) = vilande bolag